

Strategia Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2016-2023

Piotr Stec, Emil Stec

Polska Agencja Rozwoju Regionalnego „PARR”

Ul. Tomasza Strzembosza 1/49, 20-153 Lublin

 POLSKA AGENCJA
Rozwoju
Regionalnego

STRATEGIA
Rozwoju Gminy Jabłonna
na lata 2016-2023

listopad, 2015 rok

© Copyright by Polska Agencja Rozwoju Regionalnego

Autorzy Strategii:

PIOTR STEC

EMIL STEC

Opracowanie:

Polska Agencja Rozwoju Regionalnego „PARR”

Zamawiający:

GMINA JABŁONNA

Jabłonna-Majątek 22, 23-114 Jabłonna

e-mail: gmina@jablonna.lubelskie.pl

www.jablonna.lubelskie.pl

NIP: 713-228-43-63

Wykonawca:

POLSKA AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO

ul. Tomasza Strzembosza 1/49, 20-153 Lublin

e-mail: poczta@parr.com.pl

www.parr.com.pl

NIP: 713-263-78-73

Wydawca:

Polska Agencja Rozwoju Regionalnego

ul. Tomasza Strzembosza 1/49, 20-153 Lublin

numer wydawcy: 64279

Ikony w raporcie pochodzą ze strony internetowej: <http://www.flaticon.com>

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

ISBN: 978-83-64279-16-4

Wydawnictwo PARR

Lublin 2015

SPIS TREŚCI

Cel, metodologia i perspektywa czasowa Strategii	7
Rozdział I. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Jabłonna	11
Raport stanu. Analiza i diagnoza strategiczna	13
1. Przestrzeń i środowisko	13
1.1. Położenie administracyjne i geograficzne	13
1.2. Położenie komunikacyjne	22
1.3. Walory przyrodnicze	24
1.4. Walory kulturowe	39
1.5. Produkty lokalne i kuchnia regionalna	44
2. Społeczeństwo	46
2.1. Demografia	46
2.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców	56
2.3. Źródła utrzymania ludności	59
2.4. Mieszkalnictwo	61
2.5. Struktura zatrudnienia i rynek pracy	63
2.6. Bezrobocie	65
3. Gospodarka	67
3.1. Rolnictwo	67
3.2. Przedsiębiorczość	69
3.3. Struktura sektorów biznesowych	81
3.4. Ocena możliwości rozwojowych branż lokalnej gospodarki z wykorzystaniem wskaźnika lokalizacji (LQ)	83
3.5. Chłonność rynku	99
3.6. Tereny inwestycyjne	101
3.7. Podatki lokalne	103
4. Infrastruktura techniczna	108
4.1. Infrastruktura transportowa i komunikacyjna	108
4.2. Gospodarka wodno-ściekowa	111
4.3. Gospodarka odpadami	113
4.4. Infrastruktura elektroenergetyczna i gazowa	113
4.5. Infrastruktura telekomunikacyjna	113
5. Infrastruktura społeczna	114
5.1. Infrastruktura edukacyjna	114

5.2.	Infrastruktura sportowa.....	118
5.3.	Wypoczynek.....	119
5.4.	Infrastruktura kultury.....	121
5.5.	Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej	124
5.6.	Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	126
5.7.	Urzędy.....	127
5.8.	Baza noclegowa	128
5.9.	Analiza funkcji turystycznej Gminy Jabłonna	131
6.	Jakość rządzenia	144
6.1.	Analiza zdolności inwestycyjnej	144
6.2.	Zrealizowane kluczowe inwestycje	165
6.3.	Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	166
6.4.	Wizerunek gminy	167
6.5.	Otrzymane nagrody i wyróżnienia	170
6.6.	Jakość kapitału społecznego	170
Analiza RegioStrateg – benchmarking Gminy Jabłonna		173
1.	Metodologia analizy RegioStrateg.....	173
2.	Analiza atrakcyjności i potencjału rozwojowego gmin powiatu lubelskiego	182
2.1.	Barometry atrakcyjności i rozwoju.....	199
2.2.	Macierze rozwoju Gminy Jabłonna na tle powiatu lubelskiego	202
2.3.	Budowanie przewagi konkurencyjnej i obszary słabości konkurencyjnej Gminy Jabłonna.....	207
2.4.	Podobieństwo gmin powiatu lubelskiego	213
3.	Analiza atrakcyjności i potencjału rozwojowego gmin „pokrewnych” dla Gminy Jabłonna	215
3.1.	Barometry atrakcyjności i rozwoju.....	232
3.2.	Macierze rozwoju Gminy Jabłonna na tle gmin „pokrewnych”	235
3.3.	Budowanie przewagi konkurencyjnej i obszary słabości konkurencyjnej Gminy Jabłonna.....	240
3.4.	Podobieństwo gmin powiatu „pokrewnych” Gminy Jabłonna	245
Podsumowanie analizy i diagnozy		247
1.	Analiza SWOT	247
1.1.	Metodologia analizy SWOT.....	247
1.2.	Analiza SWOT Gminy Jabłonna	248
2.	Analiza SWOT/TOWS.....	253
2.1.	Metodologia analizy SWOT/TOWS.....	253
2.2.	Analiza SWOT/TOWS Gminy Jabłonna	254
Rozdział II. Koncepcja rozwoju w latach 2016-2023		265
1.	Założenia strategicznego rozwoju	267
2.	Wizja rozwoju.....	269
3.	Misja rozwoju.....	271

4. Cel główny.....	272
5. Cele szczegółowe	274
Rozdział III. Implementacja Strategii Rozwoju	277
1. Priorytety oraz kierunki interwencji	280
2. Analiza WiP: ważności (istotności) i prawdopodobieństwa	287
2.1. Metodologia analizy WiP	287
2.2. Analiza WiP dla Gminy Jabłonna	288
3. System finansowania Strategii – Plan finansowy	318
3.1. Źródła finansowania Strategii	318
3.2. Symulacja budżetu na lata 2016-2023	319
4. System monitorowania i oceny realizacji Strategii	330
4.1. Monitoring	330
4.2. Ocena realizacji Strategii	331
4.3. Zestaw wskaźników do monitoringu Strategii	334
5. Podstawowe założenia systemu realizacji	339
5.1. Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii	339
Zakończenie.....	341
Opis konsultacji społecznych	343
Spisy	345
Spis tabel	345
Spis wykresów	348
Spis zdjęć	352
Spis schematów.....	353
Spis map	353

CEL, METODOLOGIA I PERSPEKTYWA CZASOWA STRATEGII

Generalnym celem Strategii Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2016-2023 jest zapewnienie trwałego, zintegrowanego, logicznego i spójnego rozwoju Gminy Jabłonna w oparciu o realne uwarunkowania i rzeczywiste potencjały.

Strategia Rozwoju Gminy Jabłonna jest dokumentem, który ma za zadanie minimalizowanie niepewności w funkcjonowaniu oraz zapewnienie, obok realizacji celów doraźnych, długofalowego rozwoju Gminy. Jest zarazem podstawą do:

- » wyznaczania perspektywicznych kierunków rozwoju Gminy,
- » sprawnego dopasowywania się Gminy do zmieniających się warunków otoczenia,
- » skutecznego i efektywnego zarządzania Gminą przez jej władze,
- » optymalnego wykorzystania własnych środków finansowych,
- » pozyskiwania środków finansowych na funkcjonowanie i rozwój Gminy ze źródeł zewnętrznych.

Aby osiągnąć cele wyznaczone w Strategii Rozwoju musi ona spełnić pewne warunki tzn. zająć w głąb Gminy (diagnoza, identyfikacja stanu istniejącego), określić zewnętrzne warunki, w których funkcjonuje Gmina (w skali makro i mikro otoczenia) oraz spoglądać w przyszłość (z bliższą i dalszą perspektywą).

Główne cele opracowania Strategii Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2016-2023 to:

Określenie i uzgodnienie kierunków polityki samorządu gminnego w perspektywie 8 lat poprzez:

- » określenie celów polityki Gminy,
- » ocenę szans i zagrożeń realizacji polityki gminnej,
- » przeprowadzenie konsultacji społecznych wybranych etapów opracowania projektu strategii, w sposób odpowiadający standardom partycypacji społecznej przy tworzeniu aktu kierownictwa wewnętrznego.

Wzmocnienie formalnych i organizacyjnych podstaw dla sprawnego i efektywnego zarządzania zrównoważonym rozwojem Gminy poprzez:

- » określenie zasad realizacji celów rozwoju Gminy (zadań, narzędzi i procedur),
- » koordynację ustaleń wszystkich opracowań analitycznych, planistycznych i strategicznych sporządzanych na potrzeby Gminy,
- » uchwalenie Strategii w postaci aktu kierownictwa wewnętrznego.

Maksymalne wykorzystanie szans przyswojenia zewnętrznych źródeł finansowania inicjatyw prorozwojowych Gminy (w tym środki dostępne w ramach funduszy strukturalnych UE) poprzez:

- » określenie zadań realizujących cele strategiczne z dostosowaniem do możliwości ich finansowania ze środków funduszy strukturalnych UE,

- » koordynację działań prorozwojowych podejmowanych przez samorządy różnych szczebli.

Dokument zawiera trzy zasadnicze części diagnostyczną, programową (konceptyjną) i implementacyjną. Część diagnostyczna opracowana została na podstawie danych pochodzących z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz udostępnionych przez Urząd Gminy. Część ta pozwala na dogłębną i precyzyjną ocenę stanu istniejącego i wyznaczenie głównych kierunków rozwoju Gminy. Ocena tendencji rozwoju doprowadza do ustalenia wstępnych prognoz, przedstawionych w postaci analizy atutów i barier rozwoju (identyfikacja problemów).

Część programowa lub inaczej koncepcyjna zawiera określenie celu ogólnego, celów szczegółowych oraz priorytetów i kierunków interwencji. Cele zostały określone w oparciu o wnioski z analizy i diagnozy strategicznej oraz wyniki konsultacji społecznych. Strategia rozwoju w zakresie części koncepcyjnej została opracowana z zachowaniem ścisłej struktury logicznej w oparciu o metodę definiowania kluczowych obszarów dla poszczególnych poziomów: strategicznego i operacyjnego.

Część trzecia dotycząca implementacji Strategii zawiera prezentację priorytetów i kierunków interwencji, a także strategicznych działań inwestycyjnych. Bardzo istotnym elementem jest analiza Ważności i Prawdopodobieństwa (WiP) działań inwestycyjnych i projekcja Strategicznego Budżetu Inwestycyjnego.

Wg. Banku Światowego atrakcyjności gminy budują 4 komponenty. Efektywne zarządzanie gminą ma miejsce tylko wówczas, gdy wszystkie sfery procesu przedstawionego na poniższym schemacie są skoordynowane. Dokonując analiz i planowania rozwoju Gminy Jabłonna opierano się właśnie na takim podejściu.

Schemat 1. Komponenty rozwoju gminy wg Banku Światowego.

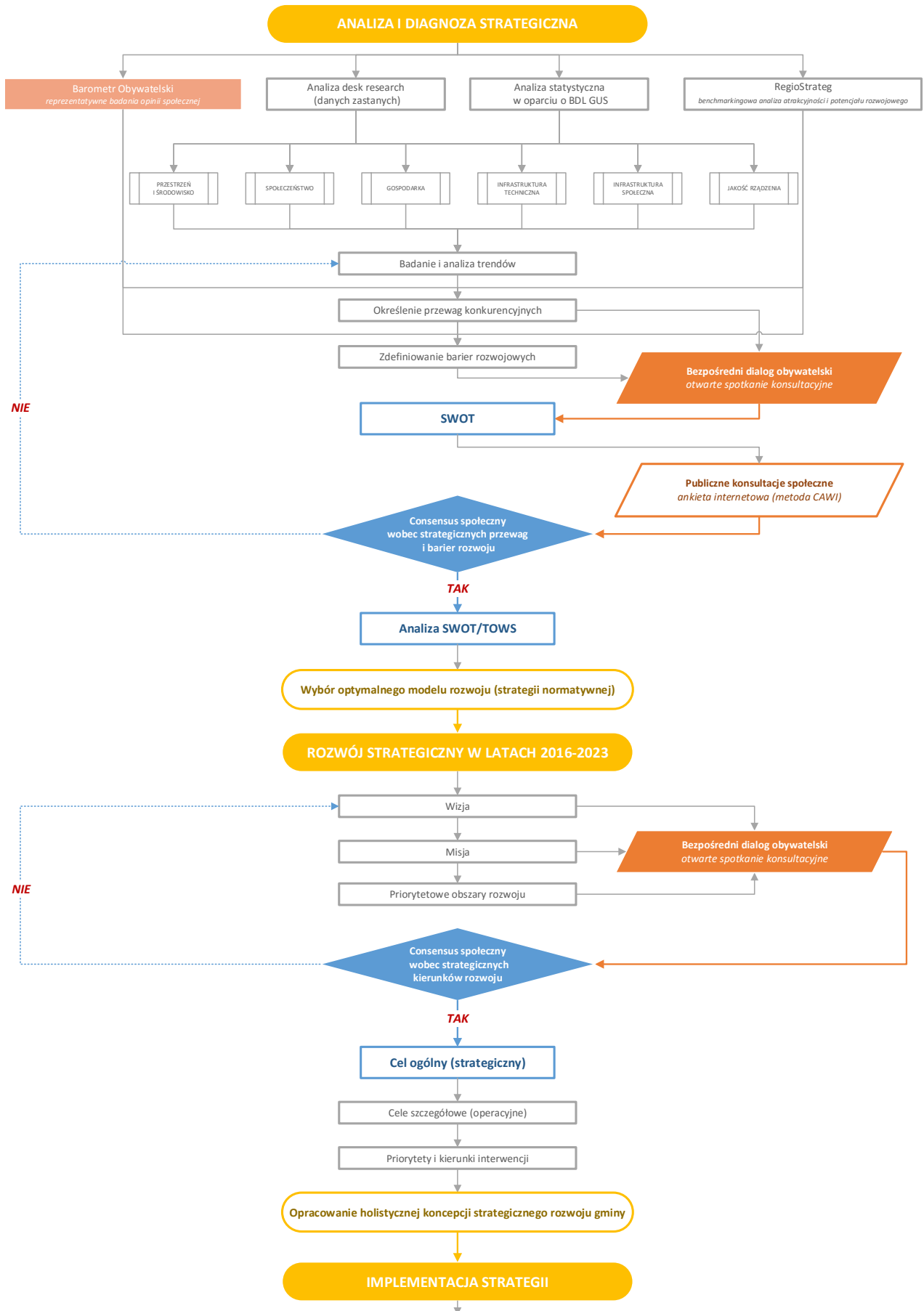
Źródło: opracowanie własne PARR.

Metodologia

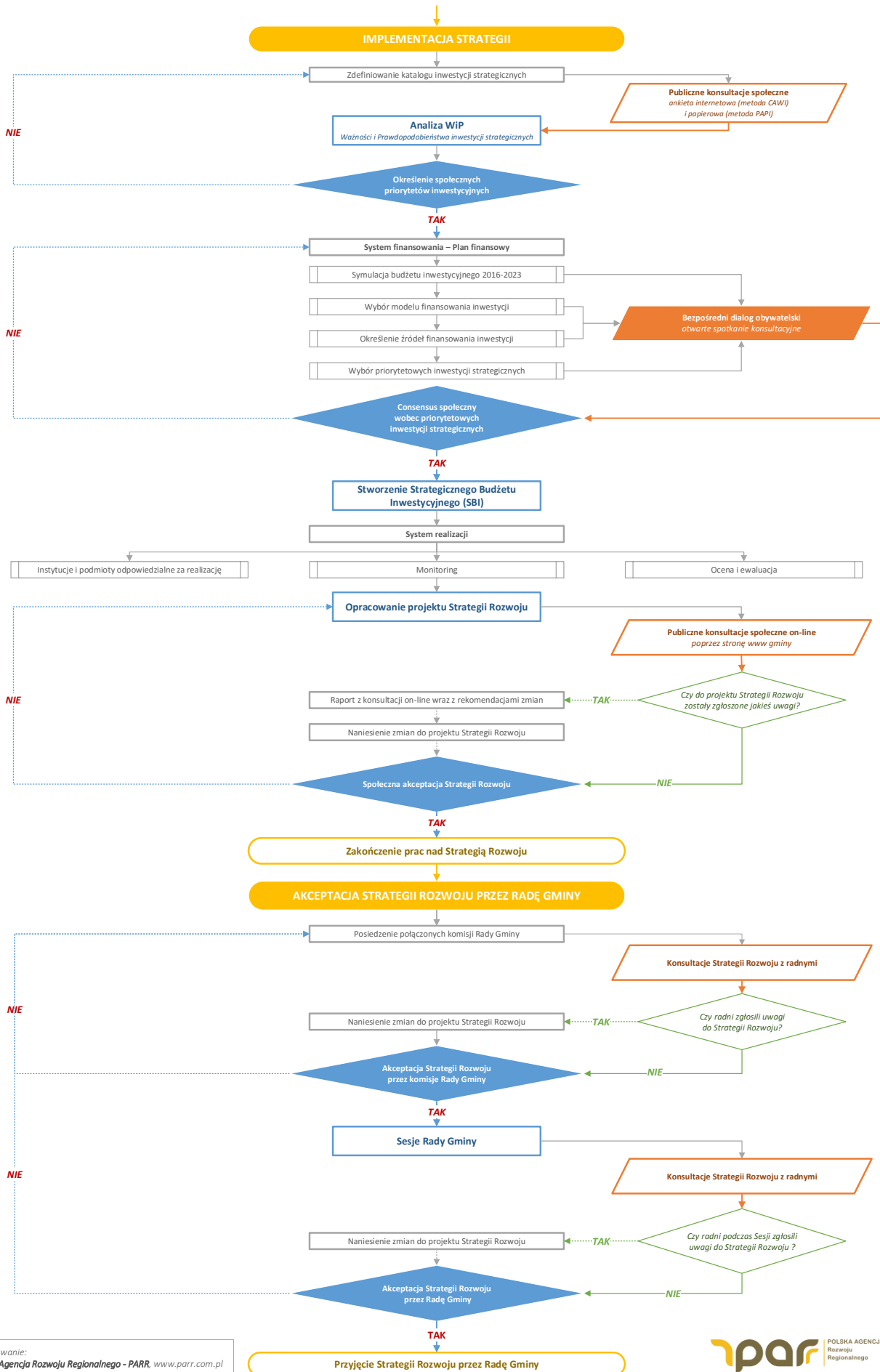
Przyjęta metodologia pracy nad Strategią Rozwoju Gminy Jabłonna składa się z **4 kluczowych etapów**, podzielonych na **50 procesów** i **9 podprocesów**, a także **7 kamieni milowy (milestone)**. W trakcie jej opracowywania przewidziano aż **9-krotne konsultacje społeczne** (różne formy i metody). Metodologia prac przewiduje **7 warunkowych decyzji społecznych**, których pozytywne rozstrzygnięcie jest *sine qua non* dla kolejnego etapu prac.

Szczegółową metodologię prac nad Strategią Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2016-2023 prezentuje poniższy schemat:

Schemat 2. Przyjęta metodologia pracy nad Strategią Rozwoju Gminy Jabłonna.

CEL, METODOLOGIA I PERSPEKTYWA CZASOWA STRATEGII

**Rozdział I.
Diagnoza sytuacji
społeczno-gospodarczej
Gminy Jabłonna**

RAPORT STANU.

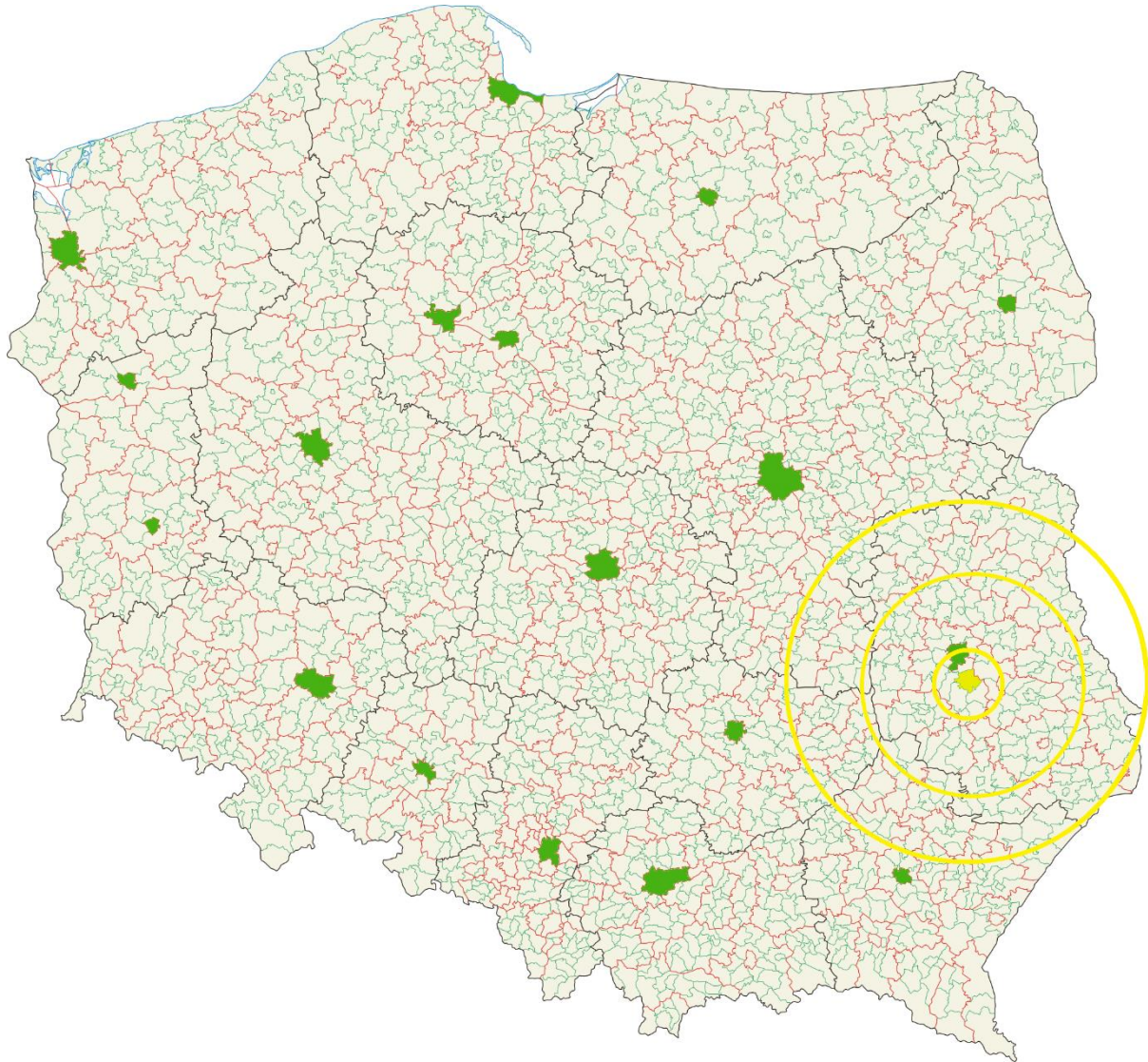
ANALIZA I DIAGNOZA STRATEGICZNA

1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Jabłonna jest gminą wiejską położoną w centralnej części **województwa lubelskiego**, na południe od stolicy województwa – Miasta Lublin. Jest jedną z 16 gmin należących do **powiatu lubelskiego**. Z racji położenia gmina jest zrzeszona w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Kraina Wokół Lublina”, należy także do Związku Gmin Lubelszczyzny. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 131,2 km². Gmina Jabłonna oddalona jest od centrum **miasta stołecznego Warszawy o ok. 190 km**, od stolicy województwa i siedziby powiatu lubelskiego – **miasta Lublin o ok. 20 km**, a zatem leży w **bliskiej strefie oddziaływania społeczno-gospodarczego stolicy województwa**. Pomimo braku bezpośredniego sąsiedztwa, bliskie położenie dużego ośrodka miejskiego, jakim jest Miasto Lublin wpływa na Gminę Jabłonna, przez co jej oferta kulturalna, rozrywkowa i oświatowa jest uboższa. Ze względu na prestiż, rynek zbytu i dostępność terenów inwestycyjnych, Miasto Lublin stanowi także dla inwestorów priorytetowe miejsce wyboru miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. Natomiast gminny „ościenne” w stosunku do Miasta Lublin stanowią główną konkurencję w szczególności w zakresie suburbanizacji i oferty terenów atrakcyjnych mieszkaniowo. Jednakże, mieszkańcy Gminy Jabłonna dzięki położeniu w niedalekiej odległości od miasta, mają dobry dostęp do miejskiego systemu opieki zdrowotnej, infrastruktury technicznej i społeczno-kulturalnej, dostęp do pozarolniczego rynku pracy, a zatem także atrakcyjny rynek zbytu na wytwarzane dobra i usługi oraz możliwość zaferowania mieszkańcom obszaru miejskiego atrakcyjnych terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych.

Mapa 1. Położenie Gminy Jabłonna na mapie administracyjnej Polski.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:POLSKA_woj_pow_gminy.png.

Mapa 2. Położenie Gminy Jabłonna na mapie administracyjnej województwa lubelskiego.

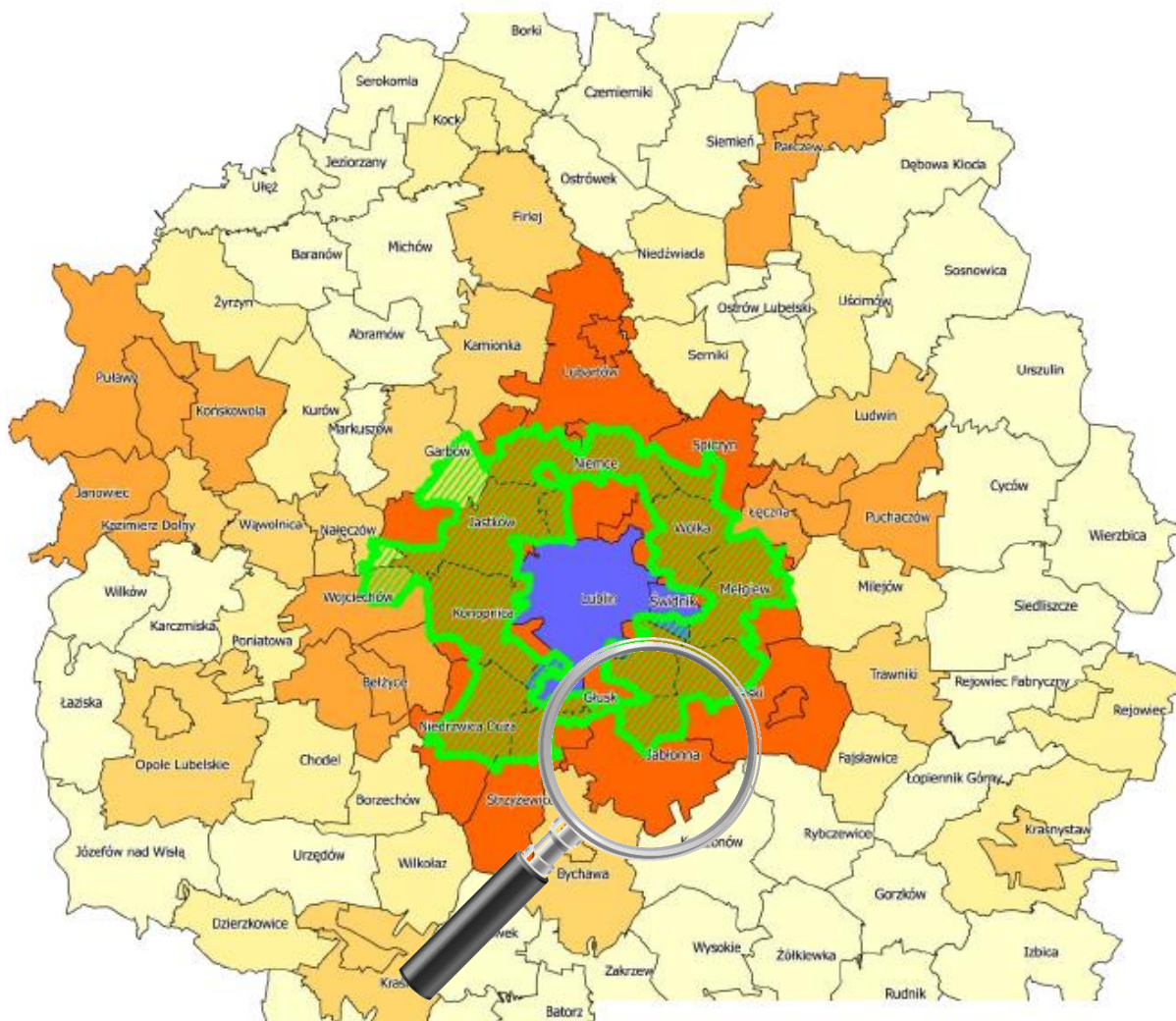

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.lubelskie.pl/img/userfiles/images/0%20regionie/mapa2009newA3-krzywe.jpg>.

Suburbanizacja jako proces „rozlewania się” zabudowy mieszkaniowej na obszary podmiejskie skutkuje wyludnieniem się centrum miasta i rozwojem strefy podmiejskiej. Zasięg powstawania zabudowy

mieszkańców wokół Lublina został przedstawiony na poniższej mapie (obszar zaznaczony kolorem zielonym)¹. Dzięki procesowi suburbanizacji, gminy „ościenne” mają szansę na zwiększenie dochodów własnych pochodzących z podatków lokalnych oraz, zależnie od przyjętego modelu rozwoju miasta, na rozbudowę infrastruktury technicznej obszaru miejskiego, która obejmie zasięgiem teren danej gminy.

Mapa 3. Gminy województwa lubelskiego w zasięgu procesów suburbanizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://strategia2020.lublin.eu/wp-content/uploads/2014/04/5.png>.

Różne odcienie koloru pomarańczowego odnoszą się do ilości spełnianych kryteriów powiązania danej gminy z Miastem Lublin, ustalonych w projekcie *Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie szczegółowych warunków określania obszarów funkcjonalnych i ich granic* (im ciemniejszy kolor, tym więcej powiązań)². Należą do nich:

1. liczba wyjeżdżających do pracy najmniej do miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego (MOF) na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym powyżej 50 osób, na podstawie danych z 2006 r.;
2. liczba zameldowań z obszaru MOF na 1000 mieszkańców powyżej 3 osób, na podstawie danych z 2009 r.;

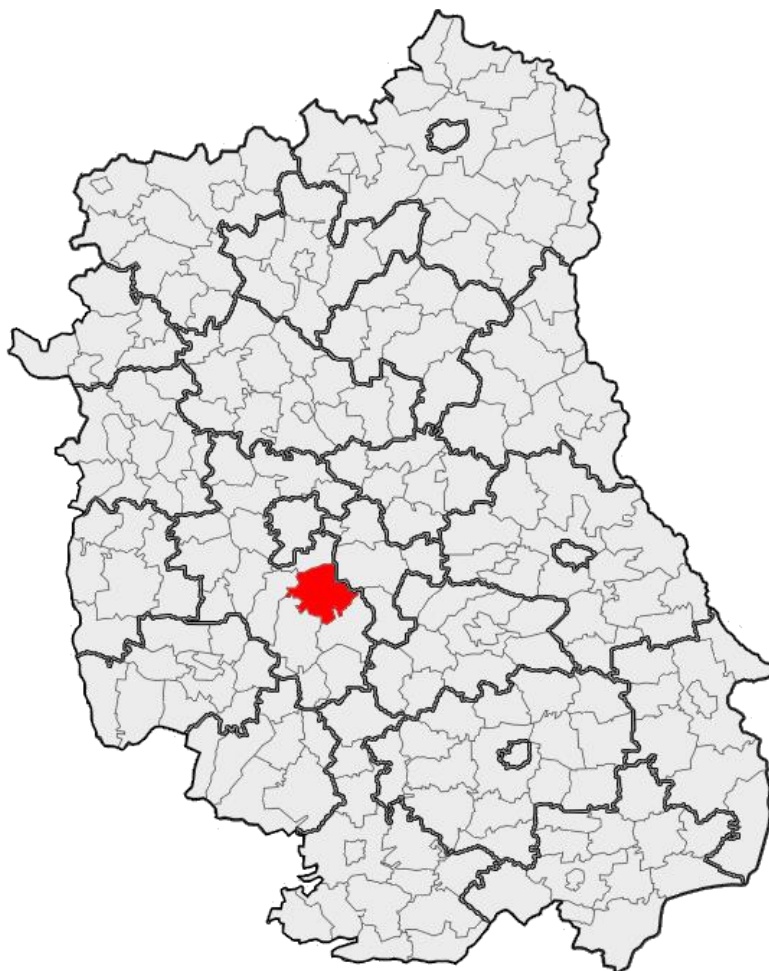
¹ Na podstawie: http://strategia2020.lublin.eu/?page_id=112

² Tamże.

3. udział pracujących w zawodach pozarolniczych, jako stosunek do średniej wojewódzkiej powyżej 75%, na podstawie danych z 2002 r.;
4. liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, jako stosunek do średniej wojewódzkiej powyżej 75%, na podstawie danych z 2011 r.;
5. udział podmiotów gospodarczych w usługach wyższego rzędu (sekcje J-R według PKD, jako stosunek do analogicznego wskaźnika obliczonego dla obszaru MOF) powyżej 50%, na podstawie danych z 2011 r.;
6. gęstość zaludnienia (bez lasów i wód) w stosunku do średniej wojewódzkiej powyżej 50%, na podstawie danych z 2011 r.;
7. liczba mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców w latach 2002 – 2011 w stosunku do średniej wojewódzkiej powyżej 75%³.

Pod względem powierzchni jest **czwartą gminą powiatu lubelskiego, zajmując ok. 7,8% powierzchni powiatu** oraz ok. 0,5% powierzchni województwa lubelskiego.

Mapa 4. Położenie Gminy Jabłonna na mapie gmin województwa lubelskiego.

Źródło: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/07/Lub_Lubelski_Jablonna.png/170px-Lub_Lubelski_Jablonna.png.

³ Projekt Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 sierpnia 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków określania obszarów funkcjonalnych i ich granic.

Mapa 5. Położenie Gminy Jabłonna na mapie administracyjnej powiatu lubelskiego.

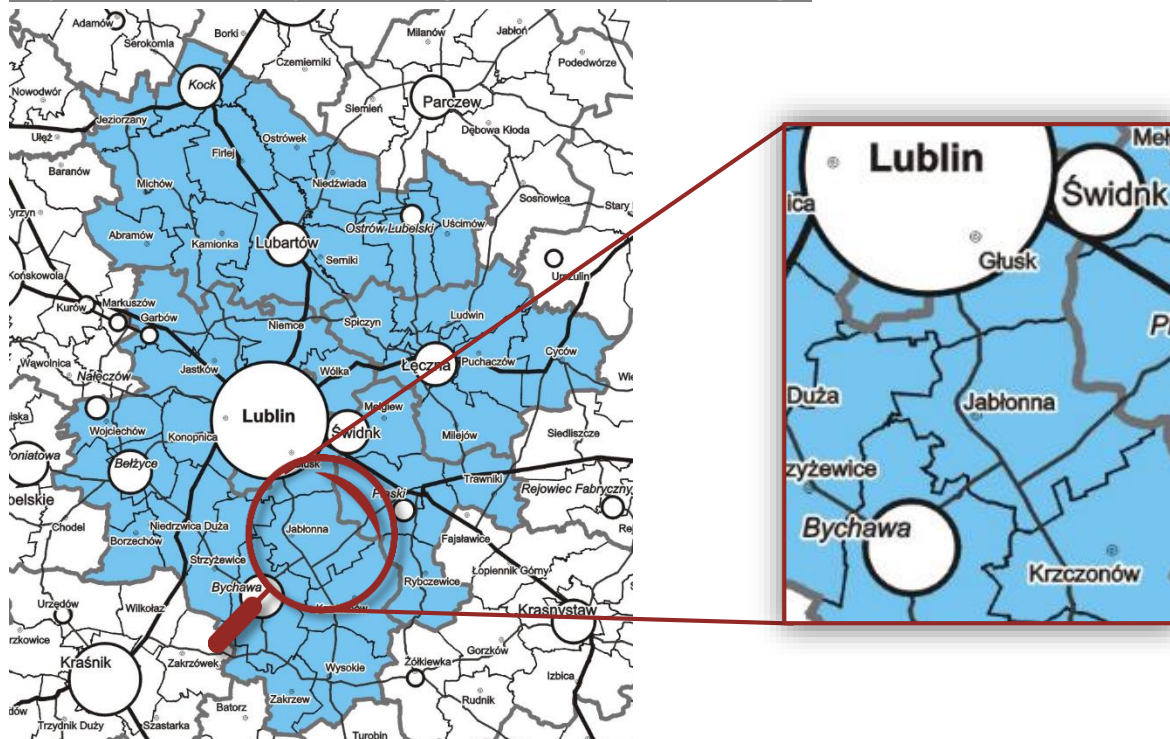
Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://administracja.mac.gov.pl/adm/baza-jst/mapa-administracyjna/278,MAPA-ADMINISTRACYJNA.html>

Gmina Jabłonna składa się z **17 sołectw**. Ośrodkiem administracji samorządowej jest miejscowość Jabłonna-Majątek, która razem z Jabłonną Pierwszą, Jabłonną Drugą, Piotrkowem Pierwszym i Piotrkowem Drugim spełniają rolę głównego obszaru wpływającego na życie społeczno-gospodarcze gminy. Pomimo stosunkowej zwartości obszarowej, **brak jest wyraźnie wyodrębnianego obszaru posiadającego funkcje centrotwórcze**, co może posiadać potencjalnie negatywny wpływ na tożsamość społeczności.

Gmina Jabłonna położona jest w południowo-wschodniej części powiatu lubelskiego i graniczy z Gminą Bychawa z powiatu lubelskiego (gmina miejsko-wiejska) oraz gminami wiejskimi: Gminą Głusk, Gminą Strzyżewice, Gminą Piaski i gminą miejsko-wiejską z terenu powiatu świdnickiego – Gminą Piaski. Znajduje się także w **obszarze Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego (LOM)**. Jest to **obszar funkcjonalny obejmujący Miasto Lublin** wraz z gminami i mniejszymi miastami, które powiązane są ze sobą komunikacyjnie i stanowią jednolity obszar zamieszkania (tzn. osoba mieszkająca w dowolnym miejscu takiego obszaru może dojechać do pracy w dowolnym innym fragmencie takiego obszaru)⁴.

⁴ Na podstawie: http://strategia2020.lublin.eu/?page_id=17.

Mapa 6. Delimitacja Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego.

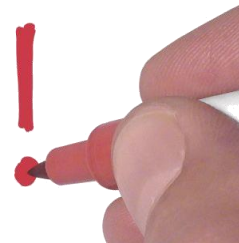
Źródło: opracowanie własne na podstawie: Lubelski Obszar Metropolitalny. Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLIX/784/06 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 sierpnia 2006 r., <http://www.bpp.lublin.pl/oprac2/delim.lom.jpg>.

Gmina Jabłonna posiada sieć osadniczą i zabudowę w układzie liniowym (ulicówka) – osadnictwo występuje przy głównym ciągu komunikacyjnym, po obu stronach drogi. Dominuje typ zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej.

Pod względem fizyczno-geograficznym Gmina położona jest na mezoregionie Wyniosłość Giełczewska, stanowiącej część Wyżynie Lubelskiej. Jest to falista równina o wzniesieniach przekraczających 300 m n.p.m., zbudowanych z ostańcowych piaskowców. Jest to region rolniczy (przeważają żyzne gleby brunatne i rędziny rozwinięte na podłożu lessowym) o słabo rozwiniętym osadnictwie. Na obszarze Wyniosłości Giełczewskiej znajduje się Krzczonowski Park Krajobrazowy⁵.

Brak zwartości obszarowej i wyraźnie wyodrębnianego obszaru posiadającego funkcje centrotwórcze może posiadać potencjalnie negatywny wpływ na tożsamość społeczności, ale przede wszystkim stanowi istotne wyzwanie rozwojowe z punktu widzenia realizacji działań przestrzennych, a także kompleksowych projektów z zakresu infrastruktury technicznej.

⁵ <http://www.lubelskieklimate.pl/panorama-lubelszczyzny/krainy-geograficzne/pas-wyzyn/wyzyna-lubelska/759-wynioslosc-gielczewska.html>

Mapa 7. Położenie Gminy Jabłonna na mapie podziału fizyczno-geograficznego województwa lubelskiego.

PODZIAŁ FIZYCZNO-GEOGRAFICZNY
(wg J. Kondrackiego)
1: 1 500 000

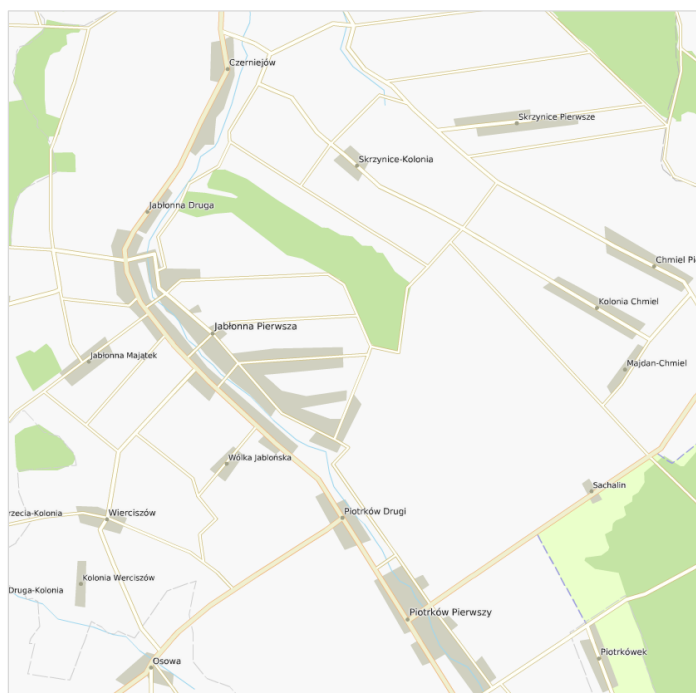
0 15 30 45 km

	granice prowincji		granica państwa
	granice podprowincji		granica regionu "Lubelszczyzna"
	granice makroregionów		lasy
	poziomice		rzeka; kanał; zbiornik wodny

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.lto.org.pl/obrazki_kartoteka/mapa_fizyczno_geograficzna.gif.

Głównym elementem sieci rzecznej w Gminie Jabłonna jest Czerniejówka, która przecina ten obszar w układzie południkowym. Rzeka Czerniejówka stanowi prawobrzeżny dopływ Bystrzycy. Jej źródła znajdują się we wsi Piotrków Pierwszy w Gminie Jabłonna. Do Czerniejówki uchodzi krótka struga Skrzyniczanka.

Mapa 8. Położenie Gminy Jabłonna względem rzek.

Źródło: <http://mapa.karto.pl/polska>.

Osadnictwo na terenie gminy koncentruje się po obu stronach drogi wojewódzkiej nr 835, która przebiega przez miejscowości: Czerniejów, Jabłonna Druga, Jabłonna Pierwsza, Piotrków Drugi oraz Piotrków Pierwszy. Wymienione miejscowości wyróżniają się zwartością zabudowy i koncentracją usług publicznych, komercyjnych, rolniczych oraz zabudowy jednorodzinnej.

Coraz większą rolę na terenie Gminy spełnia zatem **czynnik komunikacyjny**, tj. położenie przy głównym trakcie transportowym i głównej drodze stanowiącej powiązanie zewnętrzne Gminy. Będzie skutkowało to w większości tendencją do rozpraszania zabudowy.

Zdjęcie 1. Układ sieci osadniczej w Gminie Jabłonna.

Źródło: www.maps.google.com.

Zdjęcie 2. Układ sieci osadniczej w Gminie Jabłonna.

Źródło: www.maps.google.com.

1.2. Położenie komunikacyjne

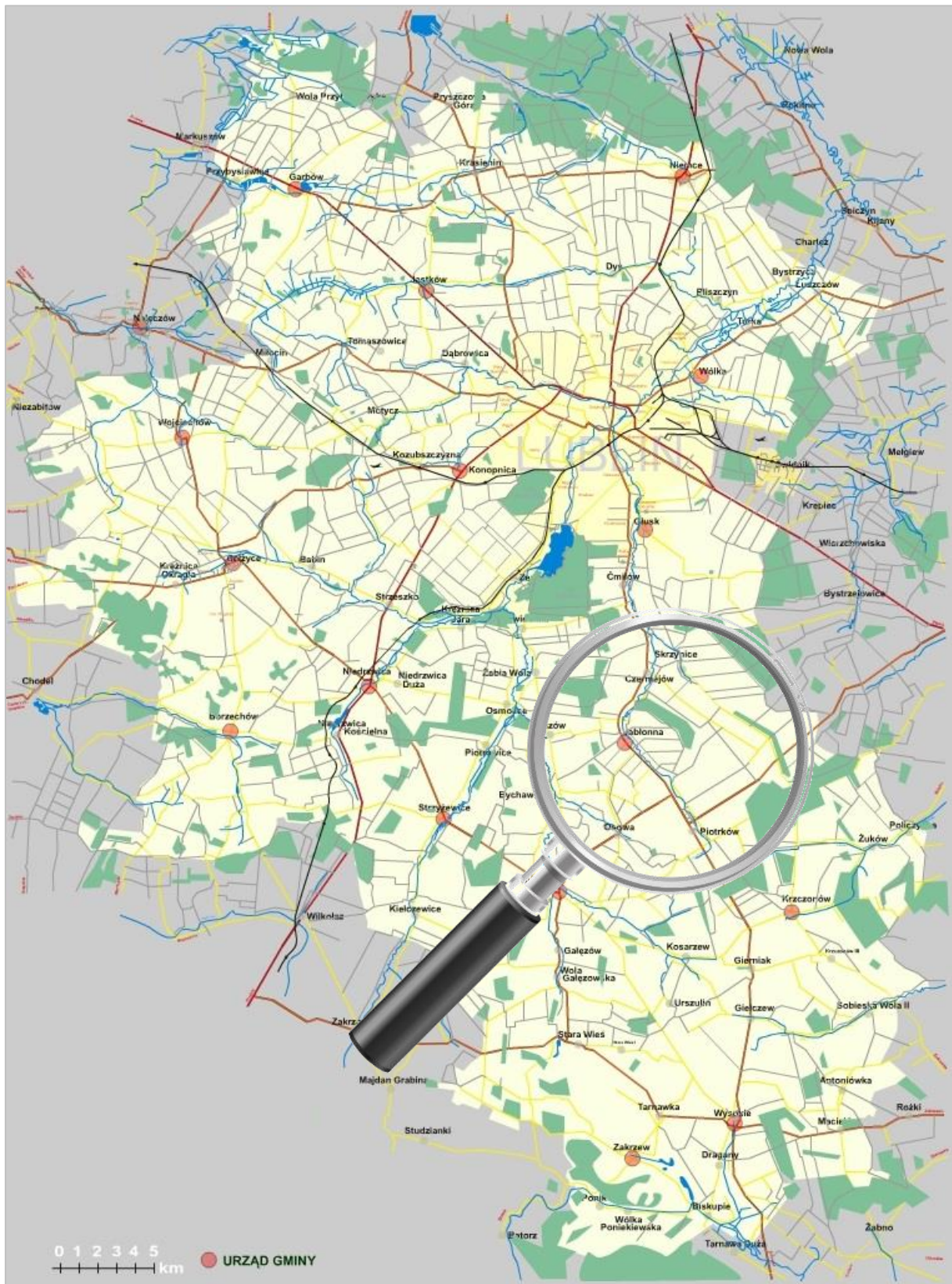
Dostępność komunikacyjna to zespół czynników, które wpływają na łatwość dotarcia się do danego miejsca. Od czasów historycznych położenie w pobliżu głównych szlaków handlowych wpływało na rozwój lokalnej społeczności. W dzisiejszych czasach jednym z głównych czynników świadczących o stopniu dostępności komunikacyjnej jest odległość od głównych szlaków drogowych i kolejowych, portów, lotnisk oraz miast o znaczeniu ponadlokalnym.

Na aktualny układ drogowy gminy składa się **sieć wojewódzkich, powiatowych i gminnych** dróg. Przez teren Gminy nie przebiega żadna droga krajowa. Obszar Gminy Jabłonna położony jest pomiędzy ważnymi dla województwa lubelskiego ciągami komunikacyjnym – od strony zachodniej drogi krajowej nr 19 (której parametry zostaną podniesione do standardu drogi ekspresowej S19), od północy dróg ekspresowych S12 i S17, od wschodu drogi krajowej nr 17 oraz od południa drogi krajowej nr 74.

Droga krajowa nr 12 to droga biegnąca równoleżnikowo przez terytorium Polski od granicy z Niemcami, przez Piotrków Trybunalski, Radom, Puławy, Lublin, do granicy z Ukrainą w Dorohusku. Trasa ta stanowi ważne tranzytowe powiązanie transportowe oraz komunikacyjne Polski Wschodniej z częścią centralną i zachodnią

kraju. Łączy się z drogą ekspresową S 17 Warszawa – Kurów – Lublin – Zamość – Hrebenne (granica Państwa). Mieszkańcy Gminy Jabłonna nie mają bezpośredniego dostępu do wspomnianych dróg.

Mapa 9. Mapa powiatu lubelskiego wraz z Miastem Lublin.

Źródło: opracowanie własne <http://koziolok.pl/powiat/powiat.htm#>.

Mapa 10. Gmina Jabłonna na mapie docelowego układu dróg szybkiego ruchu w Polsce.

Źródło: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/63/Docelowy_uklad_drog.svg.

1.3. Walory przyrodnicze

Pod względem walorów naturalnych Gmina Jabłonna należy do obszaru o stosunkowo wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, które związane są przede wszystkim z położeniem w pobliżu parku krajobrazowego. Obecnie prawną ochroną krajobrazową objęta jest przeważająca część Gminy. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w Gminie Jabłonna wynosi 8 631 ha (65,8% powierzchni Gminy), z czego 7 150 ha to obszary chronionego krajobrazu razem, zaś 1 481 ha to parki krajobrazowe wraz z rezerwatami

przyrody⁶. **Jest to największa powierzchnia obszarów prawnie chronionych wśród wszystkich gmin powiatu lubelskiego.**

Krzczonowski Park Krajobrazowy został utworzony dla ochrony charakterystycznego krajobrazu centralnej części Wyżyny Lubelskiej. Faliste wzniesienia, głęboko wcięte doliny rzek i wąwozy erozyjne to niezwykle urodzive krajobrazowo formy rzeźby terenu parku. Specyfiką Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego jest fakt, że wraz z otuliną jest najważniejszym obszarem źródłiskowym na Lubelszczyźnie. Silnych źródeł jest tu aż 45, w tym kilkanaście źródeł grupowych, skupiających od 4 do 19 wypływów. Cieki wodne w dużej mierze zachowały naturalny charakter i mają dużą wartość przyrodniczą w krajobrazie rolniczym⁷. Obszar ten może stanowić dobre miejsce na wypoczynek, sprzyjające rozwojowi agroturystyki.

W granicach Gminy Jabłonna znajdują się obszary (lub ich fragmenty) objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym m.in.:

- » Krzczonowski Park Krajobrazowy **wraz z otuliną** i Obszar Chronionego Krajobrazu,
- » Rezerwaty przyrody,
- » Czerniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- » Obszary Natura 2000 – „Chmiel” oraz „Olszanka”⁸,
- » 2 pomniki przyrody⁹.

Do rezerwatów przyrody w Gminie Jabłonna zalicza się Rezerwat Chmiel oraz Rezerwat Olszanka.

Rezerwat Chmiel ma łączną powierzchnię 25,8 ha. Celem ochrony jest zachowanie zespołu grądu z drzewami pomnikowymi oraz kresowego stanowiska buka. W składzie drzewostanu dominuje dąb szypułkowy oraz grab. Różnorodność i bogactwo faunistyczne klasyfikuje ten rezerwat do grupy obejmującej stosunkowo bogate lasy z dużą różnorodnością siedlisk i bogatą fauną. Najcenniejszym i najbardziej różnorodnym elementem fauny są ptaki¹⁰.

Rezerwat Olszanka posiada całkowitą powierzchnię 8,5 ha. Ma na celu zachowanie starodrzewu dębowego z domieszką grabu i sosny oraz wieloma chronionymi gatunkami roślin w runie. Liczne okazy dębów osiągnęły rozmiary pomników przyrody. W rezerwacie stwierdzono zespół zwierząt typowy dla wielogatunkowych, różnowiekowych lasów o dużej powierzchni ekotopów i dużej różnorodności faunistycznej¹¹.

Teren Gminy pokrywa się także z Czerniejowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Oprócz znacznych powierzchni dobrze zachowanych kompleksów leśnych, jest to teren o bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu, licznych źródłach i dolinach rzecznych. Czerniejowski OChK obejmuje także tereny o dużych walorach botanicznych. Niezwykle interesująca jest dolina Kosarzewki na odcinku od Bychawy do Tuszowa, obejmująca wiele pierwotnych uroczysk: starorzeczy, źródeł, stawisk i młynisk, obszarów bagiennych porośniętych oslem. Można tu spotkać wiele gatunków ptaków, w tym drapieżnych. Obszar ten jest intensywnie wykorzystywany w celach rekreacji i wypoczynkowych¹².

⁶ Na podstawie danych BDL GUS.

⁷ Na podstawie: http://www.parki.lubelskie.pl/parki_krajobrazowe/krzczonowski.html.

⁸ Na podstawie: <http://natura2000.gdos.gov.pl/datafiles>

⁹ Na podstawie danych BDL GUS.

¹⁰ Na podstawie: <http://www.swidnik.lublin.lasy.gov.pl/rezerwaty-przyrody#.VPhVDXyG-PY>.

¹¹ Tamże.

¹² Na podstawie: <http://www.powiatlubelski.pl/miejsca/jablonna/czerniejowski-obszar-chronionego-krajobrazu/>.

Obszar Natura 2000 „Chmiel” jest obszarem specjalnej ochrony siedlisk. Cechą charakterystyczną tego terenu jest obecność tzw. ostańców denudacyjnych. W skład obszaru wchodzi zbocza rozległego wzniesienia o wysokości 265 m n.p.m. opadające w kierunku wschodnim i południowym. Ostoja pokryta jest całkowicie lasem, z przewagą lasu liściastego. Występujące tu lasy posiadają bogate podszycie i runo, w których obok pospolitych gatunków rosną gatunki rzadkich i zagrożonych roślin chronionych dyrektywą siedliskową¹³.

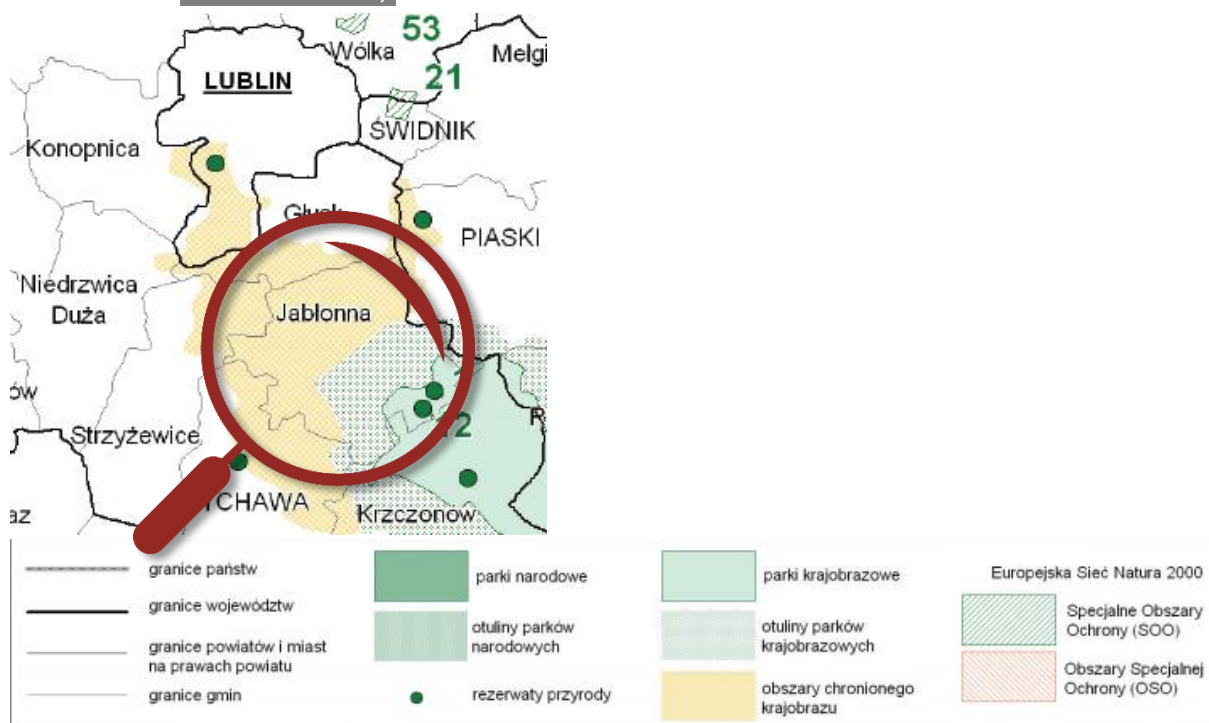
Kolejnym obszarem specjalnej ochrony siedlisk jest obszar Natura 2000 „Olszanka”, leżący na wysokości od 237 do 256 m n.p.m. i położony w południowej części Wyniosłości Giełczewskiej. Zajmuje fragmenty zboczy wzniesień ostańców. W drzewostanie występuje bardzo dużo okazów dębu szypułkowego, których wiek szacowany jest na około 200 lat – część okazów posiada rozmiary kwalifikujące je jako drzewa pomnikowe¹⁴.

Zgodnie z wykazem Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Jabłonna znajduje się 2 pomniki przyrody:

- » dąb szypułkowy o obwodzie pnia 570 cm i wysokości 24 m,
- » buk pospolity o obwodzie pnia 360 cm i wysokości 24m¹⁵.

W pobliżu zespołu pałacowo-dworskiego w Jabłonie Pierwszej znajdują się malownicze stawy. Szczególnie efektownie przedstawiają się zestawienia różnorodnych drzew i krzewów ozdobnych, a także powiązania widokowe parku ze stawami i ich otoczeniem. Duże walory architektoniczne, przyrodnicze i krajobrazowe obiektu, zachowane do dzisiaj bez większych zmian, stawiają go w rzędzie najlepiej utrzymanych na Lubelszczyźnie¹⁶.

Mapa 11. Obszary prawnie chronione w województwie lubelskim wraz z siecią NATURA 2000 (stan: kwiecień 2008 r.).

Źródło: http://www.lubelskie.pl/img/userfiles/files/COREL/mapa-obszary_chronione.jpg.

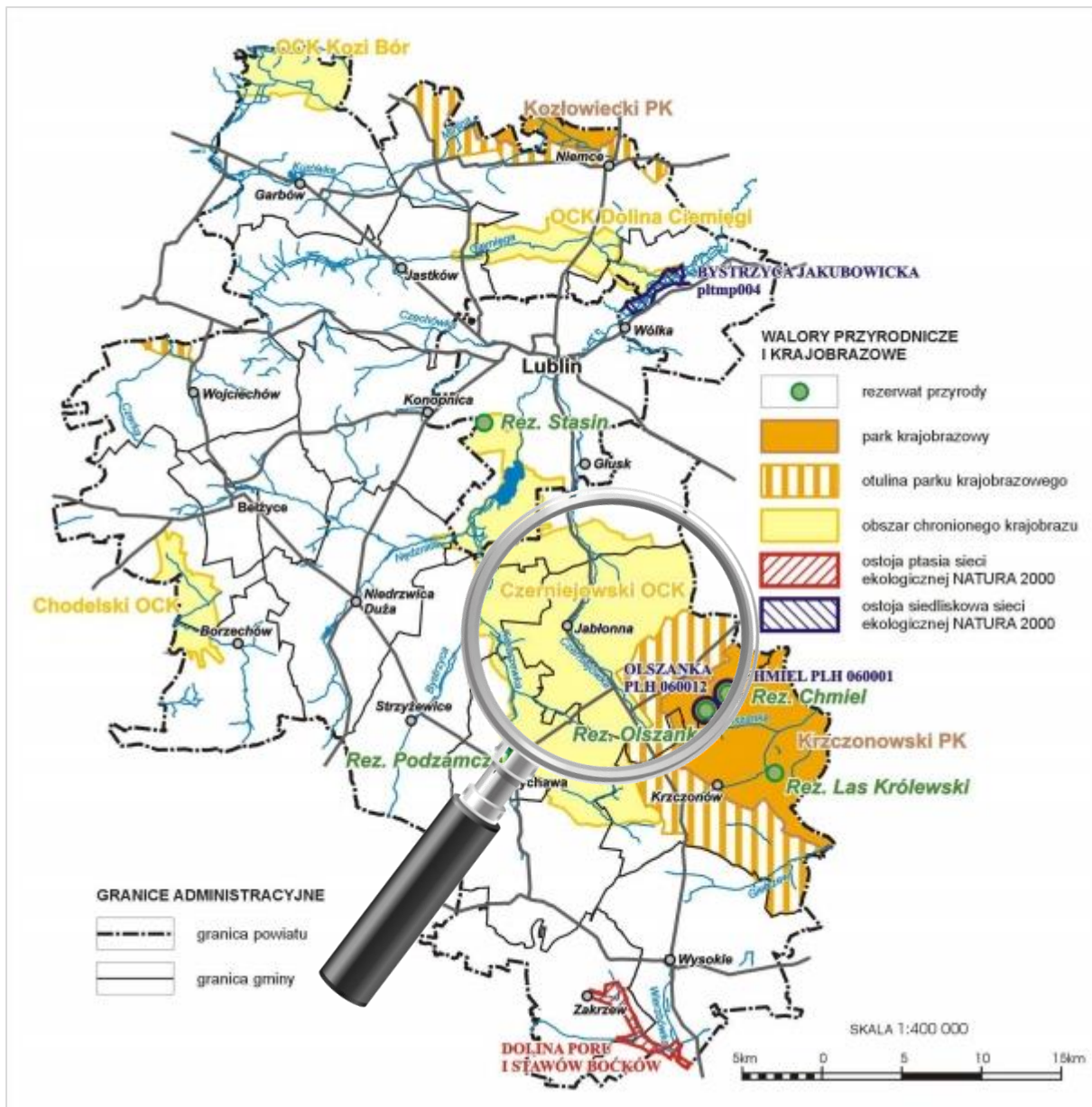
¹³ <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=89>

¹⁴ <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=100>

¹⁵ Na podstawie: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

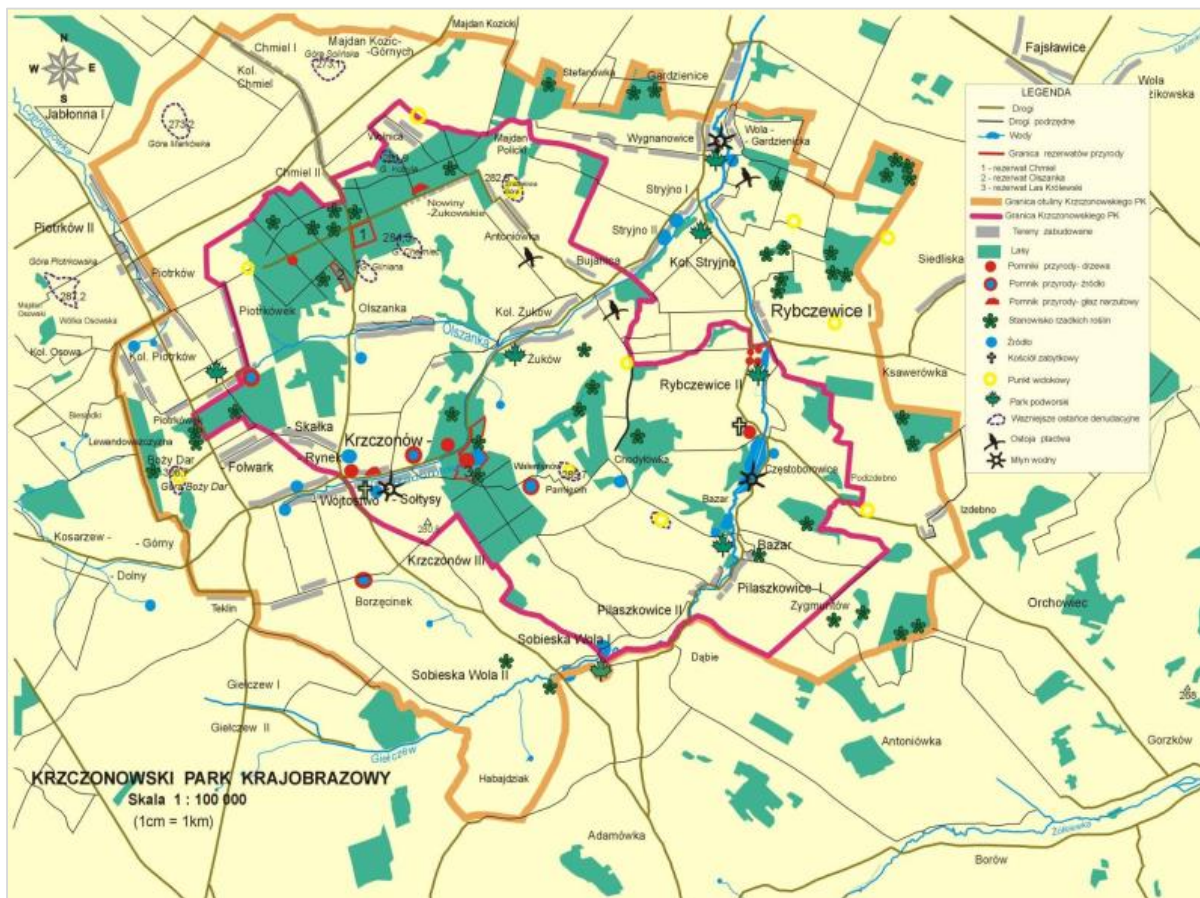
¹⁶ Na podstawie: <http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1669/Jablonna/>

Mapa 12. Walory przyrodnicze i krajobrazowe powiatu lubelskiego.

Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Lubelskiego na lata 2007-2015.

Mapa 13. Położenie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego.

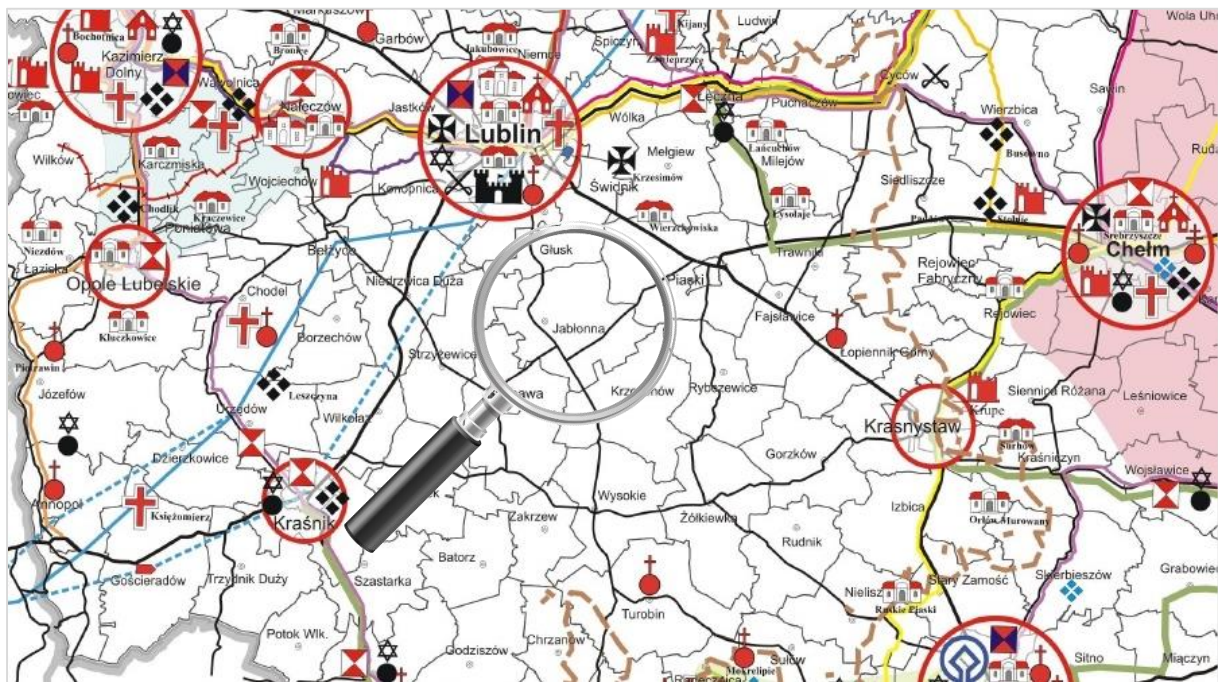

Źródło: http://www.rokis.pl/dokumenty/mapka_duza1.jpg.

W otoczeniu Gminy Jabłonna brakuje ośrodków o istotnym znaczeniu dla obsługi ruchu turystycznego. *Plan Marketingu Turystyki w Województwie Lubelskim na lata 2007-2013* wskazuje, że najbliższym dla Gminy Jabłonna obszarem istotnym dla województwa pod względem turystyki jest Miasto Lublin. Pozostałe ośrodki ważne dla obsługi ruchu turystycznego, takie jak Zamość, Krasnystaw czy Kraśnik tworzą okrag wokół Gminy Jabłonna i sąsiadującej z nią części województwa lubelskiego. *Plan Marketingu* definiuje obszar Gminy jako sferę o przeciętnych walorach wypoczynkowych i krajoznawczych¹⁷.

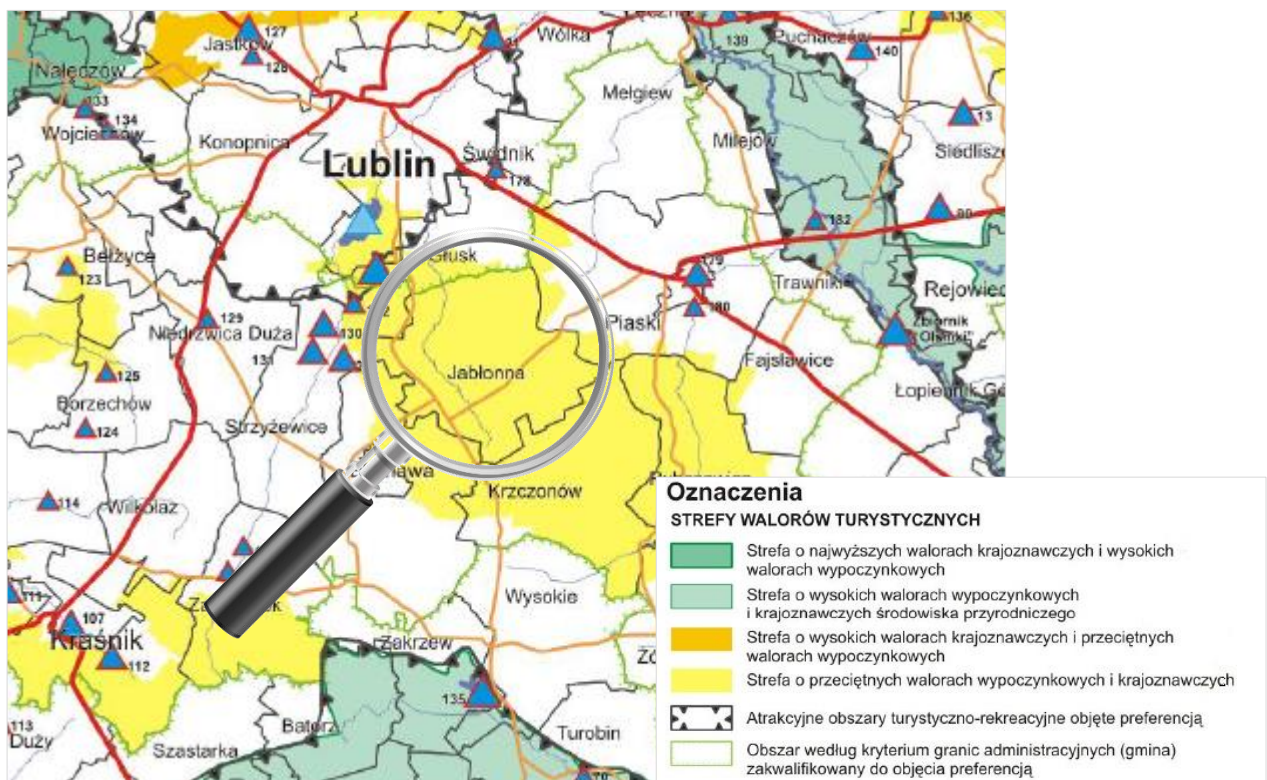
¹⁷ Biura Planowania Przestrzennego, *Plan Marketingu Turystyki w Województwie Lubelskim na lata 2007-2013*

Mapa 14. Położenie Gminy Jabłonna na mapie walorów dziedzictwa kulturowego województwa lubelskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Plan Marketingu Turystyki w Województwie Lubelskim na lata 2007-2013, Lublin 2007.

Mapa 15. Położenie Gminy Jabłonna na mapie walorów dziedzictwa kulturowego województwa lubelskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Plan Marketingu Turystyki w Województwie Lubelskim na lata 2007-2013, Lublin 2007.

Struktura terenu

Gmina posiada stosunkowo jednolitą strukturę funkcjonalno-przestrzenną. Charakteryzuje ją średni udział kompleksów leśnych (lesistość w 2013 r. wyniosła 16,5%) oraz niski łąk i pastwisk (nieco ponad 1,5%). Użytki rolne stanowią ponad 64% powierzchni gminy, w tym grunty orne aż 97%¹⁸. Tereny osadnicze (z komunikacją) zajmują ok. 10% powierzchni gminy. W odniesieniu do pozostałych gruntów udział ich wynosi ok. 4%.

Klimat

W regionalizacji klimatycznej województwa lubelskiego Gmina Jabłonna znalazła się w lubelsko-chełmskiej dziedzinie klimatycznej (wg podziału dokonanego przez A. i W. Zinkiewiczów). Dziedzina ta charakteryzuje się znacznymi rocznymi sumami opadów (500-600 mm) oraz najwyższymi wartościami usłonecznienia względnego latem osiągającego wartość 50%. Cechuje się wpływami kontynentalizmu, przejawiającymi się głównie wysokimi amplitudami rocznymi temperatury, długim latem i długą, chłodną zimą i największą w roku liczbą dni pogodnych. Średnia temperatura roczna wynosi 7-8 °C, średnia stycznia ok. -4°C, zaś średnia lipca ok. +18°C. Długość sezonu wegetacyjnego wynosi 200 – 210 dni. Klimat sprzyja rozwojowi rolnictwa.

Gleby¹⁹

Około 85% obszaru Wyniosłości Giełczewskiej zajmują gleby płowe z udziałem brunatnych, utworzone z utworów lessowatych. Wartość użytkowa gleb utworzonych z utworów lessowatych zależy od miąższości gleb i rodzaju podłoża. Przeważnie są one glebami dość dobrymi. Najlepsze są gleby płytkie na piaskach, najlepsze – głębokie i podścielone gliną. Zalicza się je od drugiego do czwartego kompleksu glebowo-rolniczego. Na terenie gminy przeważają gleby klas III (ok. 70% użytków rolnych) oraz gleby klasy IV (ok. 26%). Nieco ponad 6% użytków rolnych zostało sklasyfikowanych w kl. II. Sytuuje to gminę w grupie gmin o średnich warunkach agroekologicznych.

Wody powierzchniowe

Jakość wód jest na ogół niska. Charakteryzują się one zanieczyszczeniami bakteriologicznymi oraz zwiększonym, pozaklasowym stężeniem chlorofilu.

Zanieczyszczenie

Na terenie Gminy Jabłonna **nie ma zorganizowanego składowiska odpadów**. W miejscowości Tuszów, na terenie byłego wysypiska śmieci, funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Obszar gminy należy do południowo-zachodniego rejonu gospodarki odpadami województwa lubelskiego. Na obszarze gminy nie ma dużych zakładów przemysłowych mogących mieć wpływ na ilość i morfologię wytwarzanych odpadów. Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są: gospodarstwa domowe, obiekty infrastruktury, tj. handel, usługi, zakłady, szkolnictwo i inne. Gmina Jabłonna **należy do Celowego Związku Gmin PROEKOB**, który zrzesza 15 jednostek samorządowych z terenu województwa lubelskiego. Celem powstania związku jest realizacja wspólnego zadania z zakresu gospodarki odpadami. Głównym zadaniem PROEKOB jest budowa nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami,

¹⁸ Na podstawie danych BDL GUS.

¹⁹ Na podstawie: *Strategia Rozwoju Lokalnego 2008-2015. Gmina Jabłonna*.

obejmującego wszystkie gminy członkowskie. Związek zajmuje się zagospodarowaniem odpadów na terenie trzech powiatów (lubelskim, opolskim i puławskim) przejmując zadania gminne w tym zakresie. Zaprogramowana infrastruktura przyszłego zakładu pozwala kompleksowo uregulować całość gospodarki odpadowej na terenie CZG PROEKOB. Powstający zakład utylizował będzie odpady z grupy odpadów komunalnych. Docelowy program Związku obejmuje zarówno zamknięcie, jak również rekultywację nieczynnych już składowisk na terenie Związku. W ramach programu prowadzić będzie kompleksową selektywną zbiórkę surowców wtórnych u źródła, ale także na specjalistycznej linii sortowniczej²⁰.

Ochrona środowiska

Obszar Gminy Jabłonna nie jest ujęty w Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL, ani w europejskim systemie CORINE.

Podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych na terenie Gminy Jabłonna są hałasy komunikacyjne, związane z przebiegiem przez ten obszar dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych.

Gmina nie posiada opracowanego Programu Ochrony Środowiska.

Alternatywne źródła energii

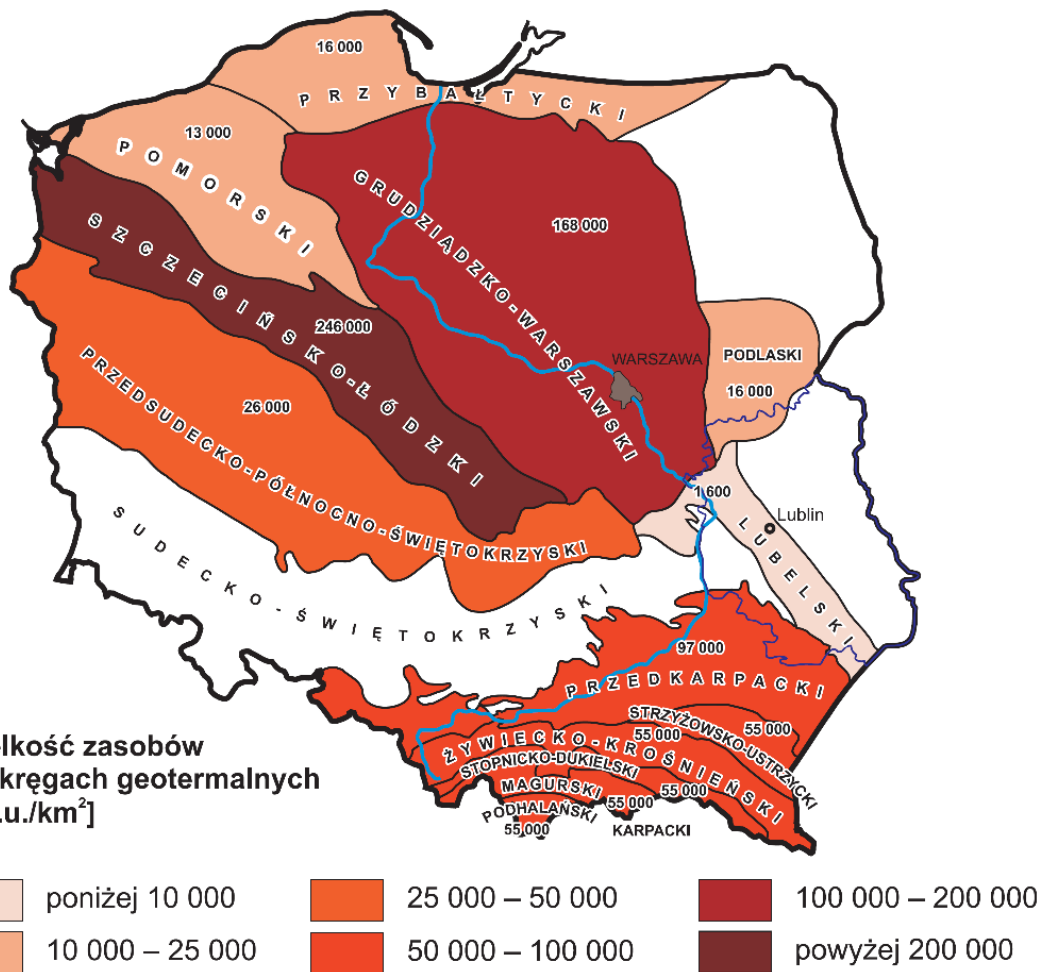
„Wojewódzki Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego” z 2006 roku wskazuje, że: **najbardziej korzystne warunki do rozpoczęcia prac zmierzających do systematycznego wykorzystania energii geotermalnej w województwie lubelskim znajdują się w północnej części rowu lubelskiego i są to następujące gminy:**

1. Kłoczew, Ryki, Stężycza, Nowodwór i Ułęż w powiecie ryckim;
2. Janowiec, Kazimierz Dolny, Puławy, Żyrzyn, Baranów, Kurów, Końskowola, Wąwolnica, Nałęczów i Markuszów w powiecie puławskim;
3. Jeziorzany, Michów, Abramów, Kamionka, Firlej i Lubartów w powiecie lubartowskim;
4. Poniatowa i Karczmiska w powiecie opolskim;
5. Borzechów, Bełżyce, Wojciechów, Jastków, Garbów, Niemce, Niedrzwica Duża, Konopnica, Lublin, Wólka, Głusk, Strzyżewice, **Jabłonna**, Bychawa i Krzczonów w powiecie lubelskim²¹.

²⁰ <http://www.proekob.pl/index.php/o-nas>

²¹ Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, *Wojewódzki Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego*, Lublin 2006, s. 56-57.

Mapa 16. Zasoby energii geotermalnej w Polsce.

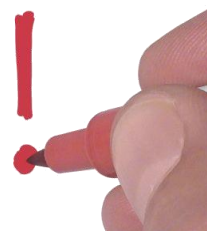
55 000 - t.p.u./km² (ton paliwa umownego/km²) 1 t.p.u. = 29,33 GJ

Źródło: R. Ney, J. Sokolowski, Energia geotermalna, Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią, PAN Kraków, [w:] Energia odnawialna. Polska. Zasoby i wykorzystanie, Wydawnictwo GEA, Warszawa 2001.

Ze względu na występowanie na terenie Gminy Jabłonna obszarów prawnie chronionych, rozwój infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii jest bardzo utrudniony. Ograniczenia te są związane z położeniem na terenie Gminy Jabłonna parku krajobrazowego i obszaru chronionego krajobrazu.

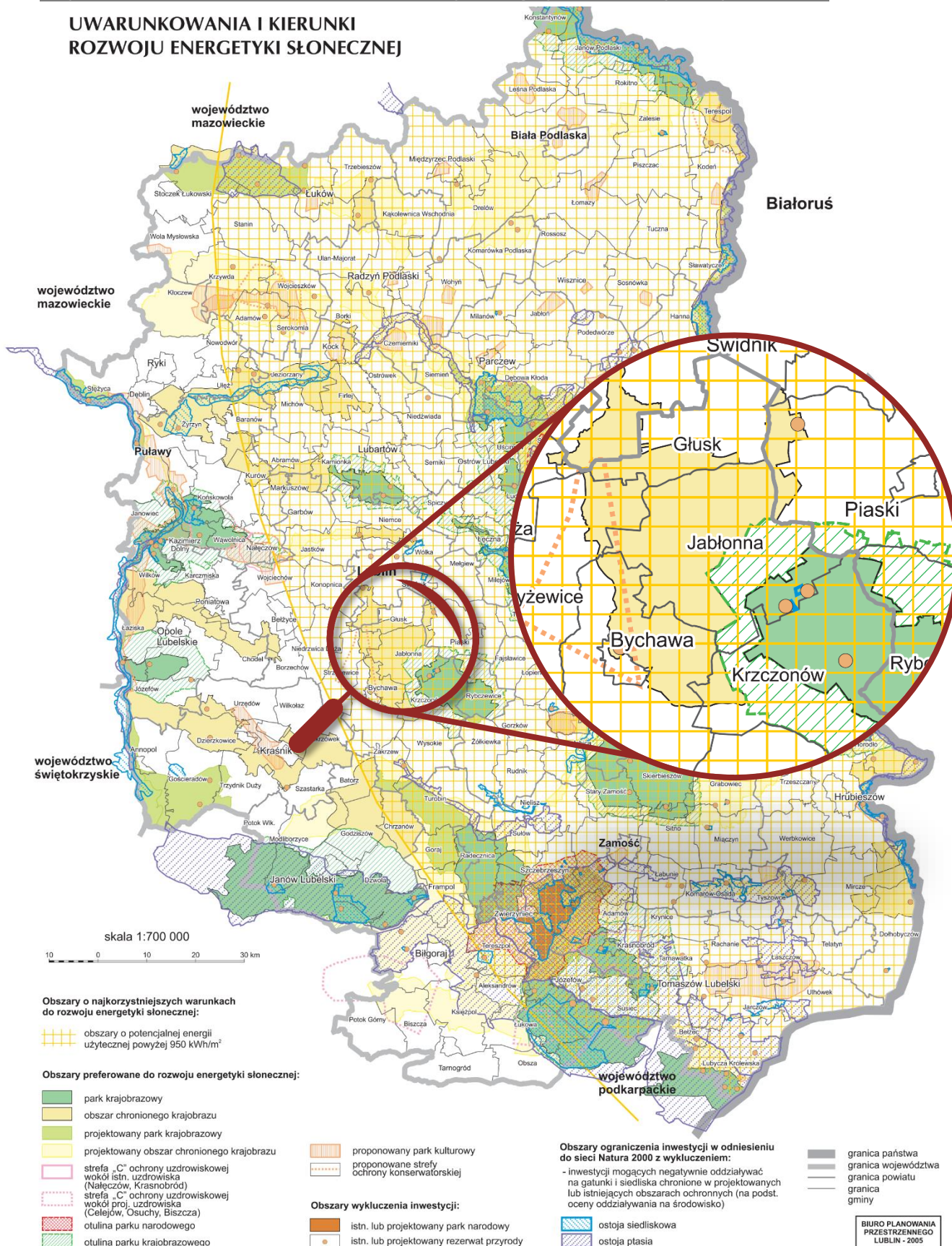

Gmina Jabłonna posiada znaczący potencjał wykorzystania alternatywnych źródeł energii w zakresie geotermii. Jednakże ze względu na występowanie na terenie Gminy obszarów prawnie chronionych rozwój energetyki odnawialnej jest utrudniony.

Mapa 17. Uwarunkowanie i kierunki rozwoju energetyki słonecznej w woj. lubelskim.

UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU ENERGETYKI SŁONECZNEJ

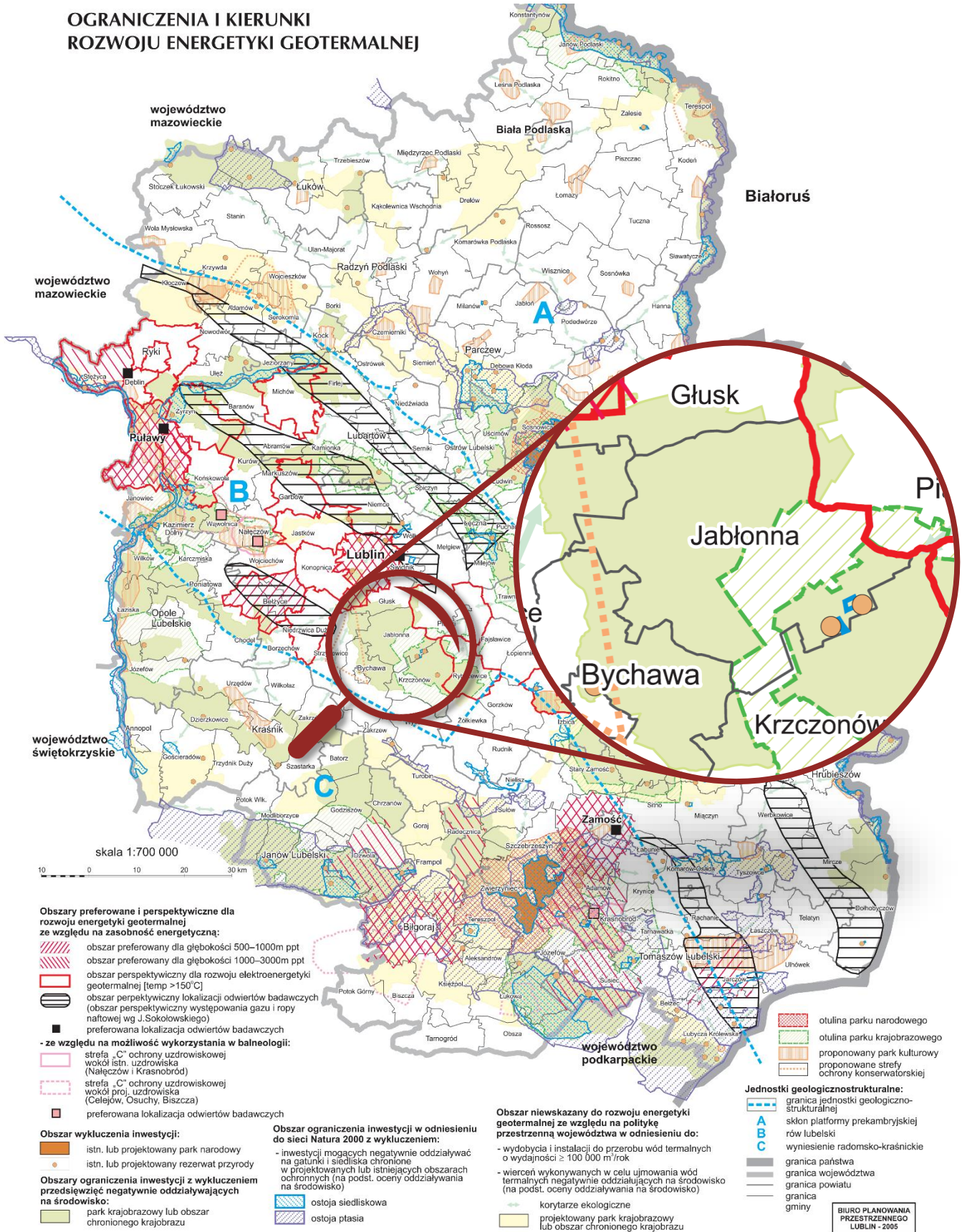

Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, Wojewódzki Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego, Lublin 2006.

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Mapa 18. Kierunki rozwoju energetyki geotermalnej w województwie lubelskim.

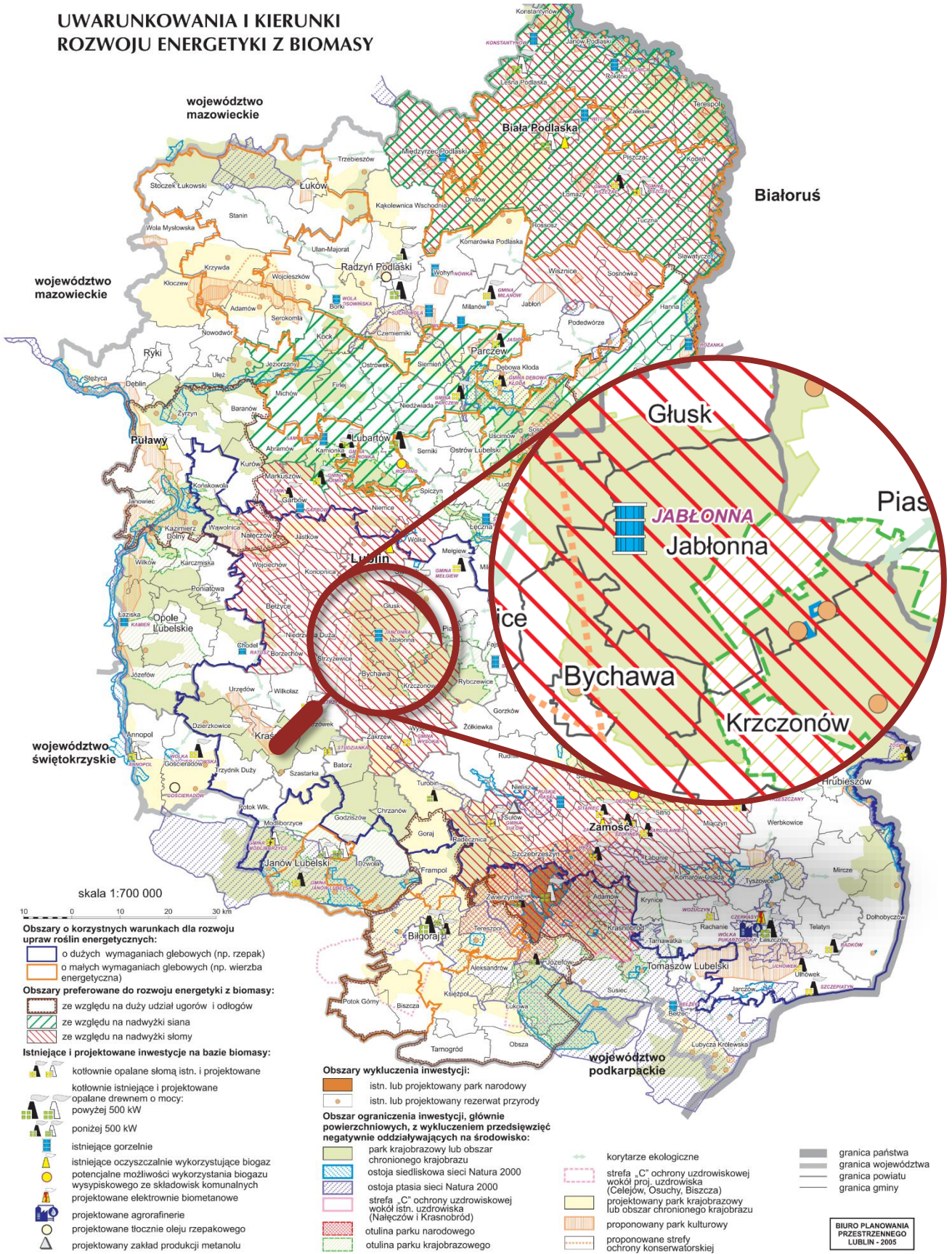
OGRANICZENIA I KIERUNKI ROZWOJU ENERGETYKI GEOTERMALNEJ

Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, Wojewódzki Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego, Lublin 2006.

Mapa 19. Uwarunkowania i kierunki rozwoju energetyki z biomasy w woj. lubelskim.

UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU ENERGETYKI Z BIOMASY

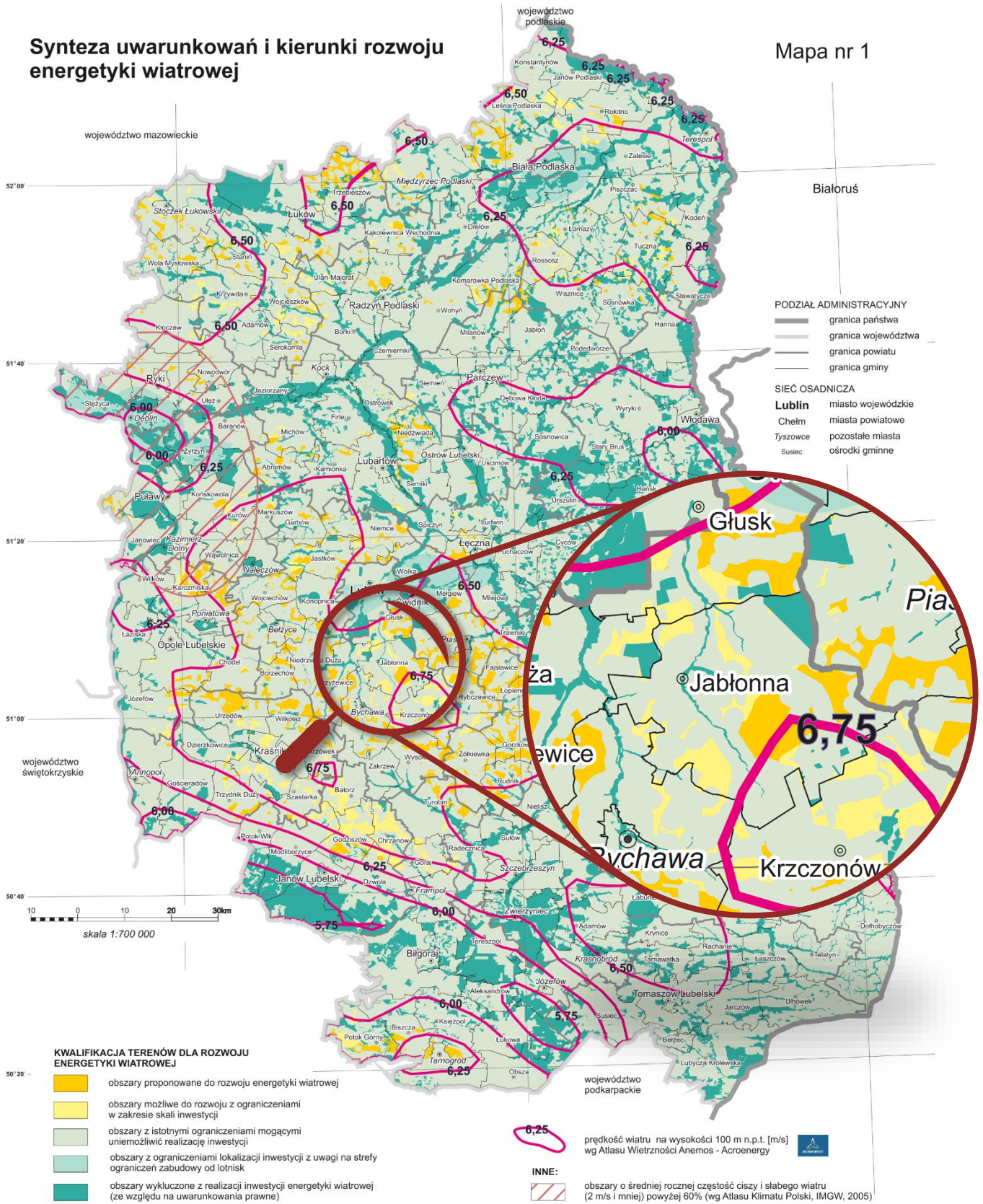

Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, Wojewódzki Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego, Lublin 2006.

Mapa 20. Uwarunkowania i kierunki rozwoju energetyki wiatrowej w województwie lubelskim.

Synteza uwarunkowań i kierunki rozwoju energetyki wiatrowej

Mapa nr 1

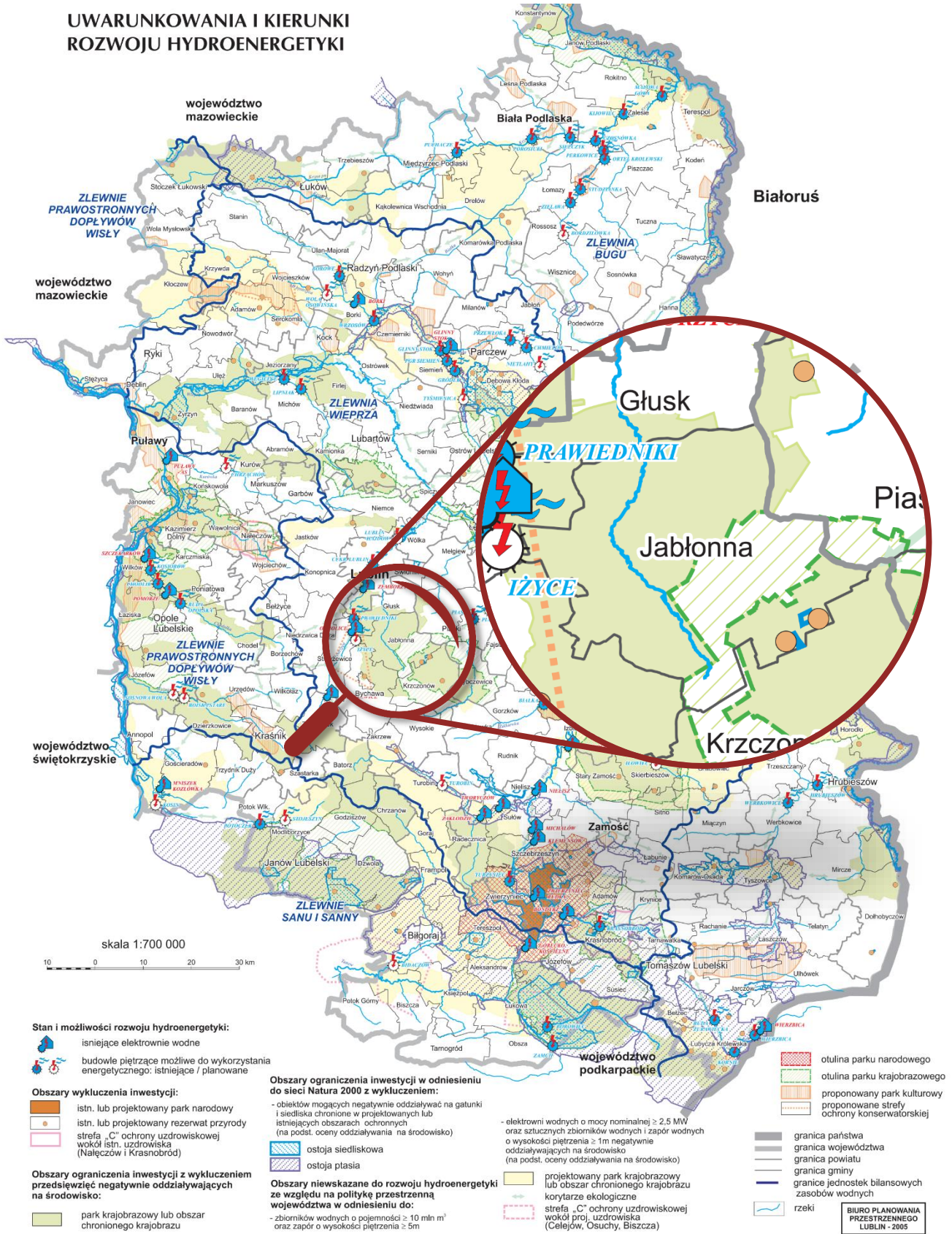
Źródło: wg „Przestrzenne aspekty lokalizacji energetyki wiatrowej w województwie lubelskiej”, 2011 r.

Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego, Lublin 2013.

Mapa 21. Uwarunkowania i kierunki rozwoju energii wodnej (hydroenergetyki) w województwie lubelskim.

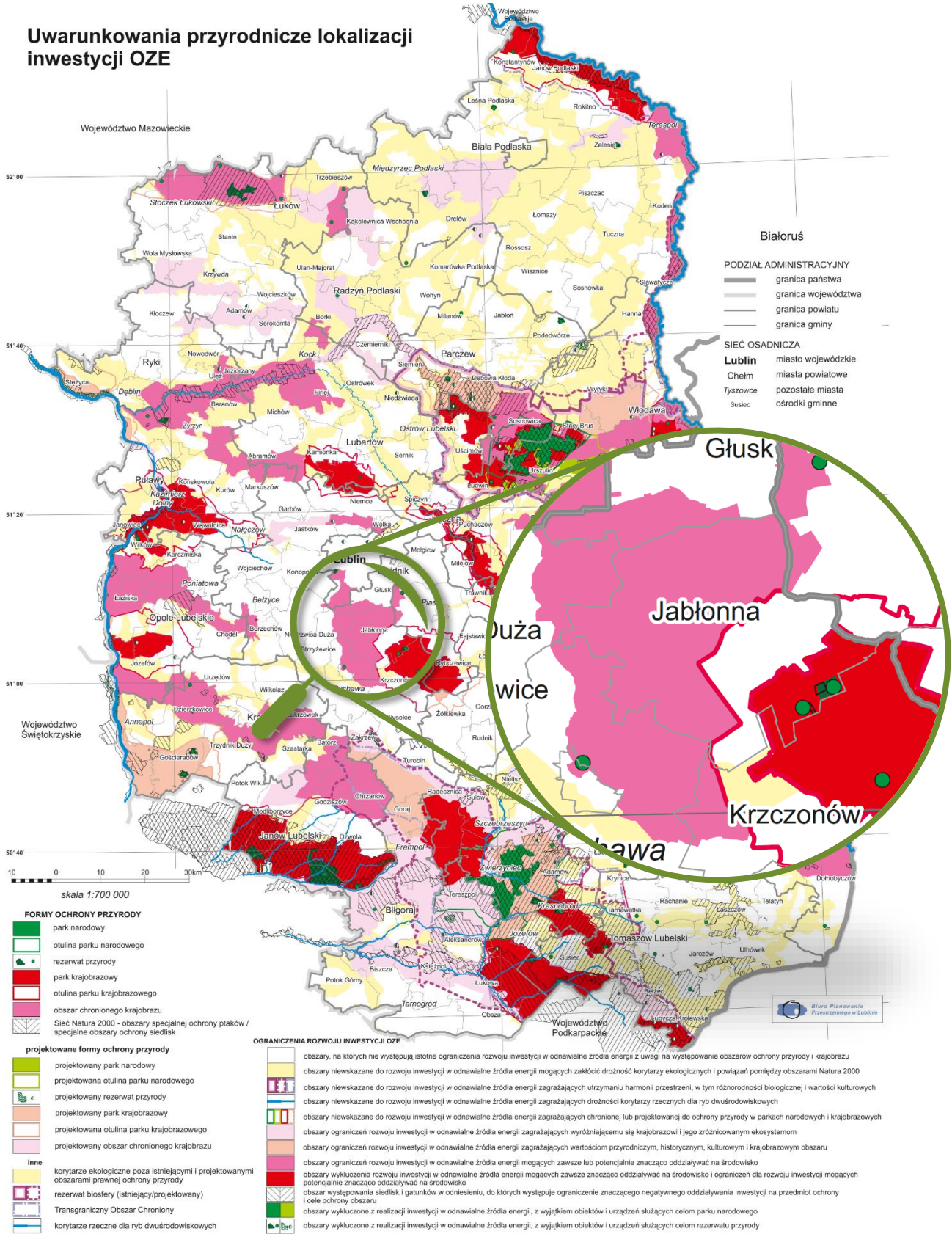
UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU HYDROENERGETYKI

Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, Wojewódzki Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego, Lublin 2006.

Mapa 22. Ograniczenia rozwoju energetyki ze źródeł odnawialnych w woj. lubelskim.

Uwarunkowania przyrodnicze lokalizacji inwestycji OZE

Źródło: Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego, Lublin 2013.

1.4. Walory kulturowe

Historia

Pierwsza wzmianka o Jabłonce pochodzi z 1414 roku. Wówczas zapisano ją jako Jabłonka. W XV stuleciu zwano tę wieś również Jabłonów, chociaż już wówczas funkcjonowała obecna nazwa tej miejscowości. W średniowieczu Jabłonna była tenutą królewską. Również inne wsie z terenu dzisiejszej gminy w większości były własnością królewską. Już w 1388 roku król Władysław Jagiełło przeniósł Piotrków na prawa magdeburskie. W 1432 roku, król Jagiełło mocą dokumentu erekcji i uposażenia nadał lubelskiemu klasztorowi św. Brygidy wsie Czerniejów i Skrzyńce.

Wśród właścicieli części dóbr Jabłonnej w XV i XVI w. wymieniana jest drobna szlachta. Warto tutaj wspomnieć o Stanisławie z Jabłonnej, który na początku XVI stulecia był burgrabią lubelskim.

Jabłonna w XVI i XVII stuleciu była majątkiem rodzowym Lubienieckich. W 1616 roku Jabłonną odziedziczył Krzysztof Lubieniecki – minister zaboru arikańskiego. Po jego śmierci w 1648 roku majątkiem zarządzali żona Katarzyna i syn Krzysztof. Kilka lat później Katarzyna Lubieniecka, zmuszona trudną sytuacją finansową, zastawiła wieś Szymonowi Węglińskiemu. W czasie najazdu Szwedów na Polskę w szeregu wojsk króla szwedzkiego Karola Gustawa znalazł się m.in. Krzysztof Lubieniecki (syn ministra zaboru arikańskiego). W 1656 roku, gdy wojska szwedzkie zajęły Lublin, Krzysztof Lubieniecki najechał na Jabłonnę, odebrał Węglińskiemu list zastawny, a sam ogłosił się dziedzicem wsi.

W 1801 roku Jabłonnę nabył Joachim Owidzki, siostrzeniec Wybickiego i ulubieniec ordynata Andrzeja Zamoyskiego. W 1818 roku, wówczas poseł Ziemi Lubelskiej na Sejm, Joachim Owidzki został prezesem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Lublinie. Towarzystwo swoim zasięgiem obejmowało całe województwo, a za cel stawiało sobie szerzenie oświaty na wsi. W 1830 roku Joachim Owidzki zmarł, a klęska Powstania Listopadowego ostatecznie położyła kres działalności Towarzystwa. W następnym roku majątek Jabłonna został skonfiskowany i przeszedł pod bezpośredni nadzór zaborcy do połowy XIX wieku (w latach 1842 – 1844 zarządzał nim Aleksander Bieliński). W latach 1860 – 1900 właścicielami Jabłonnej byli: Chędzynski, Kłamborski oraz Roman Kozyra. Natomiast w latach 1900 – 1904 majątek należał do Eugeniusza Dębickiego i Mieczysława Baczyńskiego.

W 1912 roku dobra Jabłonnej, wraz z folwarkami Wólka i Romanów, nabył na licytacji znany lubelski przemysłowiec Julian Karol Vetter. Majątek obejmował wówczas 500 hektarów ziemi, na jego terenie funkcjonował młyn wodny, gorzelnia, była dobrze rozwinięta hodowla zwierząt oraz stadnina koni. Po śmierci Juliana Vettera w 1915 roku właścicielką Jabłonnej została jego żona Bronisława – pochodząca ze starej szlacheckiej rodziny Karszo-Siedlewskich. Wówczas zabudowania dworskie rozciągały się na południe od parku otaczającego pałac – wzdłuż rzeki Czerniejówki, po obu jej brzegach. Większa część tej zabudowy przetrwała do dzisiejszych czasów, chociaż są w złym stanie technicznym (obecnie niektóre obiekty są remontowane). Do dworu prowadzi droga wysadzona drzewami, zwana Czarną Aleją. Dawniej poruszanie się po niej było zabronione. Po śmierci Bronisławy Vetterowej w 1937 roku majątek odziedziczył usynowiony przez Vetterów, Brunon Jerzy Vetter. Po wybuchu II wojny światowej Niemcy pozostawili go w spokoju, gdyż nie pozbywali się dobrych gospodarzy. Rodzina Vetterów opuściła Jabłonnę dopiero zimą 1943/44 roku, gdy zbliżała się Armia Czerwona.

W czasach wojny wójtem gminy Jabłonna był Niemiec Müller, który wyjątkowo skrupulatnie przestrzegał praw narzuconych przez okupanta. Między innymi z jego inicjatywy terminowo ściągany kontyngent był w 100% podwyższony w stosunku do innych gmin. Jego egzekwowanie wiązało się z różnymi represjami; często gospodarze byli aresztowani i deportowani do obozów pracy. Takie poczynania wójta potęgowały uczucia nienawiści oraz rodziły odruchy buntu.

Po wojnie majątek ziemski został objęty reformą rolną. Pałac stał się własnością Skarbu Państwa. W pierwszych latach po wojnie mieściła się tam szkoła podstawowa. W 1953 roku pałac przejęła Komenda Wojewódzka MO w Lublinie – początkowo mieściła się tam szkoła milicyjna, potem posterunek. Obecnie pałac jest własnością prywatną²².

Zabytki

Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca Diakona Męczennika w Czerniejowie

Już w XV wieku Siostry Brygidki z Lublina miały w Czerniejowie posiadłość ziemską i drewnianą kaplicę obsługiwaną przez ks. kapelana. W latach 1608 – 1611 powstał kościół z cegły i kamienia w stylu renesansu kalisko-lubelskiego. Nowy kościół powstał dzięki Ksieni (przełożonej klasztoru żeńskiego) sióstr Brygidek – Agnieszki Jastkowskiej oraz staraniom księdza Bietkiewicza. W latach 1913 – 1915 kościół został rozbudowany wg projektu architekta Władysława Siennickiego²³.

Zdjęcie 3. Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca Diakona Męczennika w Czerniejowie.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_%C5%9Bw._Wawrzy%C5%84ca_w_Czerniejowie#/media/File:CzerniejowA123.JPG.

²² http://jablonna.eurzad.eu/?page_id=24.

²³ Na podstawie: http://jablonna.eurzad.eu/?page_id=25.

Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Chmielu

Kościół parafialny w Chmielu pw. Matki Bożej Częstochowskiej stylizowany jest na renesans lubelski. W ołtarzu głównym króluje kopia obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, dar parafii macierzystej z Krzczonowa. Ołtarz główny wykonany jest z drewna dębowego. W ołtarzu umieszczono w 1963 r. staraniem ks. Stryckiego złożone tabernakulum. W świątyni wzrok przykuwają proste w formie dwa boczne ołtarze, wykonane także z drewna dębowego²⁴.

Zespół pałacowo-parkowy w Jabłonie

Znajdujący się na terenie Gminy Jabłonna zespół pałacowo-parkowy zajmuje powierzchnię 3 ha, z czego blisko 2 ha stanowią stawy i rozlewiska. Zabudowę stanowią: dwór, rządówka i 7 budynków pofolwarcznych. Układ kompozycyjny parku wykazuje cechy charakterystyczne dla założenia ogrodowych końca XIX wieku. Stare aleje lipowe i pozostałości regularnych podziałów kwaterowych wskazują na to, że ogród istniał tu wcześniej niż aktualny budynek pałacu i towarzyszył wcześniejszemu dworowi. Na głównej osi kompozycyjnej od frontu znajduje się gazon z podjazdem, otoczony starymi drzewami tworzącymi salon ogrodowy. Od strony elewacji ogrodowej znajduje się parter ogrodowy z wgłębniakiem, zakończony aleją prowadzącą do stawów. Aktualny elektryczny układ parku wskazuje na umiejętność twórcy w łączeniu starego założenia z naturalistycznymi wnętrzami o charakterze krajobrazowym. Szczególnie efektownie przedstawiają się zestawienia różnorodnych drzew i krzewów ozdobnych, a także powiązania widokowe parku ze stawami i ich otoczeniem. Duże walory architektoniczne, przyrodnicze i krajobrazowe obiektu, zachowane do dzisiaj bez większych zmian, stawiają go w rzędzie najlepiej utrzymanych na Lubelszczyźnie. Posiadłość ta w XVI wieku stanowiła własność Łęckiego, następnym właścicielem był M. Sobieski, Ożarowski. W XVIII wieku dobra przejął Mrozowicz, następnie w XIX wieku Owidzki, Bieliński. Od 1912 roku posiadłość była własnością Vetterów. W latach osiemdziesiątych właścicielem była Wojewódzka Komenda Policji w Lublinie. Mieściła się tu szkołka policyjna. Obecnie park ten jest własnością prywatną. Park liczy około 700 drzew z 38 gatunków, w tym kilka okazów egzotycznych i pomnikowych²⁵.

²⁴ Na podstawie: <http://www.jablonna.lubelskie.pl/turystyka/zabytki/kosciol-matki-bozej-czestochowskiej-w-chmielu.html>.

²⁵ Na podstawie: http://jablonna.eurzad.eu/?page_id=25.

Zdjęcie 4. Zespół pałacowo-parkowy w Jabłonie.

Źródło: [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jab%C5%82onna,_woj._Lubelskie_-_pa%C5%82ac_\(1\).jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jab%C5%82onna,_woj._Lubelskie_-_pa%C5%82ac_(1).jpg).

Zespół pałacowo-parkowy w Tuszowie

Z parku Rohlandów ocalała do dziś piękna aleja lipowa. Dworek w Tuszowie pozostał w rękach Rohlandów (Franciszek Rohland był generałem Wojsk Polskich i uczestnikiem kampanii w 1812 r. i bitwy pod Olszynką Grochowską) do wybuchu II wojny światowej, na krótko przed nią majątek częściowo sprzedano. W chwili transakcji obok kilkuhektarowego parku istniał jeszcze ogród owocowo-warzywny wraz z 3,5 ha stawów rybnych. Na części dawnego parku znajduje się obecnie szkoła. Z dawnego drzewostanu pozostało zaledwie kilka okazów. Obecnie zespół jest odnawiany²⁶.

²⁶ Na podstawie: *Bogactwo Turystyczne Krainy Trzech Ziem. Przewodnik turystyczny.*

Zdjęcie 5. Zespół pałacowo-parkowy w Tuszowie.

Źródło: <http://www.dwory.cal.pl/podstrony/tuszow.php?wojew=lubelskie>.

Cmentarze wojenne w Piotrkowie Pierwszym i Tuszowie

Na cmentarzu w Tuszowie widoczne są obecnie dwie duże mogiły zbiorowe, na obu umieszczony jest metalowy krzyż. Pochowano tam prawdopodobnie około 400 żołnierzy (armii austriackiej i carskiej) poległych w I wojnie światowej w czasie walk na linii obrony rosyjskiej Trawniki – Bychawa – Chodel w dniach 23-26 lipca 1915 roku²⁷. Natomiast w Piotrkowie znajdują się trzy cmentarze wojenne z tego okresu – południowy, wschodni i zachodni:

- » Południowy znajduje się na terenie prywatnym, na tyłach gospodarstwa w pobliżu dawnego folwarku. Składa się z 5 kopców ziemnych. Pochowano tu prawdopodobnie 246 żołnierzy (austro-węgierskich i armii carskiej) z okresu sierpnia 1914 r. oraz z 21-23 lipca 1915 r.²⁸
- » Zachodni znajduje się przy drodze wojewódzkiej Lublin-Biłgoraj. Cmentarz jest otoczony płotem, za ogrodzeniem znajduje się mogiła zbiorowa. Pochowano tu prawdopodobnie 408 żołnierzy austro-węgierskich i armii carskiej z okresu sierpnia-września 1914 r. oraz z lipca 1915 r.²⁹
- » Wschodni położony jest na wschód od wsi Piotrków. Cmentarz otoczony jest wałem ziemnym, znajduje się tam 27 mogił zbiorowych, z których większość uległa zatarciu. Pochowano tu prawdopodobnie 392 żołnierzy armii austro-węgierskiej i carskiej z okresu 29-30 sierpnia 1914 r. oraz z lipca 1915 r.³⁰.

²⁷ Na podstawie: http://pl.wikipedia.org/wiki/Cmentarz_wojenny_w_Tuszowie.

²⁸ Na podstawie: [http://pl.wikipedia.org/wiki/Cmentarz_wojenny_w_Piotrkowie_\(po%C5%82udniowy\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Cmentarz_wojenny_w_Piotrkowie_(po%C5%82udniowy)).

²⁹ Na podstawie: [http://pl.wikipedia.org/wiki/Cmentarz_wojenny_w_Piotrkowie_\(zachodni\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Cmentarz_wojenny_w_Piotrkowie_(zachodni)).

³⁰ Na podstawie: [http://pl.wikipedia.org/wiki/Cmentarz_wojenny_w_Piotrkowie_\(wschodni\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Cmentarz_wojenny_w_Piotrkowie_(wschodni)).

1.5. Produkty lokalne i kuchnia regionalna

Rolniczy charakter gminy wykorzystywany jest także poprzez zgłoszenie **lokalnych produktów kuchni regionalnej i tradycyjnej**. Są to m.in.:

- » **Piernik lubelski** – do wyrobu piernika lubelskiego wykorzystuje się powidła śliwkowe, co doprowadziło do powstania produktu typowego dla tego regionu. Na terenie Lubelszczyzny wytwarzano go na pewno już przed II Wojną Światową. Ponowny rozkwit wypieku pierników nastąpił około 30 lat temu, czego dowodem są liczne przekazy i zapiski oraz przepisy przechowywane na terenie powiatu włodawskiego. Obecnie spotykany jest także w okolicach Lublina. Informacje o wieloletniej tradycji wypiekania pierników na święta potwierdzają starsi mieszkańcy tych obszarów oraz badania etnograficzne. Do dziś kultywowana jest tradycja wręczania pannie młodej w dniu ślubu piernika w postaci surowego ciasta w ozdobnym naczyniu jako symbol przyszłego szczęścia i zamożności. Zwyczaj stawiania piernika na świątecznym stole istnieje do dziś i jest on nieodzownym elementem zestawu dań świątecznych. Piernik lubelski jest wytwarzany z surowców pochodzących z regionu lubelskiego. Jest on sporządzany z ciasta dojrzewającego przez dwa tygodnie w kamiennych garnkach w temperaturze około 5-8 °C, a następnie wypiekany. Piernik lubelski po przełożeniu powidłami śliwkowymi musi leżakować w chłodnym miejscu przez okres od 7 do 10 dni, dzięki czemu nabiera pulchności i intensywnie przechodzi smakiem³¹. Oryginalny smak zawdzięcza doskonałej mieszance aromatycznych przypraw: goździków, imbiru, gałki muszkatołowej, kolendry, kardamonu i ziela angielskiego³².
- » **Piernik żydowski** – piernik żydowski to ciemno brązowe ciasto z bakaliami o silnym, orientalnym zapachu. W jego skład wchodzi między innymi: miód, koniak, bakalie i przyprawy dające silny korzenny zapach, które sprawiają, że jego smak jest wyjątkowy i niepowtarzalny³³.

Wśród produktów kuchni lokalnej, niewpisanych na listę produktów tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, znajduje się jeszcze pieróg drożdżowy, który jest ciastem z nadzieniem do wyboru: z kaszy gryczanej z serem, kaszy jaglanej, kapusty, jabłek lub maku³⁴.

³¹ Na podstawie: <http://www.minrol.gov.pl/Jakosc-zywnosci/Produkty-regionalne-i-tradycyjne/Lista-produktow-tradycyjnych/woj.-lubelskie/Piernik-lubelski>.

³² *Bogactwo Turystyczne Krainy Trzech Ziem. Przewodnik Turystyczny*

³³ *Tamże.*

³⁴ *Tamże.*

Zdjęcie 6. Lokalne produkty kuchni tradycyjnej.

Źródło: www.minirol.gov.pl.

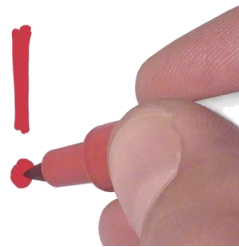

Środowisko naturalne i walory przyrodnicze sprawiają, że teren Gminy Jabłonna jest atrakcyjny dla wypoczynku. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w Gminie Jabłonna wynosi 8.631 ha (65,8% powierzchni Gminy), z czego 7.150 ha to obszary chronionego krajobrazu razem, zaś 1.481 ha to parki krajobrazowe wraz z rezerwatami przyrody. Jest to największa powierzchnia obszarów prawnie chronionych wśród wszystkich gmin powiatu lubelskiego.

Duży odsetek obszarów prawnie chronionych ogranicza jednakże potencjał rekreacyjny, a w szczególności realizację inwestycji rekreacyjnych.

Jednakże występowanie obszarów chronionego krajobrazu stwarza szansę na rozwój funkcji wypoczynkowych i edukacyjnych.

Potencjał ten w chwili obecnej nie jest jednak w sposób trwały i zintegrowany wykorzystywany w celu wzrostu gospodarczego Gminy.

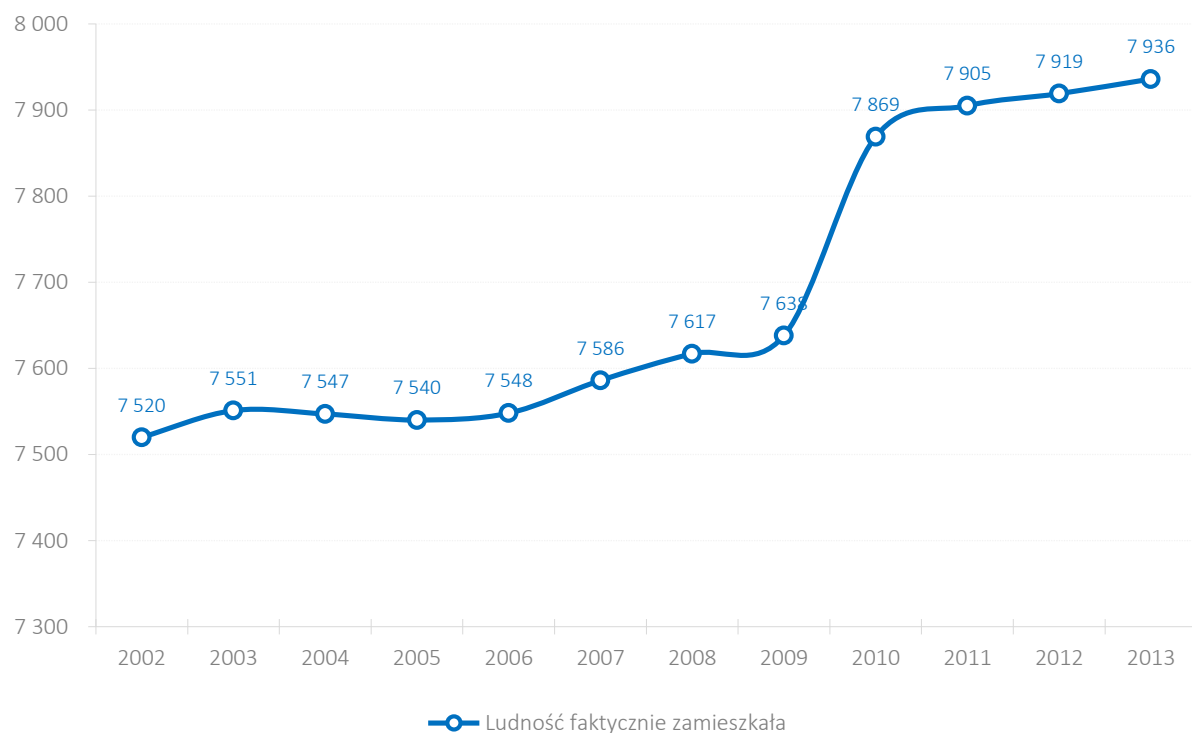

2. SPOŁECZEŃSTWO

2.1. Demografia

Gminę Jabłonna zamieszkuje **7 936 osób**, co stanowi 5,31% ludności powiatu lubelskiego (10 miejsce w powiecie) i 0,37% województwa lubelskiego (61 miejsce w województwie)³⁵. Gęstość zaludnienia wynosi **60 osób na km²**. Analizując dane dotyczące liczby ludności faktycznie zamieszkałej w Gminie Jabłonna należy zauważyć, że liczba ta od 2005 roku **stałe wzrasta**. Szczególnie dynamiczny wzrost odnotowano na przełomie lat 2009 i 2010 – o 231 osób (ok. 3%). W latach 2002-2006 liczba ludności utrzymywała się na niemal niezmiennym poziomie. W porównaniu z 2002 r., ilość mieszkańców w Gminie Jabłonna wzrosła o 416 osób (z 7 520 do 7 936 osób), czyli o 5,5%. W stosunku do 2012 roku wzrost ten wynosi 0,2%.

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Pomimo wyraźnego wzrostu liczby ludności faktycznie zamieszkałej, w badanym okresie w Gminie Jabłonna notowano **ujemny przyrost naturalny**. Wskaźnik przyrostu naturalnego w perspektywie rocznej przyjmuje zmienne, wahające się wartości, jednak od 2002 roku pozostają one ujemne. Negatywnym zjawiskiem jest wyraźny spadek tego wskaźnika w latach 2011-2013. W ostatnim badanym roku osiągnął on wartość **-4,4**, najniższą we wspomnianym okresie. Trendy w ruchu naturalnym, w ujęciu liczbowym na 1000 mieszkańców, przedstawiają dane w poniższej tabeli i wykresie.

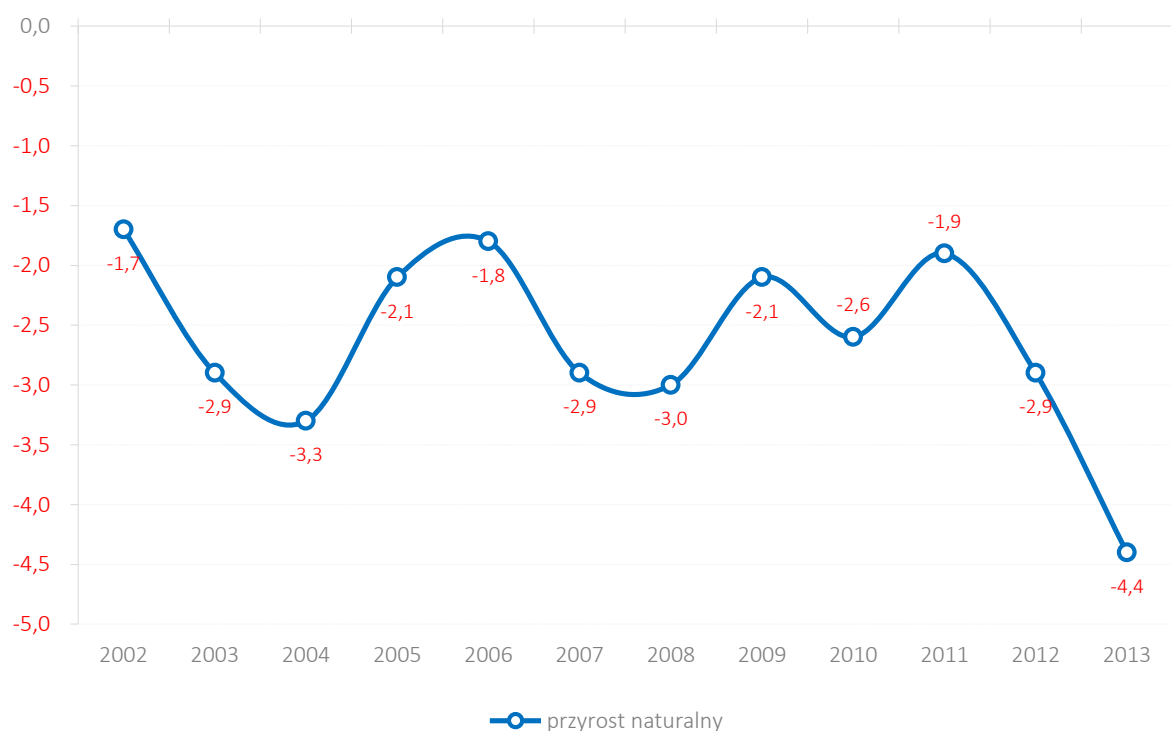
³⁵ Dane wg BDL GUS na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Tabela 1. Ruch naturalny w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Rok	Liczba małżeństw	Liczba urodzeń żywych	Liczba zgonów
2002	4,5	10,4	12,1
2003	4,3	10,1	13,0
2004	6,1	9,3	12,6
2005	6,7	12	14,1
2006	7,4	9,8	11,6
2007	7,1	11,9	14,8
2008	5,6	11	14,0
2009	5	11,7	13,8
2010	5,5	9	11,5
2011	5,1	10,3	12,2
2012	4,3	9,8	12,7
2013	4,7	7,2	11,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

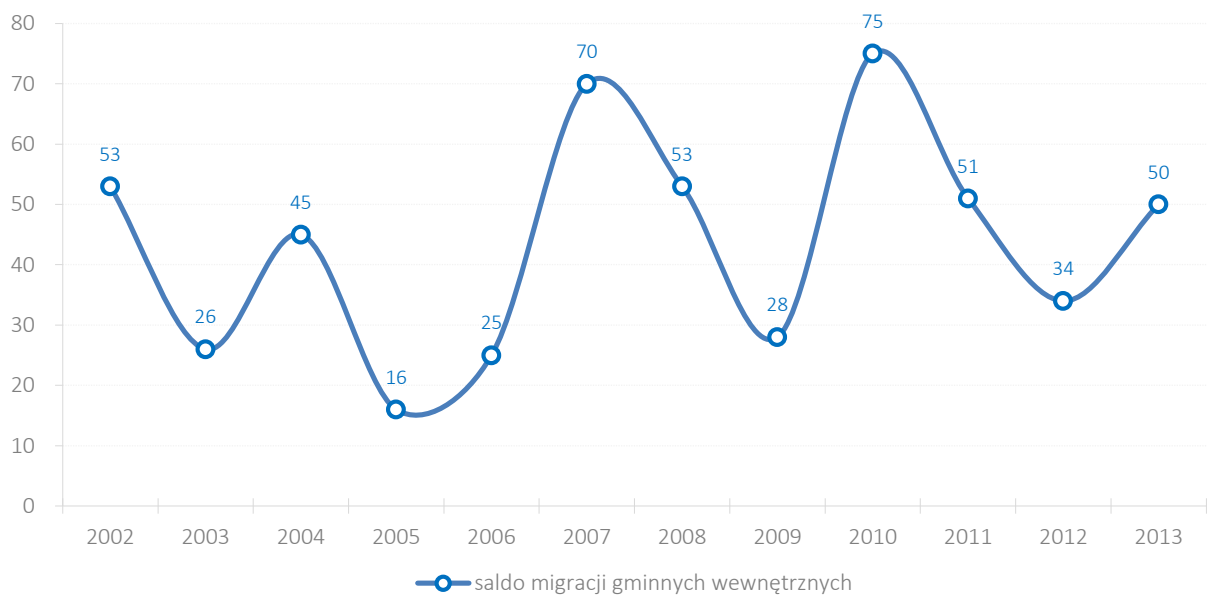
Wykres 2. Przyrost naturalny w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Kolejnym czynnikiem, który wpływa na liczbę ludności w gminie jest różnica między napływem a odpływem mieszkańców w danym roku. Niezwykle pozytywnym zjawiskiem jest fakt, że **saldo migracji wewnętrznych** w latach 2002-2013 **notuje dodatnie wskaźniki**. W ostatnim analizowanym roku wartość tego wskaźnika osiągnęła 50 osób. Powyższe dane wskazują, że Gmina Jabłonna **jest obszarem stale zwiększającej się liczbie ludności**.

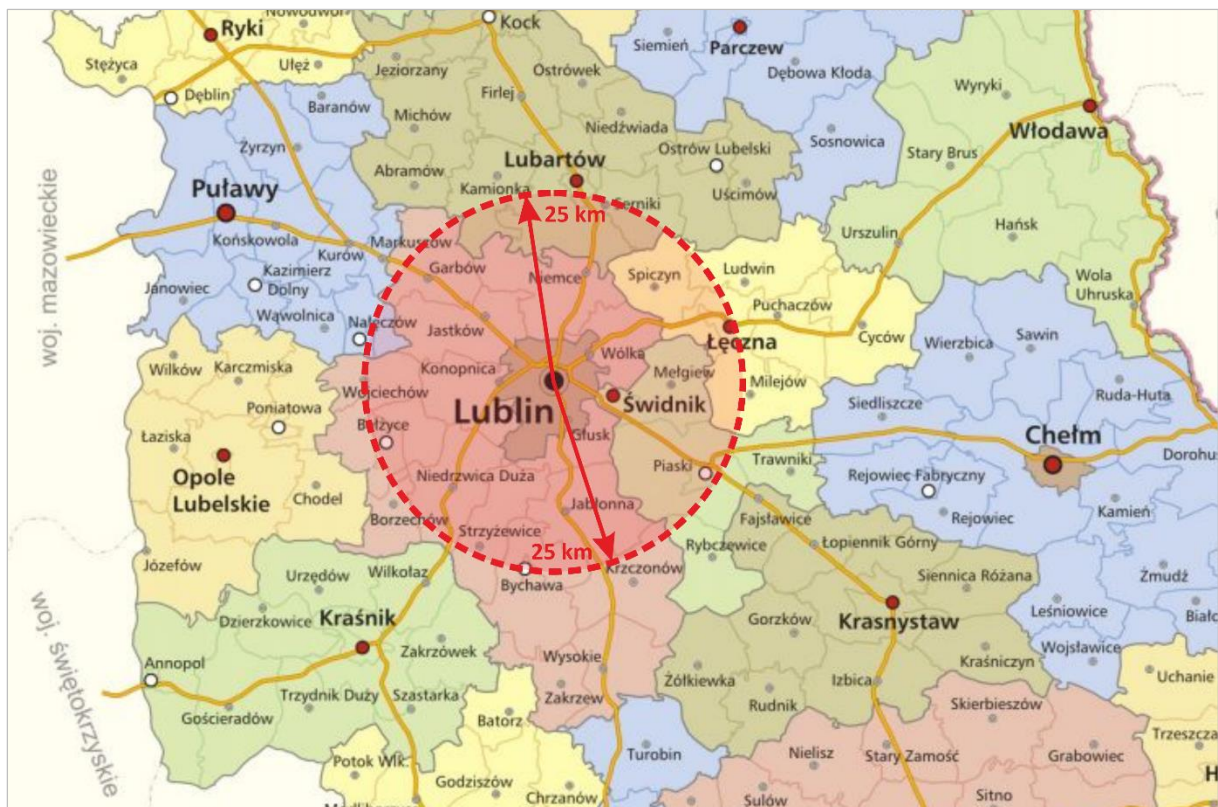
Wykres 3. Saldo migracji w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Bez wątplenia na fakt dodatniego salda migracji, przy stałym wysokim ujemnym przyroście naturalnym, wpływa bliskość Lublina. Aby jednak zweryfikować na ile silne w Gminie Jabłonna jest oddziaływanie procesów suburbanizacyjnych Lublina należy porównać dynamikę zmian liczby ludności z innymi gminami. W tym celu na mapie wytyczono okrąg o promieniu 25 km od centrum Lublina – jest to promień, który w linii prostej prowadzi do końca granic Gminy Jabłonna. Tym samym do analizy włączono 23 gminy (bez Lublina).

Mapa 23. Obszar leżący w promieniu 25 km od centrum Lublina.

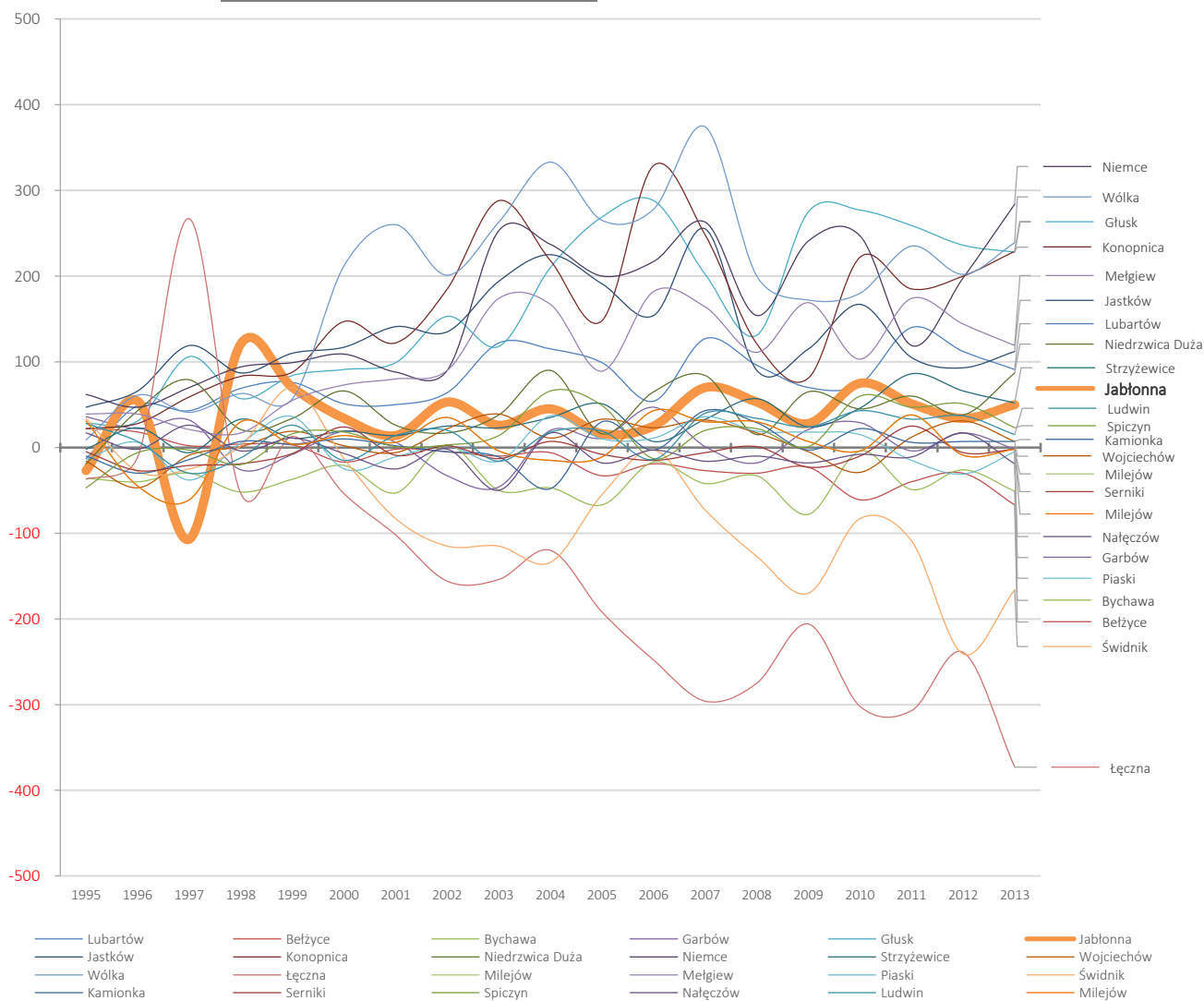

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.lubelskie.pl/img/userfiles/images/0%20regionie/mapa2009newA3-krzywe.jpg.

Analiza wykazała, że saldo migracji wewnętrznych w gminach leżących w promieniu 25 km od centrum Lublina jest bardzo zróżnicowane. W porównaniu do roku 1995 aż w 11 na 23 gminy leżące na analizowanym obszarze zanotowano spadek liczby ludności. Wprawdzie tylko 6 gmin (Łęczna, Świdnik, Bychawa, Bełżyce, Serniki i Nałęczów) miało w tym okresie ujemne saldo migracji, więc spadek liczby mieszkańców ma również związek z tendencjami demograficznymi. Analizując omawiany obszar, można podzielić gminy na 8 grup:

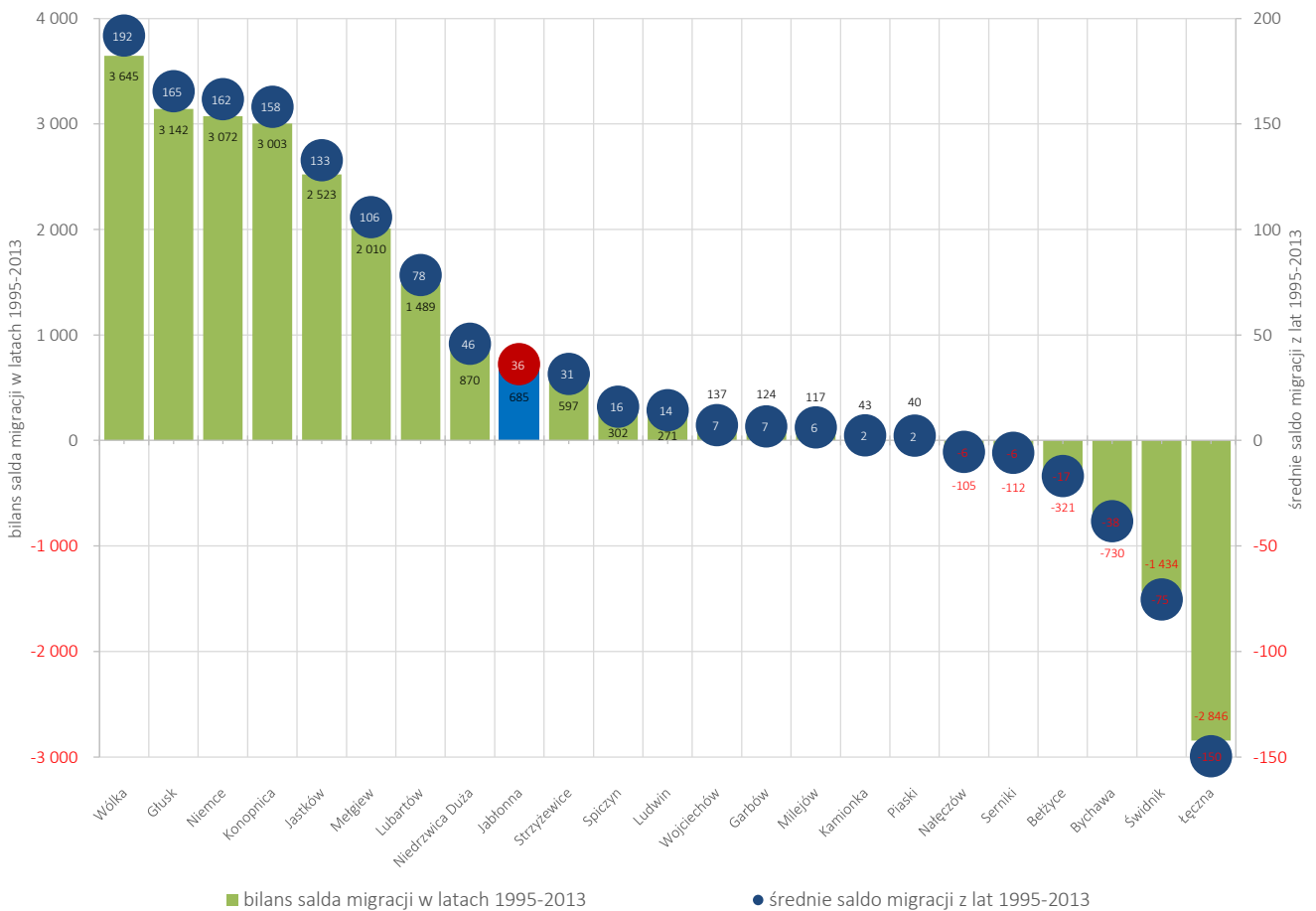
- » I grupa – ogromny przyrost liczby mieszkańców (ponad 60%): Wólka i Głusk,
- » II grupa – bardzo duży przyrost mieszkańców (30-20%): Niemce, Jastków, Konopnica, Mełgiew,
- » III grupa – duży przyrost mieszkańców (20%-10%): Gmina Lubartów i Niedzwica Duża,
- » IV grupa – umiarkowany przyrost liczby mieszkańców (5-10%): Ludwin,
- » V grupa – niewielki przyrost (do 5%): Strzyżewice, **Jabłonna**, Milejów,
- » VI grupa – niewielki spadek liczby mieszkańców (do 5%): Spiczyn, Bełżyce, Serniki, Wojciechów, Świdnik, Garbów, Kamionka i Łęczna,
- » VII grupa – znaczny spadek (5%- 10%): Bychawa i Piaski,
- » VIII grupa – duży spadek liczby mieszkańców (powyżej 10%): Nałęczów.

Wykres 4. Saldo migracji w latach 1995-2013 w wybranych gminach otaczających Lublin (leżących w promieniu 25 km od centrum).

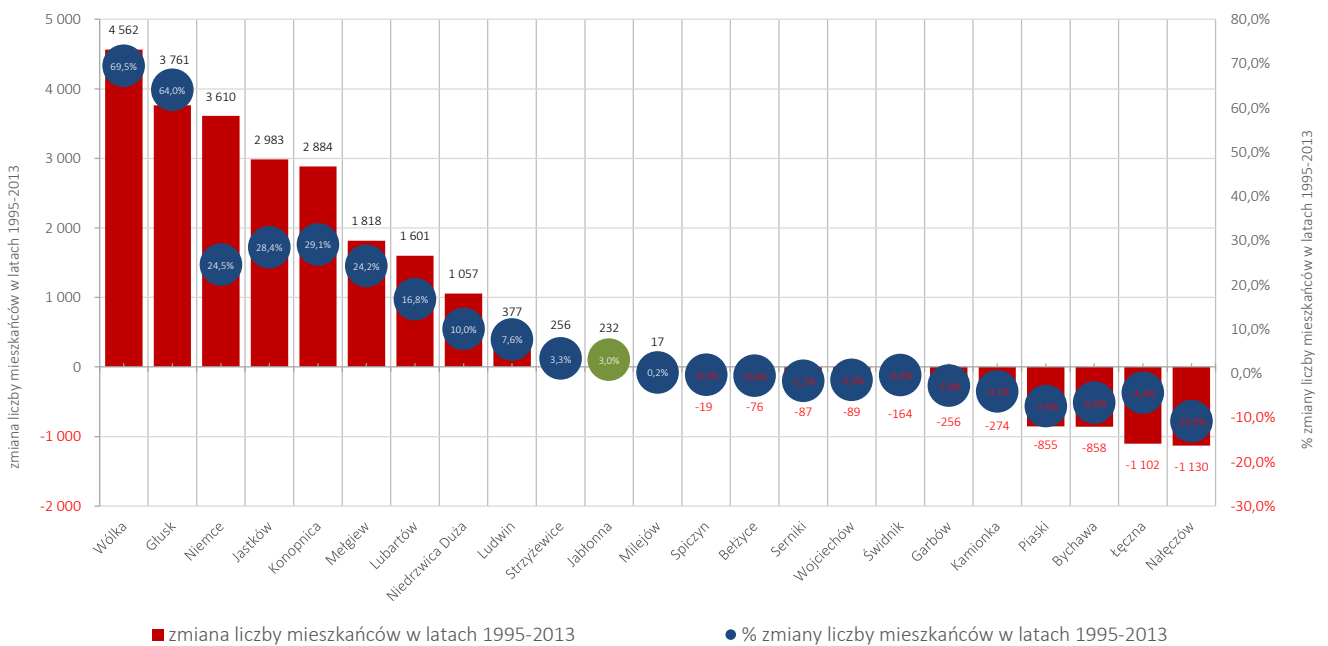
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 5. Łączne i średnie saldo migracji w latach 1995-2013 na obszarze gmin leżących w promieniu 25 km od centrum Lublina.

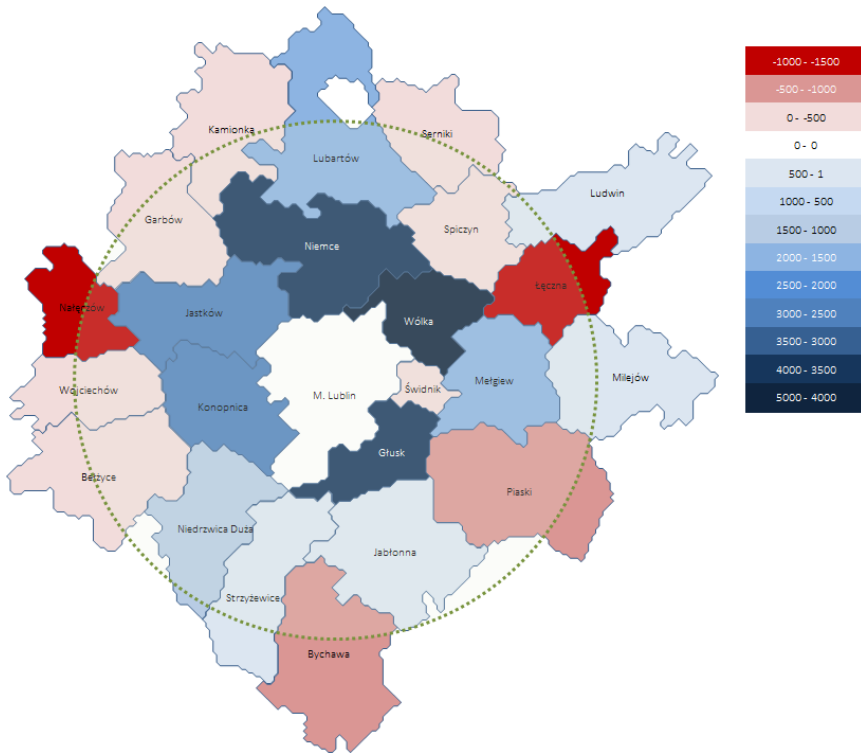
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 6. Zmiana liczby mieszkańców i % zmiany liczby mieszkańców w latach 1995-2013 na obszarze gmin leżących w promieniu 25 km od centrum Lublina.

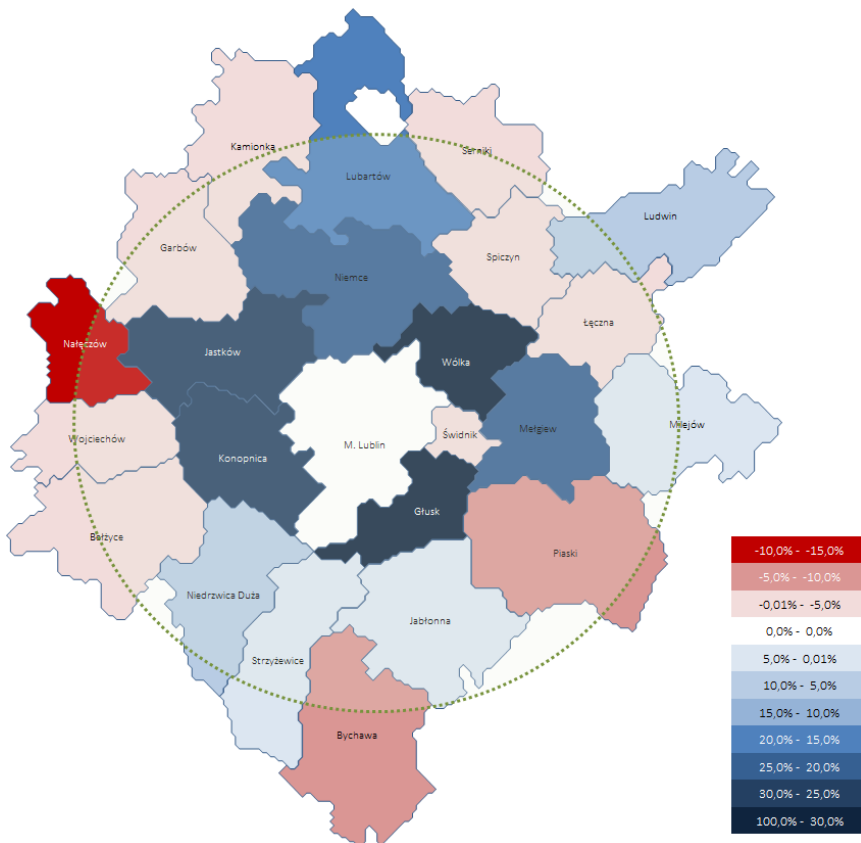
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Mapa 24. Geograficzna wizualizacja zmian liczby ludności w gminach położonych w promieniu 25 km od centrum Lublin w latach 1995-2013.

Źródło: opracowanie własne PARR.

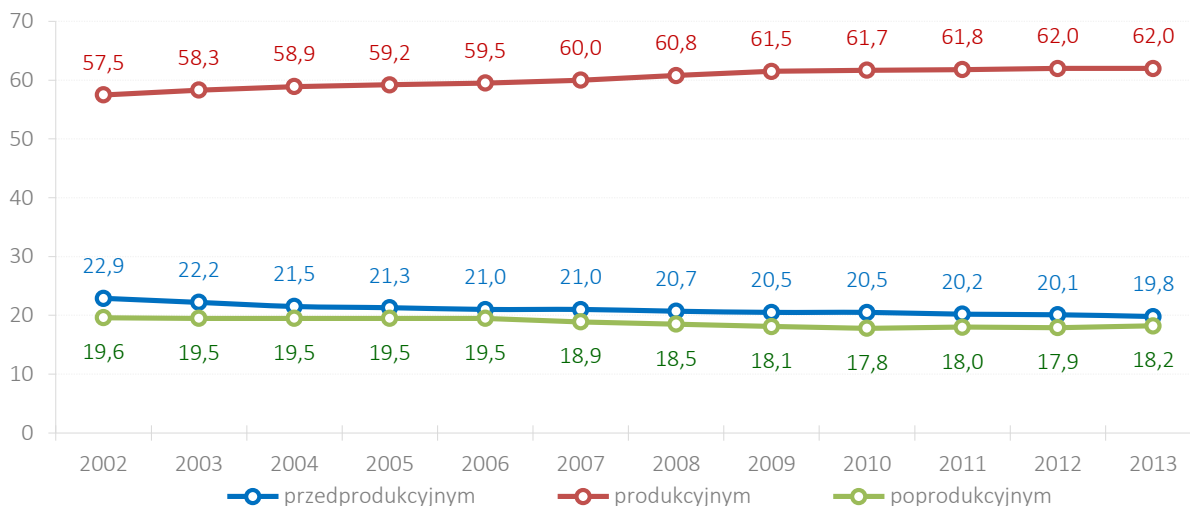
Mapa 25. Geograficzna wizualizacja % zmiany liczby ludności w gminach położonych w promieniu 25 km od centrum Lublin w latach 1995-2013.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Ważna dla przyszłej kondycji demograficznej jest struktura wiekowa mieszkańców gminy. Duża liczba osób w wieku przedprodukcyjnym będzie gwarancją rozwoju gminy w przyszłości. W badanym okresie zauważalny jest **stały wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym** oraz nieznaczny wzrost ilości osób w wieku poprodukcyjnym. W latach 2002-2013 procentowy udział osób w wieku przed- oraz poprodukcyjnym utrzymywał się na niemal niezmiennym poziomie. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt większego odsetka mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym niż poprodukcyjnym. W 2013 roku różnica między tymi dwoma grupami wyniosła 1,6 punktu procentowego. W badanym okresie zauważalny jest także stały, nieznaczny wzrost odsetka osób w wieku produkcyjnym.

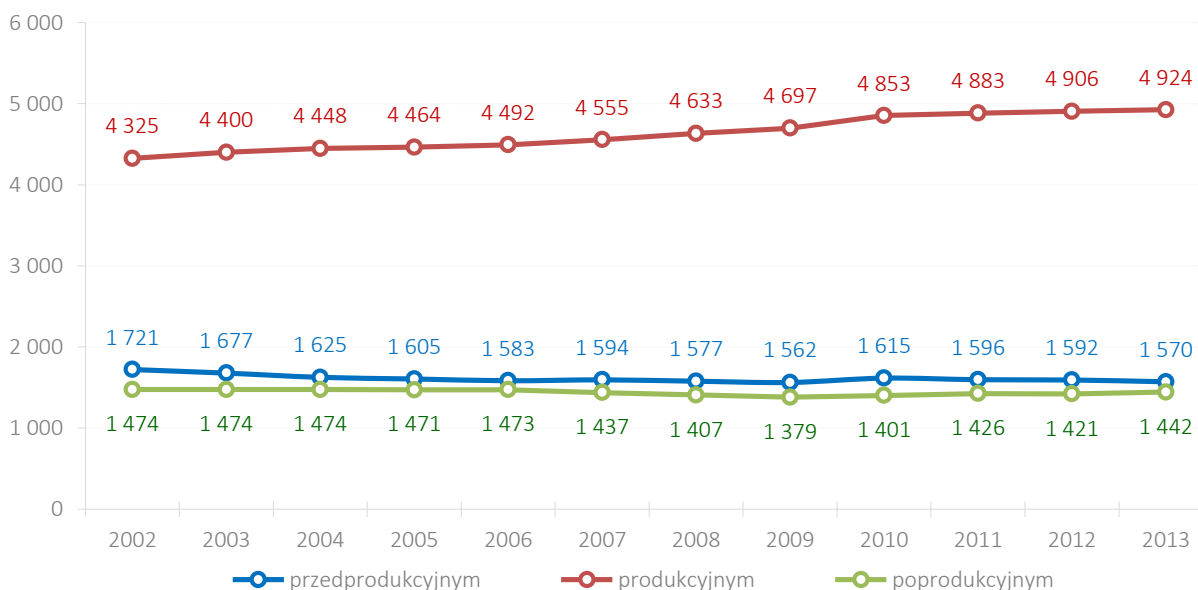
Wykres 7. Struktura wiekowa ludności w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013 w ujęciu procentowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczbowy rozkład udziału osób w poszczególnych grupach wiekowych przedstawia poniższy wykres, który potwierdza wspomniane poprzednio tendencje. W 2013 roku różnica pomiędzy grupą ludności w wieku przedprodukcyjnym a poprodukcyjnym wyniosła 128 osób.

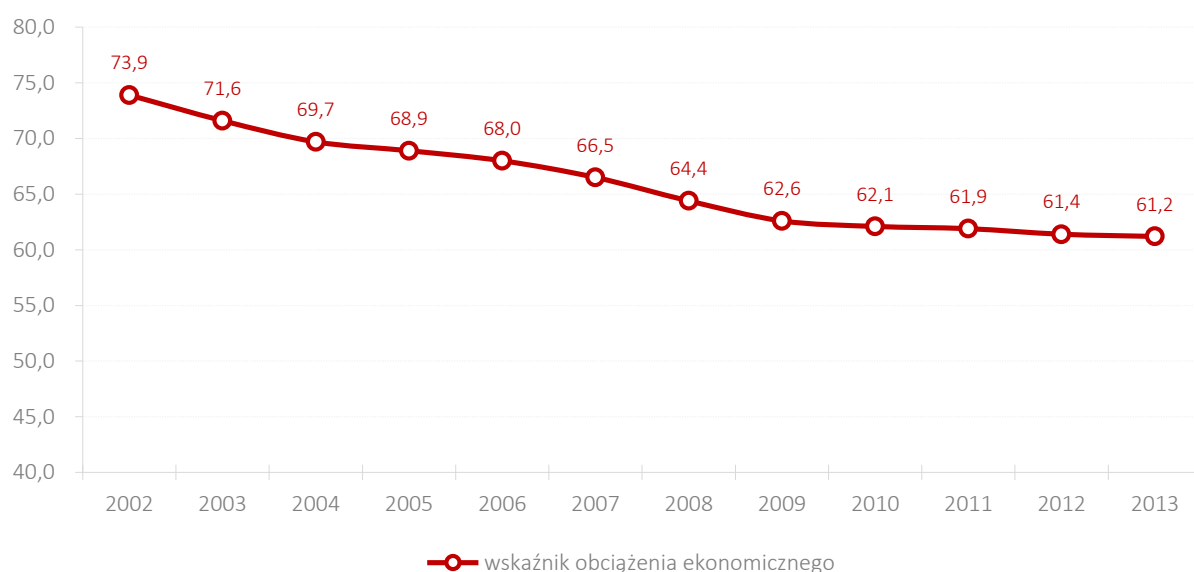
Wykres 8. Struktura wiekowa ludności w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013 w ujęciu liczbowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

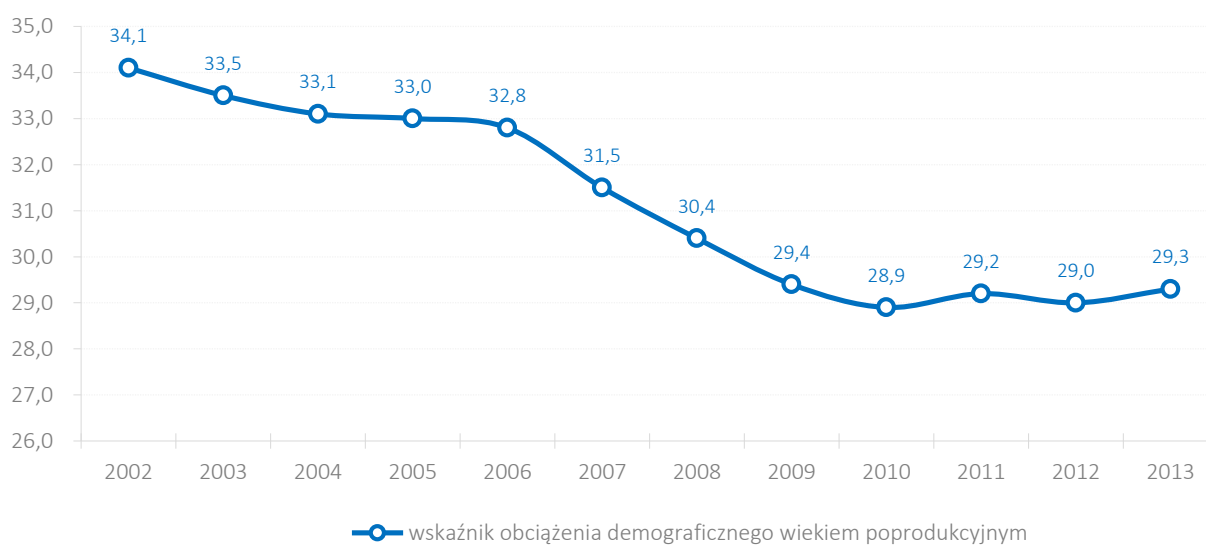
Po zsumowaniu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (tzw. osoby w wieku nieprodukcyjnym) oraz porównaniu ich z liczbą w wieku produkcyjnym otrzymamy tzw. **wskaźnik obciążenia ekonomicznego**. Wskazuje on liczbę osób, które znajdują się „na utrzymaniu” osób będących w szczycie aktywności gospodarczej. Wskaźnik ten **przedstawia się dla gminy pozytywnie**, ponieważ obserwujemy jego stały spadek. **Nieznacznie mniej pozytywnym zjawiskiem dla gminy są nieznaczne wahania wskaźnika obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym w latach 2010-2013**. Na wskaźnik ten składa się ilość osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym. Jego wzrost oznacza większą dynamikę wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym niż osób w wieku produkcyjnym. W 2013 roku odnotowano nieznaczny wzrost tej wartości w stosunku do roku poprzedniego. Opisane zjawiska prezentują poniższe wykresy.

Wykres 9. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

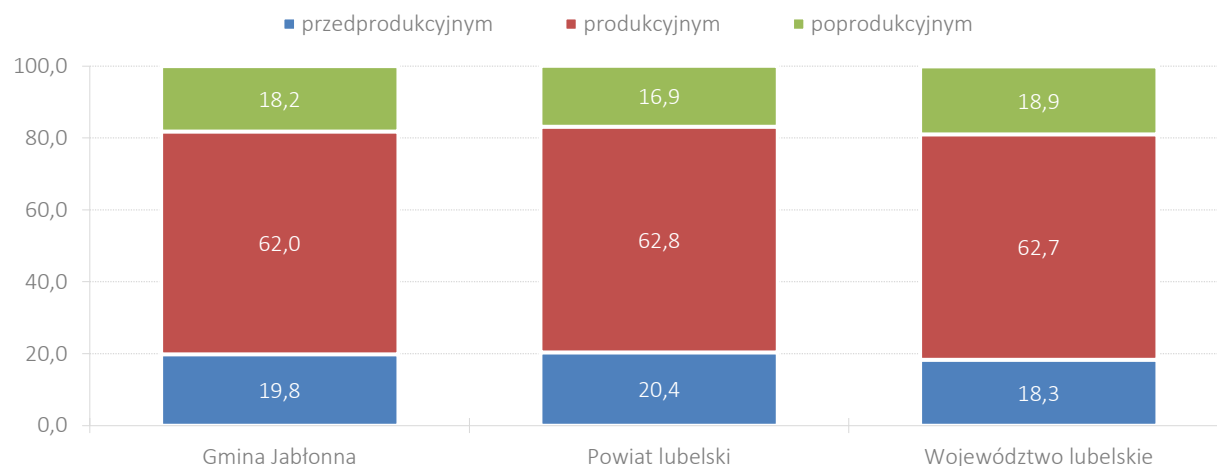
Wykres 10. Wskaźnik obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura wiekowa Gminy Jabłonna jest nieznacznie gorsza niż powiecie lubelskim, ale korzystniejsza w porównaniu do województwa lubelskiego. Dla porównania udział osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie wynosi 19,8%, powiecie 20,4%, a w województwie 18,3%. Odsetek osób w wieku produkcyjnym wynosi odpowiednio 62,0% w gminie, 62,8% w powiecie oraz 62,7% w województwie. Natomiast wśród osób w wieku poprodukcyjnym – 18,2% w Gminie Jabłonna, 16,9% w powiecie lubelskim oraz 18,9% w województwie lubelskim. **W zestawieniu z powiatem lubelskim Gmina Jabłonna posiada mniej korzystną strukturę we wszystkich grupach wiekowych. W porównaniu z województwem lubelskim Gmina Jabłonna prezentuje się korzystniej w grupie osób w wieku przed- oraz poprodukcyjnym.**

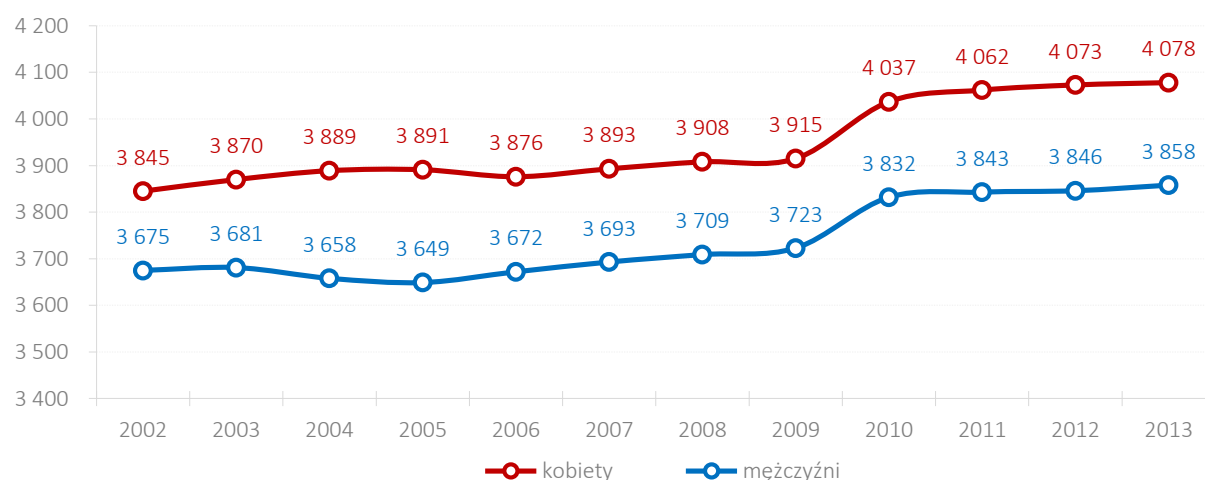
Wykres 11. Porównanie procentowej struktury ludności w podziale na główne grupy wiekowe w 2013 roku w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i województwie lubelskim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na dzień 31 grudnia 2013 r. spośród 7 936 osób zamieszkujących Gminę Jabłonna 4 078 stanowiły kobiety – co wynosiło 51,4% ogółu mieszkańców gminy. W przeliczeniu na 100 mężczyzn wskaźnik feminizacji wynosi 106, przy czym w powiecie lubelskim wynosi on 104, a województwie lubelskim 106. Wskaźnik feminizacji w Gminie Jabłonna jest wyższy niż średnia w powiecie i taki sam, jak w województwie³⁶.

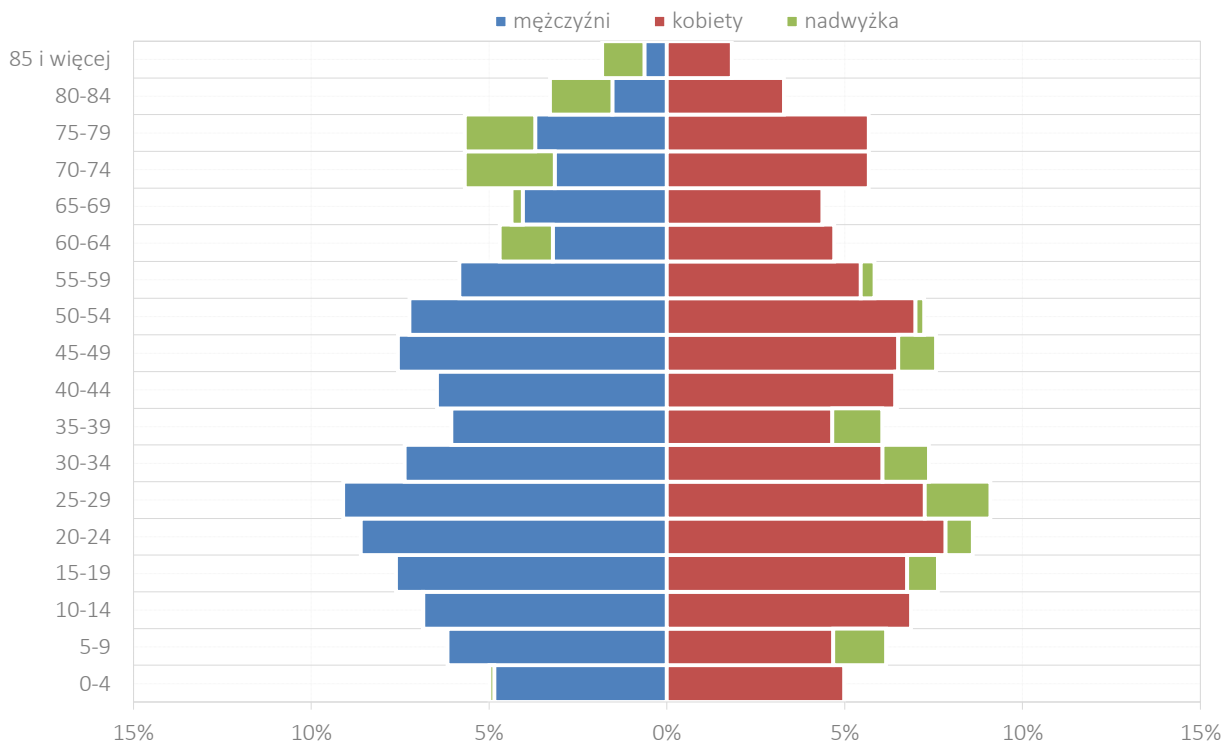
Wykres 12. Mieszkańcy Gminy Jabłonna według płci w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

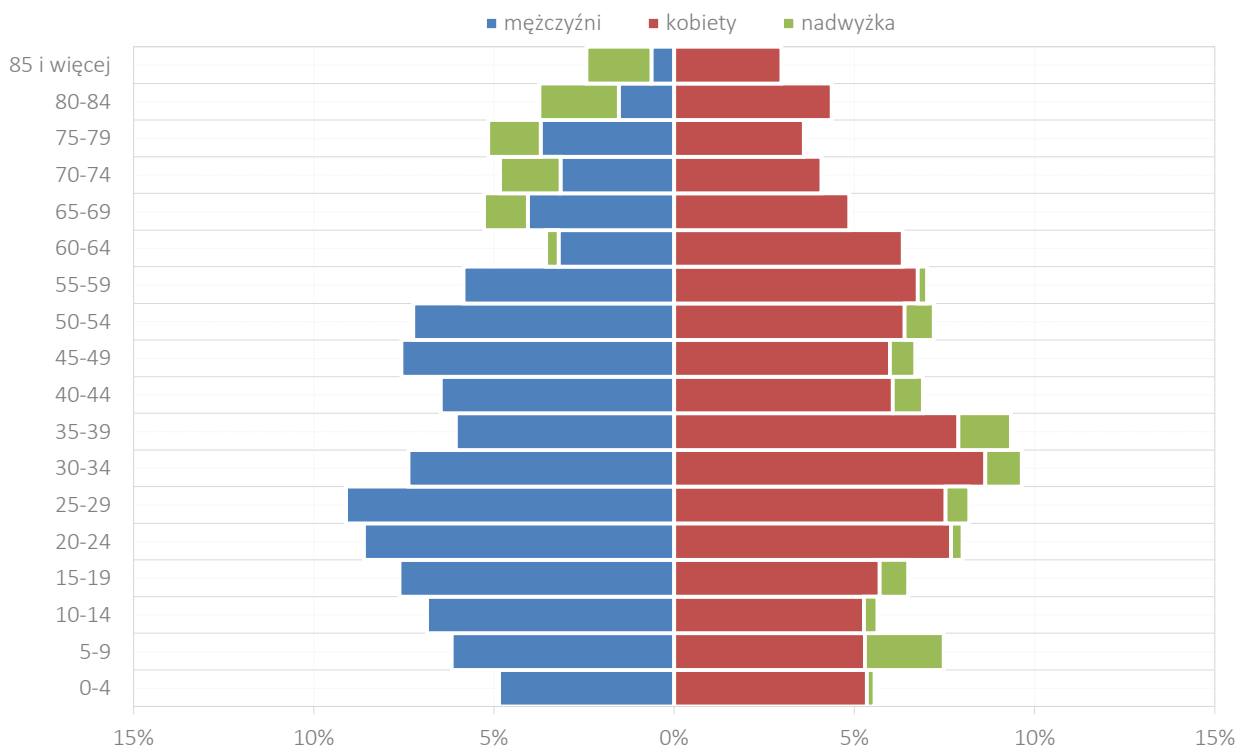
³⁶ Źródło: na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 13. Struktura ludności ze względu na wiek i płeć (piramida wieku) w Gminie Jabłonna w 2005 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 14. Struktura ludności ze względu na wiek i płeć (piramida wieku) w Gminie Jabłonna w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Przy zastosowaniu podziału ogółu mieszkańców na grupy wiekowe obejmujące przedziały pięcioletnie, w 2005 roku dominowały grupy osób w wieku 20-24 oraz 25-29 lat. Natomiast w 2013 roku największy udział przypadł grupie w wieku 30-34 lata, przy czym znaczący odsetek dotyczył także grupy osób w wieku 35-39 lat. Ponadto, na przestrzeni lat 2005-2013 znacząco wzrosła liczba mieszkańców mających od 55 do 69 lat, a także zanotowano wzrost w najstarszych grupach wiekowych.

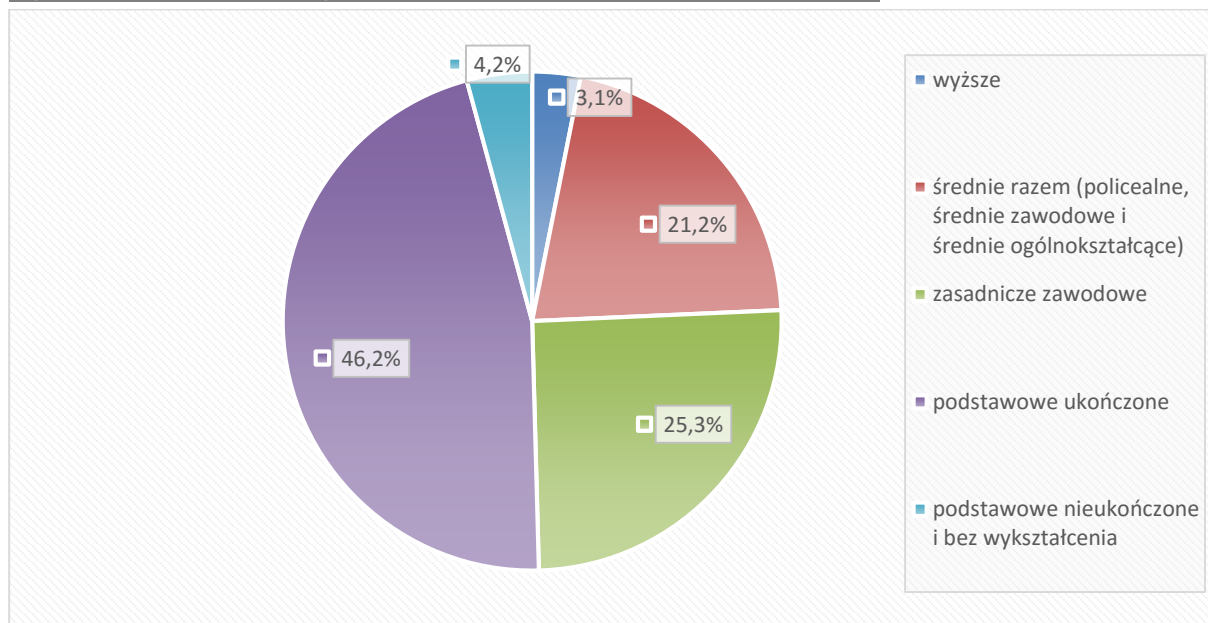
Zmiany te w połączeniu ujemnym przyrostem naturalnym, pomimo dodatniego salda migracji, mogą przyczynić się w przyszłości do wzrostu wydatków na pomoc społeczną, zapewnienia opieki osobom starszym, a przy tym może wpłynąć na sferę oświatową i przyszłą podaż pracy.

Na powyższych wykresach, przedstawiających strukturę ludności ze względu na wiek i płeć (tzw. piramidach wieku), kolorem szarym zaznaczona jest różnica w procentowym udziale ludności w danej grupie wiekowej w porównaniu do drugiej płci.

2.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców

Wykształcenie ludności jest wskaźnikiem w dużym stopniu obrazującym potencjał regionu do rozwoju, zmiany struktury społeczno-gospodarczej i aktywności ekonomicznej. Dane nt. wykształcenia zostały zaczerpnięte ze Spisu Powszechnego, który odbył się w roku 2002 i są najbardziej aktualne na poziomie gmin. W Gminie Jabłonna **odsetek osób z wykształceniem podstawowym lub niższym wynosi 50,4% osób**. Jest to efekt przestarzałej struktury gospodarczej opartej o niskoefektywną produkcję rolną. Zmiana systemu ekonomicznego na system oparty o przemysł i usługi postawiła mieszkańców związanych z rolnictwem w wyjątkowo niekorzystnej sytuacji na lokalnym rynku gospodarczym. O wiele **lepiej** prezentuje się sytuacja osób z **wykształceniem zawodowym**. Znaczący ich udział w strukturze mieszkańców gminy (25,3%) daje ewentualnym inwestorom czytelny sygnał o **istnieniu dużego zasobu wykwalifikowanej siły roboczej**. Dzięki temu o wiele łatwiej jest przyciągnąć do gminy nowe inwestycje. **3,1% mieszkańców legitymuje się wykształceniem wyższym**, jednakże biorąc pod uwagę ogólnopolską tendencję dynamicznego wzrostu liczby osób studiujących należy przyjąć bardzo prawdopodobne założenie, że odsetek absolwentów studiów wyższych będzie jeszcze wyższy. Związany z tym zjawiskiem wyzwaniem dla władz gminy będzie dostosowanie lokalnego rynku pracy do spełnienia oczekiwań osób z wykształceniem wyższym. W przypadku nie podjęcia działań prorozwojowych istnieje realne zagrożenie odpływu najlepiej wykształconej części społeczeństwa do większych ośrodków miejskich.

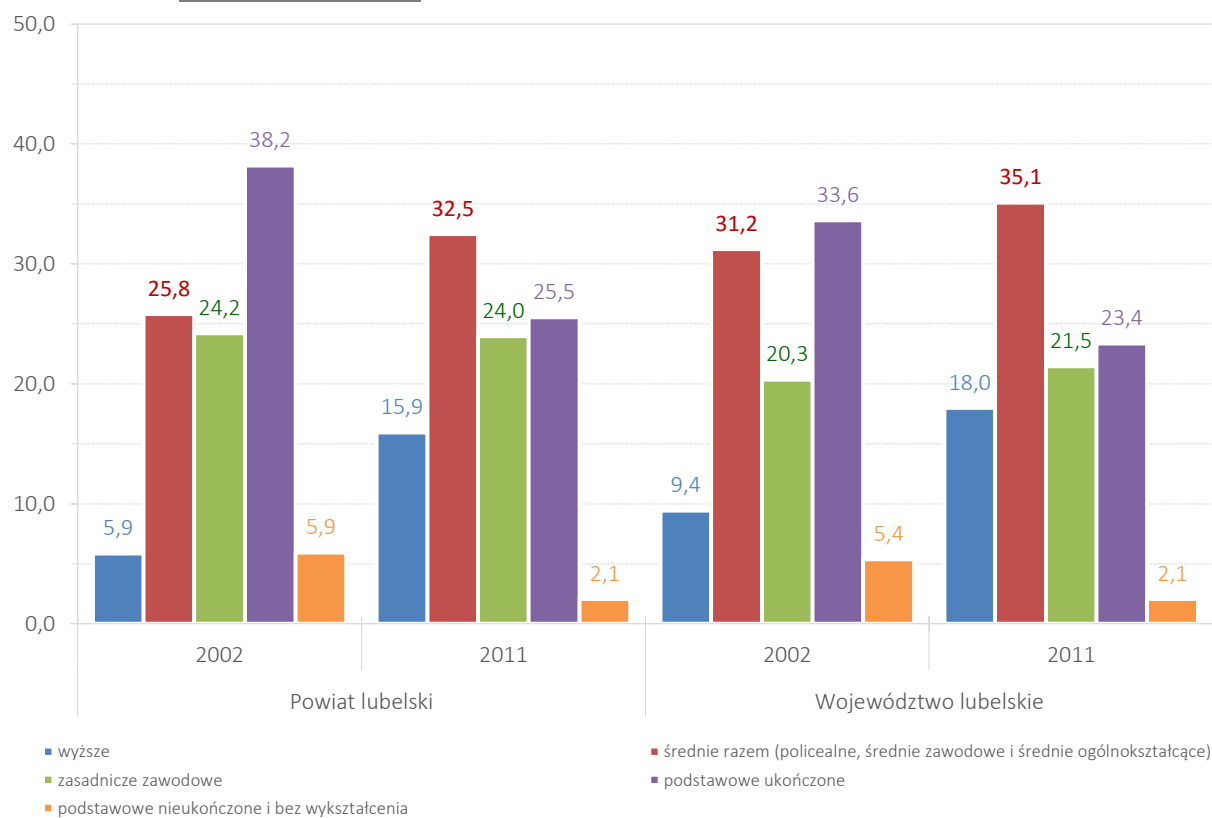
Wykres 15. Struktura wykształcenia w Gminie Jabłonna w 2002 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wzrost odsetka osób z wykształceniem wyższym oraz spadek liczby ludności bez wykształcenia lub podstawowym nieukończonym potwierdzają dane pochodzące z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 roku, które dotyczą powiatu lubelskiego oraz województwa lubelskiego.

Wykres 16. Porównanie struktury wykształcenia w powiecie lubelskim i województwie lubelskim w 2002 i 2011 roku.

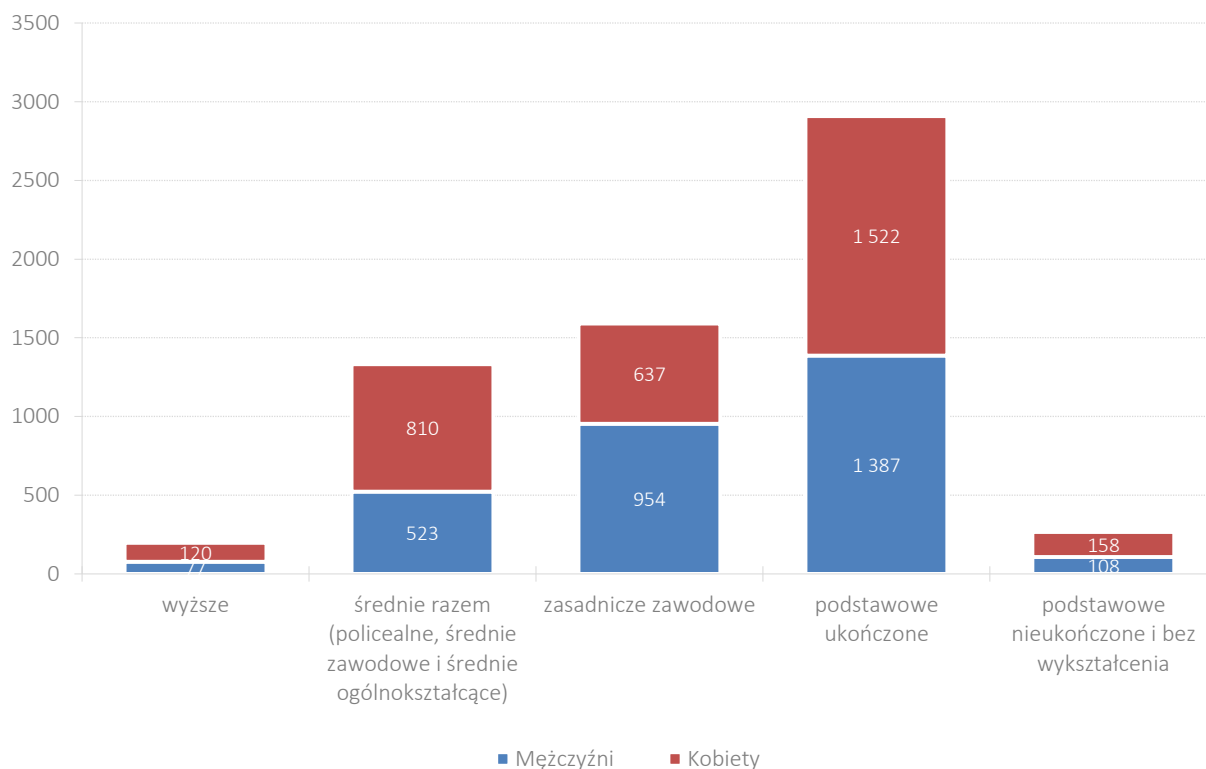

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wyraźnie zauważalny jest dynamiczny wzrost odsetka osób posiadających wykształcenie wyższe, zarówno w powiecie lubelskim, jak i województwie lubelskim – odpowiednio wzrost o 10 punktów procentowych w powiecie i niemal 9 w województwie. Na zbliżonym poziomie utrzymuje się procent osób mających wykształcenie zasadnicze zawodowe i widoczny jest większy procent osób z wykształceniem średnim. Wyraźny spadek dotyczy odsetka osób posiadających wykształcenie podstawowe, podstawowe nieukończone lub bez wykształcenia.

Kolejna analiza dotyczy struktury wykształcenia mieszkańców gminy w rozbiciu na płeć. Na podstawie przedstawionych danych należy stwierdzić, że **kobiety w Gminie Jabłonna legitymują się lepszym wykształceniem niż mężczyźni** (przewaga w wykształceniu wyższym i średnim). Wyjątek dotyczy sytuacji osób o wykształceniu podstawowym, niepełnym podstawowym oraz nieposiadających wykształcenia. Przyczyną tego stanu rzeczy jest niski poziom wykształcenia wśród najstarszych mieszkańców gminy. W tej grupie, ze względu na większą długość życia, przeważają kobiety, które dodatkowo ze względu na panujące ówczesnie wzorce społeczne nie przykładały wystarczającej troski do tematyki wykształcenia.

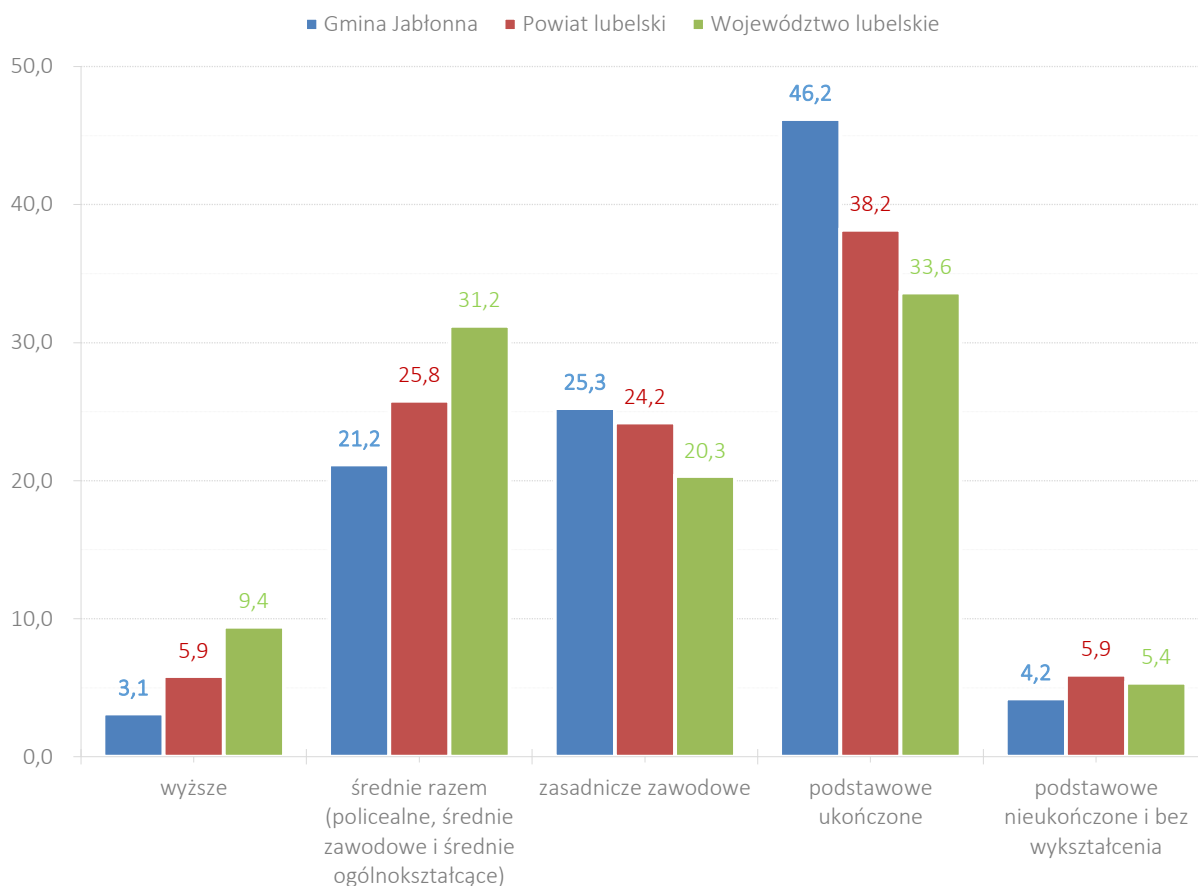
Wykres 17. Struktura wykształcenia w Gminie Jabłonna w podziale na płeć w 2002 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Niepokojące zjawisko można zaobserwować po analizie poziomu wykształcenia w Gminie Jabłonna w zestawieniu ze średnią w powiecie lubelskim i województwie lubelskim. W grupach dotyczących wykształcenia wyższego oraz średniego widać **przewagę powiatu i wyraźną przewagę województwa** (głównie ze względu na obecność miasta Lublin – jednego z największych ośrodków akademickich w Polsce). Z punktu widzenia rynku pracy liczba osób posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe jest korzystniejsza dla gminy. W grupach o wykształceniu podstawowym wskaźniki dla gminy są również gorsze niż w powiecie i województwie. Szczególnie wyraźna różnica pomiędzy gminą a powiatem występuje w przypadku odsetka absolwentów szkół wyższych, średnich i podstawowych.

Wykres 18. Porównanie struktury wykształcenia w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i województwie lubelskim w 2002 roku.

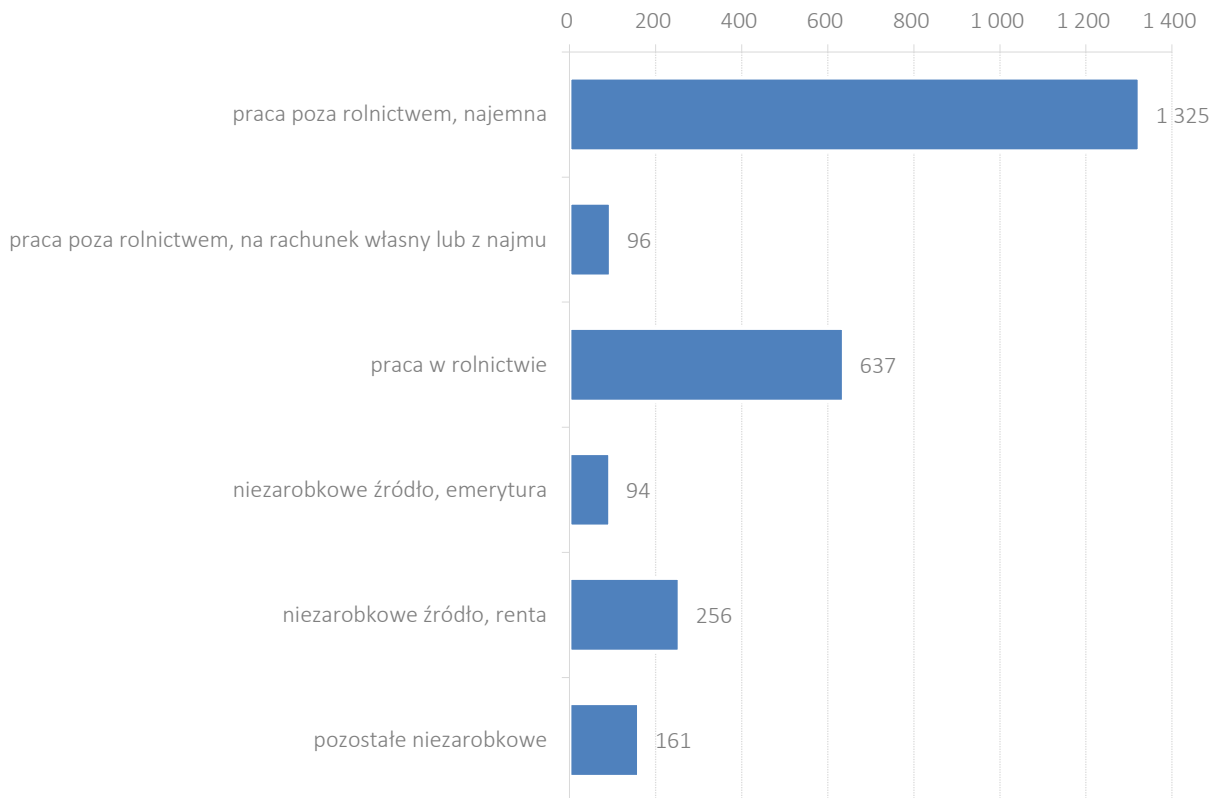
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

2.3. Źródła utrzymania ludności

Dane dotyczące źródeł utrzymania mieszkańców Gminy Jabłonna zostały zaczerpnięte z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 roku.

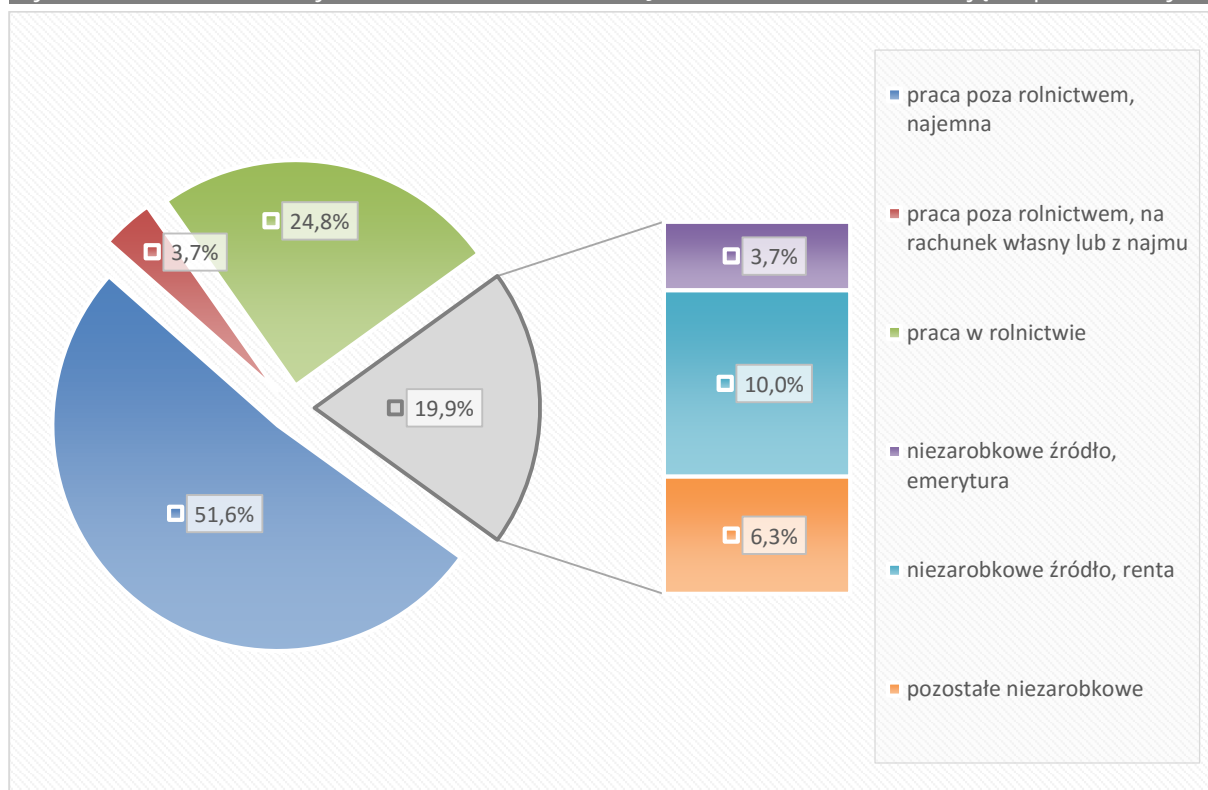
Najważniejszym źródłem utrzymania ludności w Gminie Jabłonna jest **praca poza rolnictwem i najemna**. W 2002 były podstawą utrzymania dla **51,6% lokalnego społeczeństwa** – 1 325 osób. Z pracy w rolnictwie utrzymywało się 637 osób (24,8%). Znacznie mniejsza część społeczeństwa (96 osób, czyli 3,7% ludności) jako główne źródło utrzymania podało pracę poza rolnictwem, na rachunek własny lub z najmu. **Niezarobkowe źródła** (emerytury, renty i pozostałe) były **podstawą utrzymania dla 19,9% mieszkańców** – 511 osób.

Wykres 19. Źródła utrzymania ludności w Gminie Jabłonna w 2002 roku w ujęciu liczbowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 20. Źródła utrzymania ludności w Gminie Jabłonna w 2002 roku w ujęciu procentowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

2.4. Mieszkalnictwo

Warunki mieszkaniowe to jeden z ważniejszych czynników świadczących o rozwoju gospodarczym społeczeństwa oraz stopniu jego zamożności. W **zasobie mieszkaniowym Gminy Jabłonna** w 2013 roku **było 17 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni 756 m²**³⁷. Liczba mieszkań prywatnych od 2002 roku stale rośnie i w 2013 roku osiągnęła wartość 2 625, co stanowi przyrost w stosunku do roku poprzedniego o 39 mieszkań (około 1,5%). Stała poprawa zauważalna jest także w kwestii dostępnej powierzchni, zarówno w przeliczeniu na 1 mieszkanie, jak i na 1 osobę.

Tabela 2. Stan warunków mieszkaniowych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Gmina Jabłonna	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mieszkania	2 229	2 231	2 236	2 243	2 268	2 289	2 321	2 357	2 518	2 551	2 586	2 625
Powierzchnia na 1 mieszkanie (m ²)	85,6	85,6	85,8	86,1	86,6	86,9	87,5	88,3	90,3	90,9	91,5	92,1
Powierzchnia na 1 osobę (m ²)	25,4	25,3	25,4	25,6	26,0	26,2	26,7	27,2	28,9	29,3	29,9	30,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne jest niezbędna przy ocenie stanu jakości zasobów mieszkaniowych. Dzięki temu możliwe jest określenie warunków socjalno-bytowych. W tym celu, na podstawie danych GUS bada się wyposażenie w: wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienkę, centralne ogrzewanie i gaz z sieci.

Tabela 3. Stan wyposażenia mieszkań w Gminie Jabłonna w urządzenia techniczno-sanitarne w latach 2002-2013.

Gmina Jabłonna	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
wodociąg	1 900	1 882	1 887	1 894	1 919	1 940	1 972	2 008	2 186	2 219	2 254	2 293
ustęp spłukiwany	1 139	1 139	1 144	1 152	1 177	1 198	1 231	1 267	1 609	1 642	1 677	1 716
łazienka	1 178	1 179	1 184	1 192	1 217	1 238	1 271	1 307	1 512	1 545	1 580	1 619
centralne ogrzewanie	1 174	1 171	1 175	1 183	1 208	1 229	1 262	1 298	1 445	1 478	1 513	1 552
gaz z sieci	89	92	94	102	313	327	353	458	511	532	560	590

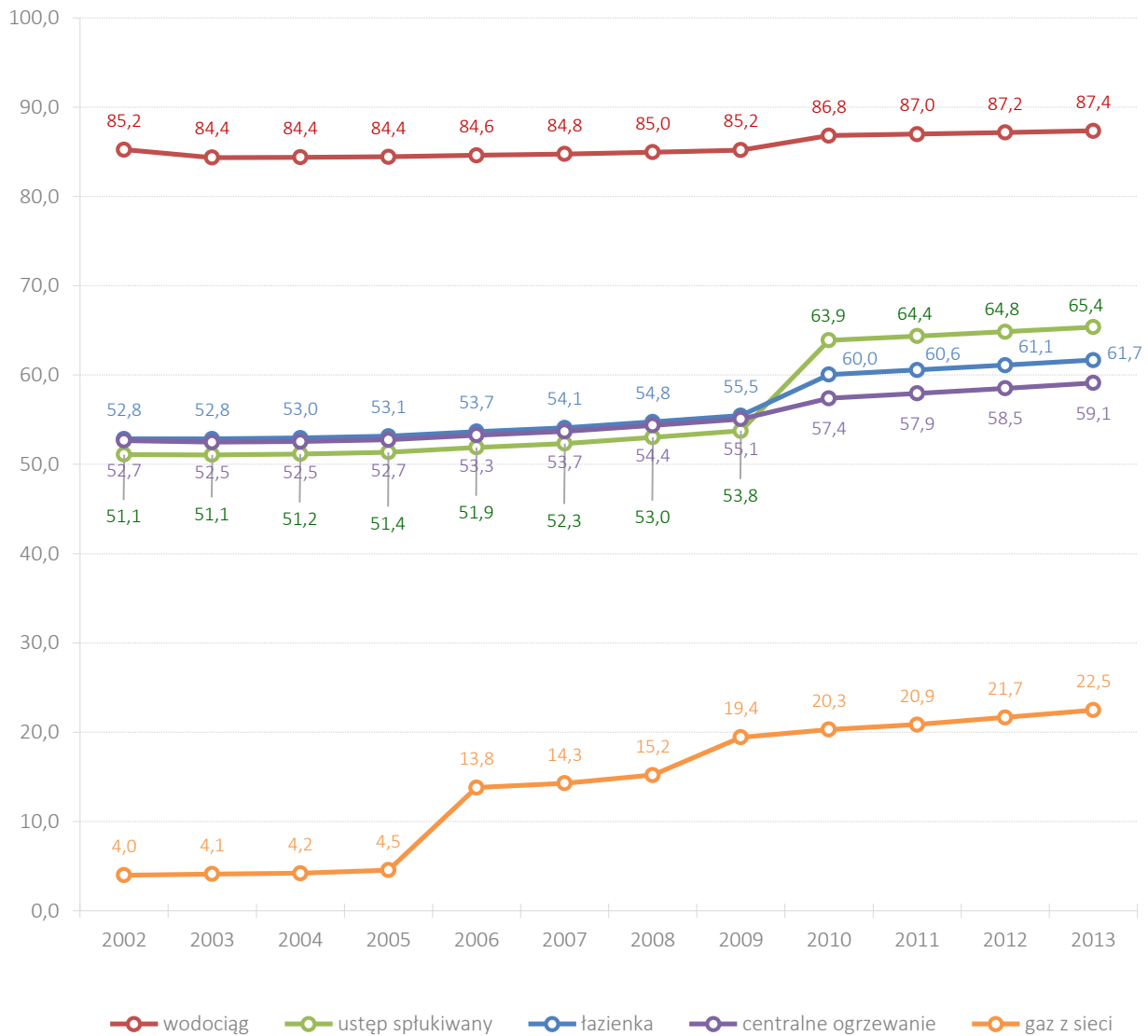
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że nie wszystkie mieszkania spełniają podstawowe warunki socjalno-bytowe, **odsetek lokali pozostających bez wyposażenia w podstawowe urządzenia techniczno-sanitarne jest wymaga poprawy**. Pozytywnym zjawiskiem jest ilość mieszkań wyposażonych w dostęp do wodociągu. W 2013 roku 87,4% mieszkań posiadało tego typu instalację. Zauważalny jest stały wzrost liczby

³⁷ Na podstawie danych z BDL GUS.

poszczególnych urzędzeń techniczno-sanitarnych. W 2013 powyżej 59% lokali mieszkalnych posiadało dostęp do wymienionych w tabeli instalacji, z wyjątkiem gazu z sieci. Infrastrukturę techniczną dotyczącą mieszkań należy ocenić zatem jako wymagającą inwestycji i poprawy.

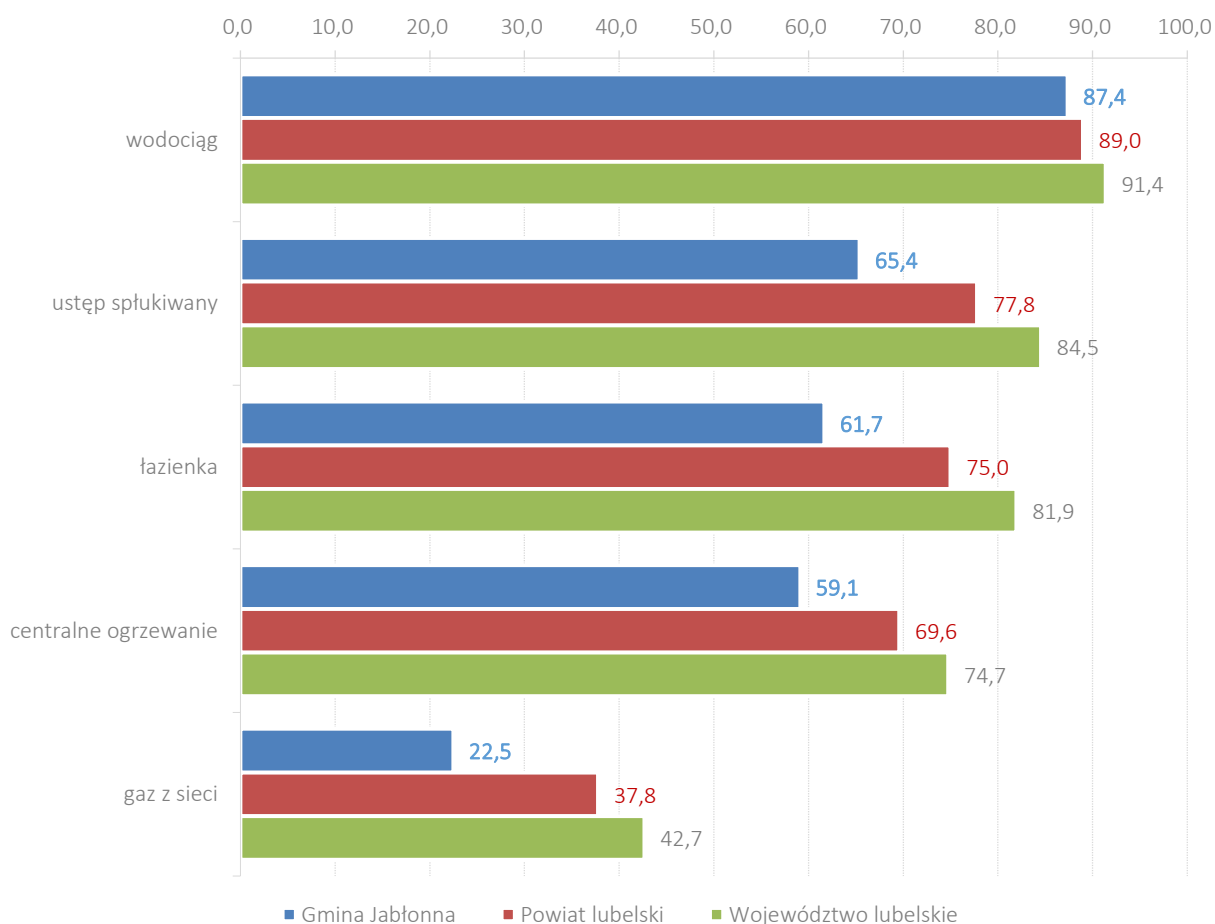
Wykres 21. Dynamika zmiany wyposażenia mieszkań w Gminie Jabłonna w urządzenia techniczno-sanitarne w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zestawienie warunków wyposażenia techniczno-sanitarnego Gminy Jabłonna z powiatem lubelskim i średnią dla woj. lubelskiego wypada dla gminy mało korzystnie. Wprawdzie w przypadku wodociągu Gmina Jabłonna osiąga porównywalną wartość, jednak w pozostałych instalacjach wskaźniki są wyraźnie niższe niż w przypadku średniej dla województwa. Zdecydowanie najłabsza sytuacja dotyczy wyposażenia mieszkań w gaz z sieci – zaledwie 22,5%, przy średniej w powiecie i województwie wynoszącej odpowiednio 37,8% i 42,7%. Warto zauważyć, że różnice w wyposażeniu techniczno-sanitarnym mieszkań w powiecie lubelskim są wyraźnie wyższe niż średnia w gminie i nieznacznie gorsze niż średnia w województwie, co świadczy o stosunkowo dobrym stopniu wyposażenia mieszkań w regionie lubelskim.

Wykres 22. Porównanie poziomu wyposażenia mieszkań w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i województwie lubelskim w urządzenia techniczno-sanitarne w roku 2013.

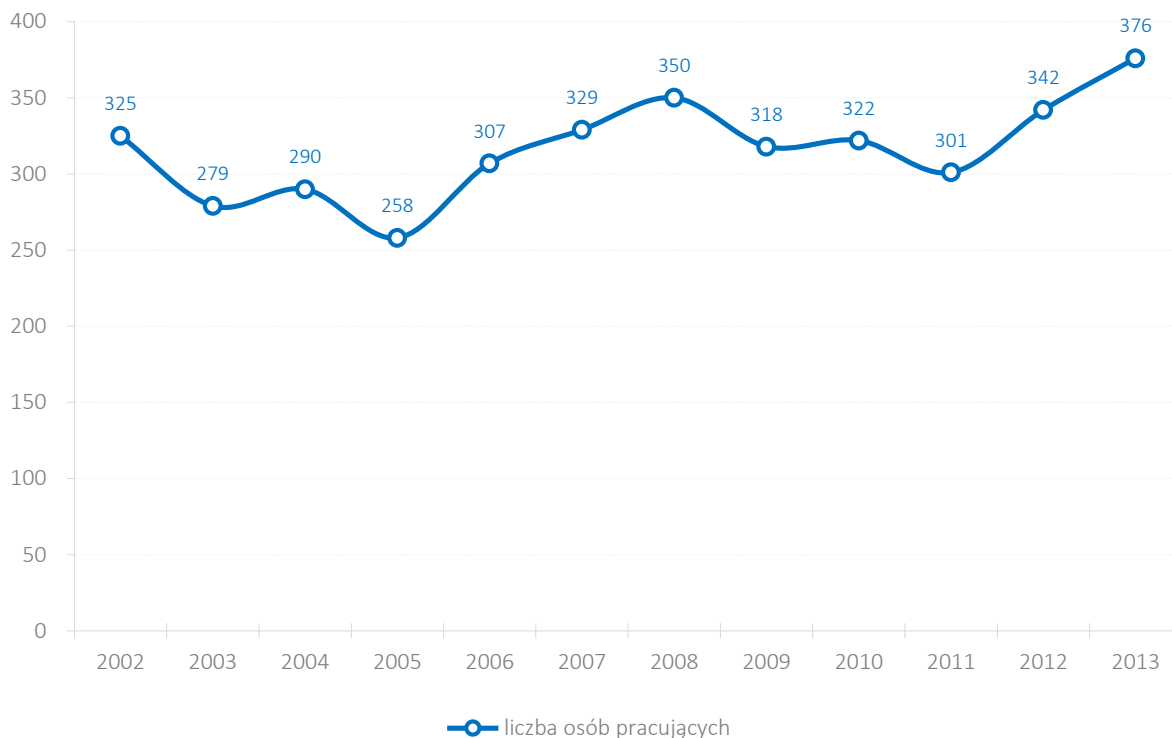

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

2.5. Struktura zatrudnienia i rynek pracy

wahaniom, jednak przyjmuje tendencję wzrostową. Od 2011 roku liczba pracujących **stale i dynamicznie rośnie**. W 2013 roku osiągnęła wartość **376 osób pracujących** (wzrost w stosunku do 2012 roku o 9,9%) – najwyższą od 2002 roku. W badanym okresie zanotowano wzrost liczby zatrudnionych o 51 osób – 15,7%.

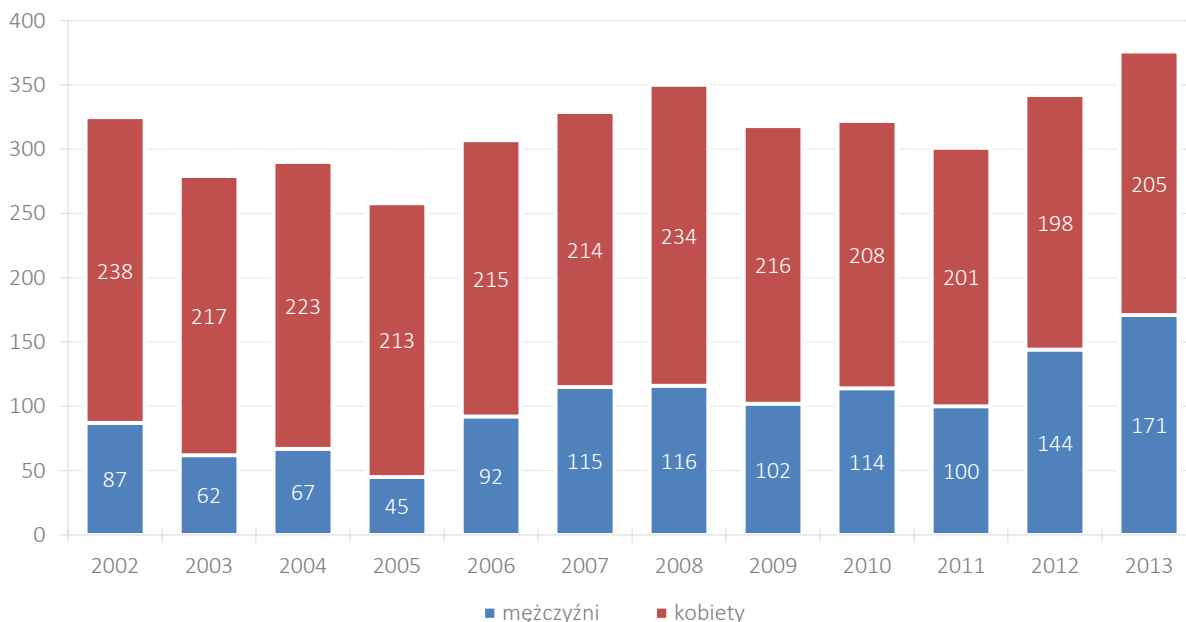
Wykres 23. Liczba osób pracujących w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dane dotyczące zatrudnienia w rozbiciu na płeć pokazują znacznie lepszą sytuację kobiet na rynku pracy w Gminie Jabłonna. W obu grupach zauważalne są nieznaczne wahania w poziomie zatrudnienia. Od 2011 roku znacząco poprawiło się zatrudnienie mężczyzn, przy czym liczba pracujących kobiet utrzymała się na bardzo podobnym poziomie.

Wykres 24. Liczba osób pracujących w Gminie Jabłonna w podziale na płeć w latach 2002-2013.

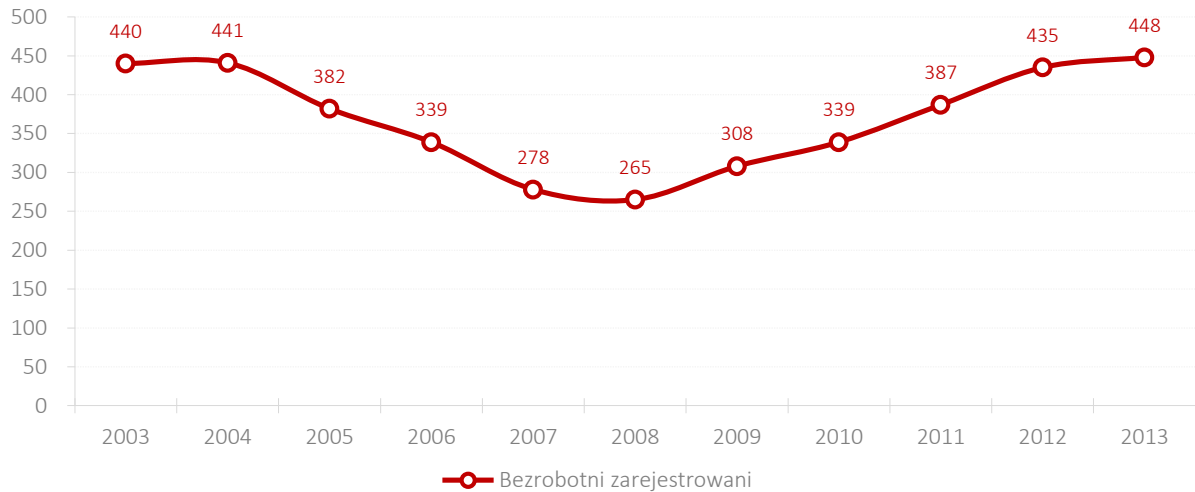

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

2.6. Bezrobocie

Wskaźnik bezrobocia mówi dużo o ogólnej kondycji gospodarczej na danym obszarze. Brak dochodów przekłada się również na życie całych rodzin. W latach 2008-2013 odnotowuje się stały **wzrost liczby osób bezrobotnych**. Liczba ta zwiększyła się w tym okresie **aż o 69%**.

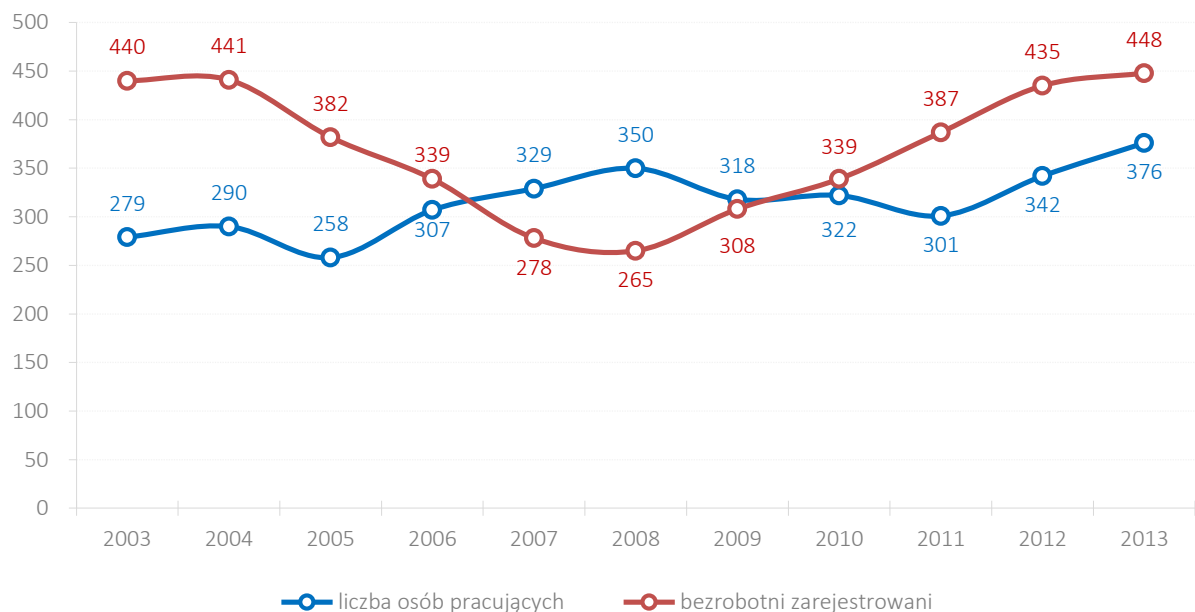
Wykres 25. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Porównując liczbę bezrobotnych zarejestrowanych i liczbę osób pracujących należy zauważyć negatywne zjawisko mniejszej liczby osób pracujących niż bezrobotnych. Powodem do niepokoju jest także utrzymywanie się wyraźnej różnicy między tymi dwoma grupami i stały wzrost liczby osób pozostających bez pracy. Istotny jest jednakże stały (od 2011) trend zwiększania się liczby pracujących.

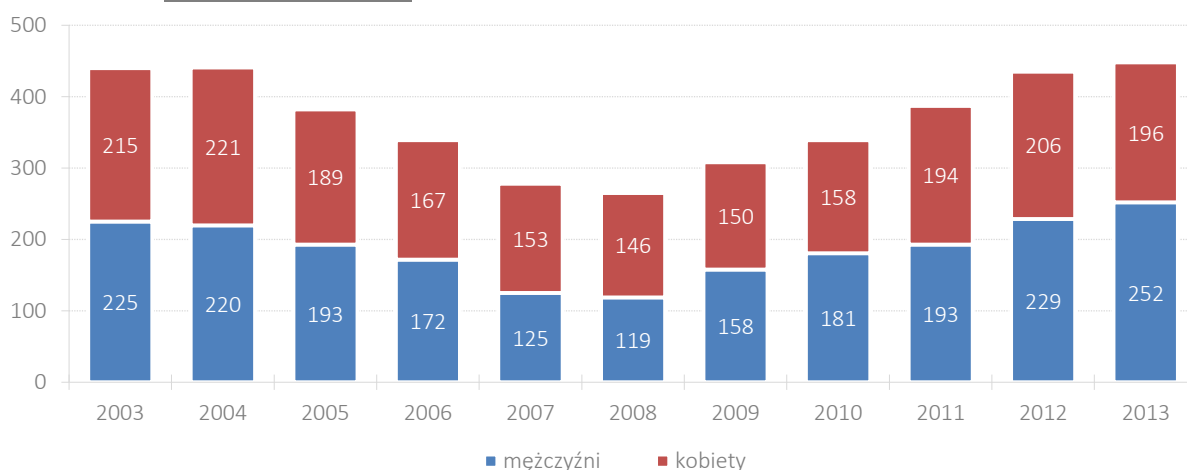
Wykres 26. Porównanie liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych i liczby osób pracujących w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W okresie lat 2003-2011 (z wyjątkiem 2007 i 2008 roku) **udział w liczbie bezrobotnych kobiet i mężczyzn był na bardzo zbliżonym poziomie**. W ostatnich latach (2012-2013) widać wyraźnie słabszą pozycję mężczyzn na lokalnym rynku pracy. Związane jest to w głównej mierze ze strukturą wykształcenia (spadek zapotrzebowania na osoby z wykształceniem zawodowym oraz przewagą liczby kobiet z wykształceniem wyższym i średnim). W 2013 roku w grupie osób bezrobotnych zarejestrowanych było ponad 56,2% mężczyzn. Dane te potwierdzają, że sytuacja kobiet na lokalnym rynku pracy jest lepsza niż sytuacja mężczyzn.

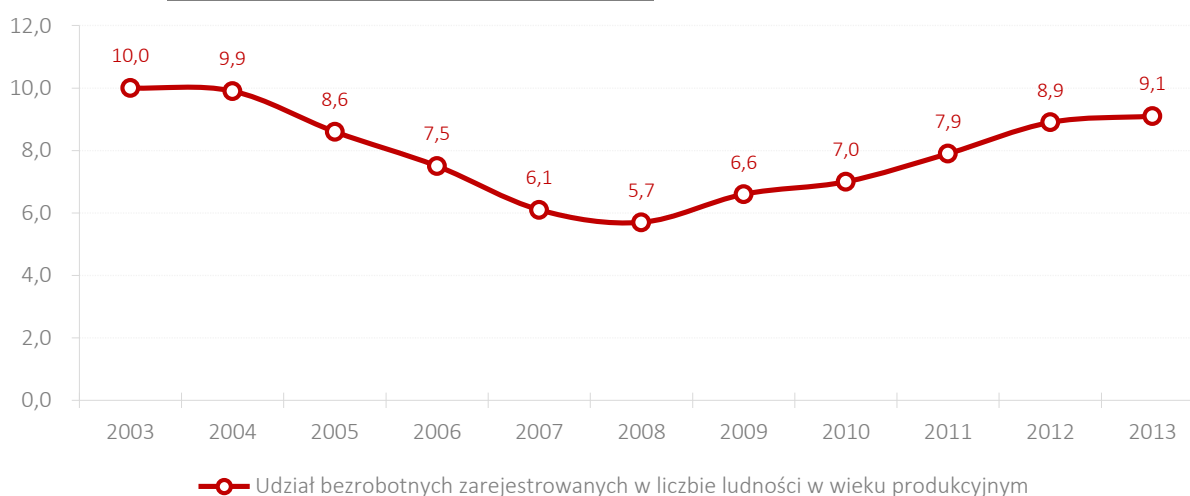
Wykres 27. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Jabłonna w rozbiciu na płeć w latach 2003-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2003-2008 udział osób zarejestrowanych jako bezrobotne w liczbie ludności w wieku produkcyjnym **zniejszył się o nieco ponad 4 punkty procentowe**, jednak od roku 2008 nabrał tendencji wzrostowej – do 2013 roku wzrósł do poziomu 9,1%. W stosunku do 2003 roku, w 2013 roku udział osób zarejestrowanych jako bezrobotne w liczbie ludności w wieku produkcyjnym **zniejszył się o zaledwie 0,9 punktu procentowego**, zaś w latach 2008-2013 wzrósł o nieco ponad 3 punkty procentowe.

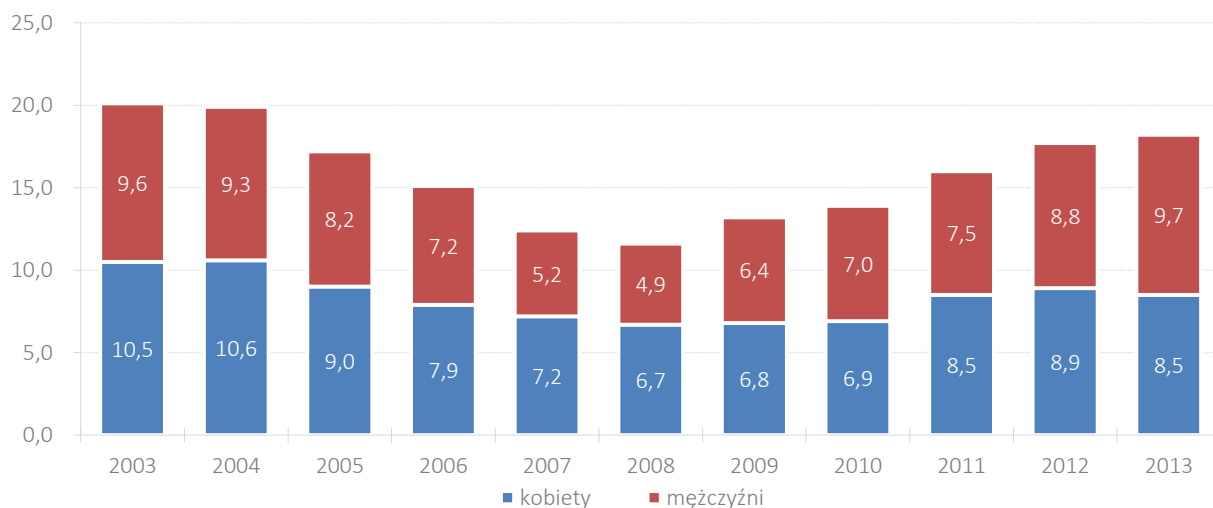
Wykres 28. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Udział osób zarejestrowanych jako bezrobotne, w podziale na płeć, w liczbie osób w wieku produkcyjnym wskazuje na ich stosunkowo równomierny rozkład. Przez większą część tego okresu większy udział wśród bezrobotnych miały kobiety, tendencja ta odwróciła się w 2013 roku. Różnica pomiędzy obiema grupami wyniosła 1,2 punktu procentowego.

Wykres 29. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w Gminie Jabłonna w rozbiciu na płeć w latach 2003-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3. GOSPODARKA

3.1. Rolnictwo

Zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 **użytki rolne stanowią ponad połowę powierzchni gminy** – 8495,6 ha, tj. 64,7% powierzchni ogólnej i jest to wzrost o 1% w stosunku do obszaru zajmowanego przez użytki rolne w 2002 roku. Strukturę użytkowania gruntów w Gminie Jabłonna w 2002 i 2010 roku przedstawia poniższa tabela:

Tabela 4. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Jabłonna w 2002 i 2010 roku.

	powierzchnia (ha)			powierzchnia (%)		
	2002	2010	Różnica (ha)	2002	2010	różnica (pkt. proc)
Powierzchnia ogólna	13 098,0	13 121,0	23,0	100,0	100,0	-
Użytki rolne, w tym:	8 345,3	8 495,6	150,3	63,7	64,7	1,0
grunty orne i sady	8 141,4	8 291,9	150,5	62,2	63,2	1,0
łąki trwałe i pastwiska	203,9	203,7	-0,2	1,6	1,6	-0,004

	powierzchnia (ha)			powierzchnia (%)		
	2002	2010	Różnica (ha)	2002	2010	różnica (pkt. proc)
Lasy i grunty leśne	169,3	179,6	10,4	1,3	1,4	0,1
Pozostałe grunty ogółem	566,2	537,3	-28,9	4,3	4,1	-0,2
<i>Ogółem:</i>	9 080,8	9 212,5	131,7	69,3	70,2	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W strukturze użytków rolnych około 63,2% stanowią **grunty orne i sady**. Wskaźnik użytków zielonych: łąk i pastwisk oraz lasów i gruntów leśnych jest stosunkowo niewielki, co ma duże znaczenie dla gospodarki gminnej i wskazuje jej charakter. Warto odnotowania jest zjawisko bardzo niewielkich różnic w strukturze gruntów w 2010 roku w stosunku do roku 2002.

Gospodarstwa rolne w gminie charakteryzują się **niekorzystną strukturą agrarną**. Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010, **ponad 65% stanowią gospodarstwa o powierzchni mniejszej niż 5 ha i 6,8% większe niż 15 ha**. Najwięcej gospodarstw posiada powierzchnię od 1 do 5 ha. Ilość gospodarstw w gminie w 2010 roku w stosunku do roku 2002 zmniejszyła się aż o 389, zaś ich ogólna powierzchnia zmalała o niemal 400 ha. Warto odnotowania jest pozytywne zjawisko wzrostu liczby dużych gospodarstw (pow. 15 ha) oraz ich powierzchni – większej w stosunku do 2002 o ponad 1 000 ha. Duże rozdrobnienie rolnictwa prowadzi do jego **małej efektywności**. Niezwykle ważna jest racjonalność upraw w oparciu o uwarunkowania rynkowe (np. **produkcja ekologiczna lub związana z odnawialnymi źródłami energii**).

Tabela 5. Gospodarstwa rolne według powierzchni w Gminie Jabłonna w 2002 i 2010 roku.

grupy obszarowe użytków rolnych	liczba gospodarstw			powierzchnia w ha		
	2002	2010	Różnica	2002	2010	Różnica
do 1 ha	506	194	-312	279	145	-134
od 1 do 5 ha	916	767	-149	2 640	2 360	-280
od 5 do 10 ha	350	324	-26	2 645	2 372	-273
od 10 do 20 (w 2002 r.) / 15 (w 2010 r.) ha	110	93	-17	2 182	1 187	-995
20 (w 2002 r.) / 15 (w 2010 r.) ha i więcej	81	100	19	1 333	2 627	1 294
<i>Ogółem</i>	1 963	1 478	-485	9 080	8 691	-389

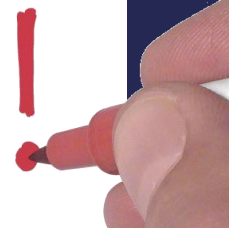
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Do najważniejszych upraw na terenie gminy należą zboża, których powierzchnia zasiewów, według danych zaczerpniętych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku, wyniosła ok. 79% ogólnej powierzchni zasiewów. Ok. 13% stanowią także uprawy przemysłowe³⁸.

³⁸ Na podstawie danych BDL GUS.

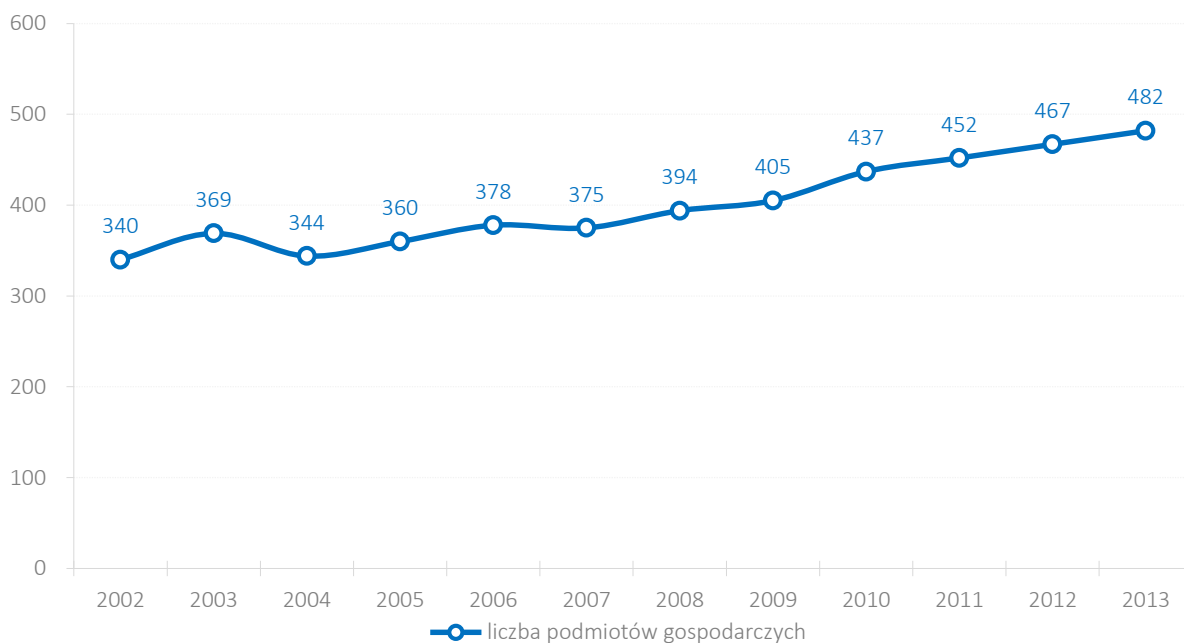
W Gminie Jabłonna panują korzystne warunki przyrodniczo-rolnicze. Do głównych upraw należą zboża podstawowe – pszenica i jęczmień. Istotny udział mają także uprawy przemysłowe³⁹. Z racji korzystnych warunków, rozbudowie powinny podlegać zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego oraz obsługa rolnictwa. Ze względu na aspekty przyrodnicze ciekawą alternatywą dla Gminy Jabłonna może być rolnictwo ekologiczne, a także uprawy nastawione na odnawialne źródła energii.

3.2. Przedsiębiorczość

Gmina Jabłonna jest gminą wiejską o charakterze rolniczym, a zatem ilość występujących podmiotów gospodarczych jest niższa w porównaniu z gminami miejskimi i miejsko-wiejskimi. Istotnym faktem jest systematyczny wzrost liczby przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy. W okresie 2002-2013 ilość podmiotów gospodarczych wzrosła o niemal 42% i w 2013 roku wyniosła 482. Świadczy to o rosnącej przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy oraz o tym, że podmioty te są w stanie utrzymać się na lokalnym rynku, bez konieczności zamykania działalności gospodarczej.

Wykres 30. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

³⁹ Na podstawie danych BDL GUS, Powszechny Spis Rolny 2010.

Stale rosnąca liczba podmiotów gospodarczych **nie przekłada się jednak na poprawę pozycji Gminy Jabłonna** wśród gmin powiatu lubelskiego pod względem **wysokości wskaźnika przedsiębiorczości** oraz liczby prywatnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W zestawieniu liczby przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (97,9) oraz wskaźnika przedsiębiorczości (607) Gmina Jabłonna plasuje się w dolnej części klasyfikacji wszystkich gmin powiatu lubelskiego, zajmując odpowiednio 11 i 10 miejsce. Dla porównania średnia w powiecie lubelskim to 117,7 podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz wskaźnik przedsiębiorczości o wartości 739. **Rozbieżności te wynikają z ulokowania dużej liczby podmiotów gospodarczych w gminach w sąsiedztwie stolicy województwa – Miasta Lublin**, które znacznie zawyżają średnią.

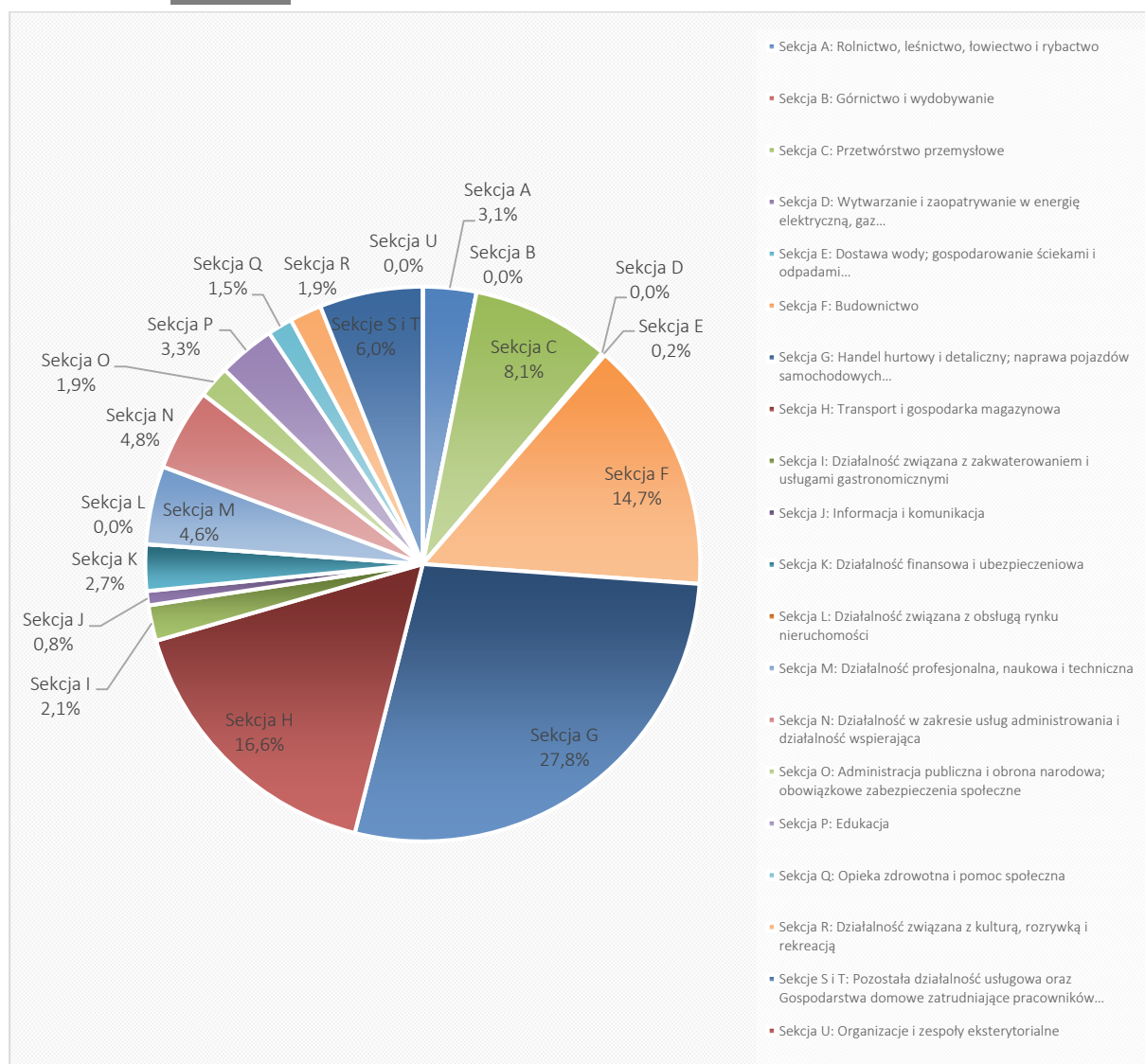
Tabela 6. Ranking powiatów woj. lubelskiego w zakresie wskaźników dotyczących rozwoju przedsiębiorczości.

powiat	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym
Powiat bialski	20	18	23	20	17
Powiat parczewski	13	10	12	13	10
Powiat radzyński	18	15	14	18	15
Powiat włodawski	12	9	9	11	9
Powiat m. Biała Podlaska	3	3	4	3	4
Powiat biłgorajski	10	10	14	10	11
Powiat chełmski	24	23	17	24	23
Powiat hrubieszowski	15	17	24	15	16
Powiat krasnostawski	23	14	20	22	14
Powiat tomaszowski	6	24	14	6	24
Powiat zamojski	21	21	21	20	20
Powiat m. Chełm	4	3	2	4	3
Powiat m. Zamość	2	2	3	2	2
Powiat lubartowski	15	12	9	15	12
Powiat lubelski	8	6	9	8	6
Powiat łęczyński	22	15	12	22	20
Powiat świdnicki	7	5	5	6	5
Powiat m. Lublin	1	1	1	1	1
Powiat janowski	11	20	21	11	19
Powiat kraśnicki	19	18	19	18	18
Powiat łukowski	9	7	7	9	7
Powiat opolski	17	12	18	15	12
Powiat puławski	5	8	6	5	8
Powiat rycki	13	21	7	13	20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

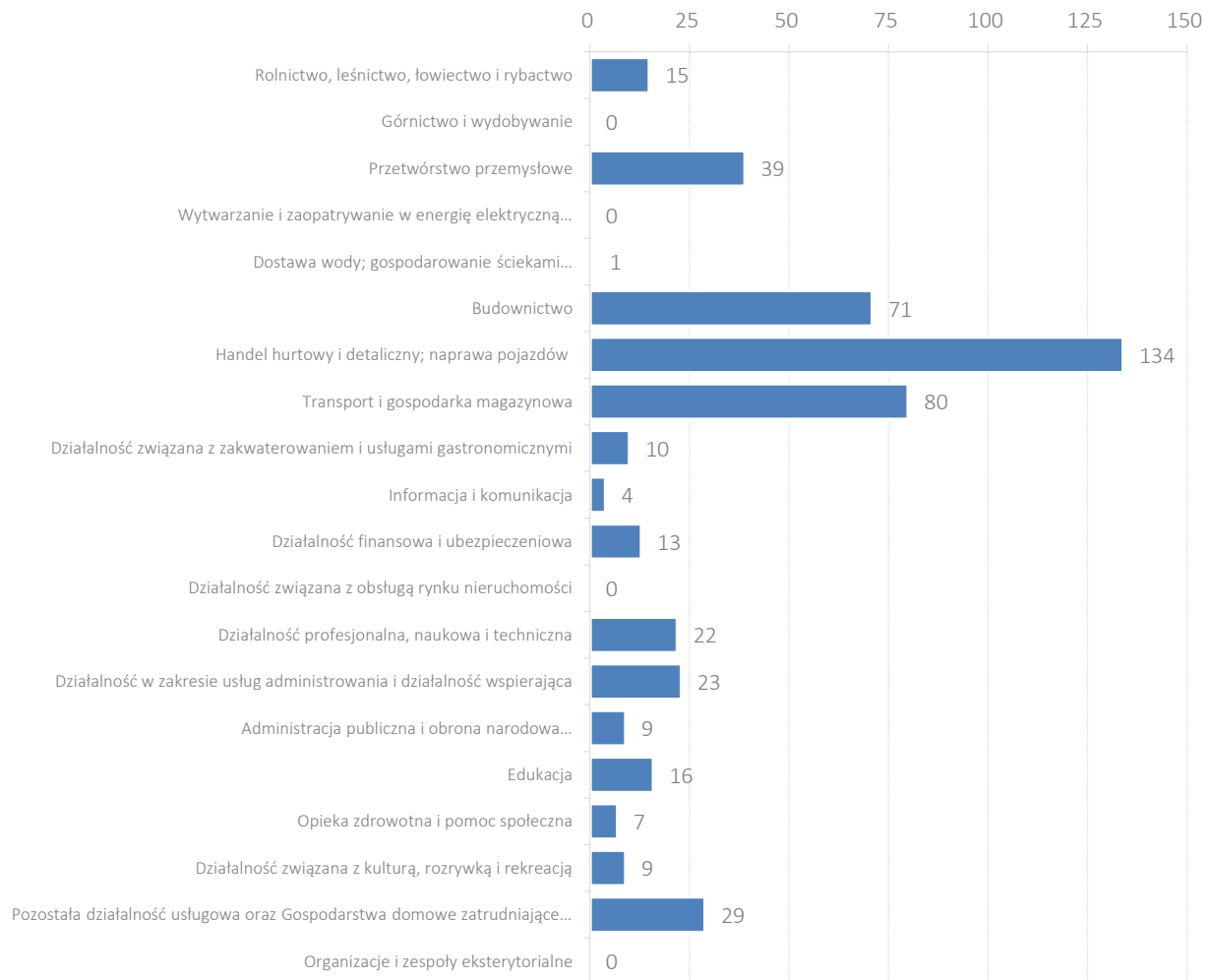
Analizując podmioty gospodarcze z terenu Gminy Jabłonna według sekcji PKD 2007 należy stwierdzić, że **podstawową dziedziną działalności przedsiębiorstw jest handel**. Istotną rolę odgrywają także firmy związane z transportem i gospodarką magazynową i budownictwem. Istotny odsetek dotyczy także podmiotów gospodarczych zajmujących się przetwórstwem przemysłowym oraz pozostałą działalnością usługową (w tym gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników), działalnością w zakresie usług administrowania oraz działalnością profesjonalną, naukową i techniczną. Pomimo występujących walorów przyrodniczych gminy oraz wiejskiego charakteru obszaru, **ilość podmiotów gospodarczych nastawionych na świadczenie usług agroturystycznych oraz firm oferujących usługi hotelowe i rekreacyjno-turystyczne jest stosunkowo niewielka**. Pełne zestawienie podmiotów gospodarczych w gminie obrazuje poniższy wykres:

Wykres 31. % rozkład podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna w 2013 roku wg klasyfikacji PKD 2007.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

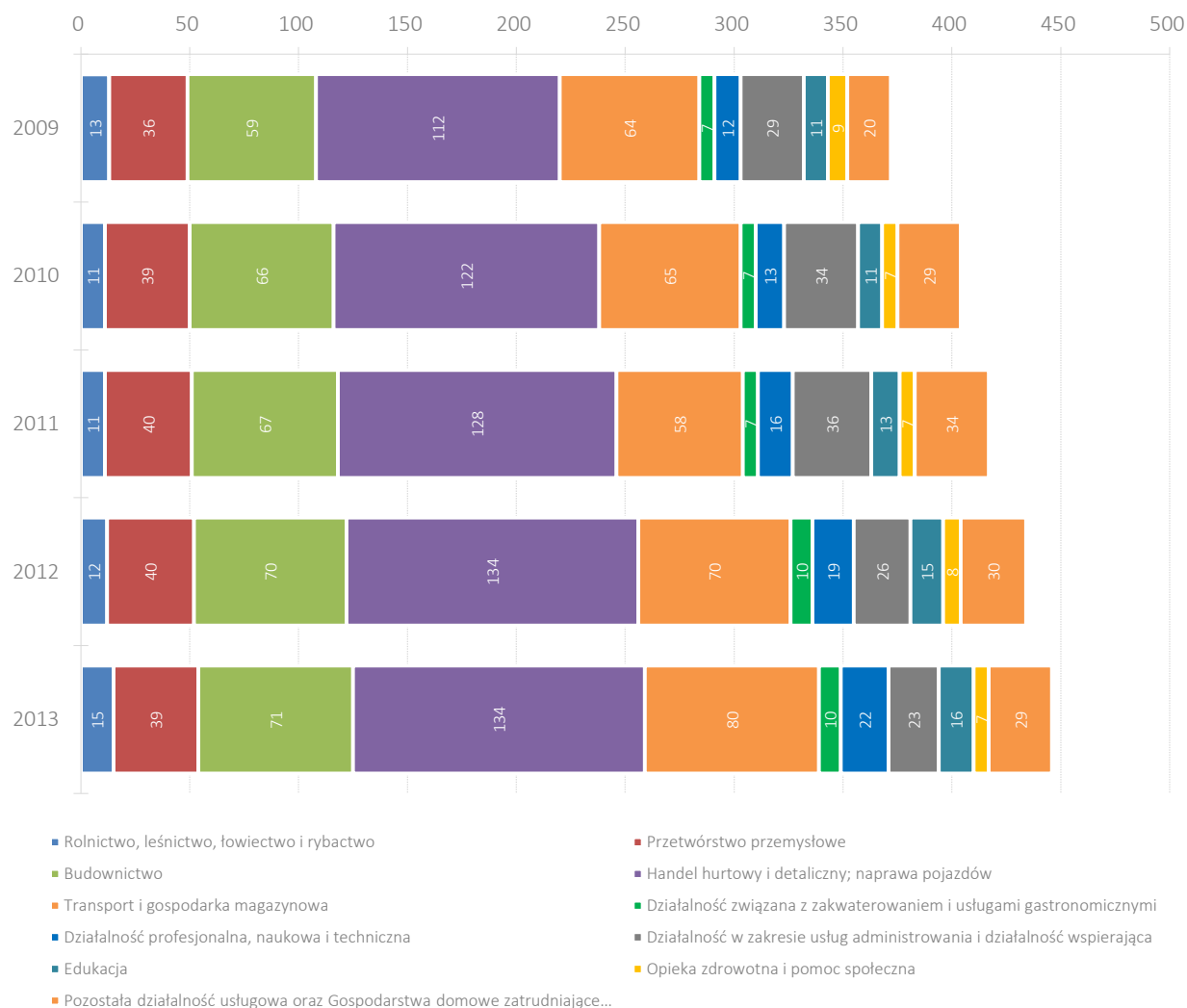
Wykres 32. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna w 2013 roku wg klasyfikacji PKD 2007.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując dane z głównych sekcji w zakresie ilości podmiotów w latach 2009-2013 można zaobserwować pewną dynamikę zmian. W omawianym przedziale czasowym widać wzrost liczby podmiotów zajmujących się handlem, budownictwem, transportem i gospodarką magazynową, działalnością profesjonalną oraz pozostałą działalnością usługową. Wahaniom podlegała liczba podmiotów zajmujących się działalnością w zakresie usług administrowania. Na wykresie zaznaczono sekcje charakteryzujące się największą dynamiką zmian (pozytywną i negatywną):

Wykres 33. Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Porównanie procentowego udziału podmiotów działających w poszczególnych sekcjach klasyfikacji PKD 2007 ze wszystkimi podmiotami na terenie Gminy Jabłonna, powiatu lubelskiego i województwa lubelskiego wskazuje na dominujące dziedziny wśród podmiotów gospodarczych występujących w gminie, w zestawieniu z charakterystyką obszaru powiatu i województwa.

W Gminie Jabłonna, w porównaniu z powiatem lubelskim i województwem lubelskim, wyraźnie zauważalna jest **przewaga procentowego udziału** podmiotów związanych z **handlem, transportem i gospodarką magazynową** oraz **przetwórstwem przemysłowym**. Nieznaczna **przewaga** występuje także w przypadku podmiotów **rolnictwa i działalności w zakresie usług administrowania, działalności profesjonalnej i pozostałej działalności usługowej**. Natomiast mniejszy procent występuje w największym stopniu w przypadku podmiotów zajmujących się dostawą wody i gospodarowania ściekami, budownictwa, działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości oraz związanej z kulturą rozrywką i rekreacją.

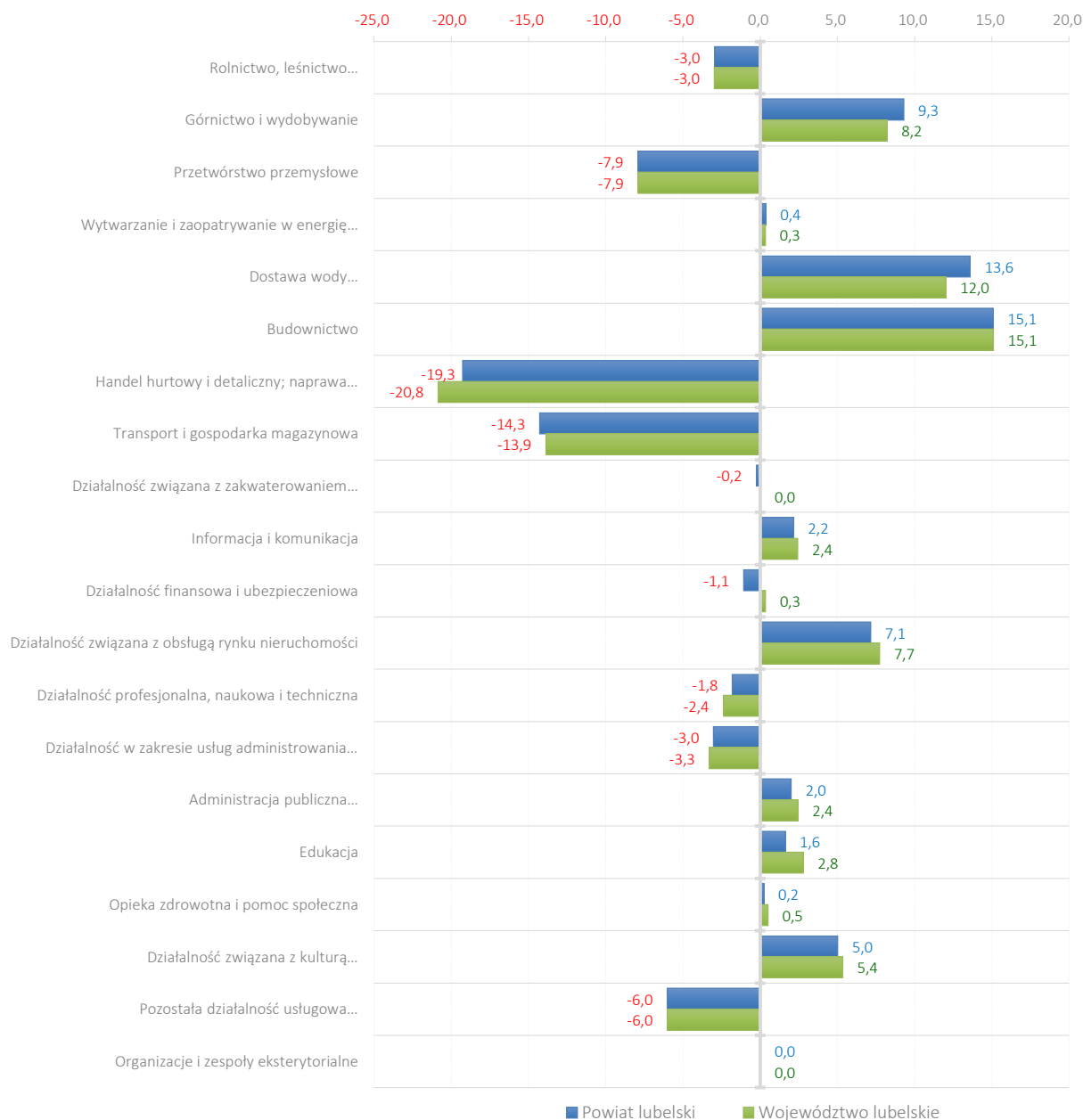
Tabela 7. Porównanie procentowego udziału podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i województwie lubelskim w 2013 roku w poszczególnych sekcjach klasyfikacji PKD 2007.

Sekcje PKD 2007	Gmina Jabłonna		Powiat lubelski		Województwo lubelskie	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15	3,1	17	0,2	228	0,1
Górnictwo i wydobywanie	0	0,0	995	9,3	13 570	8,2
Przetwórstwo przemysłowe	39	8,1	19	0,2	326	0,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz...	0	0,0	39	0,4	548	0,3
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami...	1	0,2	1 476	13,8	20 202	12,2
Budownictwo	71	14,7	3 190	29,8	49 297	29,8
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych...	134	27,8	913	8,5	11 497	7,0
Transport i gospodarka magazynowa	80	16,6	249	2,3	4 504	2,7
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	10	2,1	197	1,8	3 437	2,1
Informacja i komunikacja	4	0,8	321	3,0	5 377	3,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	13	2,7	175	1,6	5 025	3,0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0,0	765	7,1	12 772	7,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22	4,6	296	2,8	3 629	2,2
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	23	4,8	188	1,8	2 468	1,5
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9	1,9	414	3,9	7 127	4,3
Edukacja	16	3,3	529	4,9	10 103	6,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	1,5	181	1,7	3 238	2,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	1,9	737	6,9	11 930	7,2
Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników...	29	6,0	0	0,0	4	0,002
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Ogółem	482	100	10 701	100	165 282	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Różnice oraz ich wysokość, występujące w poszczególnych sekcjach pomiędzy gminą, powiatem a województwem zostały zaprezentowane na poniższym wykresie. Wartość minusowa oznacza większy procentowy udział podmiotów z danej sekcji w gminie, natomiast wartość dodatnia wskazuje przewagę podmiotów z poszczególnych grup w powiecie bądź województwie. Poniższy wykres potwierdza opisane poprzednio tendencje. Analizując podane dane, należy stwierdzić, że ze względu na liczne i wyraźne różnice procentowe, **struktura podmiotów gospodarczych występujących w Gminie Jabłonna jest inna niż analogiczna struktura w powiecie lubelskim i województwie lubelskim.**

Wykres 34. Różnice w procentowym udziale podmiotów gospodarczych w powiecie lubelskim i województwie lubelskim w 2013 roku w poszczególnych sekcjach klasyfikacji PKD 2007 w porównaniu z Gminą Jabłonna.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura własnościowa podmiotów gospodarczych pokazuje znaczną przewagę sektora prywatnego nad publicznym. Niezwykle pozytywny jest fakt, że zarówno sektor publiczny, jak i prywatny cechuje się **dużą stabilnością** i odpornością na zmiany w koniunkturze gospodarczej. W badanym okresie odnotowano **stały wzrost podmiotów w sektorze prywatnym**. W stosunku do roku 2012, liczba podmiotów w sektorze prywatnym, na koniec 2013 roku wzrosła o ponad 3,3%, zaś dynamika zmian w obu sektorach w stosunku do roku 2002 wyniosła ponad 41%.

Tabela 8. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013 z uwzględnieniem struktury właścicielskiej.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych (% zmiany w stosunku do 2002 roku)
Sektor publiczny	16	16	16	16	16	16	15	15	15	15	17	17	6,3
Sektor prywatny	324	353	328	344	362	359	379	390	422	437	450	465	43,5
Ogółem:	340	369	344	360	378	375	394	405	437	452	467	482	41,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza profilu działalności najważniejszych firm z terenu Gminy Jabłonna wskazuje na ich małe zróżnicowane i ograniczoną innowacyjność. Głównie przedsiębiorstwa związane są z przetwórstwem produktów żywnościowych oraz usługami i handlem.

Do głównych przedsiębiorstw (zatrudniających najwięcej osób oraz płacących najwyższe podatki od nieruchomości) działających na terenie Gminy Jabłonna należą firmy⁴⁰:

- » Oknostyl,
- » P.H.U. Szczepan Krzysztof Szczepaniak,
- » Sako sp. z o. o.,
- » Polska Spółka Gazownicza,
- » P.H.U. Rol-Pol Rugała,
- » PGE Dystrybucja S. A.

Firma Oknostyl w miejscowości Jabłonna Majątek posiada zakład produkcyjny, gdzie wytwarzane są profile okienne i drzwiowe. Spółka Sako działa na rynku rolnym, realizując ideę nowoczesnego rolnictwa. Podstawowym profilem działalności przedsiębiorstwa jest skup i sprzedaż zbóż oraz ich logistyka. Dodatkowo spółka zajmuje się sprzedażą nawozów sztucznych, węgla i materiałów budowlanych⁴¹. P.H.U. Szczepan to firm zajmująca się kompleksowym wyposażeniem wulkanizacji, zaś Rol-Pol prowadzi działalność w zakresie skupu i sprzedaży zboża, sprzedaży pasz, nawozów sztucznych i innych środków chemicznych.

⁴⁰ Na podstawie danych dostarczonych przez Urząd Gminy Jabłonna.

⁴¹ Na podstawie: <http://sako.agro.pl/o-firmie>

Aktywność przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków z UE

Przedsiębiorstwa z Gminy Jabłonna odznaczają się **niską skutecznością w pozyskiwaniu środków z Unii Europejskiej**. Zgodnie z informacjami dostępnymi na stronie Mapa projektów dofinansowanych z RPO Woj. Lubelskiego w perspektywie finansowej 2007-2013 jedynie **2 przedsiębiorstwa z Gminy Jabłonna** uzyskało dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Województwa Lubelskiego 2007-2013 na realizację **5 projektów**. Kwota zrealizowanych projektów to **1,95 mln zł**, a wartość dofinansowania to zaledwie **0,87 mln zł**.

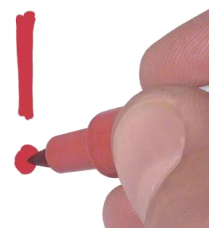
Tabela 9. Wykaz środków z UE pozyskanych przez firmy z Gminy Jabłonna z RPO WL 2007-2013.

Nazwa projektu	Beneficjent	Wartość projektu w PLN	Wartość dofinansowania UE w PLN
Ekspansja na rynkach zachodnich poprzez udział w Międzynarodowych Targach w Bolonii	Krzysztof Szczepaniak P.H.U. SZCZEPAN	71 616,55	42 136,31
Optimalizacja kosztów firmy PHU Szczepan poprzez termomodernizację	Krzysztof Szczepaniak P.H.U. SZCZEPAN	375 686,97	166 825,21
Udział jako wystawca w Ogólnopolskich Targach Materiałów Budownictwa Mieszkaniowego i Wyposażenia Wnętrz DOM w Kielcach	"Oknostyl" J.Kossakowski i A. Mazuryk Spółka Jawna	84 739,00	30 042,37
Wyjście na świat poprzez udział w Międzynarodowych Targach we Frankfurcie	Krzysztof Szczepaniak P.H.U. SZCZEPAN	69 978,13	42 497,33
Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstwa PHU SZCZEPAN poprzez uruchomienie produkcji cynkowych odważników kół	Krzysztof Szczepaniak P.H.U. SZCZEPAN	1 338 879,60	592 062,34
<i>razem:</i>		1 940 900,25	873 563,56

Źródło: opracowanie własne na podstawie Mapa projektów dofinansowanych z RPO WL na lata 2007-2013, www.mapa.rpo.lubelskie.pl.

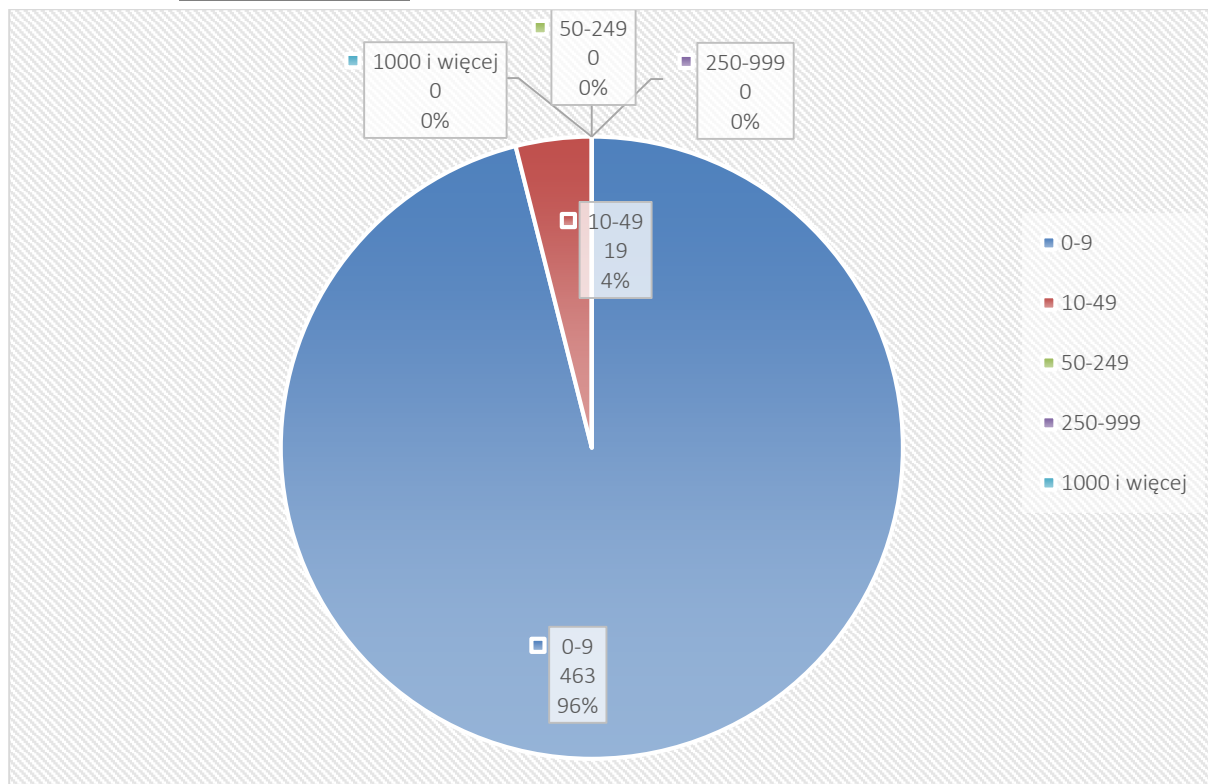
Władze Gminy Jabłonna powinny podjąć wzmożony wysiłek zmierzający do zachęcania środowisk biznesowych do aplikowania o środki z UE w okresie 2014-2020. Zasadnym wydaje się stworzenie systemowych mechanizmów informujących o konkursach i wspierających przedsiębiorców w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie.

Struktura podmiotów gospodarczych

W Gminie Jabłonna działają w przede wszystkim **mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób** – stanowiły one na koniec 2013 roku 96,1% wszystkich firm. Na terenie gminy nie funkcjonuje żadna firma zatrudniająca powyżej 50 pracowników. Struktura podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna według kryterium liczby pracowników wyraźnie odbiega od uwarunkowań zarówno powiatowych, jak i wojewódzkich oraz ogólnopolskich.

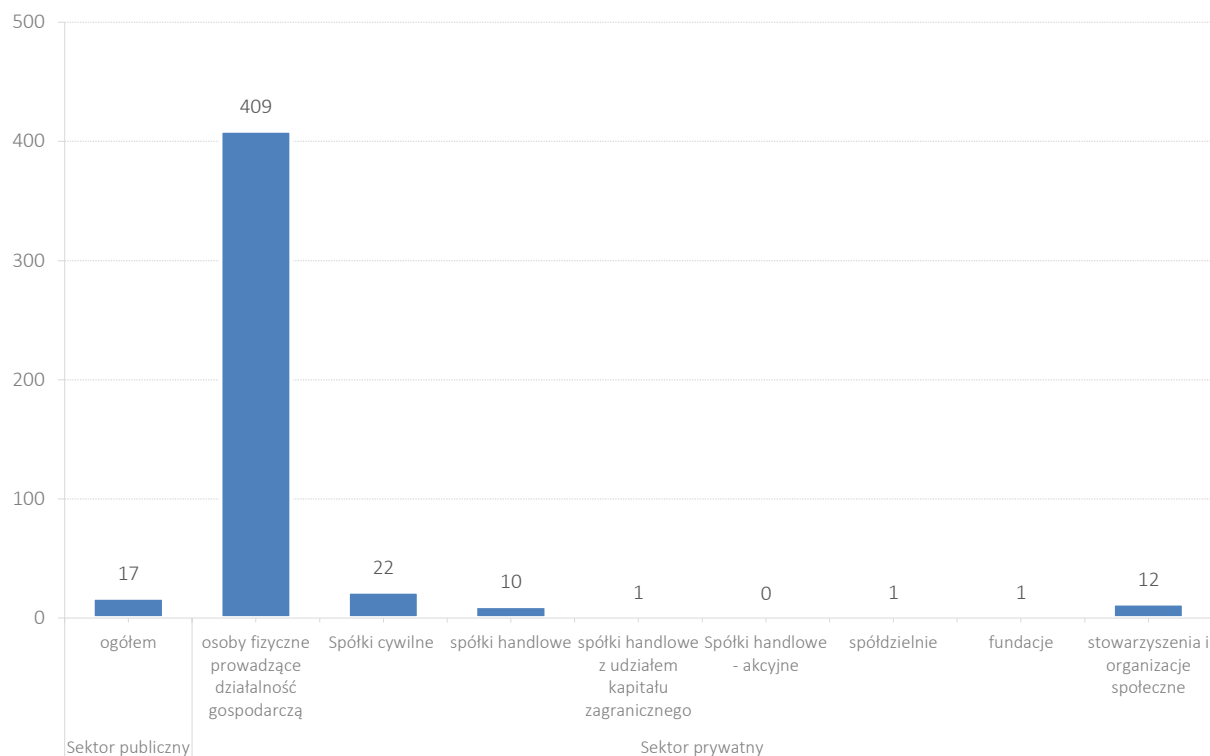
Wykres 35. Podmioty gospodarcze w Gminie Jabłonna klasyfikowane w 2013 roku według kryterium liczby pracujących.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wśród form prawnych firm działających w Gminie Jabłonna zdecydowanie dominują podstawowe w postaci jednoosobowych działalności gospodarczych – 86,5% ogółu wszystkich podmiotów z Gminy Jabłonna w rejestrze REGON. Spółek cywilnych jest 4,6%, natomiast spółek handlowych 2,1% – w Gminie Jabłonna w 2013 roku działało 10 spółek handlowych, z czego 1 spółka handlowa z udziałem kapitału zagranicznego. Spółdzielnie, fundacje oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne stanowiły 3% wszystkich podmiotów gospodarczych.

Wykres 36. Podmioty gospodarcze w Gminie Jabłonna w 2013 roku wg sektorów własnościowych.

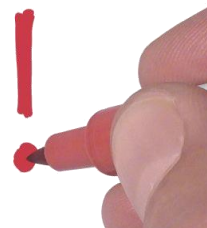

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

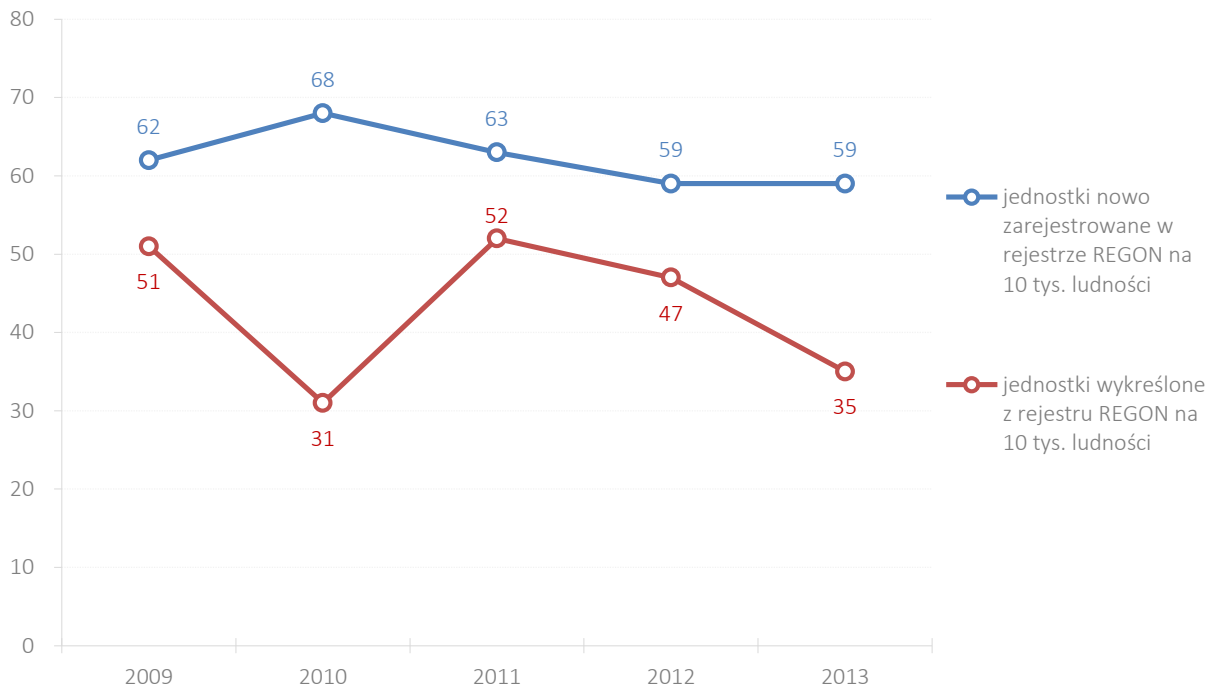
Pozytywną tendencją w ostatnich 5 latach jest to, że każdego roku **powstawało więcej podmiotów niż upadało**. Istotne jest jednak to, że różnice pomiędzy nowopowstającymi a podmiotami wykreślonymi z rejestru REGON są wyraźna, jednak ilość nowych podmiotów jest niesatysfakcjonująca. Porównanie podstawowych wskaźników obrazujących liczbę podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i woj. lubelskim z średnią dla Polski w 2013 roku ukazuje, **słaby stan rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Jabłonna**. Jedyną wartością *in plus* jest to, że rynek firm z Gminy Jabłonna jest bardziej stabilny i liczba podmiotów upadających jest niższa niż w Polsce, województwie i powiecie. Pobudzenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców i uświadomienie im opłacalności prowadzenia działalności gospodarczej będzie ważnym działaniem i wyzwaniem stojącym przed władzami Gminy.

Pobudzenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców i uświadomienie im korzyści płynących z prowadzenia działalności gospodarczej będzie ważnym zadaniem i wyzwaniem, stojącym przed władzami Gminy. Istotne będzie także podjęcie działań mających na celu zhamowanie zjawiska wzrostu liczby upadających firm.

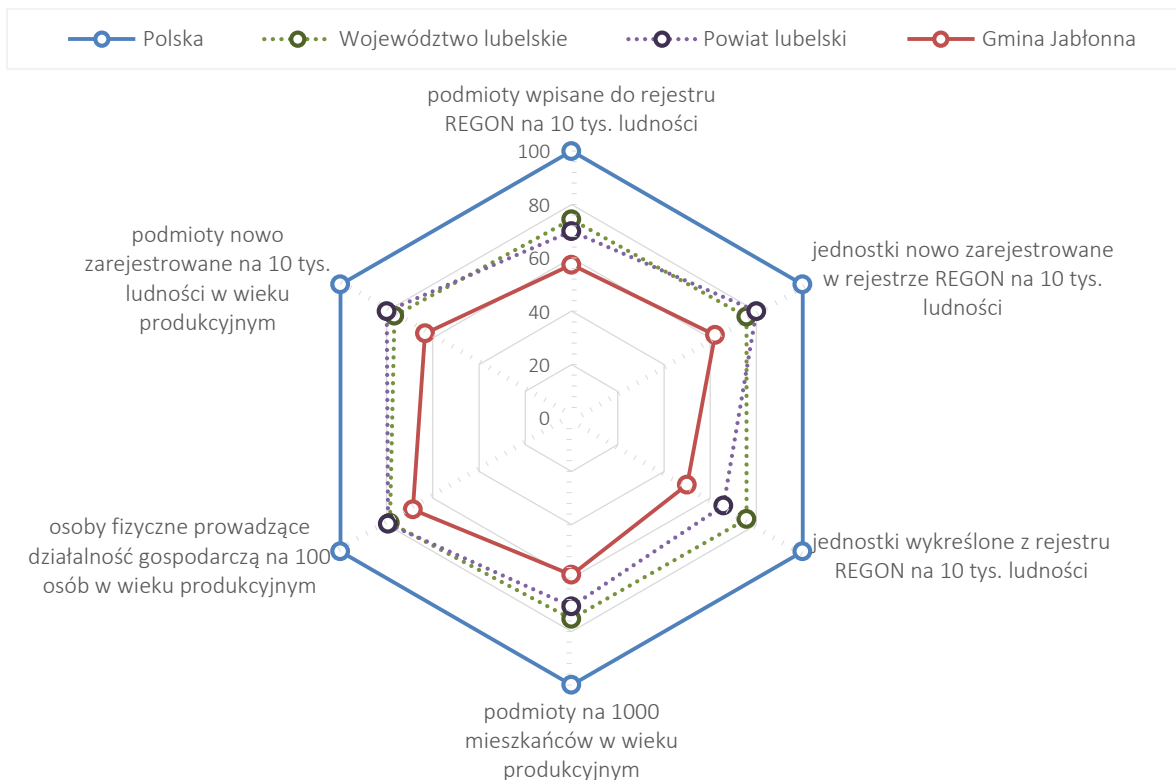

Wykres 37. Porównanie jednostek nowo zarejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie Jabłonna w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 38. Porównanie stopnia odchyień podstawowych wskaźników obrazujących liczbę podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i woj. lubelskim z średnią dla Polski w 2013 roku (Polska = 100).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3.3. Struktura sektorów biznesowych

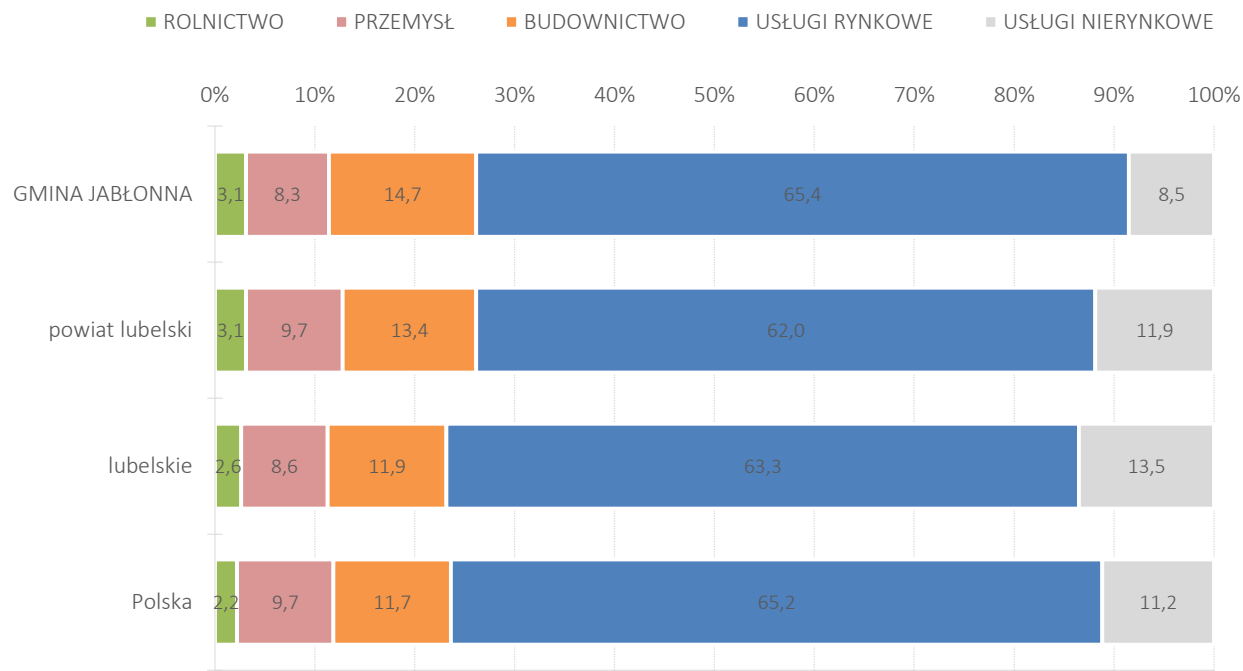
Analizując strukturę sektorów biznesowych w Gminie Jabłonna można zaobserwować stabilną sytuację. Zmalał % w ogóle firm podmiotów działających w sektorze przemysłu, ale wzrósł w sektorze usług. W porównaniu do struktury sektorów biznesowych w Polsce, województwie lubelskim i powiecie lubelskim to w Gminie Jabłonna jest dużo wyższe znacznie firm sektora budownictwa – 14,7% w sektorze budownictwa 2013 roku w Gminie Jabłonna w porównaniu z 13,4% w powiecie lubelski, 11,9% w woj. lubelskim i 11,7% w Polsce W Gminie Jabłonna wyższy niż w powiecie lubelskim i woj. Lubelskim jest udział firm z sektora usług rynkowych i wyraźnie niższy usług nierynkowych – co należy ocenić **bardzo pozytywnie**. Natomiast **mniej korzystna** jest struktura firm działających w sektorze przemysłu.

Wykres 39. Sektory biznesowe w Gminie Jabłonna – dynamika zmian w latach 2009-2013.

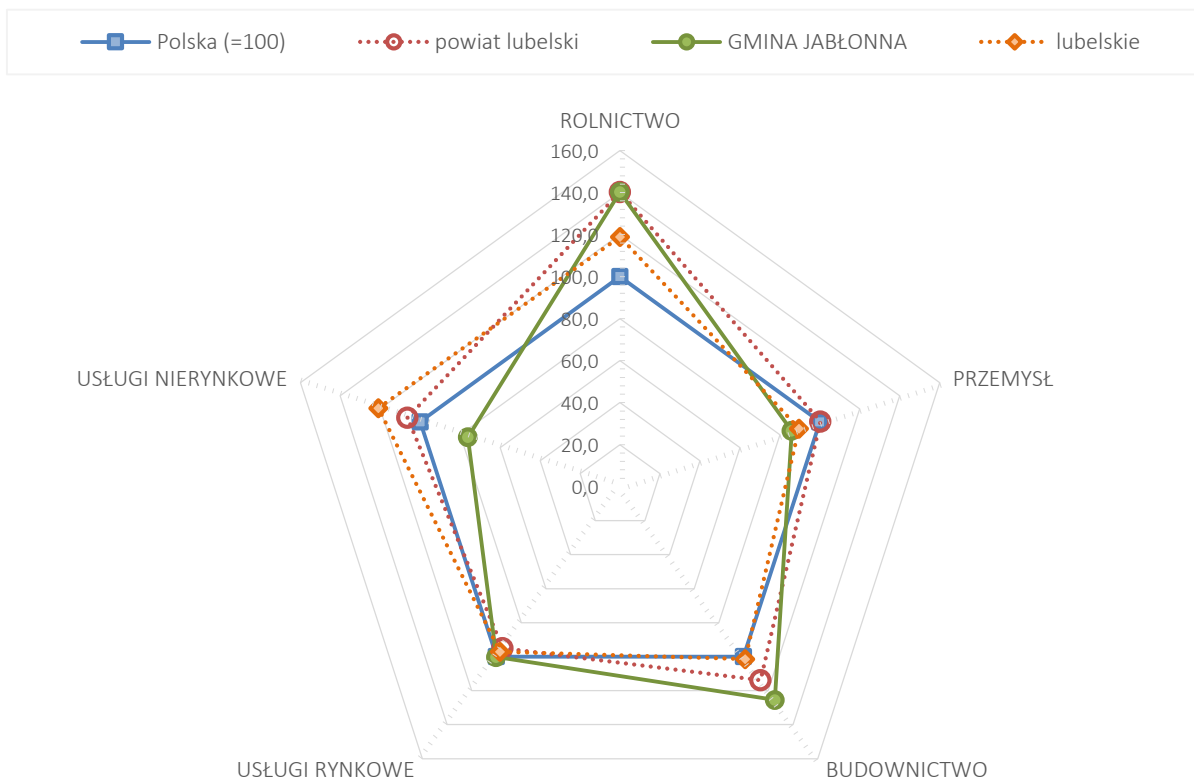
Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie danych z BDL GUS.

Wykres 40. Porównanie sektorów biznesowych w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i woj. lubelskim ze strukturą ogólnopolską w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie danych z BDL GUS.

Wykres 41. Porównanie stopnia odchylenia sektorów biznesowych w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i woj. lubelskim z średnią dla Polski w 2013 roku (Polska = 100).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3.4. Ocena możliwości rozwojowych branż lokalnej gospodarki z wykorzystaniem wskaźnika lokalizacji (LQ)

3.4.1. Metodologia

Metodyka obliczania wskaźnika lokalizacji

Wskaźnik lokalizacji (*location quotient* – LQ) jest powszechnie wykorzystywanym w geografii ekonomicznej oraz analizie ekonomicznej regionów wskaźnikiem, który służy określeniu poziomu natężenia badanego zjawiska w danym regionie, w relacji do całej gospodarki. Jest on często stosowany w ekonomii w analizie przestrzennego zróżnicowania regionów.

Dla potrzeb niniejszym dokumencie określono, iż wskaźnik LQ jest miarą koncentracji działalności gospodarczej (liczby firm) na obszarze Gminy Jabłonna – **wskaźnik gęstości firm** – w odniesieniu do obszaru referencyjnego, który stanowią powiat lubelski, województwo lubelskie i Polska.

Wychodząc z założenia, że jedną z miar rozwoju gospodarczego jest liczba podmiotów gospodarczych, tą zmienną przyjęto jako zasadniczy wskaźnik na potrzeby niniejszej analizy. **Istniejące i powstające przedsiębiorstwa stanowią bowiem dla inwestorów wskaźnik informujący o sprzyjających warunkach dla potencjalnych inwestycji.** Koncentracja podmiotów reprezentujących różne branże gospodarki sprzyja integracji pionowej i poziomej, zaś dywersyfikacja działalności uodparnia regionalną gospodarkę na szoki wewnętrzne i zewnętrzne. **Funkcjonujące przedsiębiorstwa zachęcają innych do naśladowania, zaś wysoki poziom przedsiębiorczości jest skorelowany z rozwojem społecznym i ekonomicznym.**

Dzięki analizie metodą *input-output* – opartej na badaniu powiązań pomiędzy sektorami – możliwe jest wskazanie branż, w których potencjał Gminy Jabłonna jest największy, a także zaobserwowanie różnic w dynamice rozwoju poszczególnych branż lokalnej gospodarki.

Wskaźnik lokalizacji LQ obliczono według wzoru:

$$LQ \text{ (Location Quotient)} = \frac{E_{ib}}{E_b} : \frac{E_{ir}}{E_r}$$

gdzie:

- LQ – wskaźnik lokalizacji/specjalizacji,
- E_{ib} – zmienna w sektorze i, w obszarze badanym b w okresie t,
- E_b – zmienna we wszystkich sektorach w badanym obszarze b w okresie t,
- E_{ir} – zmienna w sektorze i, w obszarze referencyjnym r w okresie t,
- E_r – zmienna we wszystkich sektorach w obszarze referencyjnym r w okresie t.

Wskaźnik LQ bazujący na liczbie firm można przedstawić za pomocą schematu:

$$\left(\frac{\text{liczba firm w sektorze}}{\text{całkowita liczba firm}} \right)_{\text{Gmina Jabłonna}} > 1,25 \times \left(\frac{\text{liczba firm w sektorze}}{\text{całkowita liczba firm}} \right)_{\text{powiat województwo}}$$

Wartość wskaźnika LQ należy interpretować następująco :

- » **LQ<1** oznacza, że na obszarze Gminy Jabłonna koncentracja firm jest mniejsza niż w obszarze referencyjnym – obszarze, z którym dokonywane jest porównanie co do struktury podmiotów gospodarczych (w tym wypadku powiat lubelski, województwo lubelskie i Polska). Wartość ta oznacza potencjalny niedobór pewnych rodzajów działalności, które aby zaspokoić lokalny popyt muszą być sprowadzane z zewnątrz;
- » **LQ=1** (dopuszcza się standardowe odchylenie +/- 0,15) oznacza, że rozkład na obszarze Gminy Jabłonna jest bardzo zbliżony względem rozkładu tej zmiennej w obszarze;
- » **LQ>1** oznacza, że na obszarze Gminy Jabłonna koncentracja firm zarejestrowanych w danej sekcji / specjalizacji jest wyższa niż średnio w obszarze referencyjnym. Może to powodować powstawanie nadwyżek określonych dóbr i usług, które po zaspokojeniu popytu lokalnego mogą być eksportowane poza granice Gminy Jabłonna;
- » Wartość wskaźnika **LQ>1,25** świadczy o lokalnej specjalizacji Gminy Jabłonna w danej branży, bowiem istnieje wyraźnie większe skupisko podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w danej sekcji / specjalizacji, niż średnio w obszarze referencyjnym. Należy jednakże porównać wartość wskaźnika LQ z faktyczną liczbą firm na danym obszarze i dokonać urealnienia, bowiem w niektórych przypadkach wysoka wartość LQ jest dla branży, w której działa zaledwie kilka podmiotów i z punktu widzenia skali całej gminy nie odgrywają one w danym momencie istotnego znaczenia.

Analizie wskaźnikiem LQ opartym na gęstości firm poddano 20 sekcji PKD 2007 oraz 17 branż:

1. drzewno-meblarska
2. rolno-spożywcza
3. budowlana
4. wodno-kanalizacyjna
5. technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT)
6. logistyczna
7. turystyczna
8. odzieżowa (tekstylna)
9. produkcji maszyn i środków transportu
10. medyczna
11. metalowa
12. finansowo-ubezpieczeniowa
13. chemiczno-farmaceutyczna
14. badawcza

- 15. kreatywna
- 16. energetyczna
- 17. wydobywczo-górnicza.

Tabela 10. Wykaz sekcji PKD 2007, które poddano analizie wskaźnikiem LQ.

Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Sekcja F	Budownictwo
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Sekcja J	Informacja i komunikacja
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
Sekcja P	Edukacja
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
Sekcje S i T	Pozostała działalność usługowa Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
Sekcja U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: opracowanie własne PARR.

Dynamiczna analiza zmian wskaźnika lokalizacji (ΔLQ)

Wartościowe wyniki dotyczące zmian regionalnej specjalizacji można dodatkowo wzbogacić o analizę dynamiczną wskaźników lokalizacji. Dynamikę wskaźnika lokalizacji można obliczyć według następującego wzoru:

$$\Delta LQ = (LQ_{t+1} - LQ_t) / LQ_t$$

gdzie:

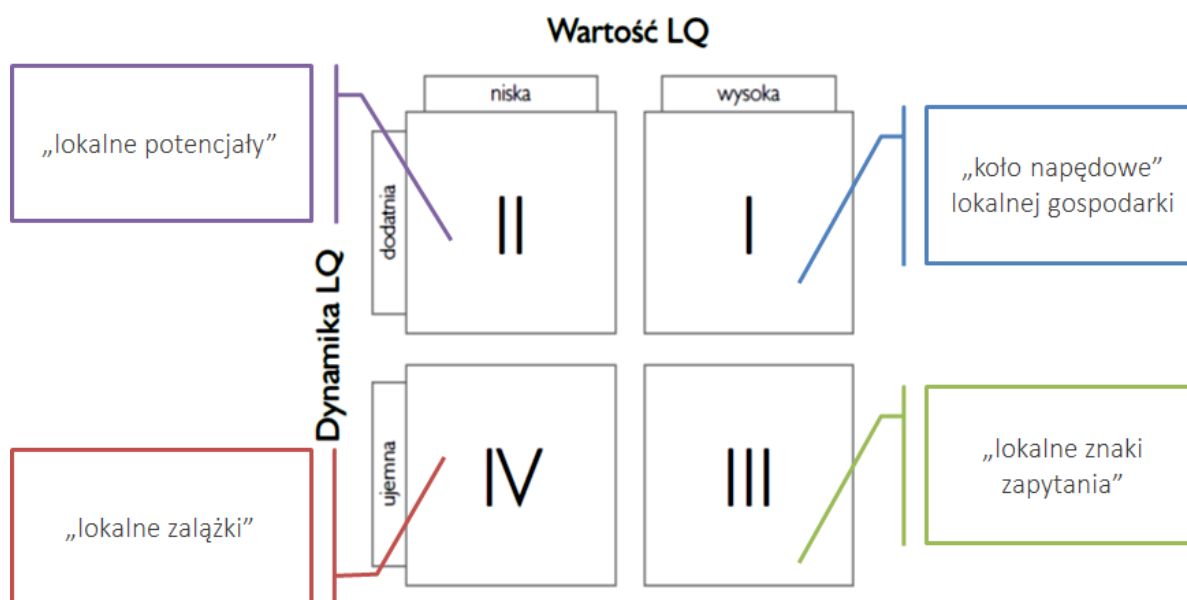
LQ_{t+1} – ostatni rok analizowanego okresu,

LQ_t – pierwszy rok analizowanego okresu.

Kwalifikacja rozwojowa branż lokalnej gospodarki

Celem klasyfikacji poszczególnych branż w Gminie Jabłonna dokonano ich rozbicia na cztery obszary, które przedstawia poniższy rysunek. Schemat klasyfikowania działalności został przeprowadzony ze względu na wartość i dynamikę wskaźnika lokalizacji.

Schemat 3. Macierz rozwoju branż.

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie: A. Kowalski, Aktywność gospodarcza przedsiębiorców w ujęciu lokalnym (na przykładzie powiatu giżyckiego), Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn 2006.

Najbardziej pożądaną sytuację przedstawia grupa I obejmująca sekcje, które posiadały wysoki wskaźnik LQ ($LQ > 1,25$) oraz dodatnią dynamikę rozwoju ($\Delta LQ > 0$). Podmioty zarejestrowane w sekcjach zakwalifikowanych do tej grupy są „kołem napędowym” lokalnej gospodarki.

„Koło napędowe” lokalnej gospodarki – branże w I sekcji o wskaźniku specjalizacji $LQ > 1,25$ oraz dodatniej dynamice rozwoju $\Delta LQ > 0$

Grupa II – „lokalne potencjały” – obejmuje sekcje, które charakteryzowały się niskim poziomem lokalnej koncentracji ($LQ < 1$), ale wykazały dodatnią dynamikę rozwoju. Sekcje grupy II mogą stać się potencjalnym źródłem rozwoju.

„Lokalne potencjały” – branże w II sekcji o wskaźniku specjalizacji $LQ < 1$ oraz dodatniej dynamice rozwoju $\Delta LQ > 0$

Do grupy III – „lokalne znaki zapytania” – zaliczono branże gospodarcze, które na początku analizowanego okresu wykazywały wysoki wskaźnik koncentracji, ale ich znaczenie gospodarcze zmniejszyło się i zanotowały ujemną dynamikę rozwoju ($\Delta LQ < 0$). W przypadku tej grupy podmiotów należy przeanalizować przyczyny spadku potencjału gospodarczego. Ważne może być również ich wsparcie, jeśli są to sekcje o znaczeniu strategicznym dla rozwoju lokalnego, w celu poprawienia ich sytuacji ekonomicznej i zahamowania odpływu kapitału z regionu.

„Lokalne znaki zapytania” – branże w III sekcji o wskaźniku specjalizacji $LQ > 1$ oraz ujemnej dynamice rozwoju $\Delta LQ < 0$

Najmniejsze znaczenie dla ekonomicznego rozwoju gospodarki lokalnej posiadają sekcje PKD zaliczane do grupy IV – „lokalne załączki”, tj. o niskiej wartości wskaźnika lokalizacji i ujemnej jego dynamice.

„Lokalne załączki” – branże w IV sekcji o wskaźniku specjalizacji $LQ < 1$ oraz ujemnej dynamice rozwoju $\Delta LQ < 0$

3.4.2. Analiza specjalizacji gospodarczej Gminy Jabłonna

Na podstawie analizy Gminy Jabłonna wskaźnikiem LQ można stwierdzić, że struktura działających podmiotów gospodarczych opiera się przede wszystkim na branżach „tradycyjnych”, ale można zaobserwować rozwój specjalizacji opartych na konkurencyjności. **Analiza dynamicznych zmian ukazuje 4 tendencje:** (1) w Gminie Jabłonna nie istnieją branże o wysokim nasyceniu ($LQ > 3$), (2) w porównaniu z 2009 rokiem główne specjalizacje branżowe w 2013 roku zachowują się umiarkowanie stabilnie, choć można zaobserwować spadki znaczenie branży wodno-kanalizacyjnej, a wzrost logistycznej i turystycznej (3) następuje dywersyfikacja branż gospodarczych (pojawiają się nowe kierunki rozwoju) oraz (4) wysoka dodatnia dynamika wzrostu specjalizacji dotyczy przede wszystkim branż opartych na konkurencyjności.

Tabela 11. Wskaźnik gęstości firm dla branż w Gminie Jabłonna (referencja ogólnopolska).

obszar referencyjny dla Gminy JABŁONNA: POLSKA					
Wskaźnik LQ >1,25 w 2009 roku dla branż		Wskaźnik LQ >1,25 w 2013 roku dla branż		Dodatnia dynamika wskaźnika LQ dla branż	
wodno-kanalizacyjna	2,37	logistyczna	2,60	turystyczna	0,91
logistyczna	2,15	wodno-kanalizacyjna	1,85	odzieżowa (tekstylna)	0,48
drzewno-meblarska	1,63	rolno-spożywcza	1,63	kreatywna	0,24
rolno-spożywcza	1,60	turystyczna	1,40	logistyczna	0,21
		drzewno-meblarska	1,33	badawcza	0,13
				budowlana	0,02
				rolno-spożywcza	0,02

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 12. Wskaźnik gęstości firm dla branż w Gminie Jabłonna (referencja wojewódzka).

obszar referencyjny dla Gminy JABŁONNA: LUBELSKIE					
Wskaźnik LQ >1,25 w 2009 roku dla branż		Wskaźnik LQ >1,25 w 2013 roku dla branż		Dodatnia dynamika wskaźnika LQ dla branż	
logistyczna	2,09	logistyczna	2,42	turystyczna	0,87
wodno-kanalizacyjna	1,86	wodno-kanalizacyjna	1,53	odzieżowa (tekstylna)	0,40
produkcja maszyn i środków transportu	1,41	turystyczna	1,48	kreatywna	0,29
rolno-spożywcza	1,40	rolno-spożywcza	1,36	logistyczna	0,16
drzewno-meblarska	1,39			badawcza	0,15
budowlana	1,26				

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 13. Wskaźnik gęstości firm dla branż w Gminie Jabłonna (referencja powiatowa).

obszar referencyjny dla Gminy JABŁONNA: POWIAT LUBELSKI					
Wskaźnik LQ >1,25 w 2009 roku dla branż		Wskaźnik LQ >1,25 w 2013 roku dla branż		Dodatnia dynamika wskaźnika LQ dla branż	
logistyczna	1,63	logistyczna	1,99	turystyczna	0,70
drzewno-meblarska	1,39	turystyczna	1,62	odzieżowa (tekstylna)	0,40
wodno-kanalizacyjna	1,28	drzewno-meblarska	1,27	kreatywna	0,28
				logistyczna	0,22
				badawcza	0,07

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 14. Branże w o wysokiej specjalizacji w 2013 roku.

specjalizacja	Ilość występowań w obszarach referencyjnych w 2013
logistyczna	3
turystyczna	3
drzewno-meblarska	2
rolno-spożywcza	2
wodno-kanalizacyjna	2

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 15. Branże o dodatniej dynamice zmian w Gminie Jabłonna w okresie 2009-2013.

specjalizacja	Ilość występowań w obszarach referencyjnych w 2013
logistyczna	3
turystyczna	3
odzieżowa (tekstylna)	3
badawcza	3
kreatywna	3
rolno-spożywcza	1
budowlana	1

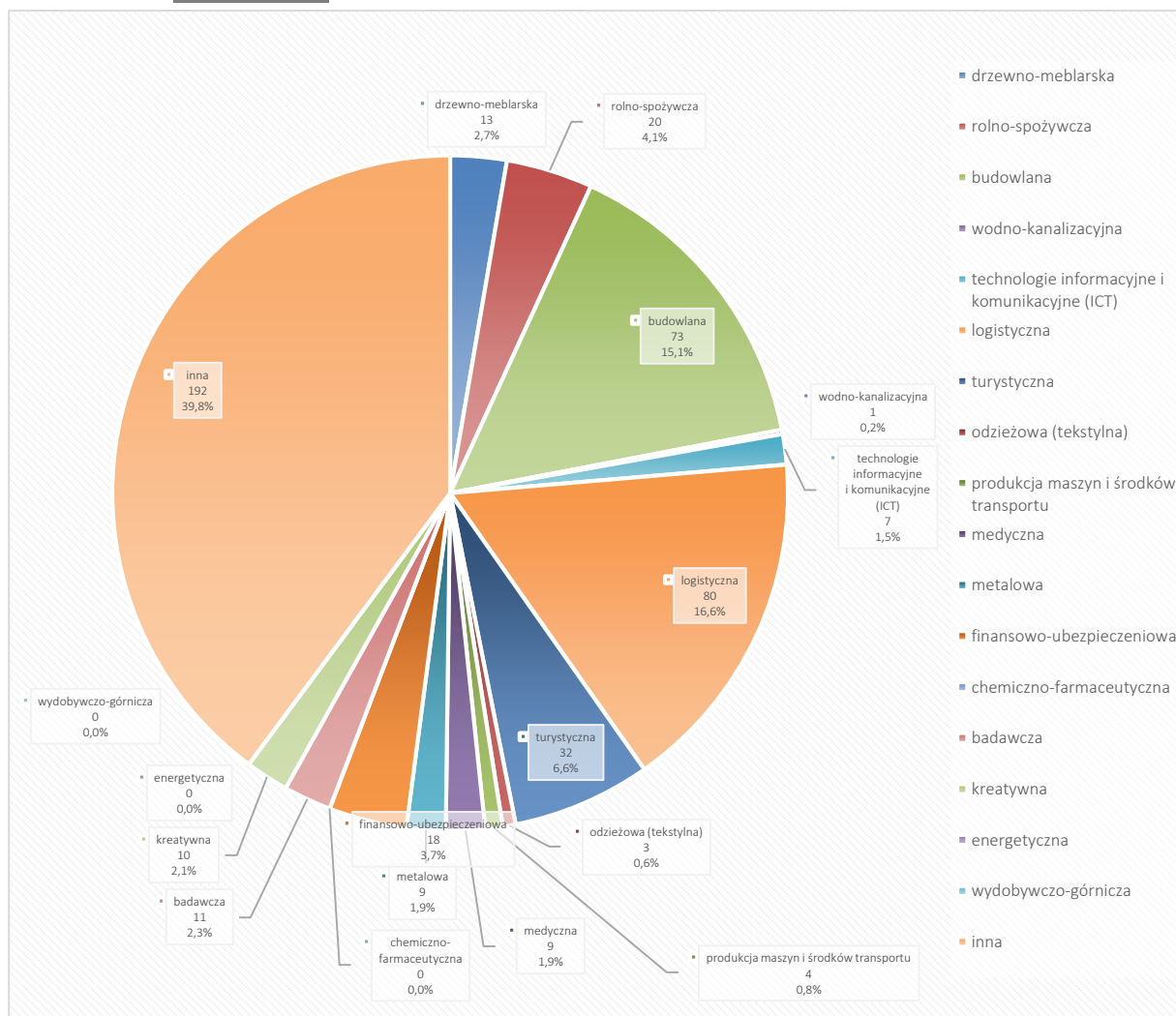
Źródło: opracowanie własne PARR.

Analizując zmianę wskaźnika gęstości firm w ujęciu dynamicznym ($\Delta LQ > 0$) w latach 2009-2013 można zaobserwować, że **największe znaczenie uzyskały firmy z branż:**

- » logistyczna,
- » turystyczna,
- » odzieżowa (tekstylna),
- » badawcza,
- » kreatywna.

Jednakże aby realnie ocenić znaczenie poszczególnych specjalizacji dla gospodarki Jabłonnej, należy wskaźnik LQ porównać z liczbą firm działających w poszczególnych branżach.

Wykres 42. Liczba i % udział firm działających w wybranych specjalizacjach w Gminie Jabłonna w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Porównanie liczby podmiotów i wartości wskaźnika specjalizacji LQ w wybranych branżach umożliwiło określenie, które **specjalizacje są charakterystyczne dla gospodarki Gminy Jabłonna**. Są to branże:

- » **logistyczna,**
- » **budowlana,**
- » **rolno-spożywcza.**

Na podstawie przeprowadzonej analizy można także określić **specjalizacje „wschodzące” / „wyłaniające się” dla Gminy Jabłonna**, którymi są branże:

- » **finansowo-ubezpieczeniowa,**
- » **turystyczna.**

Natomiast **specjalizacje przyszłości** to branże:

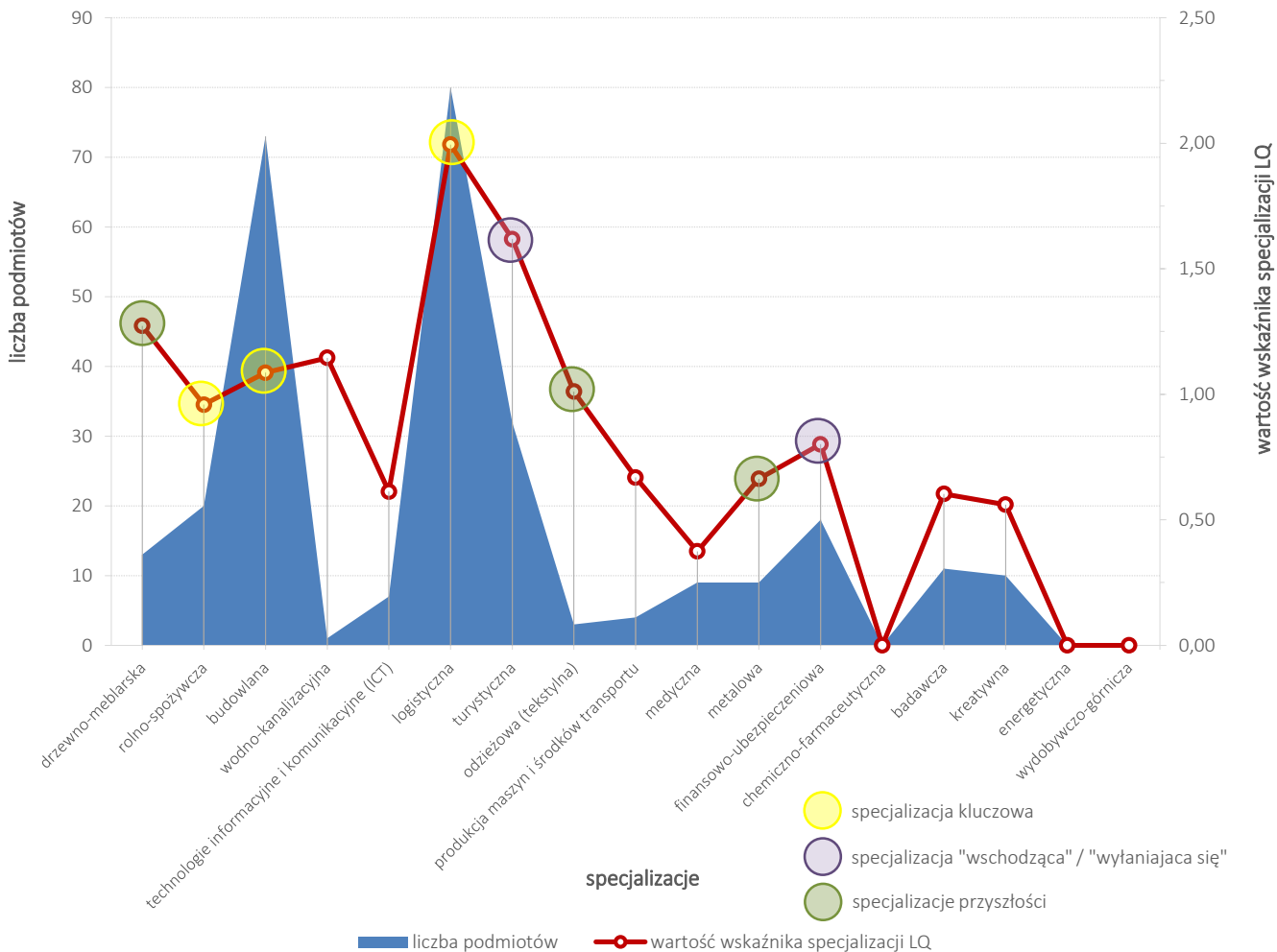
- » **drzewno-meblarska,**
- » **odzieżowa (tekstylna),**
- » **metalowa.**

Tabela 16. Porównanie liczby podmiotów działających w specjalizacjach z wartością wskaźnika LQ.

specjalizacja	liczba podmiotów	% w ogólnej liczbie podmiotów	Wartość wskaźnika specjalizacji LQ		
			obszar referencyjny: POLSKA	obszar referencyjny: LUBELSKIE	obszar referencyjny: POWIAT LUBELSKI
drzewno-meblarska	13	2,7%	1,33	1,13	1,27
rolno-spożywcza	20	4,1%	1,63	1,36	0,96
budowlana	73	15,1%	1,24	1,21	1,09
wodno-kanalizacyjna	1	0,2%	1,85	1,53	1,15
technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT)	7	1,5%	0,43	0,60	0,61
logistyczna	80	16,6%	2,60	2,42	1,99
turystyczna	32	6,6%	1,40	1,48	1,62
odzieżowa (tekstylna)	3	0,6%	0,53	0,71	1,01
produkcja maszyn i środków transportu	4	0,8%	0,62	0,86	0,67
medyczna	9	1,9%	0,34	0,30	0,37
metalowa	9	1,9%	0,61	0,85	0,66
finansowo-ubezpieczeniowa	18	3,7%	0,68	0,74	0,80
chemiczno-farmaceutyczna	0	0,0%	0,00	0,00	0,00
badawcza	11	2,3%	0,44	0,51	0,60
kreatywna	10	2,1%	0,37	0,49	0,56
energetyczna	0	0,0%	0,00	0,00	0,00
wydobywczo-górnicza	0	0,0%	0,00	0,00	0,00
inna	192	39,83%			

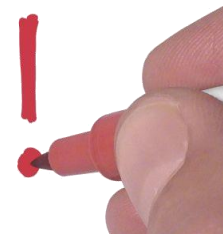
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 43. Porównanie liczby podmiotów działających w specjalizacjach z wartością wskaźnika LQ

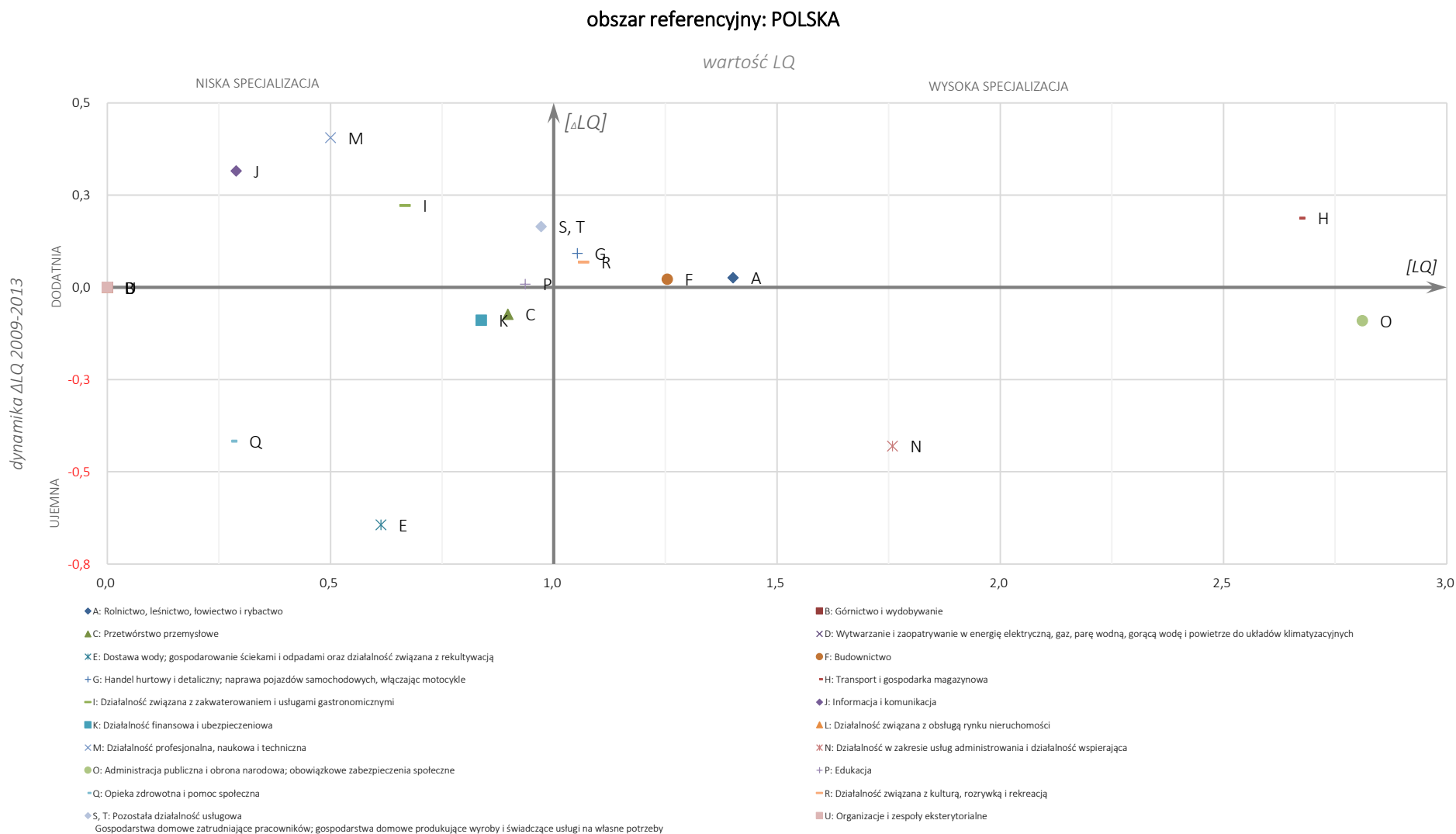

Źródło: opracowanie własne PARR.

Analiza specjalizacji gospodarczej Gminy Jabłonna wykazała, że priorytetowo powinny być wspierane specjalizacje z obecnej struktury branżowej, tj.: logistyczna, budowlana i rolno-spożywcza. Jednakże, należy podejmować działania zmierzające do dywersyfikacji gospodarczej opartej na branżach konkurencyjnych – głównie powiązanych z sektorem produkcji i przemysłu, tj. drzewno-meblarska, odzieżowa (tekstylna) i metalowa. Także branże, które mają wysoką dodatnią dynamikę LQ, powinny być w przyszłości istotnym kierunkiem specjalizacji, a więc: badawcza i kreatywna.

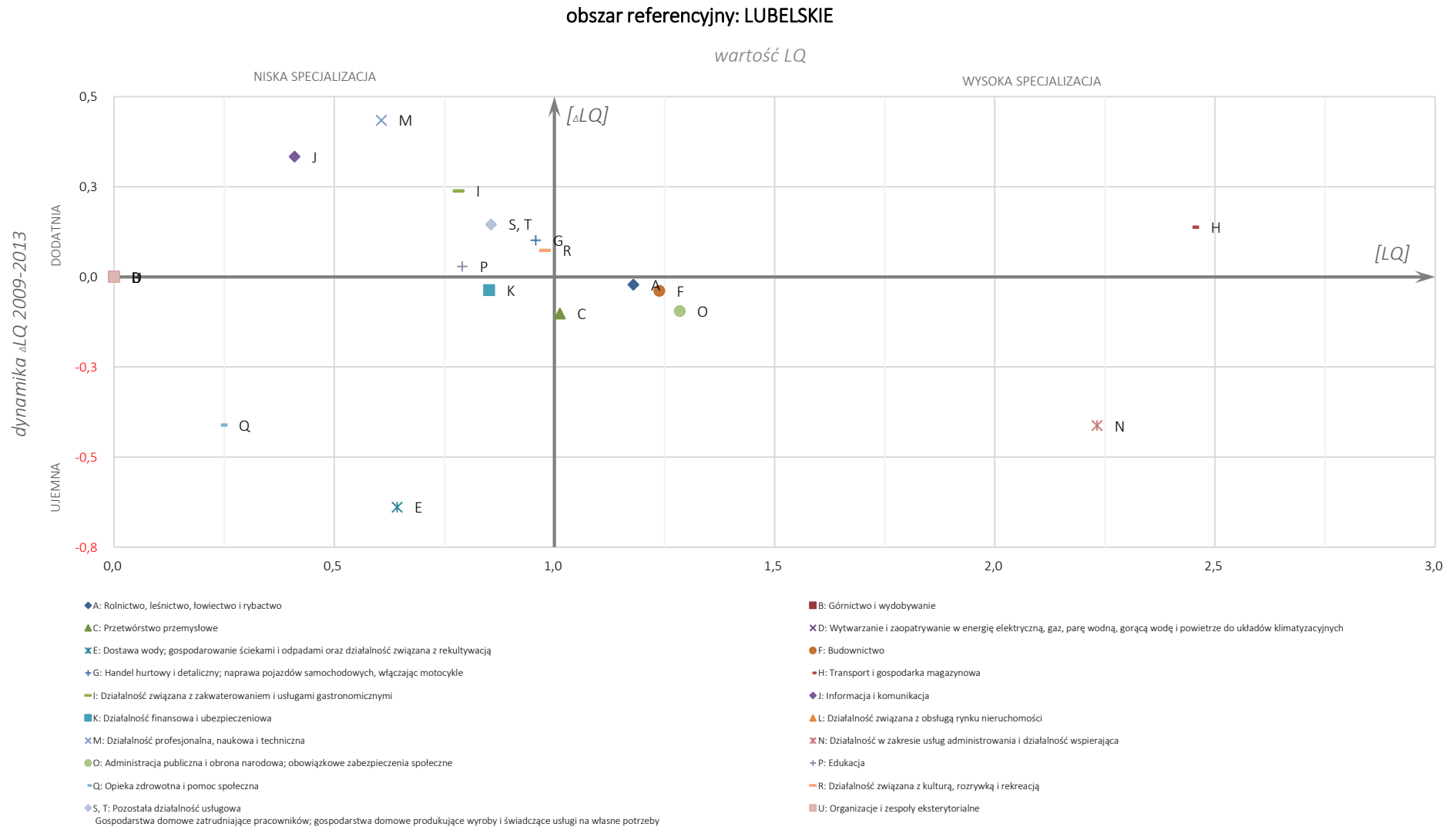

Wykres 44. Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg sekcji PKD 2007 dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja ogólnopolska).

Źródło: opracowanie własne PARR.

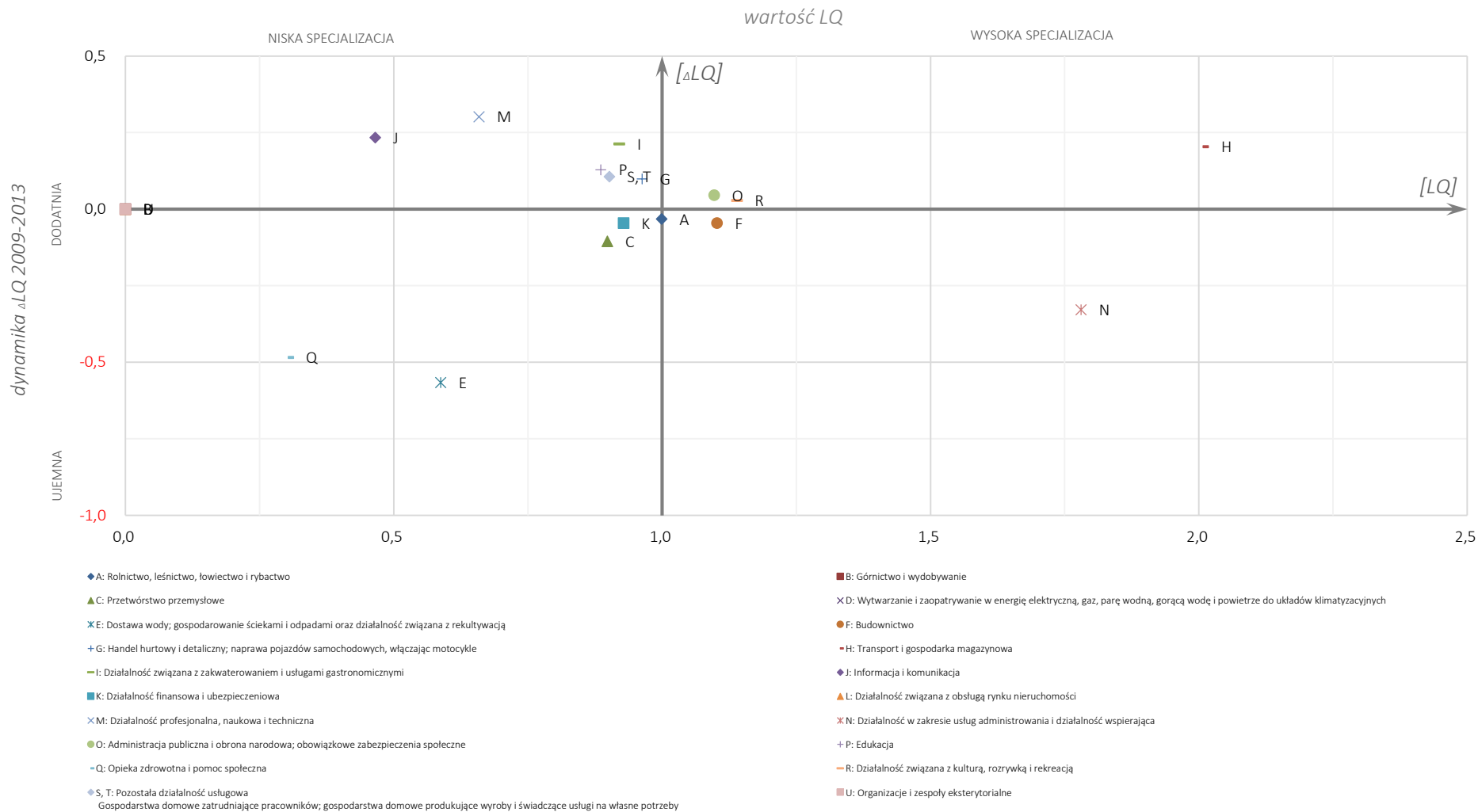
Wykres 45. Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg sekcji PKD 2007 dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja wojewódzka).

Źródło: opracowanie własne PARR

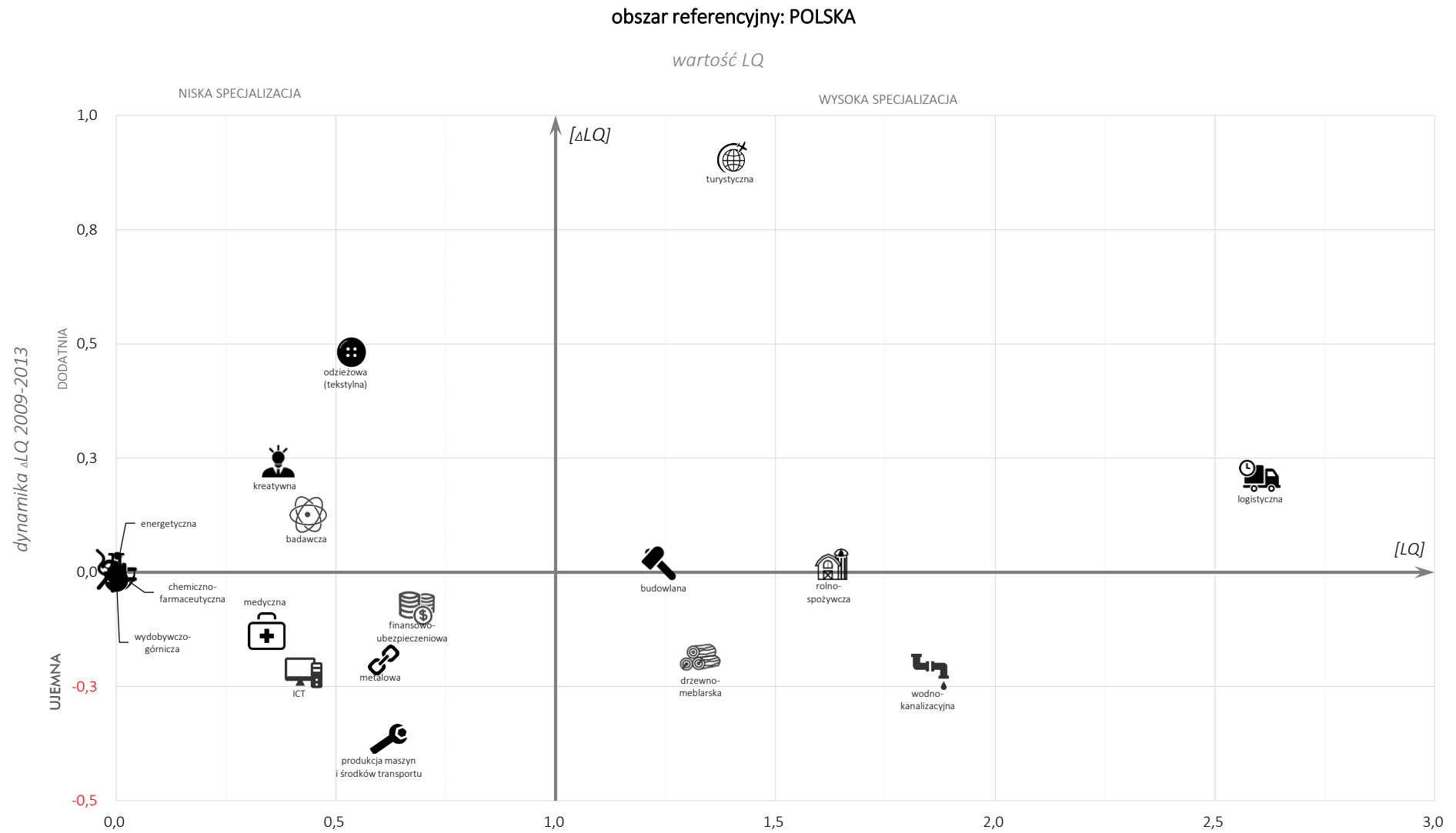
Wykres 46. Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg sekcji PKD 2007 dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja powiatowa).

obszar referencyjny: POWIAT LUBELSKI

Źródło: opracowanie własne PARR.

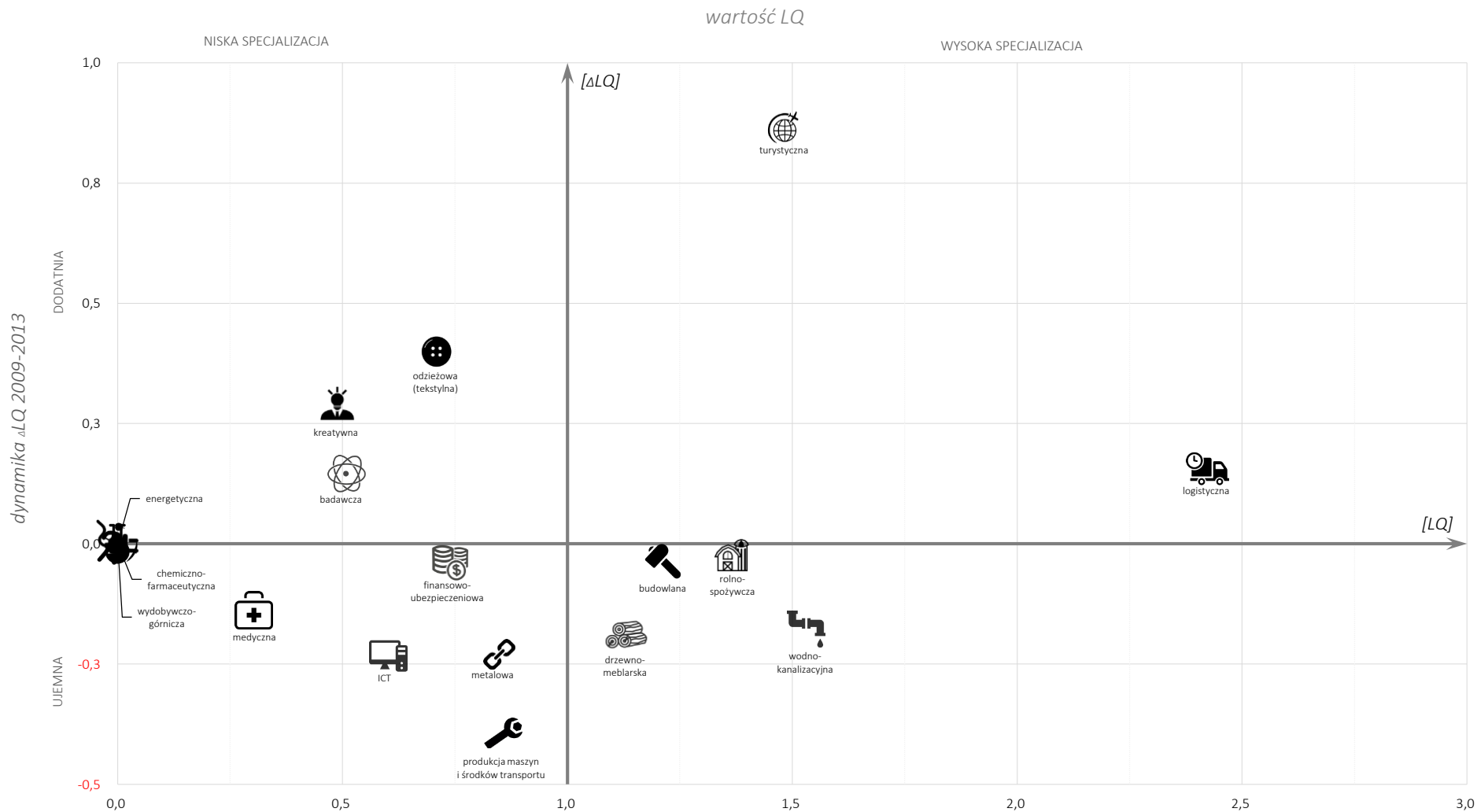
Wykres 47. Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg branż dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja ogólnopolska).

Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 48. Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg branż dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja wojewódzka).

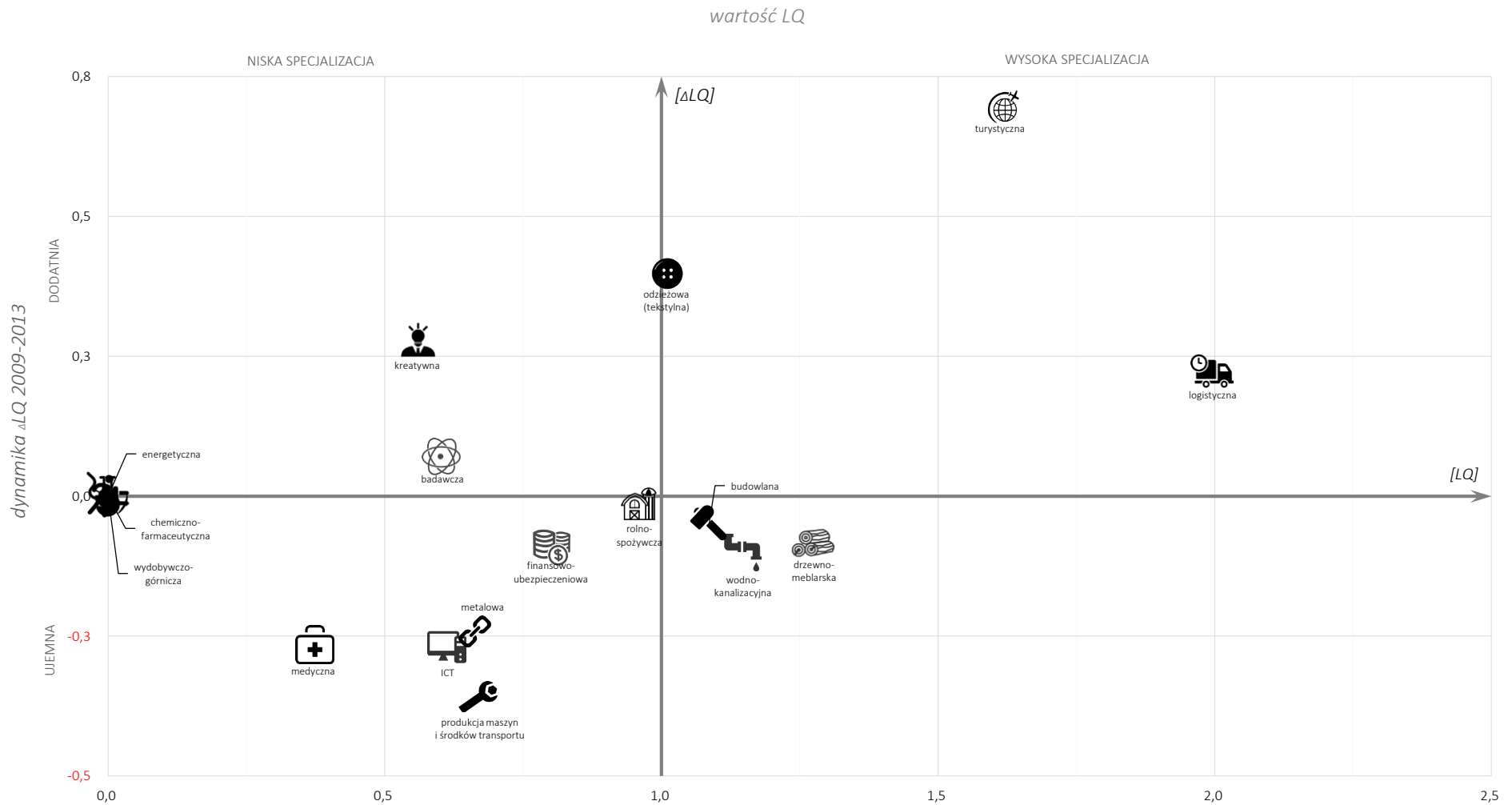
obszar referencyjny: LUBELSKIE

Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 49. Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg branż dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja powiatowa).

obszar referencyjny: POWIAT LUBELSKI

Źródło: opracowanie własne PARR.

3.5. Chłonność rynku

W przypadku Gminy Jabłonna potencjalną chłonność rynku należy rozpatrywać w **skali powiatu**. Obszar Miasta Lublin oraz jego okolice w sposób naturalny przyciągają mieszkańców z okolicznych gmin. Gmina Jabłonna, ze względu na stosunkowo dobry system komunikacji charakteryzuje się dość **łatwym sposobem dotarcia** na jej obszar. A zatem do gminy są w stanie dotrzeć klienci z innych miejscowości i miast, którzy będą poszukiwać nie tylko dóbr specjalistycznych, ale także klienci przypadkowi. Im większa odległość od granic gminy, tym większa specjalizacja dobra/usługi, większa potrzeba kupna danego produktu lub skorzystania z usługi.

Dla potencjalnych inwestorów liczba osób mogąca kupić ich produkty (chłonność) jest niezwykle istotna, w szczególności dla oferujących dobra masowe. Generalnie pod względem mieszkańców **powiat lubelski** plasuje się na **bardzo wysokim, 2 miejscu** wśród wszystkich lubelskich powiatów. Ponad 149 tys. mieszkańców stanowi **bardzo atrakcyjny obszar** z punktu widzenia chłonności rynku, jednakże jest to teren bardzo rozległy i skupiający aż 16 gmin. Średnie wynagrodzenie na obszarze powiatu lubelskiego w 2013 roku wynosiło 3 029,43 zł, co stanowi 78,1% w relacji do średniej krajowej (16 miejsce w województwie).

Tabela 17. Liczba osób zamieszkujących powiaty województwa lubelskiego w 2013 roku.

miejsce	powiat	liczba mieszkańców
1	Powiat m. Lublin	343 598
2	Powiat lubelski	149 481
3	Powiat puławski	116 206
4	Powiat bialski	113 336
5	Powiat łukowski	109 325
6	Powiat zamojski	109 198
7	Powiat biłgorajski	103 366
8	Powiat kraśnicki	98 749
9	Powiat lubartowski	90 065
10	Powiat tomaszowski	86 936
11	Powiat chełmski	79 573
12	Powiat świdnicki	72 960
13	Powiat hrubieszowski	67 157
14	Powiat krasnostawski	66 559
15	Powiat m. Chełm	65 481
16	Powiat m. Zamość	65 255
17	Powiat opolski	61 803
18	Powiat radzyński	60 870
19	Powiat rycki	58 080
20	Powiat m. Biała Podlaska	57 658

miejsce	powiat	liczba mieszkańców
21	Powiat łęczyński	57 587
22	Powiat janowski	47 296
23	Powiat włodawski	39 567
24	Powiat parczewski	36 044

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tabela 18. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w powiatach województwa lubelskiego w 2013 roku.

Miejsce	Powiat	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)
		zł	%
1	Powiat łęczyński	5 138,84	132,5
2	Powiat m. Lublin	3 820,91	98,5
3	Powiat puławski	3 785,23	97,6
4	Powiat świdnicki	3 620,47	93,4
5	Powiat m. Biała Podlaska	3 461,96	89,3
6	Powiat m. Zamość	3 410,42	88,0
7	Powiat m. Chełm	3 184,22	82,1
8	Powiat radzyński	3 169,19	81,7
9	Powiat krasnostawski	3 128,85	80,7
10	Powiat hrubieszowski	3 116,46	80,4
11	Powiat janowski	3 100,51	80,0
12	Powiat biłgorajski	3 088,20	79,6
13	Powiat włodawski	3 073,43	79,3
14	Powiat rycki	3 050,99	78,7
15	Powiat parczewski	3 037,61	78,3
16	Powiat lubelski	3 029,43	78,1
17	Powiat chełmski	3 021,08	77,9
18	Powiat opolski	3 020,99	77,9
19	Powiat lubartowski	2 993,79	77,2
20	Powiat kraśnicki	2 953,64	76,2
21	Powiat bialski	2 949,52	76,1
22	Powiat tomaszowski	2 931,59	75,6
23	Powiat łukowski	2 883,30	74,4
24	Powiat zamojski	2 870,16	74,0

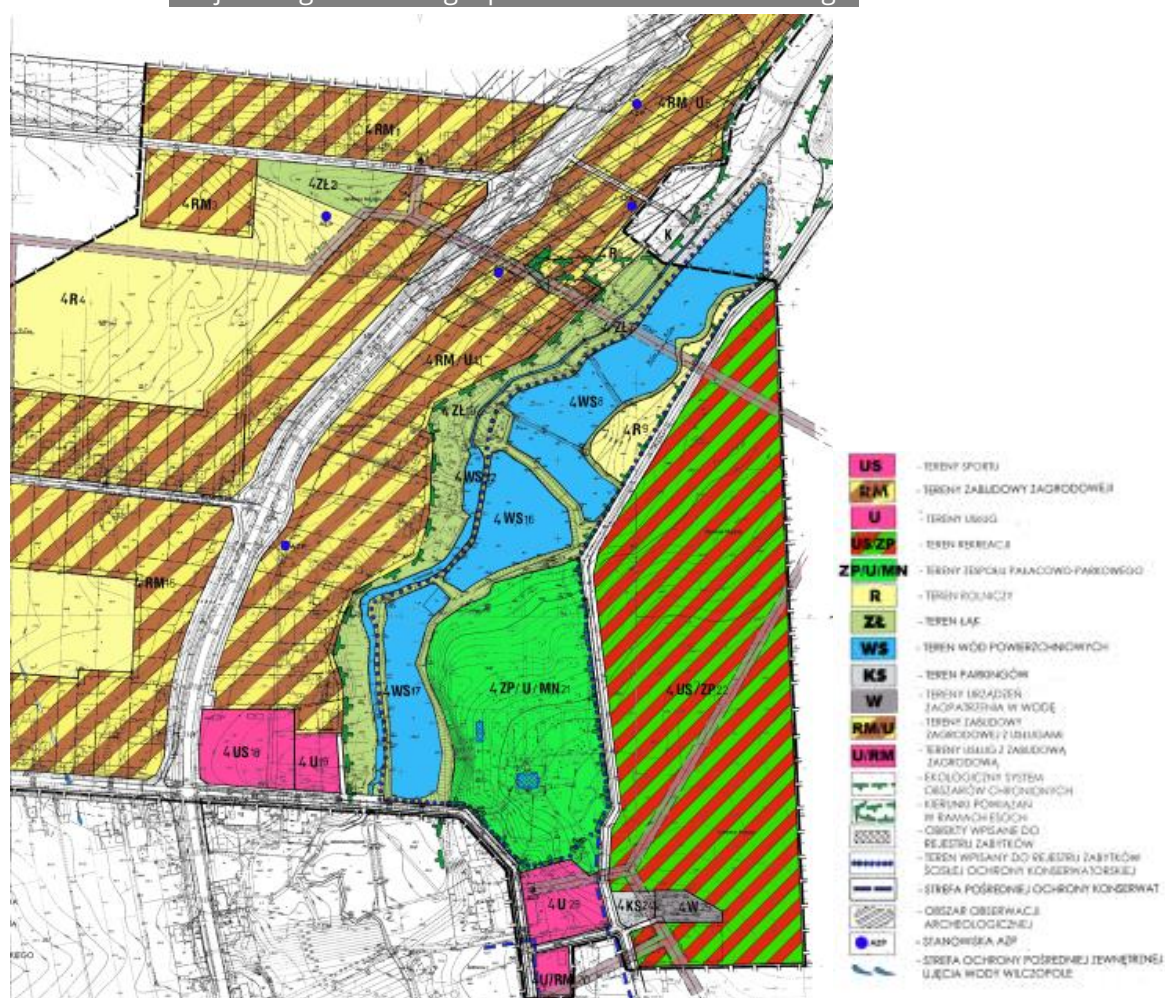
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3.6. Tereny inwestycyjne

Obszaru Gminy Jabłonna **nie obejmuje** żadna specjalna strefa ekonomiczna. Gmina **nie prowadzi** systemu **zachęt** w postaci zwolnień podatkowych dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.

W Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jabłonna **brakuje wyznaczenia terenów inwestycyjnych dla potencjalnych przedsiębiorców**. Jednakże, w Jabłonie Pierwszej, Kolonii Piotrków i Piotrkowie Pierwszym w planie zagospodarowania wyznaczone są **tereny zabudowy usługowej**, z podstawowym przeznaczeniem gruntów pod obiekty usługowe: handel detaliczny, gastronomię, inne nieuciążliwe usługi oraz zaplecza obiektów usługowych, a także stacje obsługi pojazdów, stacje paliw, handel hurtowy, składy i magazyny materiałów i wyrobów gotowych typu: motoryzacyjnych, budowlanych, papierniczych, spożywczych i podobnych⁴². Poniżej przedstawione są fragmenty Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jabłonna, na których kolorem **różowym** i literą „U” zaznaczone zostały obszary przeznaczone pod aktywność gospodarczą.

Tabela 19. Tereny przeznaczone pod aktywność gospodarczą w Gminie Jabłonna – fragmenty Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego.

⁴² Uchwała nr VII/46/2007 Rady Gminy Jabłonna z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jabłonna.

MN/U	- TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ
U/W	- TEREN USŁUG I URZĄDZEŃ ZAOPATRZENIA W WODĘ
U/ZP	- TEREN USŁUG ORAZ ZIELENI WYSOKIEJ
U/US/MN	- TEREN USŁUG, URZĄDZEŃ SPORTU I REKREACJI ORAZ FUNKCJA MIESZKALNA
MN	- TEREN ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORÓDZINNEJ
RM	- TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ
U	- TEREN USŁUG
ZL	- TEREN LASÓW
R	- TEREN ROLNICZY
ZŁ	- TEREN ŁĄK
WS	- TEREN WÓD POWIERZCHNIOWYCH: RZEKI, JEZIORA, KANAŁY.
KX	- TEREN CIĄGÓW PIESZYCH
W	- TERENY URZĄDZEŃ ZAOPATRZENIA W WODĘ
	- EKOLOGICZNY SYSTEM OBSZARÓW CHRONIONYCH
	- KIERUNKI POWIĄZAŃ W RAMACH ESÓCH
	- STANOWISKA AZP
	- GRANICA STREFY OCHRONNEJ KRZCZONOWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO
	- CZERNIEJOWSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
	- ZABYTKI W EWIDENCJI WOJEWÓDZKIEJ
	- STREFA POŚREDNIEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

Źródło: <http://www.jablonna.bip.lublin.pl/index.php?id=81&p1=954&p2=>.

3.7. Podatki lokalne

Wysokość ustalonych przez władze Gminy Jabłonna podatków lokalnych przedstawia poniższa tabela:

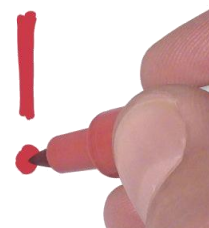
Tabela 20. Wysokość stawek podatków w 2014 i 2015 roku w Gminie Jabłonna.

Rodzaj podatku	Wysokość podatku	
	2014	2015
Od nieruchomości		
Od gruntów związanych z działalnością gospodarczą	0,75 zł/m ²	0,75 zł/m ²
Od gruntów pod jeziorami	4,56 zł/m ²	4,58 zł/m ²
Od pozostałych gruntów	0,45 zł/m ²	0,45 zł/m ²
Od budynków mieszkalnych	0,74 zł/m ²	0,75 zł/m ²
Od budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	18,00 zł/m ²	18,00 zł/m ²
Od budynków zajętych na prowadzenie działalności w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	10,65 zł/m ²	10,80 zł/m ²
Od budynków związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń	4,63 zł/m ²	4,70 zł/m ²
Od pozostałych budynków	7,73 zł/m ²	7,77 zł/m ²
Od budowli	2%	2%
Podatek rolny		
Podatek rolny od 1 ha przeliczeniowego dla gruntów gospodarstw rolnych	95 zł	95 zł
Podatek rolny od 1 ha gruntów dla pozostałych gruntów	190 zł	190 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Jabłonna.

Uśrednione stawki wszystkich podatków w Gminie Jabłonna w 2015 roku stanowią 89,2% maksymalnych stawek w Polsce, które są ustawowo są dopuszczalne – 14 miejsce w powiecie lubelskim.

W przypadku Gminy Jabłonna w 2015 roku łącznie stawki **podatków od nieruchomości** stanowią średnio 95,2% maksymalnych stawek w Polsce (**14 miejsce** na 16 gmin w powiecie lubelskim), łącznie **podatki rolne** stanowią średnio 61,9% maksymalnych stawek w Polsce (**8 miejsce** w powiecie lubelskim).

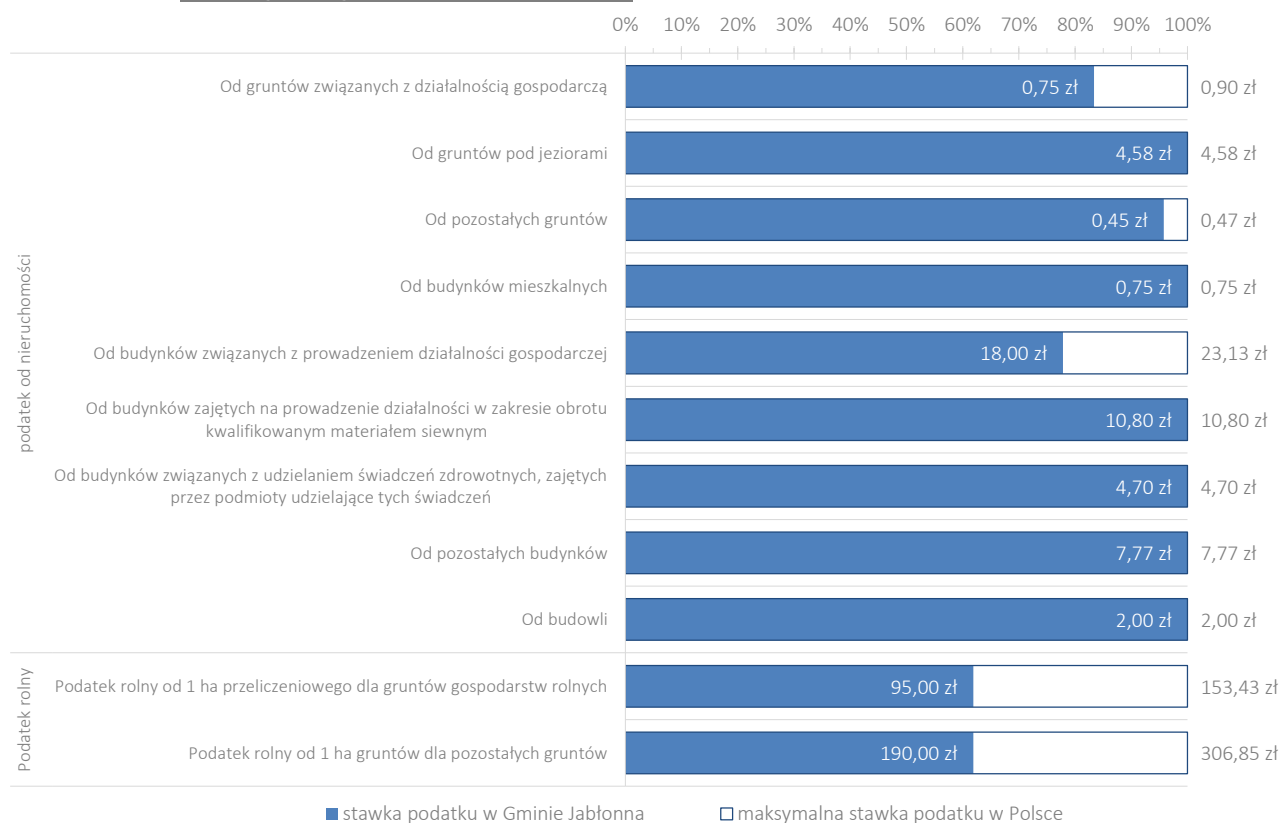
Najniższe lokalne podatki w powiecie lubelskim w 2015 roku są w Gminie Nierdzwica Duża – średnio łącznie 69,6% maksymalnych stawek w Polsce, a najwyższe w Gminie Wólka – średnio łącznie 93,6% maksymalnych stawek w Polsce.

Tabela 21. Porównanie stawek podatków w Gminie Jabłonna z maksymalnymi stawkami w Polsce w 2015 roku.

Rodzaj podatku	Wysokość podatku w 2015 roku	
	Gmina Jabłonna	Polska
Od nieruchomości		
Od gruntów związanych z działalnością gospodarczą	0,75 zł/m ²	0,90 zł/m ²
Od gruntów pod jeziorami	4,58 zł/m ²	4,58 zł/m ²
Od pozostałych gruntów	0,45 zł/m ²	0,47 zł/m ²
Od budynków mieszkalnych	0,75 zł/m ²	0,75 zł/m ²
Od budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	18,00 zł/m ²	23,13 zł/m ²
Od budynków zajętych na prowadzenie działalności w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	10,80 zł/m ²	10,80 zł/m ²
Od budynków związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń	4,70 zł/m ²	4,70 zł/m ²
Od pozostałych budynków	7,77 zł/m ²	7,77 zł/m ²
Od budowli	2,0%	2,0 %
Podatek rolny		
Podatek rolny od 1 ha przeliczeniowego dla gruntów gospodarstw rolnych	95 zł	153,43 zł
Podatek rolny od 1 ha gruntów dla pozostałych gruntów	190 zł	306,85 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Jabłonna.

Wykres 50. Barometr porównujący stawki podatków w 2015 roku w Gminie Jabłonna z maksymalnymi stawkami w Polsce.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Jabłonna.

Tabela 22. Stawki podatków lokalnych w gminach powiatu lubelskiego w 2015 roku.

Rodzaj podatku	Gmina Jabłonna	Gmina Bełżyce	Gmina Borzechów	Gmina Bychawa	Gmina Garbów	Gmina Głusk	Gmina Jastków	Gmina Konopnica	Gmina Krzczonów	Gmina Niedzwica Duża	Gmina Niemce	Gmina Strzyżewice	Gmina Wojciechów	Gmina Wólka	Gmina Wysokie	Gmina Zakrzew	Poliska
podatek od nieruchomości																	
Od gruntów związanych z działalnością gospodarczą	0,75	0,88	0,89	0,66	0,67	0,85	0,8	0,6	0,75	0,59	0,53	0,85	0,8	0,9	0,8	0,6	0,9
Od gruntów pod jeziorami	4,58	4,51	4,58	3,38	4,56	4,56	4,51	3,5	4	2,17	4,04	4,56	4,58	4,58	4,4	4,5	4,58
Od pozostałych gruntów	0,45	0,25	0,25	0,19	0,25	0,45	0,35	0,31	0,18	0,15	0,23	0,4	0,47	0,47	0,2	0,45	0,47
Od budynków mieszkalnych	0,75	0,75	0,75	0,51	0,4	0,73	0,6	0,5	0,58	0,11	0,35	0,6	0,4	0,7	0,45	0,49	0,75
Od budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	18	16,5	18	15,84	19,1	19	18	16	17,3	16,29	17,75	19	19	20	18	16,26	23,13
Od budynków zajętych na prowadzenie działalności w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	10,8	10,65	10,8	8,09	5,65	10,65	10,65	8,4	5,7	10,08	8,61	10,5	9,5	10,8	7	10,65	10,8
Od budynków związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń	4,7	4,63	1,8	3,81	3,3	4,68	4,63	3,6	4,1	4,26	3,72	4,68	4,7	4,7	4	4,63	4,7
Od pozostałych budynków	7,77	5	7,77	6,6	5,1	7,66	6,5	3,3	4,3	4,26	3,88	7,7	7,77	6	5,5	7,66	7,77
Od budowli	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
podatek rolny																	
Podatek rolny od 1 ha przeliczeniowego dla gruntów gospodarstw rolnych	95,00	100,00	90,00	82,50	97,50	100,00	90,00	95,00	97,50	92,50	105,00	92,50	110,00	132,00	87,50	82,50	153,43
Podatek rolny od 1 ha gruntów dla pozostałych gruntów	190,00	200,00	180,00	165,00	195,00	200,00	180,00	190,00	195,00	185,00	210,00	185,00	220,00	264,00	175,00	165,00	306,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwał rad gmin powiatu lubelskiego.

Tabela 23. Porównanie stawek podatków w gminach powiatu lubelskiego z maksymalnymi stawkami w Polsce w 2015 roku.

	Gmina Jabłonna	Gmina Bełżyce	Gmina Borzechów	Gmina Bychawa	Gmina Garbów	Gmina Głusk	Gmina Jastków	Gmina Konopnica	Gmina Krzczonów	Gmina Niedźzwica Duża	Gmina Niemce	Gmina Strzyżewice	Gmina Wojciechów	Gmina Wólka	Gmina Wysokie	Gmina Zakrzew
podatek od nieruchomości																
Od gruntów związanych z działalnością gospodarczą	83,3%	97,8%	98,9%	73,3%	74,4%	94,4%	88,9%	66,7%	83,3%	65,6%	58,9%	94,4%	88,9%	100,0%	88,9%	66,7%
Od gruntów pod jeziorami	100,0%	98,5%	100,0%	73,8%	99,6%	99,6%	98,5%	76,4%	87,3%	47,4%	88,2%	99,6%	100,0%	100,0%	96,1%	98,3%
Od pozostałych gruntów	95,7%	53,2%	53,2%	40,4%	53,2%	95,7%	74,5%	66,0%	38,3%	31,9%	48,9%	85,1%	100,0%	100,0%	42,6%	95,7%
Od budynków mieszkalnych	100,0%	100,0%	100,0%	68,0%	53,3%	97,3%	80,0%	66,7%	77,3%	14,7%	46,7%	80,0%	53,3%	93,3%	60,0%	65,3%
Od budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	77,8%	71,3%	77,8%	68,5%	82,6%	82,1%	77,8%	69,2%	74,8%	70,4%	76,7%	82,1%	82,1%	86,5%	77,8%	70,3%
Od budynków zajętych na prowadzenie działalności w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	100,0%	98,6%	100,0%	74,9%	52,3%	98,6%	98,6%	77,8%	52,8%	93,3%	79,7%	97,2%	88,0%	100,0%	64,8%	98,6%
Od budynków związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń	100,0%	98,5%	38,3%	81,1%	70,2%	99,6%	98,5%	76,6%	87,2%	90,6%	79,1%	99,6%	100,0%	100,0%	85,1%	98,5%
Od pozostałych budynków	100,0%	64,4%	100,0%	84,9%	65,6%	98,6%	83,7%	42,5%	55,3%	54,8%	49,9%	99,1%	100,0%	77,2%	70,8%	98,6%
Od budowli	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
podatek rolny																
Podatek rolny od 1 ha przeliczeniowego dla gruntów gospodarstw rolnych	61,9%	65,2%	58,7%	53,8%	63,5%	65,2%	58,7%	61,9%	63,5%	60,3%	68,4%	60,3%	71,7%	86,0%	57,0%	53,8%
Podatek rolny od 1 ha gruntów dla pozostałych gruntów	61,9%	65,2%	58,7%	53,8%	63,5%	65,2%	58,7%	61,9%	63,5%	60,3%	68,4%	60,3%	71,7%	86,0%	57,0%	53,8%
średnia																
podatek od nieruchomości	95,2%	86,9%	85,4%	73,9%	72,4%	96,2%	88,9%	71,3%	72,9%	63,2%	69,8%	93,0%	90,3%	95,2%	76,2%	88,0%
podatek rolny	61,9%	65,2%	58,7%	53,8%	63,5%	65,2%	58,7%	61,9%	63,5%	60,3%	68,4%	60,3%	71,7%	86,0%	57,0%	53,8%
podatki razem	89,2%	83,0%	80,5%	70,2%	70,8%	90,6%	83,4%	69,6%	71,2%	62,7%	69,6%	87,1%	86,9%	93,6%	72,7%	81,8%

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 24. Ranking: miejsca zajmowane przez poszczególne gminy powiatu lubelskiego pod względem wysokości podatków lokalnych w 2015 roku.

	Gmina Jabłonna	Gmina Bełżyce	Gmina Borzechów	Gmina Bychawa	Gmina Garbów	Gmina Głusk	Gmina Jastków	Gmina Konopnica	Gmina Krzczonów	Gmina Niedzwica Duża	Gmina Nienice	Gmina Strzyżewice	Gmina Wojciechów	Gmina Wólka	Gmina Wysokie	Gmina Zakrzew
Podatek od nieruchomości																
Od gruntów związanych z działalnością gospodarczą	7	14	15	5	6	12	9	3	7	2	1	12	9	16	9	3
Od gruntów pod jeziorami	13	8	13	2	10	10	8	3	4	1	5	10	13	13	6	7
Od pozostałych gruntów	12	6	6	3	6	12	10	9	2	1	5	11	15	15	4	12
Od budynków mieszkalnych	14	14	14	8	3	13	10	7	9	1	2	10	3	12	5	6
Od budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	8	5	8	1	15	12	8	2	6	4	7	12	12	16	8	3
Od budynków zajętych na prowadzenie działalności w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	14	10	14	4	1	10	10	5	2	8	6	9	7	14	3	10
Od budynków związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń	14	9	1	5	2	12	9	3	7	8	4	12	14	14	6	9
Od pozostałych budynków	14	5	14	10	6	11	9	1	4	3	2	13	14	8	7	11
Od budowli	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Podatek rolny																
Podatek rolny od 1 ha przeliczeniowego dla gruntów gospodarstw rolnych	8	12	4	1	10	12	4	8	10	6	14	6	15	16	3	1
Podatek rolny od 1 ha gruntów dla pozostałych gruntów	8	12	4	1	10	12	4	8	10	6	14	6	15	16	3	1
podatek od nieruchomości	14	9	8	6	4	16	11	3	5	1	2	13	12	15	7	10
podatek rolny	8	12	4	1	10	12	4	8	10	6	14	6	15	16	3	1
podatki razem	14	10	8	4	5	15	11	3	6	1	2	13	12	16	7	9

Źródło: opracowanie własne.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.1. Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

Na aktualny układ drogowy gminy składają się **drogi wojewódzkie oraz sieć dróg powiatowych i gminnych**. Przez teren Gminy przebiega **droga wojewódzka nr 835** – trasa ta stanowi istotne tranzytowe połączenie Lublina z Biłgorajem, Przeworskiem, Przemyślem i Sanokiem. Jest jednym z głównych szlaków łączących województwo lubelskie i podkarpackie. Odcinek Lublin-Piotrków jest najdalej oświetloną drogą wylotową z Lublina. Ze względu na wzrost natężenia ruchu i degradację niektórych odcinków, droga ta jest systematycznie modernizowana. Po wybudowaniu obwodnicy Przeworska i łącznika, koniec drogi wojewódzkiej nr 835 będzie wjazdem na autostradę A4. Natomiast **droga wojewódzka nr 836** łączy Bychawę z węzłem drogowym „Piaski-Zachód” w Kębłowie, gdzie łączy się z drogami ekspresowymi S12 (Dorohusk – Chełm – Lublin – Radom – Piotrków Trybunalski) oraz S17 (Hrebenne – Zamość – Lublin – Warszawa).

W najbliższych latach realizowany będzie także projekt budowy drogi powiatowej łączącej Skrzynce Pierwsze w Gminie Jabłonna z Gminą Głusk, dzięki czemu powstanie kolejne połączenie drogowe z Miastem Lublin.

Zasadniczą rolę w obsłudze komunikacyjnej Gminy spełniają drogi powiatowe 10 relacji o łącznej długości ponad 50 km⁴³. Lokalny układ komunikacyjny uzupełniają drogi gminne, o łącznej długości ponad 90 km⁴⁴.

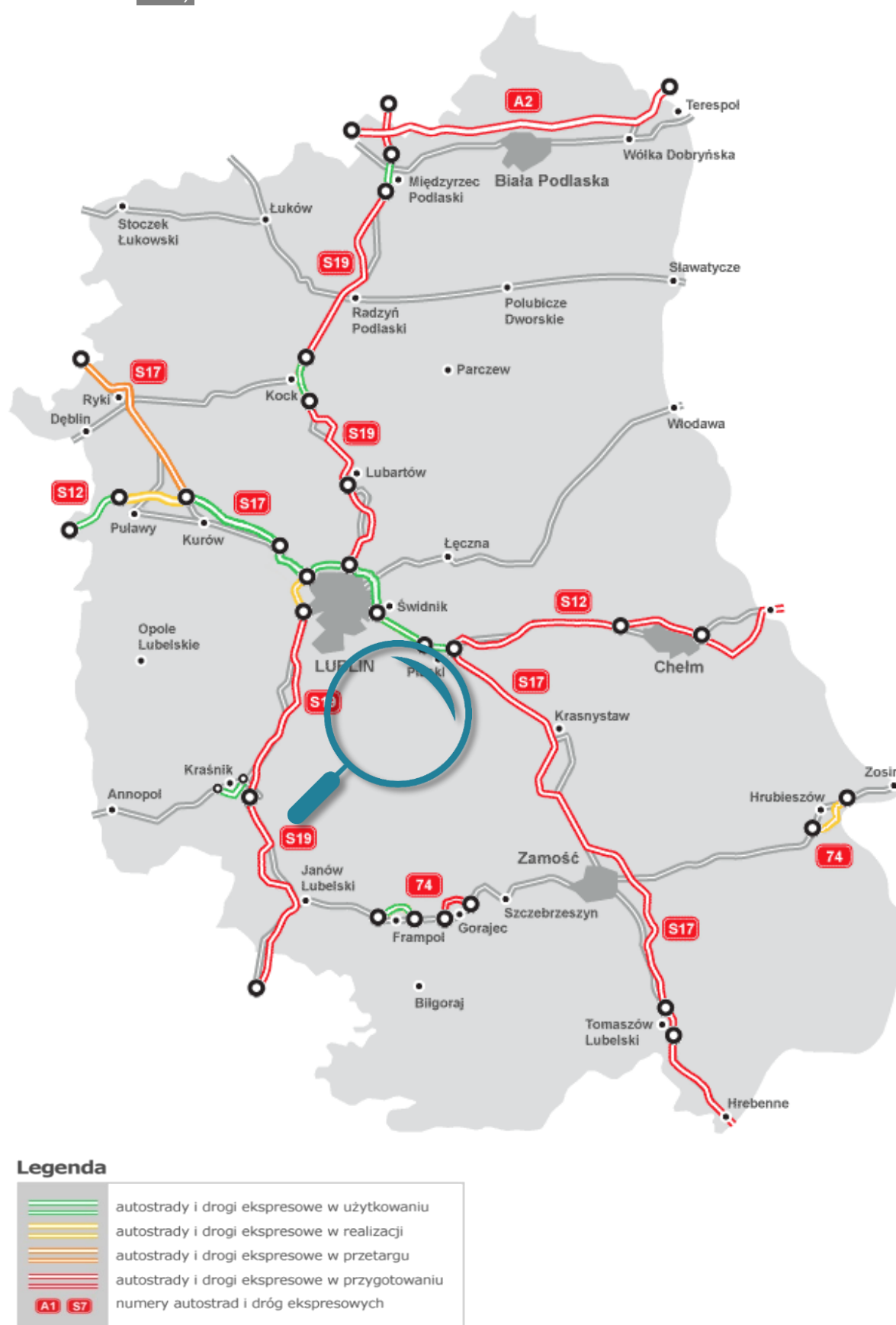
Sieć dróg na terenie Gminy Jabłonna jest wystarczająca, ich stan jest natomiast zróżnicowany i wymaga ciągłych remontów. Dodatkowo, ponad 60 km dróg gminnych posiada nawierzchnię tłuczniowo-gruntową i wymaga modernizacji oraz przebudowy⁴⁵.

⁴³ Na podstawie: *Strategia Rozwoju Lokalnego 2008-2015 Gmina Jabłonna*.

⁴⁴ Na podstawie danych dostarczonych przez Urząd Gminy Jabłonna.

⁴⁵ Na podstawie danych dostarczonych przez Urząd Gminy Jabłonna.

Mapa 26. Mapa stanu budowy dróg szybkiego ruchu w województwie lubelskim (stan na marzec 2015).

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.gddkia.gov.pl/mapa-stanu-budowy-drog_lubelskie.

Obciążenie sieci drogowej, szybki wzrost motoryzacji indywidualnej i znaczny wzrost ruchu, a także niedoinwestowanie sieci drogowej **ograniczyły możliwość utrzymania odpowiedniego standardu technicznego** poszczególnych kategorii dróg. Dotyczy to zarówno dróg wojewódzkich, jak i powiatowych oraz gminnych. Ponadto, w większości przypadków brakuje oddzielnie wydzielonych ciągów pieszych i rowerowych, co wpływa na pogorszenie użytkowania dróg.

Powstająca dobra jakościowo droga szybkiego ruchu S17 może wpłynąć na zwiększone zainteresowanie inwestorów terenami należącymi do gmin położonych w pobliżu tej trasy, zwiększając ich konkurencyjność

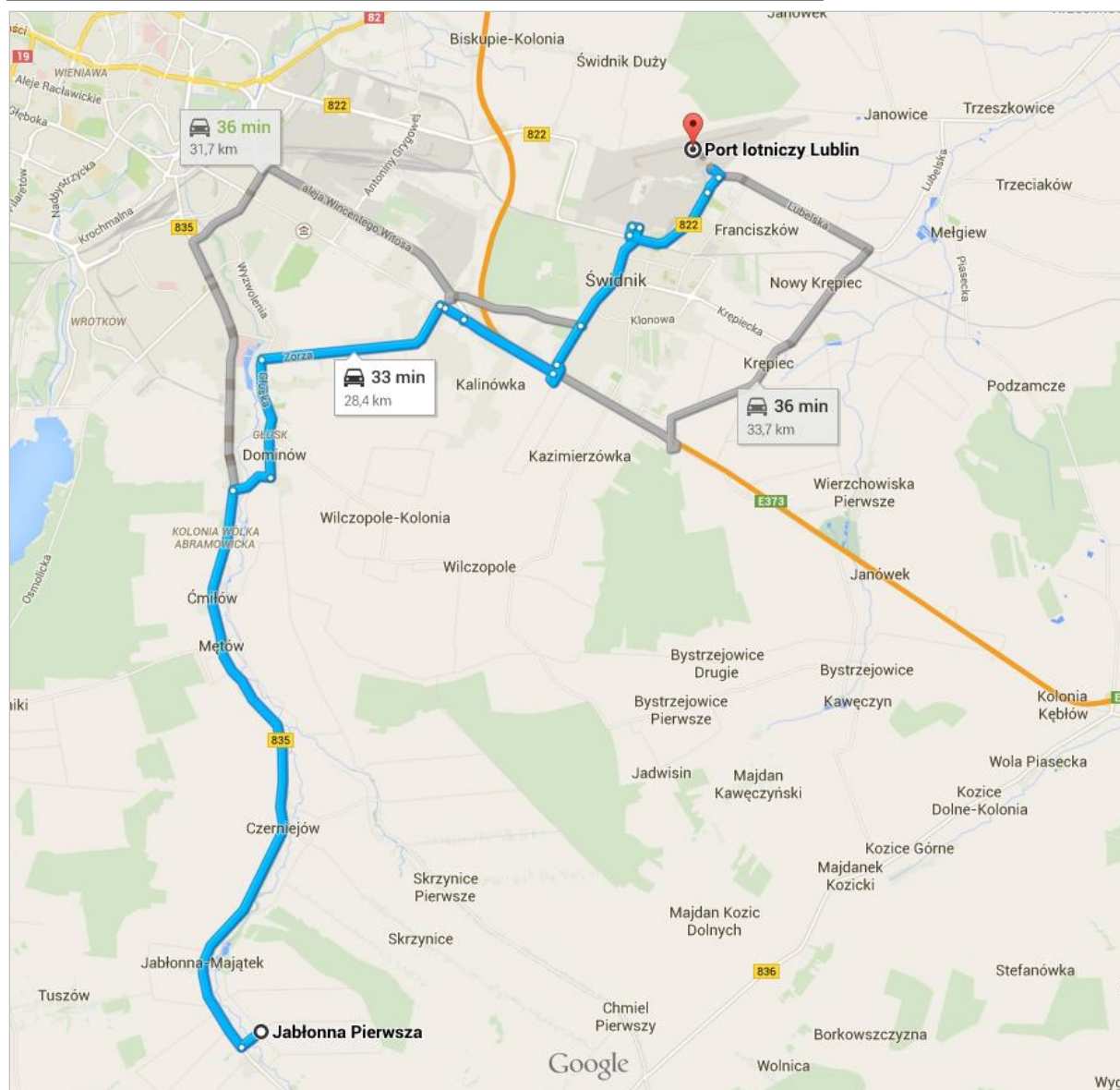
Konieczne jest jednak opracowanie koncepcji rozwoju przestrzennego i gospodarczego Gminy w oparciu o nowe uwarunkowania. W szczególności dotyczy to ukształtowania układu komunikacyjnego i wyznaczenia atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, a także opracowania systemu wsparcia inwestorów.

Przewozy pasażerskie na terenie gminy i w powiązaniach zewnętrznych (o znaczeniu międzyregionalnym, regionalnym i lokalnym) obsługiwane są przez **autobusy i mikrobusy**, zarówno dużych spółek transportowych (PKS w Biłgoraju), jak i mniejszych, prywatnych. Dotarcie do Miasta Lublin jest możliwe w głównej mierze dzięki częstym kursom busów, które trwają ok. 20-25 min. Na terenie gminy znajduje się kilka przystanków autobusowych w największych miejscowościach, które pozwalają na **sprawną komunikację** pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, a także z Miastem Lublin.

Przez teren Gminy Jabłonna nie przebiega żadna linia kolejowa. Dzięki publicznej komunikacji samochodowej, możliwe jest łatwe dotarcie do Dworca Głównego PKP w Lublinie, skąd możliwe są liczne połączenia kolejowe.

Najbliższym lotniskiem cywilnym jest znajdujący się oddalony o około 30 km **Port Lotniczy Lublin-Świdnik**. Odległość od największego lotniska w Polsce – **Lotniska Chopina w Warszawie** (Okęcie), obsługującego także linię cargo, wynosi ok. 190 km. Z lubelskiego lotniska możliwe są bezpośrednie połączenia z Frankfurtem, Londynem, Oslo, Dublinem i Sztokholmem. Lotnisko Chopina oferuje ponad 100 połączeń z miastami z Afryki, Ameryki Północnej, Azji i Europy.

Mapa 27. Połączenia drogowe Jabłonnej z Portem Lotniczym Lublin.

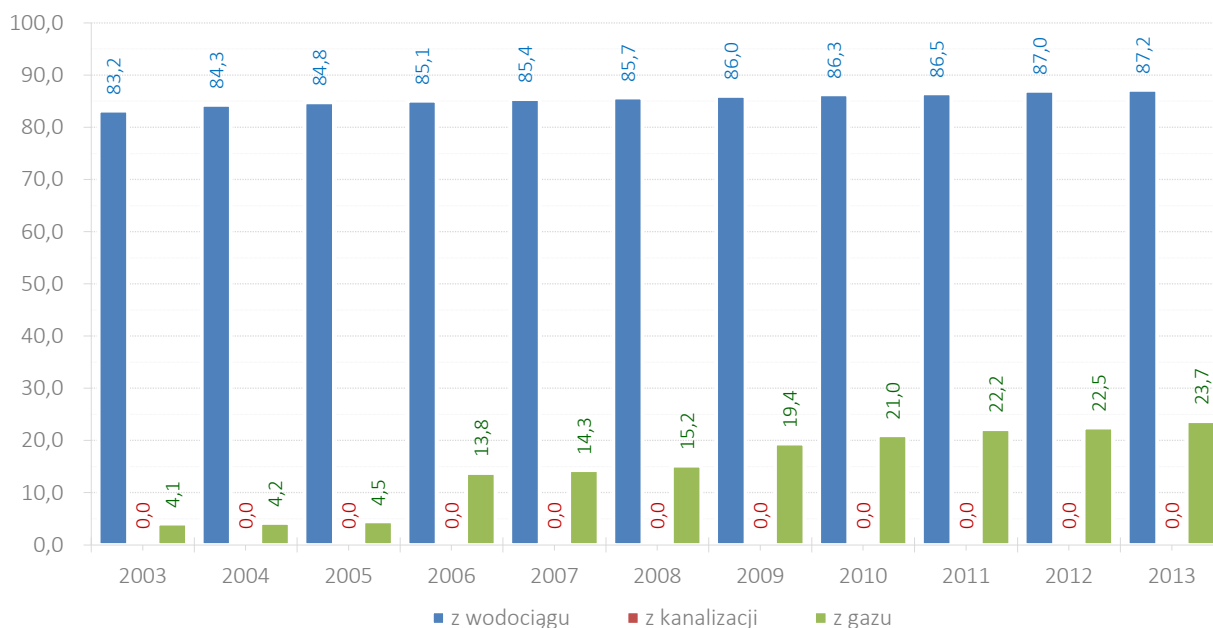

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.maps.google.com.

4.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Odpowiednia gospodarka wodna jest jednym z podstawowych działań mających na celu zachowanie stosunków ekologicznych na danym terenie. Jednocześnie niezbędne jest dostarczenie mieszkańcom podstawowych usług komunalnych.

Wykres 51. Procent mieszkańców korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2013 roku do instalacji wodociągowej podłączonych było **87,2% mieszkańców** Gminy Jabłonna. W tym samym roku **nie było podłączeń do kanalizacji**, zaś **23,7% mieszkańców korzystało z gazu z sieci**. Dostęp mieszkańców Gminy Jabłonna do infrastruktury wodociągowej **jest na stosunkowo wysokim poziomie. Zdecydowana większość gminy jest pokryta siecią wodociągową.**

Gmina Jabłonna nie posiada komunalnej oczyszczalni ścieków, która obsługiwałaby wszystkich mieszkańców Gminy. Należy jednak podkreślić, że przy wsparciu środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich zrealizowano inwestycje budowy oczyszczalni ścieków mechaniczno-biologicznych w Piotrkowie oraz w Jabłonnej. Ponadto, przy dofinansowaniu z tego samego funduszu, na terenie Gminy Jabłonna powstało 61 przydomowych oczyszczalni⁴⁶. Część wodociągu zbudowanego z azbestu-cementu, w szczególności w miejscowości Piotrków, wymaga wymiany na nowsze rury wytworzone z bezpieczniejszego dla życia i zdrowia człowieka oraz środowiska materiału. Pobór wody w Gminie Jabłonna jest realizowany z czterech ujęć wodnych: w Piotrkowie, Czerniejowie, Jabłonnej i Chmielu.

Budowa wodociągu i kanalizacji, będące częścią spójnego planu rozwoju Gminy, ma nie tylko być częścią powstającej infrastruktury technicznej, ale przede wszystkim przyczynkiem do dalszego rozwoju regionu. W miejscowościach, w których budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest ekonomicznie nieuzasadniona, powinno budować się przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Dalsza poprawa dostępności mieszkańców do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej jest konieczna z punktu widzenia podnoszenia jakości

⁴⁶ Na podstawie: http://jablonna.eurzad.eu/?page_id=172.

życia mieszkańców Gminy Jabłonna, a także wzrostu atrakcyjności mieszkalniczej Gminy.

4.3. Gospodarka odpadami

W odniesieniu do prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi, to zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2017”, Gmina Jabłonna została zaliczona do **Regionu Południowo-Zachodniego**. Na terenie Gminy znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), zlokalizowany na byłym wysypisku śmieci w Tuszowie. Przyjęcie odpadów do PSZOK jest bezpłatne. Odpady komunalne przekazywane są do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Kraśniku. Po zakończeniu inwestycji odpady będą przewożone do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Beżycach (Celowy Związek Gmin „PROEKOB”).

4.4. Infrastruktura elektroenergetyczna i gazowa

Gmina Jabłonna jest w 100% zelektryfikowana. Sieć budowano w okresie powszechnej elektryfikacji (w latach następnych ją modernizowano). W niektórych wsiach sieć wymaga dalszej PGE Obrót S.A.⁴⁷.

Gmina Jabłonna jest niemal w całości zgazyfikowana, z wyjątkiem 4 miejscowości: Skrzynice Pierwsze, Skrzynice Kolonia, Czerniejów Kolonia oraz część miejscowości Piotrków Kolonia. Sieć gazowa w tych miejscowościach będzie przedłużeniem istniejących nitek, do których odległość nie przekracza 0,5 km⁴⁸.

4.5. Infrastruktura telekomunikacyjna

Powszechny dostęp do Internetu na terenie gminy należy uznać jako **wymagający poprawy**. Obecnie większość szkół gminnych i gimnazjum wyposażonych jest w komputery z dostępem do Internetu. Według danych GUS z 2012 roku, Gmina Jabłonna osiąga przeciętny wskaźnik (7 uczniów na 1 komputer – 8 miejsce w powiecie) pod względem ilości uczniów szkół podstawowych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów. Znacznie lepsza sytuacja jest w kontekście uczniów gimnazjum. W tym przypadku wskaźnik ma wartość 6,5 – 3 miejsce w powiecie. Samorząd realizuje ustawowe obowiązki związane z udostępnianiem informacji przez Internet (Biuletyn Informacji Publicznej, ogłoszenia o przetargach, informacje o urzędzie, sposobie i trybie załatwiania spraw, archiwizacja danych). Poziom komputeryzacji i informatyzacji oraz dostęp do Internetu odgrywa zatem istotną rolę w sferze edukacji, rozwoju, przepływie informacji i znacząco wpływa na rozwój gminy.

⁴⁷ Strategia Rozwoju lokalnego 2008-2015. Gmina Jabłonna.

⁴⁸ Tamże.

Gmina Jabłonna jest strefonizowana. Osoby nieposiadające telefonów stacjonarnych mogą korzystać z telefonii komórkowej, chociaż ze względu na duży odsetek lasów występują miejscowe problemy z zasięgiem w niektórych sieciach.

5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

5.1. Infrastruktura edukacyjna

Według danych GUS na 2013 rok, na terenie Gminy Jabłonna funkcjonowało 2 przedszkola oraz 3 oddziały wychowania przedszkolnego przy szkołach podstawowych. Na obszarze Gminy funkcjonuje również **5 publicznych szkół podstawowych oraz 2 gimnazja**. Uczniowie szkół mogą rozwijać swoje zainteresowania w różnych kółkach zainteresowań (m.in. plastyczne, teatralne, taneczne, sportowe, chór szkolny), udział w programach wspierających rozwój dziecka, konkursach czy gimnastykę korekcyjną. Klasopracownie przedmiotowe, w których odbywają się zajęcia są sukcesywnie wyposażane w pomoce naukowe i środki audiowizualne. Funkcjonują także pracownie komputerowe z dostępem do Internetu. Istotnym problemem gminy jest **brak szkoły ponadgimnazjalnej**, gdyż młodzież po ukończeniu gimnazjum musi kontynuować naukę w placówkach znajdujących się w innych miejscowościach powiatu lub województwa. W Gminie funkcjonuje także **Zespół Administracyjny Szkół w Jabłonie**, który realizuje zadania oświatowe zlecone przez organ prowadzący publiczne placówki oświatowe na terenie gminy, a w szczególności zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej tych placówek.

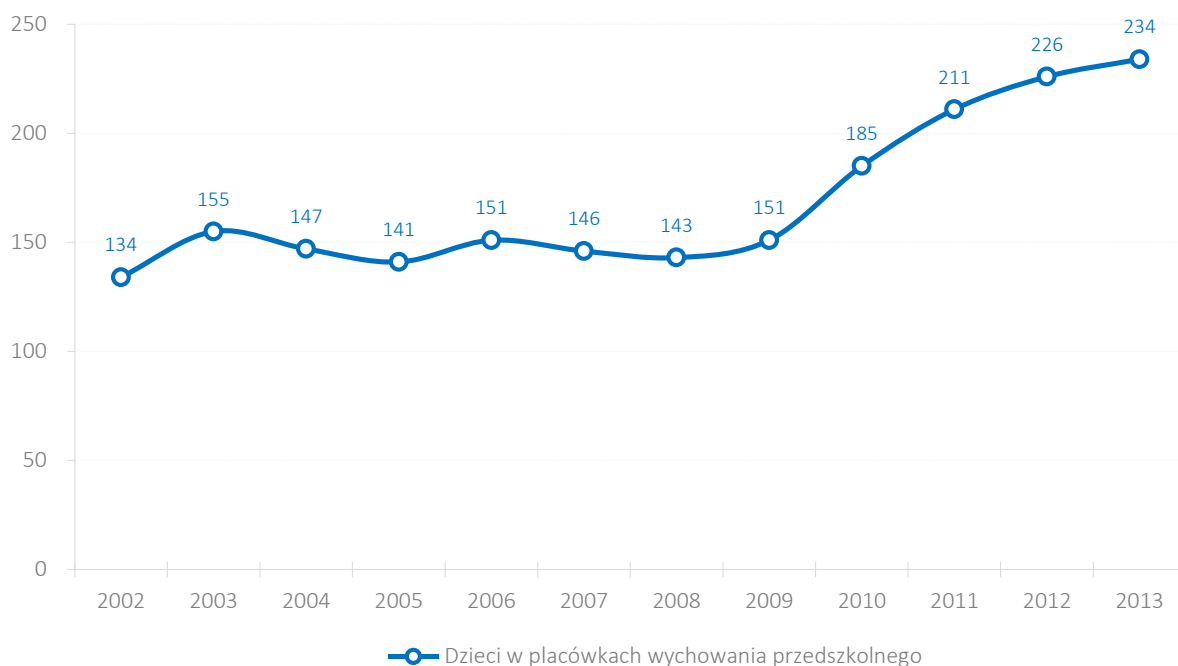
Tabela 25. Lista publicznych szkół podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Jabłonna.

Szkoła Podstawowa w Czerniejowie
Szkoła Podstawowa im. Stanisława Konarskiego w Jabłonie
Szkoła Podstawowa w Piotrkowie
Szkoła Podstawowa w Skrzynicach
Szkoła Podstawowa w Tuszowie
Publiczne Gimnazjum w Jabłonie
Publiczne Gimnazjum w Piotrkowie

Opracowanie własne na podstawie na podstawie BIP Urzędu Gminy Jabłonna.

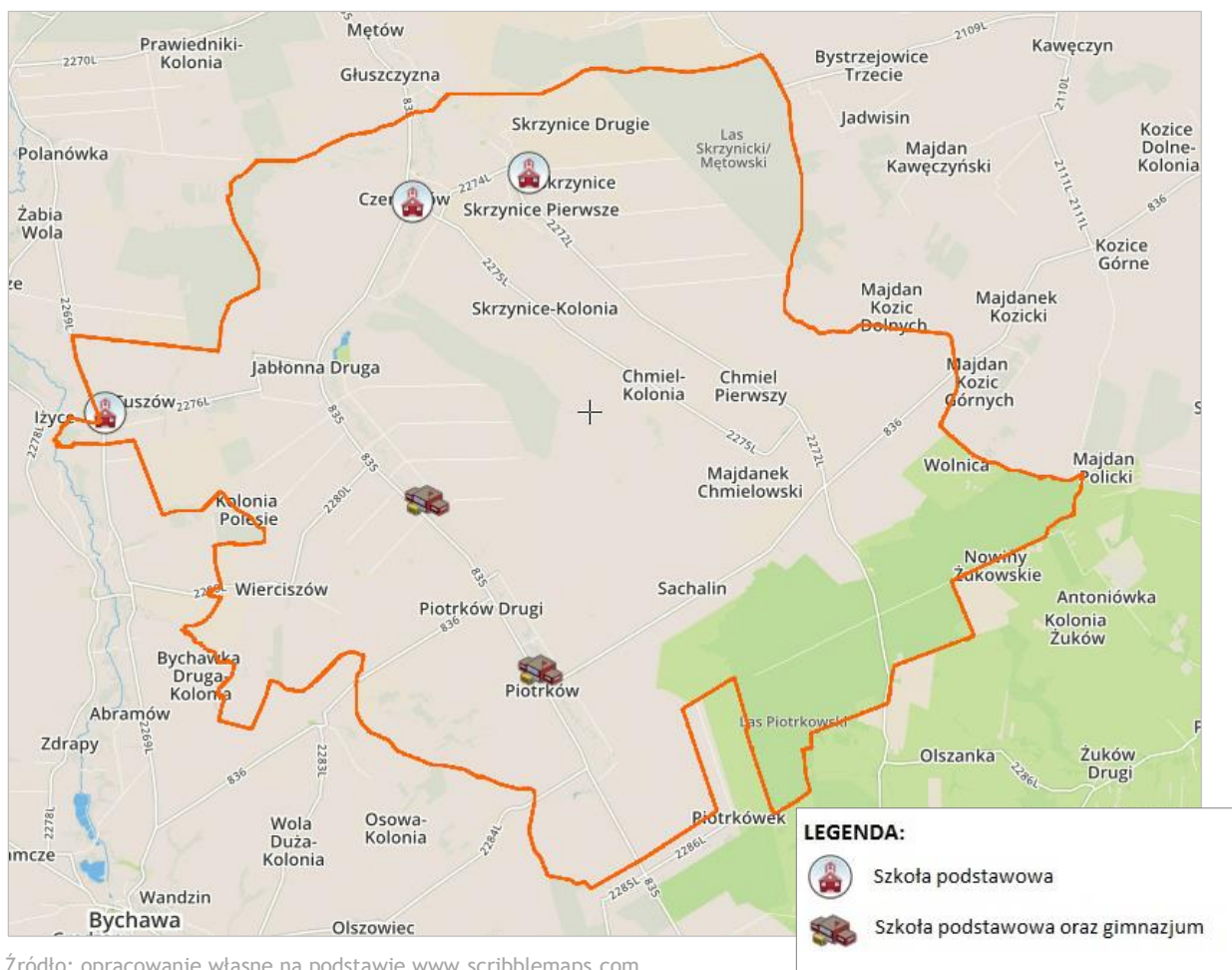
Liczba dzieci w placówkach przedszkolnych podlega okresowym wahaniom. Znaczący wzrost odnotowano w latach 2008-2013, kiedy liczba dzieci w tego typu placówkach wzrosła z 143 do 234. Rozwój dostępności do edukacji przedszkolnej jest jednym z wyzwań czekających każdą gminę, szczególnie w kontekście przyciągnięcia w przyszłości młodych małżeństw.

Wykres 52. Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Mapa 28. Mapa poglądowa rozlokowania szkół podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Jabłonna.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.scribblemaps.com.

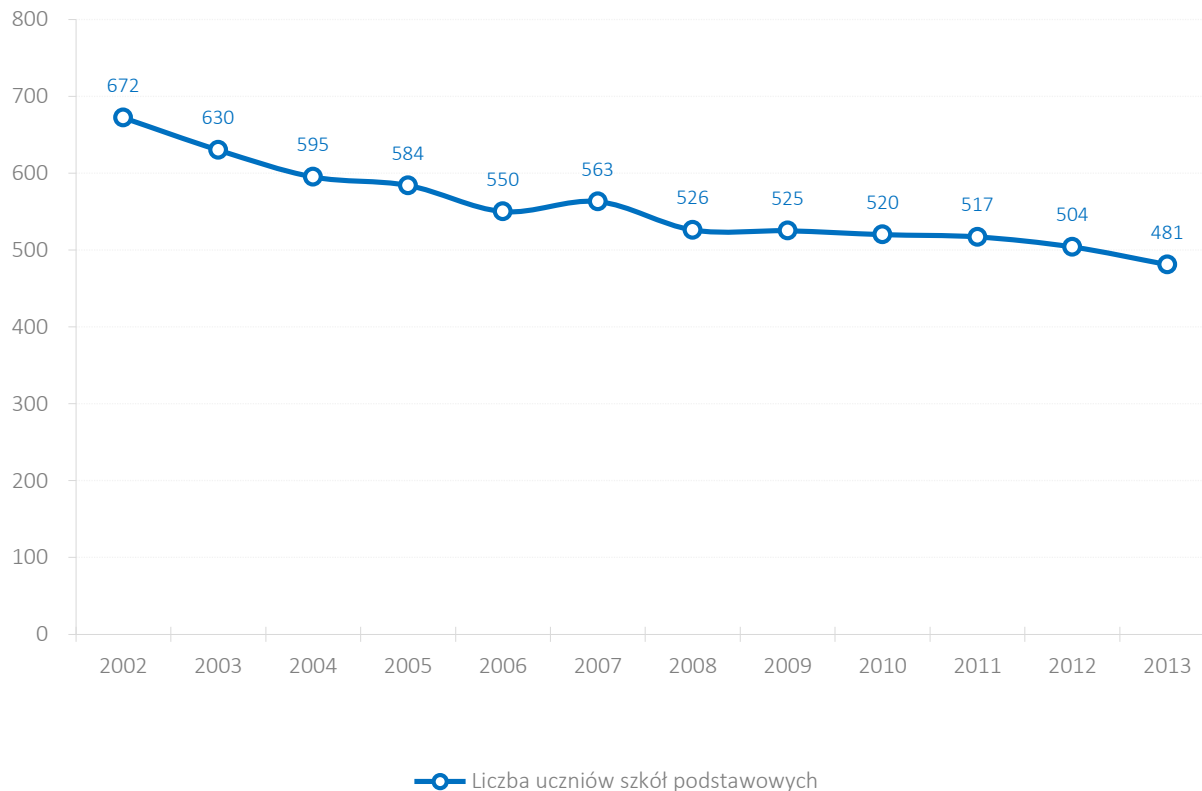
Problemem placówek oświatowych w Gminie Jabłonna są **rosnące koszty utrzymania przy zmniejszającej się liczbie uczniów**. Liczba dzieci przekłada się na wysokość subwencji otrzymywanej z budżetu państwa na utrzymanie szkół. Przyczynia się to do wzrostu kosztów związanych z funkcjonowaniem danej placówki. Różnicę pomiędzy wysokością otrzymanej subwencji a wydatkami na oświatę i wychowanie gmina musi pokryć z własnych środków. Może to spowodować zmniejszenie lub zatrzymanie wydatków przeznaczanych na cele inwestycyjne. W związku ze znaczącą różnicą pomiędzy wydatkami na oświatę i wychowaniem a otrzymywaną subwencją, **niezbędne może okazać się zreformowanie systemu oświaty poprzez łącznie lub zamykanie placówek** tak, aby był przystosowany do wciąż zmniejszającej się liczby dzieci.

Tabela 26. Porównanie wysokości subwencji oświatowej i wydatków na oświatę w Gminie Jabłonna w latach 2008-2013.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Subwencja na cele oświatowe	5 246 625,0	5 146 788,0	5 259 872,0	5 748 426,0	6 053 673,0	6 367 359,0	33 822 743,0
Wydatki na oświatę i wychowanie	7 178 817,3	7 572 347,5	7 737 646,3	9 863 635,2	9 964 036,9	9 415 553,0	51 732 036,2
Różnica:	-1 932 192,3	-2 425 559,5	-2 477 774,3	-4 115 209,2	-3 910 363,9	-3 048 194,0	-17 909 293,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

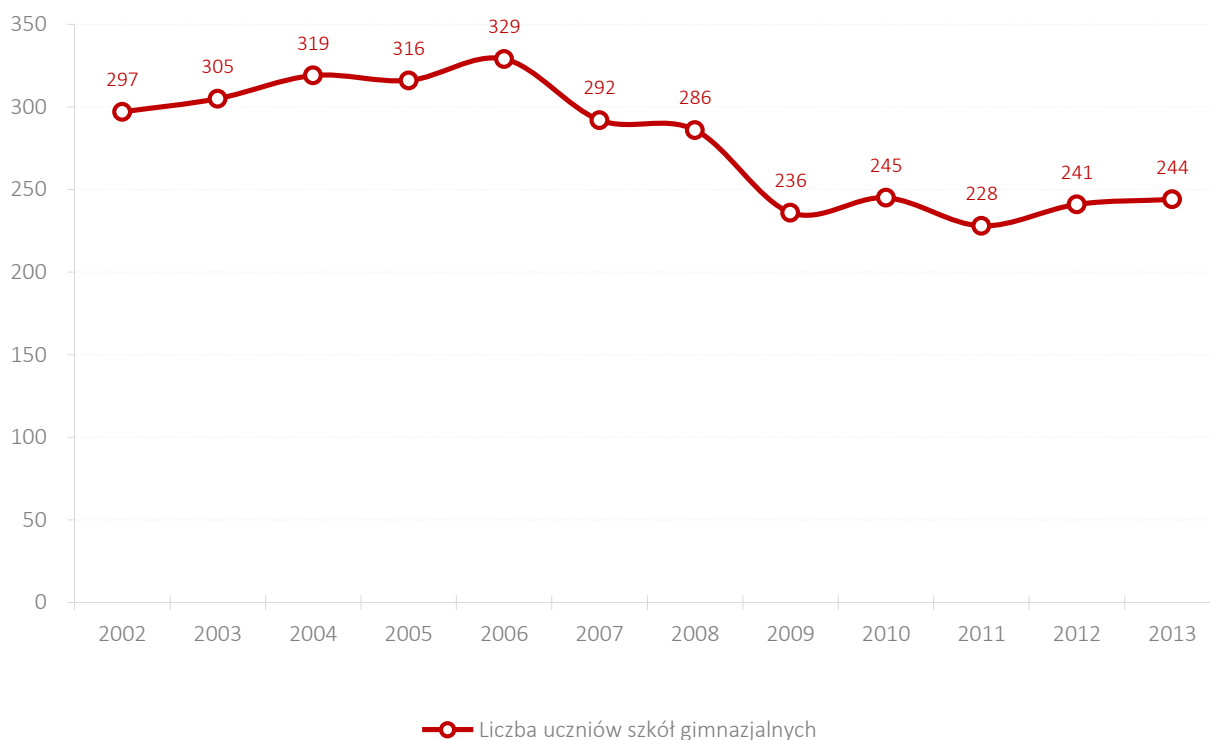
Wykres 53. Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Problem malejącej liczby uczniów dotyczy także szkoły gimnazjalnej w Gminie Jabłonna, choć pozytywnym zjawiskiem jest fakt nieznacznego wzrostu tej liczby od 2011 roku. **Spadająca liczba uczęszczających do szkoły dzieci powodować będzie konieczność szukania oszczędności w najbliższych latach.**

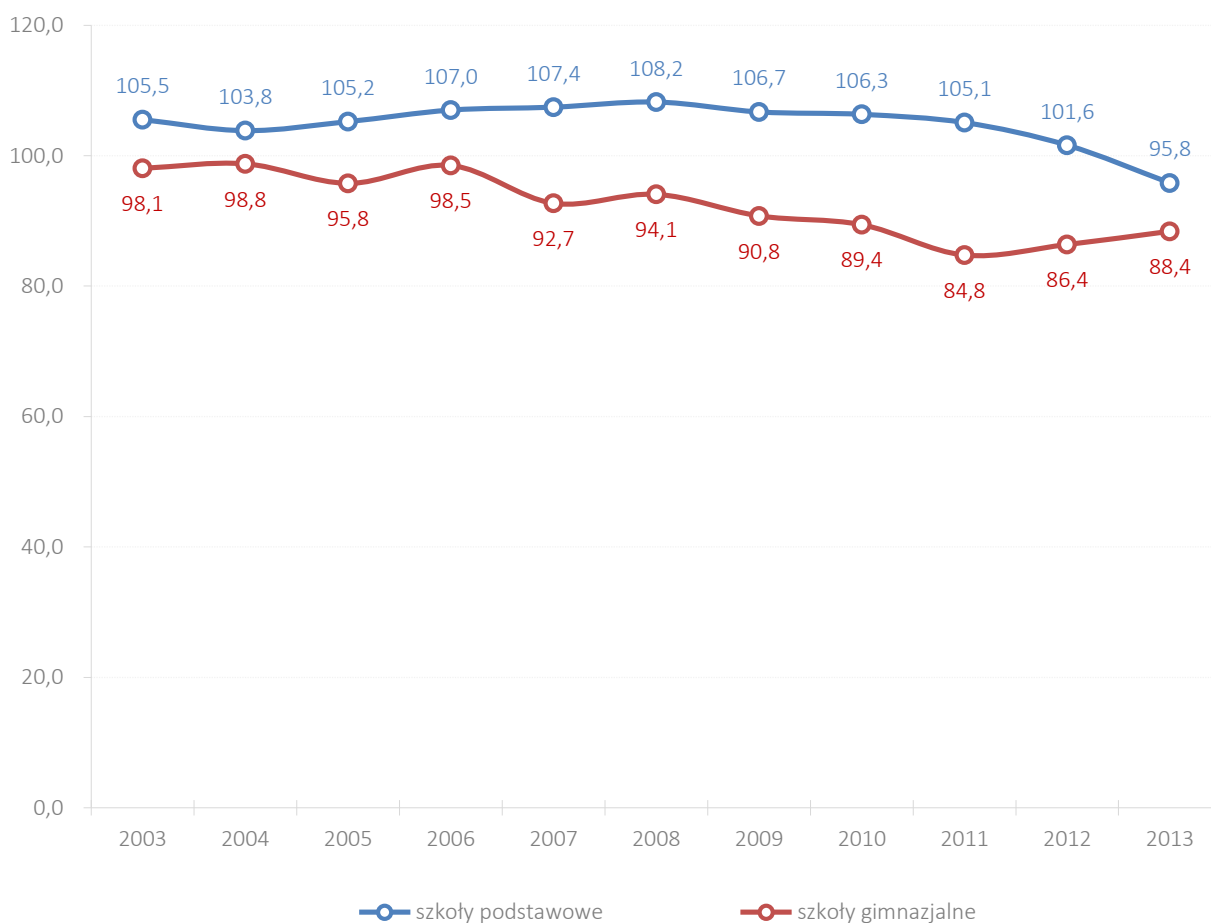
Wykres 54. Liczba uczniów uczęszczających do szkoły gimnazjalnej w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Współczynnik skolaryzacji brutto na poziomie edukacji podstawowej utrzymuje się na stosunkowo **wysokim poziomie**. W latach 2003-2012 na poziomie szkół podstawowych widoczne było bardzo pozytywne zjawisko wartości tego wskaźnika powyżej 100, co oznacza, że do szkół podstawowych z terenu Gminy uczęszczały dzieci z innych jednostek samorządowych. Wartość poniżej 100 (zauważalna w 2013 roku w przypadku szkół podstawowych i przez cały badany okres na poziomie gimnazjów) sugeruje, że część dzieci obowiązek szkolny realizuje w placówkach znajdujących się poza Gminą Jabłonna. Dane te obrazują **gorszą sytuację w przypadku obowiązku szkolnego na poziomie gimnazjalnym**. Niską wartość współczynnika można tłumaczyć funkcjonowaniem na terenie gminy zbyt małej liczby gimnazjów oraz zapisywaniem uczniów do szkół gimnazjalnych znajdujących się na terenie innych jednostek samorządowych, w pobliżu miejsc pracy rodziców dzieci, przede wszystkim Miasta Lublin. Jest to istotne zagrożenie, ponieważ może potencjalnie wpłynąć na **osłabienie więzi młodych mieszkańców Gminy Jabłonna z lokalną społecznością** i powodować w przyszłości migrację poza teren Gminy.

Wykres 55. Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

5.2. Infrastruktura sportowa

Wśród klubów sportowych działających na terenie gminy Jabłonna znajdują się grające w lubelskiej A-Klasie: Gminny Klub Sportowy „Avenir” Jabłonna, Ludowy Klub Sportowy „Rohland” Tuszów oraz Piotrkowski Ludowy Klub Sportowy „Piotrcovia” Piotrków. Według danych GUS w 2012 roku w Gminie funkcjonowała także 1 pozaszkolna sekcja sportowa.

Dzięki pozyskaniu środków zewnętrznych (Ministerstwa Sportu i Turystyki) przy zespole szkół w Jabłonie powstała pełnowymiarowa hala sportowa. Przy szkołach podstawowych funkcjonują także sale gimnastyczne. Na terenie gminy znajdują się 2 boiska do piłki nożnej oraz wybudowany w 2011 r. kompleks boisk sportowych „Moje Boisko – ORLIK 2012”⁴⁹. Przy wsparciu funduszy zewnętrznych na terenach szkół podstawowych w Gminie Jabłonna powstały 3 place zabaw dla dzieci. Ponadto, na terenie Gminy Jabłonna działa stajnia koni – Stajnia Konrad, która oferuje przejażdżki konne, boksy oraz trening koni.

⁴⁹ Na podstawie: <http://jablonna.sulimo.pl/gmina/gminne-inwestycje/budowa-kompleksu-boisk-sportowych-w-ramach-programu-moje-boisko-orlik-2012.html>.

5.3. Wypoczynek

W Gminie Jabłonna brakuje **możliwości zorganizowanego aktywnego wypoczynku**. Brak jest wyznaczonych **szlaków pieszych, rowerowych, konnych** oraz **wodnych**, czy też **tras nordic walking**. Ponadto, Gmina ma silną konkurencję ze strony innych jednostek samorządowych sąsiadujących z Miastem Lublin, jako miejsce wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców miasta.

Pomimo położenia w obszarze chronionego krajobrazu oraz innych form ochrony przyrody (rezerwaty), na terenie Gminy Jabłonna nie ma także wytyczonych ścieżek dydaktyczno-przyrodniczych oraz spacerowych.

Mapa 29. Rezerwat przyrody „Chmiel” w Gminie Jabłonna

Źródło: http://naszalubelszczyzna.pl/galeria_20090425.htm.

„Plan Marketingu Turystyki w Województwie Lubelskim na lata 2007-2013” wskazuje Gminę jako element turystycznego produktu liniowego, w tym w oparciu o szlaki turystyczne:

- » **Szlak Renesansu Lubelskiego** – produkt markowy typowo krajoznawczy, zbudowany na bazie charakterystycznych walorów i detali architektonicznych stylu reprezentatywnego dla miejscowych budowli sakralnych w: Lublinie, Bełżycach, Bobrownikach, Bychawie, Czemiernikach, **Czerniejowie**,

Dąbrownicy, Dysie, Gardzienicach, Gołębiu, Janowcu, Kazimierzu Dolnym, Końskowoli, Łącznej, Zamościu i Uchaniach – produkt przeznaczony przede wszystkim na rynek krajowy⁵⁰.

Natomiast „*Koncepcja programowo-przestrzenna rozwoju turystyki i rekreacji. Cele i główne kierunki rozwoju sektora turystyki i rekreacji w województwie lubelskim*” ukazuje na terenie Gminy Jabłonna (z racji położenia w obrębie parku krajobrazowego) następujące **perspektywy i potrzeby rozwoju turystyki**:

- » Kształtujący się rejon turystyczny (obszar o potencjalnej funkcji turystycznej i rekreacyjnej).
- » Rozbudowa bazy noclegowej, agroturystycznej i rekreacyjno-sportowej.
- » Możliwość rozwoju turystyki wodnej i wędkarstwa górskiego na rzece Bystrzyca i jej bezpośrednich dopływach.
- » Konieczność zwiększenia powierzchni obszarów chronionych przed negatywnym oddziaływaniem poprzez objęcie ochroną.
- » Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych.
- » Rozwój turystyki kwalifikowalnej aktywnej (pobyty w celach rekreacji ruchowej, turystyka piesza, rowerowa, konna).
- » Wypoczynek indywidualny realizowany w bazie prywatnej, gospodarstwach agroturystycznych⁵¹.

Mapa 30. Staw parkowy w Jabłonie.

Źródło: http://www.turystyka3ziem.pl/?page_id=744.

⁵⁰ Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, *Plan Marketingu Turystyki w Województwie Lubelskim na lata 2007-2013*, Lublin wrzesień 2007 (aktualizacja maj 2009), s. 28.

⁵¹ Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, *Koncepcja programowo-przestrzenna rozwoju turystyki i rekreacji. Cele i główne kierunki rozwoju sektora turystyki i rekreacji w województwie lubelskim*, Lublin sierpień 2008, s. 114-115.

5.4. Infrastruktura kultury

W Gminie Jabłonna działalność z zakresu kultury prowadzi **Gminny Ośrodek Kultury w Jabłonninie z siedzibą w Piotrkowie**. Do podstawowych zadań GOK należy: edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę; tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowanie sztuką, tworzenie warunków dla rozwoju rękodzieła ludowego i artystycznego oraz rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych. GOK swoje zadania realizuje poprzez zespołowe uczestnictwo w kulturze i upowszechnianiu różnych dziedzin kultury i sztuki, formy indywidualnej aktywności, prowadzenie różnych form edukacji kulturalnej oraz współpracę ze szkołami i innymi placówkami kultury z terenu województwa. Centrum współpracuje w działaniach sprzyjających rozwojowi Gminy także w sferze ekoturystyki, opracowywania szlaków turystyczno-kulturowych, otaczając szczególną troską ochronę i promocję dziedzictwa historyczno-kulturalnego regionu. W działania te wpisuje się promocja produktów lokalnych, w tym skutecznie przyciągająca niepowtarzalnym smakiem swoich wypieków placka drożdżowego i sera własnej produkcji. Od początku swojego działania GOK obejmuje opieką merytoryczną i organizacyjną miejscowe zespoły śpiewacze, których obecnie jest 9. Zespoły śpiewacze staraniem gminy prezentują się w regionalnych strojach ludowych⁵².

W Czerniejowie działalność prowadzi stowarzyszenie Pracownia Rozwoju Lokalnego, które działa „na rzecz rozwoju społeczności Gminy Jabłonna poprzez rozwijanie i upowszechnianie kultury, działania na rzecz rozwoju nauki, edukacji, oświaty i wychowania oraz poznawania zagadnień z zakresu współczesnej teorii dziedzictwa, historii kultury i polityki kulturalnej”⁵³.

W miejscowości Skrzynice Pierwsze, Fundacja Nieprzetartego Szlaku prowadzi ośrodek teatralny, gdzie dla osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych, dla instruktorów i wolontariuszy zainteresowanych arteterapią (leczenie przez sztukę) organizowane są warsztaty, obozy czy też imprezy integracyjne. Fundacja organizuje także imprezy i warsztaty teatralne o charakterze międzynarodowym⁵⁴.

W Jabłonninie znajduje się Gminna Biblioteka Publiczna, która powstała w 1949 roku. Czytelnicy mogą korzystać z księgozbioru, który liczy łącznie 41 660 woluminów. Biblioteka udostępnia także czytelnię internetową, umożliwiającą bezpłatne korzystanie z Internetu. Biblioteka prowadzi szeroko rozumianą działalność informacyjną i metodyczną oraz jest organizatorem konkursów literackich i plastycznych. Gromadzi także informacje i dokumenty dotyczące życia mieszkańców gminy, starając się dokumentować zarówno przeszłość, jak i teraźniejszość: fotografie, wycinki prasowe, druki ulotne, ale i zapisane wspomnienia obejmujące historię i tradycje regionu. Obecnie prowadzi działalność także w oparciu o swoje trzy Filie: w Piotrkowie, Skrzynicach i Chmielu⁵⁵. Od marca 2015 roku Urząd Gminy wydaje bezpłatne pismo dla mieszkańców „Puls Gminy Jabłonna”, które stanowi źródło wiedzy o działaniach wójta i rady gminy, planowanych inwestycjach i działaniach oraz wydarzeniach społecznych i kulturalnych.

Poziom czytelnictwa na terenie gminy ma wahający się poziom. W porównaniu do 2002 roku, liczba czytelników w 2013 roku wzrosła o 50 osób i osiągnęła jedną z najwyższych wartości w tym okresie. Warto odnotować dynamiczny wzrost liczby czytelników w ostatnim badanym okresie, w stosunku do roku

⁵² <http://jablonna.sulimo.pl/kultura-i-sport/gminne-centrum-kultury-w-piotrkowie.html>.

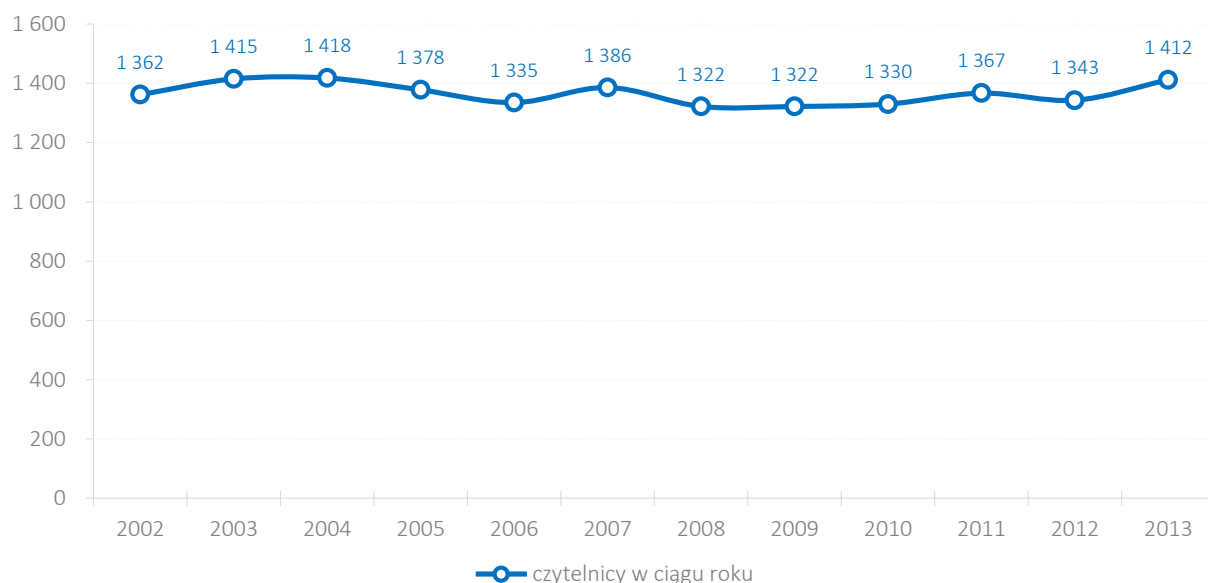
⁵³ <http://pracowniaczerniejow.pl/o-stowarzyszeniu/historia-stowarzyszenia/dzialania-i-ich-cele/>.

⁵⁴ Na podstawie: <http://www.krainawokollublina.pl/index.php/turystyka/uslugi/200-fundacja-nieprzetartego-szlaku>.

⁵⁵ <http://jablonna.sulimo.pl/kultura-i-sport/gminna-biblioteka-publiczna1.html>.

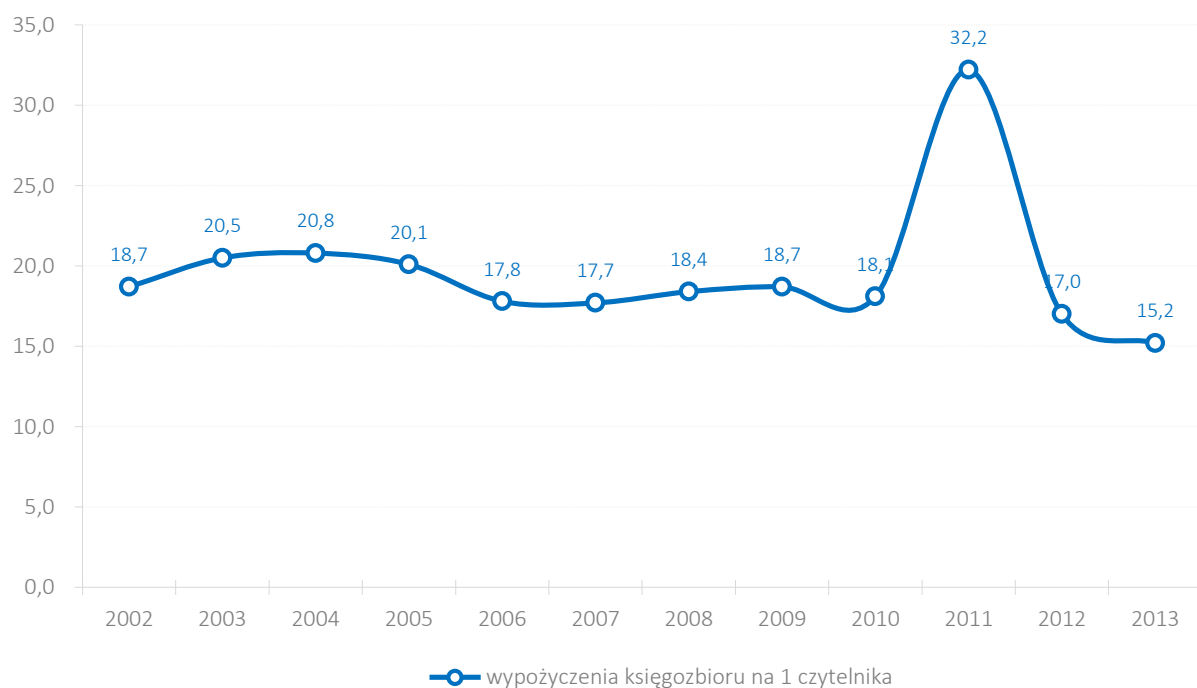
poprzedniego – o ponad 5% (69 osób). Natomiast wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w Gminie Jabłonna utrzymują się na niemal stałym poziomie (z wyjątkiem znaczącego wzrostu w 2011 roku).

Wykres 56. Poziom czytelnictwa w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

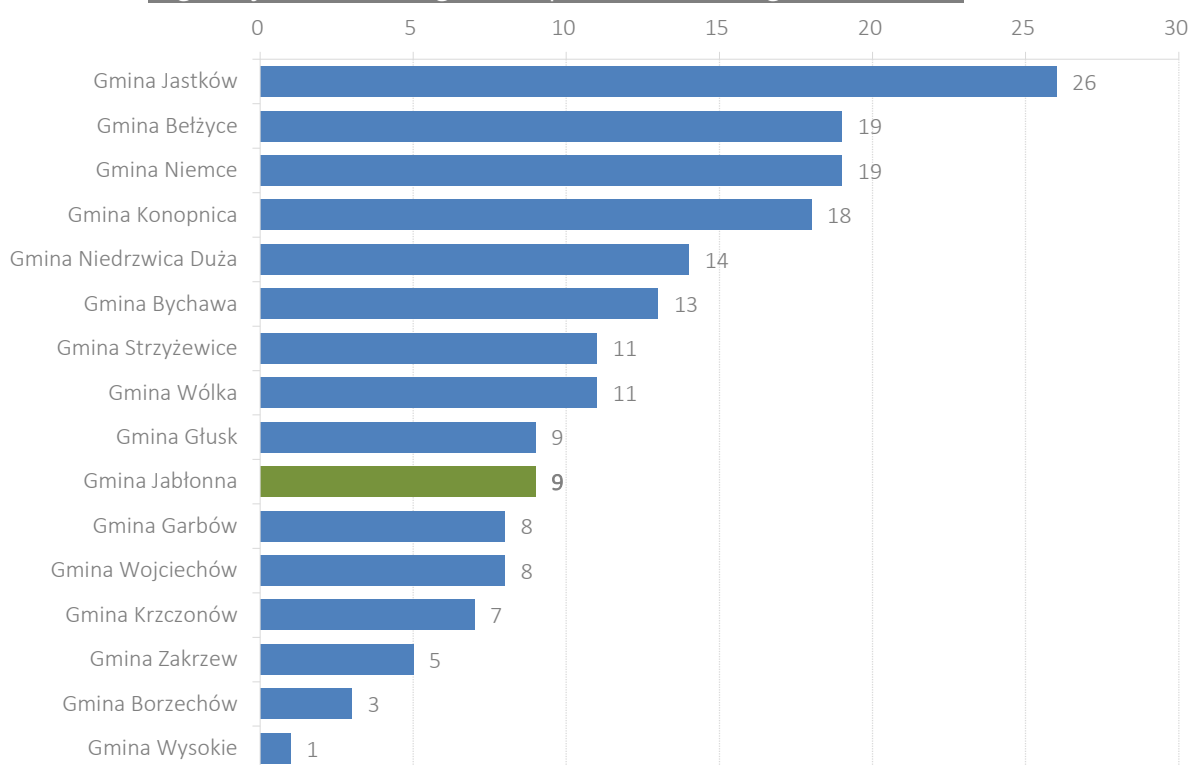
Wykres 57. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie gminy w 2013 roku funkcjonowało **9 instytucji zajmujących się działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją** (jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007). Jest to wynik w dolnej części klasyfikacji wszystkich gmin powiatu lubelskiego. Zdecydowanym liderem klasyfikacji jest Gmina Jastków – 26 podmiotów.

Wykres 58. Liczba podmiotów zajmujących się działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją (wg sekcji PDK 2007) w gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dopełnieniem życia kulturalnego w Gminie Jabłonna są **cykliczne imprezy i wydarzenia okolicznościowe**:

1. **Dożynki gminne**
2. **Festyn Piroga Drożdżowego w Piotrkowie**
3. **Gminny Przegląd Zespołów Śpiewaczych Kół Gospodyń Wiejskich** – cykliczna impreza organizowana od 1987 roku.
4. **Powiatowy Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej** – impreza organizowana przy współpracy ze Starostwem Powiatowym w Lublinie
5. **Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy**
6. **Konkursy recytatorskie** – Konkurs Recytatorski dla gimnazjalistów „Przebudzeni do życia”, Eliminacje Gminne Małego Konkursu Recytatorskiego, Eliminacje Gminne Jesiennego Konkursu Recytatorskiego,
7. **Gminna Wigilia,**
8. **Ferie zimowe,**
9. **„Złote Gody” – 50-lecia par małżeńskich,**
10. **Spotkania kolędnicze**⁵⁶.

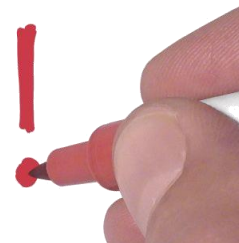
Oprócz powyższych, głównych wydarzeń kulturalnych, w Gminie Jabłonna odbywają się liczne imprezy i spotkania organizowane okazjonalnie przez inne jednostki publiczne, w tym przede wszystkim szkoły.

⁵⁶ Na podstawie: <http://jablonna.sulimo.pl/kultura-i-sport/gminne-centrum-kultury-w-piotrkowie.html>

W Gminie Jabłonna zauważalna jest przeciętnie rozwinięta infrastruktura kulturalna i sportowa oraz niewielka ilość bogatych w ofertę wydarzeń kulturalno-rozrywkowych. Zainteresowanie wydarzeniami kulturalnymi, zarówno ze strony mieszkańców, jak i przyjezdnych, w szczególności mieszkańców Miasta Lublin, powinno skłaniać władze Gminy do poszerzenia oferty kulturalno-rozrywkowej.

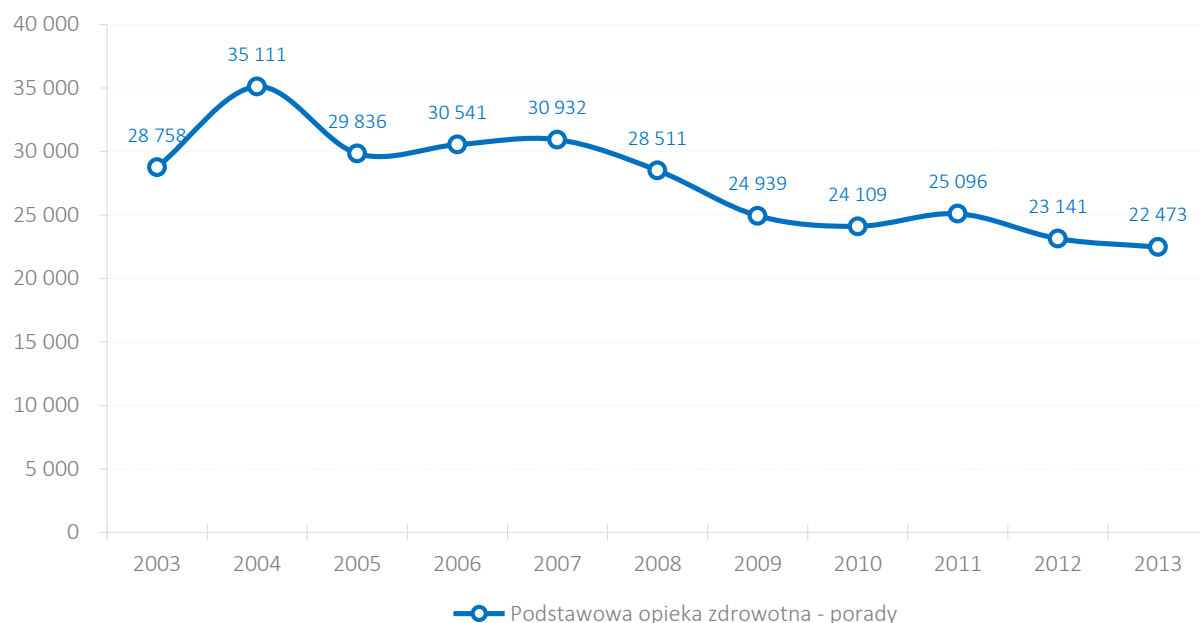
Należy dążyć do dalszej profesjonalizacji i szerszej promocji najważniejszych działań. Zwiększenia wymaga także ilość klubów oraz kół kulturalnych i sportowych. Zasadnym wydaje się również dalsza rozbudowa infrastruktury sportowej (w szczególności dywersyfikująca uprawiane dyscypliny sportowe), a także infrastruktury służącej rekreacji i aktywnemu wypoczynkowi.

5.5. Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

Jednym z głównych aspektów jakości opieki zdrowotnej, który należy mierzyć, jest dostęp pacjentów do świadczeń. Jest on bardzo istotny, zwłaszcza dla najstarszych mieszkańców gminy.

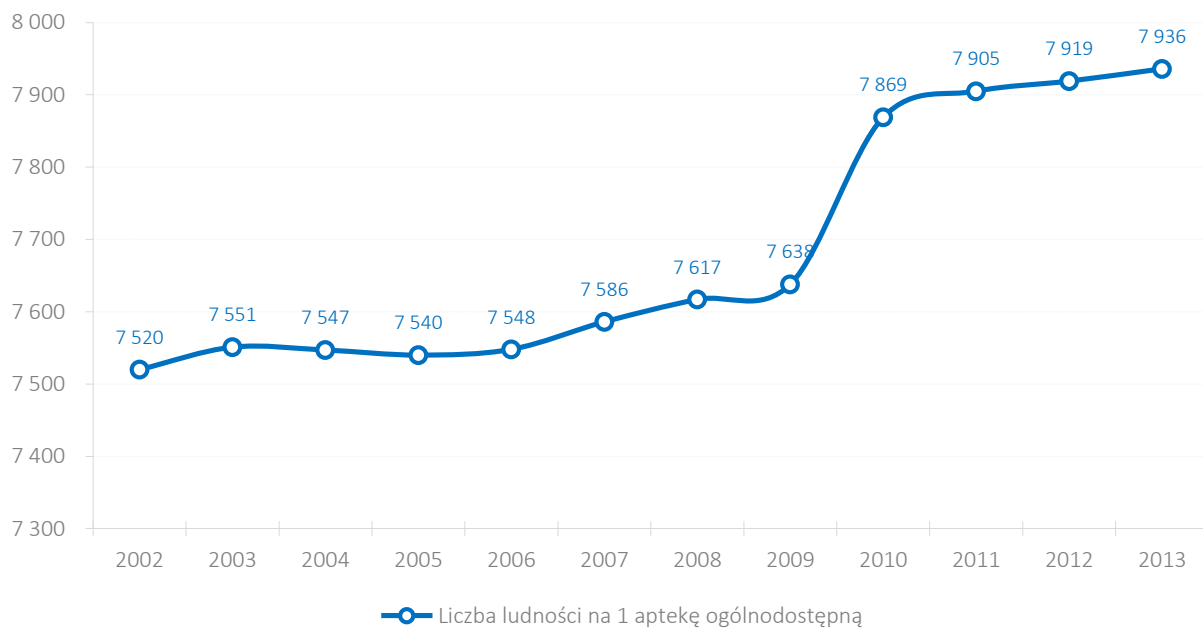
Wykres 59. Podstawowa opieka zdrowotna – porady w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Według danych GUS na terenie Gminy Jabłonna w 2013 roku funkcjonowały 2 zakłady opieki zdrowotnej oraz 1 apteka ogólnodostępna. W Zakładach Opieki Zdrowotnej w Jabłonie Majątek (Gminny Ośrodek Zdrowia) oraz Chmielu (Wiejski Ośrodek Zdrowia) mieszkańcy mają dostęp do **podstawowej opieki zdrowotnej** (medycyna rodzinna), gabinetu zabiegowego, gabinetu pielęgniarstwa i położnej środowiskowej. Ze specjalistycznej opieki medycznej mieszkańcy korzystają poza terenem gminy – w Lublinie i Bychawie. Również w Jabłonie mieści się apteka ogólnodostępna.

Wykres 60. Liczba ludności przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zadania zlecone i zadania własne w zakresie pomocy społecznej w Gminie Jabłonna realizowane są przez **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS)** z siedzibą w Jabłonie Pierwszej. Realizuje zadania polegające m.in. na udzielaniu pomocy finansowej mieszkańcom gminy, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, także z przyczyn losowych. Ośrodek realizuje również zadania związane z przyznawaniem i wypłatą zasiłków rodzinnych i dodatków oraz zaliczek alimentacyjnych. Pracownicy placówki udzielają także zainteresowanym fachowych porad dotyczących sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych i wychodzenia z kryzysu. Gmina Jabłonna posiada opracowany dokument „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jabłonna”. W strategii tej wymienione są powody korzystania z pomocy finansowej, w tym przede wszystkim: bezrobocie i ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz alkoholizm. Priorytety opracowanego dokumentu nastawione są na rozwiązanie wspomnianych problemów społecznych⁵⁷.

W 2013 roku na świadczenia z zakresu pomocy społecznej Urząd Gminy Jabłonna **przeznaczył kwotę w wysokości ponad 3,4 mln zł (około 17,2% wszystkich wydatków budżetowych)**.

Porównując udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Jabłonna z adekwatnymi wskaźnikami na poziomie powiatu lubelskiego i województwa lubelskiego w latach

⁵⁷ Na podstawie: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jabłonna.

2008-2013 zauważalna jest **stosunkowo korzystna sytuacja dla gminy**. Powodem do niepokoju może być negatywne zjawisko nieznacznego wzrostu odsetka osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2011-2013 – z 8,8% do 9,3%. Procentowy wskaźnik ma wartość nieznacznie wyższą w odniesieniu do średniej w powiecie lubelskim oraz porównywalną, choć nieznacznie lepszą, w stosunku do województwa lubelskiego. W 2013 roku różnice, liczone w punktach procentowych, w stosunku do powiatu wyniosły 1,1 punktu na korzyść powiatu, zaś w przypadku województwa 0,5 punktu na korzyść gminy. Negatywnym zjawiskiem jest jednak **wzrost odsetka osób korzystających z tego typu pomocy w 2013 roku**.

Gmina Jabłonna wraz z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej realizowała projekt „Podnoszenie kompetencji zawodowych” o całkowitej wartości ponad 408 000 zł, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, priorytet VII Promocja integracji społecznej, działanie 7.1 rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, poddziałanie 7.1.1 rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji społecznej przez ośrodki pomocy społecznej.

Wykres 61. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Jabłonna w porównaniu z powiatem lubelskim i województwem lubelskim w latach 2008-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

5.6. Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego

Nad bezpieczeństwem na terenie Gminy Jabłonna czuwa **Wojewódzka Komenda Policji w Lublinie**, do której należą dzielnicowi Komendy Policji w Bychawie, odpowiadający za obszar gminy.

O sprawnie działający system ratowniczo-gaśniczy dba przede wszystkim Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej w Bychawie oraz 7 jednostek **Ochotniczych Straży Pożarnych**. OSP zajmują się także propagowaniem kultury i działaniami na rzecz ochrony środowiska.

5.7. Urzędy

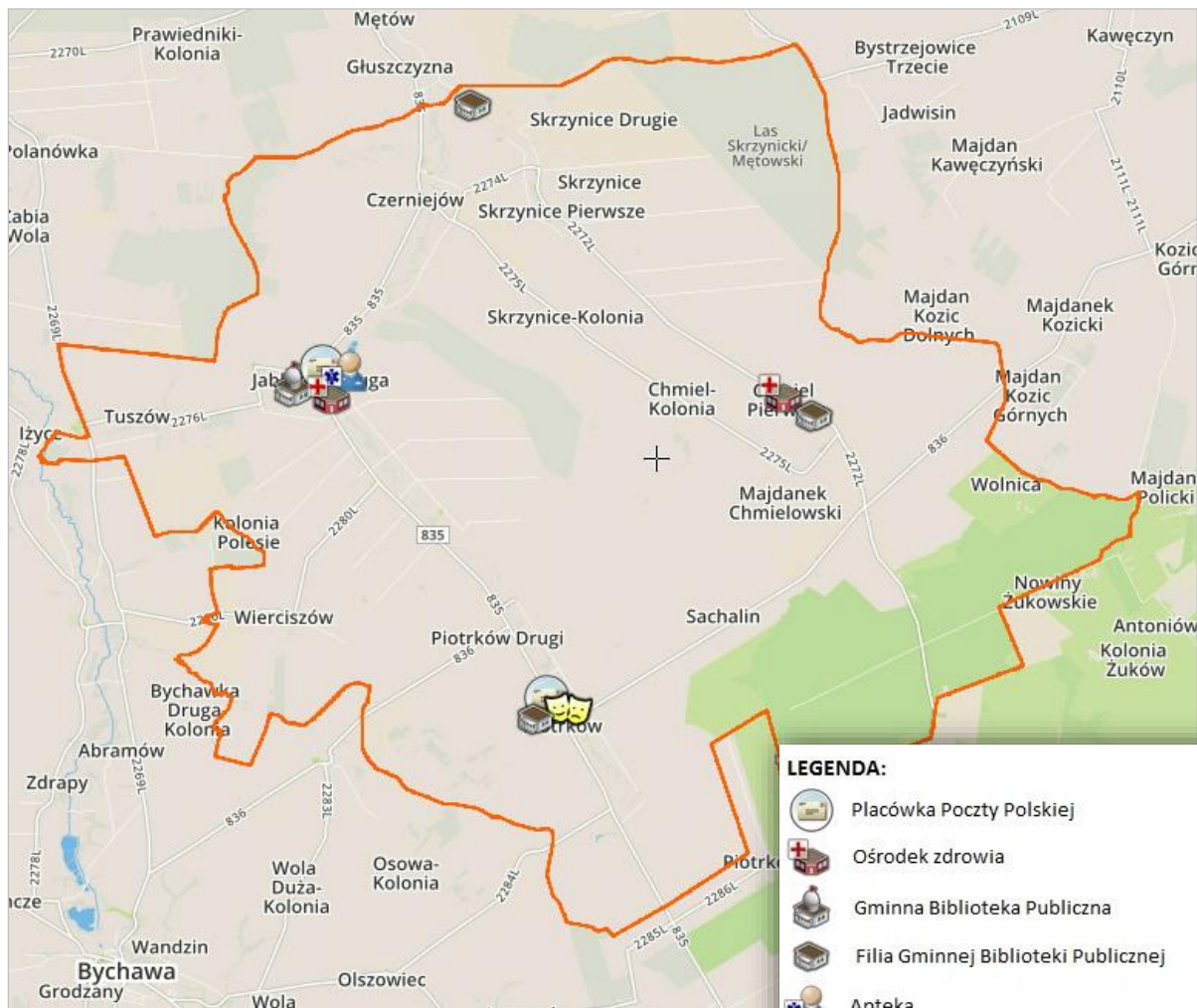
Urząd Gminy Jabłonna mieści się w Jabłonie Majątek 22 i w skład jego struktury organizacyjnej wchodzi:

- » Wójt,
- » Zastępca Wójta,
- » Sekretarz,
- » Skarbnik,
- » Inspektor d/s Budownictwa i Ochrony Środowiska,
- » Inspektor d/s Działalności Gospodarczej i Rady Gminy,
- » Inspektor d/s Organizacyjnych i Kadrowych,
- » Inspektor d/s Społecznych,
- » Podinspektor d/s Informatycznych i Współpracy z Zagranicą,
- » Referat Finansów, Księgowości i Podatków,
- » Referat Rolnictwa i Gospodarowania Gruntami,
- » Referat Spraw Obywatelskich,
- » Inspektor d/s gospodarki odpadami.⁵⁸

Na terenie Gminy Jabłonna funkcjonuje także **2 placówki Poczty Polskiej** – w Jabłonie Majątek i Piotrkowie Drugim.

⁵⁸ Na podstawie: <http://www.ugjablonna.bip.lubelskie.pl/index.php?id=26>.

Mapa 31. Mapa pogładowa rozlokowania obiektów użyteczności publicznej w Gminie Jabłonna.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.scribblemaps.com.

Analizując rozlokowanie obiektów, w których mieszczą się instytucje o charakterze publicznym (biblioteka i jej filie, ośrodki kultury, przychodnie zdrowia, apteki, poczta polska) wyraźnie widać potwierdzenie dla istnienia dwóch istotnych ośrodków – Jabłonnej i Piotrkowa. Obiekty rozmieszczone są po zachodniej stronie gminy, przy drogach wojewódzkich biegnących przez ten obszar.

5.8. Baza noclegowa

Walory przyrodnicze panujące w Gminie Jabłonna oraz jej stosunkowo dogodne położenie **sprzyja powstawaniu** podmiotów gospodarczych nastawionych na **świadczenie usług agroturystycznych** oraz firm oferujących usługi noclegowe i rekreacyjno-turystyczne (turystyki i rekreacji pobytowej). W Gminie Jabłonna według danych GUS na koniec 2013 r. **nie było jednak obiektu oferującego całoroczne zbiorowe zakwaterowanie**. Jednakże, zgłoszeniu do Głównego Urzędu Statystycznego nie podlegają gospodarstwa agroturystyczne. Poniżej zamieszczona jest **lista** tego typu gospodarstw funkcjonujących na terenie Gminy:

Tabela 27. Lista obiektów noclegowych i agroturystycznych w Gminie Jabłonna

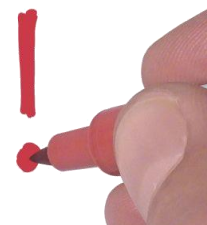
Lp.	Nazwa obiektu	Rodzaj obiektu	Adres	
1	Dworek Jabłonna	Dom weselny, pokoje gościnne	Jabłonna Majątek 44A	Około 90 miejsc w 16 pokojach
3	Gospodarstwo Agroturystyczne "Gąsiorówka"	Agroturystyka	Czerniejów Kolonia 48	3 miejsca noclegowe w 2 pokojach
4	Gospodarstwo Agroturystyczne "Sawanna"	Agroturystyka	Jabłonna Majątek 120	3 miejsca noclegowe w 1 pokoju
5	Gospodarstwo Agroturystyczne "Dom na Wrzosowisku"	Agroturystyka	Skrzynie Drugie 194A	10 miejsc noclegowych w 4 pokojach

Źródło: opracowanie własne na podstawie listy dostarczonej przez Urząd Gminy Jabłonna.

Bez infrastruktury noclegowej praktycznie niemożliwy jest rozwój turystyki, nawet w przypadku występowania wybitnych walorów turystycznych. Zauważalnym problemem jest **brak rozbudowanej bazy gastronomicznej**. Poniższe wykresy przedstawiają ilość obiektów zbiorowego zakwaterowania w gminach powiatu lubelskiego oraz ilość oferowanych miejsc noclegowych. Liderami są gminy Konopnica i Nierzwica Duża. Przewaga konkurencyjna tych gmin w omawianym zakresie nie jest na tyle duża, aby uniemożliwić Gminie Jabłonna dążenie do konkurencji z nimi w zakresie turystyki i rywalizowania o turystów. Jednakże, efektywność działań nastawionych jedynie na konkurencję w zakresie turystyki, może okazać się całkowicie nieefektywna. **Głównym celem Gminy Jabłonna powinna być próba zaprezentowania wyróżniającej się oferty w zakresie turystyki aktywnej, aby starać się „przyciągnąć” chociaż na kilka godzin turystów z obszaru Miasta Lublin oraz mieszkańców gmin około lubelskich, którzy na co dzień preferują miejski styl życia.** Powinna być to jednak oferta krótkich, kilkugodzinnych bądź weekendowych wyjazdów.

Głównym celem Gminy Jabłonna powinna być próba zaprezentowania wyróżniającej się oferty w zakresie turystyki aktywnej aby starać się „przyciągnąć” chociaż na kilka godzin mieszkańców Miasta Lublin oraz powiatu lubelskiego.

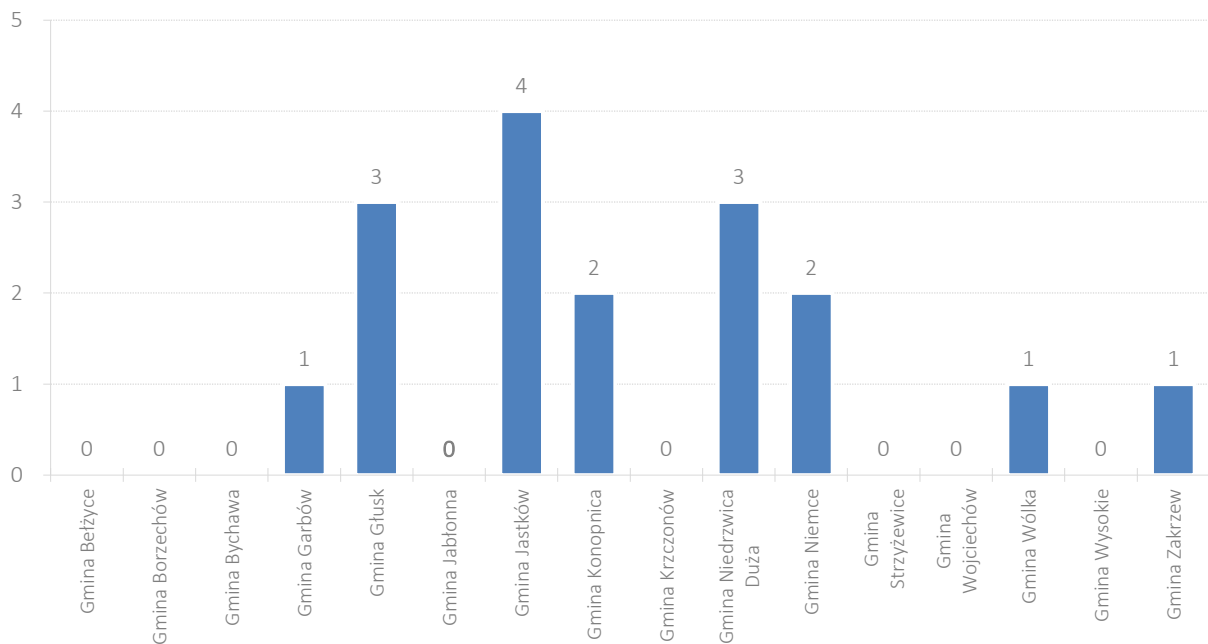
Być może w dłuższej perspektywie czasu część osób będzie zainteresowana pozostaniem na terenie Gminy na dłużej, ale wiąże się to z koniecznością **rozbudowy bazy oferującej usługi noclegowe oraz gastronomicznej**.

Tabela 28. Baza gastronomiczna w Gminie Jabłonna.

Nazwa lokalu	Oferta	Adres
Dworek Jabłonna	Dom weselny, tradycyjne dania kuchni polskiej	Jabłonna Majątek 44A
Karczma Zbójnicka	Dom weselny, tradycyjne dania kuchni polskiej	Jabłonna Majątek 57
Sport Qlub	-	Czerniejów 100B
Bar KOKO	-	Piotrków Pierwszy 91

Źródło: opracowanie własne na podstawie listy dostarczonej przez Urząd Gminy Jabłonna.

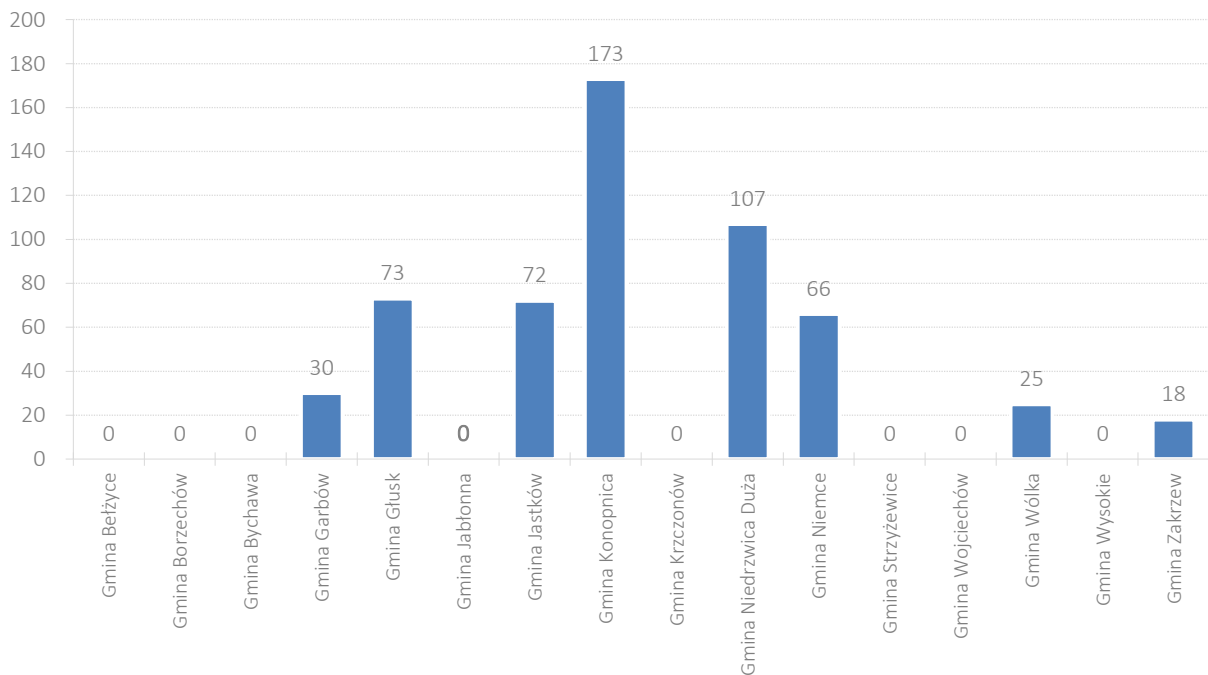
Wykres 62. Liczba całorocznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

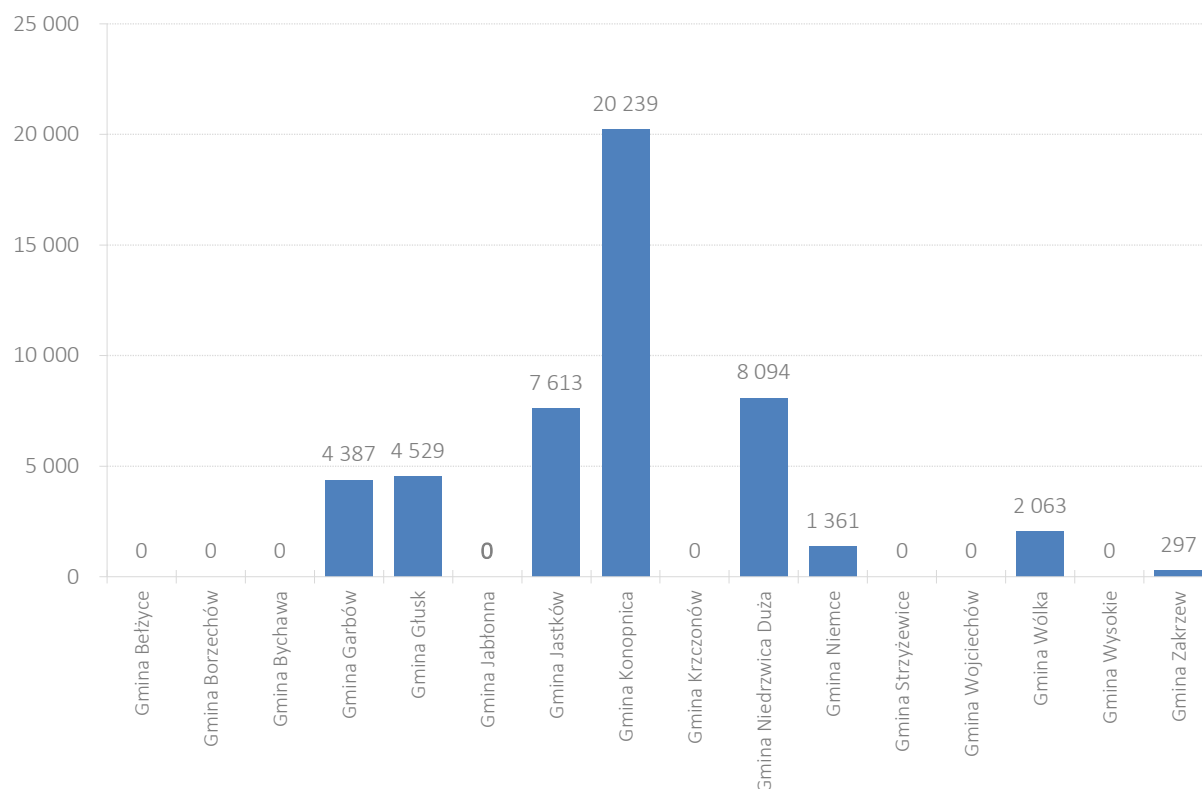
Liczbę miejsc noclegowych w całorocznych obiektach noclegowych oraz liczbę udzielonych noclegów w gminach powiatu lubelskiego przedstawiają poniższe wykresy:

Wykres 63. Liczba miejsc noclegowych w całorocznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 64. Udzielone noclegi w gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Powyższe dane wskazują na silną konkurencję w szczególności ze strony Gminy Konopnica w zakresie regularnej turystyki, co w obliczu obecnego braku infrastruktury noclegowej w Gminie Jabłonna jest czynnikiem utrudniającym rozwój tej dziedziny w Gminie Jabłonna.

5.9. Analiza funkcji turystycznej Gminy Jabłonna

Analiza funkcji turystycznej Gminy Jabłonna została przeprowadzona w oparciu o 5 wskaźników funkcji turystycznej (1) Baretje'a-Deferta, (2) Schneidera, (3) Charvata, (4) wykorzystania miejsc noclegowych oraz (5) logistyczny wskaźnik funkcji turystycznej A. Szromka. Ich porównanie umożliwia ocenę rozwoju turystycznego i analizę poziomu rozwoju turystycznego Gminy Jabłonna i powiatu lubelskiego na tle innych gmin i powiatów województwa lubelskiego. Poniżej zaprezentowano opisy wskaźników funkcji turystycznej⁵⁹.

Wskaźnik Baretje'a-Deferta (W_{BD})

Wyraża się on liczbą turystycznych miejsc noclegowych przypadających na 100 mieszkańców miejscowości turystycznej. W literaturze jest on również nazywany wprost wskaźnikiem funkcji turystycznej miejscowości. Interpretacja wartości, jakie przyjmuje wskaźnik W_{BD} , często jest zależna od kryteriów przyjętych przez

⁵⁹ Opis wskaźników funkcji turystycznych na podstawie: A. Szromek, *Wskaźniki funkcji turystycznej. Koncepcja wskaźnika funkcji turystycznej i uzdrowiskowej*, Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice 2012, s. 60-75.

badacza, a zatem jest arbitralna. Jedni autorzy podają, iż wartość wskaźnika powyżej 100 wskazuje na dobrze rozwiniętą funkcję turystyczną, z kolei inni obniżają to kryterium dla obszarów Polski do 50.

$$W_{BD} = \frac{\text{liczba miejsc noclegowych}}{\text{liczba stałych mieszkańców}} * 100$$

D. Pearce proponuje aby do interpretacji wskaźnika W_{BD} stosować sześciostopniową skalę wartości M. Boyer, którą zaprezentowano w poniższej tabeli :

Tabela 29. Interpretacja wskaźnika Baretje'a-Deferta w skali M. Boyer.

Wartość wskaźnika W_{BD}	Interpretacja
< 4	Aktywność turystyczna praktycznie nie istnieje
4-10	Mały ruch turystyczny
10-40	Gmina z istotną, ale nie dominującą funkcją turystyczną
40-100	Gmina z dominującą funkcją turystyczną
100-500	Duży ośrodek turystyczny
500 <	Nowoczesny i bardzo dobrze rozwinięty ośrodek turystyczny

A. Szromek, Wskaźniki funkcji turystycznej. Koncepcja wskaźnika funkcji turystycznej i uzdrowiskowej, Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice 2012, s. 65.

Wskaźnik Schneidera (W_S)

Wyraża on liczbę turystów korzystających z noclegów przypadających na 100 stałych mieszkańców obszaru. R.J. Schneider połączył niektóre cechy wskaźnika Baretje'a-Deferta W_{BD} i Deferta W_D , tworząc własną miarę. Jest to, zatem wskaźnik porównujący proporcję turystów w relacji do stałych mieszkańców obszaru. Uznaje się, iż obszar jest dobrze rozwinięty turystycznie, jeśli jego osiągnięta poziom 500 i więcej.

$$W_S = \frac{\text{korzystających z noclegów}}{\text{liczba stałych mieszkańców}} * 100$$

Wskaźnik Charvata (W_{CH})

Jest miarą określającą liczbę udzielonych noclegów przypadających na 100 mieszkańców obszaru, a zatem jak poprzedni wskaźnik (W_S), pozwala ocenić intensywność ruchu turystycznego, jaka występuje na badanym obszarze. L. Charvat nie określił jednak wartości progowej wskaźnika, po przekroczeniu, której obszar zostanie uznany za dobrze rozwinięty pod względem funkcji turystycznej.

$$W_{CH} = \frac{\text{udzielone noclegi}}{\text{liczba stałych mieszkańców}} * 100$$

Wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych (W_{WPM})

Wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych W_{WPM} to iloraz udzielonych noclegów przez iloczyn miejsc noclegowych i liczby dni w roku w których przyjmowano gości (np. dla całego roku będzie to 365 dni).

Wskaźnik W_{WPM} prezentuje stopień wykorzystania miejsc w ujęciu procentowym, w skali od 0% do 100%, co jest również przydatne w opisie efektywności świadczenia usług w obszarze eksploatacji bazy noclegowej. Wskaźnik ten nie powinien pełnić roli miernika rozwoju funkcji turystycznej samodzielnie, gdyż nie jest on *stricto* miernikiem funkcji turystycznej, a raczej wskaźnikiem sprawności operacyjnej obiektu lub grupy obiektów noclegowych na określonym obszarze. Jeśli zastosuje się go wraz z innymi miarami, może być przydatnym narzędziem analitycznym, pełniąc rolę wskaźnika uzupełniającego inne wyniki.

$$W_{WPM} = \frac{\text{udzielone noclegi}}{\text{liczba miejsc noclegowych} * \text{liczba dni w okresie obrachunkowym}} * 100\%$$

Logistyczny wskaźnik funkcji turystycznej $W_{L\beta}$

Miary syntetyczne określają rozwój turystyczny obszaru w kilku analizowanych aspektach jednocześnie. Jedną z takich miar jest właśnie logistyczny wskaźnik funkcji turystycznej $W_{L\beta}$, opracowany przez prof. Adama Szromka, który określa współzależność pomiędzy liczbą udzielonych noclegów, liczbą turystycznych miejsc noclegowych, liczbą stałych mieszkańców obszaru, liczbą turystów korzystających z noclegów i powierzchnią badanego obszaru w km². Wskaźnik określa się na podstawie wzoru:

$$W_{L\beta} = \frac{U_n^{1,47} \cdot e^{-21,18+0,11\frac{T}{p\cdot\sqrt{Msc}}+0,71\left(\frac{\log U_n}{R}\right)^3}}{1 + U_n^{1,47} \cdot e^{-21,18+0,11\frac{T}{p\cdot\sqrt{Msc}}+0,71\left(\frac{\log U_n}{R}\right)^3}}$$

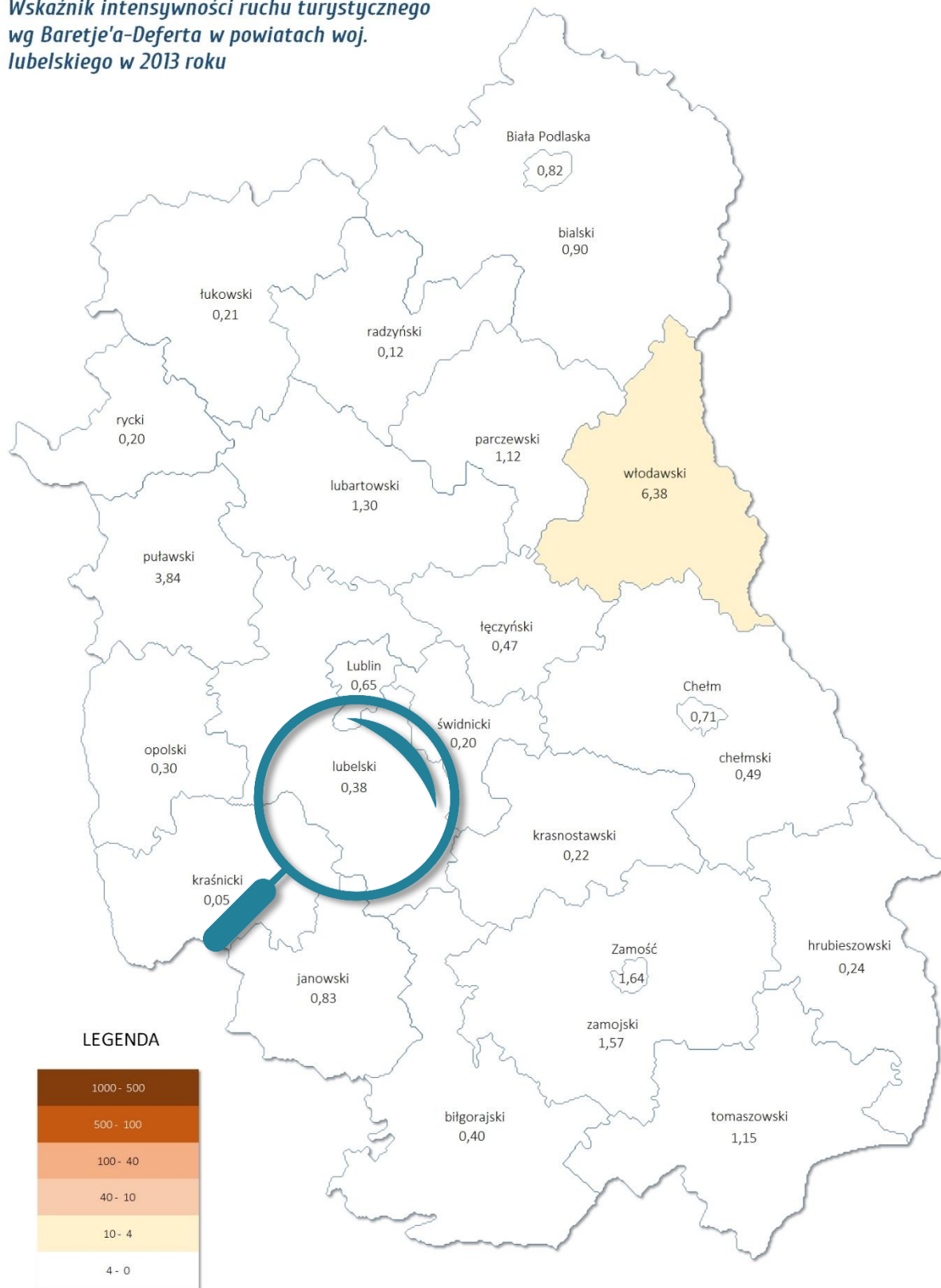
gdzie:

- U_n – liczba udzielonych noclegów,
- Msc – liczba turystycznych miejsc noclegowych,
- R – liczba stałych mieszkańców obszaru,
- T – liczba turystów korzystających z noclegów,
- p – powierzchnia badanego obszaru w km².

Poniżej zaprezentowano mapy powiatów i gmin województwa lubelskiego prezentujące poziom rozwoju turystycznego w oparciu o 5 wskaźników funkcji turystycznej. Umożliwiają one wizualizację porównawczą poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego.

Mapa 32. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Baretje'a-Deferta w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku.

Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg Baretje'a-Deferta w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku

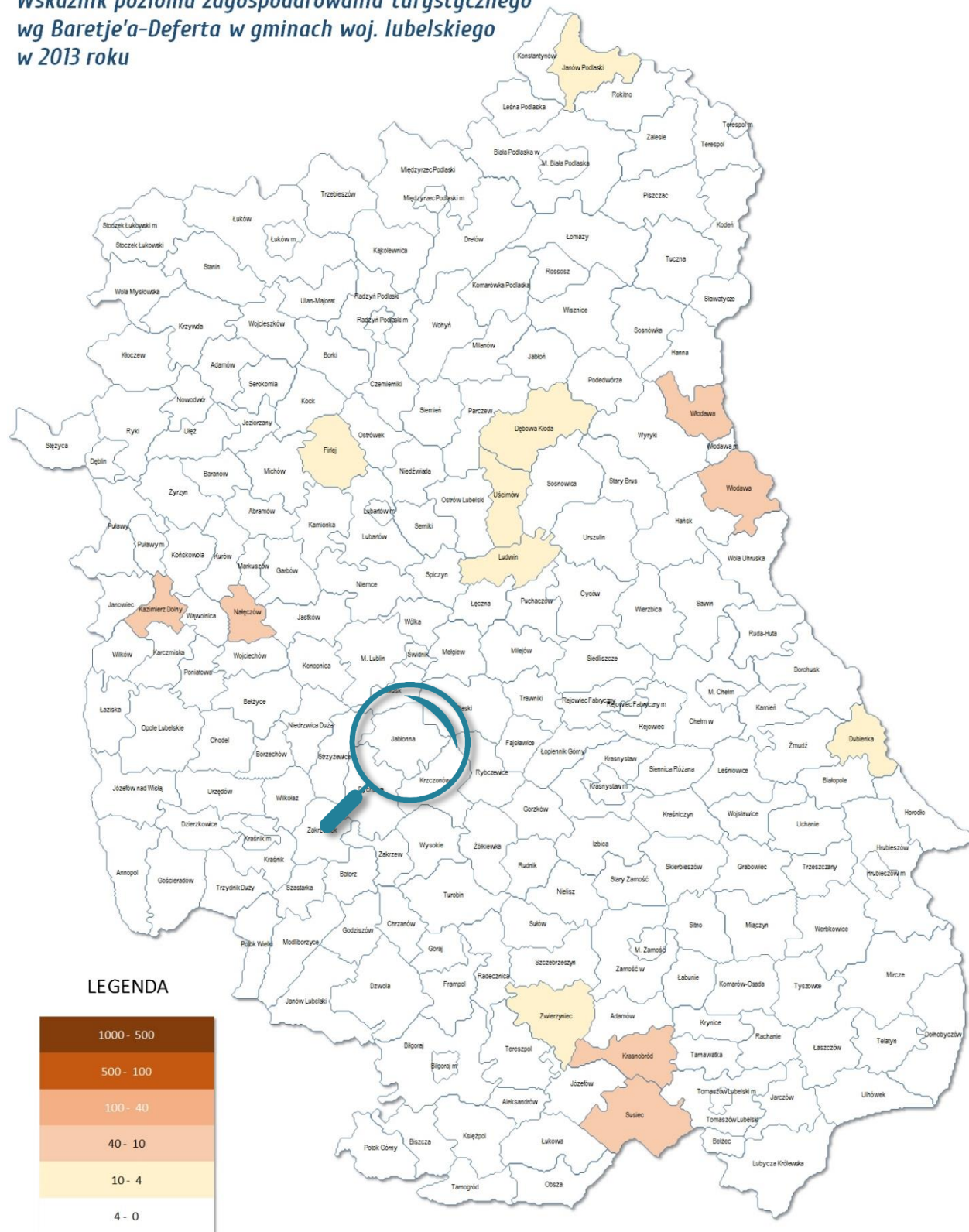

Opracowanie: Polska Agencja Rozwoju Regionalnego - PARR, www.parr.com.pl

Mapa 33. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Baretje'a-Deferta w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku.

Wskaźnik poziomu zagospodarowania turystycznego wg Baretje'a-Deferta w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku

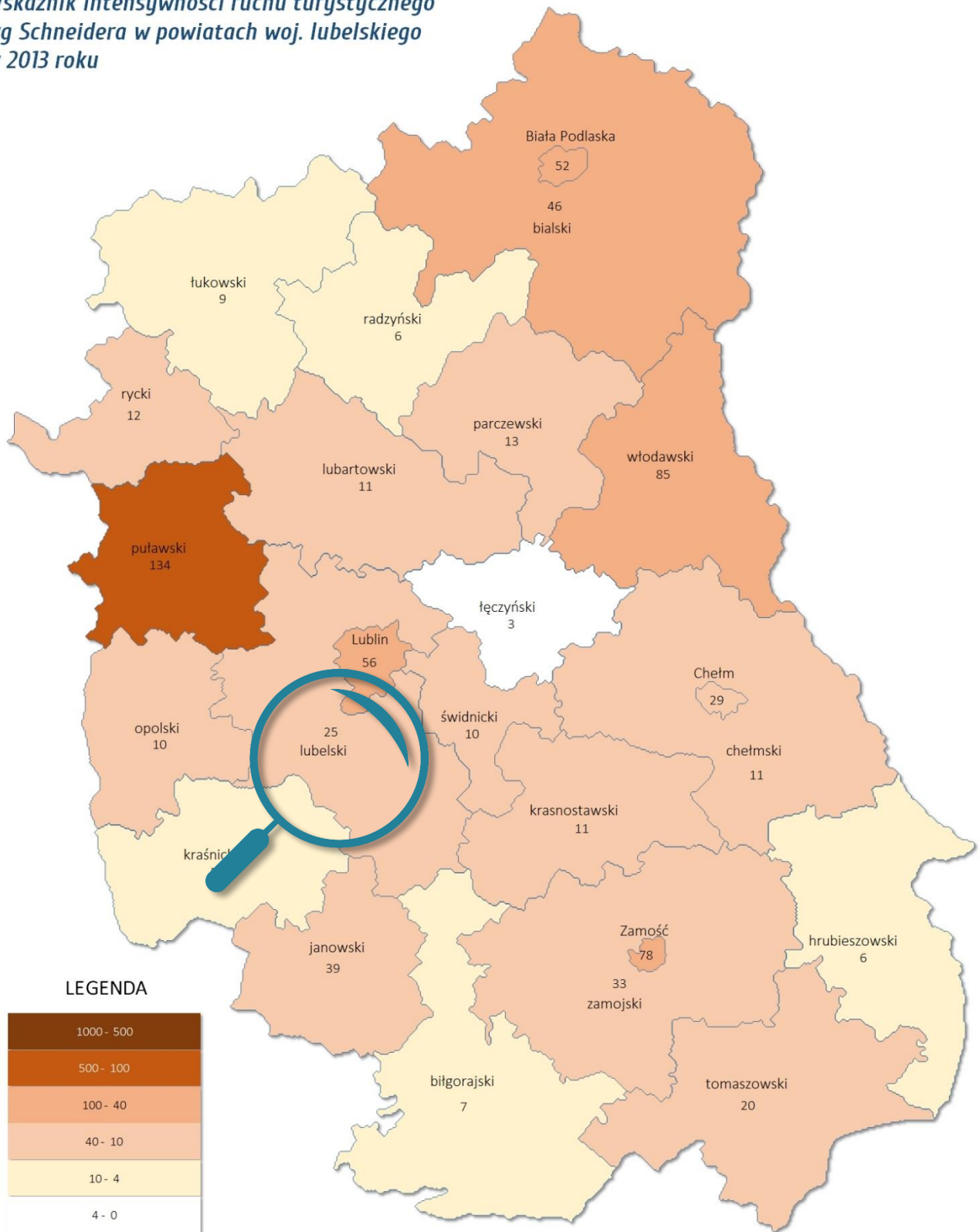
Opracowanie: Polska Agencja Rozwoju Regionalnego - PARR, www.parr.com.pl

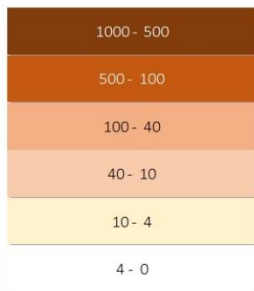
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Mapa 34. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Schneidera w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku.

Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg Schneidera w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku

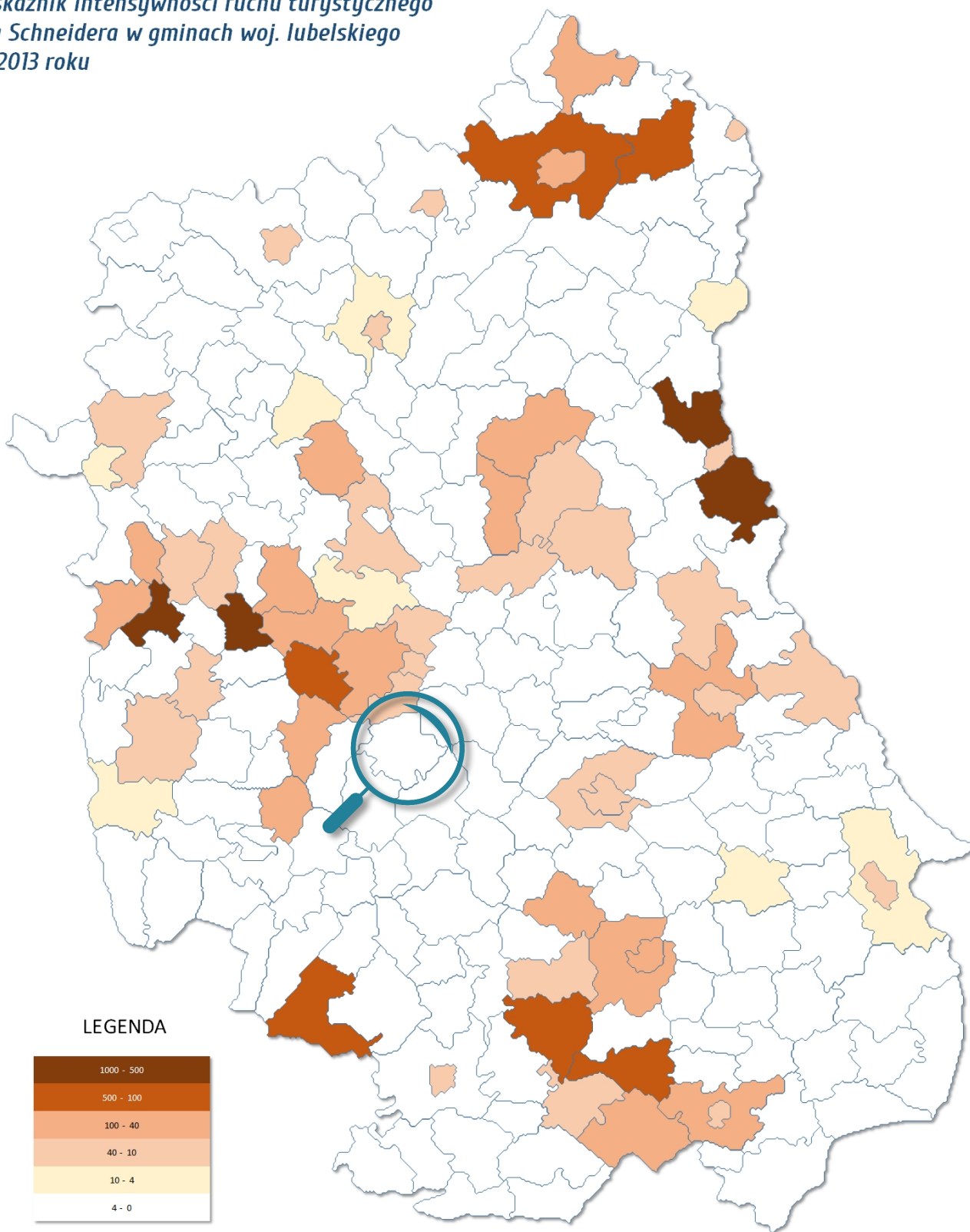
LEGENDA

Opracowanie: Polska Agencja Rozwoju Regionalnego - PARR, www.parr.com.pl

Mapa 35. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Schneidera w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku

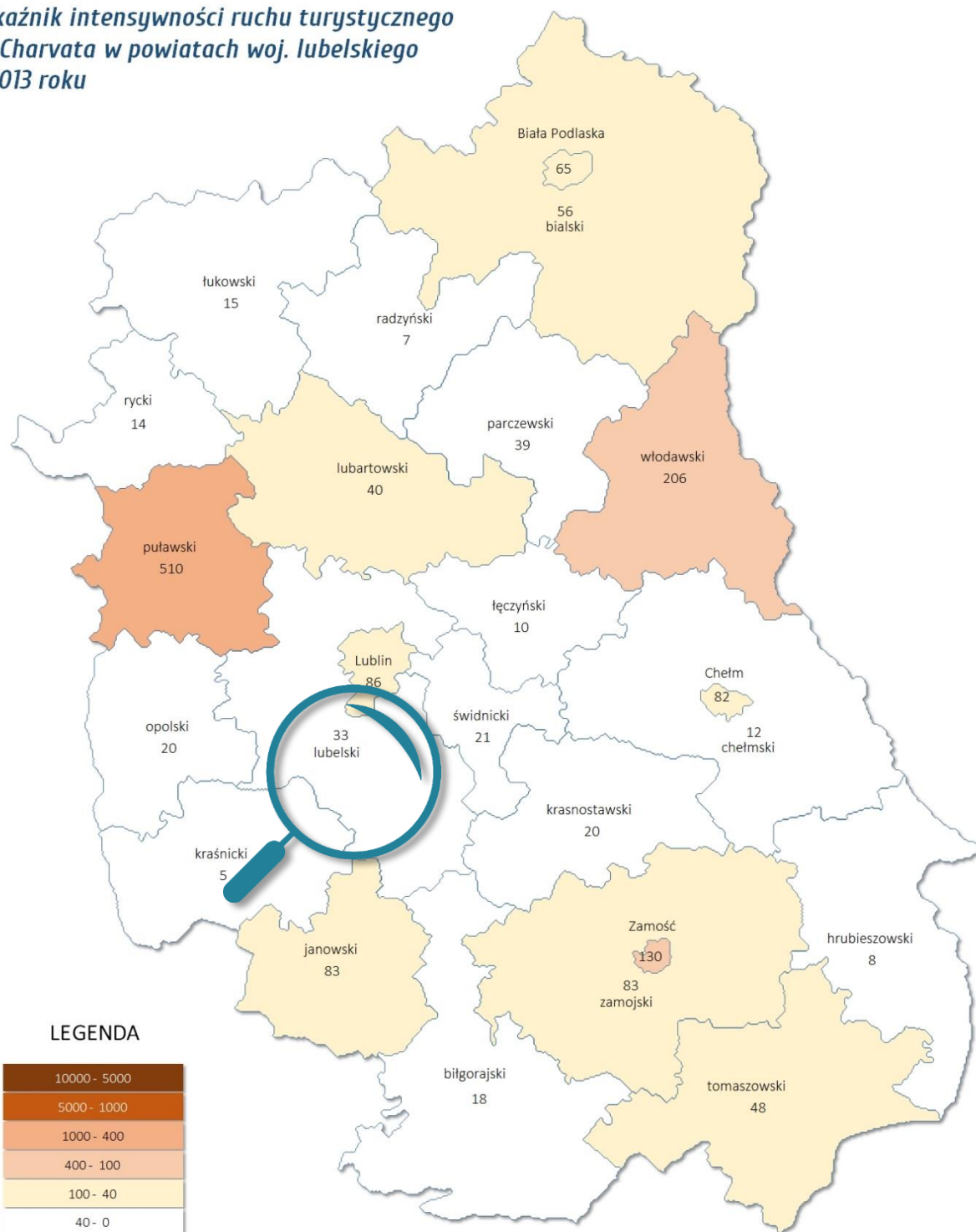
**Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego
wg Schneidera w gminach woj. lubelskiego
w 2013 roku**

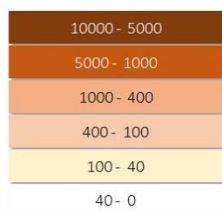
Opracowanie: Polska Agencja Rozwoju Regionalnego - PARR, www.parr.com.pl

Mapa 36. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Charvata w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku

Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg Charvata w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku

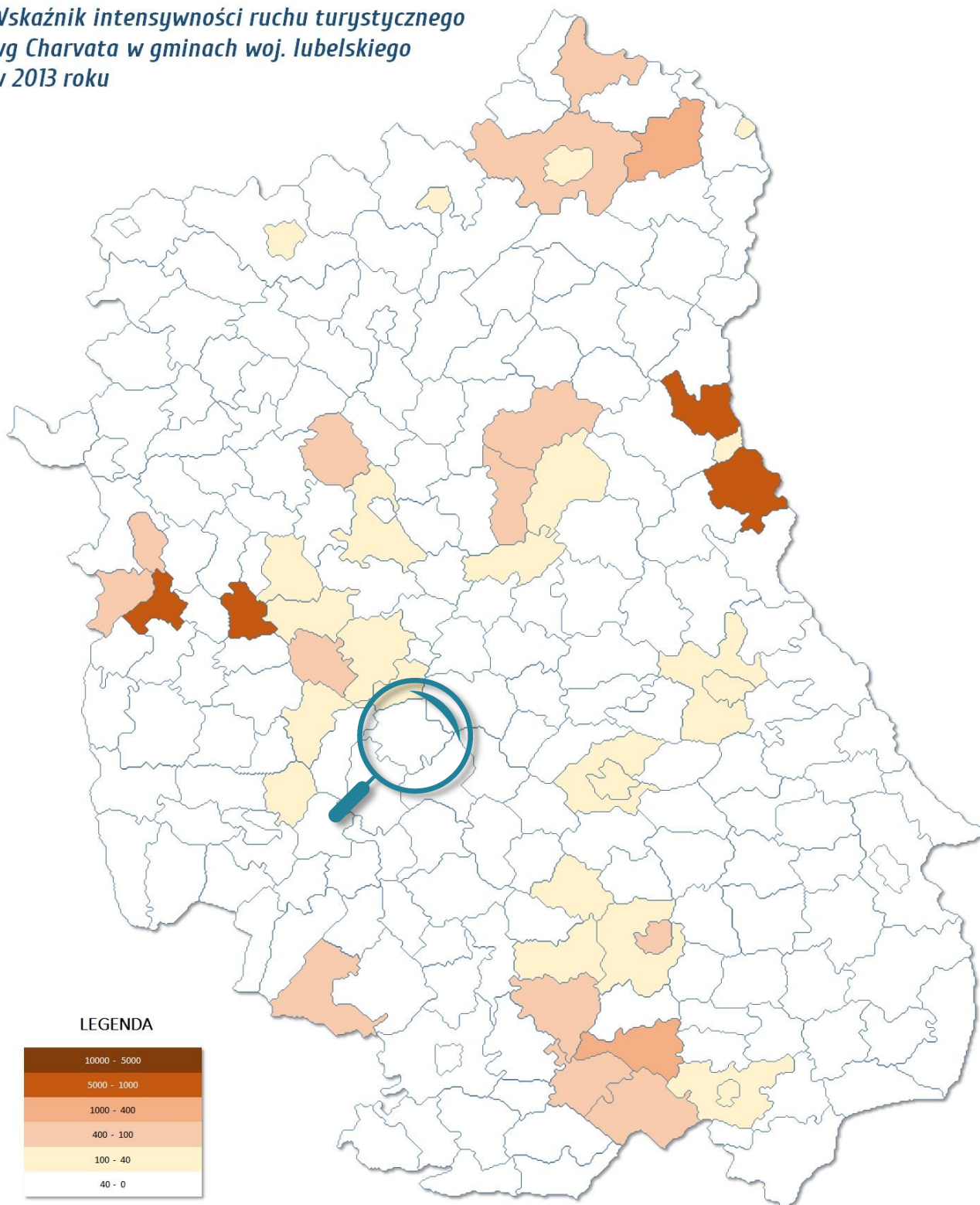
LEGENDA

Opracowanie: Polska Agencja Rozwoju Regionalnego - PARR, www.parr.com.pl

Mapa 37. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Charvata w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku.

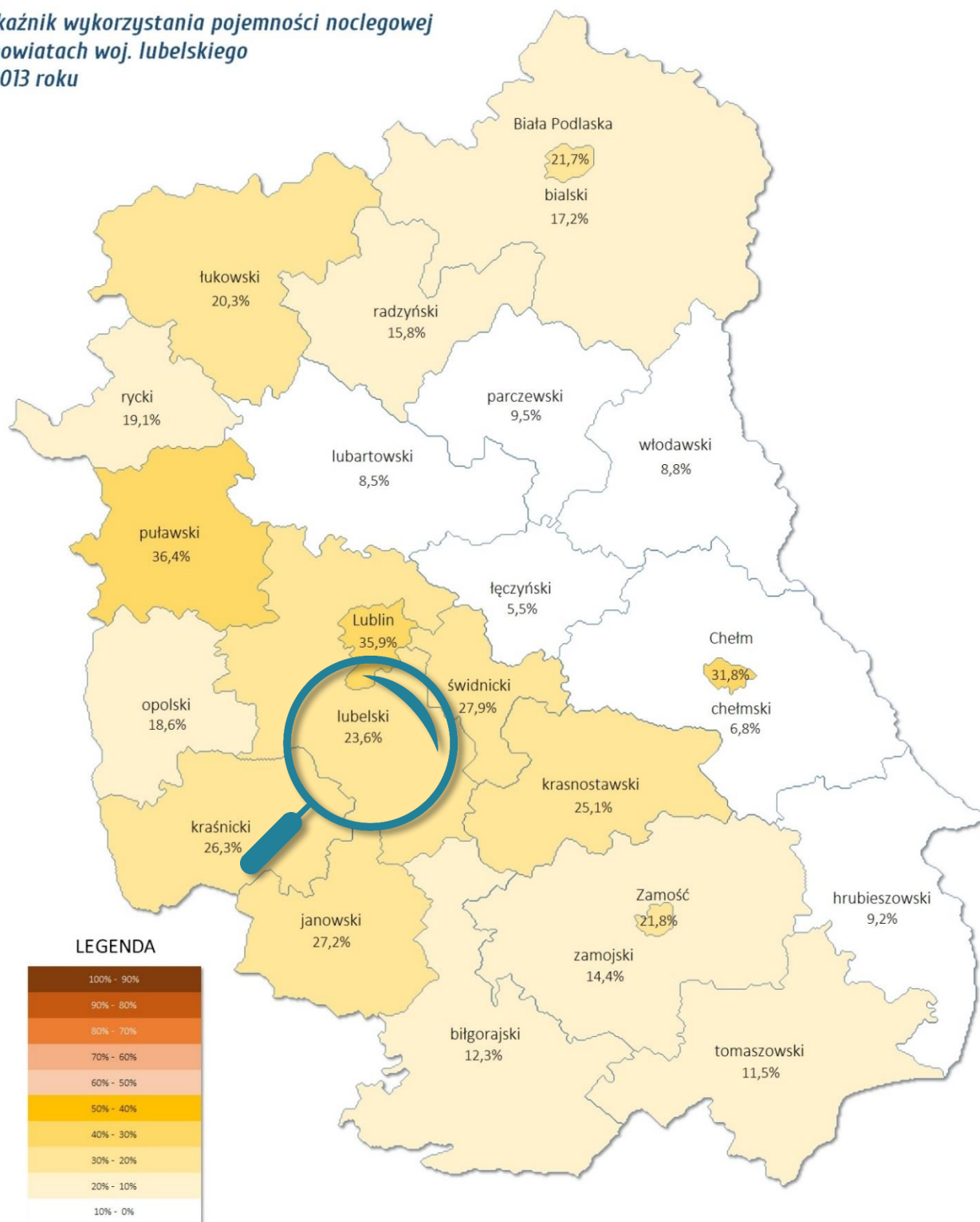
**Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego
wg Charvata w gminach woj. lubelskiego
w 2013 roku**

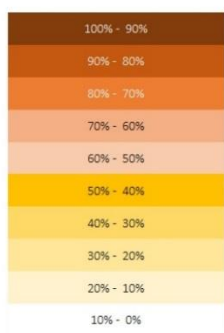
Opracowanie: Polska Agencja Rozwoju Regionalnego - PARR, www.parr.com.pl

Mapa 38. Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku.

Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku

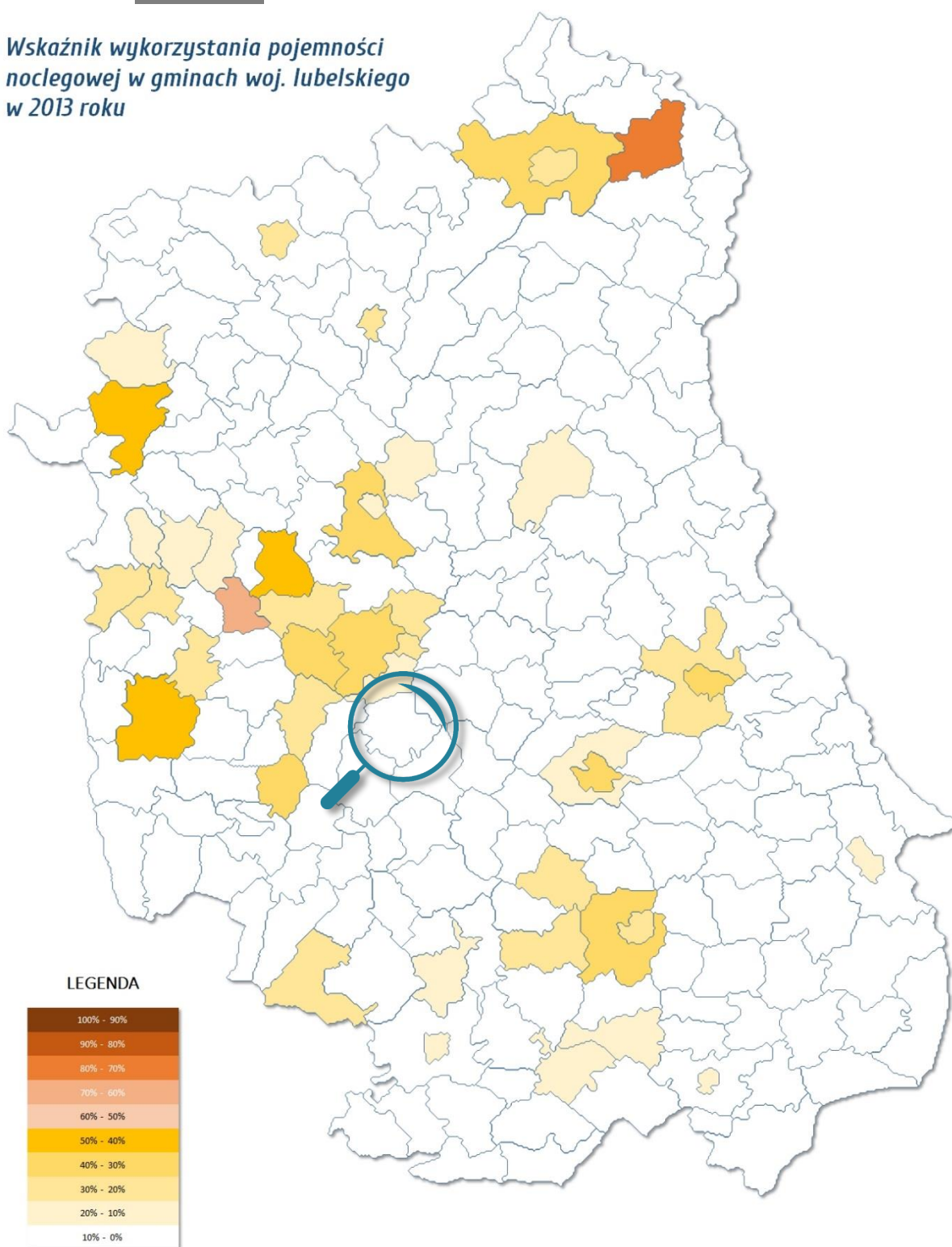
LEGENDA

Opracowanie: Polska Agencja Rozwoju Regionalnego - PARR, www.parr.com.pl

Mapa 39. Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku.

Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku

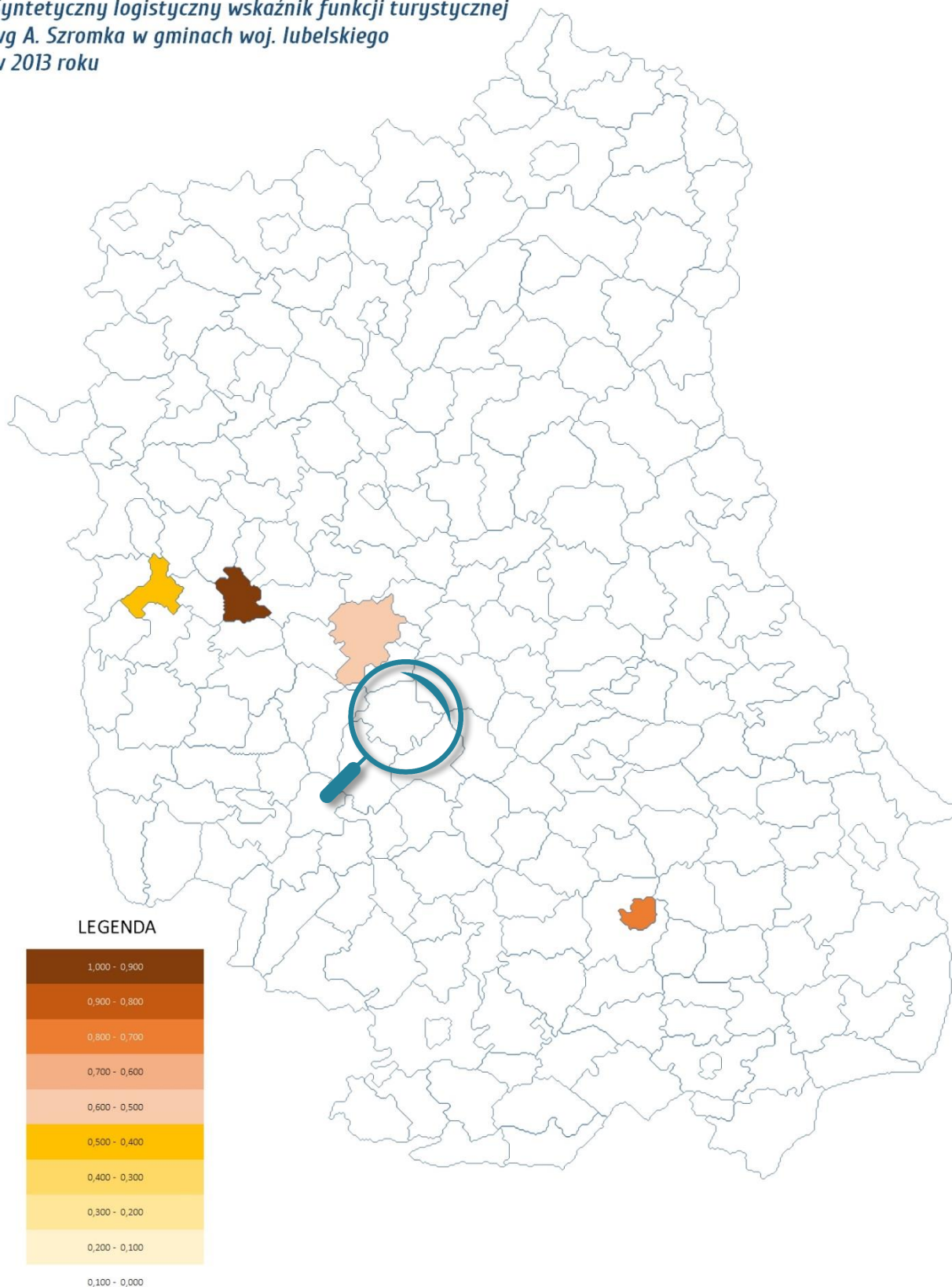

Opracowanie: Polska Agencja Rozwoju Regionalnego - PARR, www.parr.com.pl

Mapa 40. Syntetyczny logistyczny wskaźnik funkcji turystycznej wg A. Szromka w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku.

Syntetyczny logistyczny wskaźnik funkcji turystycznej wg A. Szromka w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku

Opracowanie: Polska Agencja Rozwoju Regionalnego - PARR, www.parr.com.pl

Przyjęte skale do poszczególnych wskaźników funkcji turystycznych (z wyjątkiem logistycznego wskaźnika A. Szromka W_{LB} , gdzie przyjęto skalę o interwale 0,1 i wskaźnika wykorzystania miejsc noclegowych, w którym zastosowano interwał co 10%) są interpretacją skali M. Boyer [patrz: [skala M. Boyer](#)], poddaną ewentualnej modyfikacji wynikającej z kryteriów definiowania obszaru turystycznego dla poszczególnych wskaźników:

Tabela 30. Kryteria wybranych wskaźników funkcji turystycznej.

Lp.	Wybrane wskaźniki	Kryterium definiowania obszaru turystycznego
1.	wskaźnik Schneidera	500
2.	wskaźnik Charvata	5 000
3.	wskaźnik Baretje'a-Deferta	50
4.	wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych	50%

Źródło: A. Szromek, Przegląd wskaźników funkcji turystycznej i ich zastosowanie w ocenie rozwoju turystycznego obszaru na przykładzie gmin województwa śląskiego, Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Gliwice 2011, s. 12.

Modyfikacja skali polega na pomnożeniu wartości poszczególnych przedziałów wskaźnika W_{BD} przez iloraz, w którym dzielną jest kryterium definiowania obszaru turystycznego dla danego wskaźnika (np. Charvata lub Schneidera) a dzielnikiem wartość kryterium definiowania obszaru turystycznego dla wskaźnika Baretje'a-Deferta. Tym samym skala M. Boyer dla wskaźnik Baretje'a-Deferta w przypadku wskaźnika Charvata została pomnożona x 100, a w przypadku wskaźnika Schneidera x 10. Wyniki tych obliczeń prezentuje poniższa tabela:

Tabela 31. Analiza funkcji turystycznej Gminy Jabłonna w oparciu o wybrane wskaźniki.

Lp.	Wybrane wskaźniki	Kryterium definiowania obszaru turystycznego	Wartość dla Gminy Jabłonna	Opis funkcji turystycznej Gminy Jabłonna
1.	wskaźnik Baretje'a-Deferta	50	0,00	Aktywność turystyczna nie istnieje
2.	wskaźnik Schneidera	500	0	Aktywność turystyczna nie istnieje
3.	wskaźnik Charvata	5 000	0	Aktywność turystyczna nie istnieje
4.	wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych	50%	0,00%	Aktywność turystyczna nie istnieje

Źródło: opracowanie własne na podstawie: A. Szromek, Przegląd wskaźników funkcji turystycznej..., s. 12.

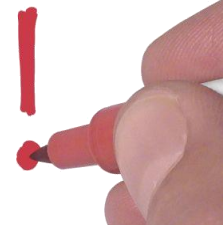
Wartość dla Gminy Jabłonna syntetycznego logistycznego wskaźnika funkcji turystycznej A. Szromka W_{LB} wynosi 0,0000 (w skali 0,00 – 1,00). Dla porównania można dodać, że W_{LB} dla Gminy Kazimierz Dolny wynosi 0,479, dla Nałęczowa 0,941, a dla całego województwa lubelskiego: 0,459.

Analiza funkcji turystycznej gmin i powiatów województwa lubelskiego generalnie ukazuje **bardzo słabą kondycję lubelskich samorządów w zakresie turystyki**. Poza Nałęczowem, Kazimierzem Dolnym, Zamościem, Lublinem, Gminą Włodawa, Zwierzyńcem, Krasnobrodem, Sułcem, Janowem Podlaskim, Ludwinem i Firlejem w zasadzie nie można mówić w przypadku pozostałych gmin o rozwoju funkcji turystycznych, przy czym w przypadku powyższych gmin (oprócz Nałęczowa i Kazimierza Dolnego) stan rozwoju turystyki jest i tak na niewysokim poziomie.

Powyższa analiza wykazuje, że Gmina Jabłonna *nie ma* wykształconych żadnych funkcji turystycznych. Również perspektywy rozwojowe w tym zakresie są niewielkie.

Tym samym próba opierania rozwoju obszaru w oparciu o szeroko rozumiany sektor regularnej, kilkudniowej turystyki jest w przypadku Gminy Jabłonna *nieuzasadniona*.

6. JAKOŚĆ RZĄDZENIA

Zdolność gminy do skutecznego rządzenia i przewycięzania problemów rozwojowych stanowi obecnie jedno z głównych wyzwań samorządów lokalnych w Polsce. W niniejszej analizie skoncentrowano się na krótkim omówieniu następujących czynników decydujących o jakości rządzenia w gminie, tj.: zdolności inwestycyjnej, podejmowanych inwestycjach, zagospodarowaniu przestrzennym i wizerunku gminy.

6.1. Analiza zdolności inwestycyjnej

Zdolność gminy do inwestowania uzależniona jest głównie od wielkości dochodów oraz struktury wydatków w budżecie gminy.

Budżet gminy jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów uchwalany w formie uchwały budżetowej, przyjmowanej na podstawie zapisów ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy o finansach publicznych. Na jego podstawie gmina może prowadzić swoją gospodarkę finansową w sposób jawny i samodzielny.

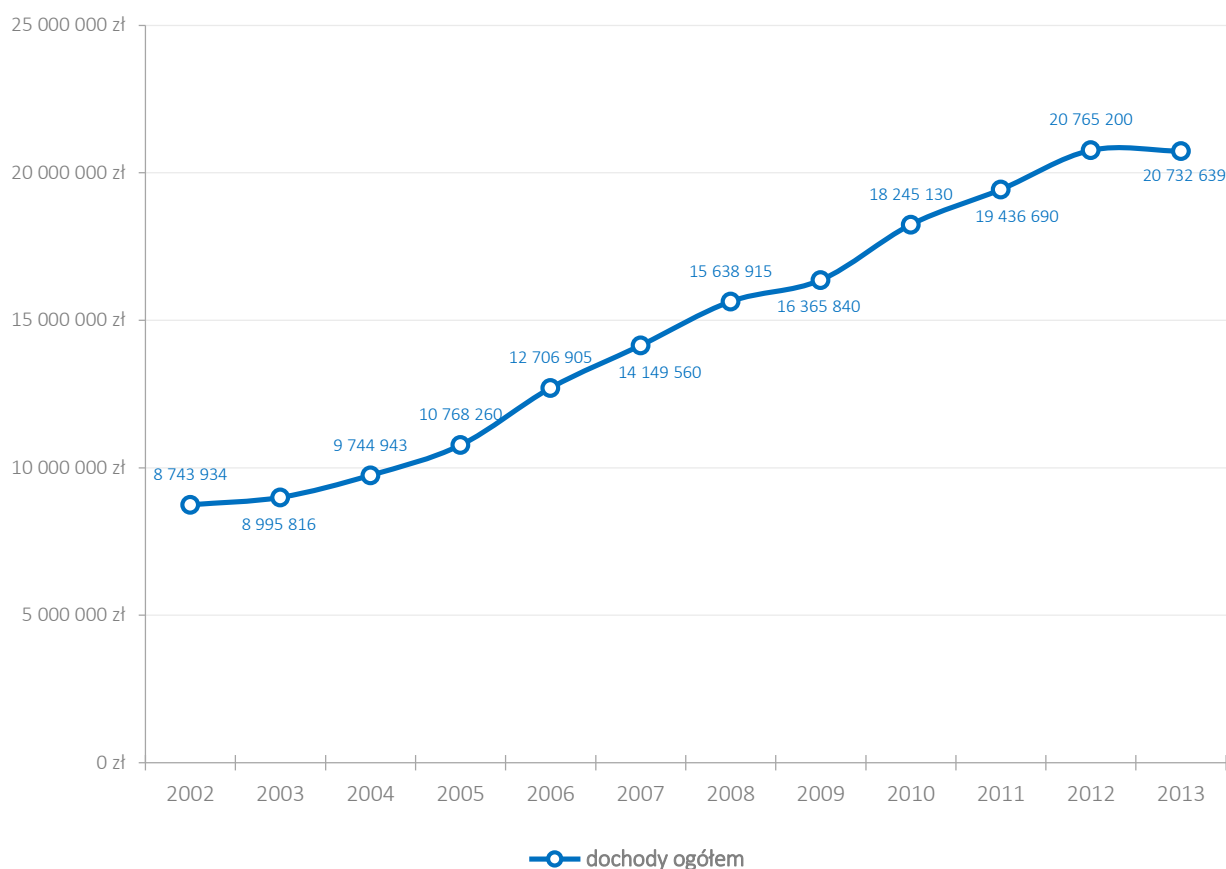
Zasadniczo na możliwości i potencjał rozwojowy gminy wpływa ilość dochodów budżetowych, w skład których wchodzi: dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Dochodami gminy mogą być również środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, w tym środki z budżetu Unii Europejskiej oraz innych zagranicznych mechanizmów finansowych. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego dzieli dochody gminy na następujące grupy:

- » wpływy ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw podatkowych (np. podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny czy podatek od środków transportu),

- » wpływy z opłat (opłata skarbową, opłata targowa, opłata miejscowa, opłata eksploatacyjna),
- » udział w wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych (zamieszkałych lub posiadających siedzibę na terenie gminy),
- » dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe gmin, wpłaty od zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych, odsetki od środków finansowych gminy gromadzonych na rachunkach bankowych, dochody z majątku gminy.

Analizując **dochód Gminy Jabłonna** należy stwierdzić, iż posiada on ogólną tendencję wzrostową, zaś pomiędzy rokiem 2002 a 2013 **został on podwojony**.

Wykres 65. Dochody Gminy Jabłonna w latach 2002-2013.

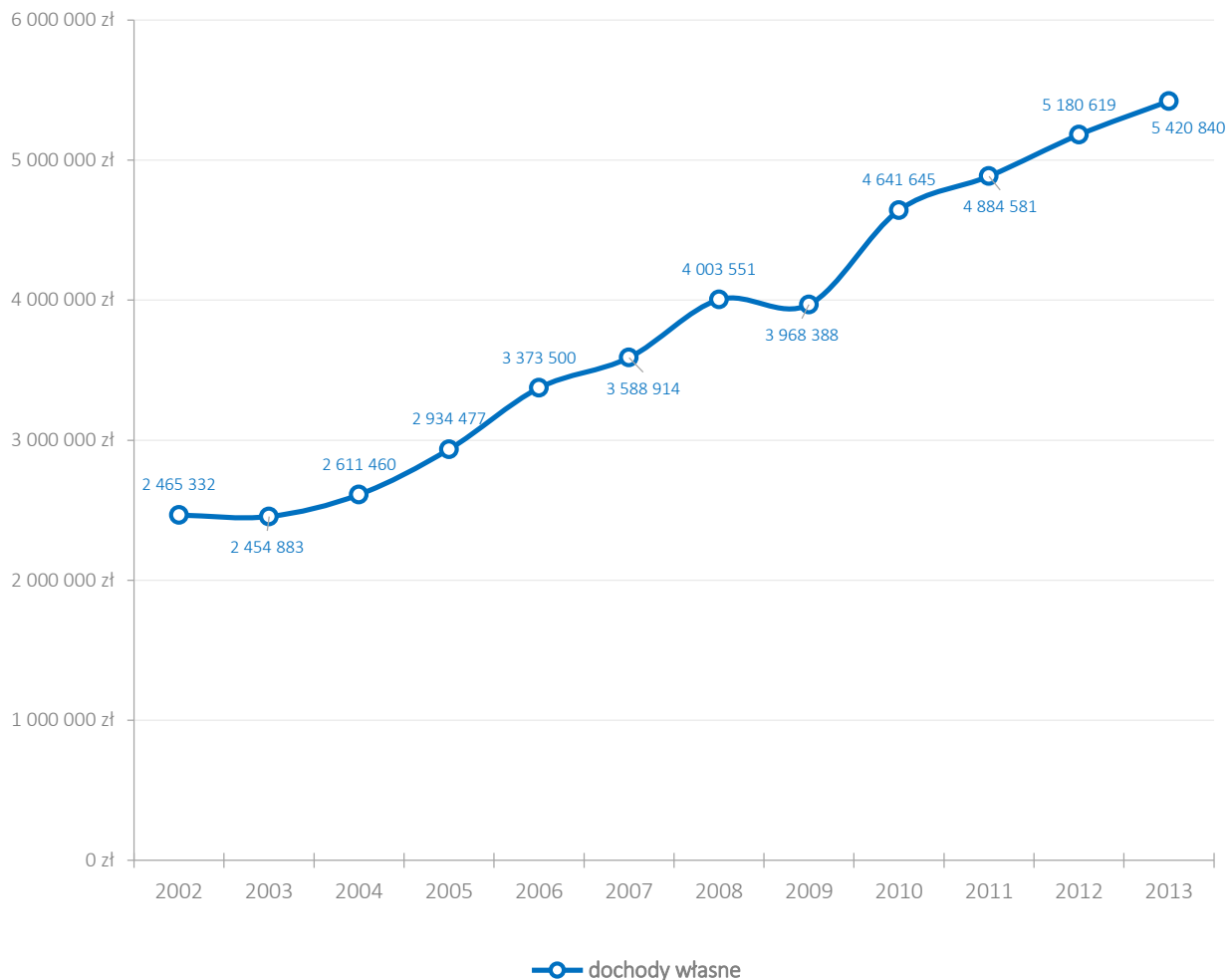
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Stały i systematyczny wzrost dochodów wynika ze wzrostu gospodarczego całego kraju, ale przede wszystkim pojawienia się możliwości finansowania działań ze środków zewnętrznych.

Jednym z czynników świadczących o stopniu rozwoju danego obszaru i przyszłych perspektywach jest wysokość dochodów własnych gminy. W ich skład, oprócz podatków lokalnych wchodzi także opłaty. Jednak zdecydowaną większość udziału stanowi podatek od nieruchomości, szczególnie tych przeznaczonych pod prowadzenie działalności gospodarczej. Pozostałe, takie jak podatek rolny lub leśny, mają zdecydowanie mniejszy wpływ na wysokość budżetu. W latach 2002-2013 w gminie **stale zwiększała się** wysokość zbieranych podatków lokalnych, a co za tym idzie **dochód własny**. W 2013 roku wysokość dochodów własnych osiągnęła **największą wartość** od 2002 roku – 5 420 840 zł, co stanowi wzrost o 4,6% w stosunku do roku 2012. Co ciekawe, ogólnosiwiatowy kryzys gospodarczy, zauważalna w wielu polskich gminach niska dynamika wzrostu

wpływów z podatku od nieruchomości oraz zmiany w konstrukcji podatku dochodowego od osób fizycznych nie wpłynęły w sposób negatywny na wysokość dochodów własnych gminy. **W latach 2009-2013 poziom dochodów własnych Gminy Jabłonna ma wyraźną tendencję wzrostową.**

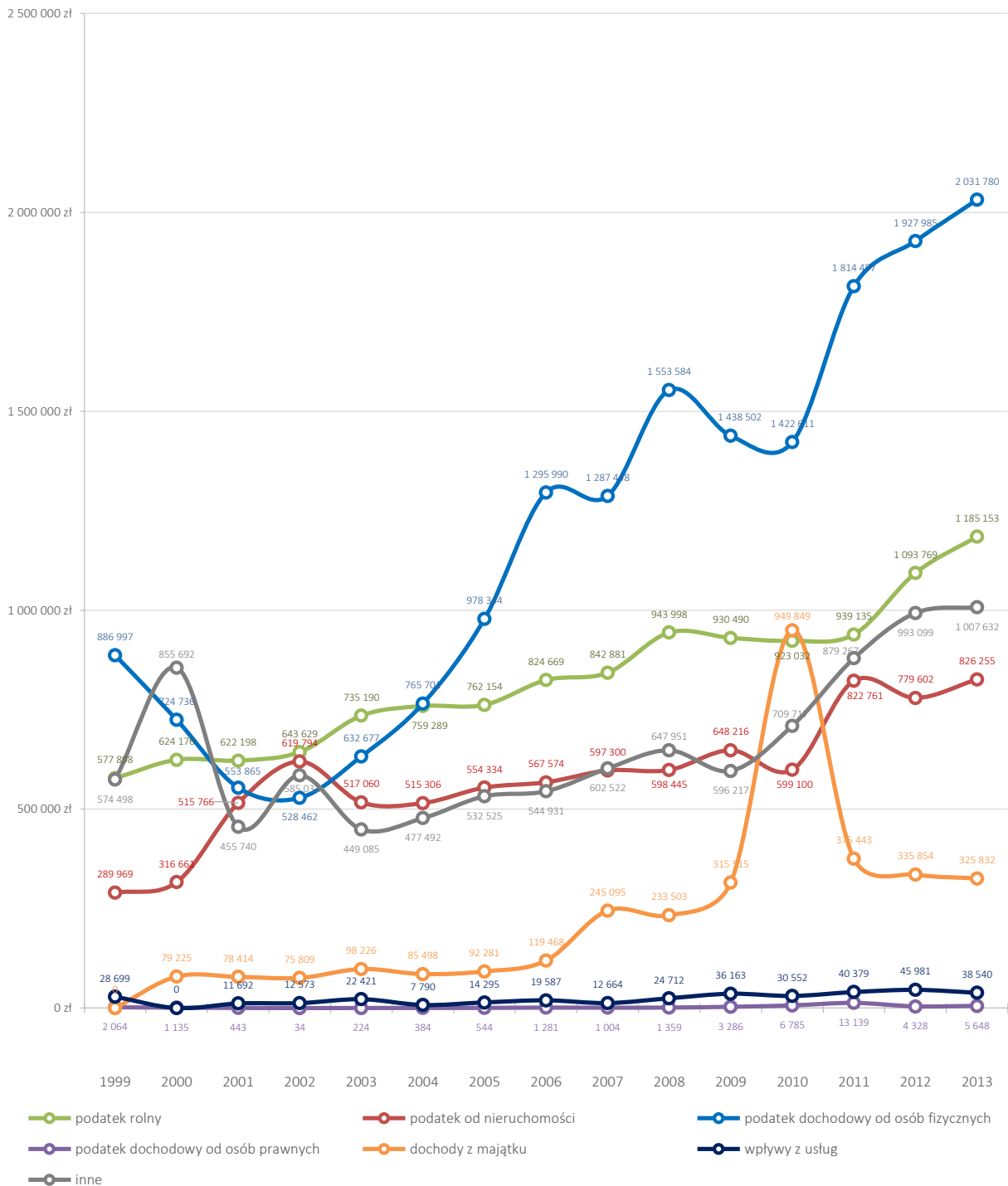
Wykres 66. Dochody własne Gminy Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura dochodów własnych w 2013 roku kształtowała się w następujący sposób:

Wykres 67. Struktura dochodów własnych w Gminie Jabłonna w latach 1999-2013.

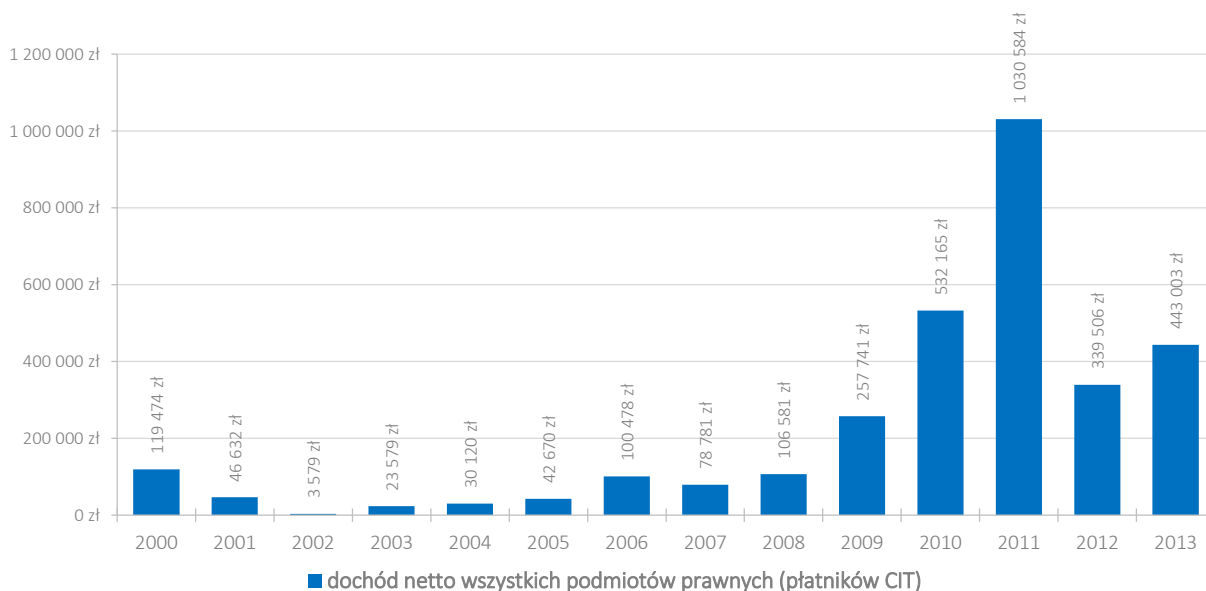

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wyraźnie zauważalny jest wzrost dochodów pochodzących z podatku od osób fizycznych (PIT) i rolnego oraz nieznaczny, ale systematyczny wzrost podatku od nieruchomości. Wysokie wpływy z PIT świadczą o rosnącej zamożności mieszkańców Gminy i poprawiającej się kondycji firm zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji Informacji o Działalności Gospodarczej. Powodem do niepokoju mogą być niskie wpływy do budżetu pochodzące od osób prawnych (CIT), ale w strukturze dochodów własnych JST wpływy z CIT są generalnie małe ze względu na niewielki procent trafiający do samorządów z budżetu centralnego (tylko 6,71% podatku płaconego przez podmioty prawne). Wprawdzie w przypadku Gminy Jabłonna można było zauważyć w latach

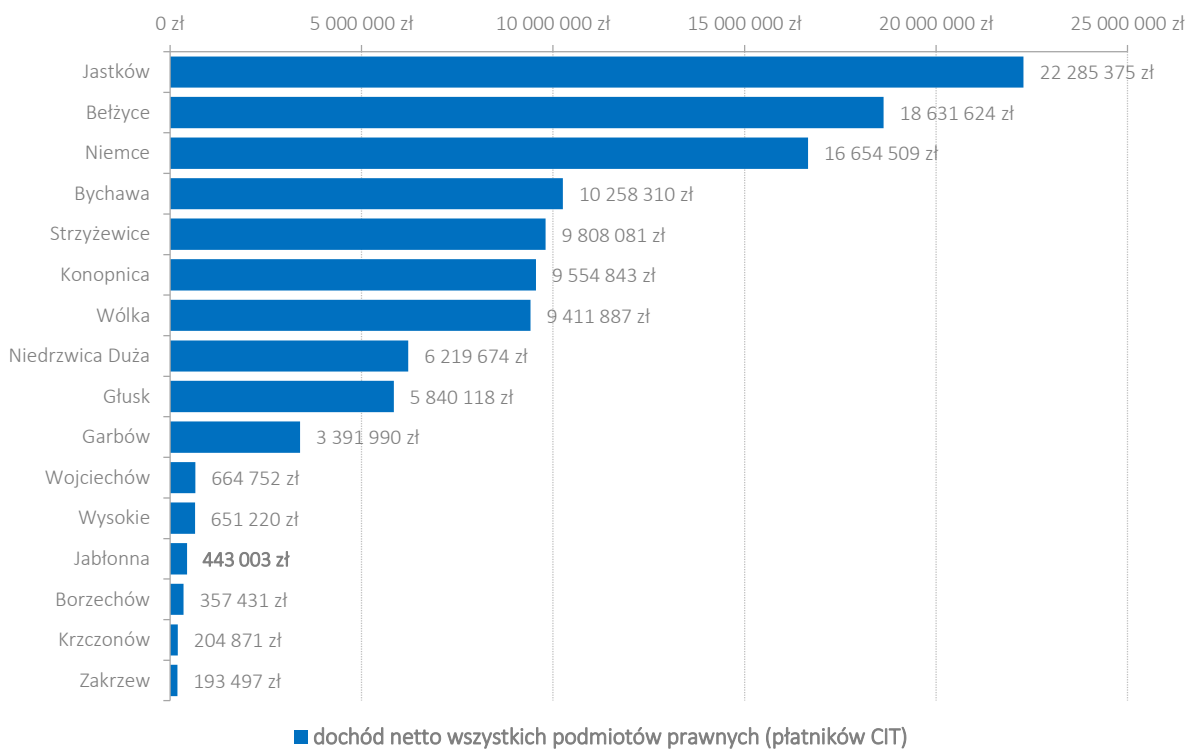
2002-2011 trend wzrostu dochodów podmiotów prawnych (płatników CIT) i w 2011 roku łączne dochody wszystkich CIT-owców przekroczyły 1 mln zł (z czego do budżetu gminy trafiło zaledwie nieco ponad 13 tys. zł), ale problemem pozostaje załamanie trendu wzrostu dochodów podmiotów prawnych w 2012 i 2013 roku oraz ogólnie bardzo niska dynamika wzrostu dochodów i słaba kondycja finansowa firm. Dla porównania, w 2013 roku łączna wysokość dochodów podmiotów prawnych w Gminie Jabłonna wynosiła 443 tys. zł – co dało 13 miejsce w powiecie lubelskim – a w Gminie Jastków podmioty prawne wygenerowały dochód ponad 22 mln.

Wykres 68. Dynamika zmian dochodu wszystkich podmiotów prawnych (CIT) z Gminy Jabłonna.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

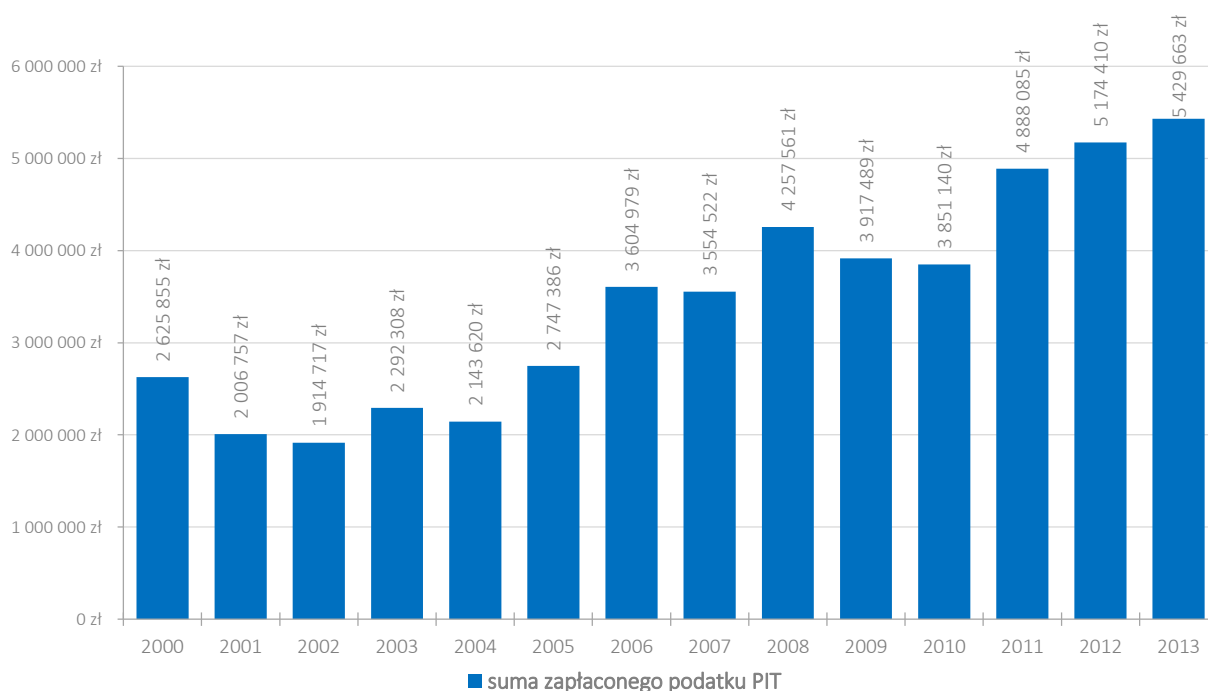
Wykres 69. Dochody podmiotów prawnych (CIT) z terenu powiatu lubelskiego w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Nieco lepiej – niż płatników CIT – przedstawia się w Gminie Jabłonna sytuacja płatników podatku PIT (podatek dochodowy od osób fizycznych). Od 2000 roku można zaobserwować tendencję wzrostową dochodów mieszkańców Gminy Jabłonna, którzy w 2013 roku odprowadzili do budżetu państwa podatek PIT w wysokości prawie 5,5 mln zł (w 2000 roku było to 2,6 mln zł). Ta kwota w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gminy (niezależnie od wieku) wyniosła 684 zł – 11 miejsce w powiecie lubelskim (liderem jest Gmina Konopnica, w której średnia odprowadzonego podatku wyniosła na 1 mieszkańca w 2013 roku 2154 zł). Natomiast w przeliczeniu na 1 efektywną osobę w wieku produkcyjnym (efektywne osoby w wieku produkcyjnym = liczba osób w wieku produkcyjnym - liczba bezrobotnych) średnia kwota odprowadzonego podatku przez mieszkańców Gminy Jabłonna wyniosła 1213 zł, co dało w 2013 roku 11 pozycję w powiecie lubelskim – liderem w tym wskaźniku jest również Gmina Konopnica z efektywną płatnością podatku PIT w średniej kwocie 3597 zł.

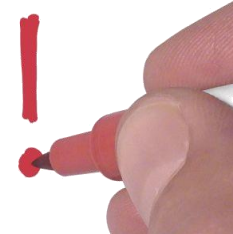
Wykres 70. Dynamika zmian łącznego podatku PIT zapłaconego przez mieszkańców Gminy Jabłonna w latach 2000-2013.

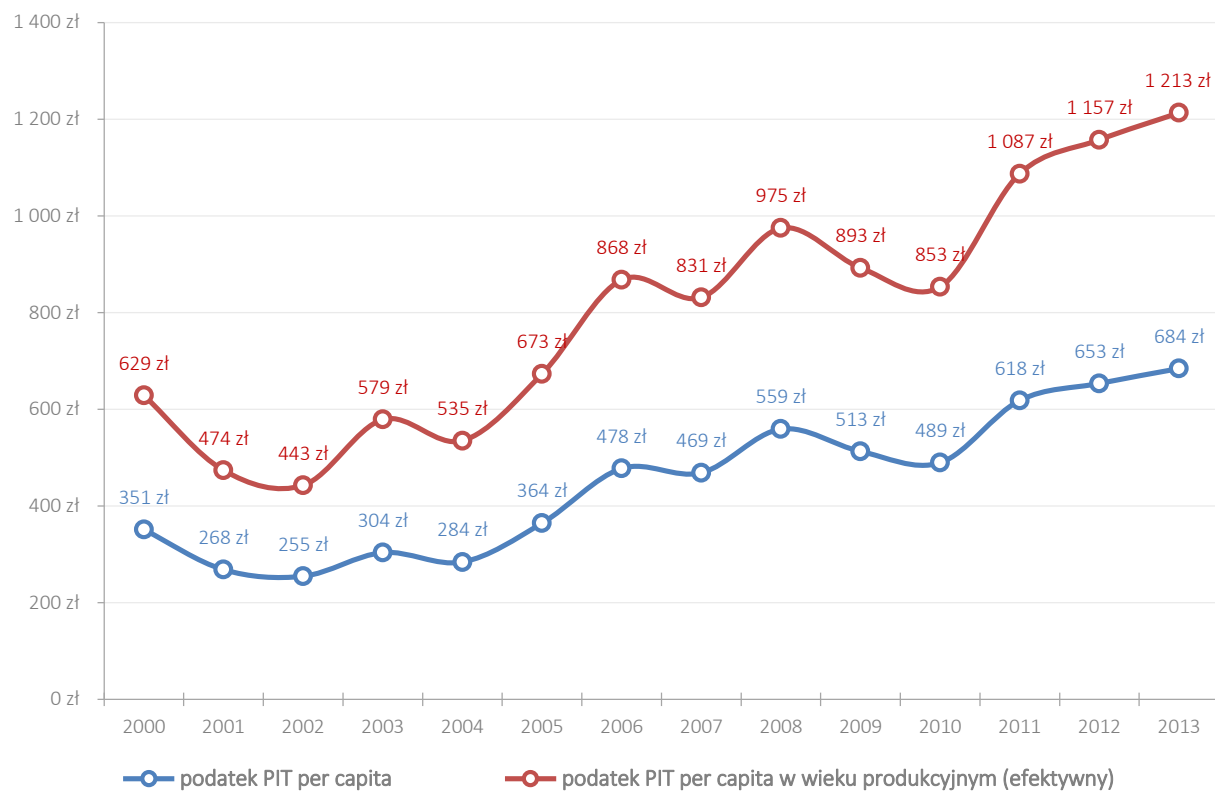
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Gmina Jabłonna to gmina o charakterze rolniczym, cechująca się niewielką dynamiką zmiany źródeł dochodów własnych. W porównaniu z innymi gminami powiatu lubelskiego społeczeństwo jest słabiej sytuowane, a łączne dochody uzyskiwane przez podmioty prawne wyraźnie niższe. Bez zmiany charakteru głównych wpływów z dochodów własnych wzrost pozycji konkurencyjnej Gminy Jabłonna będzie bardzo utrudniony.

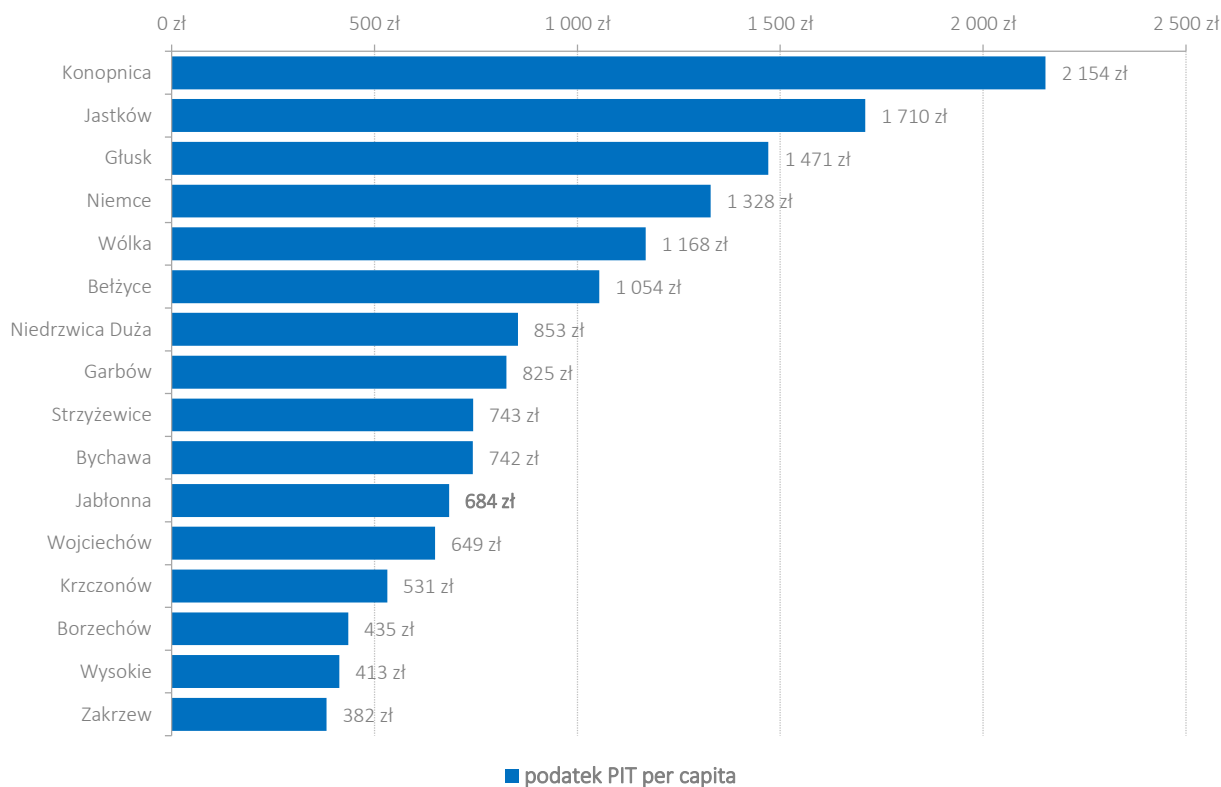

Wykres 71. Dynamika zmiany płatność podatku PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gminy Jabłonna i na 1 efektywnego mieszkańca w wieku produkcyjnym.

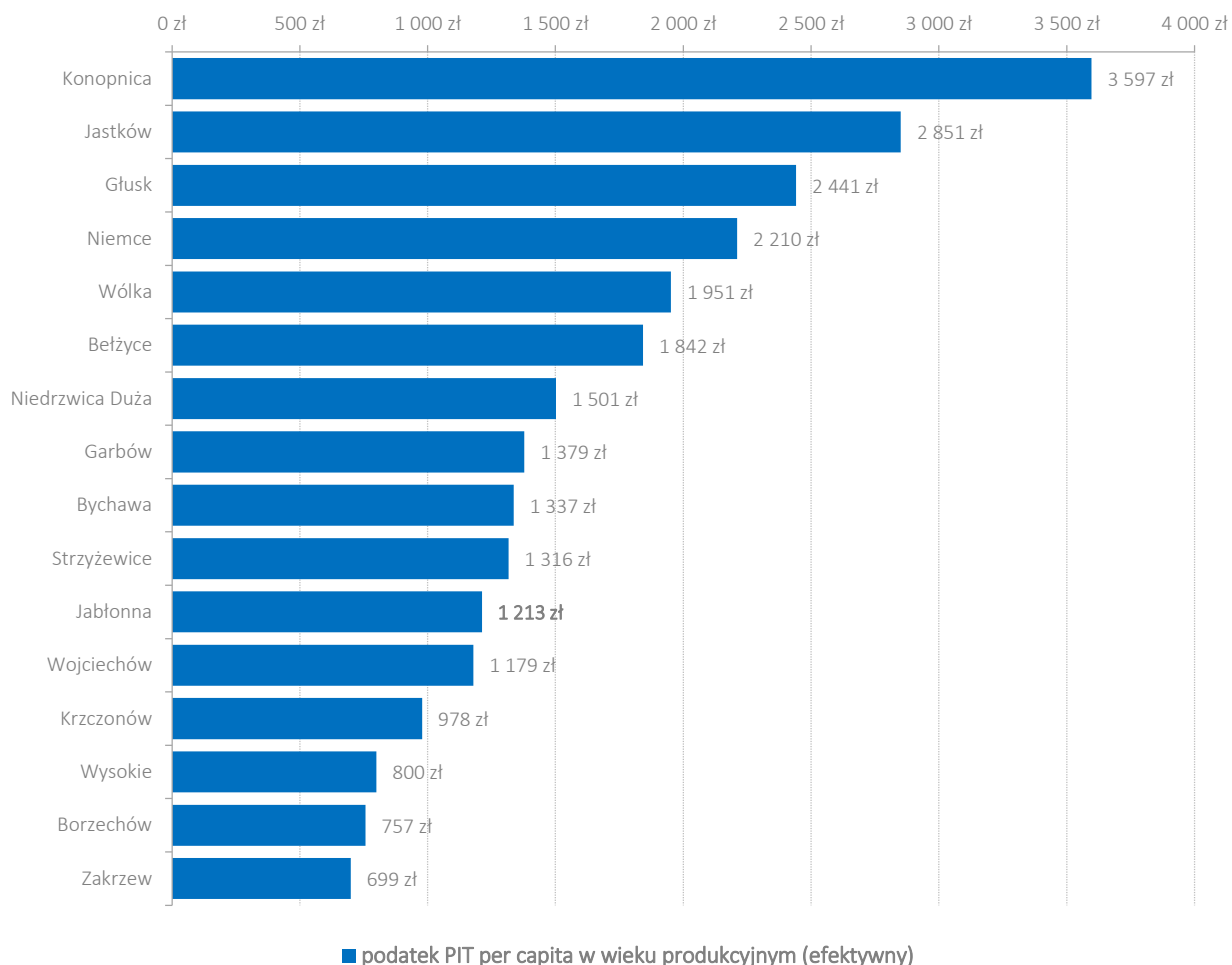
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 72. Średnia kwota podatków odprowadzone w 2013 roku przez osoby fizyczne (PIT) z terenu powiatu lubelskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (per capita).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 73. Średnia kwota podatków odprowadzone w 2013 roku przez osoby fizyczne (PIT) z terenu pow. lubelskiego w przeliczeniu na 1 efektywnego mieszkańca w wieku produkcyjnym.

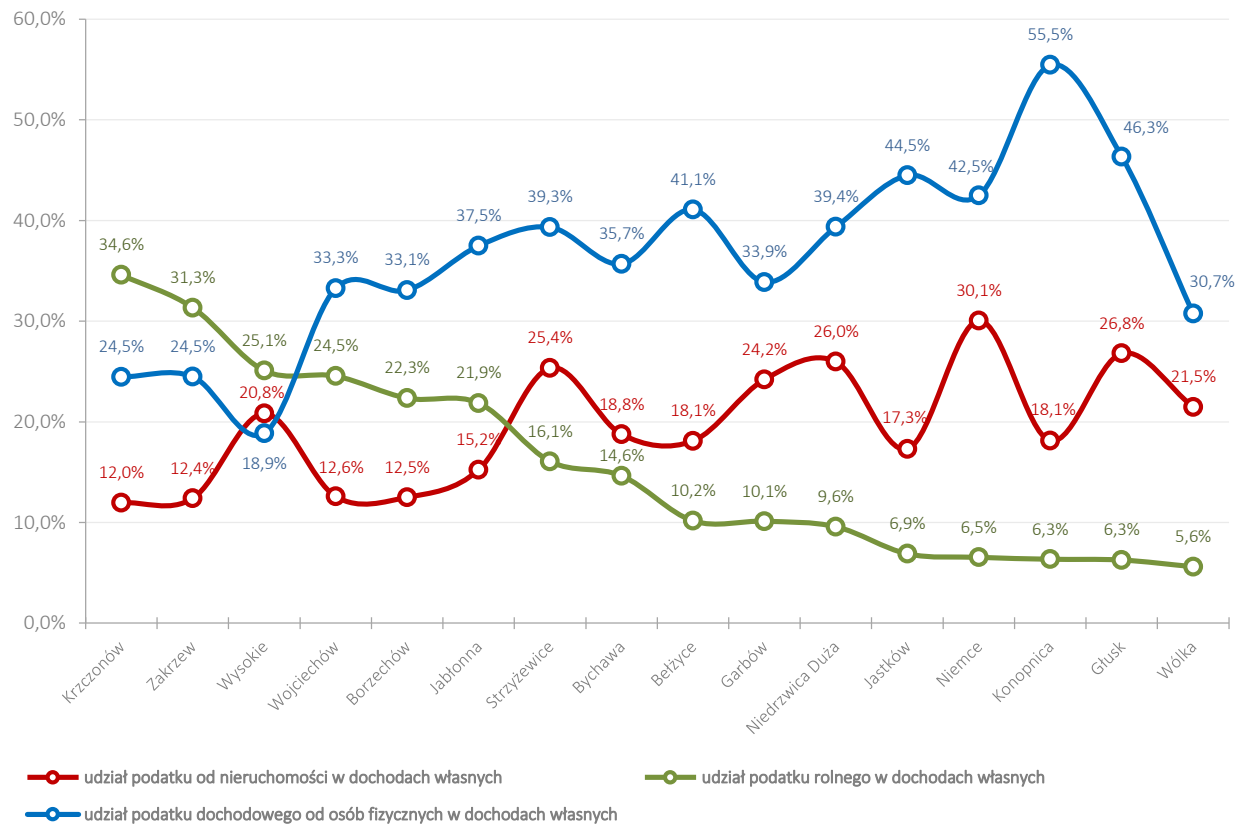

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Należy także zwrócić uwagę na **wysokość dochodów** uzyskiwanych z **podatku rolnego**, które są **wyższe niż podatek od nieruchomości** i świadczą, że Gmina Jabłonna jest gminą **o charakterze rolniczym**. Analizując udziały podatku do nieruchomości, PIT i rolnego w dochodach własnych gmin powiatu lubelskiego można zaobserwować tendencję, która wskazuje, że wraz ze spadkiem udziału podatku rolnego w ogóle dochodów własnych budżetu rośnie znaczenie podatku od nieruchomości i podatku PIT. W 6 gminach powiatu w 2013 roku udział podatku rolnego w dochodach własnych przekroczył 20% i były to: Krzczonów, Zakrzew, Wysokie, Wojciechów, Borzechów i **Jabłonna**. Co ciekawe jest to 6 gmin powiatu, których mieszkańcy odprowadzają najniższe kwoty podatku PIT, a dochód netto podmiotów prawnych jest w bardzo wyraźny sposób niższy od pozostałych gmin.

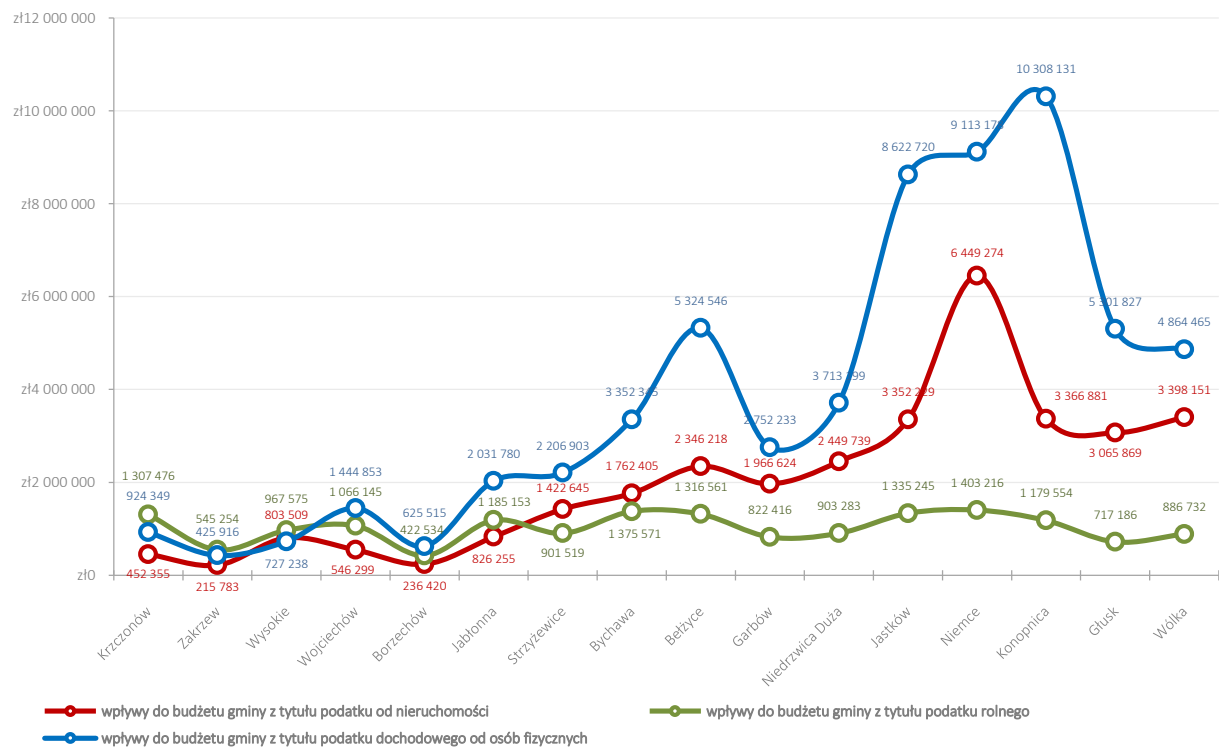
Również porównanie procentowego udziału podatku rolnego i podatku od nieruchomości w strukturze dochodów własnych w 1999 i 2013 roku świadczy o **mało dynamicznym procesie zmiany charakteru Gminy Jabłonna**. Istotną **pozytywną dynamikę zmiany można zaobserwować w przypadku podatku od środków transportowych**, który w 2013 roku w budżecie Jabłonna stanowił 3,2% (4 miejsce w powiecie). Jednak w kwotach bezwzględnych ta wartość procentowa przekładała się na kwotę w wysokości zaledwie 172 778 zł (8 miejsce w powiecie).

Wykres 74. % udział podatku rolnego, podatku od nieruchomości i podatku PIT w dochodach własnych gmin powiatu lubelskiego w 2013 roku.

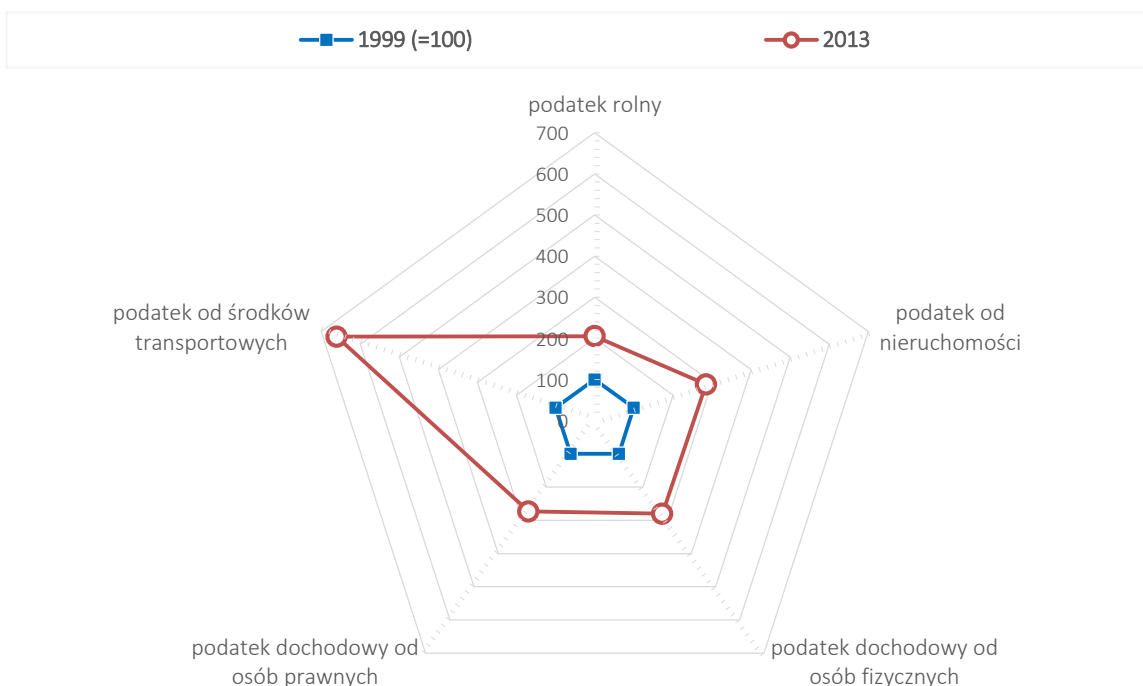
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 75. Wpływy z tytułu podatku rolnego, podatku od nieruchomości i podatku PIT do budżetów gmin powiatu lubelskiego w 2013 roku.

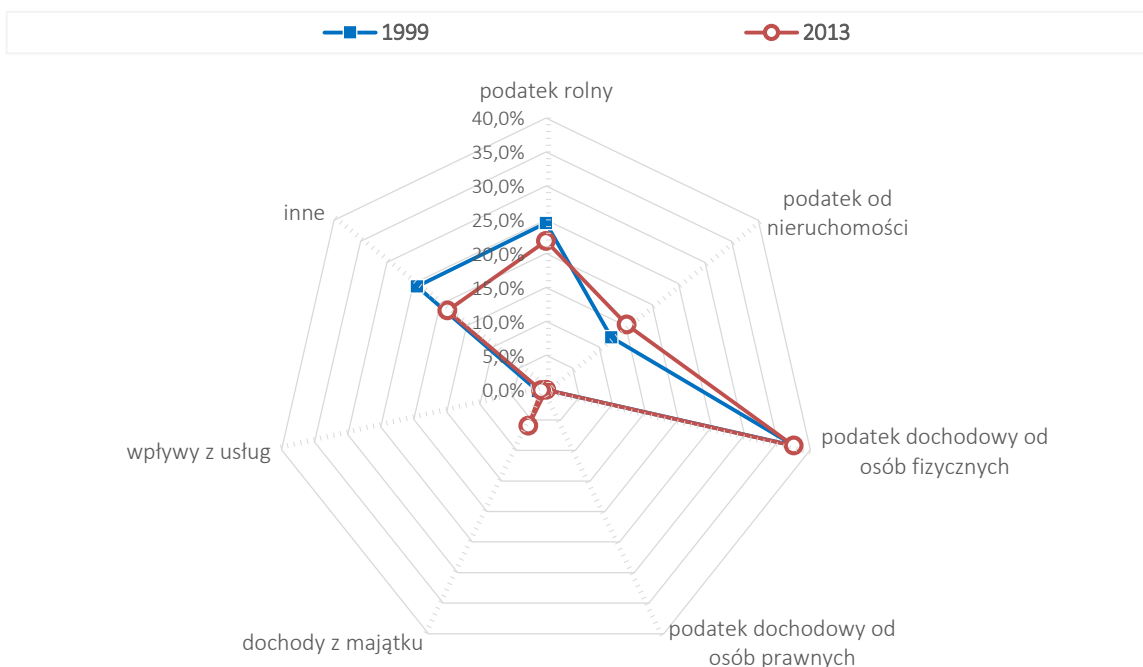
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 76. Porównanie dynamiki zmian w wysokości wpływów z podatków w 1999 i 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

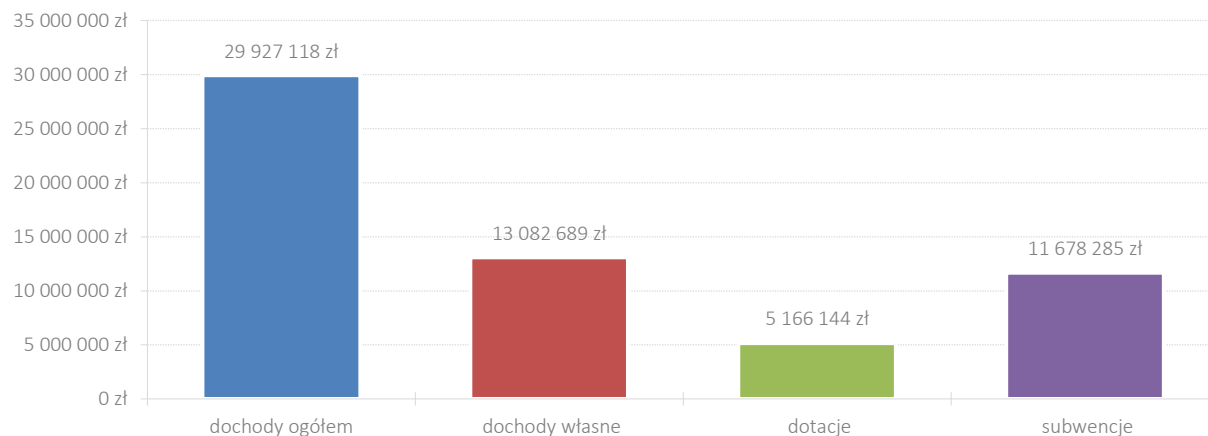
Wykres 77. Porównanie % udziału wybranych kategorii w strukturze dochodów własnych w 1999 i 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura dochodów w 2013 roku kształtowała się w następujący sposób:

Wykres 78. Struktura dochodów Gminie Jabłonna w 2013 roku.

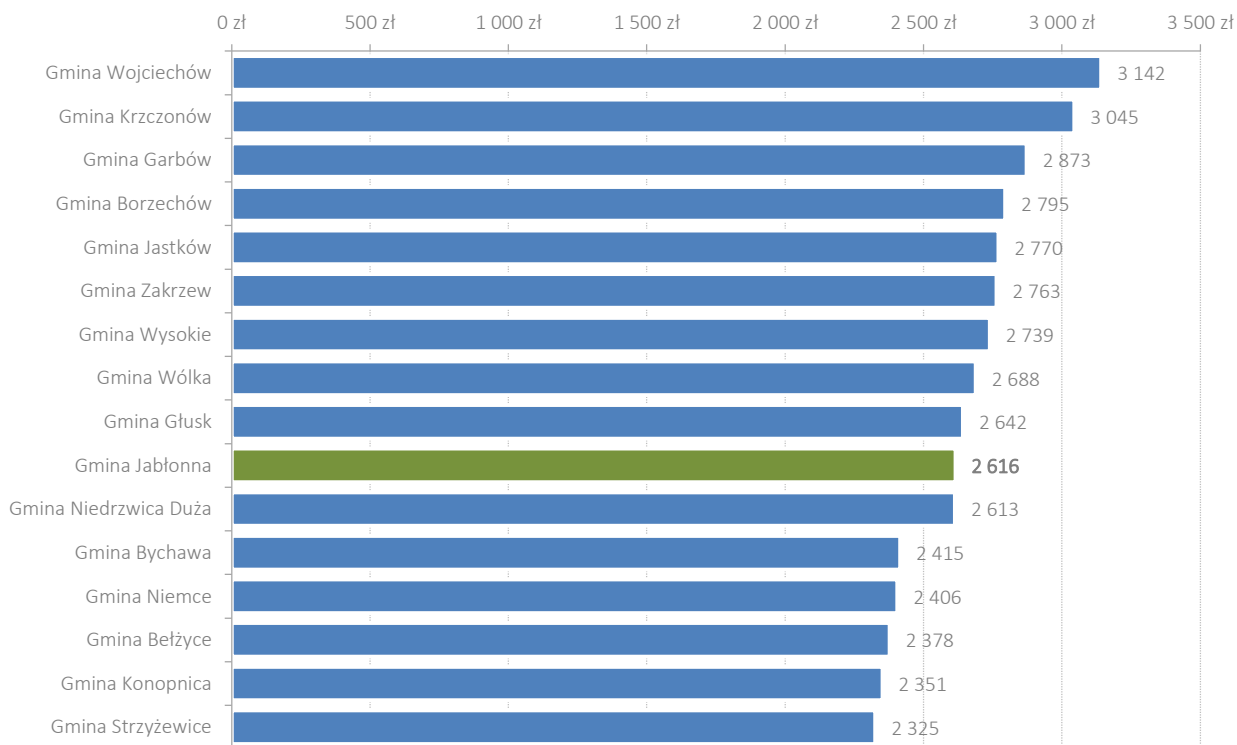

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zasadniczą częścią i stanowiącą **największy udział** w budżecie są **subwencje** (ok. 52% wszystkich dochodów budżetu gminy). Na drugim miejscu są dochody własne, które w 2013 roku osiągnęły wartość 26,1% dochodów ogółem. Uzupełnieniem dochodów budżetowych są dotacje na poziomie 21,9%. Znaczący udział w wysokości subwencji ogólnej (59,1%) miała tzw. **część oświatowa**, przeznaczona na realizację zadań gminnych z zakresu oświaty i wychowania.

Po przeliczeniu, **dochody na 1 mieszkańca** w Gminie Jabłonna wyniosły w 2013 roku **2 616 zł**. Porównanie wysokości dochodów Gminy Jabłonna w przeliczeniu na 1 mieszkańca z pozostałymi gminami powiatu lubelskiego prezentuje poniższy wykres. W tym zestawieniu Gmina Jabłonna **zajmuje 10 miejsce**. Różnice w dochodach na 1 mieszkańca gmin powiatu lubelskiego nie są jednak znaczące.

Wykres 79. Porównanie wysokości dochodów Gminy Jabłonna w przeliczeniu na 1 mieszkańca z gminami powiatu lubelskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Największą częścią ogółu dochodów budżetowych Gminy Jabłonna stanowi dział dotyczący **różnych rozliczeń**, czyli w głównej mierze **subwencje** otrzymane z budżetu państwa. Według danych pochodzących z Banku Danych Lokalnych GUS, w 2013 roku było to około 52,4% budżetu gminy – ponad 10,8 mln PLN. Niezwykle istotne dla kondycji finansowej Gminy Jabłonna są także **dochody pochodzące od osób prawnych i fizycznych** i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej. Ten dział dochodów stanowi 22,6% budżetu ogółem (ponad 4,6 mln PLN). Powyżej 14% ogółu dochodów pochodzi także z środków otrzymywanych na pomoc społeczną. Ważnym źródłem dochodów jest także gospodarka komunalna i ochrona środowiska (3,5%). Ogółem Gmina Jabłonna czerpie dochody z 13 różnych działów klasyfikacji budżetowej.

Tabela 32. Struktura dochodów Gminy Jabłonna według działów klasyfikacji budżetowej w 2013 r.

Dział dochodów	Dochody budżetowe	% ogółu dochodów
różne rozliczenia	10 860 125,8	52,4
dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	4 684 834,2	22,6
pomoc społeczna	2 959 712,7	14,3
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	730 465,6	3,5
rolnictwo i łowiectwo	398 544,9	1,9
oświata i wychowanie	299 445,5	1,4
gospodarka mieszkaniowa	298 728,3	1,4
transport i łączność	290 881,5	1,4
edukacyjna opieka wychowawcza	104 652,3	0,5
administracja publiczna	103 135,1	0,5
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 750,0	0,01
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	183,0	0,001
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	180,0	0,001
<i>Ogółem:</i>	<i>20 732 638,9</i>	<i>100,00</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Obserwując dane dotyczące dochodów Gminy Jabłonna z poszczególnych działów klasyfikacji budżetowej z lat 2008-2013 należy stwierdzić, że największą ich część nieustanie stanowi dział odnoszący się do różnych rozliczeń. Na niemal niezmiennym, około 22-procentowym poziomie kształtują się dochody pochodzące od osób prawnych i fizycznych. Istotne są także dochody z działu dotyczącego pomocy społecznej. Dochody z przedstawionych sfer w opisywanym okresie cechują się względną stabilnością.

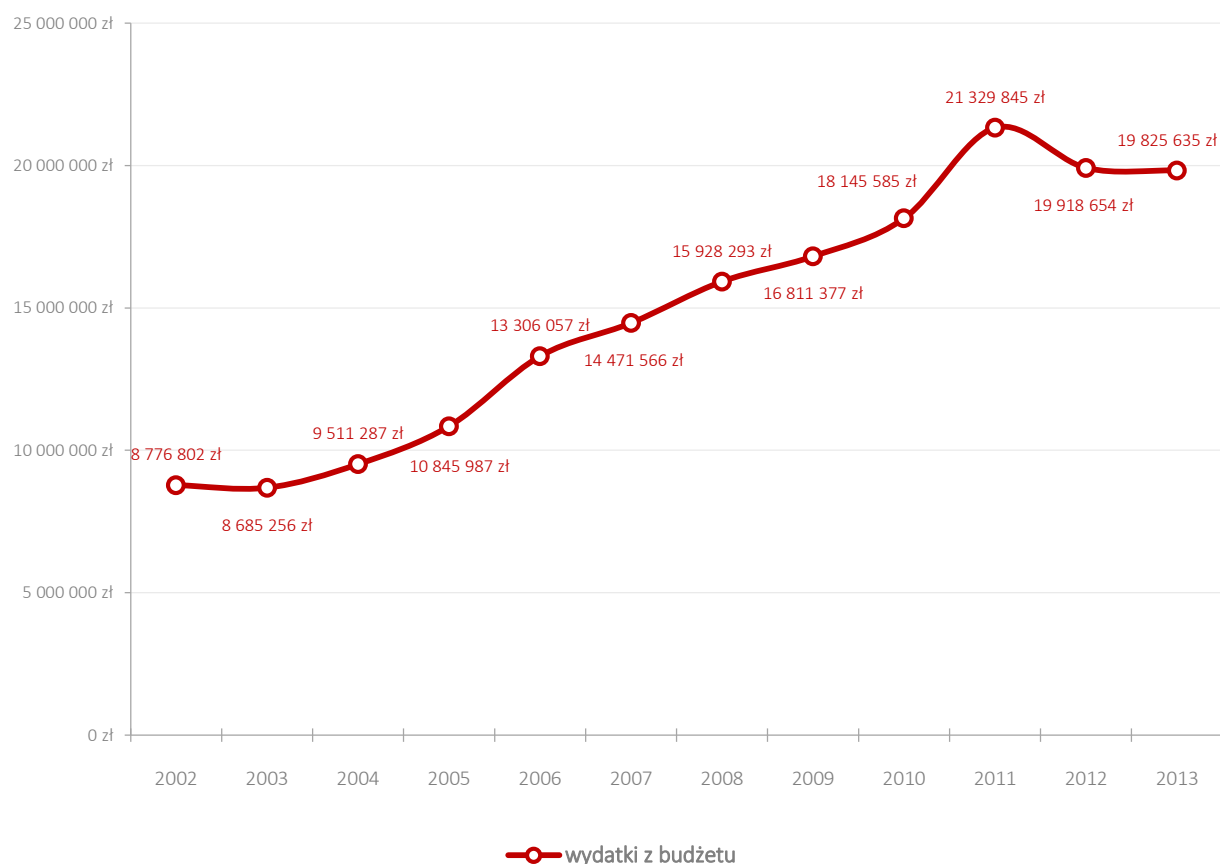
Tabela 33. Struktura dochodów Gminy Jabłonna według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2008-2013 w ujęciu procentowym.

Dział dochodów	% ogółu dochodów					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
rolnictwo i łowiectwo	1,52	1,86	1,82	1,87	1,74	1,92
transport i łączność	1,85	1,22	2,05	0,36	0,02	1,40
gospodarka mieszkaniowa	1,21	1,62	4,86	1,63	1,49	1,44
administracja publiczna	0,63	0,62	0,72	0,66	0,91	0,50
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,01	0,10	0,32	0,09	0,01	0,01
obrona narodowa	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,00	0,00	3,80	0,00	0,00	0,001
dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	23,36	21,38	18,98	21,63	21,16	22,60
różne rozliczenia	53,04	55,56	49,31	49,84	50,81	52,38
oświata i wychowanie	2,37	0,97	0,88	2,94	5,25	1,44
pomoc społeczna	15,37	15,17	14,91	14,44	14,21	14,28
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,88	1,56	0,94	0,20	0,00
edukacyjna opieka wychowawcza	0,35	0,36	0,28	0,35	0,31	0,50
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,28	0,24	0,51	0,41	2,99	3,52
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00	0,00	0,00	0,05	0,15	0,001
kultura fizyczna i sport	0,00	0,00	0,00	4,78	0,73	0,00
Ogółem:	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Od 2002 roku, podobnie jak wysokość dochodów, **zwiększała się również wysokość wydatków gminy**. W opisywanym okresie utrzymywano **korzystną relację między dochodami a wydatkami budżetowymi, nie niosąc zagrożenia nadmiernego zadłużenia budżetu gminy**. W 2011 roku wydatki budżetowe osiągnęły rekordową wartość powyżej 21 mln PLN. W następnych latach wydatki te kształtowały się na zbliżonym poziomie ok. 19,9 mln PLN. Analiza wydatków jednostki samorządu terytorialnego może przynieść wiele informacji nt. rozwoju danego obszaru. Polityka finansowa samorządu dzieli się na wydatki bieżące oraz wydatki majątkowe. Pierwsze są przeznaczane na tzw. bieżącą realizację zadań własnych samorządu. Nieostrożne zwiększanie wydatków bieżących, może prowadzić do zablokowania środków przeznaczanych na wydatki o charakterze majątkowym, które stymulują rozwój gminy.

Wykres 80. Wydatki budżetu Gminy Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zestawiając dochody i wydatki gminy w latach 2007-2013 widoczne jest istnienie **nieznacznego deficytu budżetowego**. Dochodowe dla Gminy Jabłonna były lata 2010, 2012 oraz 2013. Największą różnicę między dochodami a wydatkami gminy (niemal 1,9 mln PLN) odnotowano w 2011 roku. Analiza wydatków świadczy **pozytywnie o stanie finansów gminnych oraz ich rozdysponowywaniu**, co nabiera szczególnego znaczenia **podczas aplikowania o środki zewnętrzne**. Dzięki posiadaniu odpowiednich zasobów finansowych, zabezpieczenie środków na wkład własny przy realizacji zadań inwestycyjnych **nie powinno stanowić dużego problemu**.

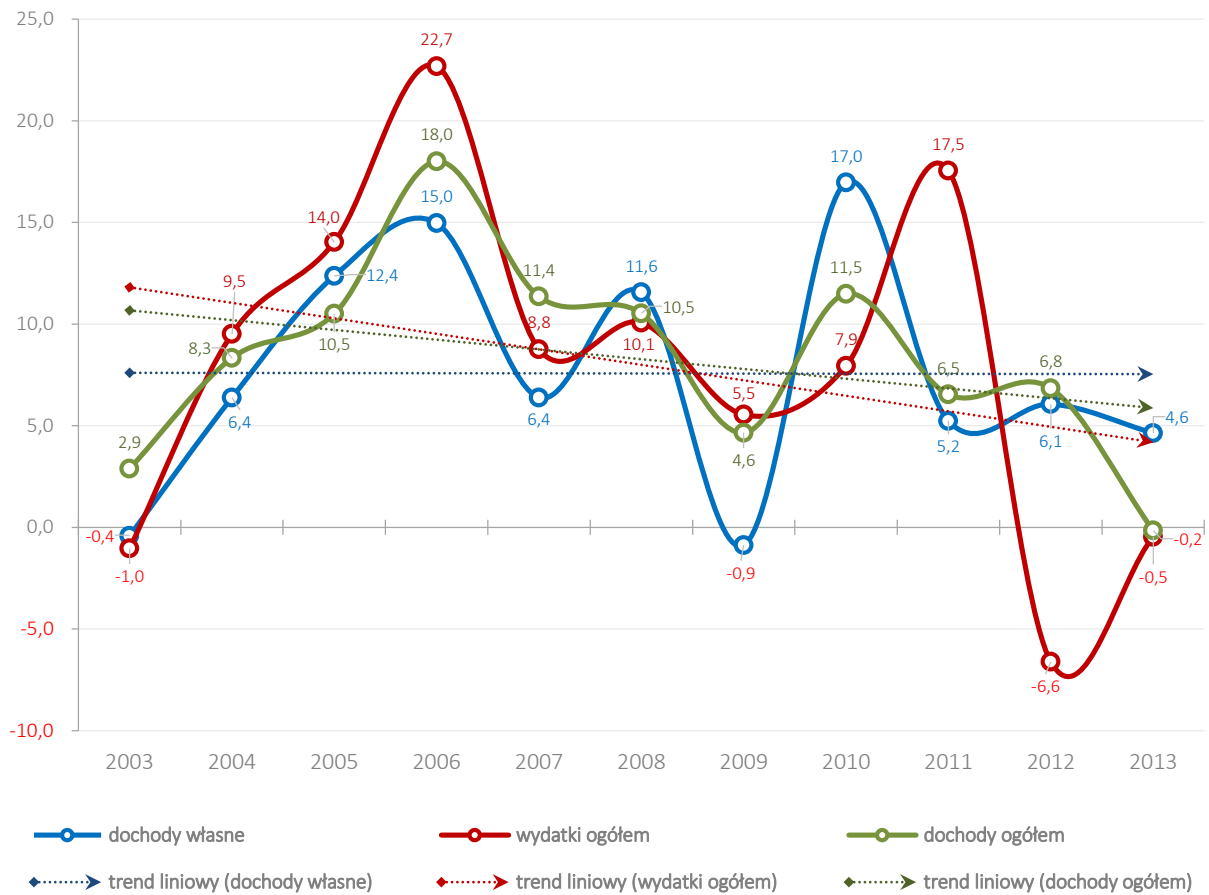
Tabela 34. Zestawienie dochodów i wydatków Gminy Jabłonna w latach 2007-2013.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Dochody gminy	14 149 560	15 638 915	16 365 840	18 245 130	19 436 690	20 765 200	20 732 639	125 333 974
Wydatki gminy	14 471 566	15 928 293	16 811 377	18 145 585	21 329 845	19 918 654	19 825 635	126 430 954
Saldo	-322 006	-289 378	-445 537	+99 545	-1 893 154	+846 547	+907 004	-1 096 980

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

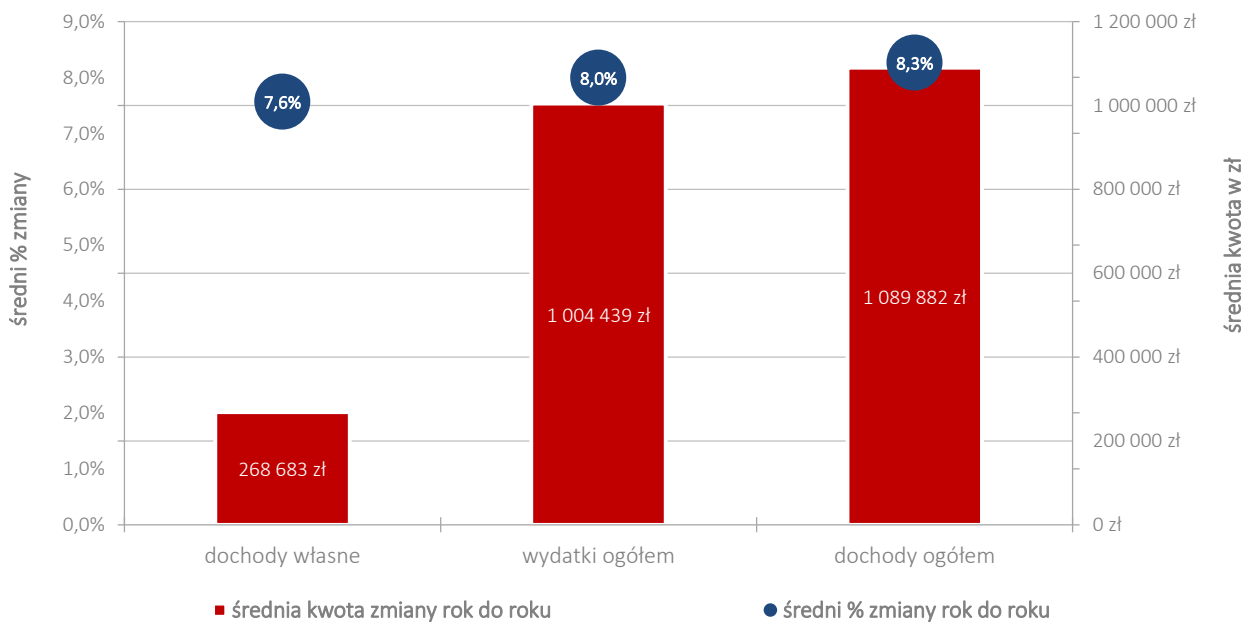
Analizując procentowe wartości zmiany w ujęciach rocznych w przypadku wydatków, dochodów ogółem i dochodów własnych budżetu w Gminie Jabłonna można zaobserwować pewną dynamikę – zarówno dochody, jak i wydatki podlegają okresowym wahaniom w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 81. Procent zmiany w stosunku do roku poprzedniego w wydatkach, dochodach ogółem i dochodach własnych budżetu w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

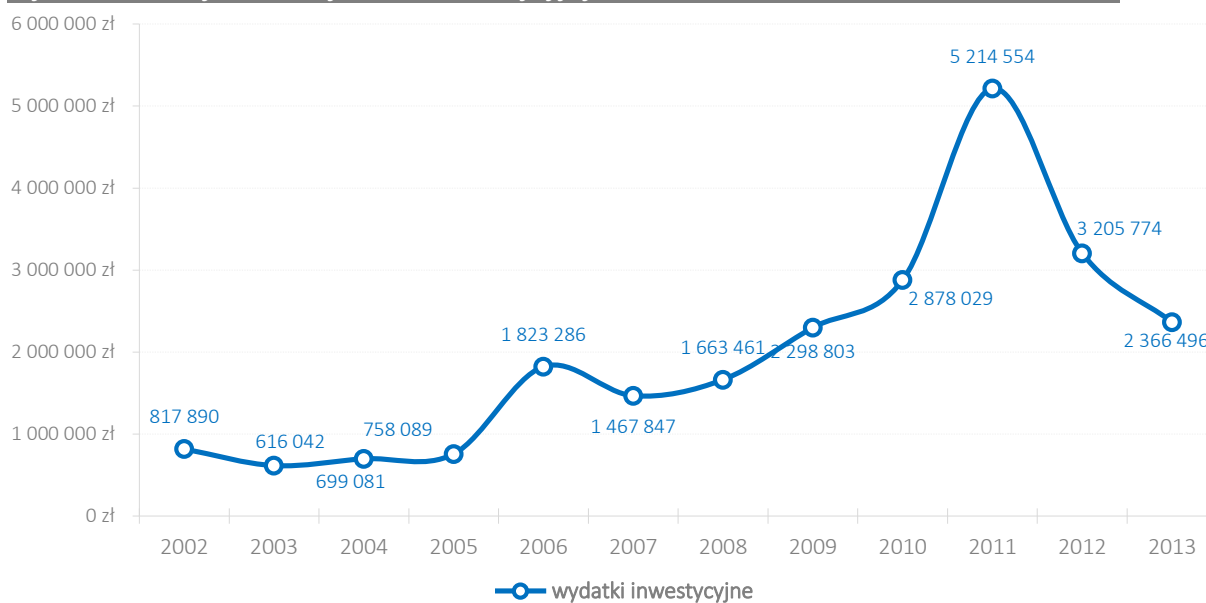
Wykres 82. Uśrednione kwoty i procenty zmiany (rok do roku) w wydatkach, dochodach ogółem i dochodach własnych budżetu w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza wydatków gminy pozwala zaobserwować jej perspektywy rozwojowe. Większy udział wydatków inwestycyjnych przekłada się na wyższy poziom rozwoju gospodarczego. W relacji do wydatków budżetowych ogółem, **poziom wydatków inwestycyjnych w gminie kształtował się średnim poziomie** (w 2013 roku 11,9% wszystkich wydatków gminy). Najwyższa wartość została osiągnięta w 2011 roku – ponad 5,2 mln PLN. W latach 2006-2013 poziom wydatków inwestycyjnych udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem osiągał wartość powyżej 10%. W 2013 roku, w stosunku do roku poprzedniego, odnotowano spadek wysokości wydatków inwestycyjnych o ponad 800 tys. PLN. Informacja o wydatkach inwestycyjnych jest szczególnie ważna, ponieważ wskazuje **na intensywność działań podejmowanych na rzecz rozwoju gminy**.

Wykres 83. Wysokość wydatków inwestycyjnych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 84. Wysokość wydatków inwestycyjnych w ujęciu procentowym w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.

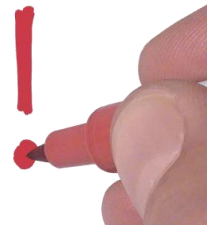

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

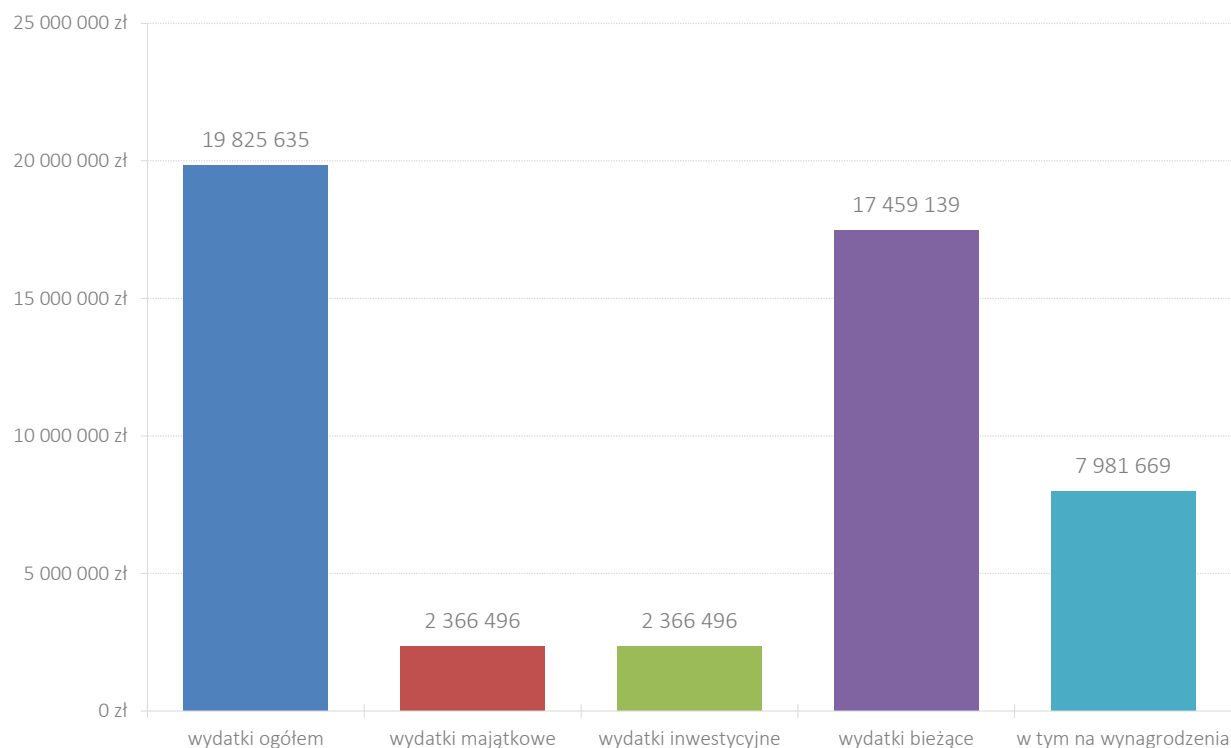
Zapewnienie i utrzymanie stabilnego, wysokiego poziomu wydatków inwestycyjnych, będzie jednym z kluczowych czynników budujących potencjał gospodarczy Gminy Jabłonna w przyszłości.

Równie istotna będzie przemyślana polityka inwestycyjna, która powinna pozostawać w zbieżności z określonym kierunkiem rozwoju gospodarczo-społecznego i założeniami strategicznymi Gminy Jabłonna.

W Gminie Jabłonna zdecydowaną **większość** wydatków stanowią **wydatki bieżące związane z funkcjonowaniem gminy**. W 2013 roku osiągnęły poziom 88,1% ogółu wydatków, z czego 45,7% stanowią wydatki przeznaczane na wynagrodzenia. **Wydatki majątkowe stanowiły 11,9% wszystkich wydatków**, z czego 100% zostało przeznaczonych na zadania inwestycyjne.

Wykres 85. Struktura wydatków Gminy Jabłonna w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Podobnie jak w przypadku dochodów, istotne jest przeanalizowanie zestawienia wydatków gminy według działów klasyfikacji budżetowej.

W zestawieniu tym widać, które dziedziny funkcjonowania gminnego samorządu pochłaniają najwięcej środków budżetowych. Przy analizie budżetów gmin wiejskich wyraźnie widać, że we wszystkich z nich

głównym wydatkiem są środki przeznaczane na oświatę i wychowanie. Wynika to często z rozbudowanej sieci wiejskich szkół, których utrzymanie w związku z malejącą liczbą dzieci jest coraz większym obciążeniem dla lokalnego samorządu. Typowym zjawiskiem dla gmin wiejskich jest także przeznaczanie znacznej części wydatków na pomoc społeczną i walkę z wykluczeniem społecznym.

Tabela 35. Struktura wydatków Gminy Jabłonna według działów klasyfikacji budżetowej w 2013 roku.

Dział wydatków	Wydatki budżetowe	% ogółu wydatków
oświata i wychowanie	9 415 553	47,5
pomoc społeczna	3 403 496	17,2
transport i łączność	2 027 745	10,2
administracja publiczna	1 732 094	8,7
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 078 842	5,4
edukacyjna opieka wychowawcza	530 927	2,7
rolnictwo i łowiectwo	446 062	2,2
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	435 125	2,2
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	387 498	2,0
ochrona zdrowia	106 702	0,5
działalność usługowa	81 294	0,4
obsługa długu publicznego	73 476	0,4
kultura fizyczna i sport	69 958	0,4
gospodarka mieszkaniowa	24 625	0,1
różne rozliczenia	9 335	0,05
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 750	0,01
informatyka	1 151	0,01
<i>Ogółem:</i>	19 825 635	100,00

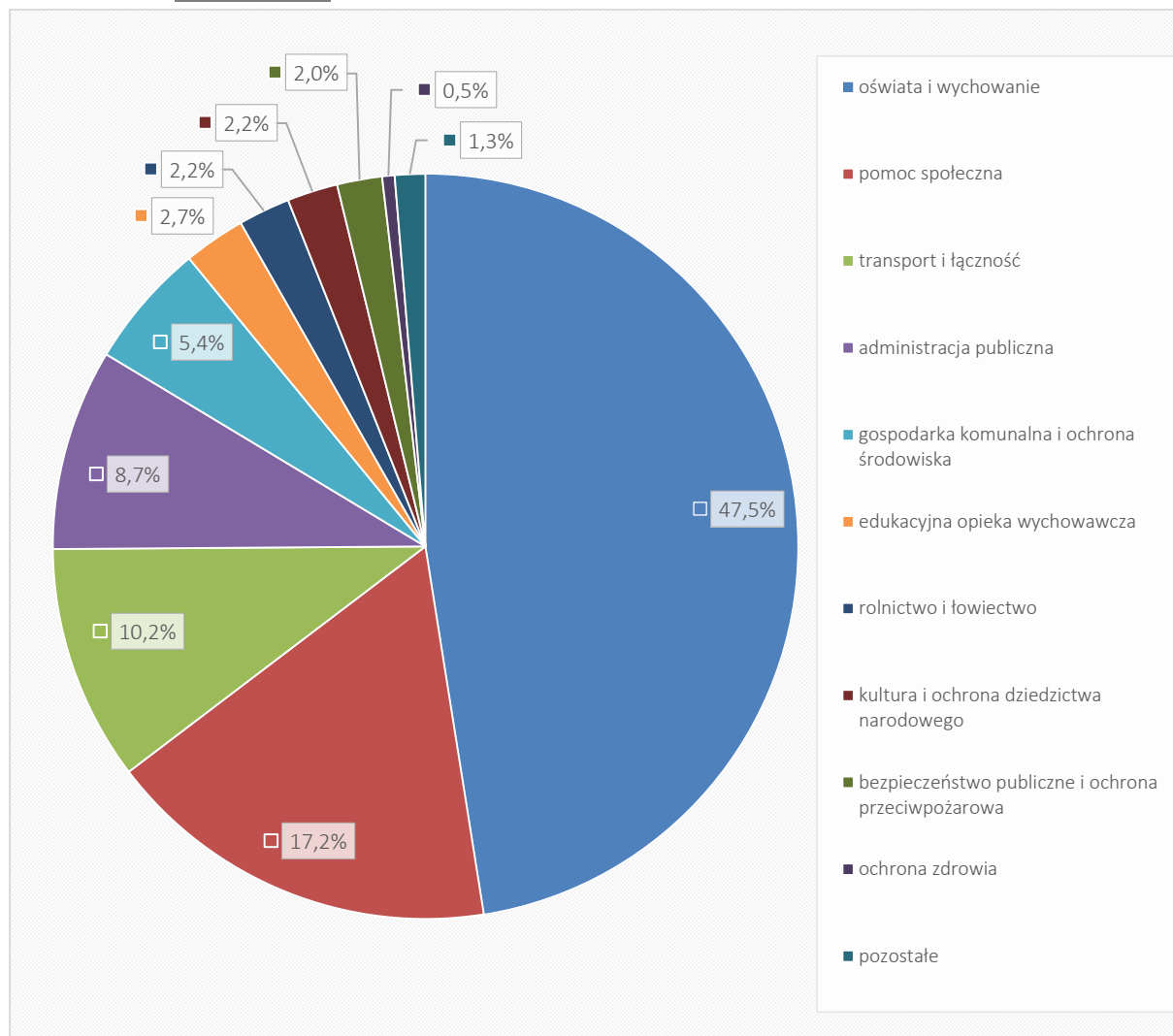
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W powyższym zestawieniu można zauważyć, że podobnie jak w większości samorządów gmin wiejskich, główną część wydatków stanowią wydatki związane z oświatą i wychowaniem. W Gminie Jabłonna w 2013 roku wyniosły one ponad 9,4 mln PLN (47,5% ogółu wydatków). Po porównaniu wysokości wydatku z otrzymaną subwencją oświatową, należy stwierdzić, że utrzymanie systemu oświaty w gminie kosztowało w 2013 roku lokalny samorząd aż ponad 3 mln PLN. Dużą ilość środków pochłaniały również wydatki przeznaczane na pomoc społeczną, transport i łączność, administrację publiczną oraz gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (łącznie 89% wszystkich wydatków). W 2013 roku powyżej 2% wszystkich wydatków przeznaczono na edukacyjną opiekę wychowawczą (2,7%), rolnictwo i łowiectwo (2,2%), kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (2,2%) oraz bezpieczeństwo publiczne (2%). Pozostałe działy klasyfikacji budżetowej

miały mniejszy procentowy udział w strukturze wydatków gminy. Ogółem Gmina Jabłonna w 2013 roku środki finansowe wydatkowała na 17 różnych działów klasyfikacji budżetowej.

W budżecie Gminy Jabłonna w 2013 roku pięć działów klasyfikacji budżetowej o najwyższej wysokości wydatków stanowiło łącznie 89% wszystkich wydatków gminy.

Wykres 86. Struktura wydatków Gminy Jabłonna według działów klasyfikacji budżetowej w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując dane historyczne od 2008 roku dotyczące wysokości % ogółu wydatków ogółem można zauważyć, że przeznaczanie największej części budżetu gminy na wspomniane wcześniej działy klasyfikacji budżetowej jest **stałą tendencją**. Negatywnym zjawiskiem jest utrzymywanie się na **wysokim**, ponad 45-procentowym poziomie, **wydatków na oświatę i wychowanie** oraz stałe, duże wydatki na **pomoc społeczną**. Pewnym powodem do niepokoju może być relatywnie wysoki procent wydatków na administrację publiczną, chociaż ma on tendencję malejącą. Pozostałe czynniki stanowią nieznaczny odsetek i utrzymują stałą tendencję.

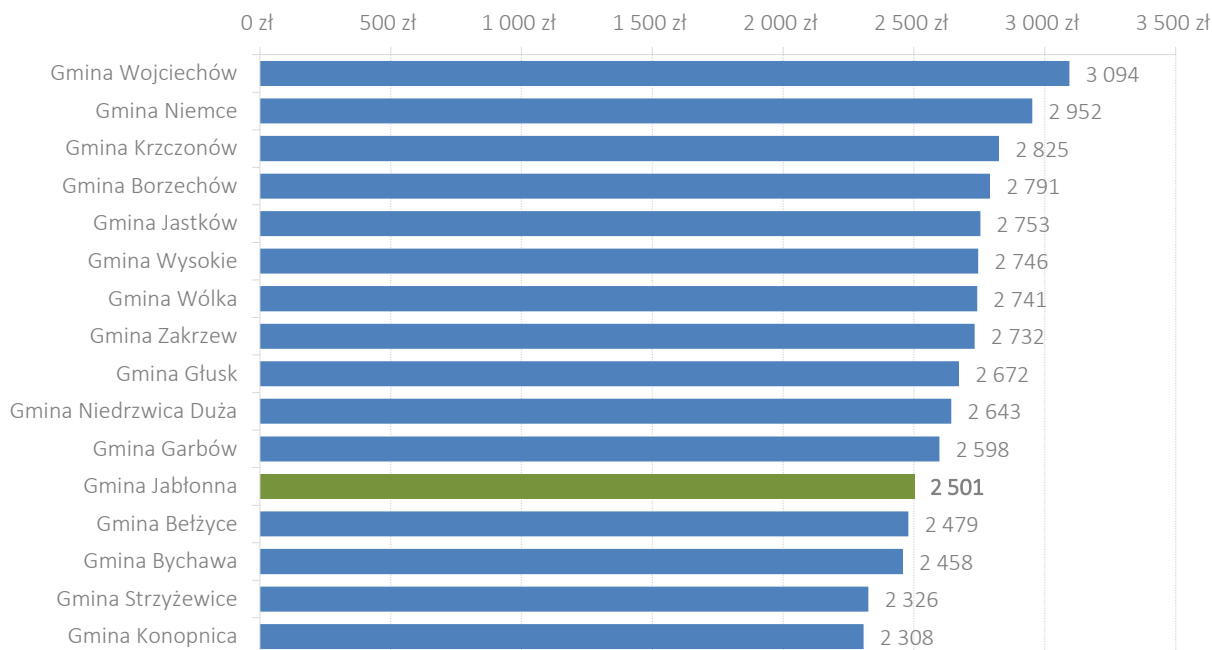
Tabela 36. Struktura wydatków Gminy Jabłonna według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2008-2013 w ujęciu procentowym.

Dział wydatków	% ogółu wydatków					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
rolnictwo i łowiectwo	1,57	1,85	1,87	1,71	2,36	2,25
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,11	0,10	0,09	0,12	0,00	0,00
transport i łączność	13,78	12,64	10,76	2,96	5,73	10,23
gospodarka mieszkaniowa	1,01	0,18	0,10	0,10	0,17	0,12
działalność usługowa	0,14	0,12	0,00	0,00	0,01	0,41
informatyka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
administracja publiczna	9,76	9,25	9,12	8,28	8,32	8,74
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,01	0,09	0,32	0,09	0,01	0,01
obrona narodowa	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,03	1,29	5,40	1,09	1,26	1,95
dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,20	0,18	0,20	0,20	0,00	0,00
obsługa długu publicznego	0,16	0,09	0,31	0,53	0,94	0,37
różne rozliczenia	0,05	0,00	0,00	0,31	1,72	0,05
oświata i wychowanie	45,07	45,04	42,64	46,24	50,02	47,49
ochrona zdrowia	0,57	0,64	0,61	0,47	0,57	0,54
pomoc społeczna	17,41	17,11	17,10	15,27	17,03	17,17
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,96	1,57	0,92	0,23	0,00
edukacyjna opieka wychowawcza	1,63	1,84	2,59	2,44	2,54	2,68
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5,20	6,26	5,15	7,39	7,16	5,44
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,92	1,99	1,81	4,36	1,55	2,19
kultura fizyczna i sport	0,38	0,37	0,36	7,53	0,35	0,35
<i>Ogółem:</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W przypadku wydatków przeliczonych na 1 mieszkańca Gmina Jabłonna ze **średnią 2 501 zł** plasuje się na **12 miejscu w klasyfikacji gmin powiatu lubelskiego**. Czołowe trzy miejsca w tym zestawieniu zajmują gminy: Wojciechów, Niemce i Krzczonów. Podobnie jak w przypadku klasyfikacji dotyczącej dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca, również tutaj dystans dzielący Gminę Jabłonna od innych gmin powiatu lubelskiego jest stosunkowo niewielki.

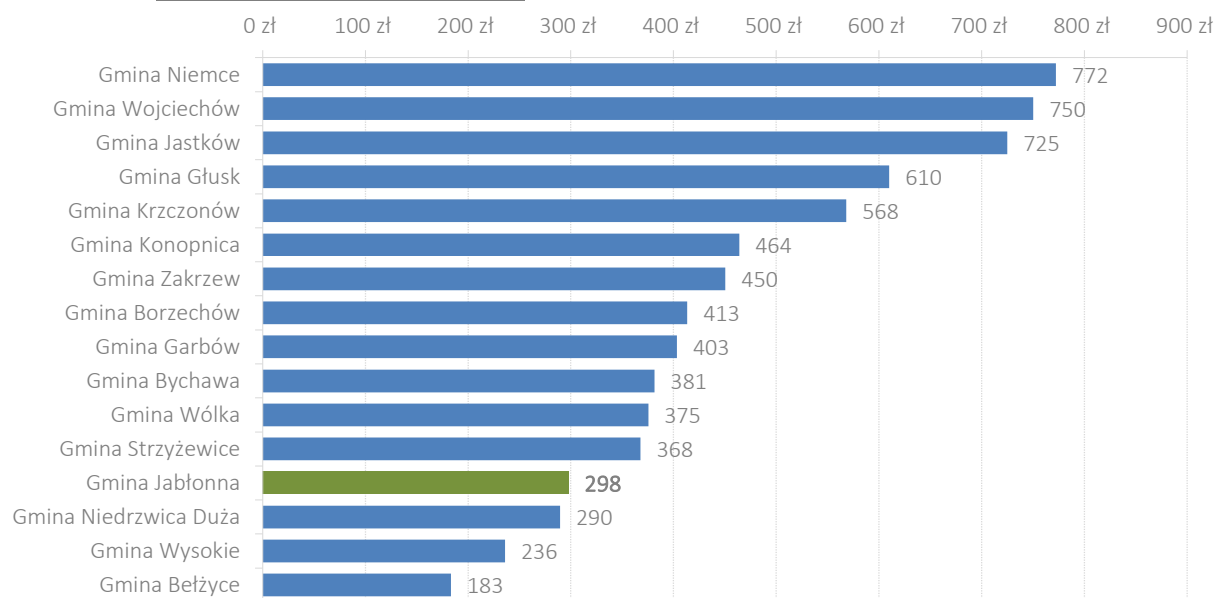
Wykres 87. Porównanie wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W zestawieniu samych wydatków inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie lubelskim przoduje Gmina Niemce. Wysokość tego wskaźnika osiągnęła tam w 2013 roku wartość 772,2 zł. W Gminie Jabłonna w 2013 roku, **po przeliczeniu na 1 mieszkańca na inwestycje wydano średnio zaledwie 298,2 zł**. Gmina Jabłonna w tym zestawieniu znalazła się w dolnej części klasyfikacji jednostek samorządowych w powiecie lubelskim (13 miejsce).

Wykres 88. Porównanie wydatków inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach powiatu lubelskiego w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

6.2. Zrealizowane kluczowe inwestycje

W latach 2006-2013 w Gminie Jabłonna przeprowadzono szereg inwestycji. W tym okresie środki finansowe przeznaczono m.in. na **budowę i modernizację dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, infrastrukturę wodno-kanalizacyjną** (budowę i rozbudowę sieci wodociągowej oraz oczyszczalni ścieków oraz przydomowych oczyszczalni), na **modernizację i termomodernizację** placówek oświatowych i budynków użyteczności publicznej, wyposażenie jednostek OSP oraz budowę infrastruktury sportowej oraz szkolnych placów zabaw. Inwestycjami, które pochłonęły najwięcej środków pieniężnych były: remonty i budowa dróg (łącznie ponad 10,4 mln PLN), budowa sali sportowej przy gimnazjum w Jabłonie (koszty poniesione w latach 2008-2012 to pow. 4,5 mln PLN), budowa boiska Orlik (pow. 1,1 mln PLN w 2011 r.). **Łącznie na inwestycje w latach 2006-2013 w Gminie Jabłonna przeznaczono ze środków własnych ponad 26 659 700 zł, z czego 18,5 mln na realizację zadań powyżej 0,5 mln zł.**

Na część działań inwestycyjnych gmina **składała wnioski o dofinansowanie z funduszy zewnętrznych, w tym głównie europejskich**. Największa kwota dofinansowania wynosiła 1 200 000 zł (37,3% kosztów inwestycji) i była przeznaczona na budowę sali sportowej w 2008 roku i kolejnych latach.

Tabela 37. Lista najważniejszych dużych (powyżej 0,5 mln) zadań inwestycyjnych w Gminie Jabłonna zrealizowanych w latach 2006-2013.

Rok	Zadanie inwestycyjne	Kwota ogólna	Wkład własny gminy	Kwota dotacji	Źródło dofinansowania
2006	Budowa i remonty dróg gminnych	742 699,77 zł	592 699,77 zł	150 000,00 zł	MSWiA
	Gazociąg Skrzynice Drugie i Piotrków	682 774,39 zł	682 774,39 zł		
2007	Budowa i remonty dróg gminnych	987 550,32 zł	837 550,32 zł	150 000,00 zł	MSWiA
2008	Budowa i remonty dróg gminnych	1 583 817,86 zł	1 333 817,86 zł	250 000,00 zł	MSWiA oraz LUV (usuwanie kłesk)
2009	Budowa i remonty dróg gminnych	994 224,10 zł	804 224,10 zł	190 000,00 zł	MSWiA
2010	Zakup samochodu dla OSP Piotrków	1 491 059,25 zł	808 295,92 zł	682 763,33 zł	PROW
	Budowa i remonty dróg gminnych	1 591 916,56 zł	1 413 693,56 zł	178 223,00	MSWiA
2011	Budowa boiska Orlik w Piotrkowie	2 020 585,71 zł	1 187 585,71 zł	833 000 zł	budżet woj. lubelskiego, Ministerstwo Sportu i Turystyki
	Budowa sali sportowej przy Gimnazjum w Jabłonie (lata 2008-2011)	4 418 870,30 zł	3 218 870,30 zł	1 200 000 zł	Fundacja Rozwoju Kultury Fizycznej
	Oczyszczalnia ścieków z kanalizacji Piotrków Drugi -Piotrków Pierwszy 2008-2011	977 365,64 zł	618 150,64 zł	359 215,00	PROW
2012	Budowa sali sportowej przy Gimnazjum w Jabłonie	1 364 620,40 zł	1 364 620,40 zł	-	-
	Budowa oczyszczalni ścieków Jabłonna i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy - lata 2009-2012 (61 szt.)	1 377 318,12 zł	867 406,44 zł	509 911,68 zł	PROW

Rok	Zadanie inwestycyjne	Kwota ogólna	Wkład własny gminy	Kwota dotacji	Źródło dofinansowania
2013	Przebudowa i modernizacja dróg gminnych	1 965 298,46 zł	1 483 540,46 zł	481 758,00 zł	Narodowy Program Przebudowy Dróg, Starostwo Powiatu Lubelskiego
2014	Przebudowa i modernizacja dróg gminnych	3 300 081,30 zł	3 300 081,30 zł	-	-
Razem:		23 498 182,18 zł	18 513 311,17 zł	4 984 871,01 zł	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Jabłonna.

Gmina Jabłonna była beneficjentem **5 projektów dofinansowanych ze strukturalnych funduszy europejskich**, w tym 4 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki z Europejskiego Funduszu Społecznego i 1 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Ich **łącznie wartość wyniosła 5 166 690,75 zł**, zaś otrzymana kwota dofinansowania to **4 248 867,07 zł**.

Tabela 38. Lista projektów dofinansowanych z funduszy Unii Europejskiej.

Tytuł projektu	Beneficjent	Fundusz/ Program	Działanie	Wartość projektu	Dofinansowanie z UE
Kolektory słoneczne jako źródło energii odnawialnej w Gminie Jabłonna	Gmina Jabłonna	EFRR/RPO	6.2. Energia przyjazna środowisku	4 118 605,50 zł	3 235 812,71 zł
Upowszechnianie edukacji przedszkolnej w gminie Jabłonna	Gmina Jabłonna	EFS/POKL	9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	476 380,80 zł	468 680,80 zł
Podnoszenie kompetencji zawodowych	Gmina Jabłonna / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonie	EFS/POKL	7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji	408 434,65 zł	381 103,76 zł
Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania w szkołach podstawowych Gminy Jabłonna	Gmina Jabłonna	EFS/POKL	9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	107 171,80 zł	107 171,80 zł
Razem:				5 166 690,75 zł	4 248 867,07 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

6.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne ma istotne znaczenie dla obecnych i potencjalnych mieszkańców, władz samorządowych i przede wszystkim inwestorów. Planowanie przestrzenne jest silnie

związane z zasadami korzystania z nieruchomości, a także z obrotem nimi. Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pomaga w ustalaniu przeznaczenia terenu, rozmieszczaniu inwestycji celu publicznego oraz określaniu sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu.

Według danych GUS z 2013 r. **99,8% powierzchni Gminy Jabłonna** (13 098 ha) było **objęte obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego**. Jest to 6 wynik w powiecie lubelskim, jednak różnica pomiędzy Gminą Jabłonna a pozostałymi gminami z czołówki klasyfikacji jest minimalna.

Tabela 39. Powierzchnia gmin powiatu lubelskiego objęta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2013 roku.

Miejsce	Gmina	Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego (ha)	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni (%)
1	Gmina Wysokie	11 400	100,1
2	Gmina Bychawa	14 634	100,0
3	Gmina Strzyżewice	10 884	100,0
4	Gmina Niemce	14 103	99,9
5	Gmina Garbów	10 242	99,8
6	Gmina Jabłonna	13 098	99,8
7	Gmina Wólka	7 265	99,8
8	Gmina Borzechów	6 689	99,2
9	Gmina Niedrzwica Duża	10 176	95,3
10	Gmina Jastków	10 733	94,9
11	Gmina Bełżyce	10 564	78,9
12	Gmina Konopnica	2 224	23,9
13	Gmina Głusk	406	6,3
14	Gmina Krzczonów	0	0,0
15	Gmina Wojciechów	0	0,0
16	Gmina Zakrzew	0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

6.4. Wizerunek gminy

Obecnie **bardzo trudno mówić o posiadaniu przez gminę spójnego, przemyślanego wizerunku**. Gmina Jabłonna posiada **herb oraz flagę**, z którymi możliwa jest jej identyfikacja. Gmina nie posiada jednakże własnego hejnatu

ani patrona. **Nie posiada** także opracowanego dokumentu strategicznego dotyczącego promocji gminy oraz elementów Systemu Identyfikacji Wizualnej.

Zdjęcie 7. Herb Gminy Jabłonna.

Źródło: <http://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/informacje-o-gminie/herb-gminy.html>.

Herb Gminy przedstawia w zielonym polu złotą jabłoń ze złotym jabłkiem królewskim i srebrnym krzyżem brygidzkowskim⁶⁰.

Zdjęcie 8. Flaga Gminy Jabłonna.

Źródło: <https://www.facebook.com/pages/Gmina-Pu%C5%82awy-owocnie-nad-wis%C5%82%C4%85/214190191988981>.

Flaga Gminy przedstawia płat materii składający się z trzech pasów poziomych, żółtego i zielonego o równej szerokości oraz białego środkowego szerszego, na którym widnieje herb Gminy Jabłonna.

⁶⁰ <http://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/informacje-o-gminie/herb-gminy.html>.

W oparciu kolorystykę herbu i flagi, powstała strona internetowa Gminy Jabłonna, na której w atrakcyjny graficznie sposób prezentowane są treści interesujące dla mieszkańców. Większego wyeksponowania i uzupełnienia wymagają materiały przeznaczone dla odwiedzających (turyстів) i inwestorów. Strona stanowi podstawowe narzędzie informacyjne władz Gminy. Uzupełnieniem polityki informacyjnej jest fanpage na portalu społecznościowym Facebook.

Zdjęcie 9. Strona główna internetowego serwisu Gminy Jabłonna.

Źródło: www.jablonna.lubelskie.pl.

Zdjęcie 10. Top-baner na stronie fanpage Gminy Jabłonna na portalu Facebook.

Źródło: <https://www.facebook.com/gminajablonna>.

6.5. Otrzymane nagrody i wyróżnienia

Brak danych w tym zakresie.

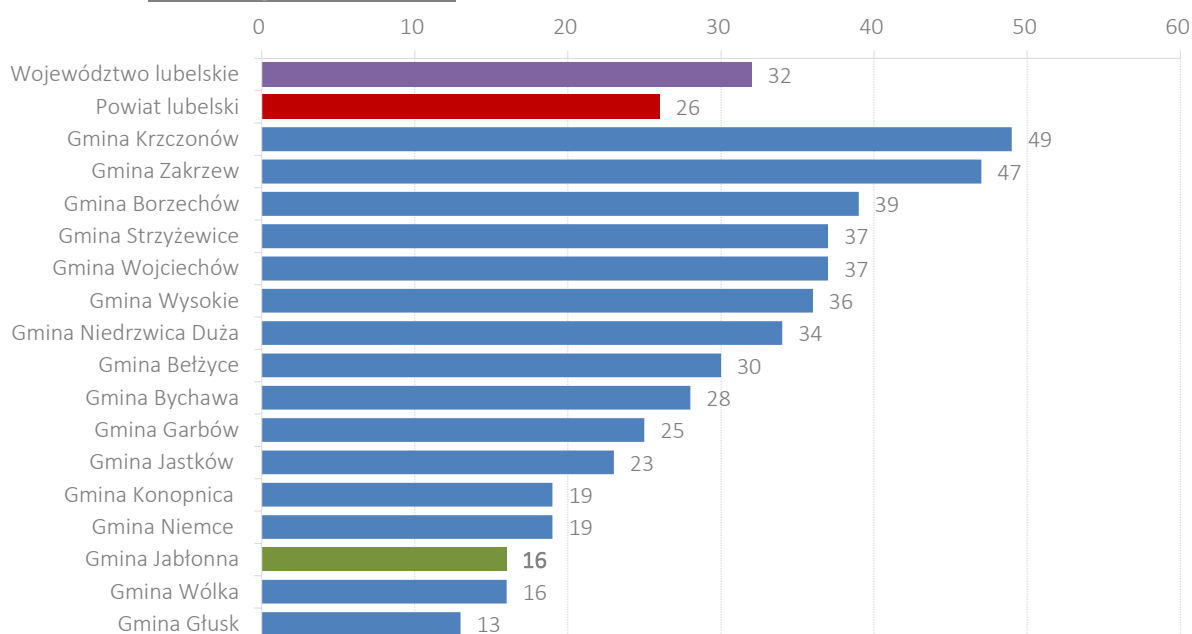
6.6. Jakość kapitału społecznego

Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe stanowią istotny element społeczeństwa obywatelskiego. Oprócz bezpośrednich korzyści, aktywność organizacji pozarządowych przynosi także szereg korzyści pośrednich, niekiedy równie istotnych jak te podstawowe, do których należą m.in.: tworzenie miejsc pracy, wypełnianie usługami bądź dobrami nisz, którymi rynek ani państwo nie są zainteresowane⁶¹. Dane liczbowe dotyczące organizacji pozarządowych – stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych zostały zaczerpnięte z Banku Danych Lokalnych GUS i pochodzą z końca 2013 roku.

W Gminie Jabłonna w wymienionym okresie, w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, funkcjonowało 16 tego typu organizacji. Jest to wynik w dolnej części klasyfikacji gmin powiatu lubelskiego i jest to liczba znacząco niższa niż w przypadku liderującego Krzczonowa (49 organizacji w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców). Liczba organizacji działająca w Gminie Jabłonna jest także znacząco niższa od średniej zarówno w powiecie lubelskim, jak i województwie lubelskim.

Wykres 89. Liczba stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w województwie lubelskim, powiecie lubelskim i gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

⁶¹ Na podstawie www.osektorze.ngo.pl.

Frekwencja wyborcza

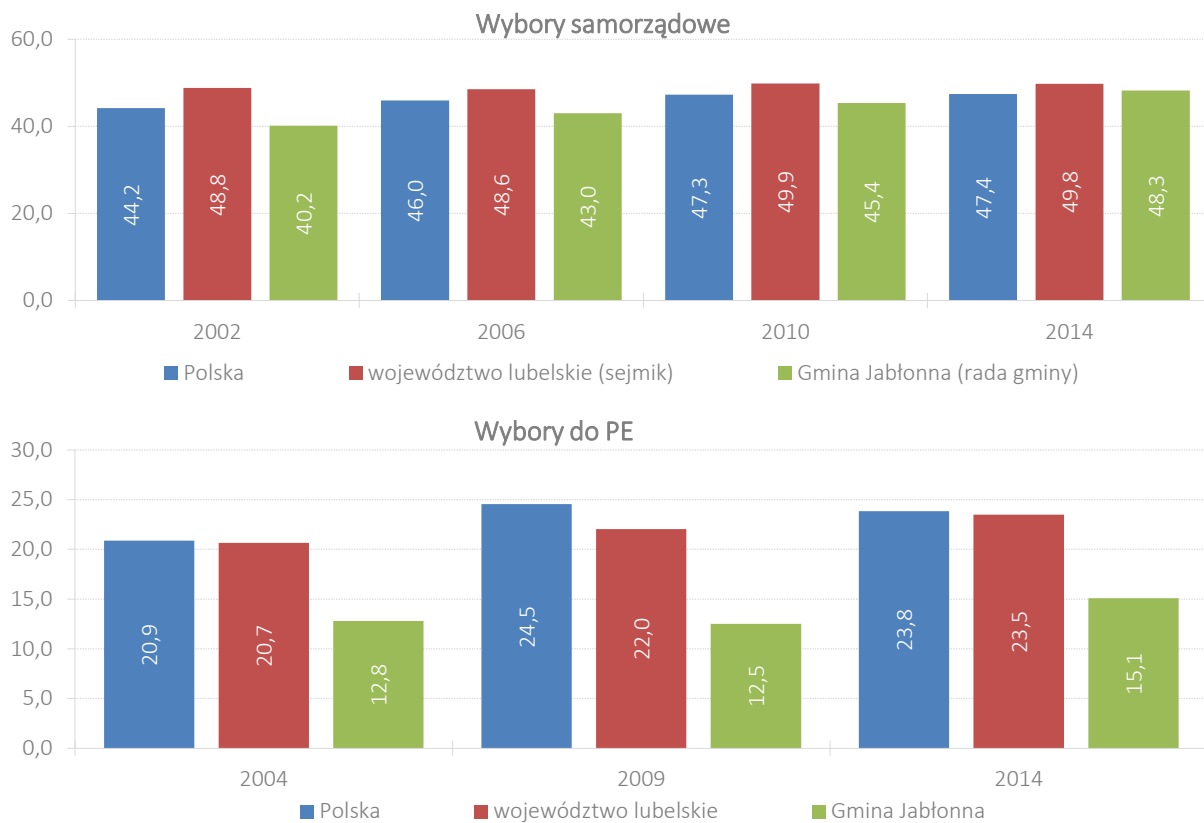
Jednym ze sposobów analizowania aktywności obywatelskiej jest weryfikacja frekwencji wyborczej. Uważa się bowiem, że im wyższy udział mieszkańców w akcie głosowania tym wyższa świadomość społeczna, jak również chęć uczestnictwa w życiu publicznym.

W Gminie Jabłonna aż w 15 na 16 głosowań wyborczych od 2000 roku, frekwencja była **niższa** niż średnia ogólnopolska. Jedynie w wyborach samorządowych do Rady Gminy Jabłonna w 2014 roku frekwencja przewyższyła średnią dla Polski. We wszystkich analizowanych wyborach obywatele Gminy Jabłonna rzadziej uczestniczyli w akcie wyborczym niż mieszkańcy woj. lubelskiego.

Niska frekwencja wyborcza w Gminie Jabłonna, w połączeniu z niewielkim wskaźnikiem NGO na 10 tys. mieszkańców pokazuje słabą aktywność społeczną ludności Gminy Jabłonna.

Wykres 90. Porównanie frekwencji wyborczej w Gminie Jabłonna, woj. lubelskim i Polsce w różnych typach wyborów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW.

ANALIZA REGIOSTRATEG – BENCHMARKING GMINY JABŁONNA

1. METODOLOGIA ANALIZY REGIOSTRATEG

Analiza atrakcyjności i potencjału rozwojowego jest przeprowadzana za pomocą autorskiego narzędzia Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego „PARR” o nazwie **RegioStrateg**. Opiera się na zestawieniu ściśle dobranych aktualnych (stan na dzień: 31 grudnia 2013 roku)⁶² **120 wskaźników** statystycznych pochodzących z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Dzięki temu, że wszystkie dane mają to samo wiarygodne i rzetelne źródło możliwe jest ich porównywanie i analizowanie. Wskaźniki zostały zestawione w 8 kategoriach i po stosownym przeliczeniu określają atrakcyjność danej JST i jej perspektywy rozwojowe.

W analizie wykorzystano **120 wyselekcjonowanych wskaźników statystycznych** podzielonych na **8 kategorii**:

ikona	nazwa kategorii
	Demografia
	Rynek pracy
	Infrastruktura techniczna
	Mieszkalnictwo
	Potencjał społeczny i kulturalny
	Wykształcenie i szkolnictwo
	Przedsiębiorczość
	Stabilność finansowa JST

⁶² W metodologii zastosowano dane pochodzące z 31.12.2013 roku, natomiast w przypadku 3 wskaźników, ze względu na brak dostępności danych z 31.12.2013 r., wykorzystano starsze, tj.:

- % ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 2002 r. (Narodowy Spis Powszechny)
- % ludności z wykształceniem wyższym – 2002 r. (Narodowy Spis Powszechny); % ludności z wykształceniem podstawowym ukończonym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia – 2002 r. (NSP).

Wykres 91. Schemat analizy RegioStrateg.

Źródło: opracowanie własne PARR przy wykorzystaniu szablonu freepik.com.

Tabela 40. Zestawienie i kategoryzacja wskaźników analiz RegioStrateg.

kategoria	wskaźnik
Demografia 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba ludności 2. Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km²) 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym 4. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego 5. % osób w wieku przedprodukcyjnym 6. % osób w wieku produkcyjnym 7. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców 8. Liczba małżeństw zawartych na 1000 mieszkańców 9. Saldo migracji na 1000 mieszkańców 10. Długookresowa dynamika zmian liczby ludności (% zmiany w stosunku do 2002 roku) 11. Długookresowa dynamika zmian wskaźnika obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym (% zmiany w stosunku do 2002 roku)

kategoria	wskaźnik
<p data-bbox="284 416 422 448">Rynek pracy</p> 	<ul style="list-style-type: none"> 12. Liczba pracujących na 1000 mieszkańców 13. Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców 14. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 15. Liczba uczniów szkół zasadniczych 16. % ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym 17. Liczba osób bezrobotnych na przypadającą na 1 osobę pracującą 18. Roczna zmiana liczby osób pracujących (rok poprzedni = 100) 19. Roczna zmiana liczby osób bezrobotnych (rok poprzedni = 100) 20. % wydatków w budżecie gminy na pomoc społeczną 21. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem 22. % ludności utrzymującej się ze źródeł niezarobkowych 23. Długookresowa dynamika zmian liczby osób bezrobotnych na 1 osobę pracującą (% zmiany w stosunku do 2003 roku)
<p data-bbox="212 1043 496 1075">Infrastruktura techniczna</p> 	<ul style="list-style-type: none"> 24. % ludności korzystającej z wodociągu 25. % ludności korzystającej z kanalizacji 26. % ludności korzystającej z gazu 27. Wydatki budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca 28. % wydatków budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska 29. Wydatki budżetu gminy na transport i łączność na 1 mieszkańca 30. % wydatków budżetu gminy na transport i łączność 31. Wydatki na drogi publiczne (udział w wydatkach ogółem) 32. % ludności korzystającej z kanalizacji do % ludności korzystającej z wodociągu 33. Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego ogółem 34. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem 35. Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci wodociągowej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100) 36. Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci kanalizacyjnej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)
<p data-bbox="266 1664 440 1695">Mieszkalnictwo</p> 	<ul style="list-style-type: none"> 37. % mieszkań wyposażonych w wodociąg 38. % mieszkań wyposażonych w ustęp splukiwany 39. % mieszkań wyposażonych w łazienkę 40. % mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie 41. % mieszkań wyposażonych w gaz z sieci 42. % ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków (miejskie i wiejskie) 43. Liczba mieszkań na 1 mieszkańca 44. Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę 45. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców 46. Izby oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców 47. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania 48. % wydatków w budżecie gminy na gospodarkę mieszkaniową

kategoria	wskaźnik
<p data-bbox="240 719 464 786">Potencjał społeczny i kulturalny</p> 	<p data-bbox="549 259 1078 286">49. Zakłady opieki zdrowotnej na 10.000 mieszkańców</p> <p data-bbox="549 311 852 338">50. Liczba ludności na 1 aptekę</p> <p data-bbox="549 362 1086 389">51. % wydatków w budżecie gminy na ochronę zdrowia</p> <p data-bbox="549 414 1142 441">52. Podstawowa opieka zdrowotna - porady na 1 mieszkańca</p> <p data-bbox="549 465 1206 492">53. Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10.000 mieszkańców</p> <p data-bbox="549 517 1270 544">54. Placówki biblioteczne (biblioteki i filie ogółem) na 10.000 mieszkańców</p> <p data-bbox="549 568 1110 595">55. Czytelniczy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców</p> <p data-bbox="549 620 999 647">56. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika</p> <p data-bbox="549 672 1174 698">57. Liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1000 mieszkańców</p> <p data-bbox="549 723 935 750">58. Widzowie kin na 1000 mieszkańców</p> <p data-bbox="549 775 1310 819">59. Miejsca rzeczywiste (łącznie z oddziałami) w żłobkach w stosunku do dzieci w wieku 0-3 lata</p> <p data-bbox="549 844 991 902">60. % wydatków w budżecie gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego</p> <p data-bbox="549 927 775 954">61. Miejsca noclegowe</p> <p data-bbox="549 978 1294 1037">62. Dynamika zmian liczby miejsc noclegowych całorocznych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)</p> <p data-bbox="549 1061 1222 1088">63. Korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania</p> <p data-bbox="549 1113 1310 1171">64. Dynamika zmian liczby udzielonych noclegów w turystycznych w obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)</p> <p data-bbox="549 1196 1238 1223">65. Łączna powierzchnia parków narodowych i parków krajobrazowych</p> <p data-bbox="549 1247 775 1274">66. Powierzchnia lasów</p> <p data-bbox="549 1299 1294 1326">67. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10.000 mieszkańców</p> <p data-bbox="549 1350 1070 1377">68. % wydatków w budżecie gminy na kulturę fizyczną</p> <p data-bbox="549 1402 1238 1429">69. Kluby sportowe na 1000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym</p>
<p data-bbox="233 1619 472 1686">Poziom wykształcenia i szkolnictwo</p> 	<p data-bbox="549 1458 951 1485">70. % ludności z wykształceniem wyższym</p> <p data-bbox="549 1509 1350 1536">71. Efektywność wydatków oświatowych (subwencje na zadania oświatowe = 100)</p> <p data-bbox="549 1561 1374 1619">72. Miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego w stosunku do dzieci w wieku 3-6 lat</p> <p data-bbox="549 1644 991 1671">73. Liczba uczniów liceów ogólnokształcących</p> <p data-bbox="549 1695 1294 1753">74. % ludności z wykształceniem podstawowym ukończonym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia</p> <p data-bbox="549 1778 1318 1836">75. Uczniowie szkół podstawowych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów</p> <p data-bbox="549 1861 1326 1919">76. Uczniowie gimnazjów przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów</p> <p data-bbox="549 1944 1110 1971">77. Współczynnik skolaryzacji brutto (szkoły podstawowe)</p> <p data-bbox="549 1995 1007 2022">78. Współczynnik skolaryzacji brutto (gimnazja)</p>

kategoria	wskaźnik
<p data-bbox="252 510 453 539">Przedsiębiorczość</p> 	<p data-bbox="549 259 863 288">79. Wskaźnik przedsiębiorczości</p> <p data-bbox="549 302 1246 331">80. Dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości (rok poprzedni = 100)</p> <p data-bbox="549 344 1126 374">81. Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym</p> <p data-bbox="549 387 1267 416">82. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności</p> <p data-bbox="549 430 1150 459">83. Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności</p> <p data-bbox="549 472 1302 528">84. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym</p> <p data-bbox="549 542 1310 571">85. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym</p> <p data-bbox="549 584 995 613">86. % firm działających w usługach rynkowych</p> <p data-bbox="549 627 1026 656">87. % firm działających w usługach nierynkowych</p> <p data-bbox="549 669 975 698">88. Liczba mikro przedsiębiorstw (0-9 prac.)</p> <p data-bbox="549 712 1011 741">89. Liczba małych przedsiębiorstw (10-49 prac.)</p> <p data-bbox="549 754 1038 784">90. Liczba średnich przedsiębiorstw (50-249 prac.)</p> <p data-bbox="549 797 1034 826">91. Liczba dużych przedsiębiorstw (250-999 prac.)</p> <p data-bbox="549 840 1086 869">92. Liczba dużych przedsiębiorstw (powyżej 1000 prac.)</p> <p data-bbox="549 882 1257 911">93. Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (sektor prywatny)</p> <p data-bbox="549 925 1275 981">94. Długookresowa dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)</p>
<p data-bbox="213 1391 491 1420">Stabilność finansowa JST</p> 	<p data-bbox="549 1012 759 1041">95. Dochody gminy</p> <p data-bbox="549 1055 922 1084">96. Dochody gminy na 1 mieszkańca</p> <p data-bbox="549 1097 930 1126">97. Dochody własne na 1 mieszkańca</p> <p data-bbox="549 1140 1062 1169">98. Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w PIT)</p> <p data-bbox="549 1182 1062 1211">99. Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w CIT)</p> <p data-bbox="549 1225 1158 1254">100. Udział podatku od nieruchomości w dochodach własnych</p> <p data-bbox="549 1267 1062 1296">101. Udział podatku rolnego w dochodach własnych</p> <p data-bbox="549 1310 1353 1366">102. Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych (łącznie w latach 2007-2013)</p> <p data-bbox="549 1379 1353 1435">103. Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych na 1 mieszkańca (średnia z lat 2007-2013)</p> <p data-bbox="549 1449 1082 1478">104. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem</p> <p data-bbox="549 1491 836 1520">105. Wydatki budżetu gminy</p> <p data-bbox="549 1534 999 1563">106. Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca</p> <p data-bbox="549 1576 1094 1606">107. Wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca</p> <p data-bbox="549 1619 1114 1648">108. Wydatki na administrację publiczną na 1 mieszkańca</p> <p data-bbox="549 1662 1134 1691">109. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem</p> <p data-bbox="549 1704 1110 1733">110. Wydatki bieżące na wynagrodzenia na 1 mieszkańca</p> <p data-bbox="549 1747 1318 1776">111. Efektywność budżetowa (relacja dochodów do wydatków budżetu gminy)</p> <p data-bbox="549 1789 1031 1818">112. Obsługa długu publicznego na 1 mieszkańca</p> <p data-bbox="549 1832 1150 1861">113. Dynamika zmian dochodów gminy (rok poprzedni = 100)</p> <p data-bbox="549 1874 1150 1904">114. Dynamika zmian wydatków gminy (rok poprzedni = 100)</p> <p data-bbox="549 1917 1222 1973">115. Dynamika zmian wydatków majątkowych inwestycyjnych gminy (rok poprzedni = 100)</p>

kategoria	wskaźnik
	116. Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2008-2013
	117. Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2002-2013
	118. Średni roczny udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w okresie 2008-2013
	119. Długookresowa dynamika zmian dochodów gminy - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)
	120. Długookresowa dynamika zmian udziału dochodów własnych w dochodach ogółem - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)

Każdemu z powyższych 120 wskaźników przypisuje się określone wartości statystyczne pochodzące z BDL GUS, a następnie dla każdego wskaźnika zostaje **wyliczona pozycja, którą dana gmina zajmuje na tle innych**. W ramach 8 zdefiniowanych kategorii określa się miejsce (pozycję), które gmina zajmuje na tle pozostałych. Następnie sumuje się pozycje gminy zajmowane w ramach z każdej kategorii. **Suma wszystkich 8 pozycji analizowanej JST w ramach każdej z kategorii tworzy podejście syntetyczne i wskazuje ATRAKCYJNOŚĆ danej gminy w porównaniu z innymi** (im mniejsza suma wszystkich pozycji tym wyższa pozycja gminy).

Natomiast **suma wszystkich pozycji – łącznie dla 120 wskaźników – tworzy ujęcie sumaryczne i wskazuje na POTENCJAŁ ROZWOJOWY gminy w przyszłości** (im mniejsza suma wszystkich miejsc tym wyższa pozycja gminy). Sposób określenia szans rozwojowych gminy w przyszłości opiera się na zbadaniu dysproporcji pomiędzy poszczególnymi wskaźnikami. Im mniejsze dysproporcje i większa spójność wewnętrzna tym większe szanse rozwojowe gminy. Im większe dysproporcje tym szanse na dynamiczny rozwój są ograniczone ze względu na konieczność włożenia większego wysiłku (finansowego, organizacyjnego, inwestycyjnego, promocyjnego, mentalnościowego itd.) w pokonanie barier i słabości rozwojowych.

Analiza atrakcyjności i potencjału rozwojowego pozwala określić:

- ➔ **ranking atrakcyjności JST** – pokazuje miejsce, które JST z analizowanego obszaru zajmują pod względem atrakcyjności,
- ➔ **ranking potencjałów rozwojowych JST** – pokazuje miejsce, które JST z analizowanego obszaru zajmują pod względem potencjału rozwojowego,
- ➔ **indeks atrakcyjności** – obrazuje stan atrakcyjności JST w analizowanym roku⁶³; im wartość bliższa 1,00 tym większa atrakcyjność, im bliższa 0,00 tym niższa,
- ➔ **indeks potencjału rozwojowego** – wskazuje na potencjalne szanse rozwojowe analizowanej JST; im wartość bliższa 1,00 tym większy potencjał rozwojowy, im bliższa 0,00 tym niższy,
- ➔ **współczynnik podobieństwa analizowanego obszaru** – obrazuje w jakim stopniu gmin analizowanego obszaru są do siebie podobne; im wartość bliżej 1,00 tym podobieństwo analizowanych JST większe, im bliżej 0,00 tym mniejsze (0,00 oznacza całkowity brak podobieństwa analizowanych gmin⁶⁴, natomiast 1,00 to całkowite podobieństwo oznaczające, że wszystkie gminy mają identyczną wartość w danym wskaźniku/kategorii),

⁶³ W tym przypadku analizowanym rokiem jest rok 2013.

⁶⁴ Całkowita różnica analizowanych JST w praktyce nigdy nie wystąpi, bowiem nawet największa różnica nie będzie oznaczała tego, że JST są całkowicie różne od siebie.

- ➔ **wskaźnik dominacji** – ukazuje, w jakim stopniu analizowana gmina dominuje nad innymi, tzn. zajmuje lepsze (wyższe) miejsca od innych JST (0,00 – zupełny brak dominacji; 1,00 – całkowita dominacja),
- ➔ **współczynnik konkurencyjności** – określa, w ramach każdego wskaźnika i kategorii, stopień przewagi lub jej brak w porównaniu z innymi JST; zakłada się, że JST zaczyna osiągać przewagę konkurencyjną, jeżeli przekracza benchmark dla 25% najlepszych gmin; jeżeli wartość współczynnika mieści się w przedziale 0,00-0,99 oznacza to, że JST traci pod względem konkurencyjności (im wartość bliższa 0,00 tym dystans do grupy 25% najlepszych JST większy, im wartość bliższa 0,99 tym dystans mniejszy); natomiast wartość współczynnika powyżej 1,00 oznacza budowanie pozycji konkurencyjnej i im jest większa do >1 tym konkurencyjność większa.

Sposób wyliczenia wskaźników i współczynników oraz ich znaczenie prezentuje poniższy opis:

kategoria	nr	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	Benchmark – 25% najlepszych (wzorzec)	Analizowana gmina	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność analizowanej gminy	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Demografia	1	Liczba ludności	osoba	St	9 114	9 029	4	0,030	0,13	0,986	0,58	0,49	0,83
	2	Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km ²)	osoba	St	98,0	100,0	3	0,245	0,06	1,039			
	3	Wskaźnik obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym	osoba	DSt	30,0	32,0	7	0,871	0,55	0,739			
	4	Wskaźnik obciążenia ekonomicznego	osoba	DSt	60,5	61,8	6	0,605	0,45	0,750			

Numer wskaźnika
Stała wartość dla każdego ze 120 wskaźników

Typ zmiennej:
- **St** – to stymulanta, a więc im wyższa wartość tym lepiej
- **DSt** – to destymulanta, a więc im niższa wartość tym lepiej

Benchmark 25%
Określa stopę odniesienia do 25% najlepszych gmin z danego obszaru. Wartość pokazuje po przekroczeniu jakiej wartości dana JST należy do grupy 25% liderów

Pozycja Gminy
na tle pozostałych analizowanych JST

Podobieństwo obszaru
Określa dystans jaki dzieli najsłabszą gminę od granicy 25% benchmarku najlepszych gmin
Im wartość bliższa 1,00 tym podobieństwo większe, im wartość bliższa 0,00 tym większe dysproporcje

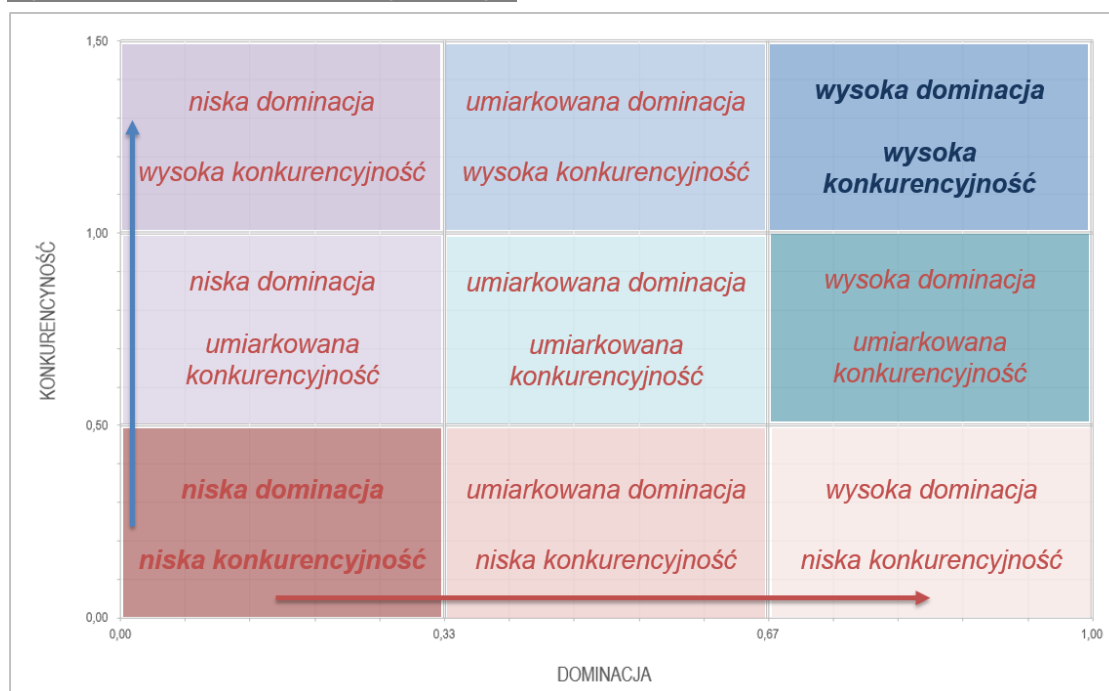
Dystans do lidera
Ukazuje jaka jest różnica pomiędzy analizowaną gminą, a liderem w danym wskaźniku.
Im wartość bliższa 0,00 tym dystans większy, im wartość bliższa 0,99 tym dystans mniejszy.
1,00 – analizowana gmina jest liderem (najlepsza);
0,00 – analizowana gmina jest ostatnia (najgorsza)

Konkurencyjność
Określa, w ramach każdego wskaźnika i kategorii, stopień przewagi lub jej brak w porównaniu z innymi JST.
0,00 – brak konkurencyjności;
1,00 – konkurencyjność analogiczna do gminy rozpoczynającej benchmark 25% najlepszych gmin;
powyżej 1,00 – budowanie pozycji konkurencyjnej, im wartość >1 tym konkurencyjność większa

Dominacja
Określa w ramach każdej kategorii w jakim stopniu analizowana gmina zajmuje lepsze (wyższe) pozycje (miejsca) od innych JST.
0,00 – zupełny brak dominacji (gmina we wszystkich wskaźnikach zajmuje ostatnie miejsce);
1,00 – całkowita dominacja (gmina we wszystkich wskaźnikach zajmuje 1 miejsce)

Przeprowadzona analiza umożliwia stworzenie **macierzy rozwoju** (ogólnej oraz w ramach każdej z kategorii: demografia, rynek pracy, infrastruktura techniczna, mieszkalnictwo, potencjał społeczny i kulturalny, poziom wykształcenia i szkolnictwo, przedsiębiorczość, stabilność finansowa JST). Macierz rozwoju polega na umieszczeniu na 2-osiowym wykresie pozycji gminy, gdzie oś poziomą stanowi „dominacja”, a oś pionową „konkurencyjność”. W zależności od pozycji gminy na macierzy rozwoju mamy do czynienia z różnymi sytuacjami rozwojowymi: od niskiej dominacji i niskiej konkurencyjności po wysoką dominację i wysoką pozycję konkurencyjną. Poszczególne warianty ukazuje poniższy wykres:

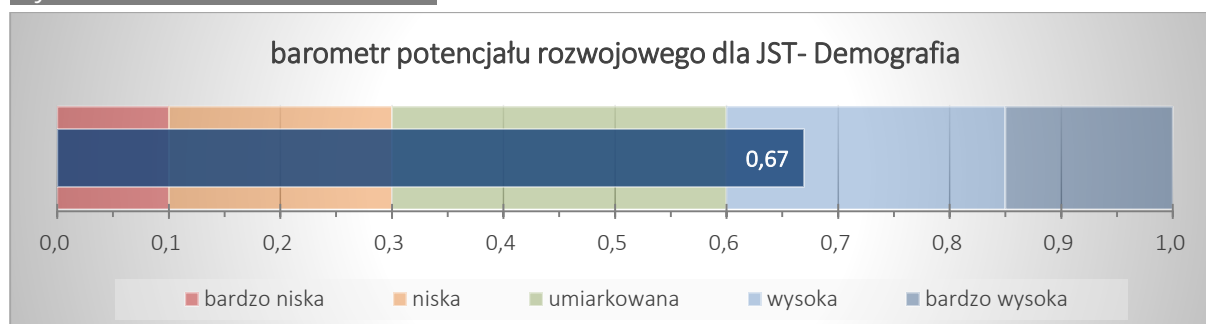
Wykres 92. Schemat macierzy rozwoju.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Wyniki analizy zobrazowane są także na **barometrach** – są to specjalne wykresy obrazujące indeksy atrakcyjności i potencjału rozwojowego (w przypadku potencjału rozwojowego również w obszarach poszczególnych kategorii). Barometr jest podzielony na 5 przedziałów, które obrazują stopień osiągniętego poziomu atrakcyjności i potencjału rozwojowego – od bardzo niskiego (kolor czerwony) do bardzo wysokiego (kolor ciemno niebieski).

Wykres 93. Schemat barometru.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Sposób analizy danych

Aby skutecznie dokonać analizy porównawczej (benchmarkingowej) atrakcyjności i potencjału rozwojowego należy mieć świadomość następujących informacji:

- » do każdego ze 120 wskaźników przypisane są konkretne dane statystyczne pochodzące z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego – zapewnia to rzetelność i obiektywizm poprzez porównywanie wszystkich JST na podstawie tego samego źródła danych;
- » każdy wskaźnik ma przypisany konkretny stały numer, który jest niezmienny. Także np. numer wskaźnika 1 to "liczba ludności" , 103 to "środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych (łącznie w latach 2007-2013), a 111 "efektywność budżetowa (relacja dochodów do wydatków budżetu gminy)" i pod tymi numerami wskaźniki występują w całej analizie;
- » jeżeli w analizowanej gminie wartość wybranego wskaźnika wynosi 0 (zero) lub „brak” wówczas automatycznie przypisywane jest gminie ostatnie miejsce w rankingu; możliwa jest taka sytuacja, że wszystkie analizowane gminy mają w określonym wskaźniku przypisane ostatnie pozycje, bowiem na ich terenie np. nie ma kina – wówczas we wskaźnik nr 58 „Widzowie kin na 1000 mieszkańców” wszystkie analizowane JST będą miały przypisane ostatnie pozycje;
- » każda z 8 kategorii ma stały kolor, który jest niezmienny w całej analizie, np. demografia to kolor żółty, przedsiębiorczość niebieski, a potencjał społeczny i kulturalny zielony;
- » w ocenach miejsca (pozycje) 1 (kolor złoty), 2 (kolor srebrny), 3 (kolor brązowy) zawsze są najwyższe i najbardziej pozytywne, natomiast im niższa wartość tym sytuacja JST jest gorsza – najniższe wartości są zawsze zaznaczone czerwonym kolorem (im ciemniejszy odcień czerwonego tym pozycja niższa i sytuacja gorsza);
- » budowanie przewagi konkurencyjnej następuje jeżeli wartość wskaźnika konkurencyjności jest wyższa od 1 – im wartość wyższa od 1 tym przewaga konkurencyjna silniejsza; jeżeli wartość wskaźnika konkurencyjności = 0,00 wówczas dana gmina zajmuje ostatnie miejsce na tle wszystkich analizowanych JST i tym samym w żaden sposób nie może budować nad nimi przewagi konkurencyjnej.

2. ANALIZA ATRAKCYJNOŚCI I POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMIN POWIATU LUBELSKIEGO

W wyniku analizy został opracowany został **ranking gmin powiatu lubelskiego (16 jednostek)**. W przypadku gmin miejsko-wiejskich Bełżyce i Bychawa, brano pod uwagę statystyki łączne dla obszaru wiejskiego i miejskiego. W analizie gmin w powiecie pozycja każdej z gmin zawierała się w przedziale od „1” (najwyższa) do „16” (najniższa).

Tabela 41. Zestawienie wyników analizy RegioStrateg dla Gminy Jabłonna w odniesieniu do gmin powiatu lubelskiego.

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobierstwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Demografia	1	Liczba ludności	osoba	St	12 253	7 936	10	0,49	0,32	0,534	0,54	0,51	0,68
	2	Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km ²)	osoba	St	121,8	60,0	12	0,57	0,21	0,280			
	3	Wskaźnik obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym	osoba	DSt	25,2	29,3	10	0,47	0,64	0,798			
	4	Wskaźnik obciążenia ekonomicznego	osoba	DSt	56,7	61,2	11	0,40	0,73	0,762			
	5	% osób w wieku przedprodukcyjnym	%	St	21,2	19,8	8	0,62	0,56	0,763			
	6	% osób w wieku produkcyjnym	%	St	63,8	62,0	11	0,77	0,70	0,736			
	7	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	osoba	St	1,1	-4,4	13	0,69	0,40	0,485			
	8	Liczba małżeństw zawartych na 1000 mieszkańców	-	St	5,3	4,7	7	0,55	0,46	0,647			
	9	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	osoba	St	10,1	6,3	8	0,49	0,39	0,748			
	10	Długookresowa dynamika zmian liczby ludności (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	%	St	17,0	5,5	8	0,45	0,30	0,600			
	11	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	%	DSt	-11,2	-14,1	3	0,48	0,90	1,139			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobierstwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Rynek pracy	12	Liczba pracujących na 1000 mieszkańców	osoba	St	111,3	47,4	11	0,54	0,11	0,161	0,51	0,39	0,57
	13	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	osoba	DSt	40,7	56,5	12	0,52	0,34	0,421			
	14	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	DSt	6,4	9,1	11	0,57	0,29	0,353			
	15	Liczba uczniów szkół zasadniczych	uczeń	St	4,0	0,0	16	0,31	0,00	0,000			
	16	% ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym	%	St	20,1	20,0	5	0,59	0,68	0,994			
	17	Liczba osób bezrobotnych na przypadającą na 1 osobę pracującą	osoba	DSt	0,4	1,2	14	0,53	0,17	0,189			
	18	Roczna zmiana liczby osób pracujących (rok poprzedni = 100)	-	St	108,0	109,9	3	0,39	0,37	1,158			
	19	Roczna zmiana liczby osób bezrobotnych (rok poprzedni = 100)	-	DSt	102,4	103,0	6	0,51	0,75	0,968			
	20	% wydatków w budżecie gminy na pomoc społeczną	%	DSt	15,1	17,2	10	0,47	0,54	0,666			
	21	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	DSt	6,6	9,3	10	0,44	0,59	0,703			
	22	% ludności utrzymującej się ze źródeł niezarobkowych	%	DSt	16,9	19,9	11	0,74	0,18	0,473			
	23	Długookresowa dynamika zmian liczby osób bezrobotnych na 1 osobę pracującą (% zmiany w stosunku do 2003 roku)	%	DSt	-35,3	-24,4	10	0,48	0,67	0,779			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobierstwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Infrastruktura techniczna	24	% ludności korzystającej z wodociągu	%	St	86,5	87,2	4	0,78	0,90	1,010	0,53	0,40	0,53
	25	% ludności korzystającej z kanalizacji	%	St	18,6	0,0	16	0,48	0,00	0,000			
	26	% ludności korzystającej z gazu	%	St	56,6	23,7	11	0,57	0,31	0,419			
	27	Wydatki budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca	PLN	St	212,5	135,9	7	0,54	0,36	0,443			
	28	% wydatków budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	%	St	7,7	5,4	7	0,52	0,37	0,537			
	29	Wydatki budżetu gminy na transport i łączność na 1 mieszkańca	PLN	St	322,8	255,5	9	0,50	0,42	0,737			
	30	% wydatków budżetu gminy na transport i łączność	%	St	12,1	10,2	8	0,54	0,48	0,801			
	31	Wydatki na drogi publiczne (udział w wydatkach ogółem)	%	St	12,1	10,2	8	0,54	0,49	0,799			
	32	% ludności korzystającej z kanalizacji do % ludności korzystającej z wodociągu	-	St	0,3	0,0	16	0,36	0,00	0,000			
	33	Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego ogółem	ha	St	11 013,0	13 098,0	3	0,63	0,90	1,189			
	34	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	%	St	99,8	99,8	5	0,81	1,00	1,000			
	35	Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci wodociągowej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	St	114,8	96,0	16	0,25	0,00	0,000			
	36	Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci kanalizacyjnej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	St	329,5	brak	16	0,42	0,00	0,000			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobierstwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Mieszkalnictwo	37	% mieszkań wyposażonych w wodociąg	%	St	91,5	87,4	11	0,73	0,70	0,843	0,54	0,33	0,49
	38	% mieszkań wyposażonych w ustęp splukiwany	%	St	85,0	65,4	13	0,69	0,39	0,443			
	39	% mieszkań wyposażonych w łazienkę	%	St	82,4	61,7	13	0,69	0,38	0,427			
	40	% mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie	%	St	76,9	59,1	12	0,65	0,42	0,497			
	41	% mieszkań wyposażonych w gaz z sieci	%	St	56,6	22,5	11	0,56	0,30	0,397			
	42	% ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków (miejskie i wiejskie)	%	St	22,7	0,0	16	0,42	0,00	0,000			
	43	Liczba mieszkań na 1 mieszkańca	mieszkanie	St	0,3	0,3	6	0,51	0,45	0,745			
	44	Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę	m ²	St	31,3	29,3	10	0,48	0,39	0,711			
	45	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	mieszkanie	St	7,0	5,2	6	0,43	0,36	0,713			
	46	Izby oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	izba	St	41,2	27,8	6	0,44	0,35	0,649			
	47	Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania	m ²	St	11 246,0	5 254,0	7	0,43	0,22	0,452			
	48	% wydatków w budżecie gminy na gospodarkę mieszkaniową	%	St	1,2	0,1	12	0,46	0,02	0,049			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobierstwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Potencjał społeczny i kulturalny	49	Zakłady opieki zdrowotnej na 10.000 mieszkańców	zoz	St	5,0	2,5	12	0,49	0,10	0,152	0,50	0,20	0,39
	50	Liczba ludności na 1 aptekę	osoba	DSt	2 972,8	7 936,0	13	0,36	0,49	0,528			
	51	% wydatków w budżecie gminy na ochronę zdrowia	%	St	0,5	0,5	3	0,28	0,20	1,179			
	52	Podstawowa opieka zdrowotna - porady na 1 mieszkańca	porady	St	4,2	2,8	11	0,51	0,30	0,507			
	53	Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10.000 mieszkańców	-	St	7,5	16,4	2	0,32	0,48	2,184			
	54	Placówki biblioteczne (biblioteki i filie ogółem) na 10.000 mieszkańców	-	St	5,1	5,0	6	0,62	0,71	0,989			
	55	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców	osoba	St	179,0	178,0	5	0,75	0,86	0,993			
	56	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	wol.	St	20,0	15,2	15	0,60	0,13	0,186			
	57	Liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1000 mieszkańców	osoba	St	0,0	0,0	16	0,25	0,00	0,000			
	58	Widzowie kin na 1000 mieszkańców	osoba	St	0,0	0,0	16	1,00	0,00	0,000			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobierstwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
	59	Miejsca rzeczywiste (łącznie z oddziałami) w żłobkach w stosunku do dzieci w wieku 0-3 lata	-	St	0,0	0,0	16	1,00	0,00	0,000			
	60	% wydatków w budżecie gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	%	St	3,2	2,2	12	0,51	0,30	0,524			
	61	Miejsca noclegowe	miejsce	St	67,5	0,0	16	0,35	0,00	0,000			
	62	Dynamika zmian liczby miejsc noclegowych całorocznych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)	-	St	120,5	<i>brak</i>	16	0,46	0,00	0,000			
	63	Korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania	osoba	St	2 638,8	0,0	16	0,32	0,00	0,000			
	64	Dynamika zmian liczby udzielonych noclegów w turystycznych w obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)	-	St	163,7	<i>brak</i>	16	0,52	0,00	0,000			
	65	Łączna powierzchnia parków narodowych i parków krajobrazowych	ha	St	0,0	1 481,0	2	0,26	0,24	0,000			
	66	Powierzchnia lasów	ha	St	1 013,0	340,5	15	0,62	0,06	0,083			
	67	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10.000 mieszkańców	NGO	St	37,0	16,0	14	0,54	0,08	0,125			
	68	% wydatków w budżecie gminy na kulturę fizyczną	%	St	0,9	0,4	11	0,39	0,08	0,345			
	69	Kluby sportowe na 1000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	-	St	2,1	0,6	13	0,42	0,12	0,304			

kat	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobierstwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Poziom wykształcenia i szkolnictwo	70	% ludności z wykształceniem wyższym	%	St	4,8	2,5	15	0,57	0,01	0,014	0,55	0,57	0,67
	71	Efektywność wydatków oświatowych (subwencje na zadania oświatowe = 100)	-	DSt	139,9	147,9	7	0,46	0,83	0,901			
	72	Miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego w stosunku do dzieci w wieku 3-6 lat	%	St	47,2	43,9	6	0,61	0,75	0,929			
	73	Liczba uczniów liceów ogólnokształcących	uczeń	St	70,0	0,0	16	0,36	0,00	0,000			
	74	% ludności z wykształceniem podstawowym ukończonym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia	%	DSt	28,5	40,0	10	0,51	0,51	0,624			
	75	Uczniowie szkół podstawowych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	uczeń	DSt	6,0	7,0	8	0,56	0,45	0,698			
	76	Uczniowie gimnazjów przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	uczeń	DSt	7,5	6,5	3	0,39	0,92	1,035			
	77	Współczynnik skolaryzacji brutto (szkoły podstawowe)	%	St	96,8	95,8	7	0,77	0,88	0,979			
	78	Współczynnik skolaryzacji brutto (gimnazja)	%	St	97,9	88,4	8	0,72	0,74	0,848			

kat	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobierstwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Przedsiębiorczość	79	Wskaźnik przedsiębiorczości	jedn. gosp.	St	809,8	607,4	10	0,55	0,36	0,526	0,52	0,34	0,52
	80	Dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości (rok poprzedni = 100)	-	St	105,5	103,0	13	0,35	0,13	0,451			
	81	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jedn. gosp.	St	126,7	97,9	11	0,53	0,33	0,517			
	82	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jedn. gosp.	St	93,0	59,0	11	0,31	0,04	0,477			
	83	Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jedn. gosp.	DSt	41,0	35,0	4	0,55	0,65	1,133			
	84	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jedn. gosp.	St	10,6	8,3	9	0,53	0,41	0,622			
	85	Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jedn. gosp.	St	134,8	95,0	12	0,58	0,38	0,536			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobierstwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
	86	% firm działających w usługach rynkowych	%	St	64,2	65,4	3	0,76	0,93	1,050			
	87	% firm działających w usługach nierynkowych	%	DSt	10,1	8,5	1	0,39	1,00	1,082			
	88	Liczba mikro przedsiębiorstw (0-9 prac.)	liczba	St	889,8	463,0	11	0,50	0,26	0,452			
	89	Liczba małych przedsiębiorstw (10-49 prac.)	liczba	St	28,5	19,0	10	0,52	0,37	0,596			
	90	Liczba średnich przedsiębiorstw (50-249 prac.)	liczba	St	6,3	0,0	16	0,39	0,00	0,000			
	91	Liczba dużych przedsiębiorstw (250-999 prac.)	liczba	St	0,0	0,0	16	0,35	0,00	0,000			
	92	Liczba dużych przedsiębiorstw (powyżej 1000 prac.)	liczba	St	0,0	0,0	16	1,00	0,00	0,000			
	93	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (sektor prywatny)	liczba	St	5,3	1,0	9	0,43	0,09	0,190			
	94	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	St	143,5	134,3	9	0,51	0,44	0,758			

katgoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobierstwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Stabilność finansowa JST	95	Dochody gminy	PLN	St	29 953 428	20 732 639	10	0,52	0,35	0,574	0,51	0,35	0,54
	96	Dochody gminy na 1 mieszkańca	PLN	St	2 776,5	2 615,8	10	0,50	0,36	0,644			
	97	Dochody własne na 1 mieszkańca	PLN	St	1 181,4	683,9	14	0,55	0,19	0,270			
	98	Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w PIT)	PLN	St	405,1	256,0	9	0,42	0,25	0,549			
	99	Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w CIT)	PLN	St	16,2	0,7	15	0,31	0,00	0,010			
	100	Udział podatku od nieruchomości w dochodach własnych	%	St	21,0	15,2	10	0,60	0,50	0,719			
	101	Udział podatku rolnego w dochodach własnych	%	DSt	8,9	21,9	9	0,45	0,60	0,654			
	102	Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych (łącznie w latach 2007-2013)	PLN	St	1 386 952	825 241	8	0,36	0,18	0,542			
	103	Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych na 1 mieszkańca (średnia z lat 2007-2013)	PLN	St	139,8	104,0	7	0,42	0,26	0,683			
	104	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	%	St	46,3	26,1	13	0,49	0,19	0,290			
	105	Wydatki budżetu gminy	PLN	St	30 355 618	19 825 635	10	0,44	0,25	0,525			
	106	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	PLN	St	2 763	2 501	12	0,52	0,25	0,425			
	107	Wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca	PLN	St	579	298	13	0,55	0,20	0,291			
108	Wydatki na administrację publiczną na 1 mieszkańca	PLN	DSt	258,1	218,3	2	0,49	0,92	1,199				

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobierstwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
	109	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	%	St	21,0	11,9	13	0,59	0,24	0,334			
	110	Wydatki bieżące na wynagrodzenia na 1 mieszkańca	PLN	DSt	843,9	1 005,8	12	0,64	0,17	0,309			
	111	Efektywność budżetowa (relacja dochodów do wydatków budżetu gminy)	%	St	101,6	104,6	3	0,67	0,79	1,146			
	112	Obsługa długu publicznego na 1 mieszkańca	PLN	DSt	23,5	9,3	2	0,57	0,91	1,374			
	113	Dynamika zmian dochodów gminy (rok poprzedni = 100)	-	St	108,0	99,8	10	0,71	0,62	0,704			
	114	Dynamika zmian wydatków gminy (rok poprzedni = 100)	-	St	107,7	99,5	10	0,71	0,59	0,659			
	115	Dynamika zmian wydatków majątkowych inwestycyjnych gminy (rok poprzedni = 100)	-	St	117,6	73,8	14	0,43	0,19	0,496			
	116	Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2008-2013	PLN	St	7 457 510	3 595 608	10	0,43	0,19	0,360			
	117	Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2002-2013	PLN	St	5 284 784	2 100 934	12	0,43	0,11	0,204			
	118	Średni roczny udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w okresie 2008-2013	%	St	24,8	16,4	12	0,43	0,07	0,143			
	119	Długookresowa dynamika zmian dochodów gminy - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	St	270,9	237,1	9	0,46	0,29	0,542			
	120	Długookresowa dynamika zmian udziału dochodów własnych w dochodach ogółem - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	St	118,6	92,7	13	0,55	0,32	0,503			
<i>Średnia ogólna:</i>											<i>0,52</i>	<i>0,36</i>	<i>0,53</i>

Tabela 42. Ranking atrakcyjności gmin powiatu lubelskiego – podsumowanie analizy RegioStrateg.

		ATRAKCYJNOŚĆ ANALIZOWANYCH SAMORZĄDÓW (1 - najlepsza pozycja; 16 - najgorsza pozycja)															
		Gmina Jabłonna	Gmina Bełżyce	Gmina Borzechów	Gmina Bychawa	Gmina Garbów	Gmina Głusk	Gmina Jastków	Gmina Konopnica	Gmina Krzczonów	Gmina Niedzwica Duża	Gmina Niemce	Gmina Strzyżewice	Gmina Wojciechów	Gmina Wólka	Gmina Wysokie	Gmina Zakrzew
	Demografia	11	8	10	13	6	2	4	5	14	7	3	9	12	1	16	15
	Rynek pracy	11	13	16	8	5	1	4	2	10	11	3	8	15	6	14	7
	Infrastruktura techniczna	10	7	15	5	9	11	6	3	8	12	4	2	16	1	13	14
	Mieszkalnictwo	11	7	14	8	8	3	4	2	13	6	5	10	11	1	15	16
	Potencjał społeczny i kulturalny	15	7	10	9	3	14	11	12	4	2	1	13	6	8	16	5
	Poziom wykształcenia i szkolnictwo	6	2	7	1	4	8	13	13	16	5	8	2	12	11	15	10
	Przedsiębiorczość	11	8	16	9	7	6	4	2	12	5	1	10	13	3	15	14
	Stabilność finansowa JST	12	11	14	8	6	5	1	3	13	7	2	9	10	4	15	15
suma pozycji dla 8 kategorii:		87	63	102	61	48	50	47	42	90	55	27	63	95	35	119	96
ranking atrakcyjności gmin powiatu lubelskiego (pozycja):		11	9	15	8	5	6	4	3	12	7	1	9	13	2	16	14

Tabela 43. Ranking potencjałów rozwojowych gmin powiatu lubelskiego – podsumowanie analizy RegioStrateg.

		POTENCJAŁ ROZWOJOWY ANALIZOWANYCH SAMORZĄDÓW (im mniejsza wartość tym lepiej)															
		Gmina Jabłonna	Gmina Bełżyce	Gmina Borzechów	Gmina Bychawa	Gmina Garbów	Gmina Głusk	Gmina Jastków	Gmina Konopnica	Gmina Krzczonów	Gmina Niedzwica Duża	Gmina Niemce	Gmina Strzyżewice	Gmina Wojciechów	Gmina Wólka	Gmina Wysokie	Gmina Zakrzew
	Demografia	101	89	97	131	74	48	57	64	142	81	52	95	117	45	147	145
	Rynek pracy	119	120	137	107	91	66	89	71	117	119	79	107	134	100	133	106
	Infrastruktura techniczna	126	103	144	89	115	137	90	81	106	139	86	78	161	57	140	143
	Mieszkalnictwo	123	97	145	110	110	47	69	41	141	95	72	114	123	38	151	160
	Potencjał społeczny i kulturalny	246	208	217	216	189	243	219	223	193	180	173	232	200	212	254	195
	Poziom wykształcenia i szkolnictwo	80	55	86	51	61	87	93	93	101	62	87	55	92	91	94	90
	Przedsiębiorczość	161	143	230	144	142	122	109	99	177	114	82	150	185	102	226	210
	Stabilność finansowa JST	262	261	286	209	204	184	138	144	264	207	142	219	237	175	302	302
suma pozycji dla 120 wskaźników w ramach 8 kategorii:		1218	1076	1342	1057	986	934	864	816	1241	997	773	1050	1249	820	1447	1351
ranking potencjałów rozwojowych gmin powiatu lubelskiego (pozycja):		11	10	14	9	6	5	4	2	12	7	1	8	13	3	16	15

Metoda określenia atrakcyjności Gminy Jabłonna (potencjał syntetyczny) opiera się na zsumowaniu miejsc w ramach 8 kategorii: demografii, rynku pracy, infrastruktury technicznej, mieszkalnictwa, potencjału społecznego i kulturalnego, poziomu wykształcenia i szkolnictwa oraz przedsiębiorczości i stabilności finansowej JST. **Gmina Jabłonna na tle gmin powiatu lubelskiego w atrakcyjności samorządów plasuje się na 11 miejscu na 16 gmin.**

W potencjale rozwojowym (sumarycznym) – ukazującym szanse rozwojowe w przyszłości – Gmina Jabłonna również zajęła **11 miejsce** na tle gmin powiatu lubelskiego. Potencjał ten opiera się na zestawieniu i zsumowaniu wszystkich pozycji danej gminy na podstawie 120 wykorzystanych w analizie wskaźników statystycznych. Pozycja w rankingu wskazuje na potencjalne szanse rozwojowe w oparciu o obiektywne wskaźniki społeczno-gospodarcze.

Tabela 44. Porównanie potencjałów gmin powiatu lubelskiego w analizie RegioStrateg.

miejsce	sumaryczny potencjał	syntetyczny potencjał
1.	Gmina Niemce	Gmina Niemce
2.	Gmina Konopnica	Gmina Wólka
3.	Gmina Wólka	Gmina Konopnica
4.	Gmina Jastków	Gmina Jastków
5.	Gmina Głusk	Gmina Garbów
6.	Gmina Garbów	Gmina Głusk
7.	Gmina Niedzwica Duża	Gmina Niedzwica Duża
8.	Gmina Strzyżewice	Gmina Bychawa
9.	Gmina Bychawa	Gmina Bełżyce
10.	Gmina Bełżyce	Gmina Strzyżewice
11.	Gmina Jabłonna	Gmina Jabłonna
12.	Gmina Krzczonów	Gmina Krzczonów
13.	Gmina Wojciechów	Gmina Wojciechów
14.	Gmina Borzechów	Gmina Zakrzew
15.	Gmina Zakrzew	Gmina Borzechów
16.	Gmina Wysokie	Gmina Wysokie

Źródło: opracowanie własne PARR.

Gmina Jabłonna na tle gmin powiatu lubelskiego **najwyższą pozycję – 6 miejsce, zajęła w obszarze dotyczącym poziomu wykształcenia i szkolnictwa.** W przypadku infrastruktury technicznej było to miejsce 10, demografii, rynku pracy, mieszkalnictwa oraz przedsiębiorczości – 11 pozycja, stabilność finansowa JST – 12 miejsce, zaś **najgorsza sytuacja**, ze względu na bardzo bliskie sąsiedztwo silnego ośrodka, jakim

jest Miasto Lublin – dotyczy dziedziny **potencjału społecznego-kulturalnego – 15 miejsce** (przedostatnie).

Gmina Jabłonna posiada zbliżony potencjał w poszczególnych kategoriach. Jednakże poszczególne obszary **nie wpływają** na **wysoką atrakcyjność** i znacząco osłabiają szanse rozwojowe. Są to przede wszystkim potencjał społeczny i kulturalny oraz stabilność finansowa JST. Konieczne jest zatem **podjęcie kompleksowych i holistycznych działań we wszystkich kategoriach** w celu znaczącego poprawienia wewnętrznej spójności i atrakcyjności. Oczywiście, gminy powiatu lubelskiego posiadają różne uwarunkowania rozwojowe, dlatego konieczne jest przeprowadzenie dodatkowej analizy RegioStrateg ukazującej atrakcyjność i potencjał rozwojowy Gminy Jabłonna na tle tzw. „**gmin pokrewnych**”, czyli posiadających zbliżoną liczbę ludności.

Tabela 45. Wskaźniki, w których Gmina Jabłonna zajmuje wysokie pozycje w powiecie lubelskim.

		miejsce				
		1	2	3	4	5
LEGENDA: demografia rynek pracy infrastruktura techniczna mieszkalnictwo potencjał społeczny i kulturalny poziom wykształcenia i szkolnictwo przedsiębiorczość stabilność finansowa JST	% firm działających w usługach nierynkowych	Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10.000 mieszkańców	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	% ludności korzystającej z wodociągu	% ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym	
	Łączna powierzchnia parków narodowych i parków krajobrazowych	Roczna zmiana liczby osób pracujących (rok poprzedni = 100)	Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem		
	Wydatki na administrację publiczną na 1 mieszkańca	Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego ogółem				Czytelnice bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców
	Obsługa długu publicznego na 1 mieszkańca	% wydatków w budżecie gminy na ochronę zdrowia				
		Uczniowie gimnazjów przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów				
		% firm działających w usługach rynkowych				
		Efektywność budżetowa (relacja dochodów do wydatków budżetu gminy)				

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 46. Wskaźniki, w których Gmina Jabłonna zajmuje końcowe pozycje w powiecie lubelskim.

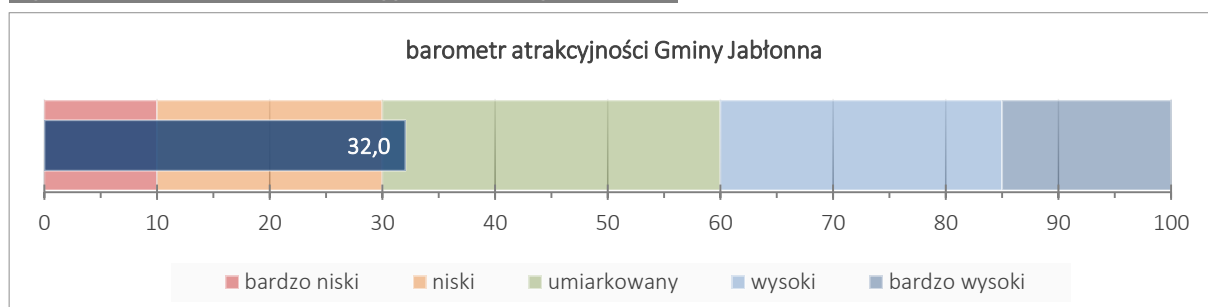
miejsce			
13	14	15	16
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na przypadającą na 1 osobę pracującą	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	Liczba uczniów szkół zasadniczych
% mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10.000 mieszkańców	Powierzchnia lasów	% ludności korzystającej z kanalizacji
% mieszkań wyposażonych w łazienkę	Dochody własne na 1 mieszkańca	% ludności z wykształceniem wyższym	% ludności korzystającej z kanalizacji do % ludności korzystającej z wodociągu
Liczba ludności na 1 aptekę	Dynamika zmian wydatków majątkowych inwestycyjnych gminy (rok poprzedni = 100)	Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w CIT)	Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci wodociągowej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)
Kluby sportowe na 1000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym			Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci kanalizacyjnej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)
Dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości (rok poprzedni = 100)			% ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków (miejskie i wiejskie)
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem			Liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1000 mieszkańców
Wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca			Widzowie kin na 1000 mieszkańców
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem			Miejsca rzeczywiste (łącznie z oddziałami) w żłobkach w stosunku do dzieci w wieku 0-3 lata
Długookresowa dynamika zmian udziału dochodów własnych w dochodach ogółem - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)			Miejsca noclegowe
			Dynamika zmian liczby miejsc noclegowych całorocznych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)
			Korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania
			Dynamika zmian liczby udzielonych noclegów w turystycznych w obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)
			Liczba uczniów liceów ogólnokształcących
			Liczba średnich przedsiębiorstw (50-249 prac.)
			Liczba dużych przedsiębiorstw (250-999 prac.)
			Liczba dużych przedsiębiorstw (powyżej 1000 prac.)

LEGENDA:	
	demografia
	rynek pracy
	infrastruktura techniczna
	mieszkalnictwo
	potencjał społeczny i kulturalny
	poziom wykształcenia i szkolnictwo
	przedsiębiorczość
	stabilność finansowa JST

Źródło: opracowanie własne PARR.

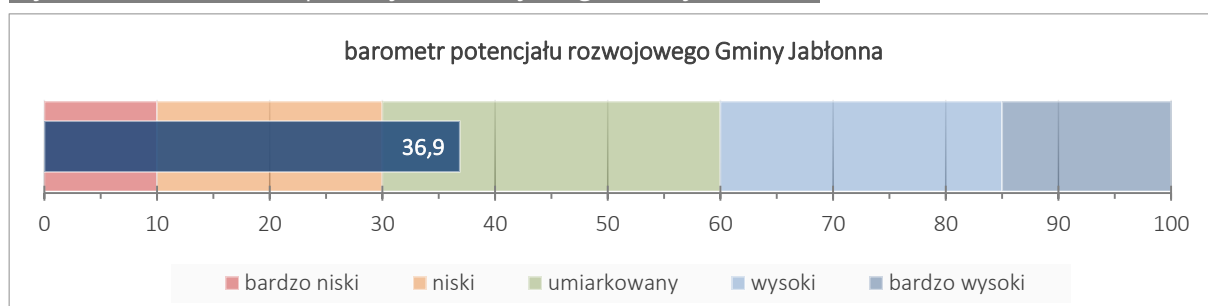
2.1. Barometry atrakcyjności i rozwoju

Wykres 94. Barometr atrakcyjności Gminy Jabłonna.

Źródło: opracowanie własne PARR.

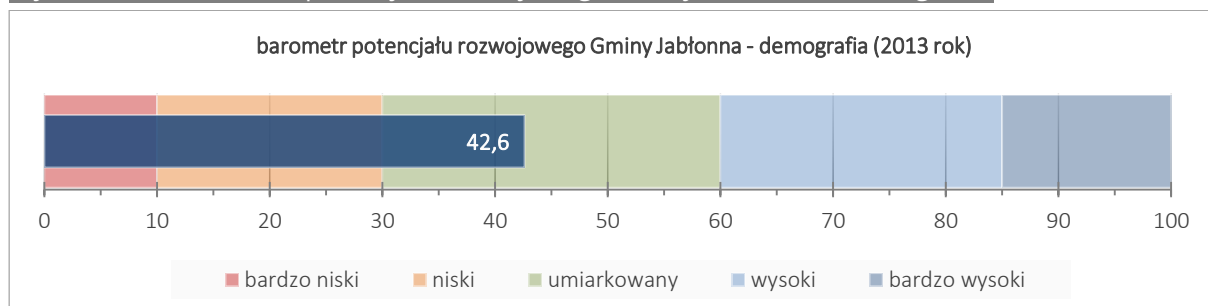
Wykres 95. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna.

Źródło: opracowanie własne PARR.

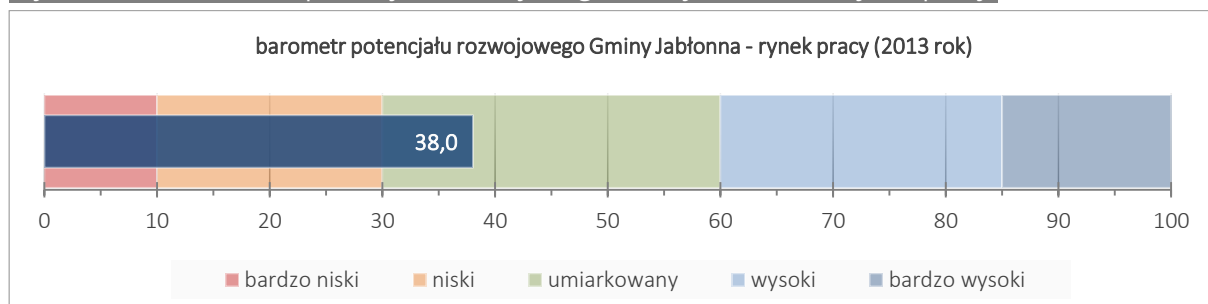
Barometry potencjału rozwojowego – perspektywa kategorii

Wykres 96. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Demografia.

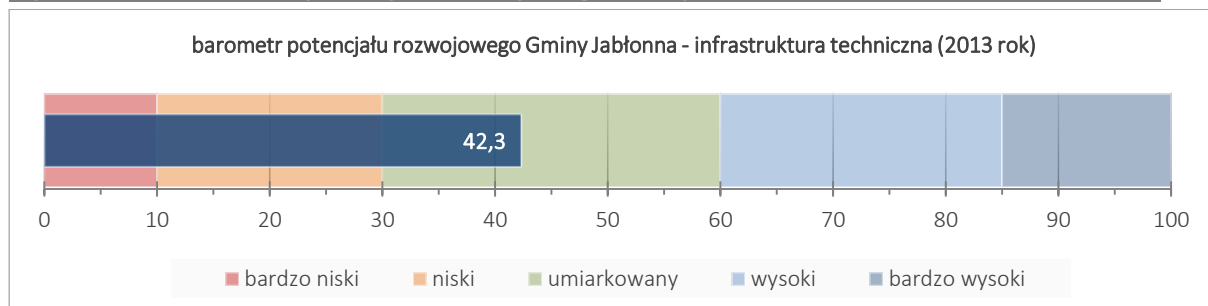
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 97. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Rynek pracy.

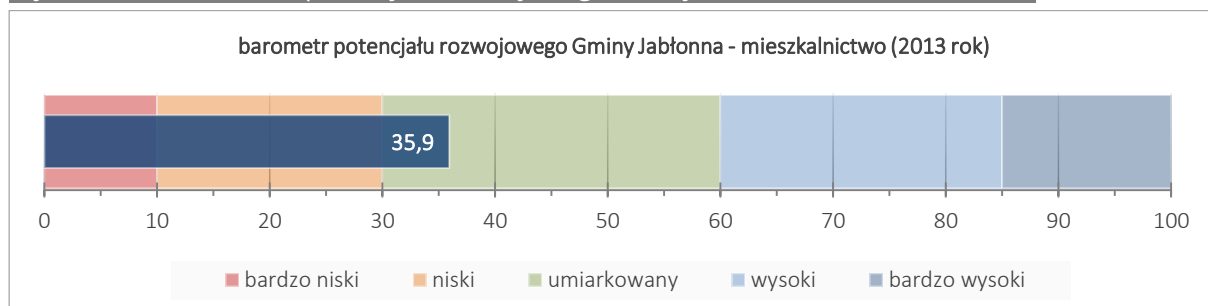
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 98. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Infrastruktura techniczna.

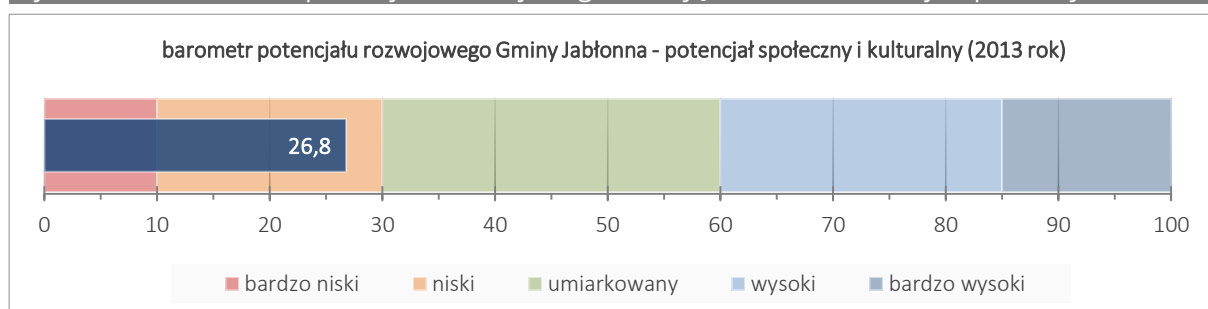
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 99. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Mieszkalnictwo.

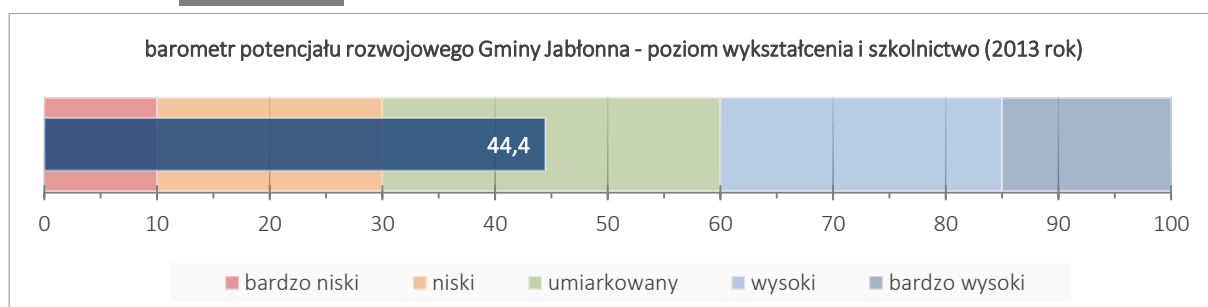
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 100. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Potencjał społeczny i kulturalny.

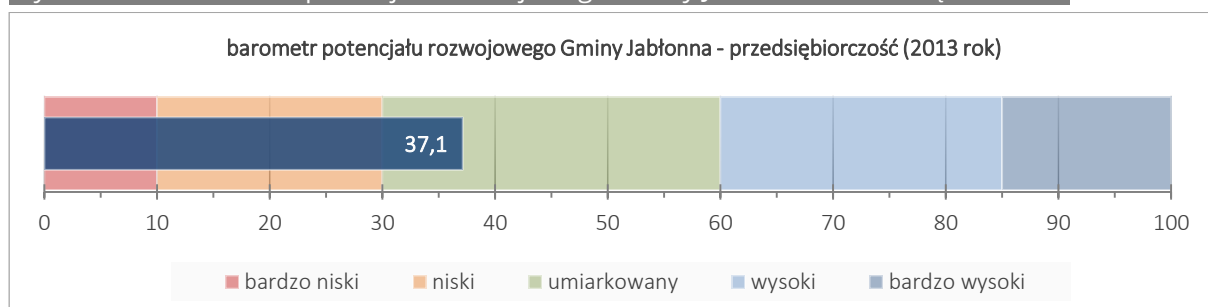
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 101. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Poziom wykształcenia i szkolnictwo.

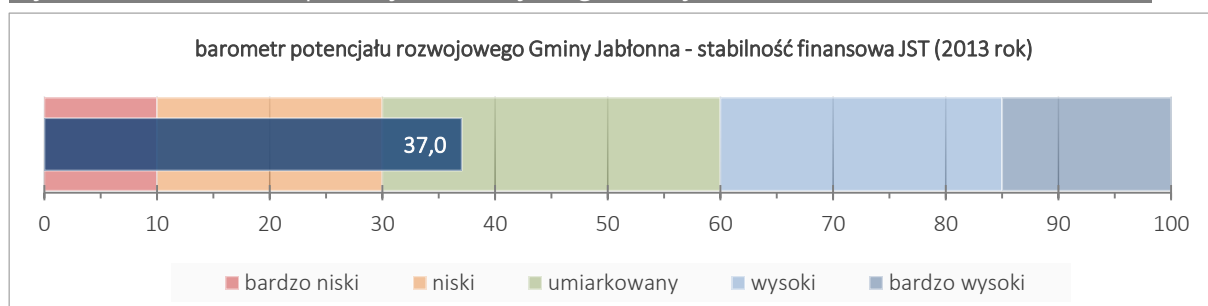
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 102. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Przedsiębiorczość.

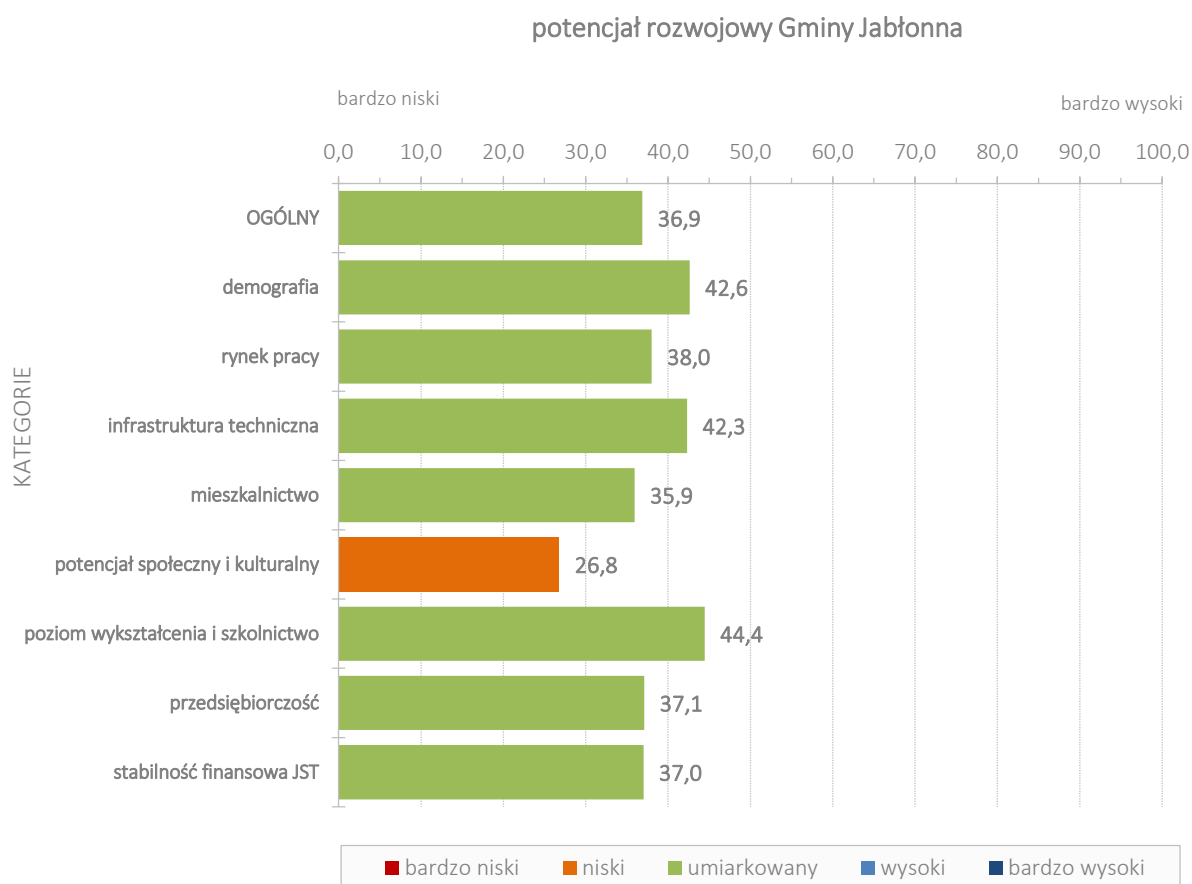
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 103. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Stabilność finansowa JST.

Źródło: opracowanie własne PARR.

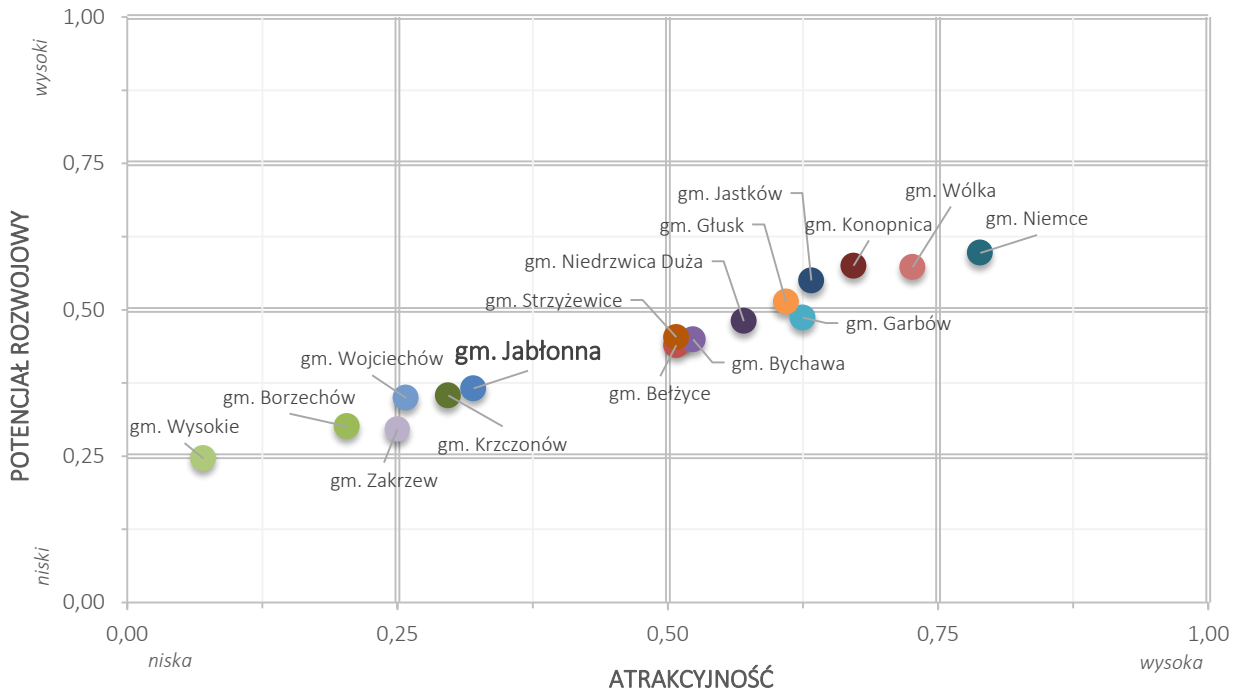
Wykres 104. Potencjał rozwojowy Gminy Jabłonna na tle gmin powiatu lubelskiego.

Źródło: opracowanie własne PARR.

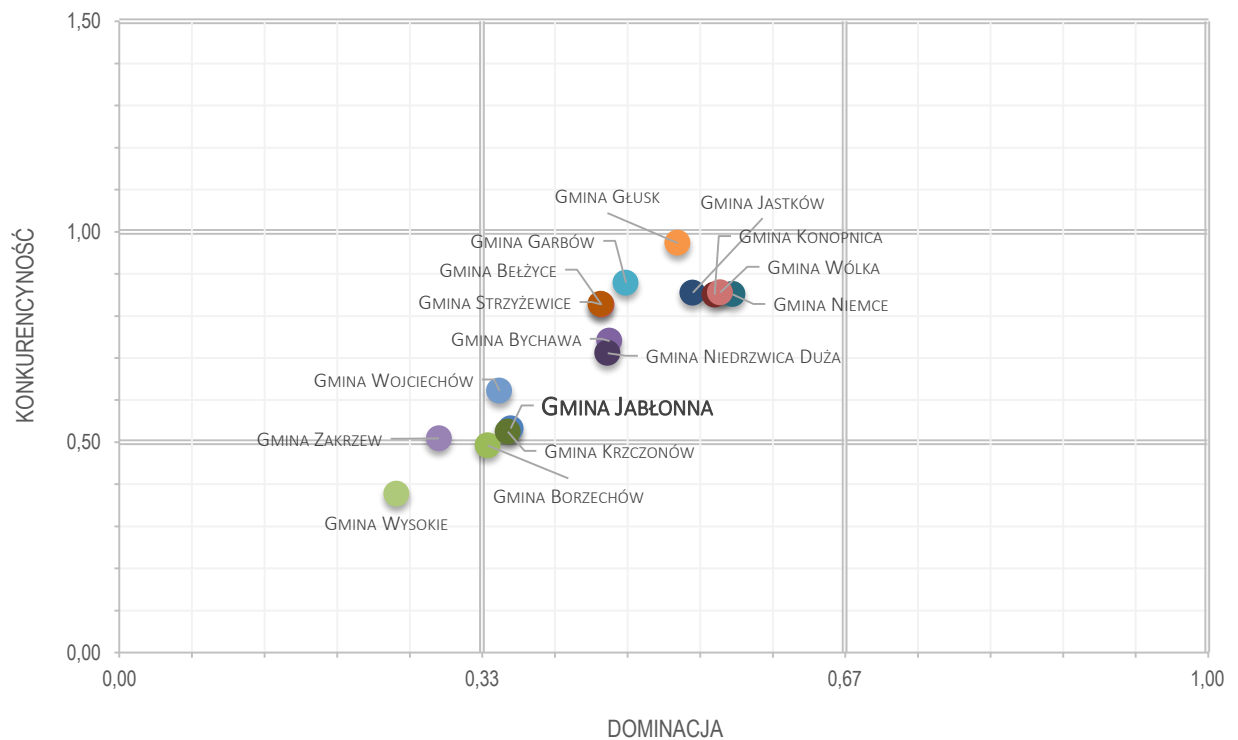
2.2. Macierze rozwoju Gminy Jabłonna na tle powiatu lubelskiego

Wykres 105. Macierz rozwoju – wykres atrakcyjności i potencjału rozwojowego.

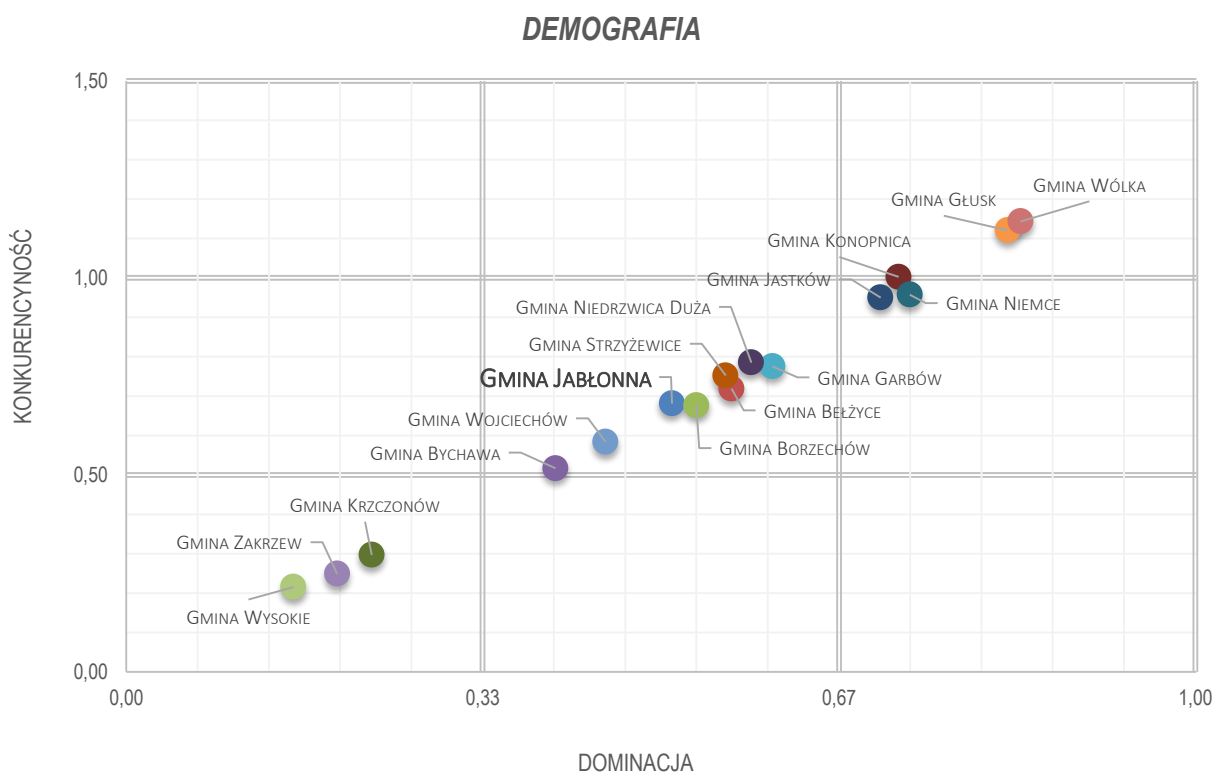
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 106. Macierz rozwoju ogólnego.

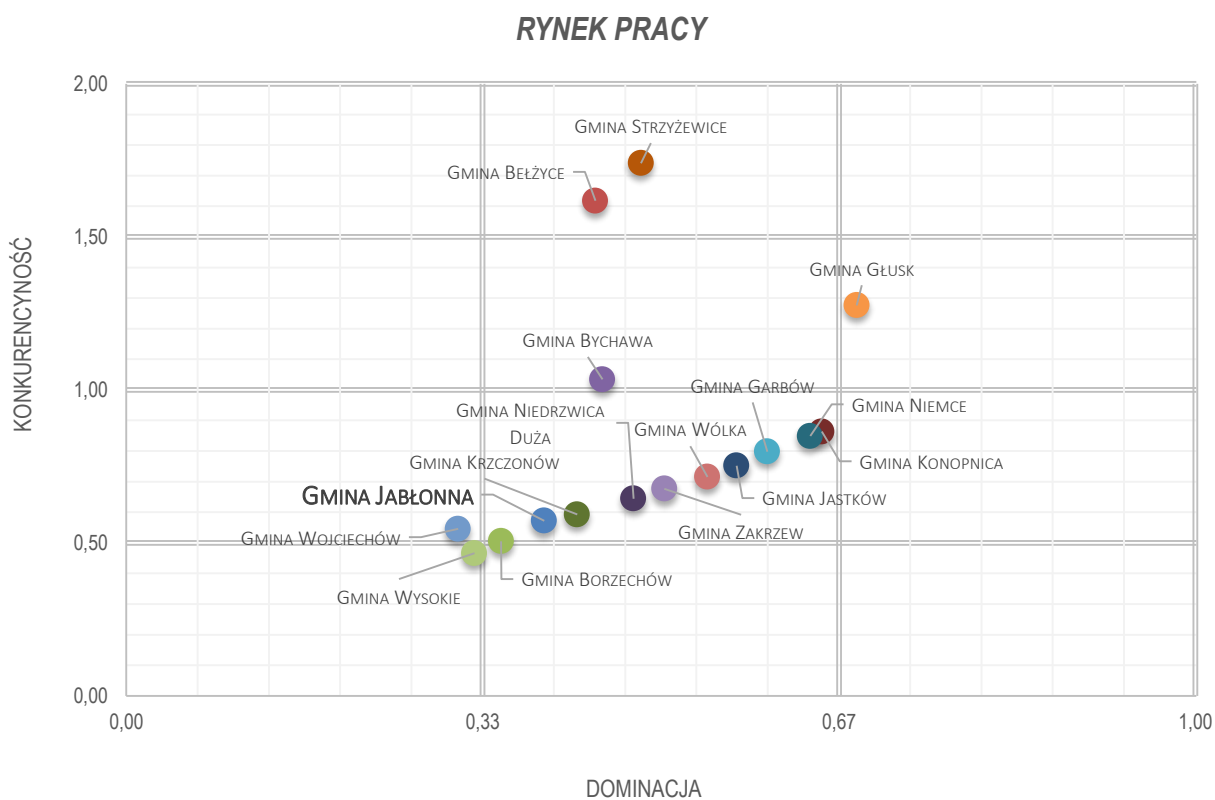
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 107. Macierz rozwoju – demografia.

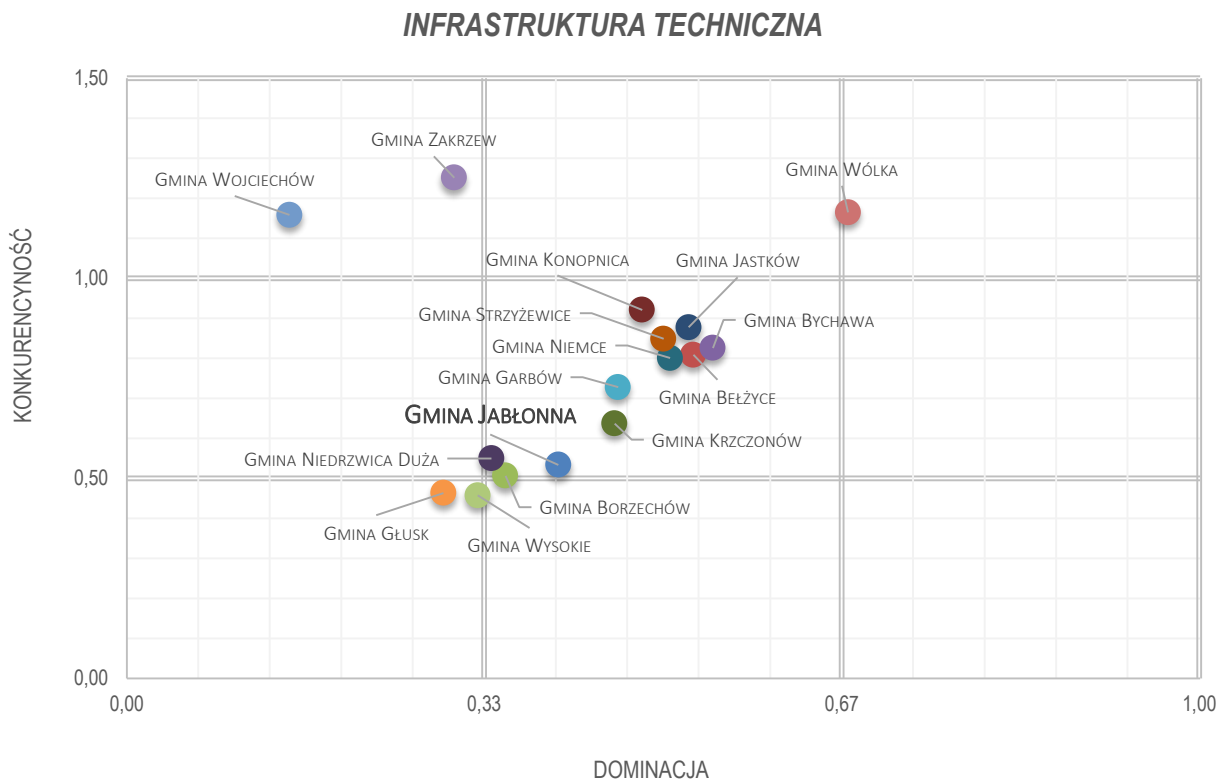
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 108. Macierz rozwoju – rynek pracy.

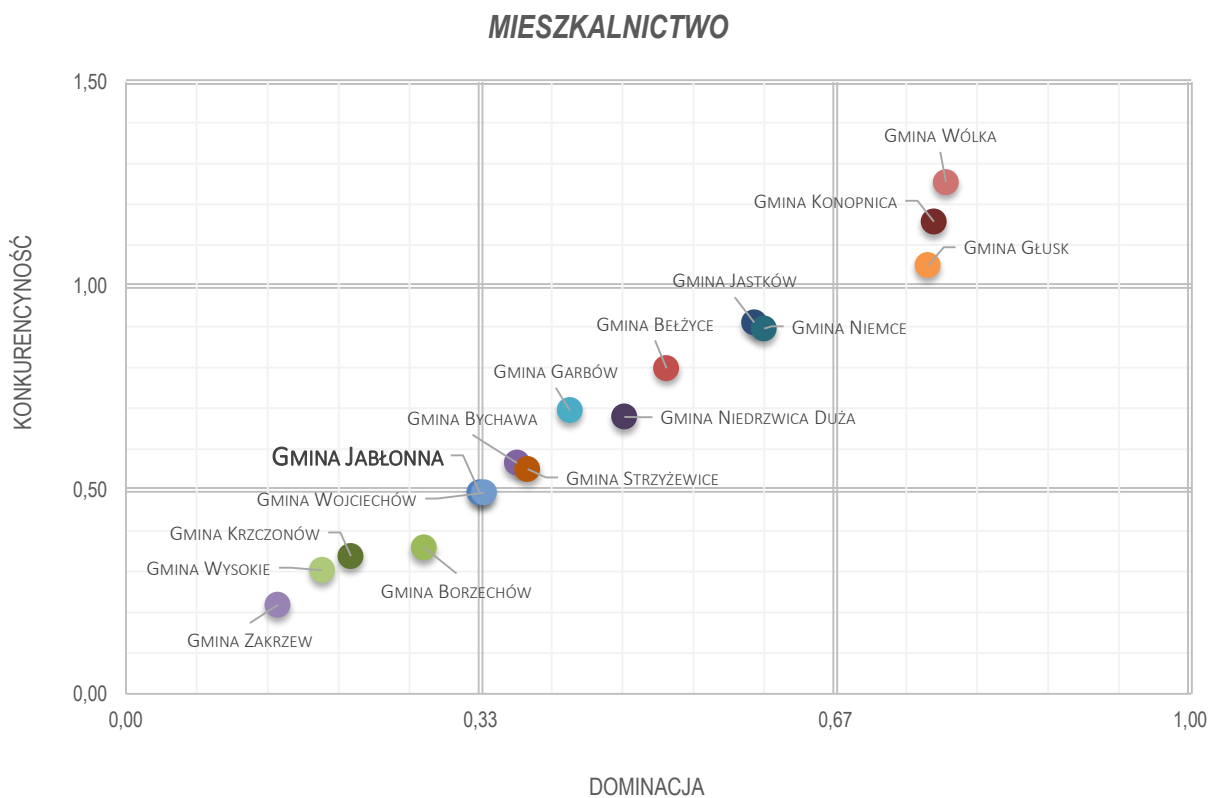
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 109. Macierz rozwoju – infrastruktura techniczna.

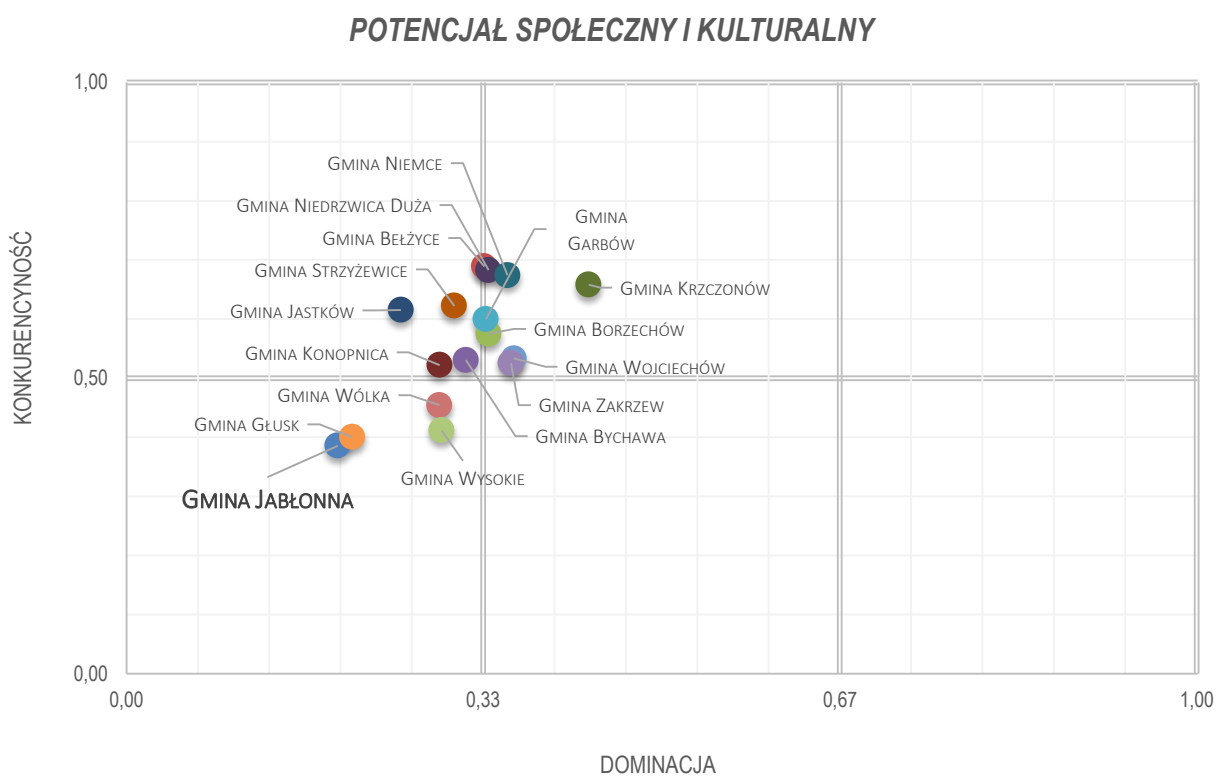
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 110. Macierz rozwoju – mieszkalnictwo.

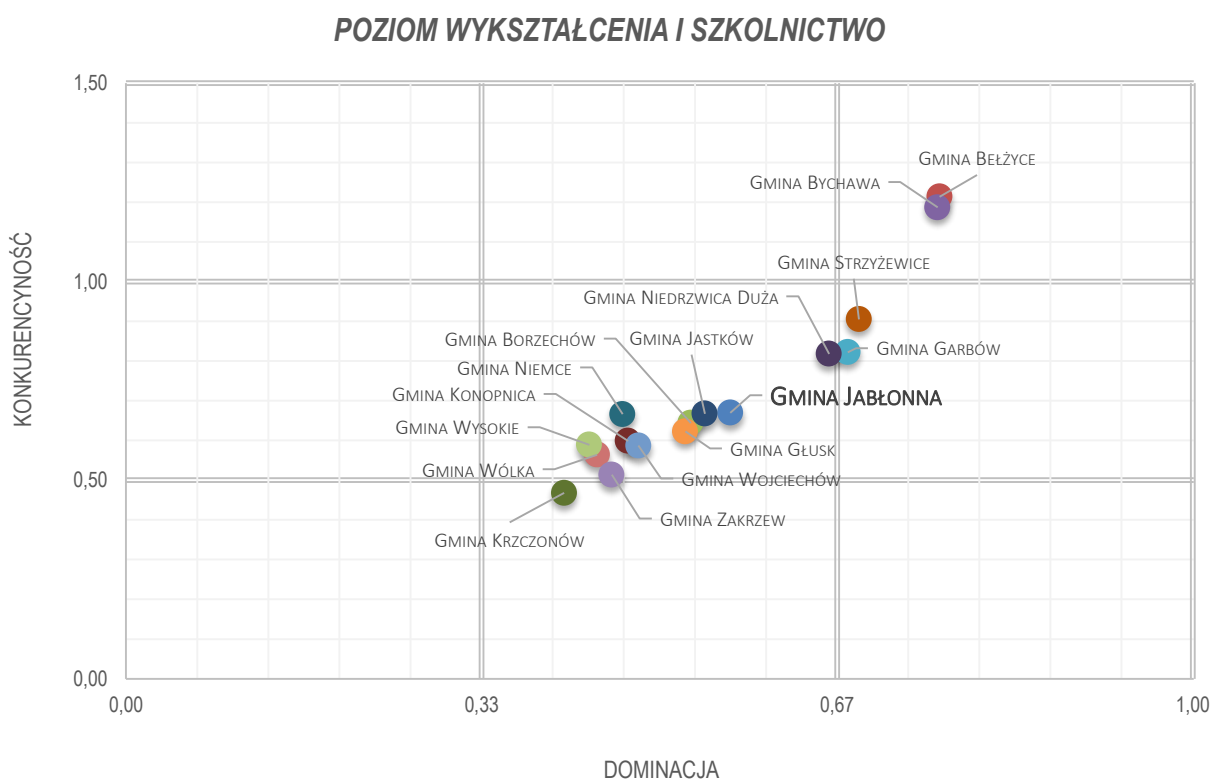
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 111. Macierz rozwoju – potencjał społeczny i kulturalny.

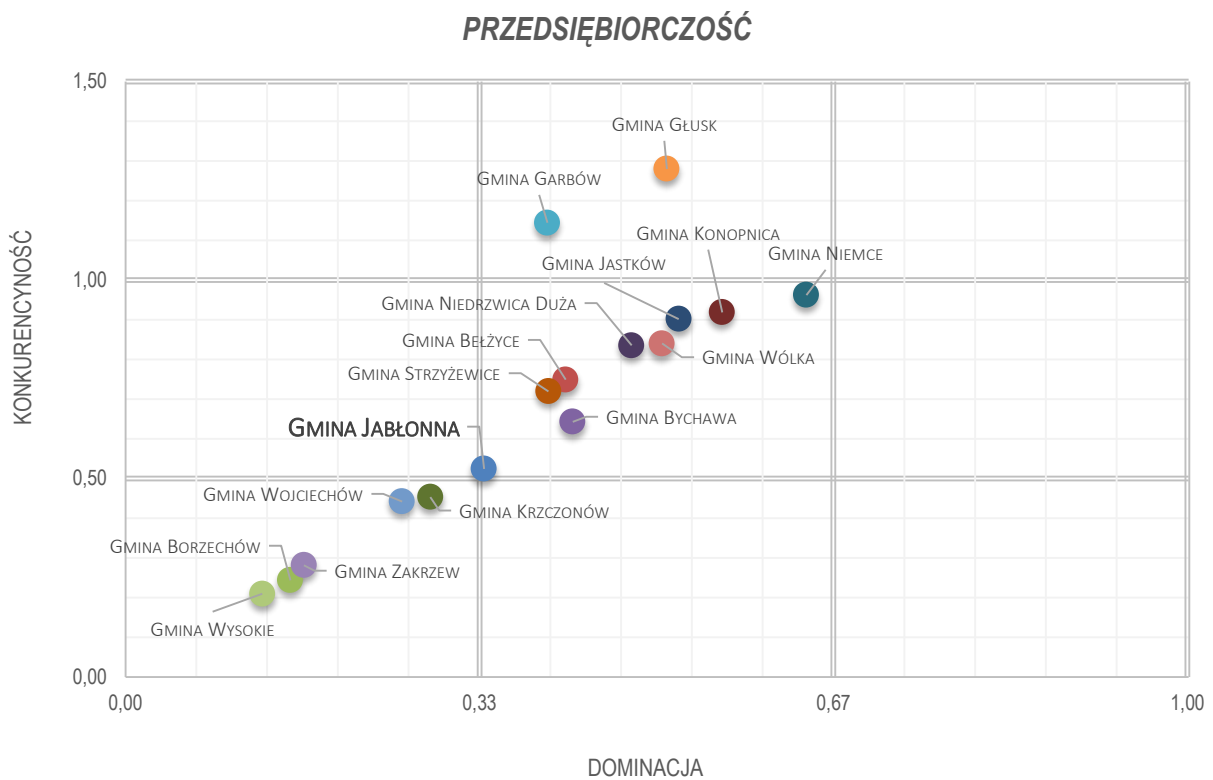
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 112. Macierz rozwoju – poziom wykształcenia i szkolnictwo.

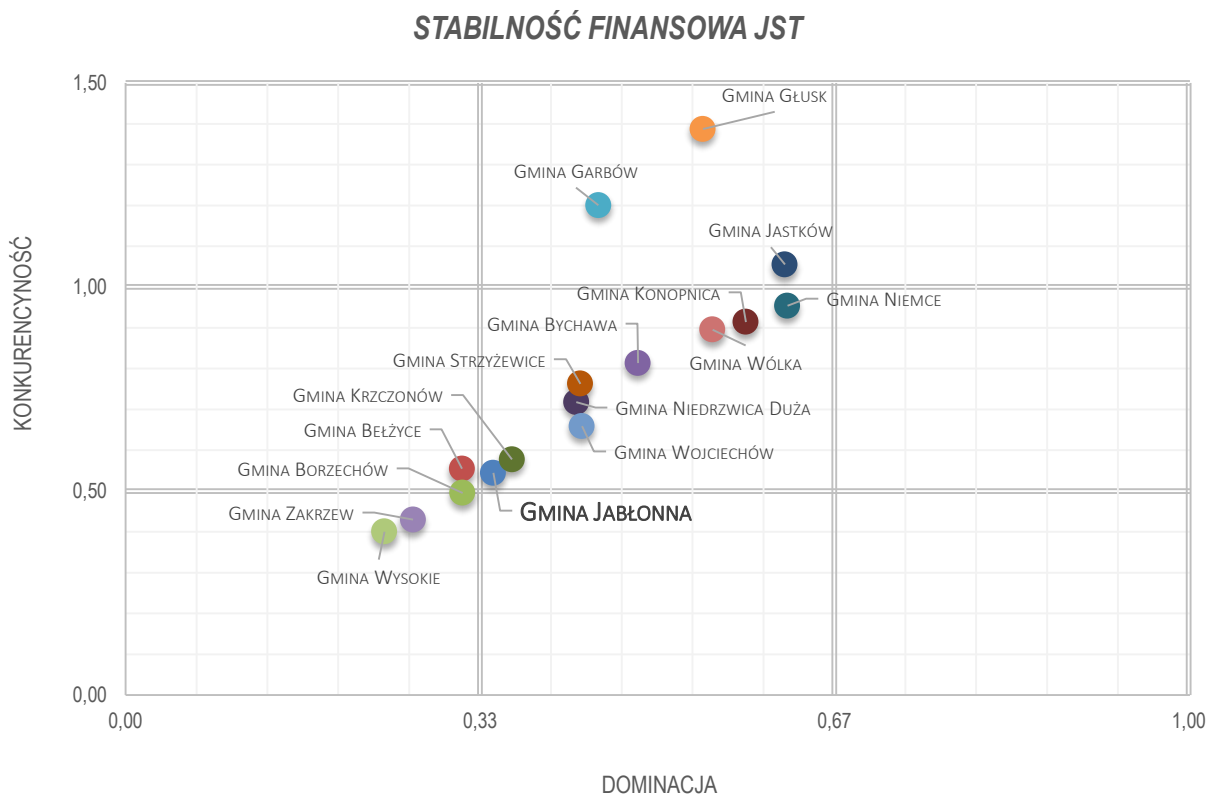
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 113. Macierz rozwoju – przedsiębiorczość.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 114. Macierz rozwoju – stabilność finansowa JST.

Źródło: opracowanie własne PARR.

2.3. Budowanie przewagi konkurencyjnej i obszary słabości konkurencyjnej Gminy Jabłonna

Tabela 47. Obszary budowania przewagi konkurencyjnej przez Gminę Jabłonna.

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
53	Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10.000 mieszkańców	2,18	0,48	Potencjał społeczny i kulturalny
112	Obsługa długu publicznego na 1 mieszkańca	1,37	0,91	Stabilność finansowa JST
108	Wydatki na administrację publiczną na 1 mieszkańca	1,20	0,92	Stabilność finansowa JST
33	Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego ogółem	1,19	0,90	Infrastruktura techniczna
51	% wydatków w budżecie gminy na ochronę zdrowia	1,18	0,20	Potencjał społeczny i kulturalny
18	Roczna zmiana liczby osób pracujących (rok poprzedni = 100)	1,16	0,37	Rynek pracy
111	Efektywność budżetowa (relacja dochodów do wydatków budżetu gminy)	1,15	0,79	Stabilność finansowa JST
11	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	1,14	0,90	Demografia
83	Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	1,13	0,65	Przedsiębiorczość
87	% firm działających w usługach nierynkowych	1,08	1,00	Przedsiębiorczość
86	% firm działających w usługach rynkowych	1,05	0,93	Przedsiębiorczość
76	Uczniowie gimnazjów przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	1,04	0,92	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
24	% ludności korzystającej z wodociągu	1,01	0,90	Infrastruktura techniczna
34	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	1,00	1,00	Infrastruktura techniczna

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 48. Obszary utraty konkurencyjności przez Gminę Jabłonna.

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
16	% ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym	0,99	0,68	Rynek pracy
55	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców	0,99	0,86	Potencjał społeczny i kulturalny
54	Placówki biblioteczne (biblioteki i filie ogółem) na 10.000 mieszkańców	0,99	0,71	Potencjał społeczny i kulturalny

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
77	Współczynnik skolaryzacji brutto (szkoły podstawowe)	0,98	0,88	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
19	Roczna zmiana liczby osób bezrobotnych (rok poprzedni = 100)	0,97	0,75	Rynek pracy
72	Miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego w stosunku do dzieci w wieku 3-6 lat	0,93	0,75	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
71	Efektywność wydatków oświatowych (subwencje na zadania oświatowe = 100)	0,90	0,83	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
78	Współczynnik skolaryzacji brutto (gimnazja)	0,85	0,74	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
37	% mieszkań wyposażonych w wodociąg	0,84	0,70	Mieszkalnictwo
30	% wydatków budżetu gminy na transport i łączność	0,80	0,48	Infrastruktura techniczna
31	Wydatki na drogi publiczne (udział w wydatkach ogółem)	0,80	0,49	Infrastruktura techniczna
3	Wskaźnik obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym	0,80	0,64	Demografia
23	Długookresowa dynamika zmian liczby osób bezrobotnych na 1 osobę pracującą (% zmiany w stosunku do 2003 roku)	0,78	0,67	Rynek pracy
5	% osób w wieku przedprodukcyjnym	0,76	0,56	Demografia
4	Wskaźnik obciążenia ekonomicznego	0,76	0,73	Demografia
94	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	0,76	0,44	Przedsiębiorczość
9	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	0,75	0,39	Demografia
43	Liczba mieszkań na 1 mieszkańca	0,74	0,45	Mieszkalnictwo
29	Wydatki budżetu gminy na transport i łączność na 1 mieszkańca	0,74	0,42	Infrastruktura techniczna
6	% osób w wieku produkcyjnym	0,74	0,70	Demografia
100	Udział podatku od nieruchomości w dochodach własnych	0,72	0,50	Stabilność finansowa JST
45	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	0,71	0,36	Mieszkalnictwo
44	Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę	0,71	0,39	Mieszkalnictwo
113	Dynamika zmian dochodów gminy (rok poprzedni = 100)	0,70	0,62	Stabilność finansowa JST
21	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	0,70	0,59	Rynek pracy
75	Uczniowie szkół podstawowych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	0,70	0,45	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
103	Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych na 1 mieszkańca (średnia z lat 2007-2012)	0,68	0,26	Stabilność finansowa JST

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
20	% wydatków w budżecie gminy na pomoc społeczną	0,67	0,54	Rynek pracy
114	Dynamika zmian wydatków gminy (rok poprzedni = 100)	0,66	0,59	Stabilność finansowa JST
101	Udział podatku rolnego w dochodach własnych	0,65	0,60	Stabilność finansowa JST
46	Izby oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	0,65	0,35	Mieszkalnictwo
8	Liczba małżeństw zawartych na 1000 mieszkańców	0,65	0,46	Demografia
96	Dochody gminy na 1 mieszkańca	0,64	0,36	Stabilność finansowa JST
74	% ludności z wykształceniem podstawowym ukończonym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia	0,62	0,51	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
84	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	0,62	0,41	Przedsiębiorczość
10	Długookresowa dynamika zmian liczby ludności (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	0,60	0,30	Demografia
89	Liczba małych przedsiębiorstw (10-49 prac.)	0,60	0,37	Przedsiębiorczość
95	Dochody gminy	0,57	0,35	Stabilność finansowa JST
98	Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w PIT)	0,55	0,25	Stabilność finansowa JST
102	Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych (łącznie w latach 2007-2012)	0,54	0,18	Stabilność finansowa JST
119	Długookresowa dynamika zmian dochodów gminy - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	0,54	0,29	Stabilność finansowa JST
28	% wydatków budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	0,54	0,37	Infrastruktura techniczna
85	Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	0,54	0,38	Przedsiębiorczość
1	Liczba ludności	0,53	0,32	Demografia
50	Liczba ludności na 1 aptekę	0,53	0,49	Potencjał społeczny i kulturalny
79	Wskaźnik przedsiębiorczości	0,53	0,36	Przedsiębiorczość
60	% wydatków w budżecie gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	0,52	0,30	Potencjał społeczny i kulturalny
105	Wydatki budżetu gminy	0,52	0,25	Stabilność finansowa JST
81	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	0,52	0,33	Przedsiębiorczość
52	Podstawowa opieka zdrowotna - porady na 1 mieszkańca	0,51	0,30	Potencjał społeczny i kulturalny
120	Długookresowa dynamika zmian udziału dochodów własnych w dochodach ogółem - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	0,50	0,32	Stabilność finansowa JST

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
40	% mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie	0,50	0,42	Mieszkalnictwo
115	Dynamika zmian wydatków majątkowych inwestycyjnych gminy (rok poprzedni = 100)	0,50	0,19	Stabilność finansowa JST
7	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	0,48	0,40	Demografia
82	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	0,48	0,04	Przedsiębiorczość
22	% ludności utrzymującej się ze źródeł niezarobkowych	0,47	0,18	Rynek pracy
88	Liczba mikro przedsiębiorstw (0-9 prac.)	0,45	0,26	Przedsiębiorczość
47	Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania	0,45	0,22	Mieszkalnictwo
80	Dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości (rok poprzedni = 100)	0,45	0,13	Przedsiębiorczość
27	Wydatki budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca	0,44	0,36	Infrastruktura techniczna
38	% mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany	0,44	0,39	Mieszkalnictwo
39	% mieszkań wyposażonych w łazienkę	0,43	0,38	Mieszkalnictwo
106	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	0,43	0,25	Stabilność finansowa JST
13	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	0,42	0,34	Rynek pracy
26	% ludności korzystającej z gazu	0,42	0,31	Infrastruktura techniczna
41	% mieszkań wyposażonych w gaz z sieci	0,40	0,30	Mieszkalnictwo
116	Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2008-2012	0,36	0,19	Stabilność finansowa JST
14	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	0,35	0,29	Rynek pracy
68	% wydatków w budżecie gminy na kulturę fizyczną	0,35	0,08	Potencjał społeczny i kulturalny
109	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	0,33	0,24	Stabilność finansowa JST
110	Wydatki bieżące na wynagrodzenia na 1 mieszkańca	0,31	0,17	Stabilność finansowa JST
69	Kluby sportowe na 1000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	0,30	0,12	Potencjał społeczny i kulturalny

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 49. Obszary największej słabości konkurencyjnej Gminy Jabłonna.

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
107	Wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca	0,29	0,20	Stabilność finansowa JST
104	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	0,29	0,19	Stabilność finansowa JST
2	Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km ²)	0,28	0,21	Demografia
97	Dochody własne na 1 mieszkańca	0,27	0,19	Stabilność finansowa JST
117	Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2002-2012	0,20	0,11	Stabilność finansowa JST
93	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (sektor prywatny)	0,19	0,09	Przedsiębiorczość
17	Liczba osób bezrobotnych na przypadającą na 1 osobę pracującą	0,19	0,17	Rynek pracy
56	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	0,19	0,13	Potencjał społeczny i kulturalny
12	Liczba pracujących na 1000 mieszkańców	0,16	0,11	Rynek pracy
49	Zakłady opieki zdrowotnej na 10.000 mieszkańców	0,15	0,10	Potencjał społeczny i kulturalny
118	Średni roczny udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w okresie 2008-2012	0,14	0,07	Stabilność finansowa JST
67	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10.000 mieszkańców	0,13	0,08	Potencjał społeczny i kulturalny
66	Powierzchnia lasów	0,08	0,06	Potencjał społeczny i kulturalny
48	% wydatków w budżecie gminy na gospodarkę mieszkaniową	0,05	0,02	Mieszkalnictwo
70	% ludności z wykształceniem wyższym	0,01	0,01	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
99	Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w CIT)	0,01	0,00	Stabilność finansowa JST
15	Liczba uczniów szkół zasadniczych	0,00	0,00	Rynek pracy
25	% ludności korzystającej z kanalizacji	0,00	0,00	Infrastruktura techniczna
32	% ludności korzystającej z kanalizacji do % ludności korzystającej z wodociągu	0,00	0,00	Infrastruktura techniczna
35	Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci wodociągowej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	0,00	0,00	Infrastruktura techniczna
36	Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci kanalizacyjnej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	0,00	0,00	Infrastruktura techniczna
42	% ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków (miejskie i wiejskie)	0,00	0,00	Mieszkalnictwo
57	Liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1000 mieszkańców	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
58	Widzowie kin na 1000 mieszkańców	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
59	Miejsca rzeczywiste (łącznie z oddziałami) w żłobkach w stosunku do dzieci w wieku 0-3 lata	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
61	Miejsca noclegowe	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
62	Dynamika zmian liczby miejsc noclegowych całorocznych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
63	Korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
64	Dynamika zmian liczby udzielonych noclegów w turystycznych w obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
65	Łączna powierzchnia parków narodowych i parków krajobrazowych	0,00	0,24	Potencjał społeczny i kulturalny
73	Liczba uczniów liceów ogólnokształcących	0,00	0,00	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
90	Liczba średnich przedsiębiorstw (50-249 prac.)	0,00	0,00	Przedsiębiorczość
91	Liczba dużych przedsiębiorstw (250-999 prac.)	0,00	0,00	Przedsiębiorczość
92	Liczba dużych przedsiębiorstw (powyżej 1000 prac.)	0,00	0,00	Przedsiębiorczość

Źródło: opracowanie własne PARR.

2.4. Podobieństwo gmin powiatu lubelskiego

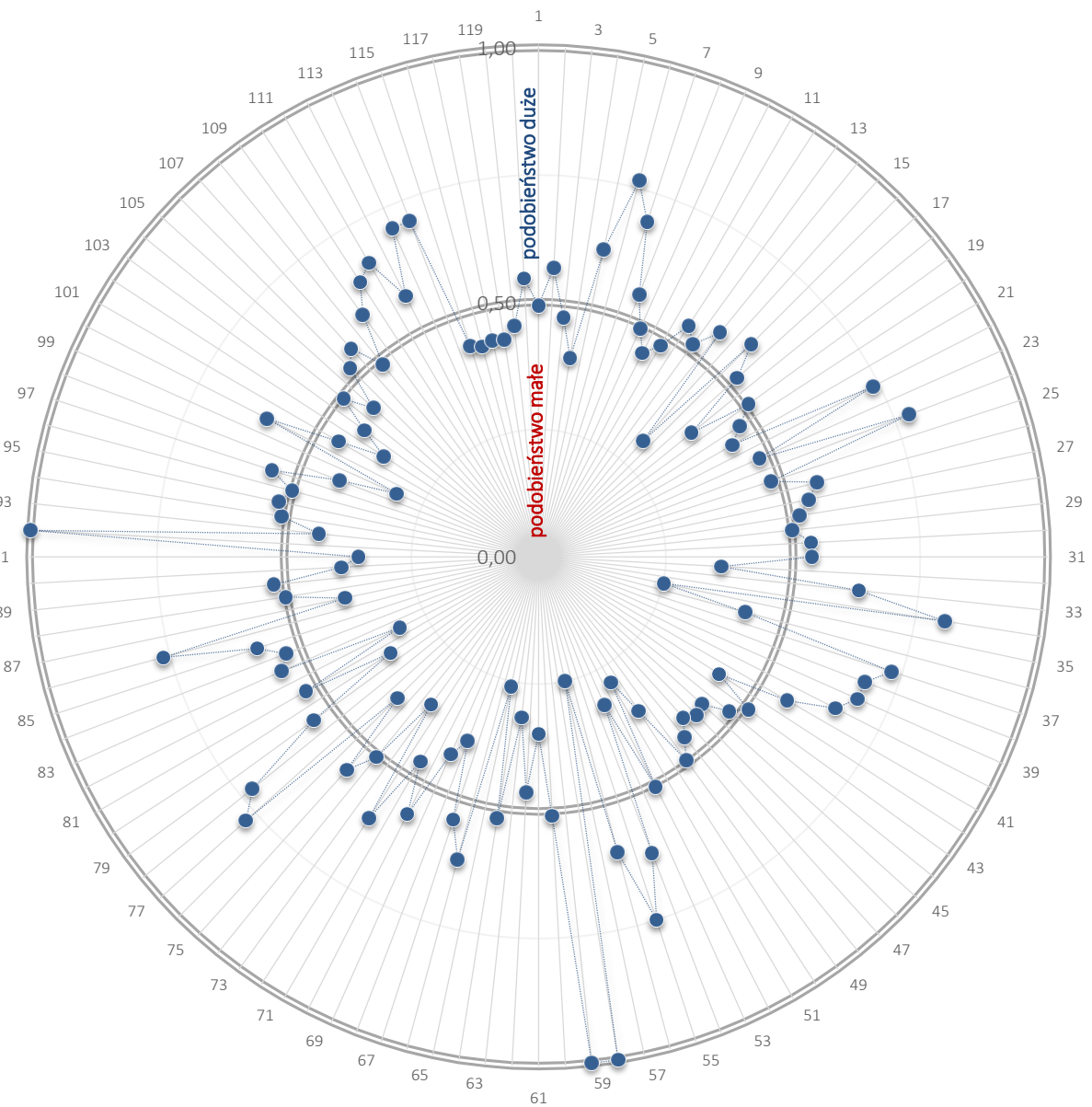
Na podstawie przeprowadzonej analizy należy stwierdzić, że gminy powiatu lubelskiego są **umiarkowanie podobne**. Największe podobieństwo JST jest w poziomie wykształcenia i szkolnictwie, a najmniejsze w potencjale społecznym i kulturalnym oraz rynku pracy. Podkreślić jednak trzeba, że wewnętrzne zróżnicowanie gmin powiatu lubelskiego nie jest duże i istnieje znacząca liczba wskaźników, w których jednostki są do siebie bardzo podobne.

Tabela 50. Wskaźniki podobieństwa dla gmin powiatu lubelskiego.

kategoria	WP	stopień podobieństwa
Demografia	0,543	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Rynek pracy	0,506	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Infrastruktura techniczna	0,534	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Mieszkalnictwo	0,541	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Potencjał społeczny i kulturalny	0,504	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Poziom wykształcenia i szkolnictwo	0,551	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Przedsiębiorczość	0,516	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Stabilność finansowa JST	0,509	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
razem:	0,521	<i>umiarkowane podobieństwo</i>

Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 115. Wykres podobieństwa gmin powiatu lubelskiego.

Źródło: opracowanie własne PARR.

3. ANALIZA ATRAKCYJNOŚCI I POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMIN „POKREWNYCH” DLA GMINY JABŁONNA

Przy użyciu tego samego narzędzia oraz metodologii, co w przypadku analizy RegioStrateg – atrakcyjności i potencjału rozwojowego gmin powiatu lubelskiego, opracowany został **ranking gmin „pokrewnych” dla Gminy Jabłonna**. Są to jednostki samorządowe z obszaru województwa lubelskiego, o **zbliżonej do Gminy Jabłonna liczbie ludności (+/- 10%)**. Z racji tego, że na wysokość środków finansowych w budżetach gmin w decydujący sposób wpływa liczba mieszkańców, jest to podejście w pełnijszy sposób obrazujące obecny i przyszły potencjał badanej gminy. Na podstawie danych BDL GUS z 31.12.2013 roku dotyczących liczby ludności, jako porównywane gminy „pokrewne” wybrane zostały (uszeregowanie pod względem ilości mieszkańców):

1. Gmina Izbica (powiat krasnostawski)
2. Gmina Kąkolewnica (powiat radzyński)
3. Gmina Stoczek Łukowski (powiat łukowski)
4. Gmina Radzyń Podlaski (powiat radzyński)
5. Gmina Cyców (powiat łęczyński)
6. **Gmina Jabłonna (powiat lubelski)**
7. Gmina Strzyżewice (powiat lubelski)
8. Gmina Kurów (powiat puławski)
9. Gmina Susiec (powiat tomaszowski)
10. Gmina Mircze (powiat hrubieszowski)
11. Gmina Trzebieszów (powiat łukowski)
12. Gmina Piszczac (powiat bialski)
13. Gmina Kłoczew (powiat rycki)
14. Gmina Gościeradów (powiat kraśnicki)
15. Gmina Kraśnik (powiat kraśnicki)
16. Gmina Krasnobród (powiat zamojski) – gmina miejsko-wiejska

W analizie gmin „pokrewnych” pozycja każdej z gmin zawierała się w przedziale od „1” (najwyższa) do „16” (najniższa).

Tabela 51. Zestawienie wyników analizy RegioStrateg dla Gminy Jabłonna w odniesieniu do „gmin pokrewnych”.

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja na tle „gmin pokrewnych”	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Demografia	1	Liczba ludności	osoba	St	7 977	7 936	6	0,51	0,55	0,944	0,56	0,63	0,96
	2	Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km ²)	osoba	St	60,5	60,0	5	0,56	0,61	0,982			
	3	Wskaźnik obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym	osoba	DSt	27,9	29,3	8	0,46	0,69	0,882			
	4	Wskaźnik obciążenia ekonomicznego	osoba	DSt	60,5	61,2	7	0,62	0,63	0,889			
	5	% osób w wieku przedprodukcyjnym	%	St	21,2	19,8	9	0,66	0,60	0,725			
	6	% osób w wieku produkcyjnym	%	St	62,3	62,0	7	0,55	0,61	0,870			
	7	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	osoba	St	0,0	-4,4	13	0,46	0,22	0,405			
	8	Liczba małżeństw zawartych na 1000 mieszkańców	-	St	5,8	4,7	10	0,59	0,41	0,553			
	9	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	osoba	St	1,4	6,3	2	0,52	0,98	1,631			
	10	Długookresowa dynamika zmian liczby ludności (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	%	St	1,5	5,5	4	0,58	0,92	1,418			
	11	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	%	DSt	-11,6	-14,1	4	0,61	0,73	1,208			

kat	nr	wskaźnik	j.m.	typ	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja na tle „gmin pokrewnych”	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Rynek pracy	12	Liczba pracujących na 1000 mieszkańców	osoba	St	89,5	47,4	14	0,40	0,05	0,128	0,44	0,56	0,77
	13	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	osoba	DSt	56,2	56,5	6	0,56	0,66	0,993			
	14	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	DSt	9,1	9,1	4	0,53	0,69	1,000			
	15	Liczba uczniów szkół zasadniczych	uczeń	St	0,0	0,0	16	0,25	0,00	0,000			
	16	% ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym	%	St	20,9	20,0	8	0,51	0,45	0,786			
	17	Liczba osób bezrobotnych na przypadającą na 1 osobę pracującą	osoba	DSt	0,6	1,2	13	0,47	0,49	0,620			
	18	Roczna zmiana liczby osób pracujących (rok poprzedni = 100)	-	St	107,6	109,9	3	0,46	0,54	1,090			
	19	Roczna zmiana liczby osób bezrobotnych (rok poprzedni = 100)	-	DSt	102,8	103,0	6	0,39	0,80	0,983			
	20	% wydatków w budżecie gminy na pomoc społeczną	%	DSt	16,8	17,2	7	0,38	0,77	0,968			
	21	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	DSt	9,2	9,3	6	0,44	0,93	0,989			
	22	% ludności utrzymującej się ze źródeł niezarobkowych	%	DSt	6,4	6,8	7	0,47	0,74	0,928			
	23	Długookresowa dynamika zmian liczby osób bezrobotnych na 1 osobę pracującą (% zmiany w stosunku do 2003 roku)	%	DSt	-48,0	-24,4	9	0,44	0,63	0,777			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja na tle „gmin pokrewnych”	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Infrastruktura techniczna	24	% ludności korzystającej z wodociągu	%	St	85,0	87,2	2	0,77	0,93	1,038	0,51	0,50	0,75
	25	% ludności korzystającej z kanalizacji	%	St	25,7	0,0	16	0,39	0,00	0,000			
	26	% ludności korzystającej z gazu	%	St	26,3	23,7	6	0,44	0,46	0,903			
	27	Wydatki budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca	PLN	St	135,1	135,9	4	0,47	0,53	1,011			
	28	% wydatków budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	%	St	5,1	5,4	4	0,53	0,68	1,094			
	29	Wydatki budżetu gminy na transport i łączność na 1 mieszkańca	PLN	St	240,9	255,5	4	0,54	0,73	1,069			
	30	% wydatków budżetu gminy na transport i łączność	%	St	8,2	10,2	3	0,54	0,83	1,289			
	31	Wydatki na drogi publiczne (udział w wydatkach ogółem)	%	St	7,5	10,2	3	0,53	0,83	1,423			
	32	% ludności korzystającej z kanalizacji do % ludności korzystającej z wodociągu	-	St	0,3	0,0	16	0,43	0,00	0,000			
	33	Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego ogółem	ha	St	14 430,5	13 098,0	6	0,50	0,56	0,908			
	34	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	%	St	100,1	99,8	9	0,79	0,99	0,997			
	35	Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci wodociągowej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	St	174,2	96,0	16	0,39	0,00	0,000			
	36	Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci kanalizacyjnej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	St	684,6	brak	16	0,35	0,00	0,000			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja na tle „gmin pokrewnych”	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Mieszkalnictwo	37	% mieszkań wyposażonych w wodociąg	%	St	88,3	87,4	6	0,59	0,68	0,927	0,48	0,53	0,86
	38	% mieszkań wyposażonych w ustęp splukiwany	%	St	77,1	65,4	16	0,61	0,00	0,000			
	39	% mieszkań wyposażonych w łazienkę	%	St	73,8	61,7	15	0,59	0,04	0,054			
	40	% mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie	%	St	61,5	59,1	9	0,45	0,39	0,816			
	41	% mieszkań wyposażonych w gaz z sieci	%	St	25,3	22,5	6	0,43	0,45	0,888			
	42	% ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków (miejskie i wiejskie)	%	St	23,8	0,0	16	0,34	0,00	0,000			
	43	Liczba mieszkań na 1 mieszkańca	mieszkanie	St	0,3	0,3	3	0,49	0,74	1,329			
	44	Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę	m ²	St	27,7	29,3	2	0,55	0,98	1,524			
	45	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	mieszkanie	St	2,9	5,2	1	0,47	1,00	1,478			
	46	Izby oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	izba	St	15,4	27,8	1	0,49	1,00	1,638			
	47	Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania	m ²	St	3 045,3	5 254,0	1	0,48	1,00	1,462			
48	% wydatków w budżecie gminy na gospodarkę mieszkaniową	%	St	0,6	0,1	9	0,30	0,03	0,205				

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja na tle „gmin pokrewnych”	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Potencjał społeczny i kulturalny	49	Zakłady opieki zdrowotnej na 10.000 mieszkańców	zoz	St	4,3	2,5	13	0,49	0,23	0,424	0,54	0,22	0,54
	50	Liczba ludności na 1 aptekę	osoba	DSt	3 700,3	7 936,0	12	0,59	0,07	0,093			
	51	% wydatków w budżecie gminy na ochronę zdrowia	%	St	0,4	0,5	2	0,41	0,65	1,413			
	52	Podstawowa opieka zdrowotna - porady na 1 mieszkańca	porady	St	4,1	2,8	10	0,48	0,33	0,607			
	53	Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10.000 mieszkańców	-	St	12,0	16,4	2	0,50	0,92	1,359			
	54	Placówki biblioteczne (biblioteki i filie ogółem) na 10.000 mieszkańców	-	St	5,0	5,0	3	0,58	0,80	1,014			
	55	Czytelnice bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców	osoba	St	169,5	178,0	2	0,60	0,85	1,084			
	56	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	wol.	St	22,6	15,2	12	0,49	0,27	0,477			
	57	Liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1000 mieszkańców	osoba	St	0,0	0,0	16	1,00	0,00	0,000			
	58	Widzowie kin na 1000 mieszkańców	osoba	St	0,0	0,0	16	1,00	0,00	0,000			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja na tle „gmin pokrewnych”	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
	59	Miejsca rzeczywiste (łącznie z oddziałami) w żłobkach w stosunku do dzieci w wieku 0-3 lata	-	St	0,0	0,0	16	1,00	0,00	0,000			
	60	% wydatków w budżecie gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	%	St	5,1	2,2	12	0,48	0,16	0,261			
	61	Miejsca noclegowe	miejsce	St	11,5	0,0	16	0,35	0,00	0,000			
	62	Dynamika zmian liczby miejsc noclegowych całorocznych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)	-	St	100,0	brak	16	0,46	0,00	0,000			
	63	Korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania	osoba	St	318,0	0,0	16	0,27	0,00	0,000			
	64	Dynamika zmian liczby udzielonych noclegów w turystycznych w obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)	-	St	93,3	brak	16	0,42	0,00	0,000			
	65	Łączna powierzchnia parków narodowych i parków krajobrazowych	ha	St	370,3	1 481,0	4	0,33	0,16	4,000			
	66	Powierzchnia lasów	ha	St	2 681,0	340,5	16	0,48	0,00	0,000			
	67	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10.000 mieszkańców	NGO	St	32,0	16,0	15	0,61	0,00	0,000			
	68	% wydatków w budżecie gminy na kulturę fizyczną	%	St	0,9	0,4	12	0,31	0,06	0,301			
69	Kluby sportowe na 1000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	-	St	2,7	0,6	14	0,55	0,15	0,229				

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja na tle „gmin pokrewnych”	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Poziom wykształcenia i szkolnictwo	70	% ludności z wykształceniem wyższym	%	St	3,5	2,5	12	0,44	0,25	0,523	0,51	0,51	0,69
	71	Efektywność wydatków oświatowych (subwencje na zadania oświatowe = 100)	-	DSt	140,1	147,9	7	0,56	0,71	0,855			
	72	Miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego w stosunku do dzieci w wieku 3-6 lat	%	St	45,7	43,9	6	0,47	0,57	0,960			
	73	Liczba uczniów liceów ogólnokształcących	uczeń	St	4,5	0,0	16	0,37	0,00	0,000			
	74	% ludności z wykształceniem podstawowym ukończonym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia	%	DSt	39,7	40,0	6	0,50	0,70	0,978			
	75	Uczniowie szkół podstawowych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	uczeń	DSt	5,1	7,0	12	0,55	0,37	0,477			
	76	Uczniowie gimnazjów przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	uczeń	DSt	6,4	6,5	5	0,37	0,91	0,997			
	77	Współczynnik skolaryzacji brutto (szkoły podstawowe)	%	St	95,9	95,8	5	0,77	0,84	0,997			
	78	Współczynnik skolaryzacji brutto (gimnazja)	%	St	100,3	88,4	11	0,56	0,26	0,381			

kat	nr	wskaźnik	j.m.	typ	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja na tle „gmin pokrewnych”	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Przedsiębiorczość	79	Wskaźnik przedsiębiorczości	jedn. gosp.	St	585,1	607,4	4	0,40	0,43	1,138	0,52	0,48	0,82
	80	Dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości (rok poprzedni = 100)	-	St	105,8	103,0	8	0,47	0,31	0,526			
	81	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jedn. gosp.	St	94,0	97,9	4	0,41	0,44	1,157			
	82	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jedn. gosp.	St	72,3	59,0	7	0,40	0,04	0,589			
	83	Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jedn. gosp.	DSt	26,8	35,0	7	0,55	0,58	0,795			
	84	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jedn. gosp.	St	7,9	8,3	4	0,58	0,79	1,138			
	85	Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jedn. gosp.	St	96,0	95,0	5	0,53	0,56	0,968			
	86	% firm działających w usługach rynkowych	%	St	59,6	65,4	1	0,58	1,00	1,417			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja na tle „gmin pokrewnych”	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
	87	% firm działających w usługach nierynkowych	%	Dst	10,5	8,5	2	0,62	0,96	1,372			
	88	Liczba mikro przedsiębiorstw (0-9 prac.)	liczba	St	454,0	463,0	4	0,39	0,45	1,064			
	89	Liczba małych przedsiębiorstw (10-49 prac.)	liczba	St	19,3	19,0	5	0,60	0,73	0,978			
	90	Liczba średnich przedsiębiorstw (50-249 prac.)	liczba	St	3,0	0,0	16	0,27	0,00	0,000			
	91	Liczba dużych przedsiębiorstw (250-999 prac.)	liczba	St	0,0	0,0	16	0,25	0,00	0,000			
	92	Liczba dużych przedsiębiorstw (powyżej 1000 prac.)	liczba	St	0,0	0,0	16	1,00	0,00	0,000			
	93	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (sektor prywatny)	liczba	St	1,0	1,0	4	0,53	0,50	1,000			
	94	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	St	135,5	134,3	5	0,68	0,83	0,972			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja na tle „gmin pokrewnych”	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
Stabilność finansowa JST	95	Dochody gminy	PLN	St	23 653 217	20 732 639	14	0,52	0,25	0,444	0,51	0,40	0,59
	96	Dochody gminy na 1 mieszkańca	PLN	St	3 079,1	2 615,8	14	0,54	0,24	0,385			
	97	Dochody własne na 1 mieszkańca	PLN	St	893,1	683,9	9	0,36	0,20	0,498			
	98	Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w PIT)	PLN	St	280,2	256,0	9	0,64	0,67	0,886			
	99	Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w CIT)	PLN	St	9,1	0,7	16	0,32	0,00	0,000			
	100	Udział podatku od nieruchomości w dochodach własnych	%	St	25,8	15,2	12	0,58	0,40	0,589			
	101	Udział podatku rolnego w dochodach własnych	%	DSt	10,5	21,9	12	0,47	0,59	0,682			
	102	Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych (łącznie w latach 2007-2013)	PLN	St	1 283 771	825 241	6	0,44	0,26	0,599			
	103	Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych na 1 mieszkańca (średnia z lat 2007-2013)	PLN	St	165,4	104,0	6	0,46	0,28	0,585			
	104	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	%	St	30,5	26,1	7	0,39	0,29	0,658			
	105	Wydatki budżetu gminy	PLN	St	23 713 717	19 825 635	12	0,62	0,32	0,431			
	106	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	PLN	St	2 989	2 501	13	0,58	0,20	0,309			
	107	Wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca	PLN	St	484	298	11	0,45	0,29	0,598			
	108	Wydatki na administrację publiczną na 1 mieszkańca	PLN	DSt	241,5	218,3	1	0,45	1,00	1,027			

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	typ zmiennej	benchmark – 25% najlepszych	Gmina Jabłonna	pozycja na tle „gmin pokrewnych”	podobieństwo analizowanego obszaru	dystans do lidera	konkurencyjność	współczynnik podobieństwa	wskaźnik dominacji	współczynnik konkurencyjności
	109	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	%	St	16,5	11,9	11	0,49	0,38	0,710			
	110	Wydatki bieżące na wynagrodzenia na 1 mieszkańca	PLN	DSt	945,0	1 005,8	8	0,48	0,71	0,874			
	111	Efektywność budżetowa (relacja dochodów do wydatków budżetu gminy)	%	St	110,1	104,6	7	0,59	0,56	0,724			
	112	Obsługa długu publicznego na 1 mieszkańca	PLN	DSt	10,5	9,3	4	0,40	0,90	1,016			
	113	Dynamika zmian dochodów gminy (rok poprzedni = 100)	-	St	104,9	99,8	12	0,76	0,73	0,822			
	114	Dynamika zmian wydatków gminy (rok poprzedni = 100)	-	St	103,5	99,5	7	0,63	0,65	0,827			
	115	Dynamika zmian wydatków majątkowych inwestycyjnych gminy (rok poprzedni = 100)	-	St	95,5	73,8	8	0,52	0,42	0,764			
	116	Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2008-2013	PLN	St	6 097 824	3 595 608	10	0,53	0,22	0,303			
	117	Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2002-2013	PLN	St	3 776 893	2 100 934	15	0,56	0,03	0,048			
	118	Średni roczny udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w okresie 2008-2013	%	St	23,3	16,4	13	0,67	0,29	0,370			
	119	Długookresowa dynamika zmian dochodów gminy - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	St	247,5	237,1	7	0,46	0,43	0,823			
	120	Długookresowa dynamika zmian udziału dochodów własnych w dochodach ogółem - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	St	115,3	92,7	13	0,46	0,17	0,358			
<i>Średnia razem:</i>											<i>0,51</i>	<i>0,45</i>	<i>0,71</i>

Tabela 52. Ranking atrakcyjności „gmin pokrewnych” dla Gminy Jabłonna – podsumowanie analizy RegioStrateg.

		ATRAKCYJNOŚĆ ANALIZOWANYCH SAMORZĄDÓW (1 - najlepsza pozycja; 16 - najgorsza pozycja)															
		Gmina Jabłonna	Gmina Cyców	Gmina Gościęradów	Gmina Izbica	Gmina Kąkolewnica	Gmina Kłoczew	Gmina Krasnobród	Gmina Kraśnik	Gmina Kurów	Gmina Mirce	Gmina Piszczac	Gmina Radzyń Podlaski	Gmina Stoczek Łukowski	Gmina Strzyżewice	Gmina Susiec	Gmina Trzebieszów
	Demografia	4	1	12	15	5	10	11	6	8	16	13	2	14	3	9	7
	Rynek pracy	8	7	15	15	5	4	6	13	9	10	11	13	2	3	12	1
	Infrastruktura techniczna	7	10	16	8	5	3	8	6	15	4	13	10	12	2	1	14
	Mieszkalnictwo	6	7	15	13	8	16	3	1	2	8	10	5	14	4	11	12
	Potencjał społeczny i kulturalny	12	12	9	4	7	5	2	15	3	10	8	6	16	11	1	14
	Poziom wykształcenia i szkolnictwo	7	12	9	8	14	15	1	6	3	16	5	13	11	2	10	4
	Przedsiębiorczość	3	16	13	15	9	14	2	10	4	6	7	12	8	1	11	5
	Stabilność finansowa JST	15	6	16	12	3	10	8	11	1	9	14	2	5	7	13	4
suma pozycji dla 8 kategorii:		62	71	105	90	56	77	41	68	45	79	81	63	82	33	68	61
ranking atrakcyjności gmin „pokrewnych” (miejsce):		6	10	16	15	4	11	2	8	3	12	13	7	14	1	8	5

Tabela 53. Ranking potencjałów rozwojowych „gmin pokrewnych” dla Gminy Jabłonna – podsumowanie analizy RegioStrateg.

		POTENCJAŁ ROZWOJOWY ANALIZOWANYCH SAMORZĄDÓW (im mniejsza wartość tym lepiej)															
		Gmina Jabłonna	Gmina Cyców	Gmina Gościeradów	Gmina Izbica	Gmina Kąkolewnica	Gmina Kłoczew	Gmina Krasnobród	Gmina Kraśnik	Gmina Kurów	Gmina Mircze	Gmina Piszczac	Gmina Radzyń Podlaski	Gmina Stoczek Łukowski	Gmina Strzyżewice	Gmina Susiec	Gmina Trzebieiszów
	Demografia	75	41	113	126	76	104	109	77	86	152	114	56	119	57	101	78
	Rynek pracy	99	97	144	144	94	88	95	138	101	125	127	138	66	79	137	60
	Infrastruktura techniczna	105	114	163	112	103	85	112	104	137	98	127	114	116	75	60	132
	Mieszkalnictwo	85	93	149	130	100	168	72	54	66	100	102	84	136	73	108	110
	Potencjał społeczny i kulturalny	241	241	227	192	210	203	145	269	188	230	223	206	285	232	139	248
	Poziom wykształcenia i szkolnictwo	80	95	84	81	100	103	44	79	50	106	75	99	91	47	88	69
	Przedsiębiorczość	108	221	182	190	146	186	106	147	112	139	142	160	145	103	156	130
	Stabilność finansowa JST	257	201	311	250	193	223	213	234	134	220	256	184	200	210	253	197
suma pozycji dla 120 wskaźników w ramach 8 kategorii:		1050	1103	1373	1225	1022	1160	896	1102	874	1170	1166	1041	1158	876	1042	1024
ranking potencjałów rozwojowych gmin „pokrewnych” (pozycja):		8	10	16	15	4	12	3	9	1	14	13	6	11	2	7	5

Gmina Jabłonna na tle gmin „pokrewnych” w atrakcyjności samorządów plasuje się na 6 miejscu spośród 16 przeanalizowanych gmin. Metoda określenia atrakcyjności Gminy Jabłonna (potencjał syntetyczny) opiera się na zsumowaniu miejsc w ramach 8 kategorii: demografii, rynku pracy, infrastruktury technicznej, mieszkalnictwa, potencjału społecznego i kulturalnego, poziomu wykształcenia i szkolnictwa oraz przedsiębiorczości i stabilności finansowej JST.

W potencjale rozwojowym – ukazującym szanse rozwojowe w przyszłości – Gmina Jabłonna zajęła **8 miejsce** na tle gmin „pokrewnych”. Potencjał ten opiera się na zestawieniu i zsumowaniu wszystkich pozycji danej gminy na podstawie 120 wykorzystanych w analizie wskaźników statystycznych. Pozycja w rankingu wskazuje na potencjalne szanse rozwojowe w oparciu o wskaźniki społeczno-gospodarcze.

Gmina Jabłonna na tle gmin uwzględnionych w analizie **najwyższą pozycję – 3 miejsce, zajęła w dziale przedsiębiorczość**. W przypadku demografii było to miejsce 4, mieszkalnictwa – 6 miejsce, infrastruktury technicznej oraz poziomu wykształcenia i szkolnictwa – miejsce 7, rynek pracy – 8 pozycja, potencjał społeczny i kulturalny – 12 miejsce, zaś najgorsza sytuacja dotyczy stabilności finansowej JST – 15 miejsce (przedostatnie). W związku z powyższym należy stwierdzić, że na tle gmin pokrewnych **Gmina Jabłonna posiada zróżnicowany potencjał w poszczególnych kategoriach. Istnieją bowiem obszary wpływające na wysoką atrakcyjność – przedsiębiorczość, demografia i mieszkalnictwo, ale również są takie, które znacząco osłabiają szanse rozwojowe Jabłonnej, tj. stabilność finansowa oraz potencjał społeczny i kulturalny.** Wyzwanie strategiczne stanowi przede wszystkim zwiększenie stabilności finansowej Gminy, a przede wszystkim zwiększenie wydatków inwestycyjnych. Wydatki inwestycyjne powinny być przede wszystkim związane z poprawą infrastruktury technicznej (dalszy wzrost atrakcyjności mieszkalniczej i poprawa uwarunkowań demograficznych), a także społeczno-kulturalnej. W zakresie potencjału społeczno-kulturalnego niezwykle istotne są również inwestycje „miękkie” w zakresie kapitału ludzkiego, partycypacji społecznej i dialogu obywatelskiego.

Tabela 54. Porównanie potencjałów gmin „pokrewnych” Gminy Jabłonna w analizie RegioStrateg.

miejsce	atrakcyjność	potencjał rozwojowy
1.	Gmina Strzyżewice	Gmina Kurów
2.	Gmina Krasnobród	Gmina Strzyżewice
3.	Gmina Kurów	Gmina Krasnobród
4.	Gmina Kąkolewnica	Gmina Kąkolewnica
5.	Gmina Trzebieszów	Gmina Trzebieszów
6.	Gmina Jabłonna	Gmina Radzyń Podlaski
7.	Gmina Radzyń Podlaski	Gmina Susiec
8.	Gmina Kraśnik	Gmina Jabłonna
9.		Gmina Kraśnik
10.	Gmina Cyców	Gmina Cyców

miejsce	atrakcyjność	potencjał rozwojowy
11.	Gmina Kłoczew	Gmina Stoczek Łukowski
12.	Gmina Mircze	Gmina Kłoczew
13.	Gmina Piszczac	Gmina Piszczac
14.	Gmina Stoczek Łukowski	Gmina Mircze
15.	Gmina Izbica	Gmina Izbica
16.	Gmina Gościeradów	Gmina Gościeradów

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 55. Wskaźniki, w których Gmina Jabłonna zajmuje wysokie pozycje wśród gmin „pokrewnych”.

miejsce				
1	2	3	4	5
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Roczna zmiana liczby osób pracujących (rok poprzedni = 100)	Długookresowa dynamika zmian liczby ludności (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km ²)
Izby oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	% ludności korzystającej z wodociągu	% wydatków budżetu gminy na transport i łączność	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	Uczniowie gimnazjów przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów
Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania	Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę	Wydatki na drogi publiczne (udział w wydatkach ogółem)	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Współczynnik skolaryzacji brutto (szkoły podstawowe)
% firm działających w usługach rynkowych	% wydatków w budżecie gminy na ochronę zdrowia	Liczba mieszkań na 1 mieszkańca	Wydatki budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca	Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym
Wydatki na administrację publiczną na 1 mieszkańca	Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10.000 mieszkańców	Placówki biblioteczne (biblioteki i filie ogółem) na 10.000 mieszkańców	% wydatków budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	Liczba małych przedsiębiorstw (10-49 prac.)
	Czytelniczy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców		Wydatki budżetu gminy na transport i łączność na 1 mieszkańca	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)
	% firm działających w usługach nierynkowych		Łączna powierzchnia parków narodowych i parków krajobrazowych	
			Wskaźnik przedsiębiorczości	
			Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	
			Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	
			Liczba mikro przedsiębiorstw (0-9 prac.)	
			Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (sektor prywatny)	
			Obsługa długu publicznego na 1 mieszkańca	

LEGENDA:	
	demografia
	rynek pracy
	infrastruktura techniczna
	mieszkalnictwo
	potencjał społeczny i kulturalny
	poziom wykształcenia i szkolnictwo
	przedsiębiorczość
	stabilność finansowa JST

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 56. Wskaźniki, w których Gmina Jabłonna zajmuje końcowe pozycje wśród gmin „pokrewnych”.

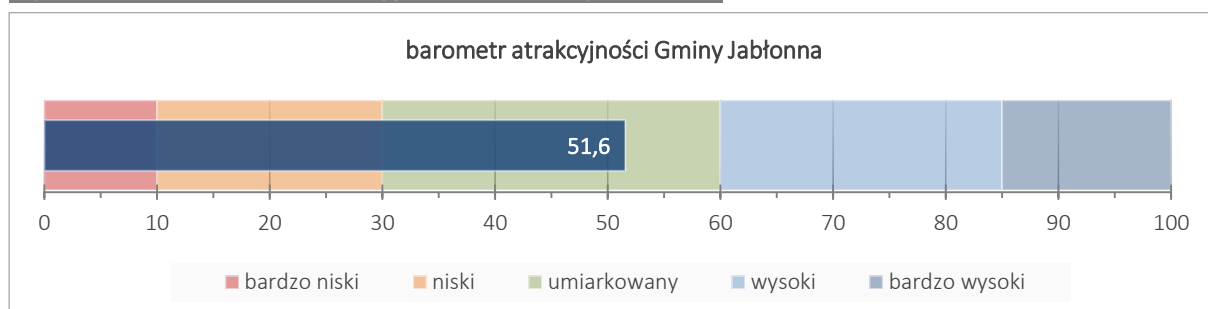
		miejsce				
		12	13	14	15	16
Liczba ludności na 1 aptekę	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców			Liczba pracujących na 1000 mieszkańców	% mieszkań wyposażonych w łazienkę	Liczba uczniów szkół zasadniczych
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	Liczba osób bezrobotnych na przypadającą na 1 osobę pracującą			Kluby sportowe na 1000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10.000 mieszkańców	% ludności korzystającej z kanalizacji
% wydatków w budżecie gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	Zakłady opieki zdrowotnej na 10.000 mieszkańców			Dochody gminy	Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2002-2013	% ludności korzystającej z kanalizacji do % ludności korzystającej z wodociągu
% wydatków w budżecie gminy na kulturę fizyczną	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca			Dochody gminy na 1 mieszkańca		Długookresowa dynamika zmian długości czynnej sieci wodociągowej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)
% ludności z wykształceniem wyższym	Średni roczny udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w okresie 2008-2013					Długookresowa dynamika zmian długości czynnej sieci kanalizacyjnej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)
Uczniowie szkół podstawowych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	Długookresowa dynamika zmian udziału dochodów własnych w dochodach ogółem - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)					% mieszkań wyposażonych w ustęp splukiwany
Udział podatku od nieruchomości w dochodach własnych						% ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków (miejskie i wiejskie)
Udział podatku rolnego w dochodach własnych						Liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1000 mieszkańców
Wydatki budżetu gminy						Widzowie kin na 1000 mieszkańców
Dynamika zmian dochodów gminy (rok poprzedni = 100)						Miejsca rzeczywiste (łącznie z oddziałami) w żłobkach w stosunku do dzieci w wieku 0-3 lata
						Miejsca noclegowe
						Dynamika zmian liczby miejsc noclegowych całorocznych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)
						Korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania
						Dynamika zmian liczby udzielonych noclegów w turystycznych w obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)
						Powierzchnia lasów
						Liczba uczniów liceów ogólnokształcących
						Liczba średnich przedsiębiorstw (50-249 prac.)
						Liczba dużych przedsiębiorstw (250-999 prac.)
						Liczba dużych przedsiębiorstw (powyżej 1000 prac.)
						Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w CIT)

LEGENDA:	
	demografia
	rynek pracy
	infrastruktura techniczna
	mieszkalnictwo
	potencjał społeczny i kulturalny
	poziom wykształcenia i szkolnictwo
	przedsiębiorczość
	stabilność finansowa JST

Źródło: opracowanie własne PARR.

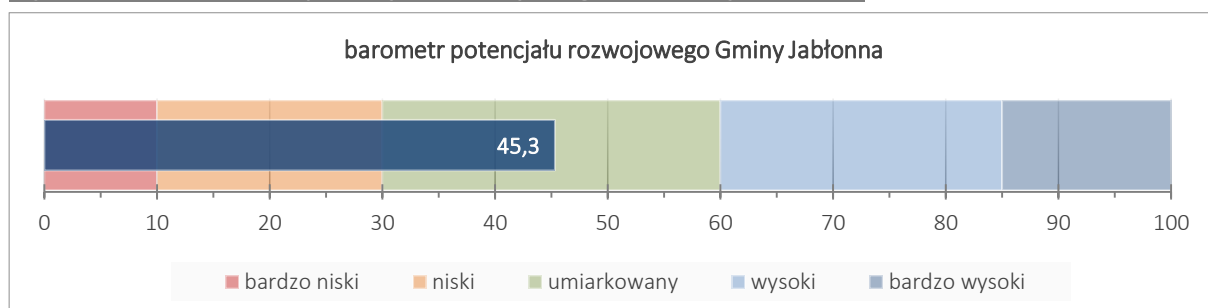
3.1. Barometry atrakcyjności i rozwoju

Wykres 116. Barometr atrakcyjności dla Gminy Jabłonna.

Źródło: opracowanie własne PARR.

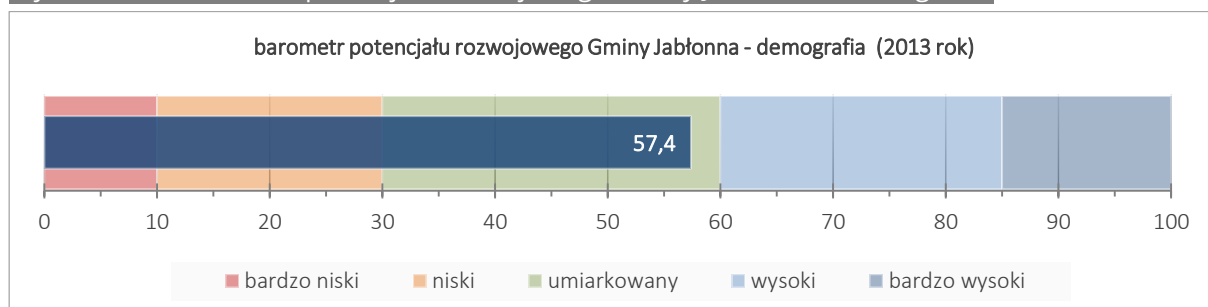
Wykres 117. Barometr potencjału rozwojowego dla Gminy Jabłonna.

Źródło: opracowanie własne PARR.

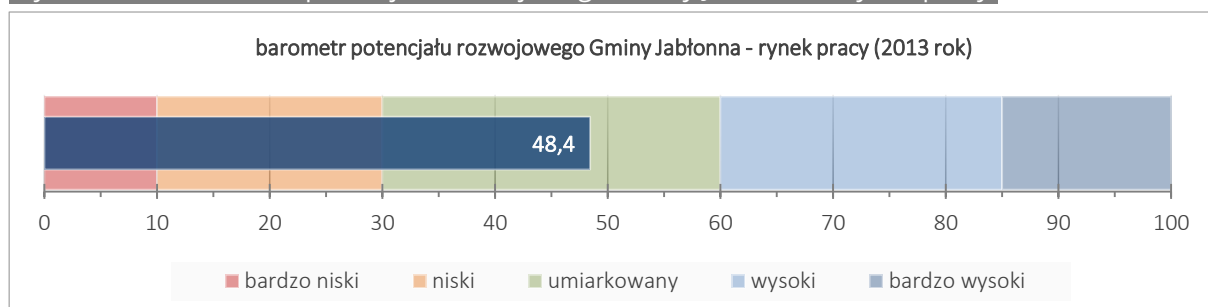
Barometry potencjału rozwojowego – perspektywa kategorii

Wykres 118. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Demografia.

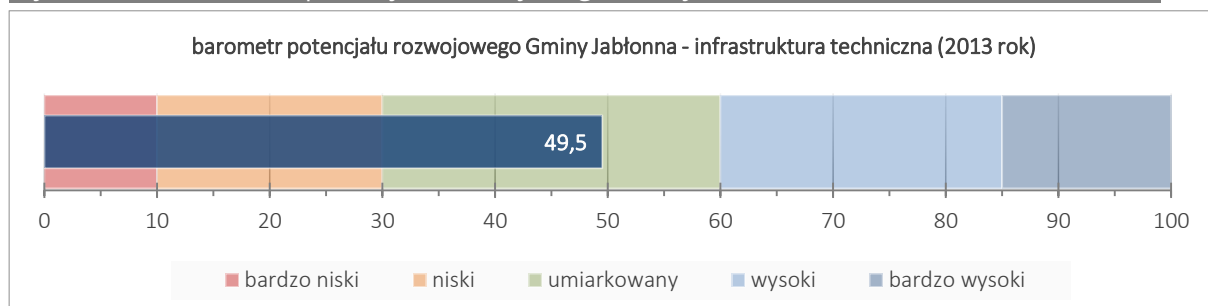
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 119. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Rynek pracy.

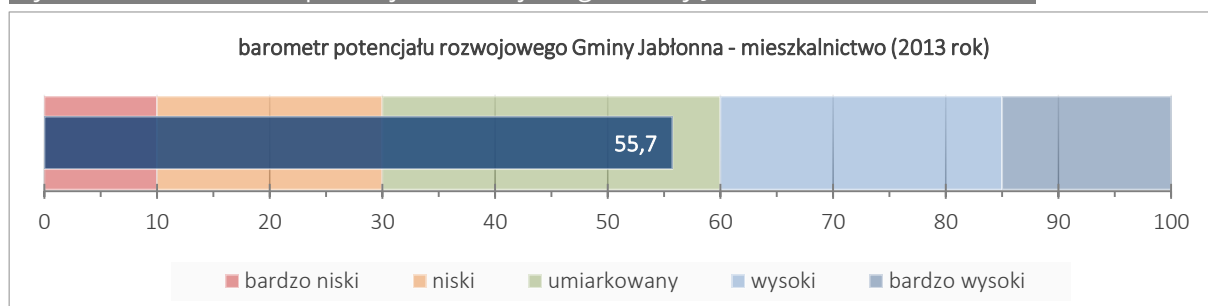
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 120. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Infrastruktura techniczna.

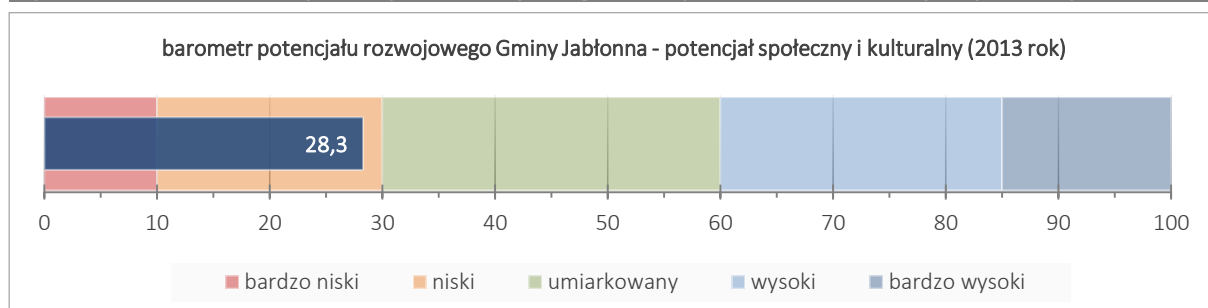
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 121. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Mieszkalnictwo.

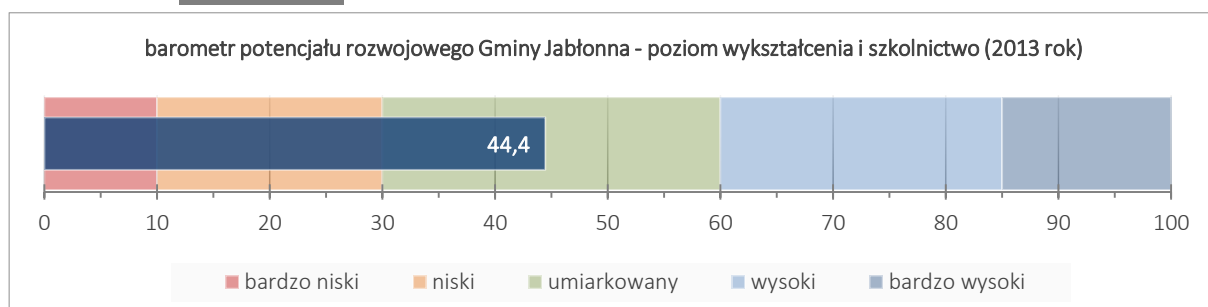
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 122. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Potencjał społeczny i kulturalny.

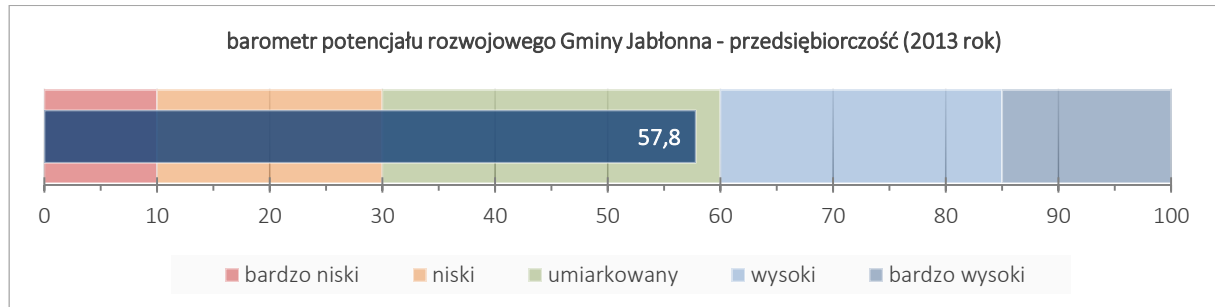
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 123. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Poziom wykształcenia i szkolnictwo.

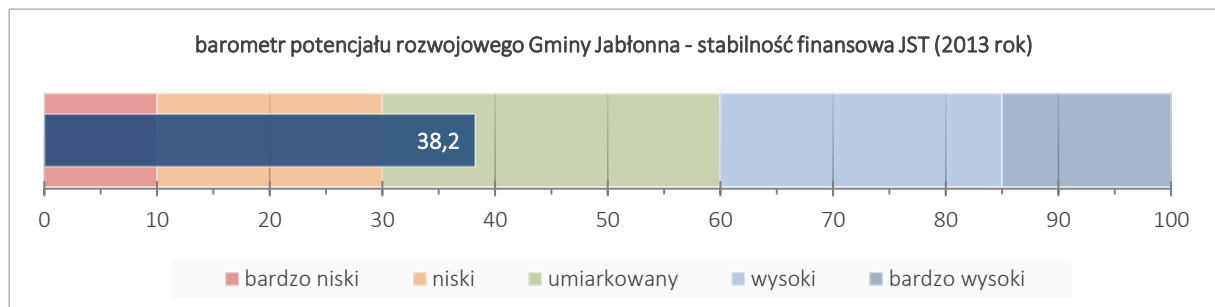
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 124. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Przedsiębiorczość.

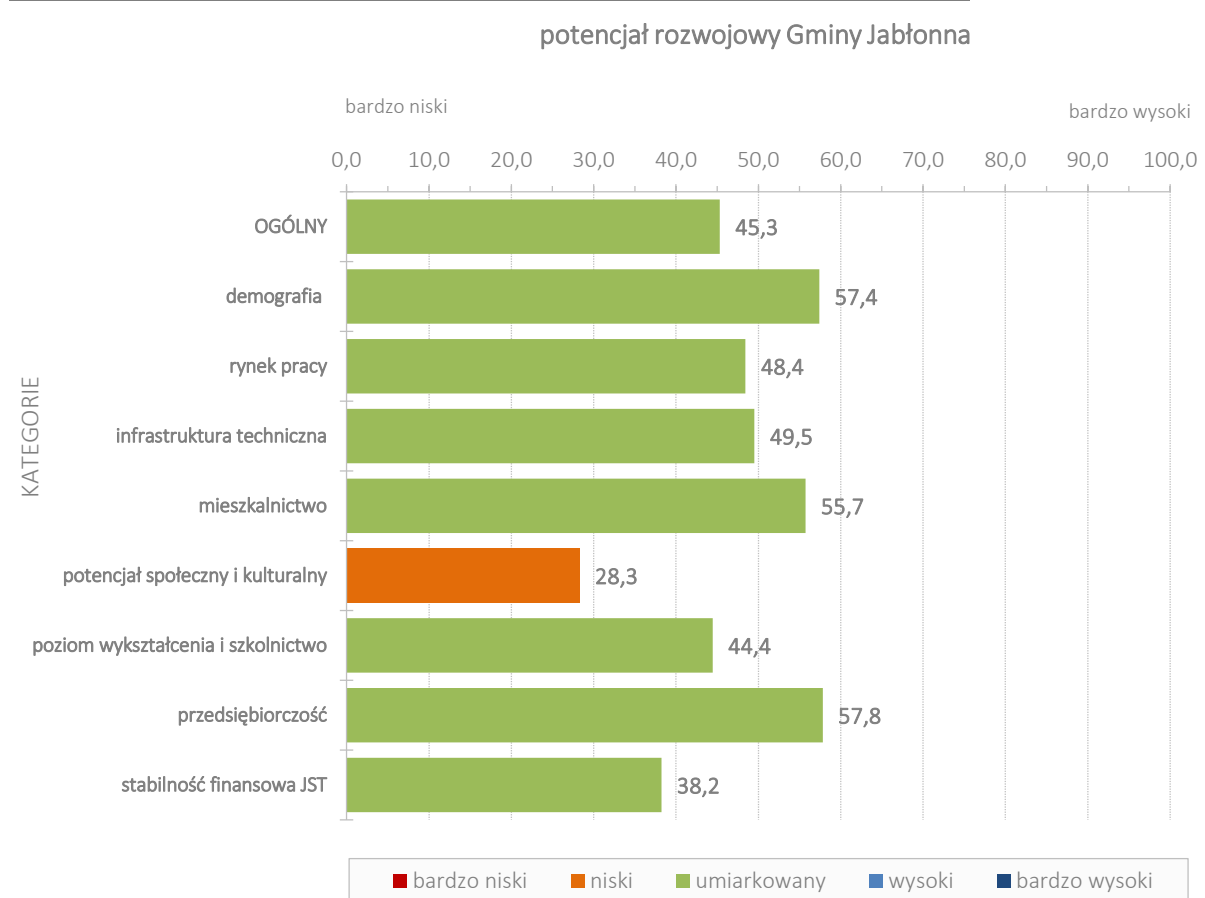
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 125. Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Stabilność finansowa JST.

Źródło: opracowanie własne PARR.

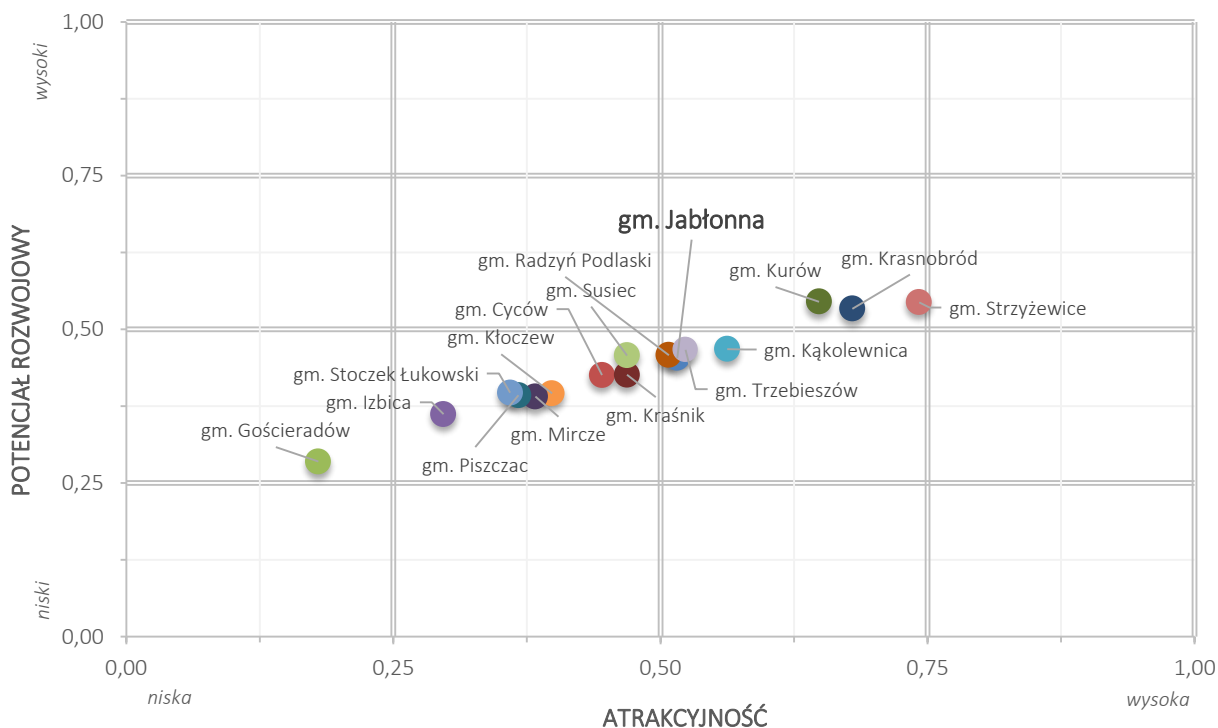
Wykres 126. Potencjał rozwojowy Gminy Jabłonna na tle gmin „pokrewnych”.

Źródło: opracowanie własne PARR.

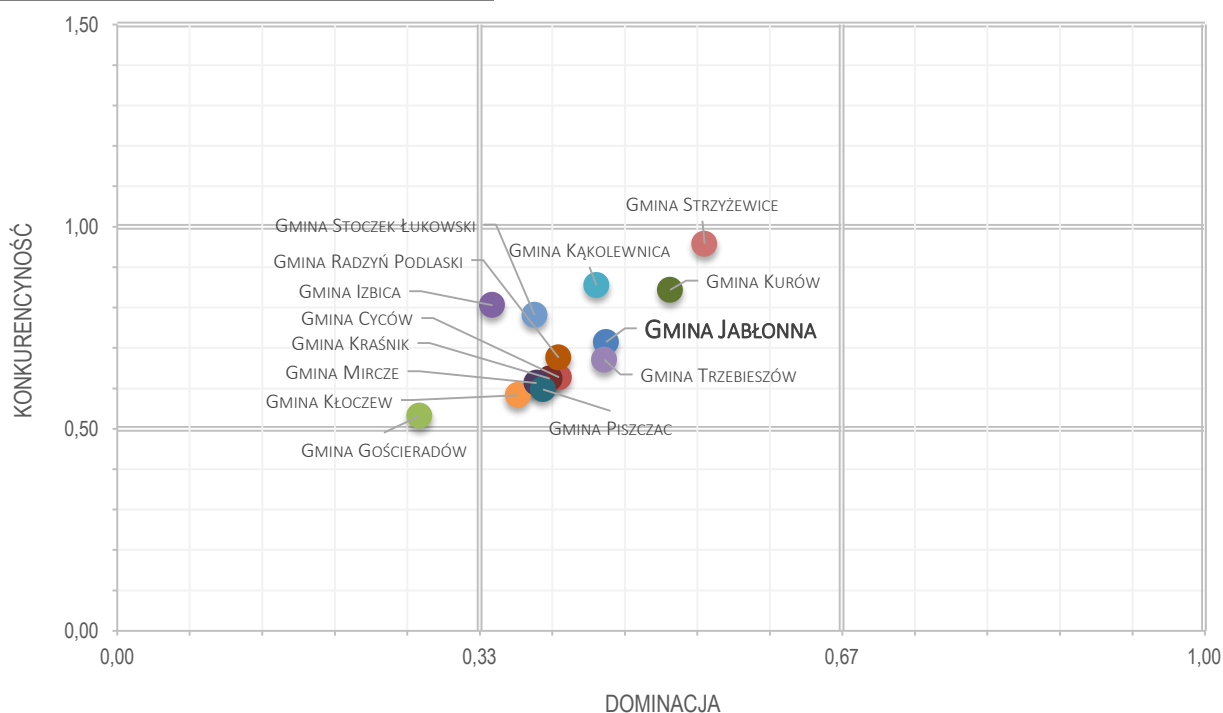
3.2. Macierze rozwoju Gminy Jabłonna na tle gmin „pokrewnych”

Wykres 127. Macierz rozwoju – wykres atrakcyjności i potencjału rozwojowego.

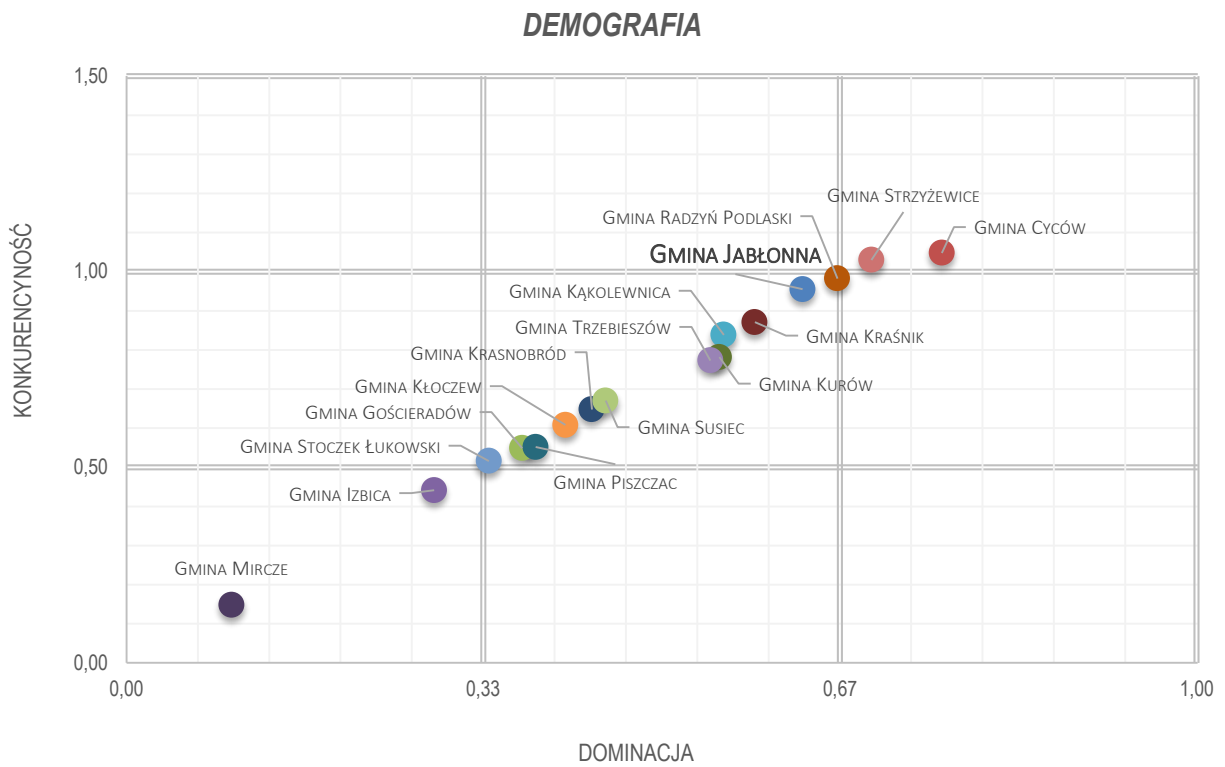
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 128. Macierz rozwoju ogólnego.

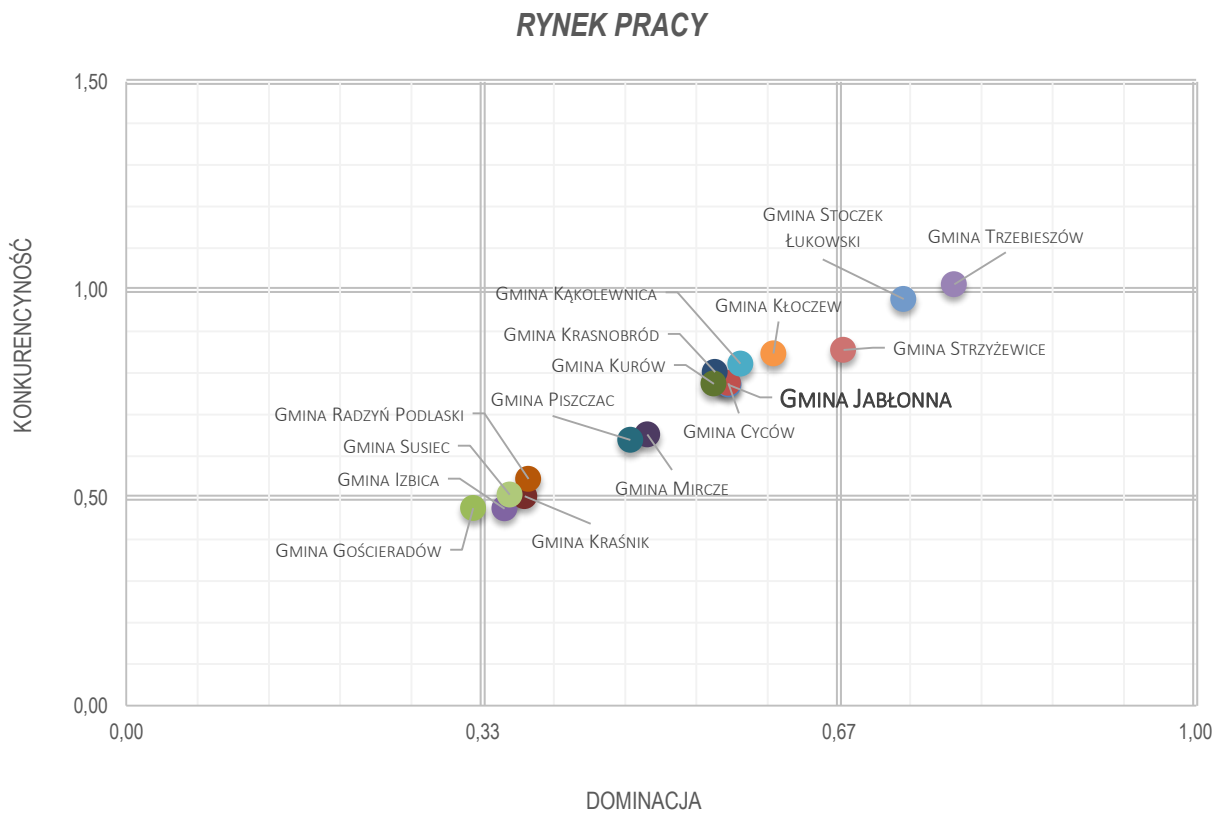
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 129. Macierz rozwoju – demografia.

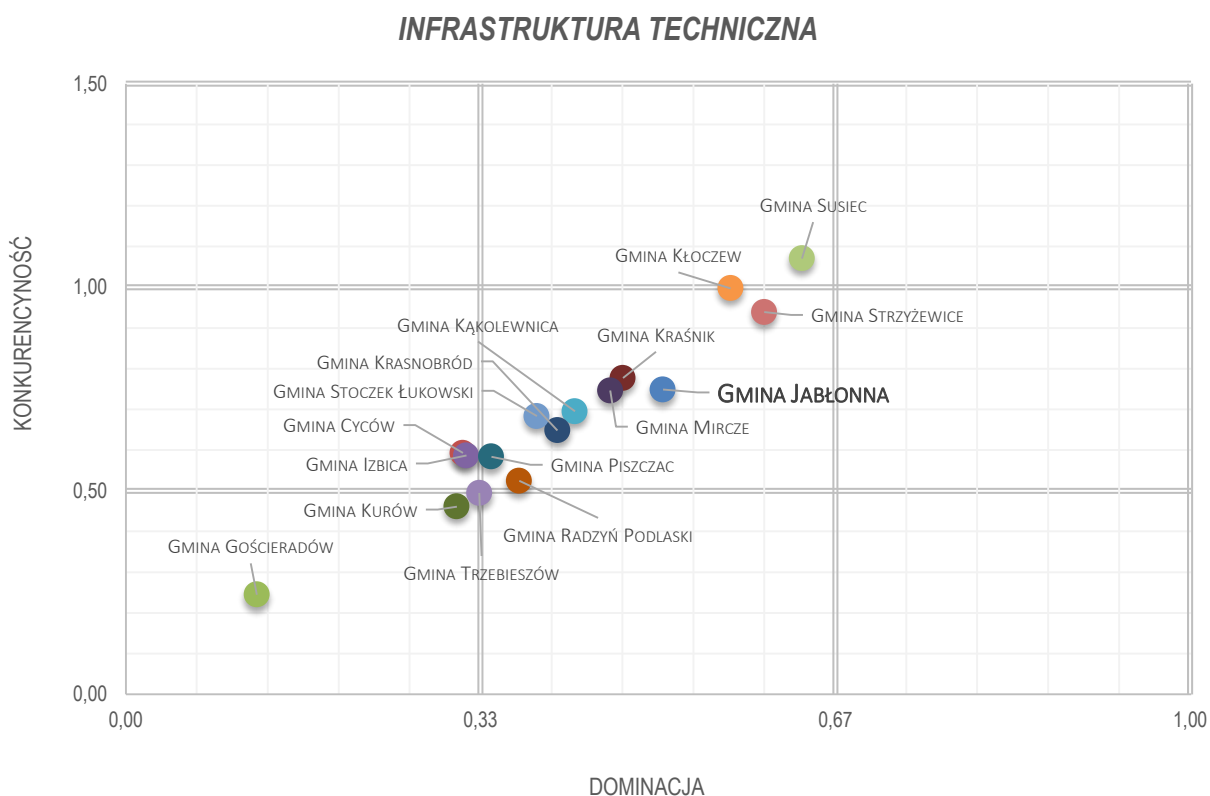
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 130. Macierz rozwoju – rynek pracy.

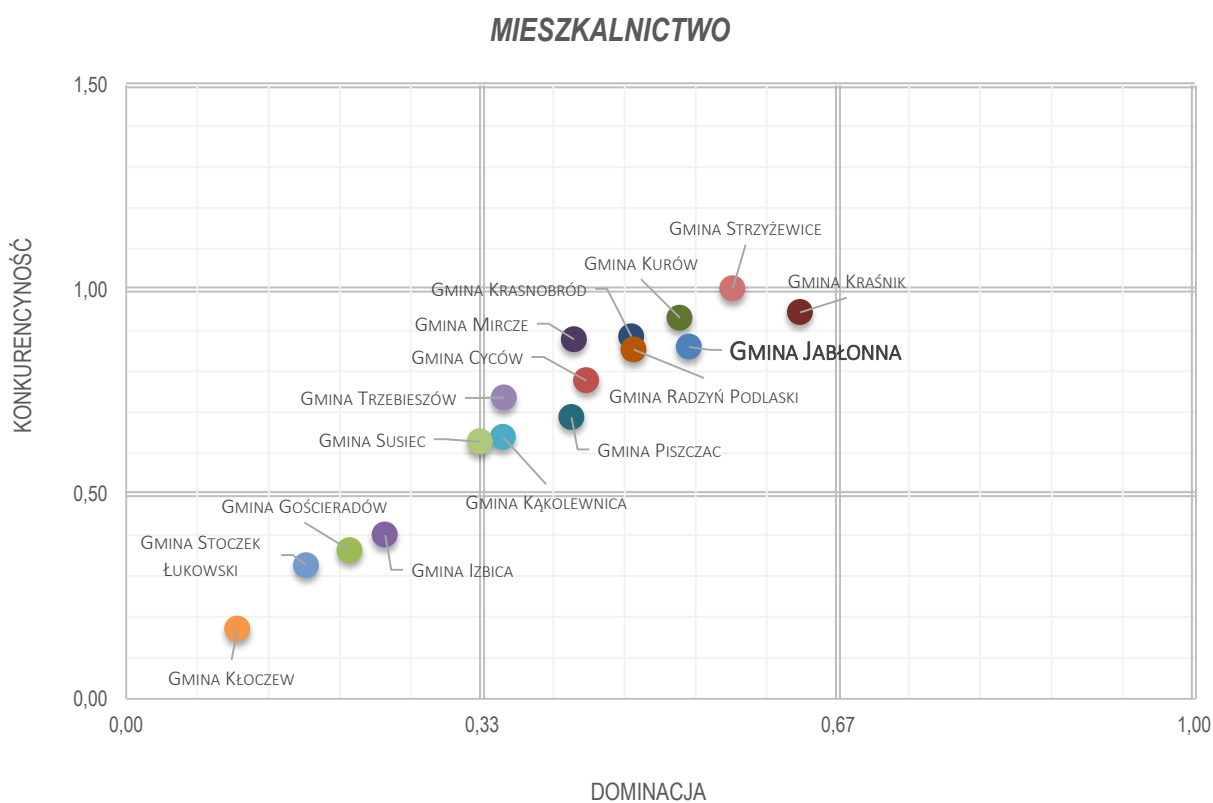
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 131. Macierz rozwoju – infrastruktura techniczna.

Źródło: opracowanie własne PARR.

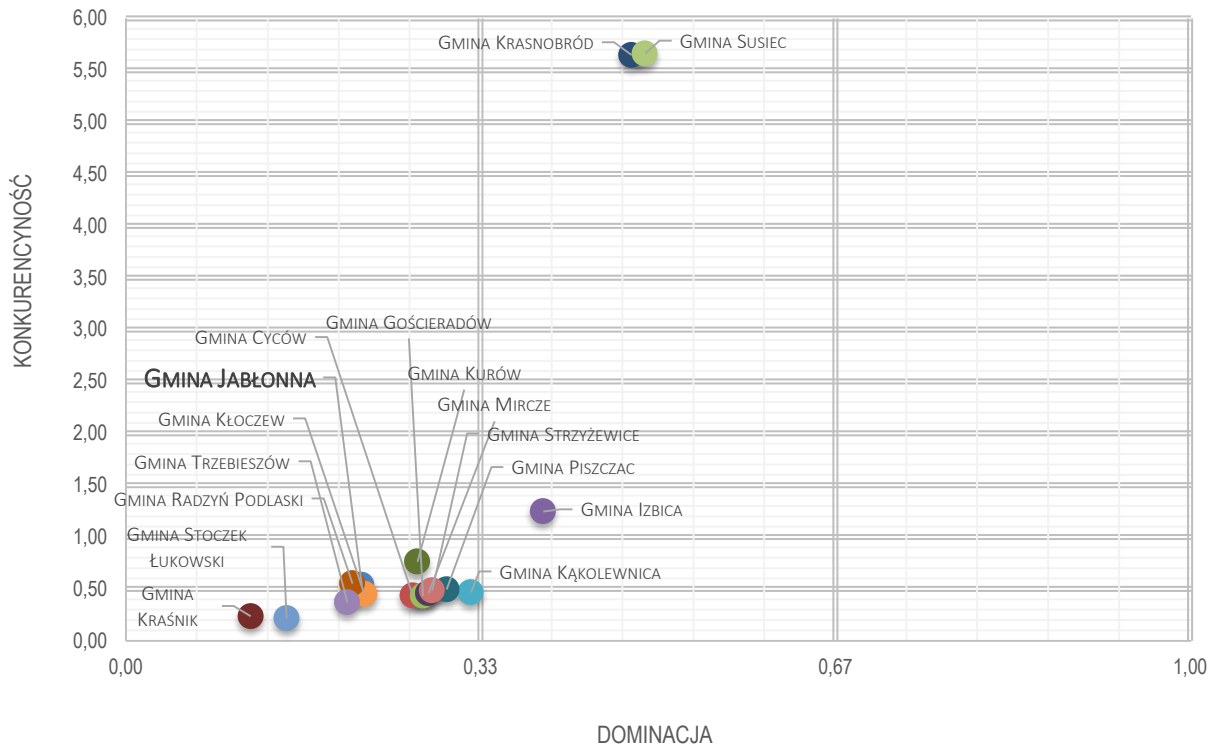
Wykres 132. Macierz rozwoju – mieszkalnictwo.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 133. Macierz rozwoju – potencjał społeczny i kulturalny.

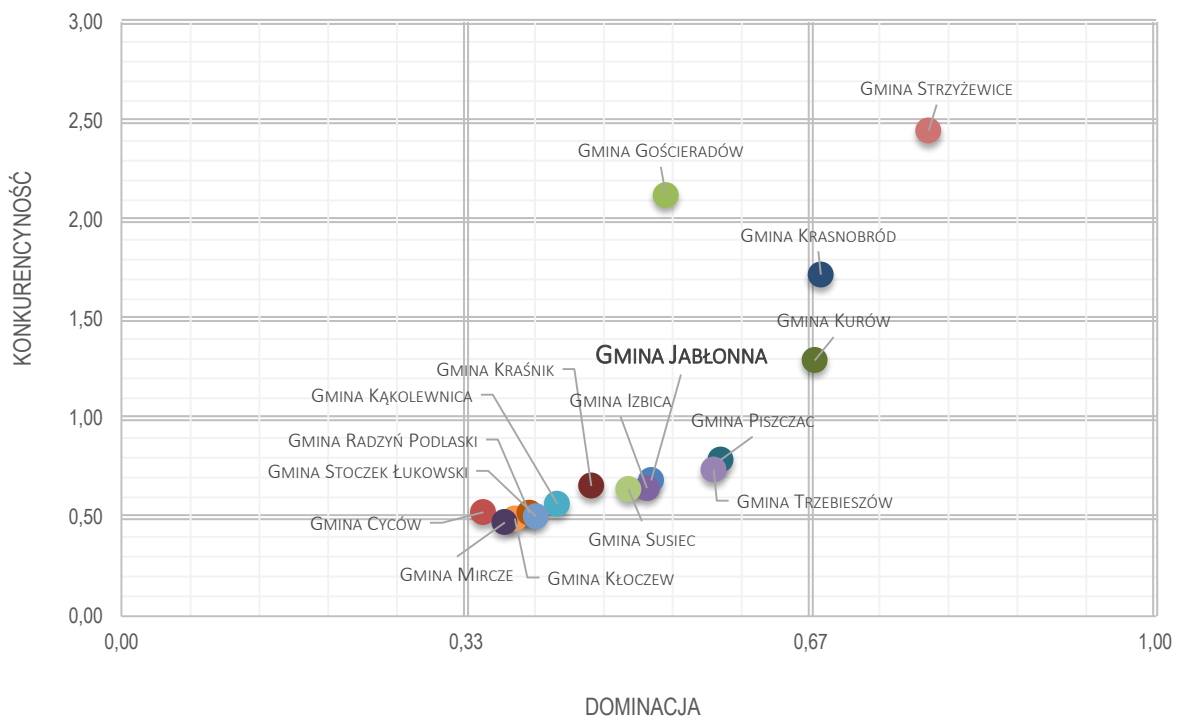
POTENCJAŁ SPOŁECZNY I KULTURALNY

Źródło: opracowanie własne PARR.

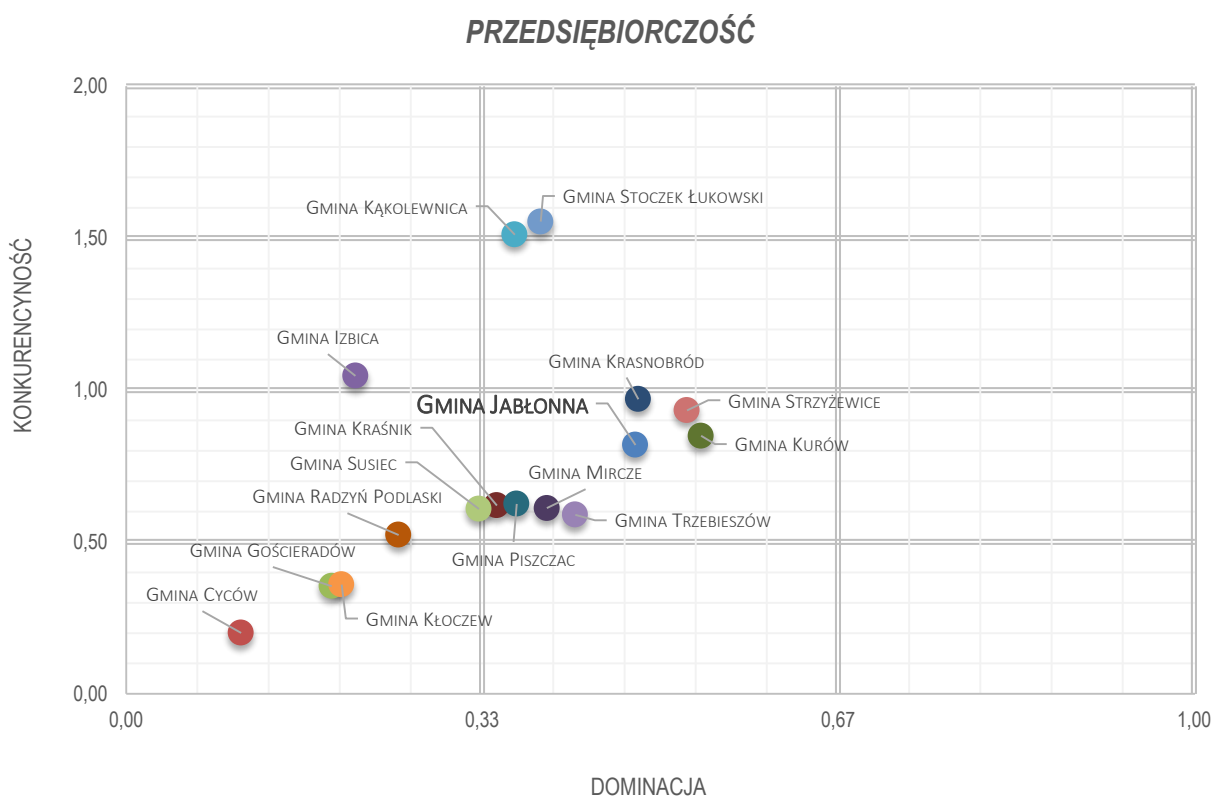
Wykres 134. Macierz rozwoju – poziom wykształcenia i szkolnictwo.

POZIOM WYKSZTAŁCENIA I SZKOLNICTWO

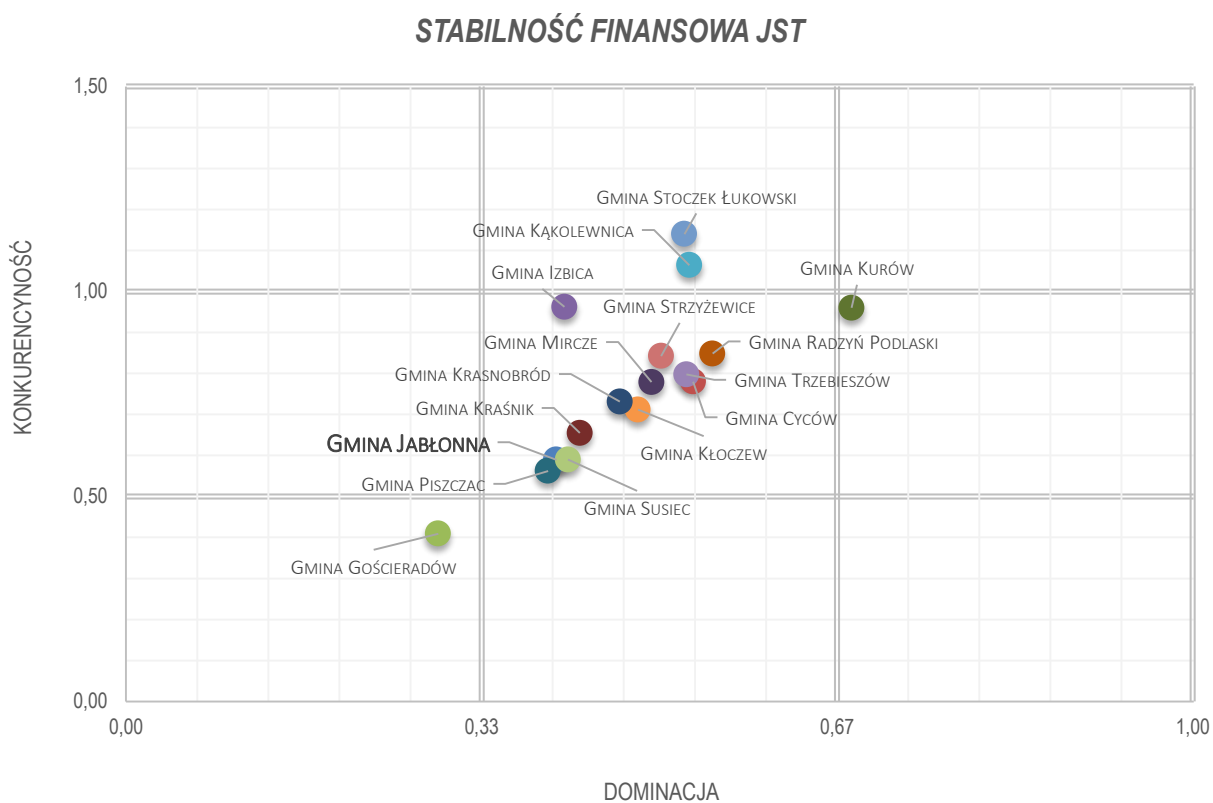
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 135. Macierz rozwoju – przedsiębiorczość.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 136. Macierz rozwoju – stabilność finansowa JST.

Źródło: opracowanie własne PARR.

3.3. Budowanie przewagi konkurencyjnej i obszary słabości konkurencyjnej Gminy Jabłonna

Tabela 57. Obszary budowania przewagi konkurencyjnej przez Gminę Jabłonna.

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
65	łączna powierzchnia parków narodowych i parków krajobrazowych	4,00	0,16	Potencjał społeczny i kulturalny
46	Izby oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	1,64	1,00	Mieszkalnictwo
9	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	1,63	0,98	Demografia
44	Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę	1,52	0,98	Mieszkalnictwo
45	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	1,48	1,00	Mieszkalnictwo
47	Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania	1,46	1,00	Mieszkalnictwo
31	Wydatki na drogi publiczne (udział w wydatkach ogółem)	1,42	0,83	Infrastruktura techniczna
10	Długookresowa dynamika zmian liczby ludności (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	1,42	0,92	Demografia
86	% firm działających w usługach rynkowych	1,42	1,00	Przedsiębiorczość
51	% wydatków w budżecie gminy na ochronę zdrowia	1,41	0,65	Potencjał społeczny i kulturalny
87	% firm działających w usługach nierynkowych	1,37	0,96	Przedsiębiorczość
53	Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10.000 mieszkańców	1,36	0,92	Potencjał społeczny i kulturalny
43	Liczba mieszkań na 1 mieszkańca	1,33	0,74	Mieszkalnictwo
30	% wydatków budżetu gminy na transport i łączność	1,29	0,83	Infrastruktura techniczna
11	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	1,21	0,73	Demografia
81	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1,16	0,44	Przedsiębiorczość
79	Wskaźnik przedsiębiorczości	1,14	0,43	Przedsiębiorczość
84	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	1,14	0,79	Przedsiębiorczość
28	% wydatków budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	1,09	0,68	Infrastruktura techniczna
18	Roczna zmiana liczby osób pracujących (rok poprzedni = 100)	1,09	0,54	Rynek pracy
55	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców	1,08	0,85	Potencjał społeczny i kulturalny
29	Wydatki budżetu gminy na transport i łączność na 1 mieszkańca	1,07	0,73	Infrastruktura techniczna
88	Liczba mikro przedsiębiorstw (0-9 prac.)	1,06	0,45	Przedsiębiorczość

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
24	% ludności korzystającej z wodociągu	1,04	0,93	Infrastruktura techniczna
108	Wydatki na administrację publiczną na 1 mieszkańca	1,03	1,00	Stabilność finansowa JST
112	Obsługa długu publicznego na 1 mieszkańca	1,02	0,90	Stabilność finansowa JST
54	Placówki biblioteczne (biblioteki i filie ogółem) na 10.000 mieszkańców	1,01	0,80	Potencjał społeczny i kulturalny
27	Wydatki budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca	1,01	0,53	Infrastruktura techniczna
14	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	1,00	0,69	Rynek pracy
93	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (sektor prywatny)	1,00	0,50	Przedsiębiorczość
34	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	1,00	0,99	Infrastruktura techniczna
77	Współczynnik skolaryzacji brutto (szkoły podstawowe)	1,00	0,84	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
76	Uczniowie gimnazjów przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	1,00	0,91	Poziom wykształcenia i szkolnictwo

Tabela 58. Obszary utraty konkurencyjności przez Gminę Jabłonna.

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
13	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	0,99	0,66	Rynek pracy
21	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	0,99	0,93	Rynek pracy
19	Roczna zmiana liczby osób bezrobotnych (rok poprzedni = 100)	0,98	0,80	Rynek pracy
2	Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km ²)	0,98	0,61	Demografia
74	% ludności z wykształceniem podstawowym ukończonym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia	0,98	0,70	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
89	Liczba małych przedsiębiorstw (10-49 prac.)	0,98	0,73	Przedsiębiorczość
94	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	0,97	0,83	Przedsiębiorczość
20	% wydatków w budżecie gminy na pomoc społeczną	0,97	0,77	Rynek pracy
85	Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	0,97	0,56	Przedsiębiorczość
72	Miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego w stosunku do dzieci w wieku 3-6 lat	0,96	0,57	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
1	Liczba ludności	0,94	0,55	Demografia
22	% ludności utrzymującej się ze źródeł niezarobkowych	0,93	0,74	Rynek pracy
37	% mieszkań wyposażonych w wodociąg	0,93	0,68	Mieszkalnictwo

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
33	Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego ogółem	0,91	0,56	Infrastruktura techniczna
26	% ludności korzystającej z gazu	0,90	0,46	Infrastruktura techniczna
4	Wskaźnik obciążenia ekonomicznego	0,89	0,63	Demografia
41	% mieszkań wyposażonych w gaz z sieci	0,89	0,45	Mieszkalnictwo
98	Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w PIT)	0,89	0,67	Stabilność finansowa JST
3	Wskaźnik obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym	0,88	0,69	Demografia
110	Wydatki bieżące na wynagrodzenia na 1 mieszkańca	0,87	0,71	Stabilność finansowa JST
6	% osób w wieku produkcyjnym	0,87	0,61	Demografia
71	Efektywność wydatków oświatowych (subwencje na zadania oświatowe = 100)	0,86	0,71	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
114	Dynamika zmian wydatków gminy (rok poprzedni = 100)	0,83	0,65	Stabilność finansowa JST
119	Długookresowa dynamika zmian dochodów gminy - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	0,82	0,43	Stabilność finansowa JST
113	Dynamika zmian dochodów gminy (rok poprzedni = 100)	0,82	0,73	Stabilność finansowa JST
40	% mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie	0,82	0,39	Mieszkalnictwo
83	Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	0,80	0,58	Przedsiębiorczość
16	% ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym	0,79	0,45	Rynek pracy
23	Długookresowa dynamika zmian liczby osób bezrobotnych na 1 osobę pracującą (% zmiany w stosunku do 2003 roku)	0,78	0,63	Rynek pracy
115	Dynamika zmian wydatków majątkowych inwestycyjnych gminy (rok poprzedni = 100)	0,76	0,42	Stabilność finansowa JST
5	% osób w wieku przedprodukcyjnym	0,73	0,60	Demografia
111	Efektywność budżetowa (relacja dochodów do wydatków budżetu gminy)	0,72	0,56	Stabilność finansowa JST
109	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	0,71	0,38	Stabilność finansowa JST
101	Udział podatku rolnego w dochodach własnych	0,68	0,59	Stabilność finansowa JST
104	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	0,66	0,29	Stabilność finansowa JST
17	Liczba osób bezrobotnych na przypadającą na 1 osobę pracującą	0,62	0,49	Rynek pracy
52	Podstawowa opieka zdrowotna - porady na 1 mieszkańca	0,61	0,33	Potencjał społeczny i kulturalny
102	Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych (łącznie w latach 2007-2012)	0,60	0,26	Stabilność finansowa JST
107	Wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca	0,60	0,29	Stabilność finansowa JST
82	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	0,59	0,04	Przedsiębiorczość

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
100	Udział podatku od nieruchomości w dochodach własnych	0,59	0,40	Stabilność finansowa JST
103	Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych na 1 mieszkańca (średnia z lat 2007-2012)	0,59	0,28	Stabilność finansowa JST
8	Liczba małżeństw zawartych na 1000 mieszkańców	0,55	0,41	Demografia
80	Dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości (rok poprzedni = 100)	0,53	0,31	Przedsiębiorczość
70	% ludności z wykształceniem wyższym	0,52	0,25	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
97	Dochody własne na 1 mieszkańca	0,50	0,20	Stabilność finansowa JST
56	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	0,48	0,27	Potencjał społeczny i kulturalny
75	Uczniowie szkół podstawowych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	0,48	0,37	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
95	Dochody gminy	0,44	0,25	Stabilność finansowa JST
105	Wydatki budżetu gminy	0,43	0,32	Stabilność finansowa JST
49	Zakłady opieki zdrowotnej na 10.000 mieszkańców	0,42	0,23	Potencjał społeczny i kulturalny
7	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	0,41	0,22	Demografia
96	Dochody gminy na 1 mieszkańca	0,39	0,24	Stabilność finansowa JST
78	Współczynnik skolaryzacji brutto (gimnazja)	0,38	0,26	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
118	Średni roczny udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w okresie 2008-2012	0,37	0,29	Stabilność finansowa JST
120	Długookresowa dynamika zmian udziału dochodów własnych w dochodach ogółem - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	0,36	0,17	Stabilność finansowa JST
106	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	0,31	0,20	Stabilność finansowa JST
116	Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2008-2012	0,30	0,22	Stabilność finansowa JST
68	% wydatków w budżecie gminy na kulturę fizyczną	0,30	0,06	Potencjał społeczny i kulturalny

Tabela 59. Obszary największej słabości konkurencyjnej Gminy Jabłonna.

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
60	% wydatków w budżecie gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	0,26	0,16	Potencjał społeczny i kulturalny
69	Kluby sportowe na 1000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	0,23	0,15	Potencjał społeczny i kulturalny
48	% wydatków w budżecie gminy na gospodarkę mieszkaniową	0,21	0,03	Mieszkalnictwo
12	Liczba pracujących na 1000 mieszkańców	0,13	0,05	Rynek pracy

nr	wskaźnik	wartość wskaźnika konkurencyjności	dystans do lidera	kategoria
50	Liczba ludności na 1 aptekę	0,09	0,07	Potencjał społeczny i kulturalny
39	% mieszkań wyposażonych w łazienkę	0,05	0,04	Mieszkalnictwo
117	Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2002-2012	0,05	0,03	Stabilność finansowa JST
15	Liczba uczniów szkół zasadniczych	0,00	0,00	Rynek pracy
25	% ludności korzystającej z kanalizacji	0,00	0,00	Infrastruktura techniczna
32	% ludności korzystającej z kanalizacji do % ludności korzystającej z wodociągu	0,00	0,00	Infrastruktura techniczna
35	Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci wodociągowej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	0,00	0,00	Infrastruktura techniczna
36	Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci kanalizacyjnej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	0,00	0,00	Infrastruktura techniczna
38	% mieszkań wyposażonych w ustęp splukiwany	0,00	0,00	Mieszkalnictwo
42	% ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków (miejskie i wiejskie)	0,00	0,00	Mieszkalnictwo
57	Liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1000 mieszkańców	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
58	Widzowie kin na 1000 mieszkańców	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
59	Miejsca rzeczywiste (łącznie z oddziałami) w żłobkach w stosunku do dzieci w wieku 0-3 lata	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
61	Miejsca noclegowe	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
62	Dynamika zmian liczby miejsc noclegowych całorocznych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
63	Korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
64	Dynamika zmian liczby udzielonych noclegów w turystycznych w obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
66	Powierzchnia lasów	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
67	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10.000 mieszkańców	0,00	0,00	Potencjał społeczny i kulturalny
73	Liczba uczniów liceów ogólnokształcących	0,00	0,00	Poziom wykształcenia i szkolnictwo
90	Liczba średnich przedsiębiorstw (50-249 prac.)	0,00	0,00	Przedsiębiorczość
91	Liczba dużych przedsiębiorstw (250-999 prac.)	0,00	0,00	Przedsiębiorczość
92	Liczba dużych przedsiębiorstw (powyżej 1000 prac.)	0,00	0,00	Przedsiębiorczość
99	Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w CIT)	0,00	0,00	Stabilność finansowa JST

Źródło: opracowanie własne PARR.

3.4. Podobieństwo gmin powiatu „pokrewnych” Gminy Jabłonna

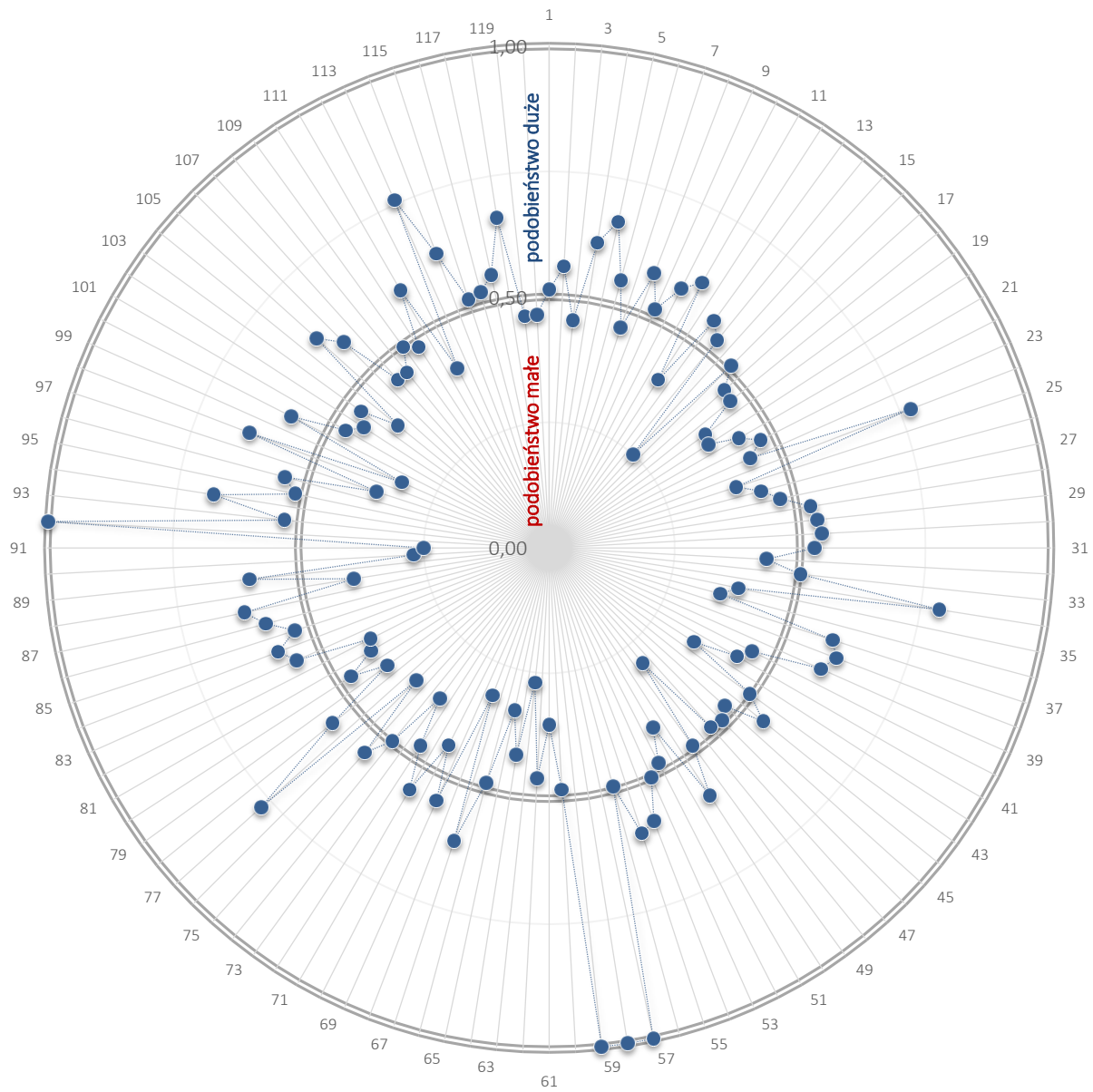
Na podstawie przeprowadzonej analizy należy stwierdzić, że gminy „pokrewnie” Gminy Jabłonna są **umiarkowanie podobne**. Największe podobieństwo JST jest w obszarze dotyczącym poziomu wykształcenia i szkolnictwa, a najmniejsze w mieszkalnictwie oraz rynku pracy. Podkreślić jednak trzeba, że wewnętrzne zróżnicowanie gmin powiatu lubelskiego nie jest duże i istnieje znacząca liczba wskaźników, w których jednostki są do siebie bardzo podobne.

Tabela 60. Wskaźniki podobieństwa dla gmin „pokrewnych” Gminy Jabłonna.

kategoria	wskaźnik podobieństwa	stopień podobieństwa
Demografia	0,556	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Rynek pracy	0,442	<i>niewielkie podobieństwo</i>
Infrastruktura techniczna	0,513	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Mieszkalnictwo	0,484	<i>niewielkie podobieństwo</i>
Potencjał społeczny i kulturalny	0,544	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Poziom wykształcenia i szkolnictwo	0,509	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Przedsiębiorczość	0,517	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
Stabilność finansowa JST	0,514	<i>umiarkowane podobieństwo</i>
razem:	0,513	<i>umiarkowane podobieństwo</i>

Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 137. Wykres podobieństwa gmin „pokrewnych” Gminy Jabłonna.

Źródło: opracowanie własne PARR.

PODSUMOWANIE ANALIZY I DIAGNOZY

1. ANALIZA SWOT

1.1. Metodologia analizy SWOT

Analiza SWOT jest oparta na prostym schemacie klasyfikacji: wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję gminy dzieli się na:

- » zewnętrzne w stosunku do gminy,
- » mające charakter uwarunkowań wewnętrznych, wywierające negatywny wpływ na gminę oraz mające wpływ pozytywny.

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają kategorie czynników:

1. wewnętrzne pozytywne - mocne strony (S)
2. wewnętrzne negatywne - słabe strony (W)
3. zewnętrzne pozytywne - szanse (O)
4. zewnętrzne negatywne - zagrożenia (T).

Wykres 138. Klasyfikacja czynników wpływających na pozycję strategiczną gminy w metodzie SWOT.

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Analiza_SWOT#mediaviewer/Plik:SWOT_pl.svg.

Metoda SWOT polega na identyfikacji przedstawionych czterech grup czynników, opisanie ich wpływu na rozwój gminy, a także możliwości jednostki osłabiania lub wzmocnienia siły ich oddziaływania. Wzajemne powiązanie ze sobą szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami pozwala na określenie pozycji strategicznej w analizie SWOT/TOWS. W analizie SWOT nie jest konieczne systematyczne wyodrębnianie i opisywanie wszystkich czynników, ale zidentyfikowanie czynników kluczowych, które mogą mieć decydujący wpływ na przyszłość gminy lub zastosowanie innych narzędzi do badania jednostki samorządowej i otoczenia⁶⁵.

W celu wiarygodniejszego określenia pozycji strategicznej Gminy Jabłonna w późniejszej analizie SWOT/TOWS, zdefiniowano po **5 kluczowych czynników** w każdym z kwartyli.

⁶⁵ T. Imiela, *Próba oceny pozycji strategicznej i koncepcja strategii dla dużej elektrowni na przykładzie elektrowni Bełchatów II*. Rozdział IV: Metody analizy strategicznej, jako narzędzia oceny i formułowania strategii, Łódź 2000, s. 173-174.

1.2. Analiza SWOT Gminy Jabłonna

Tabela 61. Analiza SWOT dla Gminy Jabłonna.

SILNE	SŁABE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ (1) bliskość Lublina i atrakcyjne położenie geograficzne ➤ (2) atrakcyjność mieszkaniowa ➤ (3) potencjał wypoczynkowy dla Miasta Lublin i powiatu lubelskiego ➤ (4) potencjał w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) ➤ (5) atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> ✘ (1) niewystarczająca integracja społeczna oraz brak wyraźnie wyodrębnianego obszaru posiadającego funkcje centrotwórcze ✘ (2) słabo rozwinięta przedsiębiorczość ✘ (3) brak wykształconych funkcji turystycznych oraz bardzo słaba infrastruktura rekreacyjna ✘ (4) niekorzystne tendencje edukacyjne ✘ (5) niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna: drogowa, okołodrogowa i kanalizacyjna
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ (1) dostępność środków z UE w latach 2014-2020 na realizację projektów rozwojowych ➤ (2) potencjał wynikający z przynależności do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Lublin ➤ (3) korzystna polityka finansowa państwa – rozwój przedsiębiorczości (w szczególności wśród młodych ludzi) ➤ (4) rozwiązania prawne na poziomie europejskim i krajowym wspierające rozwój OZE i rolnictwo ekologiczne ➤ (5) kooperacja różnych podmiotów i instytucji na rzecz pobudzenia lokalnego rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ✘ (1) niepowodzenia w pozyskiwaniu środków z UE na realizację projektów prorozwojowych ✘ (2) dynamiczny rozwój gmin konkurencyjnych -> znaczny spadek atrakcyjności gospodarczej gminy ✘ (3) migracja młodych, wykształconych mieszkańców poza granice gminy -> drenaż mózgów ✘ (4) zła koniunktura na inwestowanie w powiecie lubelskim powodująca niski przyrost miejsc pracy ✘ (5) uzależnianie mieszkańców od sfery społecznej

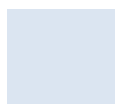
Źródło: opracowanie własne PARR.

Oceny czynników z każdego z kwartyli analiz SWOT dokonali mieszkańcy Gminy Jabłonna w ankiecie przeprowadzonej na spotkaniu konsultacyjnym oraz w badaniu internetowym. Na podstawie wyników zebranych ankiet wyciągnięta została średnia ocen w skali 1-6. Każdemu z czynników eksperci PARR przypisali wagę (jej suma w każdym z kwartyli wynosi 1,0), która określa znaczenie danego czynnika jako wpływającego na możliwości rozwojowe Gminy Jabłonna. Procedura ta stanowi przejaw dualnego podejścia – eksperci określają wagi, a zespół roboczy przyznaje oceny. Iloczyn oceny i wagi stanowi ocenę ważoną odpowiadającą realnemu znaczeniu poszczególnych czynników w kwartyłach). Dzięki tej metodzie oraz zaangażowaniu mieszkańców Gminy Jabłonna analizę SWOT przeprowadzono z zachowaniem rzetelności i obiektywizmu.

Tabela 62. Matryca oceny silnych stron Gminy Jabłonna.

MOCNE STRONY			
Czynnik	Średnia ocen [skala szkolna: 1-6]	Waga [suma: 1,0]	Ocena ważona [ocena x waga]
suma:		1,00	
bliskość Lublina i atrakcyjne położenie geograficzne	4,84	0,15	0,73
atrakcyjność mieszkaniowa	3,85	0,30	1,15
potencjał wypoczynkowy dla Miasta Lublin i powiatu lubelskiego	3,13	0,15	0,47
potencjał w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE)	3,36	0,25	0,84
atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz historyczne	3,90	0,15	0,59
<i>Średnia:</i>	<i>3,82</i>	-	<i>0,76</i>

Źródło: opracowanie PARR na podstawie przeprowadzonej analizy własnej.

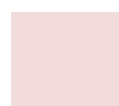

najbardziej znaczące mocne strony

Tabela 63. Matryca oceny słabych stron Gminy Jabłonna.

SŁABE STRONY			
Czynnik	Średnia ocen [skala szkolna: 1-6]	Waga [suma: 1,0]	Ocena ważona [ocena x waga]
suma:		1,00	
niewystarczająca integracja społeczna oraz brak wyraźnie wyodrębnianego obszaru posiadającego funkcje centrotwórcze	3,98	0,25	1,00
słabo rozwinięta przedsiębiorczość	4,13	0,25	1,03
brak wykształconych funkcji turystycznych oraz bardzo słaba infrastruktura rekreacyjna	4,18	0,10	0,42
niekorzystne tendencje edukacyjne	3,37	0,20	0,67
niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna: drogowa, około-drogowa i kanalizacyjna	3,74	0,20	0,75
<i>Średnia:</i>	3,88	-	0,77

Źródło: opracowanie PARR na podstawie przeprowadzonej analizy własnej.

szczególnie negatywne słabe strony

Podsumowując analizę SWOT w wymiarze wewnętrznym można stwierdzić, że **najmocniejszymi stronami** Gminy Jabłonna są:

- mieszkalnictwo
- bliskość Lublin
- potencjał w zakresie OZE

Najsłabsze strony Gminy Jabłonna to:

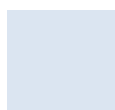
- ✘ niewystarczająca integracja społeczna oraz brak wyraźnie wyodrębnionego obszaru posiadającego funkcje centrotwórcze
- ✘ słabo rozwinięta przedsiębiorczość
- ✘ niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna: drogowa, około-drogowa i kanalizacyjna

Należy zwrócić uwagę, że słabe strony w nieznaczny sposób są wyższe od mocnych stron.

Tabela 64. Matryca oceny szans Gminy Jabłonna.

SZANSE			
Czynnik	Średnia ocen [skala szkolna: 1-6]	Waga [suma: 1,0]	Ocena ważona [ocena x waga]
suma:		1,00	
dostępność środków z UE w latach 2014-2020 na realizację projektów rozwojowych	5,02	0,30	1,51
potencjał wynikający z przynależności do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Lublin	4,42	0,25	1,10
korzystna polityka finansowa państwa – rozwój przedsiębiorczości (w szczególności wśród młodych ludzi)	4,04	0,15	0,61
rozwiązania prawne na poziomie europejskim i krajowym wspierające rozwój OZE i rolnictwo ekologiczne	4,10	0,15	0,61
kooperacja różnych podmiotów i instytucji na rzecz pobudzenia lokalnego rynku pracy	4,32	0,15	0,65
<i>Średnia:</i>	<i>4,38</i>	-	<i>0,90</i>

Źródło: opracowanie PARR na podstawie przeprowadzonej analizy własnej.

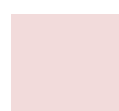

szanse o szczególnie istotnym znaczeniu

Tabela 65. Matryca oceny zagrożeń Gminy Jabłonna.

ZAGROŻENIA			
Czynnik	Ocena [skala szkolna: 1-6]	Waga [suma: 1,0]	Ocena ważona [ocena x waga]
suma:		1,00	
niewpóźnienia w pozyskiwaniu środków z UE na realizację projektów prorozwojowych	4,65	0,25	1,16
dynamiczny rozwój gmin konkurencyjnych -> znaczny spadek atrakcyjności gospodarczej gminy	4,04	0,15	0,61
migracja młodych, wykształconych mieszkańców poza granice gminy -> drenaż mózgów	4,45	0,20	0,89
zła koniunktura na inwestowanie w powiecie lubelskim powodująca niski przyrost miejsc pracy	4,36	0,25	1,09
uzależnianie mieszkańców od sfery socjalnej	4,07	0,15	0,61
Średnia:	4,31	-	0,87

Źródło: opracowanie PARR na podstawie przeprowadzonej analizy własnej.

szczególnie negatywne zagrożenia

Podsumowując analizę SWOT w wymiarze zewnętrznym można zaobserwować, że **największymi szansami** dla Gminy Jabłonna są:

- » dostępność środków z UE w latach 2014-2020 na realizację projektów rozwojowych
- » potencjał wynikający z przynależności do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Lublin

Najważniejsze zagrożenia rozwojowe stojące przed Gminą Jabłonna to:

- ✘ niewpóźnienie w pozyskiwaniu środków z UE na realizację projektów prorozwojowych
- ✘ zła koniunktura na inwestowanie w powiecie lubelskim powodująca niski przyrost miejsc pracy

Szanse w nieznacznym sposób są wyższe od zagrożeń.

2. ANALIZA SWOT/TOWS

2.1. Metodologia analizy SWOT/TOWS

Analiza TOWS/SWOT⁶⁶ pozwala na sprecyzowanie wewnątrz JST tych czynników, których odpowiednio eliminacja lub wzmocnienie zniweluje negatywne oddziaływanie mogących wystąpić czynników zewnętrznych.

Analiza TOWS/SWOT, poprzez połączenie dwóch podejść do JST „z zewnątrz do wewnątrz” oraz „od wewnątrz na zewnątrz”, jak również badając w sposób wnikliwy zależności występujące między czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi, umożliwia w stosunkowo prosty i efektywny sposób wybrać najbardziej właściwy typ strategii dla gminy spośród czterech strategii normatywnych:

- » strategia agresywna,
- » strategia konserwatywna,
- » strategia konkurencyjna,
- » strategia defensywna.

Przeprowadzenie analizy TOWS/SWOT składa się z następujących czynności:

1. Zdefiniowanie listy czynników szans, zagrożeń, silnych i słabych stron gminy.
2. Przypisanie poszczególnym szansom, zagrożeniom, silnym i słabym stronom ocen i wag określających ich znaczenie w sensie ich wpływu na możliwości rozwoju gminy. Iloczyn oceny i wagi stanowi ocenę ważoną odpowiadającą realnemu znaczeniu poszczególnych czynników w kwartylach (S, W, O, T)
3. Porównanie relacji zachodzących między silnymi i słabymi stronami a szansami i zagrożeniami, przy czym:
 - a. w analizie TOWS („z zewnątrz do wewnątrz”) stosuje się następujące pytania: czy dane zagrożenia osłabią kolejne siły? Czy dane szansę spotęgują zidentyfikowane siły? Czy dane zagrożenia spotęgują występujące słabości? Czy dane szansę pozwolą przezwyciężyć istniejące słabości?
 - b. w analizie SWOT („od wewnątrz na zewnątrz”) stosuje się następujące pytania: czy zidentyfikowane siły pozwolą wykorzystać szansę, które mogą wystąpić? Czy zidentyfikowane słabości nie pozwolą na wykorzystanie mogących się pojawić szans? Czy zidentyfikowane siły pozwolą na przezwycięzenie mogących wystąpić zagrożeń? Czy zidentyfikowane słabości wzmocnią siłę oddziaływania mogących wystąpić zagrożeń?
4. Następnie bada się relacje zachodzące odpowiednio między poszczególnymi zagrożeniami i siłami, szansami i siłami, zagrożeniami i słabościami, szansami i słabościami – w analizie TOWS, oraz

⁶⁶ Opis na podstawie: K. Obłój, *Strategia organizacji*, PWE, Warszawa 1998, s. 182-187.

poszczególnymi siłami i szansami, słabościami i szansami, siłami i zagrożeniami, słabościami analizie zagrożeniami w analizie SWOT.

5. Jeżeli stwierdzi się występowanie relacji między rozpatrywaną parą zdefiniowanych w etapie pierwszym elementów, (czyli uzyskamy odpowiedź twierdzącą na postawione pytanie), to w tabeli na przecięciu wiersza i kolumny wstawiamy cyfrę „1”. W przypadku braku powiązań między rozpatrywaną parą elementów wstawia się cyfrę „0” lub zostawia miejsce wolne.
6. Po zdefiniowaniu relacji zachodzących między poszczególnymi elementami sumuje się w kolumnach i wierszach liczbę interakcji, a następnie otrzymany wynik mnoży przez wagę określającą istotność każdego z czynników, czyli ocenę ważoną.

Na zakończenie tego etapu dokonuje się zsumowania wszystkich interakcji oraz iloczynów liczby interakcji i wag. Uzyskane wyniki wpisywane są do zestawienia zbiorczego. Kombinacja czynników, dla których uzyskana w zestawieniu zbiorczym suma iloczynów jest największa, wskazuje, na przyjęcie, której z czterech proponowanych w tym podejściu strategii normatywnych powinna się zdecydować analizowana gmina.

2.2. Analiza SWOT/TOWS Gminy Jabłonna

W oparciu o opisaną powyżej metodologię dokonano analizy SWOT/TOWS dla Gminy Jabłonna.

Tabela 66. SWOT: Czy zidentyfikowane siły, pozwolą wykorzystać szanse, które mogą się pojawić?

	MOCNE					Ocena ważona	Liczba interakcji	Iloczyn wag i interakcji	
	bliskość Lublina i atrakcyjne położenie geograficzne	atrakcyjność mieszkaniowa	potencjał wypoczynkowy dla Miasta Lublin i powiatu lubelskiego	potencjał w zakresie OZE	atrakcyjne walory przyrodniczo- krajobrazowe oraz historyczne				
dostępność środków z UE w latach 2014-2020 na realizację projektów rozwojowych			1	1		1,51	2	3,01	
potencjał wynikający z przynależności do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Lublin	1	1	1	1	1	1,10	5	5,52	
korzystna polityka finansowa państwa - rozwój przedsiębiorczości (w szczególności wśród młodych ludzi)				1		0,61	1	0,61	
rozwiązania prawne na poziomie europejskim i krajowym wspierające rozwój OZE i rolnictwo ekologiczne			1	1		0,61	2	1,23	
kooperacja różnych podmiotów i instytucji na rzecz pobudzenia lokalnego rynku pracy	1			1		0,65	2	1,30	
Ocena ważona	0,73	1,15	0,47	0,84	0,59				
Liczba interakcji	2	1	3	5	1				
Iloczyn wag i interakcji	1,45	1,15	1,41	4,20	0,59				
Liczba interakcji (suma interakcji / 2)							12		
Suma interakcji ważonych									20,46

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie K. Oblój, Strategia organizacji, PWE, Warszawa 1998, s. 193.

Tabela 67. SWOT: Czy zidentyfikowane siły, pozwolą przezwyciężyć zagrożenia, które mogą się pojawić?

		MOCNE					Ocena ważona	Liczba interakcji	Iloczyn wag i interakcji
		bliskość Lublina i atrakcyjne położenie geograficzne	atrakcyjność mieszkaniowa	potencjał wypoczynkowy dla Miasta Lublin i powiatu lubelskiego	potencjał w zakresie OZE	atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz historyczne			
ZAGROŻENIA	niewpóźnienie w pozyskiwaniu środków z UE na realizację projektów prorozwojowych		1		1		1,16	2	2,33
	dynamiczny rozwój gmin konkurencyjnych -> znaczny spadek atrakcyjności gospodarczej gminy	1	1	1	1	1	0,61	5	3,03
	migracja młodych wykształconych mieszkańców poza granice gminy -> drenaż mózgow		1	1			0,89	2	1,78
	zła koniunktura na inwestowanie w powiecie lubelskim powodująca niski przyrost miejsc pracy		1		1		1,09	2	2,18
	uzależnianie mieszkańców od sfery socjalnej				1		0,61	1	0,61
	Ocena ważona	0,73	1,15	0,47	0,84	0,59	12		20,16
	Liczba interakcji	1	4	2	4	1			
	Iloczyn wag i interakcji	0,73	4,62	0,94	3,36	0,59			
Liczba interakcji (suma interakcji / 2)							12		
Suma interakcji ważonych									

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie K. Oblój, Strategia organizacji, PWE, Warszawa 1998, s. 193.

Tabela 68. SWOT: Czy zidentyfikowane słabości, nie pozwolą na wykorzystanie szans, które mogą się pojawić?

	SŁABE					Ocena ważona	Liczba interakcji	Iloczyn wag i interakcji
	niewystarczająca integracja społeczna oraz brak wyraźnie wyodrębnionego obszaru posiadającego funkcje centrotwórcze	słabo rozwinięta przedsiębiorczość	brak wykształconych funkcji turystycznych oraz bardzo słaba infrastruktura rekreacyjna	niekorzystne tendencje edukacyjne	niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna: drogowa, około-drogowa i kanalizacyjna			
SZANSE	dostępność środków z UE w latach 2014-2020 na realizację projektów rozwojowych	1	1		1	1	4	6,02
	potencjał wynikający z przynależności do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Lublin	1	1	1		1	4	4,42
	korzystna polityka finansowa państwa - rozwój przedsiębiorczości (w szczególności wśród młodych ludzi)		1				1	0,61
	rozwiązania prawne na poziomie europejskim i krajowym wspierające rozwój OZE i rolnictwo ekologiczne	1	1			1	3	1,84
	kooperacja różnych podmiotów i instytucji na rzecz pobudzenia lokalnego rynku pracy		1				1	0,65
Ocena ważona	1,00	1,03	0,42	0,67	0,75	13	25,03	
Liczba interakcji	3	5	1	1	3			
Iloczyn wag i interakcji	2,99	5,17	0,42	0,67	2,25			
Liczba interakcji (suma interakcji / 2)						13		
Suma interakcji ważonych								25,03

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie K. Oblój, Strategia organizacji, PWE, Warszawa 1998, s. 193.

Tabela 69. SWOT: Czy zidentyfikowane słabości, wzmocnią siłę oddziaływania zagrożeń, które mogą się pojawić?

		SŁABE					Ocena ważona	Liczba interakcji	Iloczyn wag i interakcji
		niewystarczająca integracja społeczna oraz brak wyraźnie wyodrębnionego obszaru posiadającego funkcje centrowe	słabo rozwinięta przedsiębiorczość	brak wykształconych funkcji turystycznych oraz bardzo słaba infrastruktura rekreacyjna	niekorzystne tendencje edukacyjne	niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna: drogowa, około-drogowa i kanalizacyjna			
ZAGROŻENIA	niepowodzenie w pozyskiwaniu środków z UE na realizację projektów prorozwojowych		1				1,16	1	1,16
	dynamiczny rozwój gmin konkurencyjnych -> znaczny spadek atrakcyjności gospodarczej gminy	1	1		1	1	0,61	4	2,42
	migracja młodych wykształconych mieszkańców poza granice gminy -> drenaż mózgów	1	1		1	1	0,89	4	3,56
	zła koniunktura na inwestowanie w powiecie lubelskim powodująca niski przyrost miejsc pracy		1			1	1,09	2	2,18
	uzależnianie mieszkańców od sfery socjalnej		1		1		0,61	2	1,22
	Ocena ważona	1,00	1,03	0,42	0,67	0,75	13		21,98
	Liczba interakcji	2	5		3	3			
	Iloczyn wag i interakcji	1,99	5,17		2,02	2,25			
Liczba interakcji (suma interakcji / 2)									
Suma interakcji ważonych									

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie K. Oblój, Strategia organizacji, PWE, Warszawa 1998, s. 193.

Tabela 70. TOWS: Czy szanse, które mogą się pojawić, spotęgują zidentyfikowane siły (mocne strony)?

		SZANSE					Ocena ważona	Liczba interakcji	Iloczyn wag i interakcji	
		dostępność środków z UE w latach 2014-2020 na realizację projektów rozwojowych	potencjał wynikający z przynależności do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Lublin	korzystna polityka finansowa państwa - rozwój przedsiębiorczości (w szczególności wśród młodych ludzi)	rozwiązania prawne na poziomie europejskim i krajowym wspierające rozwój OZE i rolnictwo ekologiczne	kooperacja różnych podmiotów i instytucji na rzecz pobudzenia lokalnego rynku pracy				
MOCNE	bliskość Lublina i atrakcyjne położenie geograficzne	1	1	1	1	1	0,73	5	3,63	
	atrakcyjność mieszkaniowa		1		1		1,15	2	2,31	
	potencjał wypoczynkowy dla Miasta Lublin i powiatu lubelskiego	1	1	1			0,47	3	1,41	
	potencjał w zakresie OZE	1	1	1	1		0,84	4	3,36	
	atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz historyczne		1				0,59	1	0,59	
	Ocena ważona	1,51	1,10	0,61	0,61	0,65	15		25,64	
	Liczba interakcji	3	5	3	3	1				
	Iloczyn wag i interakcji	4,52	5,52	1,82	1,84	0,65				
Liczba interakcji (suma interakcji / 2)							15			25,64
Suma interakcji ważonych										

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie K. Oblój, Strategia organizacji, PWE, Warszawa 1998, s. 193.

Tabela 71. TOWS: Czy zagrożenia, które mogą się pojawić, osłabią zidentyfikowane siły (mocne strony)?

		ZAGROŻENIA					Ocena ważona	Liczba interakcji	Iloczyn wag i interakcji
		niepowodzenie w pozyskiwaniu środków z UE na realizację projektów prorozwojowych	dynamiczny rozwój gmin konkurencyjnych -> znaczny spadek atrakcyjności gospodarczej gminy	migracja młodych wykształconych mieszkańców poza granice gminy -> drenaż mózgow	zła koniunktura na inwestowanie w powiecie lubelskim powodująca niski przyrost miejsc pracy	uzależnianie mieszkańców od sfery socjalnej			
MOCNE	bliskość Lublina i atrakcyjne położenie geograficzne						0,73		
	atrakcyjność mieszkaniowa	1	1	1		1	1,15	4	4,62
	potencjał wypoczynkowy dla Miasta Lublin i powiatu lubelskiego	1				1	0,47	2	0,94
	potencjał w zakresie OZE	1					0,84	1	0,84
	atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz historyczne						0,59		
	Ocena ważona	1,16	0,61	0,89	1,09	0,61			
	Liczba interakcji	3	1	1		2			
	Iloczyn wag i interakcji	3,49	0,61	0,89		1,22			
Liczba interakcji (suma interakcji / 2)							7		
Suma interakcji ważonych									12,60

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie K. Oblój, Strategia organizacji, PWE, Warszawa 1998, s. 193.

Tabela 72. TOWS: Czy szanse, które mogą się pojawić, pozwolą przewyciężyć istniejące słabości?

		SZANSE					Ocena ważona	Liczba interakcji	Iloczyn wag i interakcji
		dostępność środków z UE w latach 2014-2020 na realizację projektów rozwojowych	potencjał wynikający z przynależności do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Lublin	korzystna polityka finansowa państwa - rozwój przedsiębiorczości (w szczególności wśród młodych ludzi)	rozwiązania prawne na poziomie europejskim i krajowym wspierające rozwój OZE i rolnictwo ekologiczne	kooperacja różnych podmiotów i instytucji na rzecz pobudzenia lokalnego rynku pracy			
SŁABE	niewystarczająca integracja społeczna oraz brak wyraźnie wyodrębnionego obszaru posiadającego funkcje centrowe	1	1				1,00	2	1,99
	słabo rozwinięta przedsiębiorczość	1	1	1	1	1	1,03	5	5,17
	brak wykształconych funkcji turystycznych oraz bardzo słaba infrastruktura rekreacyjna	1	1				0,42	2	0,84
	niekorzystne tendencje edukacyjne	1				1	0,67	2	1,35
	niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna: drogowa, około-drogowa i kanalizacyjna	1	1				0,75	2	1,50
	Ocena ważona	1,51	1,10	0,61	0,61	0,65			
	Liczba interakcji	5	4	1	1	2			
	Iloczyn wag i interakcji	7,53	4,42	0,61	0,61	1,30			
Liczba interakcji (suma interakcji / 2)							13		
Suma interakcji ważonych									25,31

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie K. Oblój, Strategia organizacji, PWE, Warszawa 1998, s. 193.

Tabela 73. TOWS: Czy zagrożenia, które mogą się pojawić, spotęgują występujące słabości?

		ZAGROŻENIA					Ocena ważona	Liczba interakcji	Iloczyn wag i interakcji
		niewygodzenie w pozyskiwaniu środków z UE na realizację projektów prorozwojowych	dynamiczny rozwój gmin konkurencyjnych -> znaczny spadek atrakcyjności gospodarczej gminy	migracja młodych wykształconych mieszkańców poza granice gminy -> drenaż mózgów	zła koniunktura na inwestowanie w powiecie lubelskim powodująca niski przyrost miejsc pracy	uzależnianie mieszkańców od sfery socjalnej			
SŁABE	niewystarczająca integracja społeczna oraz brak wyraźnie wyodrębnionego obszaru posiadającego funkcje centrowe	1		1			1,00	2	1,99
	słabo rozwinięta przedsiębiorczość	1	1	1	1	1	1,03	5	5,17
	brak wykształconych funkcji turystycznych oraz bardzo słaba infrastruktura rekreacyjna	1	1				0,42	2	0,84
	niekorzystne tendencje edukacyjne		1	1		1	0,67	3	2,02
	niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna: drogowa, około-drogowa i kanalizacyjna	1					0,75	1	0,75
	Ocena ważona	1,16	0,61	0,89	1,09	0,61	13		
	Liczba interakcji	4	3	3	1	2			
	Iloczyn wag i interakcji	4,65	1,82	2,67	1,09	1,22			
Liczba interakcji (suma interakcji / 2)									13
Suma interakcji ważonych									22,22

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie K. Obłój, Strategia organizacji, PWE, Warszawa 1998, s. 193.

Tabela 74. Zbiornicze zestawienie uzyskanych wyników analizy SWOT/TOWS dla Gminy Jabłonna.

Kombinacja	SWOT		TOWS		Suma: SWOT/TOWS	
	Liczba interakcji	Suma ważonych interakcji	Liczba interakcji	Suma ważonych interakcji	Liczba interakcji	Suma ważonych interakcji
Mocne strony / szanse	12	20,46	15	25,64	27	46,11
Mocne strony / zagrożenia	12	20,16	7	12,60	19	32,76
Słabe strony / szanse	13	25,03	13	25,31	26	50,34
Słabe strony / zagrożenia	13	21,98	13	22,22	26	44,20

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 75. Macierz normatywnych strategii działania w analizie SWOT/TOWS.

	Mocne strony	Słabe strony
Szanse	Strategia dynamiczna (agresywna)	Strategia konkurencyjna
Zagrożenia	Strategia konserwatywna	Strategia defensywna

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 76. Macierz normatywnych strategii działania w analizie SWOT/TOWS – opis.

Kombinacja	Rodzaj strategii
Mocne strony / szanse	Strategia dynamiczna (agresywna)
	Wykorzystanie szans przy pomocy mocnych stron - silna ekspansja i zdywersyfikowany rozwój. Sytuacja dotyczy JST, w której wewnątrz przeważają mocne strony, w otoczeniu zaś szanse.
Mocne strony / zagrożenia	Strategia konserwatywna
	Wykorzystanie mocnych stron w celu uniknięcia lub zneutralizowania zagrożeń. W opisywanej sytuacji źródłem trudności rozwojowych JST jest niekorzystny dla niej układ warunków zewnętrznych. JST może mu przeciwstawić duży potencjał wewnętrzny i próbować przezwyciężyć zagrożenia, wykorzystując do maksimum swoje liczne mocne strony.
Słabe strony / szanse	Strategia konkurencyjna
	Przezwycięzenie słabości w celu wykorzystania szans. Mamy tu do czynienia z JST, która ma przewagę słabych stron nad mocnymi, ale sprzyja jej układ warunków zewnętrznych. Jej strategia powinna polegać na wykorzystywaniu tych szans przy jednoczesnym zmniejszaniu lub poprawianiu niedociągnięć wewnętrznych.
Słabe strony / zagrożenia	Strategia defensywna
	Redukcja działań JST, która w danym momencie jest praktycznie pozbawiona szans rozwojowych. Działa w nieprzychylnym otoczeniu, a jej potencjał zmian jest niewielki. Nie ma istotnych mocnych stron, które mogłyby przeciwstawić zagrożeniom i wykorzystać do poprawienia swoich słabych stron.

Źródło: opracowanie własne PARR.

W wyniku przeprowadzonej analizy SWOT/TOWS stwierdzono, że optymalną strategią normatywną dla Gminy Jabłonna jest **strategia konkurencyjna**

Wybór strategii wynika z przeprowadzonych obliczeń. Po zdefiniowaniu relacji zachodzących między poszczególnymi elementami (silnymi stronami, słabymi, szansami i zagrożeniami) zsumowano w kolumnach i wierszach liczbę interakcji, a następnie otrzymany wynik pomnożono przez wagę określającą istotność każdego z czynników – otrzymano w ten sposób ocenę ważoną. Następnie dokonano zsumowania wszystkich interakcji oraz iloczynów liczby interakcji i wag. Uzyskane wyniki wpisano do zestawienia zbiorczego (tabela: *Zbiorcze zestawienie uzyskanych wyników analizy SWOT/TOWS dla Gminy Jabłonna*). Kombinacja czynników, dla których uzyskano największą w zestawieniu zbiorczym sumę iloczynów, wskazała, która z czterech proponowanych w tym podejściu strategii normatywnych jest właściwa dla analizowanej gminy. **Dla Gminy Jabłonna liczba interakcji i suma ważonych interakcji jest największa dla strategii konkurencyjnej**

Tabela 77. Macierz normatywnych strategii działania dla Gminy Jabłonna w analizie SWOT/TOWS.

	Mocne strony	Słabe strony
Szanse	<p>Strategia dynamiczna (agresywna)</p> <p>Liczba interakcji: 27</p> <p>Suma ważonych interakcji: 46,11</p>	<p>Strategia konkurencyjna</p> <p>Liczba interakcji: 26</p> <p>Suma ważonych interakcji: 50,34</p>
Zagrożenia	<p>Strategia konserwatywna</p> <p>Liczba interakcji: 19</p> <p>Suma ważonych interakcji: 32,76</p>	<p>Strategia defensywna</p> <p>Liczba interakcji: 26</p> <p>Suma ważonych interakcji: 44,20</p>

Źródło: opracowanie własne PARR.

Strategia konkurencyjna jest właściwa dla JST, w których przeważają słabe strony nad mocnymi, natomiast w otoczeniu szanse. Polega na wykorzystaniu pojawiających się szans, przy jednoczesnej redukcji słabych stron.

Strategia konkurencyjna obejmuje takie działania jak: powiększanie zasobów finansowych, powiększenie i ulepszanie oferty inwestycyjnej czy turystycznej, zwiększanie wydajności i efektywności działań, ulepszanie oferty produktów, redukcję kosztów, pozyskiwanie nowych kompetencji, poszukiwanie partnerów do współpracy, wprowadzanie usprawnień do organizacji, inwestowanie w utrzymanie przewagi konkurencyjnej. **Jest to strategia polegająca na budowaniu siły konkurencyjnej gminy.**

STRATEGIA KONKURENCYJNA polega na eliminowaniu słabych stron funkcjonowania Gminy Jabłonna oraz budowaniu jej konkurencyjnej siły przez maksymalne wykorzystanie istniejących szans sprzyjających rozwojowi.

! Ważne

Rozdział II. Koncepcja rozwoju w latach 2016-2023

1. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNEGO ROZWOJU

W wyniku przeprowadzonej analizy i diagnozy dokonano, przy aktywnym udziale mieszkańców Gminy Jabłonna, zdefiniowania kluczowych czynników w analizie SWOT, które to czynniki poddano ocenie w procesie otwartych konsultacji społecznych. Umożliwiło to realizację **analizy SWOT/TOWS**, dzięki której określono właściwą strategię normatywną dla Gminy Jabłonna, a więc spójny i logiczny wewnętrznie system rozwoju oparty na realnych oraz społecznie akceptowalnych uwarunkowaniach.

Przy konstrukcji macierzy celów zastosowano **metodę definiowania kluczowych obszarów** rozwoju. Cel strategiczny (główny) jest syntezą długofalowego kierunku rozwoju. Cele operacyjne (szczegółowe) oraz priorytety i kierunki interwencji wynikają z określenia najważniejszych **obszarów problemowych**, które ograniczają konkurencyjność Gminy Jabłonna i są największą potencjalną przeszkodą w rozwoju. Punktem wyjścia określania koncepcji rozwoju są słabości Gminy ze względu na oparcie modelu na **strategii konkurencyjnej**, która wynika z przeprowadzonej analizy SWOT/TOWS.

Obszary problemowe przeformułowano na cele operacyjne (szczegółowe). Kolejnym krokiem było przypisanie do poszczególnych obszarów operacyjnych właściwych priorytetów i kierunków interwencji.

Cała idea strategicznego rozwoju Gminy Jabłonna skupiała się na połączeniu 4 sfer: społecznej, gospodarczej, środowiska naturalnego (zasada zrównoważonego rozwoju) przy zapewnieniu współdecydowania przez mieszkańców w istotnych kwestiach dla przyszłości Gminy.

Schemat 4. Zintegrowana idea rozwoju Gminy Jabłonna do 2023 roku.

społeczeństwo

gospodarka

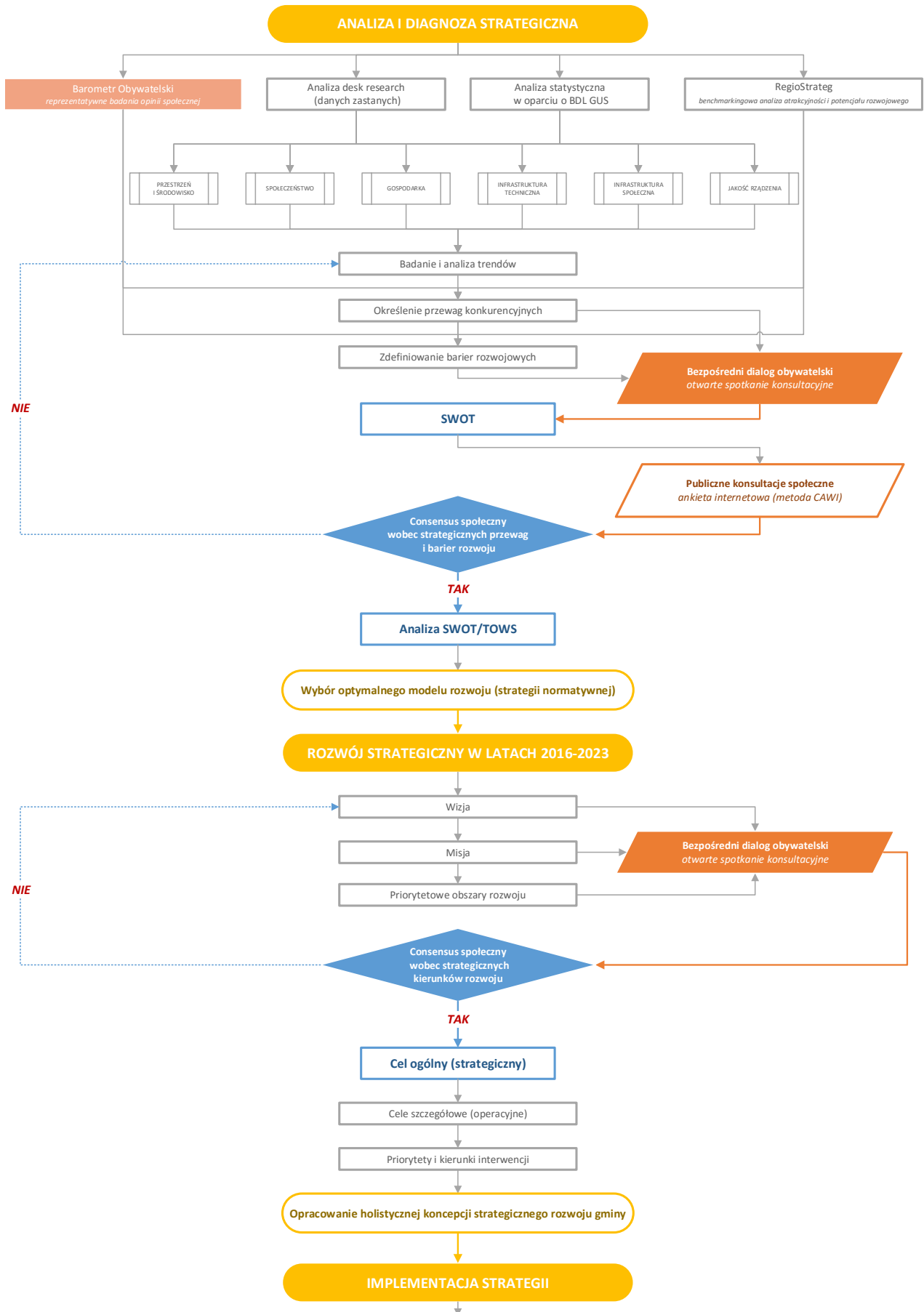
współdecydowanie

środowisko

Źródło: opracowanie własne PARR.

Schemat 5. Przyjęty model definiowania koncepcji strategicznego rozwoju gminy,

2. WIZJA ROZWOJU

Wizja przedstawia docelowy wizerunek gminy z określeniem celów i zasad rozwoju w perspektywie kilku, kilkunastu lat. Opracowując główne kierunki rozwoju gminy brano pod uwagę przede wszystkim rozwój gospodarczy i poprawę jakości życia mieszkańców.

GMINA JABŁONNA to silny ośrodek mieszkalniczy o znaczeniu regionalnym, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną i rekreacyjną, charakteryzująca się wysoką integracją współpracujących ze sobą mieszkańców i bogatą ofertą edukacyjno-kulturalną, rozwijającym się rynkiem pracy oraz przedsiębiorczością, dbająca o środowisko naturalne dzięki zastosowaniu zasad rolnictwa ekologicznego oraz technologii OZE.

Uznaje się, że lata 2016-2023 należy poświęcić na taką realizację zadań, tak aby po 2023 roku Gmina Jabłonna charakteryzowała się:

- » wzrostem liczby ludności o ok. 10%,
- » pełnieniem aktywnej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej, przede wszystkim dla mieszkańców Miasta Lublin,
- » dynamicznym rozwojem przedsiębiorczości (głównie wśród młodych), w szczególności w sektorze usług rynkowych, w branżach opartych na innowacyjności i wysokiej wartości dodanej,
- » zwiększeniem ilości miejsc pracy, spadkiem bezrobocia i podniesieniem dochodów mieszkańców,
- » otwartością na mieszkańców, inwestorów oraz osoby nastawione na aktywny wypoczynek i rekreację,
- » aktywną promocją uzbrojonych terenów inwestycyjnych,
- » budowaniem tożsamości gminnej i identyfikacją mieszkańców z miejscem życia,

► STRATEGIA ROZWOJU GMINY JABLONNA NA LATA 2016-2023

- » wysoką konkurencyjnością gminnej edukacji i kultury oraz aktywnym i świadomym korzystaniem mieszkańców z oferowanych im usług w tym zakresie,
- » wysoką estetyką i bezpieczeństwem przestrzeni publicznej,
- » zwiększeniem udziału osób z wykształceniem średnim i wyższym, a co się z tym wiąże poprawą świadomości społecznej w zakresie ekologii, przynależności europejskiej i aktywizacji oraz integracji społecznej,
- » poprawą stanu środowiska przyrodniczego, braku przyzwolenia społecznego dla nielegalnego wyrzucania odpadów gospodarczych, a także wprowadzenia kompleksowej segregacji odpadów oraz oczyszczania ścieków i ekologicznego ogrzewania gospodarstw domowych,
- » brakiem niskiej emisji, w szczególności pochodzącej z lokalnych kotłowni węglowych i domowych pieców grzewczych, która zostanie ograniczona dzięki instalacjom OZE,
- » znaczną ilością gospodarstw rolnych o statusie ekologicznym lub agroturystycznym,
- » powstawaniem większych niż obecne, specjalistycznych gospodarstw rolnych, które będą konsolidować wokół siebie mniejsze,
- » tworzeniem klastrów, grup producenckich i zrzeszeń przedsiębiorców,
- » sprawnie działającą siecią wodociągową obejmującą swoim zasięgiem cały obszar gmin,
- » realizacją infrastruktury kanalizacji sanitarnej połączonej z budową oczyszczalni ścieków, a tam, gdzie to ekonomicznie uzasadnione przydomowych oczyszczalni ścieków,
- » dobrze rozwiniętą infrastrukturą teleinformatyczną w oparciu o dostęp bezprzewodowy (radiowy, satelitarny) i szerokopasmowy,
- » dobrze rozwiniętą infrastrukturą sportowo-rekreacyjną z wieloma atrakcjami, które, cyklicznie organizowane, pozwolą na skuteczną integrację mieszkańców,
- » sprawnie zarządzaną administracją publiczną, opartą na e-usługach,
- » aktywną promocją gospodarczą i mieszkalniczą ukazującą naturalny potencjał gminy,
- » dużą absorpcją środków pomocowych, przede wszystkim z Unii Europejskiej, które umożliwią będą dalszy, dynamiczny rozwój.

3. MISJA ROZWOJU

Misja to syntetyczne określenie działań podejmowanych przez wszystkich zainteresowanych rozwojem Gminy, czyli lokalny samorząd, instytucje publiczne i prywatne oraz mieszkańców i zmierzających do osiągnięcia określonej wizji rozwoju Gminy.

Analiza dotychczasowego rozwoju Gminy Jabłonna, ocena uwarunkowań zewnętrznych oraz przeprowadzone badania i konsultacje społeczne wskazują na ukształtowanie następującej misji:

GMINA JABŁONNA silnym zintegrowanym i aktywnym regionalnym ośrodkiem mieszkalniczym, o rosnącym poziomie życia i zamożności mieszkańców dzięki efektywnemu wykorzystaniu położenia, endogenicznych potencjałów, rozwoju przedsiębiorczości, rolnictwa ekologicznego i infrastruktury ze szczególnym uwzględnieniem poszanowania ochrony środowiska i przyrodniczych walorów gminy (obszar zrównoważonego rozwoju)

Strategia Rozwoju Gminy Jabłonna jest dokumentem, który ma umożliwić i ułatwić uporządkowanie działań podejmowanych w celu rozwoju obszaru Gminy. Poprzez diagnozę stanu aktualnego ustalono konkretne cele rozwoju możliwe do osiągnięcia oraz metody, jakie należałoby zastosować w procesie ich osiągnięcia. Cel główny oraz cele szczegółowe, jakie zaplanowano do realizacji w poszczególnych sferach życia i działalności lokalnej społeczności, są elementami częściowymi stanowiącymi podłoże do realizacji celu nadrzędnego określonego jako wizja i misja Gminy Jabłonna.

W celu realizacji przyjętej wizji i misji określono cel główny oraz cele szczegółowe, które sformułowano w sposób ogólny, dotyczą bowiem wieloletniego horyzontu czasowego. Pochodną celów szczegółowych są priorytety i kierunki interwencji, formułowane w sposób bardziej szczegółowy i stanowią podstawę do określania konkretnych działań inwestycyjnych.

4. CEL GŁÓWNY

Przeprowadzona analiza i diagnoza oraz analiza SWOT wskazują, że do głównych obszarów problemowych występujących w Gminie Jabłonna należy zaliczyć **niewystarczającą integrację społeczną** oraz brak wyraźnie wyodrębnionego obszaru posiadającego funkcje centrotwórcze, a także **słabo rozwiniętą przedsiębiorczość**. Jako główny atut tego obszaru należy wskazać **atrakcyjność mieszkaniową**, wynikającą z położenia w pobliżu stolicy województwa i potencjału wypoczynkowo-rekreacyjnego.

Konstrukcja celu głównego Gminy Jabłonna wynika z analizy SWOT i SWOT/TOWS, które wskazują na przyjęcie strategii konkurencyjnej – minimalizacji wpływu i poprawy w zakresie największych słabości (słaba integracja społeczna i słabo rozwinięta przedsiębiorczość), przy maksymalnym wykorzystaniu głównych atutów (atrakcyjność mieszkaniowa). W związku z powyższym cel główny Strategii brzmi:

*Wzrost jakości życia i spójności społecznej Gminy Jabłonna dzięki
rozwojowi przedsiębiorczości
oraz zwiększeniu znaczenia Gminy jako obszaru
atrakcyjnego dla inwestycji w sferze mieszkalnictwa.*

Rozwiązanie kluczowych problemów występujących w Gminie Jabłonna oraz wykorzystaniu głównego atutu gminy będzie możliwe przy skorzystaniu z głównych szans rozwojowych – dostępności i aplikowaniu o środki z UE w latach 2014-2020 na realizację projektów rozwojowych oraz na potencjale wynikającym z przynależności do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) Miasta Lublin.

Schemat 6. Koncepcja problemowa Strategii:

Źródło: opracowanie własne PARR.

Cel główny Strategii Rozwoju Gminy Jabłonna 2016-2023 jest zgodny z celami głównymi / strategicznymi dokumentów wyższego rzędu.

Tabela 78. Zgodność celu głównego Strategii Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2016-2023 z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.

Dokument strategiczny	Cel główny/ strategiczny
<i>Strategia Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2016-2023</i>	<i>Wzrost jakości życia i spójności społecznej Gminy Jabłonna dzięki rozwojowi przedsiębiorczości oraz zwiększeniu znaczenia Gminy jako obszaru atrakcyjnego dla inwestycji w sferze mieszkalnictwa</i>
<i>Polska 2030</i>	<i>poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju</i>
<i>Strategia Rozwoju Kraju 2020</i>	<i>II obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka III obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna</i>
<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego</i>	<i>Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym</i>
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020</i>	<i>Celem głównym strategii jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób tak, aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia</i>
<i>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</i>	<i>Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.</i>
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020</i>	<i>Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski</i>
<i>Strategia Rozwoju Polski Wschodniej do 2020 r.</i>	<i>Wzrost wydajności pracy we wszystkich sektorach gospodarki Polski Wschodniej</i>
<i>Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego</i>	<i>Cel 1: Wzmacnianie urbanizacji regionu Cel 2: Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich Cel 3: Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu Cel 4: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu</i>
<i>Strategii ZIT Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	<i>1. Podniesienie poziomu i dostępności edukacji, rynku pracy, włączenia społecznego oraz innowacyjności w LOF. 2. Poprawa mobilności transportowej, niskoemisyjności oraz zachowanie i promowanie dziedzictwa naturalnego w LOF. 3. Przyspieszenie zrównoważonego rozwoju poprzez rewitalizację przestrzenną i społeczną z uwzględnieniem TIK w LOF.</i>
<i>Strategia Powiatu Lubelskiego</i>	<i>Misją powiatu lubelskiego jest podniesienie poziomu życia mieszkańców poprzez zrównoważony rozwój uwzględniający korzystne położenie oraz wszechstronny rozwój społeczności powiatu</i>

Źródło: opracowanie własne PARR.

5. CELE SZCZEGÓŁOWE

Przy konstrukcji macierzy celów szczegółowych zastosowano metodę definiowania kluczowych obszarów dla poszczególnych poziomów: strategicznego i operacyjnego. Obszary strategiczne wynikają z określenia najważniejszych obszarów problemowych, które ograniczają konkurencyjność Gminy Jabłonna i są największą potencjalną przeszkodą w rozwoju. Punktem wyjścia określania koncepcji rozwoju są słabości Gminy ze względu na oparcie modelu na strategii konkurencyjnej, która wynika z przeprowadzonej analizy SWOT/TOWS.

I obszar problemowy skupia się na aspekcie niewystarczającej integracji mieszkańców oraz braku wyraźnie wyodrębnionego obszaru posiadającego funkcje centrotwórcze, który mógłby wzmacniać integrację, zarówno w aspekcie funkcjonalnym, przestrzennym (integracja terytorialna) oraz społecznym i kulturalnym. Brak zwartości obszarowej może negatywnie wpływać na tożsamość lokalnej społeczności, a także utrudniać realizację kompleksowych projektów z zakresu rozbudowy infrastruktury technicznej. Współpraca i współuczestnictwo mieszkańców wszystkich miejscowości w gminie w wydarzeniach kulturalnych, zapewnienie wysokiego poziomu edukacji w placówkach bogatych w bazę dydaktyczno-oświatową oraz zagospodarowanie obszarów i miejsc służących wspólnej rekreacji i wypoczynkowi w Gminie Jabłonna to główne obszary służące realizacji celu szczegółowego nr 1:

Cel szczegółowy 1:

Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturalna integracja Gminy Jabłonna

II obszar problemowy to mieszkalnictwo – wykorzystanie potencjału jakim dysponuje Gmina Jabłonna w tym zakresie. Bliskość Miasta Lublin oraz współpraca ze stolicą województwa w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Lublin, położenie oraz dostępność komunikacyjna to aspekty, dzięki którym Gmina może konkurować z innymi jednostkami pod względem atrakcyjności mieszkaniowej, stanowiąc dogodny „rynek” dla poszukujących mieszkań. Walory endogeniczne i antropogeniczne należy wzmocnić poprzez inwestycje w infrastrukturę wypoczynkowo-rekreacyjną. Wyraźne procesy suburbanizacyjne, zauważalne w gminach otaczających Miasto Lublin oraz wykorzystanie atutów jamki dysponuje Gmina Jabłonna w opisywanym obszarze prowadzą do sformułowania celu szczegółowego nr 2:

Cel szczegółowy 2:

Gmina Jabłonna silnym centrum mieszkalcym (osiedleńczym) o znaczeniu regionalnym

Realizacja tego celu ma doprowadzić do tego, że w 2025 roku Gmina Jabłonna będzie jedną z trzech najatrakcyjniejszych gmin mieszkaniowych w powiecie lubelskim.

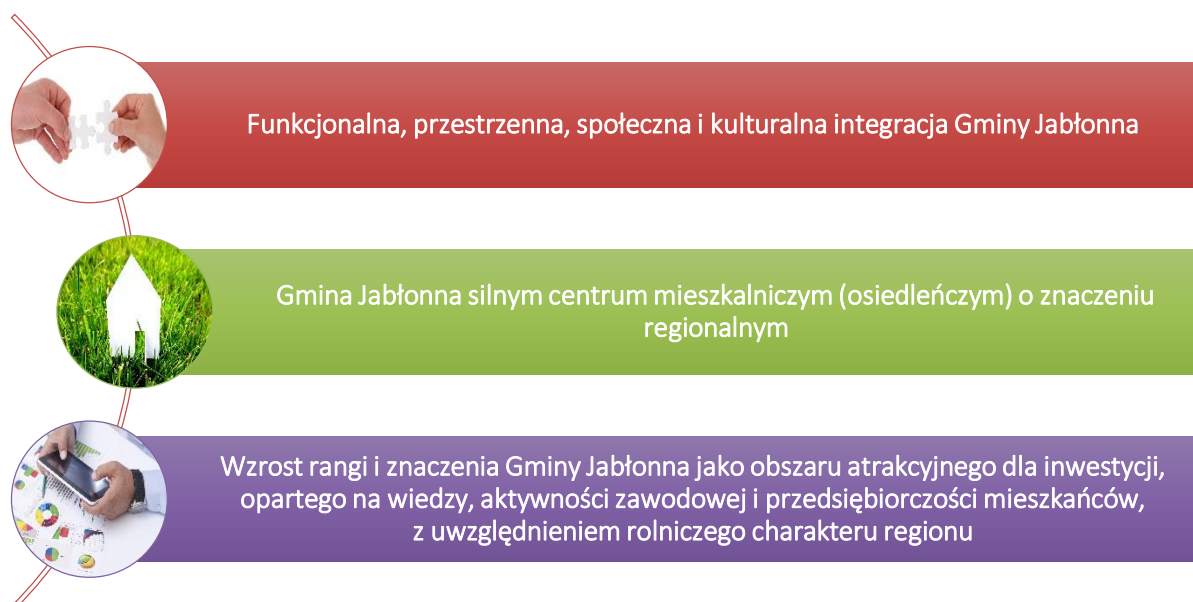
III obszar problemowy dotyczy słabego poziomu rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Jabłonna. Rolniczy charakter obszaru wpływa na mniejszą ilość podmiotów gospodarczych. Dominującą rolę w dochodach własnych odgrywa podatek rolny, co przekłada się na niższą wartość posiadanych zasobów finansowych. W przypadku jednostek samorządowych o większych środkach finansowych, kluczową źródło w dochodach własnych budżetów stanowi podatek od osób fizycznych oraz podatek od nieruchomości, co związane jest

z liczbą osób zamieszkujących dany teren oraz liczbą małych i średnich przedsiębiorstw. Brak systemu zachęt, brak wyznaczenia i uzbrojenia terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą oraz brak spotkań szkoleniowych w zakresie zachęcania i aplikowania o środki z UE oraz dotyczących zakładania i prowadzenia firmy to główne elementy składające się na występowanie niniejszego problemu w Gminie Jabłonna. Charakter regionu wymaga jednakże poszanowania rolnictwa oraz wsparcia dla tego obszaru, w szczególności w zakresie zachęcania do ekologicznych form uprawy, rozszerzania gospodarstw o wielofunkcyjne jednostki (np. świadczące usługi agroturystyczne), a także wsparcie dla technologii OZE. W związku z powyższym, cel szczegółowy nr 3 brzmi:

Cel szczegółowy 3:

Wzrost rangi i znaczenia Gminy Jabłonna jako obszaru atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców, z uwzględnieniem rolniczego charakteru regionu

Schemat 7. Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2016-2023.

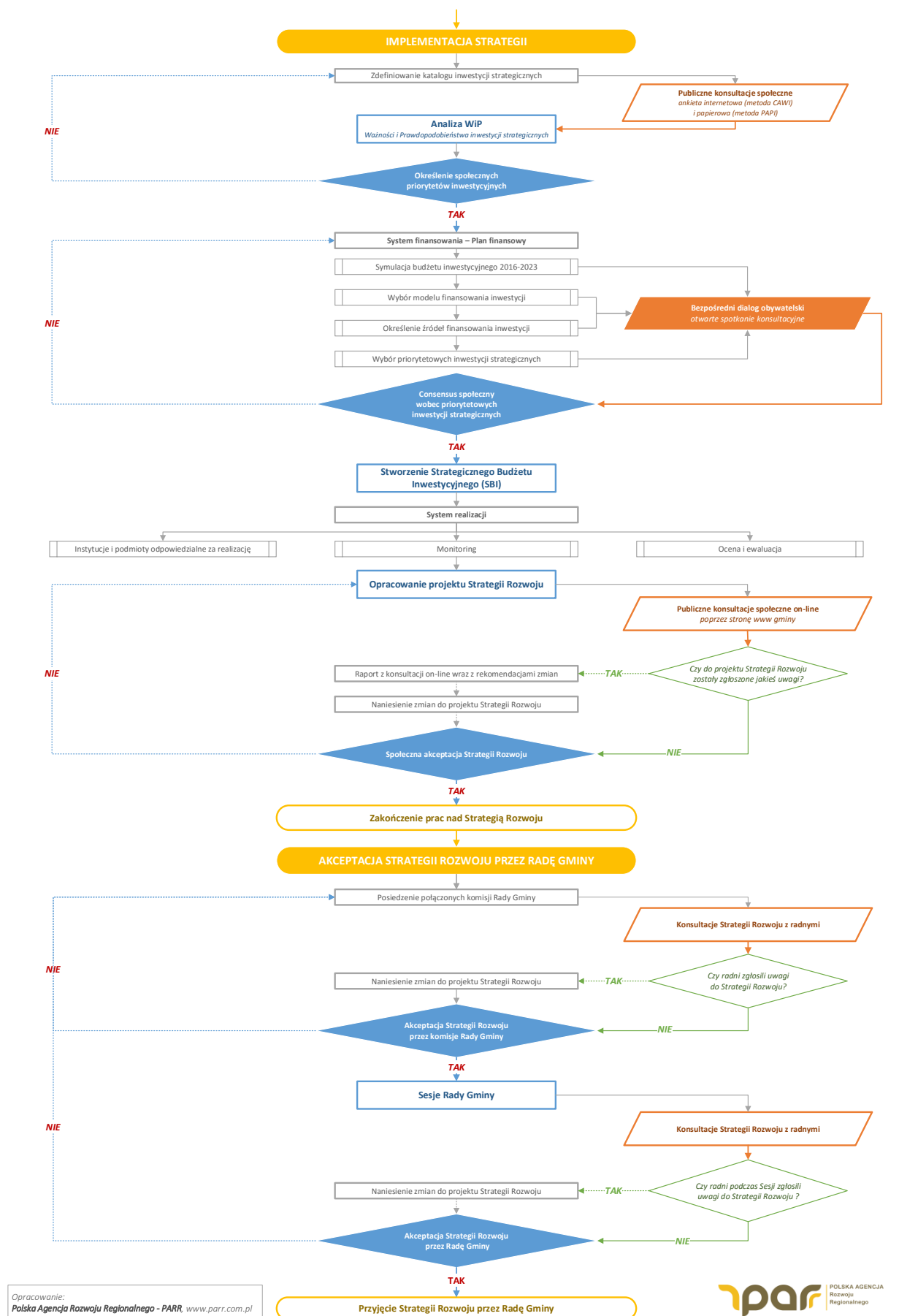
Źródło: opracowanie własne PARR.

Dzięki zdefiniowaniu **strategicznych obszarów problemowych** i przypisaniu im celów szczegółowych (obszarów rozwoju) możliwe stało się określenie **priorytetów i kierunków interwencji**.

Rozdział III. Implementacja Strategii Rozwoju

Schemat 8. Przyjęty model implementacji strategii.

Opracowanie:
Polska Agencja Rozwoju Regionalnego - PARR, www.parr.com.pl

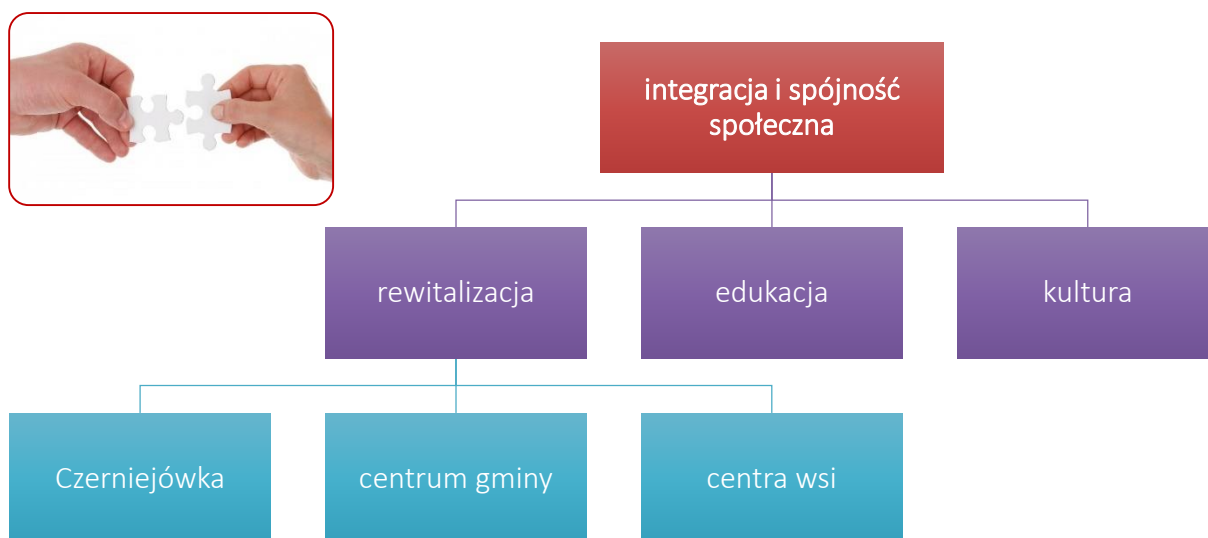
1. PRIORYTETY ORAZ KIERUNKI INTERWENCJI

Realizacja celów Strategii Rozwoju Gminy Jabłonna będzie możliwa poprzez zaplanowanie priorytetów, które będą budowały sieć właściwych powiązań i będą wpływały na realizację celu głównego oraz celów szczegółowych. Z priorytetami integralnie związane są kierunki interwencji, które tworzą podejście wpływające na zwiększenie efektywności wdrożenia planowanych działań inwestycyjnych.

W przypadku celu szczegółowego nr 1, dotyczącego priorytetu jakim jest integracja i spójność społeczna Gminy Jabłonna, jako kierunki interwencji należy wymienić:

- » rewitalizację obszarów zaniedbanych, a posiadających wysoki potencjał wypoczynkowo-rekreacyjny, który przyciągałby i zachęcał do aktywności, relaksu oraz integracji nie tylko mieszkańców Gminy Jabłonna, ale także odwiedzających turystów. W szczególności istotne jest zagospodarowanie rzeki Czarniejówki, stworzenie centrum gminy jako ośrodka posiadającego funkcje centrotwórcze oraz odnowę centrów wsi.
- » rozwój edukacji, dzięki której uczniowie szkół z terenu gminy otrzymają dostęp do bogatej oferty dydaktycznej oraz infrastruktury edukacyjnej. Będzie to szczególnie istotny element, żeby przyciągnąć na teren gminy nowych mieszkańców. Dzięki wysokiemu poziomowi edukacji zwiększony zostanie także aspekt utożsamiania się uczniów z miejscem zamieszkania.
- » rozwój kultury, co będzie skutkowało większą ilością wspólnych gminnych wydarzeń i inicjatyw kulturalnych. Obserwacja działalności innych samorządów pokazuje, że im większe nakłady na kulturę i większa liczba profesjonalnie organizowanych wydarzeń z zakresu kultury, tym większe zaangażowanie lokalnej społeczności w rozwój obszaru oraz lepsze więzi społeczne.

Schemat 9. Priorytety i kierunki interwencji w celu szczegółowym nr 1.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Realizacja celu szczegółowego nr 2, nawiązującego do wzmocnienia priorytetu mieszkalniczego, będzie możliwa dzięki takim kierunkom interwencji, jak:

- » rozwój infrastruktury technicznej, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez rozbudowę kanalizacji, przydomowych oczyszczalni ścieków, oświetlenia dróg, rozbudowę sieci szerokopasmowej itp. Możliwość szybkiego podłączenia wszystkich podstawowych mediów będzie stanowiła dla nowych mieszkańców istotny atut i znacząco podniesie atrakcyjność do zamieszkania na terenie Gminy Jabłonna.
- » rozbudowa oferty wypoczynkowo-rekreacyjnej na terenie gminy – poprzez powstanie różnego rodzaju obiektów i rozbudowie infrastruktury służącej rekreacji, mieszkańcy będą mieli możliwość aktywnego wypoczynku oraz relaksu na terenie gminy. W istotny sposób podniesie to walory mieszkalnicze obszaru, a także przyczyni się do zwiększonego zainteresowania ze strony turystów miejskich.
- » promocji walorów mieszkalniczych gminy. Kampania promocyjna skierowana zostanie przede wszystkim do mieszkańców Miasta Lublin. Dzięki temu przedsięwzięciu, wiadomość o atrakcyjnych terenach do zamieszkania trafi do określonej, precyzyjnie dobranej grupy odbiorców.

Schemat 10. Priorytety i kierunki interwencji w celu szczegółowym nr 2.

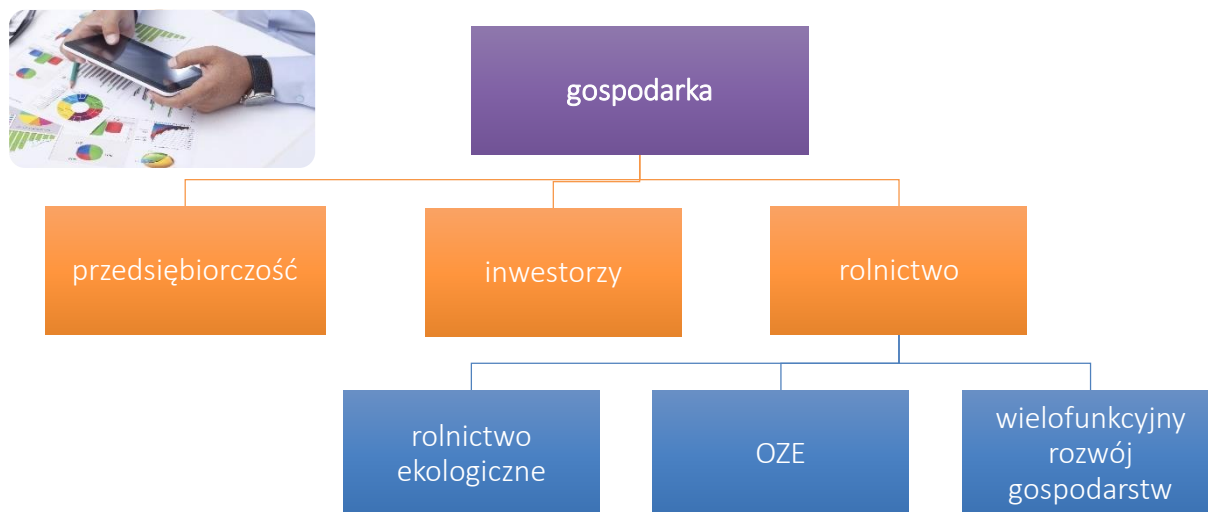
Źródło: opracowanie własne PARR.

Wdrożenie celu szczegółowego nr 3, dotyczącego priorytetu gospodarka, odbędzie się dzięki takim kierunkom interwencji, jak:

- » rozwój przedsiębiorczości w Gminie Jabłonna, który będzie możliwy przede wszystkim poprzez opracowanie systemu ulg dla przedsiębiorców i inwestorów, organizacji szkoleń z zakresu aplikowania o dodatkowe funduszy zewnętrzne oraz cyklicznych spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy.
- » stworzenie odpowiednich warunków do inwestycji w gminie, w szczególności dzięki wyznaczeniu i uzbrojeniu terenów inwestycyjnych, a także wspomnianemu opracowaniu systemu ulg dla inwestorów. Dzięki rozbudowie infrastruktury technicznej nastąpi wzrost zainteresowania lokowaniem inwestycji na terenie Gminy Jabłonna.
- » rozwojowi rolnictwa – idea zrównoważonego rozwoju oraz rolniczy charakter gminy będą wymagały podjęcia działań w zakresie poprawy efektywności rolniczej, przy poszanowaniu ochrony środowiska.

Kluczowymi kierunkami interwencji w tym zakresie będą działania informacyjne Działania informacyjne zachęcające rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE oraz działania propagujące wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania, a także zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka). W nawiązaniu do poprzedniego kierunku interwencji, istotne będzie podjęcie aktywnych działań mających na celu pozyskanie inwestorów w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE).

Schemat 11. Priorytety i kierunki interwencji w celu szczegółowym nr 3.

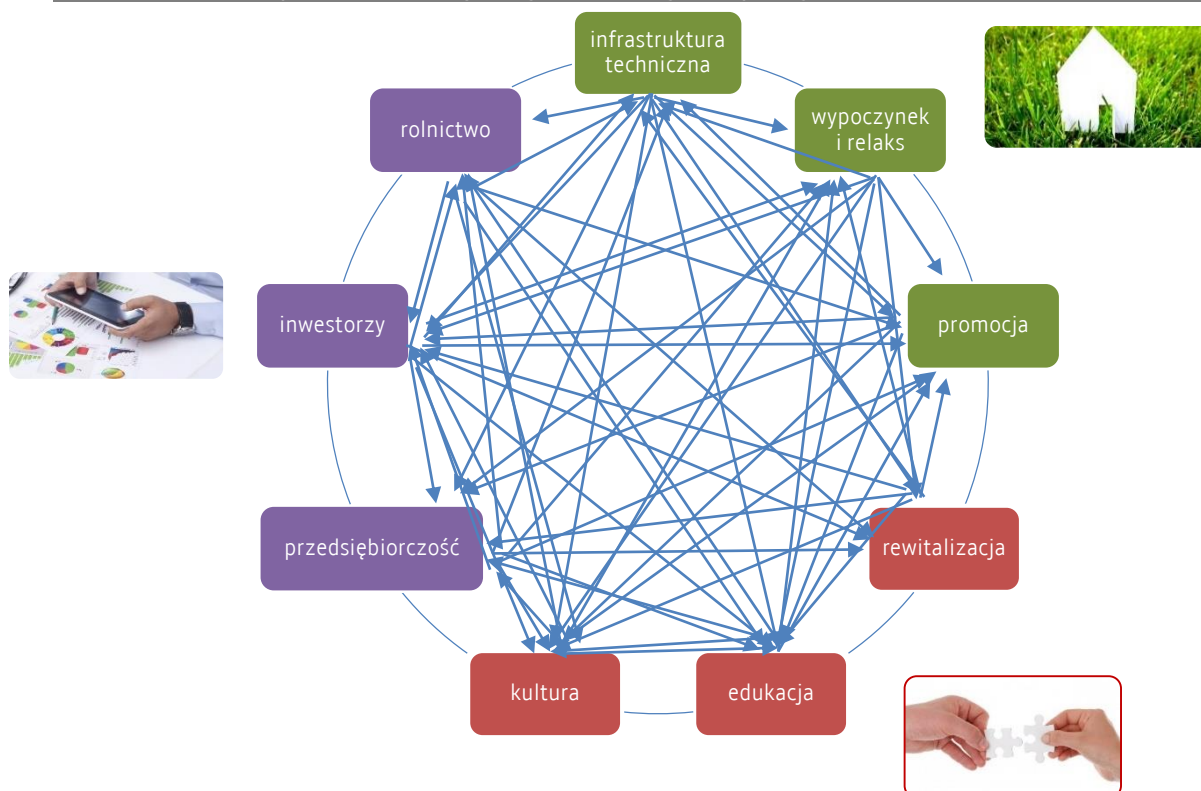
Źródło: opracowanie własne PARR.

Określone priorytety oraz kierunki interwencji tworzą ze sobą sieć powiązań, wpływając wzajemnie na siebie, m.in. rozwój infrastruktury technicznej przyczyni się do większego zainteresowania ze strony przedsiębiorców i inwestorów. Dzięki realizacji tego zadania możliwe będzie także przedstawienie oferty wyposażonych w podstawowe media terenów i przeprowadzenie kampanii promocyjnej zachęcającej do zamieszkania na terenie Gminy Jabłonna. Infrastruktura techniczna to rozwój placówek kulturalnych i oświatowych, a także lepszy standard i większa ilość obiektów z zakresu wypoczynku i rekreacji. Wreszcie, rozbudowa infrastruktury technicznej to większa dbałość o środowisko oraz umożliwienie wprowadzenia rolnictwa ekologicznego oraz inwestycji w zakresie OZE.

Inwestorzy oraz przedsiębiorcy chętniej zainteresują się ulokowaniem kapitału i działalności gospodarczej na obszarze, gdzie o wysokiej jakości życia i zadowoleniu z życia świadczy dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, kulturalno-oświatowa i wypoczynkowo-rekreacyjna oraz bogata oferta w zakresie szeroko rozumianego relaksu. Dobrze wyedukowani mieszkańcy oraz cykliczne organizowanie spotkań informacyjnych w temacie zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw będą stanowiły wartość dodaną dla potencjalnych inwestorów. Czyste środowisko i korzystne warunki wykorzystywane przez uprawianie rolnictwa ekologicznego to także duża zachęta dla inwestycji w zakresie OZE.

Dobór celów szczegółowych oraz priorytetów i kierunków interwencji tworzy sieć wzajemnych powiązań i oddziaływań, które w sposób holistyczny będą wpływały na realizację celu głównego Strategii.

Schemat 12. Sieć powiązań i wzajemnych oddziaływań priorytetów oraz kierunków interwencji.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Dla poprawnego rozwoju Gminy konieczne jest realizowanie inwestycji, które będą służyły poprawie sytuacji społeczno-gospodarczej. Gmina Jabłonna planuje takie działania, które przyniosłyby wymierne efekty, nie tylko tuż po zakończeniu realizacji zadania, ale także w dłuższym okresie czasu.

Do każdego ze zdefiniowanych priorytetów oraz kierunków interwencji przypisane zostały zadania, które Gmina Jabłonna zamierza zrealizować, celem poprawy zauważonych problemów i realizacji określonych celów.

Cel szczegółowy 1: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturalna integracja Gminy Jabłonna **PRIORYTET: INTEGRACJA I SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA**

Kierunek interwencji: rewitalizacja

Działania inwestycyjne:

- Budowa nowego, funkcjonalnego budynku Urzędu Gminy w jednej lokalizacji,
- Odnowa centrum wsi Jabłonna wraz z placem targowym,
- Plac zabaw w Chmielu, Jabłonnie-Majątek i Skrzynice Kol.,
- Zagospodarowanie rzeki Czerniejówki w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych,
- Odnowa centrum wsi Tuszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej),
- Odnowa centrum wsi Czerniejów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej),
- Odnowa centrum wsi Wierciszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej),
- Odnowa centrum wsi Skrzynice Kol. (zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej),
- Odnowa centrum wsi Chmiel (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej).

Kierunek interwencji: edukacja

Działania inwestycyjne:

- Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Jabłonie,
- Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Gimnazjum w Piotrkowie,
- Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Tuszowie,
- Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Skrzynicach,
- Boisko sportowe przy szkole w Jabłonie,
- Boisko sportowe przy szkole w Czerniejowie,
- Budowa boiska sportowego w Piotrkowie,
- Modernizacja oddziałów przedszkolnych w: Tuszowie, Czerniejowie i Skrzynicach,
- Modernizacja przedszkola w Jabłonie,
- Modernizacja przedszkola w Piotrkowie,
- Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym),
- Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność,
- Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.),
- Budowa boiska sportowego w Chmielu,
- Przebudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Jabłonie.

Kierunek interwencji: kultura

Działania inwestycyjne:

- Modernizacja remizy strażackiej w Tuszowie,
- Modernizacja remizy strażackiej w Jabłonie,
- Modernizacja remizy strażackiej w Wierciszowie,
- Modernizacja świetlicy w Skrzynice Kol.,
- Termomodernizacja i funkcjonalna adaptacja Gminnego Centrum Kultury w Piotrkowie,
- Stworzenie spójnej, obejmującej wszystkie miejscowości, oferty kulturalnej integrującej mieszkańców.

Cel Szczegółowy 2: Gmina Jabłonna silnym centrum mieszkalczym (osiedleńczym) o znaczeniu regionalnym PRIORYTET: MIESZKALNICTWO

Kierunek interwencji :infrastruktura techniczna

Działania inwestycyjne:

- Budowa kanalizacji w miejscowości Jabłonna, Piotrków i Czerniejów,
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Tuszów, Skrzynice, Chmiel, Wierciszów, Wolnica,
- Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy,
- Ogniwia fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy,
- Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy,
- Budowa oświetlenia przy drodze wojewódzkiej 835 w miejscowości Piotrków Kol.,
- Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Tuszów,

- Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Skrzynice Kol. i Czerniejów Kol.,
- Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej Skrzynice Pierwsze - Chmiel Drugi,
- Budowa chodnika w miejscowości Tuszów przy drodze powiatowej Lublin-Bychawa,
- Budowa chodnika na trasie Czerniejów - Czerniejów Kolonia przy drodze powiatowej (do skrzyżowania),
- Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Piotrków Kol. ("droga koło Dyzmy"),
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wierciszów (tzw. "droga do Hereckiego"),
- Przebudowa drogi gminnej Jabłonna-Majątek - Piotrków Drugi (droga równoległa do trasy wojewódzkiej 835),
- Wymiana rur azbestowych w wodociągu na terenie wsi Piotrków,
- Modernizacja 4 stacji wodociągowych na terenie Gminy Jabłonna,
- Zmiana systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych na ekologiczne (działania w zakresie niskiej emisji).

Kierunek interwencji: wypoczynek i relaks

Działania inwestycyjne:

- Zagospodarowanie ciekawych miejsc na terenie gminy: ciekawy wodne, punkty widokowe, miejsca zabytkowe),
- Wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- Wytyczenie zintegrowanej sieci szlaków konnych, spacerowych, biegowych, ornitologicznych i dydaktycznych.

Kierunek interwencji: promocja

Działania inwestycyjne:

- Promocja walorów mieszkalniczych Gminy Jabłonna,
- System Informacji Gminnej (SIG) - oznakowanie budynków użyteczności publicznej oraz ciekawych miejsc historycznych, przyrodniczych, krajobrazowych itd.

Cel Szczegółowy 3: Wzrost rangi i znaczenia Gminy Jabłonna jako obszaru atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców, z uwzględnieniem rolniczego charakteru regionu

PRIORYTET: GOSPODARKA

Kierunek interwencji: rolnictwo

Działania inwestycyjne:

- Kreacja i promocja marki dotyczącej ekologicznej żywności,
- Działania informacyjne zachęcające rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE,
- Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka),
- Podjęcie działań informacyjnych propagujących wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania.

Kierunek interwencji: inwestorzy

Działania inwestycyjne:

- Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych,
- Podjęcie aktywnych działań zmierzających do pozyskania inwestorów w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE).

Kierunek interwencji: przedsiębiorczość

Działania inwestycyjne:

- Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców,
- Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy,
- Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE.

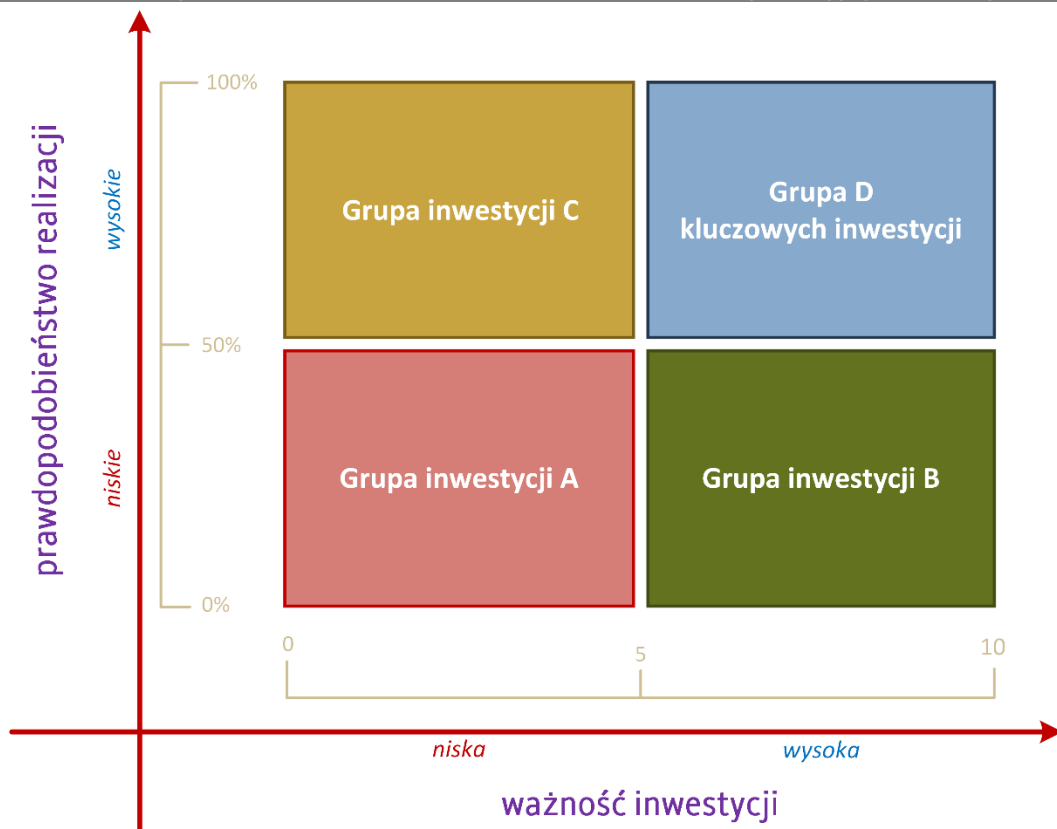
2. ANALIZA WiP: WAŻNOŚCI (ISTOTNOŚCI) I PRAWDOPODOBIEŃSTWA

2.1. Metodologia analizy WiP

W analizie **Ważności (istotności)** i **Prawdopodobieństwa (WiP)** działań inwestycyjnych (DI) w ramach poszczególnych celów szczegółowych ocenie poddaje się zarówno ważność poszczególnych inwestycji, jak i szanse na ich realizację w przyjętym horyzoncie czasu – do roku 2023.

Ważność była oceniana w skali od 0 do 10, gdzie 0 oznaczało, że dane działanie inwestycyjne jest całkowicie nieważne, natomiast 10, że jest niezwykle istotne. Ocena od 0 do 5 oznaczała, że inwestycja jest mało ważna, a powyżej 5, że jest istotna. Prawdopodobieństwo realizacji określonych działań inwestycyjnych oceniano posługując się skalą od 0% (brak prawdopodobieństwa realizacji inwestycji) do 100% (całkowita pewność, że inwestycja zostanie zrealizowana). Tym samym na osi od 0% do 50% lokowały się inwestycje mało prawdopodobne do realizacji, a powyżej 50% wysoce prawdopodobne. Uzyskane w ten sposób oceny każdego działania inwestycyjnego pozwoliły umieścić je na dwuwymiarowej siatce podzielonej na cztery obszary.

Schemat 13. Dwuwymiarowa macierz z czterema obszarami interpretacyjnymi analizy WiP.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Linie wewnątrz macierzy wyznaczają cztery obszary o różnej interpretacji analizy WiP. Obszar „A” skupia te działania, których prawdopodobieństwo realizacji ocenione zostało jako mało ważne i z niewielkim szansami na wdrożenie. W obszarze „B” znajdują się te działania inwestycyjne, które uczestnicy konsultacji społecznych uznali za bardzo ważne, ale niestety o małej szansie na realizację. Działania z obszaru „C” mają duże prawdopodobieństwo realizacji, ale nie mają one wielkiego znaczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. W obszarze „D” znajdują się działania bardzo ważne i z dużymi szansami na ich realizację. Dodatkowo, aby zawęzić zakres priorytetyzacji strategicznych działań inwestycyjnych wprowadzono szczególnie ważne i prawdopodobne działania, które mieszczą się w przedziale: ważność 7-10, prawdopodobieństwo 70%-100%. Określono również działania inwestycyjne najmniej akceptowalne: ważność 0-3, prawdopodobieństwo 0-30%.

2.2. Analiza WiP dla Gminy Jabłonna

W analizie WiP mieszkańcy Gminy Jabłonna ocenili ważność (istotność) i prawdopodobieństwo realizacji inwestycji planowanych przez władze Gminy. Każde z działań zostało umieszczone w jednym z trzech obszarów strategicznych, odpowiadających celom strategicznym – integracja i spójność społeczna, mieszkalnictwo oraz gospodarka. Poszczególnym zadaniom przypisane zostały stałe numery, ułatwiające późniejszą identyfikację działań.

W obszarze dotyczącym integracji i spójności społecznej znalazło się 30 działań, w obszarze „mieszkalnictwo” – 22 zadania oraz „gospodarka” – 9 przedsięwzięć.

Tabela 79. Wykaz strategicznych działań inwestycyjnych wraz z priorytetami (obszarami strategicznymi).

działanie inwestycyjne	inwestycja	obszar strategiczny
DI_1	Nowy, funkcjonalny budynek Urzędu Gminy w jednej lokalizacji	integracja i spójność społeczna
DI_2	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Jabłonnie	integracja i spójność społeczna
DI_3	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Gimnazjum w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna
DI_4	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Tuszowie	integracja i spójność społeczna
DI_5	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Skrzynicach	integracja i spójność społeczna
DI_6	Place zabaw w Chmielu, Jabłonie-Majątek i Skrzynice Kol.	integracja i spójność społeczna
DI_7	Odnowa centrum wsi Jabłonna wraz z placem targowym	integracja i spójność społeczna
DI_8	Modernizacja remizy strażackiej w Tuszowie	integracja i spójność społeczna
DI_9	Modernizacja remizy strażackiej w Jabłonnie	integracja i spójność społeczna
DI_10	Modernizacja remizy strażackiej w Wierciszowie	integracja i spójność społeczna
DI_11	Modernizacja świetlicy w Skrzynice Kol.	integracja i spójność społeczna
DI_12	Boisko sportowe przy szkole w Jabłonnie	integracja i spójność społeczna
DI_13	Boisko sportowe przy szkole w Czerniejowie	integracja i spójność społeczna
DI_14	Budowa boiska sportowego w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna

działanie inwestycyjne	inwestycja	obszar strategiczny
DI_15	Modernizacja oddziałów przedszkolnych w: Tuszowie, Czerniejowie i Skrzynicach	integracja i spójność społeczna
DI_16	Modernizacja przedszkola w Jabłonnie	integracja i spójność społeczna
DI_17	Modernizacja przedszkola w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna
DI_18	Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym)	integracja i spójność społeczna
DI_19	Zagospodarowanie rzeki Czerniejówki w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych	integracja i spójność społeczna
DI_20	Odnowa centrum wsi Tuszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna
DI_21	Odnowa centrum wsi Czerniejów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna
DI_22	Odnowa centrum wsi Wierciszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna
DI_23	Odnowa centrum wsi Skrzynice Kol. (zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej)	integracja i spójność społeczna
DI_24	Odnowa centrum wsi Chmiel (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna
DI_25	Termomodernizacja i funkcjonalna adaptacja Gminnego Centrum Kultury w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna
DI_26	Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność	integracja i spójność społeczna
DI_27	Stworzenie spójnej, obejmującej wszystkie miejscowości, oferty kulturalnej integrującej mieszkańców	integracja i spójność społeczna
DI_28	Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.)	integracja i spójność społeczna
DI_29	Budowa boiska sportowego w Chmielu	integracja i spójność społeczna
DI_30	Przebudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Jabłonnie	integracja i spójność społeczna
DI_31	Budowa kanalizacji w miejscowości Jabłonna, Piotrków i Czerniejów	mieszkalnictwo
DI_32	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Tuszów, Skrzynice, Chmiel, Wierciszów, Wolnica	mieszkalnictwo
DI_33	Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy	mieszkalnictwo
DI_34	Ogniwa fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy	mieszkalnictwo
DI_35	Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy	mieszkalnictwo
DI_36	Budowa oświetlenia przy drodze wojewódzkiej 835 w miejscowości Piotrków Kol.	mieszkalnictwo
DI_37	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Tuszów	mieszkalnictwo
DI_38	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Skrzynice Kol. i Czerniejów Kol.	mieszkalnictwo
DI_39	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej Skrzynice Pierwsze - Chmiel Drugi	mieszkalnictwo
DI_40	Budowa chodnika w miejscowości Tuszów przy drodze powiatowej Lublin-Bychawa	mieszkalnictwo
DI_41	Budowa chodnika na trasie Czerniejów - Czerniejów Kolonia przy drodze powiatowej (do skrzyżowania)	mieszkalnictwo
DI_42	Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Piotrków Kol. ("droga koło Dyzmy")	mieszkalnictwo
DI_43	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wierciszów (tzw. "droga do Hereckiego")	mieszkalnictwo
DI_44	Przebudowa drogi gminnej Jabłonna-Majątek - Piotrków Drugi (droga równoległa do trasy wojewódzkiej 835)	mieszkalnictwo
DI_45	Zagospodarowanie ciekawych miejsc na terenie gminy: ciekawy wodne, punkty widokowe, miejsca zabytkowe)	mieszkalnictwo
DI_46	Wymiana rur azbestowych w wodociągu na terenie wsi Piotrków	mieszkalnictwo
DI_47	Modernizacja 4 stacji wodociągowych na terenie Gminy Jabłonna	mieszkalnictwo

działanie inwestycyjne	inwestycja	obszar strategiczny
DI_48	Wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą	mieszkalnictwo
DI_49	Wytyczenie zintegrowanej sieci szlaków konnych, spacerowych, biegowych, ornitologicznych i dydaktycznych	mieszkalnictwo
DI_50	Promocja walorów mieszkalicznych Gminy Jabłonna	mieszkalnictwo
DI_51	System Informacji Gminnej (SIG) - oznakowanie budynków użyteczności publicznej oraz ciekawych miejsc historycznych, przyrodniczych, krajobrazowych itd.	mieszkalnictwo
DI_52	Zmiana systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych na ekologiczne (działania w zakresie niskiej emisji)	mieszkalnictwo
DI_53	Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych	gospodarka
DI_54	Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców	gospodarka
DI_55	Kreacja i promocja marki dotyczącej ekologicznej żywności	gospodarka
DI_56	Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy	gospodarka
DI_57	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE	gospodarka
DI_58	Działania informacyjne zachęcające rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE	gospodarka
DI_59	Podjęcie aktywnych działań zmierzających do pozyskania inwestorów w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE)	gospodarka
DI_60	Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka)	gospodarka
DI_61	Podjęcie działań informacyjnych propagujących wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania	gospodarka

Źródło: opracowanie własne PARR.

Zgodnie z przyjętą metodologią mieszkańcy, mieli możliwość wyrażenia subiektywnej opinii na temat strategicznych działań inwestycyjnych poprzez ankietę on-line (metoda CAWI) i w wersji papierowej (metoda PAPI), ocenili poszczególne inwestycje pod kątem ich ważności w skali 0-10 oraz prawdopodobieństwa realizacji w skali 0-100%. Opinia mieszkańców umożliwiła opracowanie **indexu WiP**. Stanowi on iloczyn oceny i prawdopodobieństwa, wskazując **poziom akceptacji społecznej** dla poszczególnych działań inwestycyjnych.

Tabela 80. Interpretacja indexu WiP (akceptacji społecznej dla działań inwestycyjnych).

kolor	Wartość indexu WiP	interpretacja
	7.00 – 10.00	całkowita akceptacja społeczna
	5.00 – 6.99	bardzo duża akceptacja społeczna
	3.00 – 4.99	duża akceptacja społeczna
	2.00 – 2.99	umiarkowana akceptacja społeczna
	1.00 – 1.99	niska akceptacja społeczna
	0.00 – 0.99	brak akceptacji społecznej

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 81. Index WiP w obszarze dotyczącym integracji spójności społecznej.

miejsce	inwestycja	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
1 miejsce	Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym)	7,8	60%	4,7
2 miejsce	Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.)	7,6	58%	4,4
3 miejsce	Odnowa centrum wsi Jabłonna wraz z placem targowym	7,0	58%	4,1
4 miejsce	Place zabaw w Chmielu, Jabłonie-Majątek i Skrzynice Kol.	6,9	56%	3,9
5 miejsce	Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność	6,7	51%	3,5
6 miejsce	Modernizacja przedszkola w Jabłonie	6,2	56%	3,5
7 miejsce	Zagospodarowanie rzeki Czerniejówki w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych	7,1	47%	3,3
8 miejsce	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Jabłonie	6,1	54%	3,3
9 miejsce	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Gimnazjum w Piotrkowie	6,3	51%	3,2
10 miejsce	Nowy, funkcjonalny budynek Urzędu Gminy w jednej lokalizacji	6,0	53%	3,2
11 miejsce	Modernizacja przedszkola w Piotrkowie	6,0	51%	3,1
12 miejsce	Przebudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Jabłonie	5,7	54%	3,0
13 miejsce	Modernizacja oddziałów przedszkolnych w: Tuszowie, Czerniejowie i Skrzynicach	6,4	46%	2,9
14 miejsce	Stworzenie spójnej, obejmującej wszystkie miejscowości, oferty kulturalnej integrującej mieszkańców	6,3	46%	2,9
15 miejsce	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Skrzynicach	5,6	45%	2,6
16 miejsce	Termomodernizacja i funkcjonalna adaptacja Gminnego Centrum Kultury w Piotrkowie	5,6	45%	2,5
17 miejsce	Boisko sportowe przy szkole w Jabłonie	5,2	48%	2,5
18 miejsce	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Tuszowie	5,4	45%	2,4
19 miejsce	Boisko sportowe przy szkole w Czerniejowie	5,0	48%	2,4
20 miejsce	Budowa boiska sportowego w Chmielu	5,1	44%	2,3
21 miejsce	Modernizacja świetlicy w Skrzynice Kol.	4,9	44%	2,1
22 miejsce	Budowa boiska sportowego w Piotrkowie	4,7	44%	2,1
23 miejsce	Odnowa centrum wsi Chmiel (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	4,6	43%	2,0
24 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Jabłonie	4,4	43%	1,9
25 miejsce	Odnowa centrum wsi Czerniejów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	4,1	44%	1,8
26 miejsce	Odnowa centrum wsi Skrzynice Kol. (zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej)	4,3	41%	1,8
27 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Wierciszowie	4,4	40%	1,8
28 miejsce	Odnowa centrum wsi Wierciszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	4,2	40%	1,7
29 miejsce	Odnowa centrum wsi Tuszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	4,0	39%	1,6
30 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Tuszowie	3,8	39%	1,5

Źródło: opracowanie własne PARR.

Najwyższe indeks WiP (wysoka ważność i wysokie prawdopodobieństwo) w obszarze dotyczącym budowy integracji i spójności społecznej gminy otrzymały inwestycje:

- Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym),
- Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.),
- Odnowa centrum wsi Jabłonna wraz z placem targowym,
- Place zabaw w Chmielu, Jabłonie-Majątek i Skrzynice Kol.,
- Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność,
- Modernizacja przedszkola w Jabłonie,
- Zagospodarowanie rzeki Czerniejówki w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych,
- Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Jabłonie,
- Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Gimnazjum w Piotrkowie,
- Nowy, funkcjonalny budynek Urzędu Gminy w jednej lokalizacji,
- Modernizacja przedszkola w Piotrkowie,
- Przebudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Jabłonie.

Jako mało prawdopodobne i mało ważne mieszkańcy Gminy Jabłonna uznali:

- ✗ Odnowa centrum wsi Chmiel (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej),
- ✗ Modernizacja remizy strażackiej w Jabłonie,
- ✗ Odnowa centrum wsi Czerniejów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej),
- ✗ Odnowa centrum wsi Skrzynice Kol. (zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej),
- ✗ Modernizacja remizy strażackiej w Wierciszowie,
- ✗ Odnowa centrum wsi Wierciszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej),
- ✗ Odnowa centrum wsi Tuszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej),
- ✗ Modernizacja remizy strażackiej w Tuszowie.

Tabela 82. Priorytetowość inwestycji w obszarze dotyczącym integracji i spójności społecznej gminy.

miejsce	inwestycja	średnia	Index WiP	ważność
1 miejsce	Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym)	8,2	4,7	7,8
2 miejsce	Zagospodarowanie rzeki Czerniejówki w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych	9,7	3,3	7,1
3 miejsce	Place zabaw w Chmielu, Jabłonie-Majątek i Skrzynice Kol.	11,8	3,9	6,9
4 miejsce	Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.)	12,3	4,4	7,6
5 miejsce	Odnowa centrum wsi Jabłonna wraz z placem targowym	12,6	4,1	7,0
6 miejsce	Modernizacja oddziałów przedszkolnych w: Tuszowie, Czerniejowie i Skrzynicach	12,7	2,9	6,4
7 miejsce	Modernizacja przedszkola w Jabłonie	12,7	3,5	6,2
8 miejsce	Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność	12,9	3,5	6,7
9 miejsce	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Gimnazjum w Piotrkowie	13,1	3,2	6,3
10 miejsce	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Jabłonie	13,2	3,3	6,1
11 miejsce	Stworzenie spójnej, obejmującej wszystkie miejscowości, oferty kulturalnej integrującej mieszkańców	14,1	2,9	6,3
12 miejsce	Modernizacja przedszkola w Piotrkowie	14,9	3,1	6,0
13 miejsce	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Skrzynicach	15,3	2,6	5,6
14 miejsce	Przebudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Jabłonie	15,6	3,0	5,7
15 miejsce	Termomodernizacja i funkcjonalna adaptacja Gminnego Centrum Kultury w Piotrkowie	15,6	2,5	5,6
16 miejsce	Nowy, funkcjonalny budynek Urzędu Gminy w jednej lokalizacji	15,6	3,2	6,0
17 miejsce	Boisko sportowe przy szkole w Jabłonie	16,1	2,5	5,2
18 miejsce	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Tuszowie	16,4	2,4	5,4
19 miejsce	Budowa boiska sportowego w Chmielu	16,6	2,3	5,1
20 miejsce	Boisko sportowe przy szkole w Czerniejowie	17,0	2,4	5,0
21 miejsce	Modernizacja świetlicy w Skrzynice Kol.	17,5	2,1	4,9
22 miejsce	Budowa boiska sportowego w Piotrkowie	17,7	2,1	4,7
23 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Jabłonie	17,8	1,9	4,4
24 miejsce	Odnowa centrum wsi Wierciszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	17,9	1,7	4,2
25 miejsce	Odnowa centrum wsi Czerniejów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	18,6	1,8	4,1
26 miejsce	Odnowa centrum wsi Skrzynice Kol. (zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej)	18,7	1,8	4,3
27 miejsce	Odnowa centrum wsi Chmiel (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	18,8	2,0	4,6
28 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Tuszowie	19,3	1,5	3,8
29 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Wierciszowie	19,4	1,8	4,4
30 miejsce	Odnowa centrum wsi Tuszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	20,9	1,6	4,0

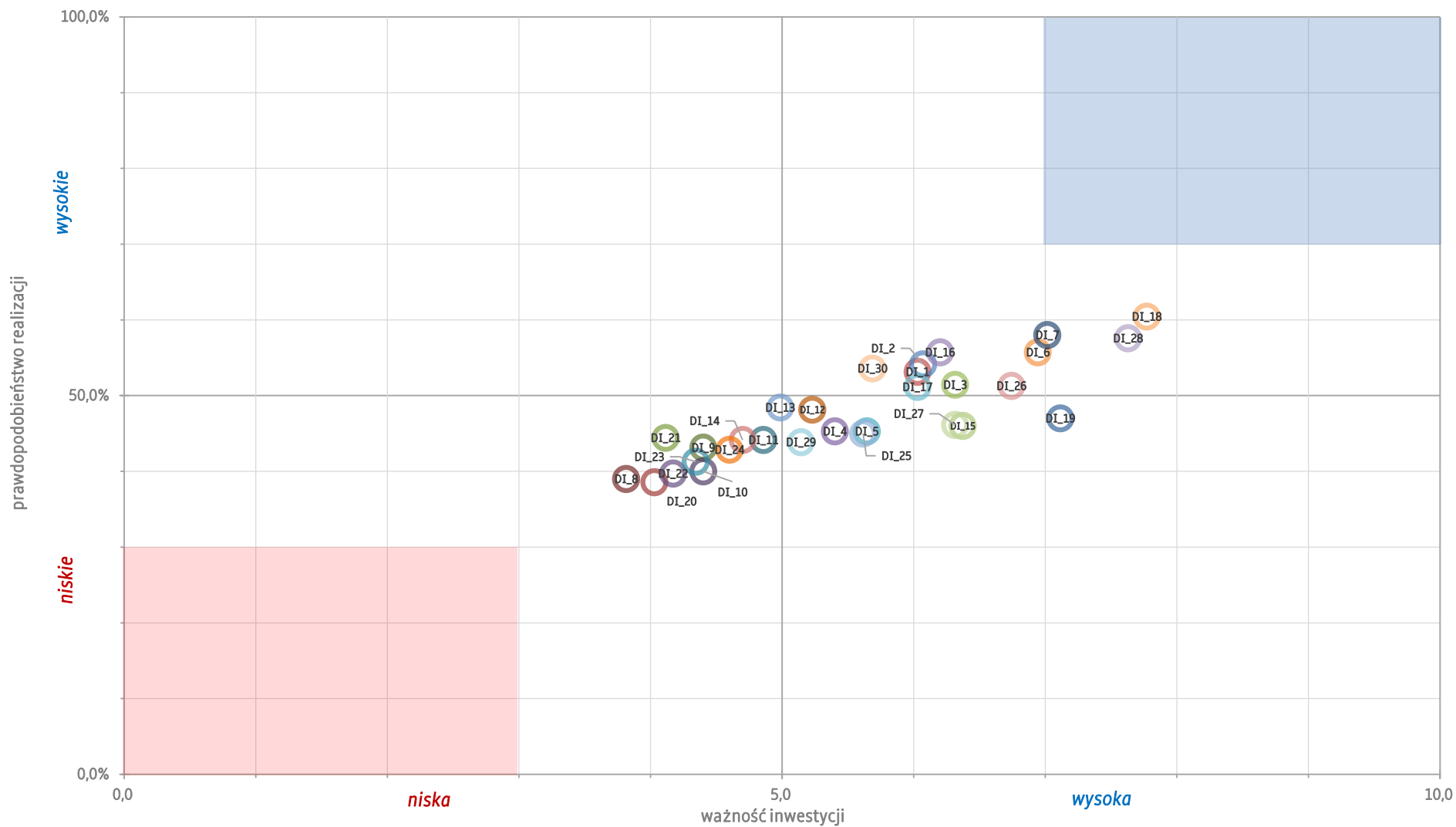
Źródło: opracowanie własne PARR.

W przypadku średniej wskaźnik miejsc, w górnej części klasyfikacji (pozycje 1-14) znalazły się takie działania, jak:

- » Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym),
- » Zagospodarowanie rzeki Czerniejówki w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych,
- » Place zabaw w Chmielu, Jabłonie-Majątek i Skrzynicach Kol.,
- » Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.),
- » Odnowa centrum wsi Jabłonna wraz z placem targowym,
- » Modernizacja oddziałów przedszkolnych w: Tuszowie, Czerniejowie i Skrzynicach,
- » Modernizacja przedszkola w Jabłonie,
- » Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność,
- » Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Gimnazjum w Piotrkowie,
- » Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Jabłonie,
- » Stworzenie spójnej, obejmującej wszystkie miejscowości, oferty kulturalnej integrującej mieszkańców,
- » Modernizacja przedszkola w Piotrkowie,
- » Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Skrzynicach,
- » Przebudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Jabłonie.

Wykres 139. Szczegółowa macierz działań inwestycyjnych w obszarze integracja i spójność społeczna.

SZCZEGÓŁOWA MACIERZ INWESTYCJI: OBSZAR INTEGRACJA I SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 83. Index WiP w obszarze dotyczącym mieszkalnictwa.

miejsce	inwestycja	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
1 miejsce	Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy	7,6	72%	5,5
2 miejsce	Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy	8,1	64%	5,2
3 miejsce	Ogniwa fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy	7,7	64%	4,9
4 miejsce	Wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą	7,2	55%	4,0
5 miejsce	Zmiana systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych na ekologiczne (działania w zakresie niskiej emisji)	6,7	57%	3,8
6 miejsce	Zagospodarowanie ciekawych miejsc na terenie gminy: ciekawy wodne, punkty widokowe, miejsca zabytkowe)	6,7	57%	3,8
7 miejsce	Modernizacja 4 stacji wodociągowych na terenie Gminy Jabłonna	7,3	51%	3,8
8 miejsce	System Informacji Gminnej (SIG) - oznakowanie budynków użyteczności publicznej oraz ciekawych miejsc historycznych, przyrodniczych, krajobrazowych itd.	6,4	58%	3,7
9 miejsce	Promocja walorów mieszkalczych Gminy Jabłonna	6,6	57%	3,7
10 miejsce	Przebudowa drogi gminnej Jabłonna-Majątek - Piotrków Drugi (droga równoległa do trasy wojewódzkiej 835)	6,7	55%	3,7
11 miejsce	Budowa chodnika na trasie Czerniejów - Czerniejów Kolonia przy drodze powiatowej (do skrzyżowania)	6,6	55%	3,6
12 miejsce	Budowa kanalizacji w miejscowości Jabłonna, Piotrków i Czerniejów	6,5	56%	3,6
13 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze wojewódzkiej 835 w miejscowości Piotrków Kol.	6,6	53%	3,5
14 miejsce	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Tuszów, Skrzynice, Chmiel, Wierciszów, Wolnica	6,1	57%	3,5
15 miejsce	Wymiana rur azbestowych w wodociągu na terenie wsi Piotrków	6,7	50%	3,4
16 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej Skrzynice Pierwsze - Chmiel Drugi	6,1	53%	3,2
17 miejsce	Budowa chodnika w miejscowości Tuszów przy drodze powiatowej Lublin-Bychawa	6,2	51%	3,2
18 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Skrzynice Kol. i Czerniejów Kol.	6,1	51%	3,1
19 miejsce	Wytyczenie zintegrowanej sieci szlaków konnych, spacerowych, biegowych, ornitologicznych i dydaktycznych	6,4	48%	3,0
20 miejsce	Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Piotrków Kol. ("droga koło Dyzmy")	5,8	49%	2,9
21 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Tuszów	5,8	48%	2,8
22 miejsce	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wierciszów (tzw. "droga do Hereckiego")	5,4	46%	2,4

Źródło: opracowanie własne PARR.

Najwyższe indeks WiP (wysoka ważność i wysokie prawdopodobieństwo) w obszarze dotyczącym mieszkalnictwa otrzymały inwestycje:

- **Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy** – bardzo wysokie prawdopodobieństwo i bardzo wysoka ważność inwestycji,
- **Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy,**
- Ognia fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy,
- Wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- Zmiana systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych na ekologiczne (działania w zakresie niskiej emisji),
- Zagospodarowanie ciekawych miejsc na terenie gminy: ciekawy wodne, punkty widokowe, miejsca zabytkowe),
- Modernizacja 4 stacji wodociągowych na terenie Gminy Jabłonna,
- System Informacji Gminnej (SIG) - oznakowanie budynków użyteczności publicznej oraz ciekawych miejsc historycznych, przyrodniczych, krajobrazowych itd.,
- Promocja walorów mieszkalczych Gminy Jabłonna,
- Przebudowa drogi gminnej Jabłonna-Majątek - Piotrków Drugi (droga równoległa do trasy wojewódzkiej 835),
- Budowa chodnika na trasie Czerniejów - Czerniejów Kolonia przy drodze powiatowej (do skrzyżowania),
- Budowa kanalizacji w miejscowości Jabłonna, Piotrków i Czerniejów,
- Budowa oświetlenia przy drodze wojewódzkiej 835 w miejscowości Piotrków Kol.,
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Tuszów, Skrzynice, Chmiel, Wierciszów, Wolnica,
- Wymiana rur azbestowych w wodociągu na terenie wsi Piotrków,
- Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej Skrzynice Pierwsze - Chmiel Drugi,
- Budowa chodnika w miejscowości Tuszów przy drodze powiatowej Lublin-Bychawa,
- Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Skrzynice Kol. i Czerniejów Kol.,
- Wytyczenie zintegrowanej sieci szlaków konnych, spacerowych, biegowych, ornitologicznych i dydaktycznych.

Warte odnotowania jest zjawisko, że mieszkańcy nie wskazali żadnego z działań w obszarze „mieszkalnictwo” jako mało prawdopodobnego i mało ważnego.

Tabela 84. Priorytetowość w obszarze dotyczącym mieszkalnictwa.

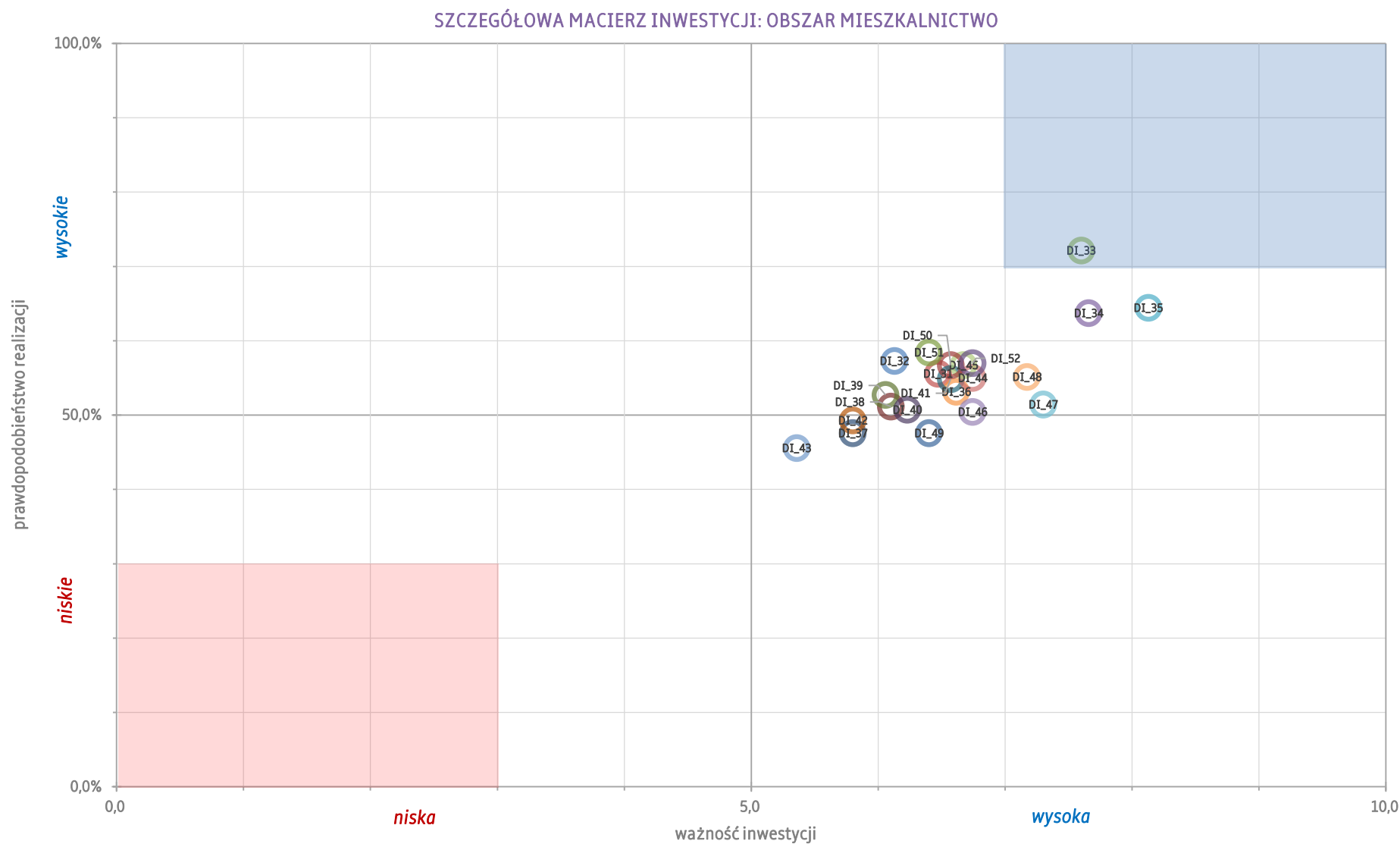
miejsce	inwestycja	średnia	Index WiP	ważność
1 miejsce	Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy	7,6	5,5	7,6
2 miejsce	Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy	8,2	5,2	8,1
3 miejsce	Ogniwa fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy	8,5	4,9	7,7
4 miejsce	Wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą	9,4	4,0	7,2
5 miejsce	Budowa kanalizacji w miejscowości Jabłonna, Piotrków i Czerniejów	9,8	3,6	6,5
6 miejsce	Modernizacja 4 stacji wodociągowych na terenie Gminy Jabłonna	10,0	3,8	7,3
7 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze wojewódzkiej 835 w miejscowości Piotrków Kol.	10,2	3,5	6,6
8 miejsce	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Tuszów, Skrzynice, Chmiel, Wierciszów, Wolnica (około 400 szt.)	11,1	3,5	6,1
9 miejsce	Promocja walorów mieszkalniczych Gminy Jabłonna	11,5	3,7	6,6
10 miejsce	Zagospodarowanie ciekawych miejsc na terenie gminy: ciekawy wodne, punkty widokowe, miejsca zabytkowe)	11,9	3,8	6,7
11 miejsce	Wytyczenie zintegrowanej sieci szlaków konnych, spacerowych, biegowych, ornitologicznych i dydaktycznych	11,9	3,0	6,4
12 miejsce	Wymiana rur azbestowych w wodociągu na terenie wsi Piotrków	12,0	3,4	6,7
13 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej Skrzynice Pierwsze - Chmiel Drugi	12,0	3,2	6,1
14 miejsce	Przebudowa drogi gminnej Jabłonna-Majątek - Piotrków Drugi (droga równoległa do trasy wojewódzkiej 835)	12,2	3,7	6,7
15 miejsce	Budowa chodnika na trasie Czerniejów - Czerniejów Kolonia przy drodze powiatowej (do skrzyżowania)	12,3	3,6	6,6
16 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Skrzynice Kol. i Czerniejów Kol.	12,5	3,1	6,1
17 miejsce	System Informacji Gminnej (SIG) - oznakowanie budynków użyteczności publicznej oraz ciekawych miejsc historycznych, przyrodniczych, krajobrazowych itd.	12,5	3,7	6,4
18 miejsce	Zmiana systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych na ekologiczne (działania w zakresie niskiej emisji)	13,2	3,8	6,7
19 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Tuszów	13,5	2,8	5,8
20 miejsce	Budowa chodnika w miejscowości Tuszów przy drodze powiatowej Lublin-Bychawa	13,8	3,2	6,2
21 miejsce	Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Piotrków Kol. ("droga koło Dyzmy")	14,0	2,9	5,8
22 miejsce	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wierciszów (tzw. "droga do Hereckiego")	15,0	2,4	5,4

Źródło: opracowanie własne PARR.

W przypadku średniej wskazań miejsc, w górnej części klasyfikacji (pozycje 1-10) znalazły się takie działania, jak:

- » Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy,
- » Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy,
- » Ogniwa fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy,
- » Wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- » Budowa kanalizacji w miejscowości Jabłonna, Piotrków i Czerniejów,
- » Modernizacja 4 stacji wodociągowych na terenie Gminy Jabłonna,
- » Budowa oświetlenia przy drodze wojewódzkiej 835 w miejscowości Piotrków Kol.,
- » Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Tuszów, Skrzynice, Chmiel, Wierciszów, Wolnica (około 400 szt.),
- » Promocja walorów mieszkalniczych Gminy Jabłonna,
- » Zagospodarowanie ciekawych miejsc na terenie gminy: ciekawy wodne, punkty widokowe, miejsca zabytkowe).

Wykres 140. Szczegółowa macierz działań inwestycyjnych w obszarze mieszkalnictwo.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 85. Index WiP w obszarze dotyczącym gospodarki.

miejsce	inwestycja	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
1 miejsce	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE	7,0	65%	4,6
2 miejsce	Podjęcie aktywnych działań zmierzających do pozyskania inwestorów w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE)	6,9	58%	4,0
3 miejsce	Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka)	6,9	56%	3,8
4 miejsce	Podjęcie działań informacyjnych propagujących wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania	6,8	56%	3,8
5 miejsce	Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy	6,3	60%	3,8
6 miejsce	Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych	6,8	55%	3,8
7 miejsce	Działania informacyjne zachęcające rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE	6,6	57%	3,8
8 miejsce	Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców	6,7	55%	3,7
9 miejsce	Kreacja i promocja marki dotyczącej ekologicznej żywności	5,9	55%	3,2

Źródło: opracowanie własne PARR.

Najwyższe indeksy WiP (wysoka ważność i wysokie prawdopodobieństwo) w obszarze dotyczącym gospodarki otrzymały wszystkie wskazane na liście inwestycje:

- Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE,
- Podjęcie aktywnych działań zmierzających do pozyskania inwestorów w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE),
- Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka),
- Podjęcie działań informacyjnych propagujących wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania,
- Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy,
- Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych,
- Działania informacyjne zachęcające rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE,
- Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców,
- Kreacja i promocja marki dotyczącej ekologicznej żywności.

Również w tym obszarze mieszkańcy Gminy Jabłonna nie wskazali żadnego z działań jako mało prawdopodobnego i mało ważnego.

W przypadku średniej wskazań miejsc, w górnej części klasyfikacji (pozycje 1-4) znalazły się takie działania, jak:

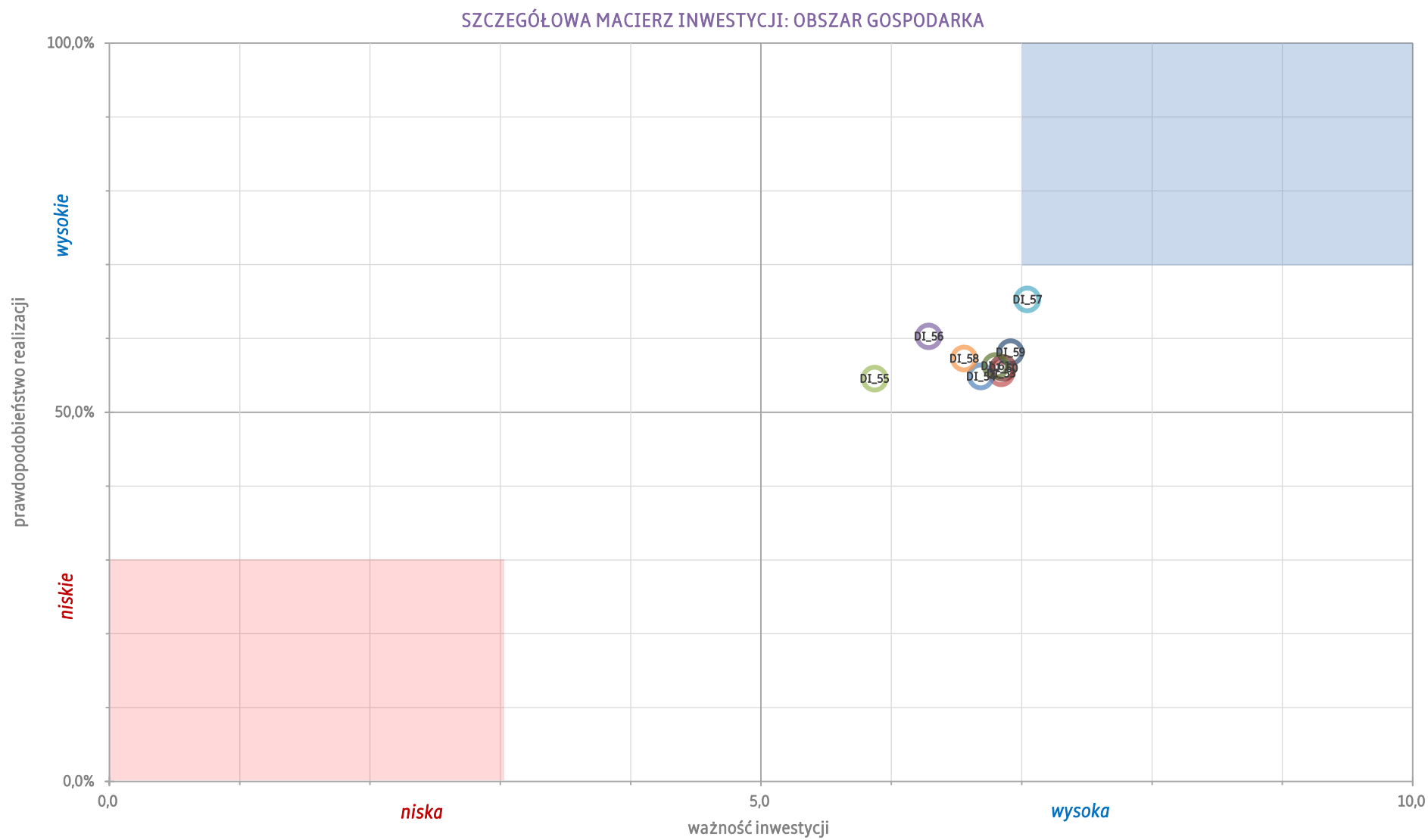
- » Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych,
- » Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców,
- » Podjęcie aktywnych działań zmierzających do pozyskania inwestorów w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE),
- » Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE.

Tabela 86. Priorytetowość w obszarze dotyczącym gospodarki.

miejsce	inwestycja	średnia	Index WIP	ważność
1 miejsce	Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych	3,7	3,8	6,8
2 miejsce	Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców	3,8	3,7	6,7
3 miejsce	Podjęcie aktywnych działań zmierzających do pozyskania inwestorów w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE)	4,5	4,0	6,9
4 miejsce	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE	4,9	4,6	7,0
5 miejsce	Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka)	5,2	3,8	6,9
6 miejsce	Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy	5,4	3,8	6,3
7 miejsce	Kreacja i promocja marki dotyczącej ekologicznej żywności	5,5	3,2	5,9
8 miejsce	Podjęcie działań informacyjnych propagujących wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania	5,6	3,8	6,8
9 miejsce	Działania informacyjne zachęcające rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE	6,4	3,8	6,6

Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 141. Szczegółowa macierz działań inwestycyjnych w obszarze gospodarka.

Źródło: opracowanie własne PARR.

W podsumowaniu analizy WiP należy zauważyć pozytywne zjawisko wystąpienia największego odsetka inwestycji w grupie D, która dotyczy działań o wysokim % prawdopodobieństwa oraz wysokiej ważności – znalazło się w niej 38 inwestycji z trzech obszarów (62% wszystkich przedsięwzięć). Wśród działań o niskim prawdopodobieństwie, jednak o wysokiej ważności (grupa B) wymieniono 12 inwestycji – 20%, zaś jako mało ważne i mało prawdopodobne (grupa A) wskazano 11 działań – 18%. Żadna inwestycja nie została zaliczona do grupy C – o wysokim prawdopodobieństwie i niskiej ważności.

Tabela 87. Podsumowanie analizy Ważności i Prawdopodobieństwa.

litera grupy	opis grupy	liczba inwestycji	% inwestycji
A	niski % prawdopodobieństwa oraz niska ważność	11	18%
B	niski % prawdopodobieństwa, lecz wysoka ważność	12	20%
C	wysoki % prawdopodobieństwa, ale niska ważność	0	0%
D	wysoki % prawdopodobieństwa oraz wysoka ważność	38	62%
<i>razem:</i>		61	100%

Źródło: opracowanie własne PARR.

Poniższe tabele przedstawiają nazwy inwestycji w poszczególnych grupach analizy WiP, uszeregowane według wysokości wskaźnika WiP.

Tabela 88. Kluczowe inwestycje w obszarze D – wysoki % prawdopodobieństwa oraz wysoka ważność.

wysoki % prawdopodobieństwa oraz wysoka ważność						
miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
1 miejsce	Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy	mieszkalnictwo	DI_33	7,6	72%	5,5
2 miejsce	Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy	mieszkalnictwo	DI_35	8,1	64%	5,2
3 miejsce	Ogniwa fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy	mieszkalnictwo	DI_34	7,7	64%	4,9
4 miejsce	Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym)	integracja i spójność społeczna	DI_18	7,8	60%	4,7
5 miejsce	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE	gospodarka	DI_57	7,0	65%	4,6
6 miejsce	Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.)	integracja i spójność społeczna	DI_28	7,6	58%	4,4
7 miejsce	Odnowa centrum wsi Jabłonna wraz z placem targowym	integracja i spójność społeczna	DI_7	7,0	58%	4,1
8 miejsce	Podjęcie aktywnych działań zmierzających do pozyskania inwestorów w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE)	gospodarka	DI_59	6,9	58%	4,0
9 miejsce	Wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą	mieszkalnictwo	DI_48	7,2	55%	4,0
10 miejsce	Place zabaw w Chmielu, Jabłonie-Majątek i Skrzynice Kol.	integracja i spójność społeczna	DI_6	6,9	56%	3,9
11 miejsce	Zmiana systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych na ekologiczne (działania w zakresie niskiej emisji)	mieszkalnictwo	DI_52	6,7	57%	3,8
12 miejsce	Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka)	gospodarka	DI_60	6,9	56%	3,8
13 miejsce	Podjęcie działań informacyjnych propagujących wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania	gospodarka	DI_61	6,8	56%	3,8
14 miejsce	Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy	gospodarka	DI_56	6,3	60%	3,8
15 miejsce	Zagospodarowanie ciekawych miejsc na terenie gminy: ciekawy wodne, punkty widokowe, miejsca zabytkowe)	mieszkalnictwo	DI_45	6,7	57%	3,8
16 miejsce	Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych	gospodarka	DI_53	6,8	55%	3,8
17 miejsce	Działania informacyjne zachęcające rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE	gospodarka	DI_58	6,6	57%	3,8

wysoki % prawdopodobieństwa oraz wysoka ważność

miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
18 miejsce	Modernizacja 4 stacji wodociągowych na terenie Gminy Jabłonna	mieszkalnictwo	DI_47	7,3	51%	3,8
19 miejsce	System Informacji Gminnej (SIG) - oznakowanie budynków użyteczności publicznej oraz ciekawych miejsc historycznych, przyrodniczych, krajobrazowych itd.	mieszkalnictwo	DI_51	6,4	58%	3,7
20 miejsce	Promocja walorów mieszkalczych Gminy Jabłonna	mieszkalnictwo	DI_50	6,6	57%	3,7
21 miejsce	Przebudowa drogi gminnej Jabłonna-Majątek - Piotrków Drugi (droga równoległa do trasy wojewódzkiej 835)	mieszkalnictwo	DI_44	6,7	55%	3,7
22 miejsce	Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców	gospodarka	DI_54	6,7	55%	3,7
23 miejsce	Budowa chodnika na trasie Czerniejów - Czerniejów Kolonia przy drodze powiatowej (do skrzyżowania)	mieszkalnictwo	DI_41	6,6	55%	3,6
24 miejsce	Budowa kanalizacji w miejscowości Jabłonna, Piotrków i Czerniejów	mieszkalnictwo	DI_31	6,5	56%	3,6
25 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze wojewódzkiej 835 w miejscowości Piotrków Kol.	mieszkalnictwo	DI_36	6,6	53%	3,5
26 miejsce	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Tuszów, Skrzynice, Chmiel, Wierciszów, Wolnica	mieszkalnictwo	DI_32	6,1	57%	3,5
27 miejsce	Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność	integracja i spójność społeczna	DI_26	6,7	51%	3,5
28 miejsce	Modernizacja przedszkola w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	DI_16	6,2	56%	3,5
29 miejsce	Wymiana rur azbestowych w wodociągu na terenie wsi Piotrków	mieszkalnictwo	DI_46	6,7	50%	3,4
30 miejsce	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	DI_2	6,1	54%	3,3
31 miejsce	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Gimnazjum w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	DI_3	6,3	51%	3,2
32 miejsce	Kreacja i promocja marki dotyczącej ekologicznej żywności	gospodarka	DI_55	5,9	55%	3,2
33 miejsce	Nowy, funkcjonalny budynek Urzędu Gminy w jednej lokalizacji	integracja i spójność społeczna	DI_1	6,0	53%	3,2
34 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej Skrzynice Pierwsze - Chmiel Drugi	mieszkalnictwo	DI_39	6,1	53%	3,2
35 miejsce	Budowa chodnika w miejscowości Tuszów przy drodze powiatowej Lublin-Bychawa	mieszkalnictwo	DI_40	6,2	51%	3,2
36 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Skrzynice Kol. I Czerniejów Kol.	mieszkalnictwo	DI_38	6,1	51%	3,1

wysoki % prawdopodobieństwa oraz wysoka ważność						
miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WIP
37 miejsce	Modernizacja przedszkola w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	DI_17	6,0	51%	3,1
38 miejsce	Przebudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	DI_30	5,7	54%	3,0

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 89. Lista inwestycji ważnych, ale mało prawdopodobnych – obszar B.

niski % prawdopodobieństwa, lecz wysoka ważność						
miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WIP
1 miejsce	Zagospodarowanie rzeki Czerniejówki w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych	integracja i spójność społeczna	DI_19	7,1	47%	3,3
2 miejsce	Wytyczenie zintegrowanej sieci szlaków konnych, spacerowych, biegowych, ornitologicznych i dydaktycznych	mieszkalnictwo	DI_49	6,4	48%	3,0
3 miejsce	Modernizacja oddziałów przedszkolnych w: Tuszowie, Czerniejowie i Skrzynicach	integracja i spójność społeczna	DI_15	6,4	46%	2,9
4 miejsce	Stworzenie spójnej, obejmującej wszystkie miejscowości, oferty kulturalnej integrującej mieszkańców	integracja i spójność społeczna	DI_27	6,3	46%	2,9
5 miejsce	Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Piotrków Kol. ("droga koło Dyzmy")	mieszkalnictwo	DI_42	5,8	49%	2,9
6 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Tuszów	mieszkalnictwo	DI_37	5,8	48%	2,8
7 miejsce	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Skrzynicach	integracja i spójność społeczna	DI_5	5,6	45%	2,6
8 miejsce	Termomodernizacja i funkcjonalna adaptacja Gminnego Centrum Kultury w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	DI_25	5,6	45%	2,5
9 miejsce	Boisko sportowe przy szkole w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	DI_12	5,2	48%	2,5
10 miejsce	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Tuszowie	integracja i spójność społeczna	DI_4	5,4	45%	2,4
11 miejsce	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wierciszów (tzw. "droga do Hereckiego")	mieszkalnictwo	DI_43	5,4	46%	2,4

niski % prawdopodobieństwa, lecz wysoka ważność						
miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
12 miejsce	Budowa boiska sportowego w Chmielu	integracja i spójność społeczna	DI_29	5,1	44%	2,3

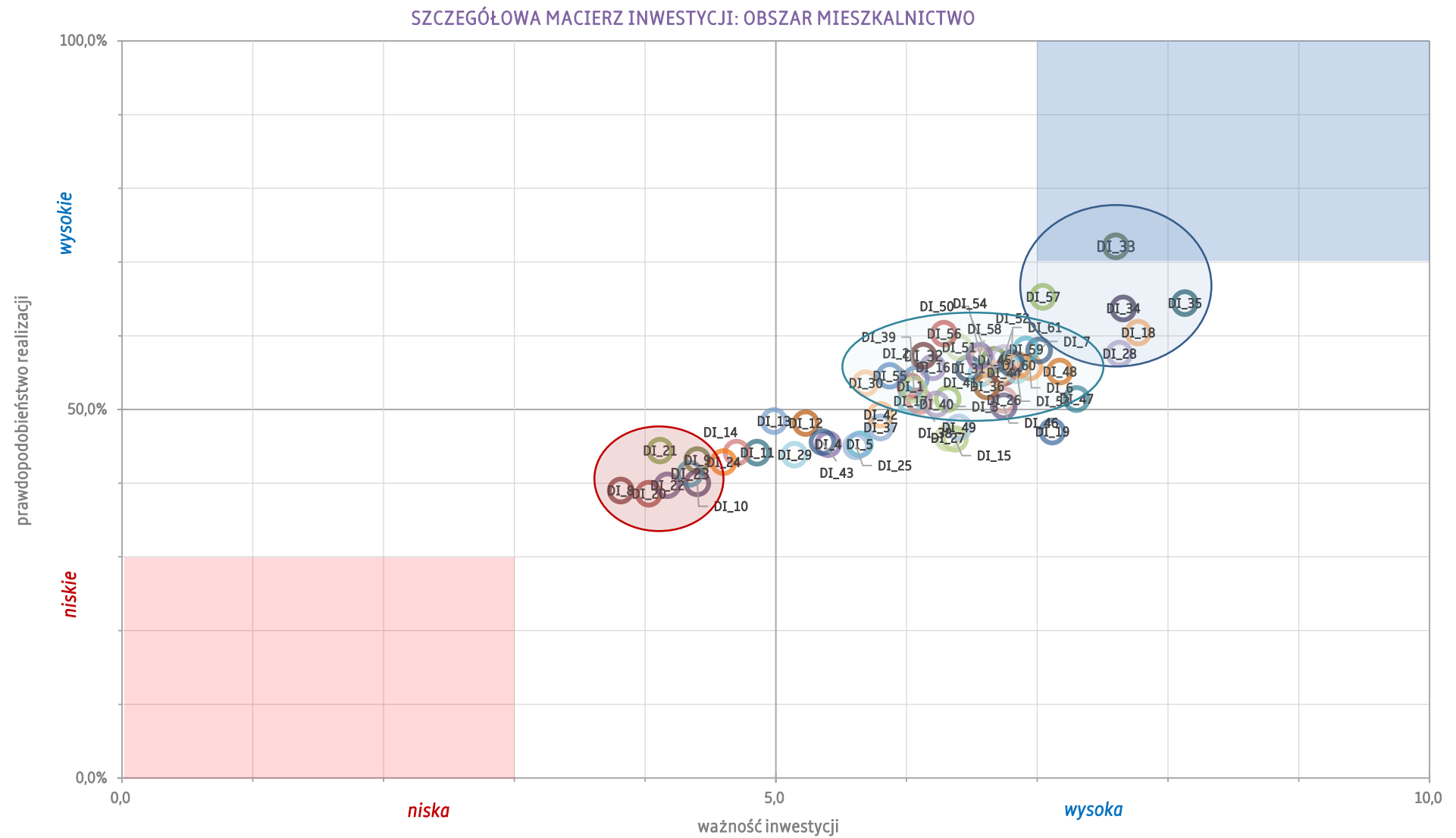
Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 90. Inwestycje mało ważne i mało prawdopodobne – obszar A.

niski % prawdopodobieństwa oraz niska ważność						
miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
1 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Tuszowie	integracja i spójność społeczna	DI_8	3,8	39%	1,5
2 miejsce	Odnowa centrum wsi Tuszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_20	4,0	39%	1,6
3 miejsce	Odnowa centrum wsi Wierciszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_22	4,2	40%	1,7
4 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Wierciszowie	integracja i spójność społeczna	DI_10	4,4	40%	1,8
5 miejsce	Odnowa centrum wsi Skrzynice Kol. (zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej)	integracja i spójność społeczna	DI_23	4,3	41%	1,8
6 miejsce	Odnowa centrum wsi Czerniejów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_21	4,1	44%	1,8
7 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	DI_9	4,4	43%	1,9
8 miejsce	Odnowa centrum wsi Chmiel (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_24	4,6	43%	2,0
9 miejsce	Budowa boiska sportowego w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	DI_14	4,7	44%	2,1
10 miejsce	Modernizacja świetlicy w Skrzynice Kol.	integracja i spójność społeczna	DI_11	4,9	44%	2,1
11 miejsce	Boisko sportowe przy szkole w Czerniejowie	integracja i spójność społeczna	DI_13	5,0	48%	2,4

Źródło: opracowanie własne PARR.

Wykres 142. Szczegółowa macierz działań inwestycyjnych analizy WiP we wszystkich obszarach.

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 91. Ranking najważniejszych inwestycji w opinii mieszkańców Gminy Jabłonna.

miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
1 miejsce	Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy	mieszkalnictwo	DI_35	8,1	64%	5,2
2 miejsce	Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym)	integracja i spójność społeczna	DI_18	7,8	60%	4,7
3 miejsce	Ogniwa fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy	mieszkalnictwo	DI_34	7,7	64%	4,9
4 miejsce	Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.)	integracja i spójność społeczna	DI_28	7,6	58%	4,4
5 miejsce	Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy	mieszkalnictwo	DI_33	7,6	72%	5,5
6 miejsce	Modernizacja 4 stacji wodociągowych na terenie Gminy Jabłonna	mieszkalnictwo	DI_47	7,3	51%	3,8
7 miejsce	Wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą	mieszkalnictwo	DI_48	7,2	55%	4,0
8 miejsce	Zagospodarowanie rzeki Czerniejówki w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych	integracja i spójność społeczna	DI_19	7,1	47%	3,3
9 miejsce	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE	gospodarka	DI_57	7,0	65%	4,6
10 miejsce	Odnowa centrum wsi Jabłonna wraz z placem targowym	integracja i spójność społeczna	DI_7	7,0	58%	4,1
11 miejsce	Place zabaw w Chmielu, Jabłonie-Majątek i Skrzynice Kol.	integracja i spójność społeczna	DI_6	6,9	56%	3,9
12 miejsce	Podjęcie aktywnych działań zmierzających do pozyskania inwestorów w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE)	gospodarka	DI_59	6,9	58%	4,0
13 miejsce	Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka)	gospodarka	DI_60	6,9	56%	3,8
14 miejsce	Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych	gospodarka	DI_53	6,8	55%	3,8
15 miejsce	Podjęcie działań informacyjnych propagujących wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania	gospodarka	DI_61	6,8	56%	3,8
16 miejsce	Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność	integracja i spójność społeczna	DI_26	6,7	51%	3,5
17 miejsce	Przebudowa drogi gminnej Jabłonna-Majątek - Piotrków Drugi (droga równoległa do trasy wojewódzkiej 835)	mieszkalnictwo	DI_44	6,7	55%	3,7

miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
18 miejsce	Wymiana rur azbestowych w wodociągu na terenie wsi Piotrków	mieszkalnictwo	DI_46	6,7	50%	3,4
19 miejsce	Zmiana systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych na ekologiczne (działania w zakresie niskiej emisji)	mieszkalnictwo	DI_52	6,7	57%	3,8
20 miejsce	Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców	gospodarka	DI_54	6,7	55%	3,7
21 miejsce	Zagospodarowanie ciekawych miejsc na terenie gminy: ciekawy wodne, punkty widokowe, miejsca zabytkowe)	mieszkalnictwo	DI_45	6,7	57%	3,8

Źródło: opracowanie własne PARR.

Tabela 92. Najmniej ważne inwestycje w opinii mieszkańców Gminy Jabłonna.

miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
61 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Tuszowie	integracja i spójność społeczna	DI_8	3,8	39%	1,5
60 miejsce	Odnowa centrum wsi Tuszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_20	4,0	39%	1,6
59 miejsce	Odnowa centrum wsi Czerniejów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_21	4,1	44%	1,8
58 miejsce	Odnowa centrum wsi Wierciszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_22	4,2	40%	1,7
57 miejsce	Odnowa centrum wsi Skrzynice Kol. (zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej)	integracja i spójność społeczna	DI_23	4,3	41%	1,8
56 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Wierciszowie	integracja i spójność społeczna	DI_10	4,4	40%	1,8
55 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	DI_9	4,4	43%	1,9
54 miejsce	Odnowa centrum wsi Chmiel (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_24	4,6	43%	2,0
53 miejsce	Budowa boiska sportowego w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	DI_14	4,7	44%	2,1
52 miejsce	Modernizacja świetlicy w Skrzynice Kol.	integracja i spójność społeczna	DI_11	4,9	44%	2,1

Źródło: opracowanie własne PARR.

Macierz analizy WiP wskazuje, że mieszkańcy Gminy Jabłonna jako najbardziej pożądane i możliwe do realizacji uznali takie działania, jak:

- Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy – obszar mieszkalnictwo.
- Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy – obszar mieszkalnictwo.
- Ogniwa fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy – obszar mieszkalnictwo.
- Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym) – obszar integracja i spójność społeczna.
- Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE – obszar gospodarka.
- Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.) – obszar integracja i spójność społeczna.

W rankingu dotyczącym ważności poszczególnych inwestycji, mieszkańcy Gminy Jabłonna wskazali na (pozycje 1-6):

- Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy – obszar mieszkalnictwo,
- Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym) – obszar integracja i spójność społeczna,
- Ogniwa fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy – obszar mieszkalnictwo,
- Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.) – obszar integracja i spójność społeczna,
- Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy – obszar mieszkalnictwo,
- Modernizacja 4 stacji wodociągowych na terenie Gminy Jabłonna – obszar mieszkalnictwo.

Tabela 93. Index WiP – ranking akceptacji społecznej dla inwestycji w Gminie Jabłonna.

miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
1 miejsce	Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy	mieszkalnictwo	DI_33	7,6	72%	5,5
2 miejsce	Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy	mieszkalnictwo	DI_35	8,1	64%	5,2
3 miejsce	Ogniwa fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy	mieszkalnictwo	DI_34	7,7	64%	4,9
4 miejsce	Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym)	integracja i spójność społeczna	DI_18	7,8	60%	4,7
5 miejsce	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE	gospodarka	DI_57	7,0	65%	4,6
6 miejsce	Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.)	integracja i spójność społeczna	DI_28	7,6	58%	4,4
7 miejsce	Odnowa centrum wsi Jabłonna wraz z placem targowym	integracja i spójność społeczna	DI_7	7,0	58%	4,1
8 miejsce	Podjęcie aktywnych działań zmierzających do pozyskania inwestorów w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE)	gospodarka	DI_59	6,9	58%	4,0
9 miejsce	Wytczenie i oznakowanie tras rowerowych na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą	mieszkalnictwo	DI_48	7,2	55%	4,0
10 miejsce	Place zabaw w Chmielu, Jabłonnie-Majątek i Skrzynice Kol.	integracja i spójność społeczna	DI_6	6,9	56%	3,9
11 miejsce	Zmiana systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych na ekologiczne (działania w zakresie niskiej emisji)	mieszkalnictwo	DI_52	6,7	57%	3,8
12 miejsce	Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka)	gospodarka	DI_60	6,9	56%	3,8
13 miejsce	Podjęcie działań informacyjnych propagujących wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania	gospodarka	DI_61	6,8	56%	3,8
14 miejsce	Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy	gospodarka	DI_56	6,3	60%	3,8
15 miejsce	Zagospodarowanie ciekawych miejsc na terenie gminy: ciekły wodne, punkty widokowe, miejsca zabytkowe)	mieszkalnictwo	DI_45	6,7	57%	3,8
16 miejsce	Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych	gospodarka	DI_53	6,8	55%	3,8
17 miejsce	Działania informacyjne zachęcające rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE	gospodarka	DI_58	6,6	57%	3,8
18 miejsce	Modernizacja 4 stacji wodociągowych na terenie Gminy Jabłonna	mieszkalnictwo	DI_47	7,3	51%	3,8

miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
19 miejsce	System Informacji Gminnej (SIG) - oznakowanie budynków użyteczności publicznej oraz ciekawych miejsc historycznych, przyrodniczych, krajobrazowych itd.	mieszkalnictwo	DI_51	6,4	58%	3,7
20 miejsce	Promocja walorów mieszkalicznych Gminy Jabłonna	mieszkalnictwo	DI_50	6,6	57%	3,7
21 miejsce	Przebudowa drogi gminnej Jabłonna-Majątek - Piotrków Drugi (droga równoległa do trasy wojewódzkiej 835)	mieszkalnictwo	DI_44	6,7	55%	3,7
22 miejsce	Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców	gospodarka	DI_54	6,7	55%	3,7
23 miejsce	Budowa chodnika na trasie Czerniejów - Czerniejów Kolonia przy drodze powiatowej (do skrzyżowania)	mieszkalnictwo	DI_41	6,6	55%	3,6
24 miejsce	Budowa kanalizacji w miejscowości Jabłonna, Piotrków i Czerniejów	mieszkalnictwo	DI_31	6,5	56%	3,6
25 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze wojewódzkiej 835 w miejscowości Piotrków Kol.	mieszkalnictwo	DI_36	6,6	53%	3,5
26 miejsce	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Tuszów, Skrzynice, Chmiel, Wierciszów, Wolnica	mieszkalnictwo	DI_32	6,1	57%	3,5
27 miejsce	Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność	integracja i spójność społeczna	DI_26	6,7	51%	3,5
28 miejsce	Modernizacja przedszkola w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	DI_16	6,2	56%	3,5
29 miejsce	Wymiana rur azbestowych w wodociągu na terenie wsi Piotrków	mieszkalnictwo	DI_46	6,7	50%	3,4
30 miejsce	Zagospodarowanie rzeki Czerniejówki w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych	integracja i spójność społeczna	DI_19	7,1	47%	3,3
31 miejsce	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	DI_2	6,1	54%	3,3
32 miejsce	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Gimnazjum w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	DI_3	6,3	51%	3,2
33 miejsce	Kreacja i promocja marki dotyczącej ekologicznej żywności	gospodarka	DI_55	5,9	55%	3,2
34 miejsce	Nowy, funkcjonalny budynek Urzędu Gminy w jednej lokalizacji	integracja i spójność społeczna	DI_1	6,0	53%	3,2
35 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej Skrzynice Pierwsze - Chmiel Drugi	mieszkalnictwo	DI_39	6,1	53%	3,2
36 miejsce	Budowa chodnika w miejscowości Tuszów przy drodze powiatowej Lublin-Bychawa	mieszkalnictwo	DI_40	6,2	51%	3,2
37 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Skrzynice Kol. i Czerniejów Kol.	mieszkalnictwo	DI_38	6,1	51%	3,1

miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WIP
38 miejsce	Modernizacja przedszkola w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	DI_17	6,0	51%	3,1
39 miejsce	Przebudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	DI_30	5,7	54%	3,0
40 miejsce	Wytyczenie zintegrowanej sieci szlaków konnych, spacerowych, biegowych, ornitologicznych i dydaktycznych	mieszkalnictwo	DI_49	6,4	48%	3,0
41 miejsce	Modernizacja oddziałów przedszkolnych w: Tuszowie, Czerniejowie i Skrzynicach	integracja i spójność społeczna	DI_15	6,4	46%	2,9
42 miejsce	Stworzenie spójnej, obejmującej wszystkie miejscowości, oferty kulturalnej integrującej mieszkańców	integracja i spójność społeczna	DI_27	6,3	46%	2,9
43 miejsce	Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Piotrków Kol. ("droga koło Dyzmy")	mieszkalnictwo	DI_42	5,8	49%	2,9
44 miejsce	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Tuszów	mieszkalnictwo	DI_37	5,8	48%	2,8
45 miejsce	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Skrzynicach	integracja i spójność społeczna	DI_5	5,6	45%	2,6
46 miejsce	Termomodernizacja i funkcjonalna adaptacja Gminnego Centrum Kultury w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	DI_25	5,6	45%	2,5
47 miejsce	Boisko sportowe przy szkole w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	DI_12	5,2	48%	2,5
48 miejsce	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Tuszowie	integracja i spójność społeczna	DI_4	5,4	45%	2,4
49 miejsce	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wierciszów (tzw. "droga do Hereckiego")	mieszkalnictwo	DI_43	5,4	46%	2,4
50 miejsce	Boisko sportowe przy szkole w Czerniejowie	integracja i spójność społeczna	DI_13	5,0	48%	2,4
51 miejsce	Budowa boiska sportowego w Chmielu	integracja i spójność społeczna	DI_29	5,1	44%	2,3
52 miejsce	Modernizacja świetlicy w Skrzynice Kol.	integracja i spójność społeczna	DI_11	4,9	44%	2,1
53 miejsce	Budowa boiska sportowego w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	DI_14	4,7	44%	2,1
54 miejsce	Odnowa centrum wsi Chmiel (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_24	4,6	43%	2,0

miejsce	inwestycja	obszar strategiczny	nr działania inwestycyjnego	ważność	prawdopodobieństwo	Index WiP
55 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	DI_9	4,4	43%	1,9
56 miejsce	Odnowa centrum wsi Czerniejów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_21	4,1	44%	1,8
57 miejsce	Odnowa centrum wsi Skrzynice Kol. (zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej)	integracja i spójność społeczna	DI_23	4,3	41%	1,8
58 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Wierciszowie	integracja i spójność społeczna	DI_10	4,4	40%	1,8
59 miejsce	Odnowa centrum wsi Wierciszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_22	4,2	40%	1,7
60 miejsce	Odnowa centrum wsi Tuszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	DI_20	4,0	39%	1,6
61 miejsce	Modernizacja remizy strażackiej w Tuszowie	integracja i spójność społeczna	DI_8	3,8	39%	1,5

Źródło: opracowanie własne PARR.

Przeprowadzona analiza WiP wskazuje na wysoką akceptację mieszkańców Gminy Jabłonna dla zdecydowanej większości z planowanych przez władze gminy działań inwestycyjnych, w tym w szczególności:

- Budowa kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Nowy, funkcjonalny budynek Urzędu Gminy w jednej lokalizacji,
- Termomodernizacja budynków szkół,
- Place zabaw w Chmielu i Jabłonie Majątek,
- Odnowa centrum wsi Jabłonna wraz z placem targowym,
- Kolektory słoneczne dla mieszkańców Gminy,
- Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie Gminy,
- Budowa dróg, chodników i oświetlenia na terenie Gminy,
- Modernizacja oddziałów przedszkolnych, przedszkoli,
- Powstanie punktów przedszkolnych i żłobka,
- Zagospodarowanie ciekawych miejsc na terenie gminy: ciekawy wodne, punkty widokowe, miejsca zabytkowe).
- Zagospodarowanie rzeki Czerniejówki w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych.

3. SYSTEM FINANSOWANIA STRATEGII – PLAN FINANSOWY

3.1. Źródła finansowania Strategii

Głównymi źródłami finansowania strategii będą:

- » środki własne – budżet gminy,
- » zewnętrzne środki publiczne – dostępne przede wszystkim w ramach programów finansowanych z Unii Europejskiej
- » środki z sektora prywatnego, np. w ramach projektów partnerstwa publiczno-prywatnego.

Trudno jednak oczekiwać, że realizacja założonych celów strategicznych i operacyjnych wynikających ze zdefiniowanych problemów będzie możliwa bez skutecznego pozyskiwania dodatkowych źródeł finansowania w postaci źródeł zewnętrznych.

Praktycznie żadna z priorytetowych inwestycji nie ma szans na szybką realizację powodzenia, bez uzyskania zewnętrznego dofinansowania. Rekomendowane jest tym samym aplikowanie o środki unijne (lub pochodzące z alternatywnych programów) aby zwiększyć wydolność inwestycyjną gminy i skutecznie realizować zaplanowane zadania.

Kluczowe źródła zewnętrznego finansowania inwestycji w omawianym okresie to:

- » **Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego (RPO WL)** (wszystkie rodzaje infrastruktury, w tym, wodno-kanalizacyjna, edukacyjna, kulturalna, informatyczna, rozwój przedsiębiorczości, promocja gospodarcza, rewitalizacja, niska emisja, OZE itp.);
- » **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja i Rozwój (PO WER)** (np. rozwój zasobów ludzkich - szkolenia, doradztwo, wsparcie na rynku pracy; partnerstwo lokalne, kształtowanie postaw społecznych, wsparcie organizacji pozarządowych, wsparcie dla przedsiębiorstw, wsparcie instytucji otoczenia biznesu, itp.);
- » **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)** (np. drogi lokalne, infrastruktura wodno-kanalizacyjna, gospodarka odpadami, agroturystyka, dziedzictwo kulturowe wsi, integracja społeczna, przedsiębiorczość itp.);
- » **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ)** (np. ponadlokalne projekty w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, i gospodarki odpadami, zmniejszenie emisyjności gospodarki itp.);
- » **Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (PO IR)** (np. wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach, działalność B+R itp.);
- » **Program Operacyjny Polska Cyfrowa (PO PC)** (np. zapewnienie powszechnego dostępu do szybkiego internet, budowa e-administracji, cyfrowa aktywizacja społeczeństwa itp.).

Oprócz funduszy UE funkcjonują również inne możliwości finansowania rozwoju samorządu, tj.:

- » Norweski Mechanizm Finansowy,
- » Szwajcarski Instrument Finansowy,
- » Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- » Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych Ekofundusz,
- » Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- » Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych ,
- » Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- » Ministerstwo Edukacji,
- » Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej,
- » Ministerstwo Sportu i Turystyki,
- » Ministerstwo Spraw Wewnętrznych,
- » Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie,
- » Zarząd Dróg Powiatowych,
- » Młodzież w Działaniu,
- » Bank Gospodarstwa Krajowego (Fundusz Poręczeń Unijnych, Fundusz Rozwoju Inwestycji Komunalnych, itd.),
- » Fundacje i grantodawcy,
- » inne.

Powyższe źródła mogą stanowić ciekawą alternatywę dla środków pochodzących z UE, natomiast **głównymi źródłami zewnętrznymi finansowania Strategii będą:**

- » Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego,
- » Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- » Program Operacyjny Wiedza, Edukacja i Rozwój.

Dokładne rozplanowanie dochodów oraz wydatków z budżetu Gminy Jabłonna w okresie realizacji zadań zapisanych w Strategii pozwoli na właściwą i efektywną koncentrację działań i posiadanych zasobów. Dzięki właściwemu oszacowaniu posiadanych środków finansowych, wpływów do budżetu w kolejnych latach oraz kosztach niezbędnych do poniesienia w procesie realizacji Strategii, w przypadku wystąpienia problemów możliwe będzie łatwiejsze i szybsze ich rozwiązanie.

3.2. Symulacja budżetu na lata 2016-2023

Na podstawie historii dochodów i wydatków budżetowych Gminy Jabłonna, określono trendy z lat 2002-2014 i opracowana została prognoza budżetu na lata 2016-2023.

Tabela 94. Symulacja budżetu Gminy Jabłonna na lata 2016-2023.

	średnia z lat 2002-2014	średnia do prognozy	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	suma:	% zgodności
dochody ogółem (prognoza I)	8,0%	6,0%	24 556 490	26 029 880	27 591 672	29 247 173	31 002 003	32 862 123	34 833 851	36 923 882	243 047 073	99,7%
dochody ogółem (prognoza II)			24 505 661	25 957 687	27 501 887	29 144 515	30 892 268	32 752 328	34 732 395	36 840 723	242 327 464	
dochody własne	9,6%	8,1%	8 369 688	9 048 610	9 782 605	10 576 138	11 434 041	12 361 533	13 364 261	14 448 327	89 385 204	98,8%
dotacje ogółem (celowe + dotacje paragrafy 200, 620)	6,6%	5,1%	4 736 699	4 978 122	5 231 851	5 498 511	5 778 764	6 073 300	6 382 848	6 708 174	45 388 268	
subwencje ogólne	6,2%	4,7%	11 399 274	11 930 954	12 487 432	13 069 865	13 679 464	14 317 495	14 985 285	15 684 222	107 553 992	
wydatki ogółem (prognoza I)	8,9%	4,9%	25 847 293	27 113 810	28 442 387	29 836 064	31 298 031	32 831 634	34 440 385	36 127 963	245 937 567	
wydatki ogółem (prognoza II)			24 556 490	26 029 880	27 591 672	29 247 173	31 002 003	32 862 123	34 833 851	36 923 882	243 047 073	
wydatki bieżące ogółem	4,6%	5,6%	21 074 819	22 555 008	23 818 089	25 151 902	26 560 408	28 047 791	29 618 468	31 277 102	208 103 586	
zadłużenie (do spłaty)			300 000	300 000							600 000	
inwestycje wspólne (powiat, województwo)			750 000		750 000						1 500 000	
wydatki majątkowe inwestycyjne (prognoza)			2 731 672	3 474 871	3 023 583	4 095 271	4 441 595	4 814 332	5 215 383	5 646 780	33 443 487	
Strategiczny Budżet Inwestycyjny (SBI)		70,0%	1 912 170	2 432 410	2 116 508	2 866 690	3 109 116	3 370 032	3 650 768	3 952 746	23 410 441	
budżet operacyjny		30,0%	819 501	1 042 461	907 075	1 228 581	1 332 478	1 444 300	1 564 615	1 694 034	10 033 046	
max. linia kredytowa			14 733 894	15 617 928	16 555 003	17 548 304	18 601 202	19 717 274	20 900 310	22 154 329		

Źródło: opracowanie własne PARR.

Na podstawie przeprowadzonej symulacji prognoza budżetu do 2023 roku wykazała, że:

- **dochody** ogółem budżetu Gminy Jabłonna powinny wynieść około: **243 mln zł**,
- **wydatki ogółem** budżetu Gminy Jabłonna powinny wynieść około **243-245 mln zł**,
- **wydatki bieżące** budżetu Gminy Jabłonna powinny wynieść około **208 mln zł**.

Wydatki inwestycyjne – stanowiące różnice między dochodami a wydatkami bieżącymi budżetu, z uwzględnieniem spłaty zadłużenia i wkładu własnego dla samorządowych inwestycji wspólnych – łącznie mogą wynieść około **33,5 mln zł**.

W analizie trendów z lat 2002-2014 zauważone zostały następujące średnie wzrosty rok do roku:

- dochody ogółem – 8,0%
- dochody własne – 9,6%
- dotacje ogółem (celowe + dotacje paragrafy 200, 620) – 6,6%
- subwencje ogólne – 6,2%
- wydatki ogółem – 7,1%
- wydatki bieżące ogółem – 4,6%

Przyjmując wariant ostrożny dalszych wzrostów dochodów i wydatków budżetowych (niższy wzrost rok do roku, wyższe wydatki bieżące ogółem), zakłada się średnie do prognozy w wysokości:

- dochody ogółem – 6,0%
- dochody własne – 8,1%
- dotacje ogółem (celowe + dotacje paragrafy 200, 620) – 5,1%
- subwencje ogólne – 4,7%
- wydatki ogółem – 4,9%
- wydatki bieżące ogółem – 5,6%

Planując wydatki budżetowe należy uwzględnić zabezpieczenie środków finansowych na realizację projektów inwestycyjnych zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Jabłonna oraz na bieżące, doraźne działania, jak np. remonty i budowę dróg lokalnych, chodników oraz oświetlenia, współpracę z organizacjami pozarządowymi, czy wsparcie dla wydarzeń kulturalnych. Z racji tego, proponuje się podział kwoty w ramach wydatków inwestycyjnych na:

- » **Strategiczny Budżet Inwestycyjny [SBI]**
- » **budżet operacyjny [BO]**

Strategiczny Budżet Inwestycyjny dotyczyć będzie realizacji **priorytetowych strategicznych działań inwestycyjnych** zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Jabłonna i w założeniu stanowić ma **70% wydatków inwestycyjnych**, tj. **około 23,5 mln zł**. Natomiast kwota w ramach **budżetu operacyjnego** miałaby wynieść **30% wydatków inwestycyjnych**, czyli ok. **10 mln zł**.

Podczas otwartych konsultacji społecznych mieszkańcom Gminy Jabłonna przedstawiona została lista **61 strategicznych działań inwestycyjnych**. Mieszkańcy ocenili je pod kątem ważności i prawdopodobieństwa. **Szacunkowa wartość realizacji tych działań wyniosłaby ok. 76 mln zł**, zaś maksymalne potencjalne dofinansowanie to ok. 46,5 mln zł. Istniejąca różnica powodowałaby konieczność zapewnienia wkładu własnego w wysokości ok. 29,3 mln zł.

Tabela 95. Wykaz strategicznych działań inwestycyjnych wraz z hipotetycznym budżetem.

L.p.	strategiczne działanie inwestycyjne	obszar strategiczny	hipotetyczny budżet ogólny	wkład własny gminy	max. poziom dofinansowania [w%]	max. wartość dofinansowania
1.	Nowy, funkcjonalny budynek Urzędu Gminy w jednej lokalizacji	integracja i spójność społeczna	2 000 000,00 zł	2 000 000,00 zł		- zł
2.	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	700 000,00 zł	210 000,00 zł	70,00%	490 000,00 zł
3.	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Gimnazjum w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	1 200 000,00 zł	360 000,00 zł	70,00%	840 000,00 zł
4.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Tuszowie	integracja i spójność społeczna	300 000,00 zł	90 000,00 zł	70,00%	210 000,00 zł
5.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Skrzynicach	integracja i spójność społeczna	300 000,00 zł	90 000,00 zł	70,00%	210 000,00 zł
6.	Place zabaw w Chmielu, Jabłonie-Majątek i Skrzynice Kol.	integracja i spójność społeczna	230 000,00 zł	69 000,00 zł	70,00%	161 000,00 zł
7.	Odnowa centrum wsi Jabłonna wraz z placem targowym	integracja i spójność społeczna	6 000 000,00 zł	900 000,00 zł	85,00%	5 100 000,00 zł
8.	Modernizacja remizy strażackiej w Tuszowie	integracja i spójność społeczna	200 000,00 zł	60 000,00 zł	70,00%	140 000,00 zł
9.	Modernizacja remizy strażackiej w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	200 000,00 zł	60 000,00 zł	70,00%	140 000,00 zł
10.	Modernizacja remizy strażackiej w Wierciszowie	integracja i spójność społeczna	500 000,00 zł	150 000,00 zł	70,00%	350 000,00 zł
11.	Modernizacja świetlicy w Skrzynice Kol.	integracja i spójność społeczna	100 000,00 zł	30 000,00 zł	70,00%	70 000,00 zł
12.	Boisko sportowe przy szkole w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	300 000,00 zł	300 000,00 zł		- zł
13.	Boisko sportowe przy szkole w Czerniejowie	integracja i spójność społeczna	300 000,00 zł	300 000,00 zł		- zł
14.	Modernizacja oddziałów przedszkolnych w: Tuszowie, Czerniejowie i Skrzynicach	integracja i spójność społeczna	300 000,00 zł	120 000,00 zł	60,00%	180 000,00 zł
15.	Modernizacja przedszkola w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	170 000,00 zł	68 000,00 zł	60,00%	102 000,00 zł

Lp.	strategiczne działanie inwestycyjne	obszar strategiczny	hipotetyczny budżet ogólny	wkład własny gminy	max. poziom dofinansowania [w%]	max. wartość dofinansowania
16.	Modernizacja przedszkola w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	130 000,00 zł	52 000,00 zł	60,00%	78 000,00 zł
17.	Powstanie żłobka na terenie Gminy Jabłonna (w partnerstwie publiczno-prywatnym)	integracja i spójność społeczna	500 000,00 zł	500 000,00 zł		- zł
18.	Zagospodarowanie rzeki Czerniejówki w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych	integracja i spójność społeczna	1 000 000,00 zł	1 000 000,00 zł		- zł
19.	Odnowa centrum wsi Tuszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	400 000,00 zł	120 000,00 zł	70,00%	280 000,00 zł
20.	Odnowa centrum wsi Czerniejów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	400 000,00 zł	120 000,00 zł	70,00%	280 000,00 zł
21.	Odnowa centrum wsi Wierciszów (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	400 000,00 zł	120 000,00 zł	70,00%	280 000,00 zł
22.	Odnowa centrum wsi Skrzynice Kol. (zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej)	integracja i spójność społeczna	400 000,00 zł	120 000,00 zł	70,00%	280 000,00 zł
23.	Odnowa centrum wsi Chmiel (zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej)	integracja i spójność społeczna	400 000,00 zł	120 000,00 zł	70,00%	280 000,00 zł
24.	Termomodernizacja i funkcjonalna adaptacja Gminnego Centrum Kultury w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	1 000 000,00 zł	500 000,00 zł	50,00%	500 000,00 zł
25.	Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność	integracja i spójność społeczna	2 500 000,00 zł	375 000,00 zł	85,00%	2 125 000,00 zł
26.	Stworzenie spójnej, obejmującej wszystkie miejscowości, oferty kulturalnej integrującej mieszkańców	integracja i spójność społeczna	700 000,00 zł	350 000,00 zł	50,00%	350 000,00 zł
27.	Poprawa infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia dydaktycznego szkół (tablice multimedialne itd.)	integracja i spójność społeczna	1 000 000,00 zł	150 000,00 zł	85,00%	850 000,00 zł
28.	Budowa boiska sportowego w Piotrkowie	integracja i spójność społeczna	850 000,00 zł	850 000,00 zł		- zł
29.	Przebudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Jabłonie	integracja i spójność społeczna	700 000,00 zł	280 000,00 zł	60,00%	420 000,00 zł
30.	Budowa boiska sportowego w Chmielu	integracja i spójność społeczna	300 000,00 zł	300 000,00 zł		- zł
31.	Budowa kanalizacji w miejscowości Jabłonna, Piotrków i Czerniejów	mieszkalnictwo	20 000 000,00 zł	8 000 000,00 zł	60,00%	12 000 000,00 zł

Lp.	strategiczne działanie inwestycyjne	obszar strategiczny	hipotetyczny budżet ogólny	wkład własny gminy	max. poziom dofinansowania [w%]	max. wartość dofinansowania
32.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Tuszów, Skrzynice, Chmiel, Wierciszów, Wolnica (około 400 szt.)	mieszkalnictwo	6 000 000,00 zł	900 000,00 zł	85,00%	5 100 000,00 zł
33.	Kolektory słoneczne dla mieszkańców gminy	mieszkalnictwo	4 000 000,00 zł	600 000,00 zł	85,00%	3 400 000,00 zł
34.	Ogniwa fotowoltaiczne dla mieszkańców gminy	mieszkalnictwo	5 000 000,00 zł	750 000,00 zł	85,00%	4 250 000,00 zł
35.	Internetowa sieć szerokopasmowa i radiowa na terenie gminy	mieszkalnictwo	100 000,00 zł	15 000,00 zł	85,00%	85 000,00 zł
36.	Budowa oświetlenia przy drodze wojewódzkiej 835 w miejscowości Piotrków Kol.	mieszkalnictwo	350 000,00 zł	350 000,00 zł		- zł
37.	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Tuszów	mieszkalnictwo	210 000,00 zł	210 000,00 zł		- zł
38.	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej w miejscowości Skrzynice Kol. i Czerniejów Kol.	mieszkalnictwo	120 000,00 zł	120 000,00 zł		- zł
39.	Budowa oświetlenia przy drodze powiatowej Skrzynice Pierwsze - Chmiel Drugi	mieszkalnictwo	170 000,00 zł	170 000,00 zł		- zł
40.	Budowa chodnika w miejscowości Tuszów przy drodze powiatowej Lublin-Bychawa	mieszkalnictwo	800 000,00 zł	480 000,00 zł	40,00%	320 000,00 zł
41.	Budowa chodnika na trasie Czerniejów - Czerniejów Kolonia przy drodze powiatowej (do skrzyżowania)	mieszkalnictwo	800 000,00 zł	480 000,00 zł	40,00%	320 000,00 zł
42.	Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Piotrków Kol. ("droga koło Dyzmy")	mieszkalnictwo	1 200 000,00 zł	480 000,00 zł	60,00%	720 000,00 zł
43.	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wierciszów (tzw. "droga do Hereckiego")	mieszkalnictwo	2 000 000,00 zł	800 000,00 zł	60,00%	1 200 000,00 zł
44.	Przebudowa drogi gminnej Jabłonna-Majątek - Piotrków Drugi (droga równoległa do trasy wojewódzkiej 835)	mieszkalnictwo	2 000 000,00 zł	800 000,00 zł	60,00%	1 200 000,00 zł
45.	Zagospodarowanie ciekawych miejsc na terenie gminy: ciekawy wodne, punkty widokowe, miejsca zabytkowe)	mieszkalnictwo	400 000,00 zł	400 000,00 zł		- zł
46.	Wymiana rur azbestowych w wodociągu na terenie wsi Piotrków	mieszkalnictwo	2 200 000,00 zł	2 200 000,00 zł		- zł
47.	Modernizacja 4 stacji wodociągowych na terenie Gminy Jabłonna	mieszkalnictwo	500 000,00 zł	500 000,00 zł		- zł

Lp.	strategiczne działanie inwestycyjne	obszar strategiczny	hipotetyczny budżet ogólny	wkład własny gminy	max. poziom dofinansowania [w%]	max. wartość dofinansowania
48.	Wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą	mieszkalnictwo	100 000,00 zł	15 000,00 zł	85,00%	85 000,00 zł
49.	Wytyczenie zintegrowanej sieci szlaków konnych, spacerowych, biegowych, ornitologicznych i dydaktycznych	mieszkalnictwo	50 000,00 zł	7 500,00 zł	85,00%	42 500,00 zł
50.	Promocja walorów mieszkalniczych Gminy Jabłonna	mieszkalnictwo	50 000,00 zł	50 000,00 zł		- zł
51.	System Informacji Gminnej (SIG) - oznakowanie budynków użyteczności publicznej oraz ciekawych miejsc historycznych, przyrodniczych, krajobrazowych itd.	mieszkalnictwo	75 000,00 zł	75 000,00 zł		- zł
52.	Zmiana systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych na ekologiczne (działania w zakresie niskiej emisji)	mieszkalnictwo	3 000 000,00 zł	450 000,00 zł	85,00%	2 550 000,00 zł
53.	Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych	gospodarka	3 000 000,00 zł	1 500 000,00 zł	50,00%	1 500 000,00 zł
54.	Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców	gospodarka	- zł	- zł		- zł
55.	Kreacja i promocja marki dotyczącej ekologicznej żywności	gospodarka	50 000,00 zł	50 000,00 zł		- zł
56.	Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy	gospodarka	70 000,00 zł	70 000,00 zł		- zł
57.	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE	gospodarka	17 500,00 zł	17 500,00 zł		- zł
58.	Działania informacyjne zachęcające rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE	gospodarka	17 500,00 zł	17 500,00 zł		- zł
59.	Podjęcie aktywnych działań zmierzających do pozyskania inwestorów w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE)	gospodarka	- zł	- zł		- zł
60.	Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka)	gospodarka	17 500,00 zł	17 500,00 zł		- zł
61.	Podjęcie działań informacyjnych propagujących wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania	gospodarka	17 500,00 zł	17 500,00 zł		- zł
Suma:			75 795 000,00 zł	29 306 500,00 zł	-	46 488 500,00 zł

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie informacji z Urzędu Gminy w Jabłonie.

Realizacja takiego planu inwestycyjnego jest ponad możliwości finansowe Gminy Jabłonna. Zatem konieczne stało się opracowanie Strategicznego Budżetu Inwestycyjnego (SBI) obejmującego priorytetowe działania inwestycyjne. Uczyniono to w ramach dialogu obywatelskiego podczas otwartego spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami Gminy Jabłonna.

Podczas spotkania konsultacyjnego, przy wsparciu ekspertów PARR, **mieszkańcy Gminy Jabłonna opracowali Strategiczny Budżet Inwestycyjny**, w którym zamieszczone zostały **priorytetowe, według opinii społecznej, strategiczne działania inwestycyjne**. Z jednej strony mieszkańcy brali pod uwagę wyniki analizy WiP, ale z drugiej w toku dyskusji wypracowywali alternatywne rozwiązania.

Ostatecznie **lista priorytetowych strategicznych działań inwestycyjnych, opracowana w ramach otwartych konsultacji społecznych**, przedstawia się następująco:

1. Zmiana planu zagospodarowania przestrzennego
2. Budowa kanalizacji w Gminie Jabłonna - I etap
3. Budowa kanalizacji w Gminie Jabłonna - II etap
4. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
5. Ogniwa fotowoltaiczne / solary dla mieszkańców Gminy Jabłonna
6. Kampanie promujące walory mieszkalnicze Gminy Jabłonna
7. Informatyzacja Gminy Jabłonna, wraz ze stworzeniem sieci darmowych hot-spot'ów
8. Rewitalizacja centrum Jabłonnej
9. Poprawa bazy dydaktycznej szkół
10. Modernizacja przedszkoli
11. Wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych, spacerowych, dydaktycznych, ornitologicznych itd. na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą
12. Modernizacja wodociągu w Piotrkowie
13. Stworzenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Gminie Jabłonna
14. Budowa nowego, funkcjonalnego budynku Urzędu Gminy
15. Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Gimnazjum w Piotrkowie
16. Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Jabłonnie
17. Place zabaw w Chmielu, Jabłonnie-Majątek i Skrzynice Kol.
18. Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Piotrków Kol. ("droga koło Dyzmy")
19. Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wierciszów (tzw. "droga do Hereckiego")
20. Przebudowa drogi gminnej Jabłonna-Majątek - Piotrków Drugi (droga równoległa do trasy wojewódzkiej 835).

Lista ta stanowi wyraz ambicji lokalnej społeczności Gminy Jabłonna w zakresie najważniejszych dla rozwoju gminy działań inwestycyjnych.

Pamiętać jednak należy, że pełna lista strategicznych inwestycji dla Gminy Jabłonna obejmuje **61 działań** [patrz: [Tabela 80](#)].

Tabela 96. Strategiczny Budżet Inwestycyjny (SBI) Gminy Jabłonna na lata 2016-2023, obejmujący priorytetowe strategiczne działania inwestycyjne.

rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	SBI	23 410 441 zł
Strategiczny Budżet Inwestycyjny [SBI]	1 912 170 zł	2 432 410 zł	2 116 508 zł	2 866 690 zł	3 109 116 zł	3 370 032 zł	3 650 768 zł	3 952 746 zł	budżet z kredytami	30 910 441 zł
max. linia kredytowa	14 733 894 zł	15 617 928 zł	16 555 003 zł	17 548 304 zł	18 601 202 zł	19 717 274 zł	20 900 310 zł	22 154 329 zł		
KREDYT	700 000 zł	3 100 000 zł	2 200 000 zł	1 500 000 zł					suma zaciągniętych kredytów	7 500 000 zł
ile lat:	5	10	7	5					kredyty z odsetkami	10 555 800 zł
oprocentowanie:	5,0%	5,5%	5,2%	5,0%					kredyt pozostały do spłaty na lata 2023+	1 870 186 zł
roczny koszt kredytu	175 000 zł	655 500 zł	1 084 186 zł	1 459 186 zł	1 459 186 zł	1 284 186 zł	1 284 186 zł	1 284 186 zł	koszt kredytu:	3 055 800 zł
POZOSTAŁY SBI	-330 zł	-290 zł	-8 777 zł	43 734 zł	49 931 zł	60 847 zł	-58 418 zł	18 560 zł	105 256 zł	

STRATEGICZNE INWESTYCJE	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	wkład własny razem:	razem inwestycja	DOFINANSOWANIE
roczne wydatki inwestycyjne (wszystkie):	3 400 000 zł	7 940 000 zł	6 600 000 zł	6 200 000 zł	3 300 000 zł	2 150 000 zł	2 800 000 zł	2 650 000 zł	wartość dofinansowania	22 119 570 zł	
roczne wydatki inwestycyjne - wkład własny:	2 437 500 zł	4 877 200 zł	3 241 100 zł	2 863 770 zł	1 600 000 zł	2 025 000 zł	2 425 000 zł	2 650 000 zł	wkład własny razem	12 920 430 zł	
Zmiana planu zagospodarowania przestrzennego	200 000 zł	200 000 zł							400 000 zł	400 000 zł	
Budowa kanalizacji w Gminie Jabłonna - I etap			363 700 zł	763 770 zł					1 127 470 zł	3 100 000 zł	63,63%
Budowa kanalizacji w Gminie Jabłonna - II etap						375 000 zł	1 125 000 zł		1 500 000 zł	2 000 000 zł	25,00%

STRATEGICZNE INWESTYCJE	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	wkład własny razem:	razem inwestycja	DOFINANSOWANIE
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków			200 000 zł	200 000 zł	200 000 zł	400 000 zł	400 000 zł	400 000 zł	1 800 000 zł	1 800 000 zł	
Ogniwa fotowoltaiczne / solary dla mieszkańców Gminy Jabłonna		250 000 zł	250 000 zł	250 000 zł	250 000 zł	500 000 zł	500 000 zł	500 000 zł	2 500 000 zł	2 500 000 zł	
Kampanie promujące walory mieszkalnicze Gminy Jabłonna				50 000 zł	50 000 zł	200 000 zł	100 000 zł	50 000 zł	450 000 zł	450 000 zł	
Informatyzacja Gminy Jabłonna, wraz ze stworzeniem sieci darmowych hot-spot'ów	37 500 zł	51 000 zł							88 500 zł	590 000 zł	85,00%
Rewitalizacja centrum Jabłonnej		75 000 zł	225 000 zł	300 000 zł	300 000 zł				900 000 zł	6 000 000 zł	85,00%
Poprawa bazy dydaktycznej szkół	250 000 zł	250 000 zł	500 000 zł						1 000 000 zł	1 000 000 zł	
Modernizacja przedszkoli		150 000 zł	450 000 zł						600 000 zł	600 000 zł	
Wytyczenie i oznakowanie tras rowerowych, spacerowych, dydaktycznych, ornitologicznych itd. na terenie Gminy Jabłonna wraz z infrastrukturą towarzyszącą		37 500 zł							37 500 zł	250 000 zł	85,00%
Modernizacja wodociągu w Piotrkowie	200 000 zł			300 000 zł	700 000 zł				1 200 000 zł	1 200 000 zł	
Stworzenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Gminie Jabłonna						500 000 zł	300 000 zł	1 700 000 zł	2 500 000 zł	2 500 000 zł	
Budowa nowego, funkcjonalnego budynku Urzędu Gminy	1 000 000 zł	2 000 000 zł							3 000 000 zł	3 000 000 zł	
Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Gimnazjum w Piotrkowie			375 000 zł	525 000 zł					900 000 zł	1 200 000 zł	25,00%
Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Jabłonie			150 000 zł	375 000 zł					525 000 zł	700 000 zł	25,00%

STRATEGICZNE INWESTYCJE	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	wkład własny razem:	razem inwestycja	DOFINANSOWANIE
Place zabaw w Chmielu, Jabłonie-Majątek i Skrzynice Kol.				100 000 zł	100 000 zł	50 000 zł			250 000 zł	250 000 zł	
Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Piotrków Kol. ("droga koło Dyzmy")		1 500 000 zł							1 500 000 zł	3 000 000 zł	50,00%
Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wierciszów (tzw. "droga do Hereckiego")	750 000 zł								750 000 zł	1 500 000 zł	50,00%
Przebudowa drogi gminnej Jabłonna-Majątek - Piotrków Drugi (droga równoległa do trasy wojewódzkiej 835)		363 700 zł	727 400 zł						1 091 100 zł	3 000 000 zł	63,63%

Źródło: opracowanie własne PARR na podstawie spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami Gminy Jabłonna i konsultacji z urzędem Gminy w Jabłonie.

4. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY REALIZACJI STRATEGII

4.1. Monitoring

Monitoring to jeden z kluczowych elementów wdrażania strategii. Opiera się na systematycznym zbieraniu danych dotyczących realizacji założeń Strategii i porównywaniu osiąganych wskaźników z zakładanymi. Dane z monitoringu służą do oceny skuteczności i efektywności realizowanych zadań. Na podstawie analiz krzywej stanu obecnego od zakładanego formułowane są ewentualne wnioski dotyczące zmian w celach operacyjnych strategii lub zadaniach. Cały proces monitoringu ma na celu zapewnienie efektywności wydatkowania środków na realizację Strategii. Posiada również wartość antycypacyjną, polegającą na możliwości wczesnego wykrycia ewentualnych błędów i reagowania na nie, a także dostosowanie zapisów strategii do zmieniających się uwarunkowań.

Podstawowymi elementami systemu monitoringu są:

- » instytucje zaangażowane w proces,
- » system sprawozdawczości,
- » zestaw wskaźników na podstawie, których będzie monitorowana Strategia (120 wskaźników).

System instytucjonalny monitorowania Strategii odbywać się będzie na trzech poziomach:

- » zmian sytuacji społeczno-gospodarczej,
- » realizacji celów szczegółowych oraz priorytetów na podstawie wskaźników liczbowych,
- » realizacji zadań (projektów) określonych w zapisach Strategii.

Za monitorowanie Strategii odpowiedzialny jest **Urząd Gminy**. Wójt Gminy Jabłonna może alternatywnie powołać **Zespół ds. Monitoringu Strategii Rozwoju (ZMSR)**.

Urząd/Zespół będzie miał za zadanie dokonywanie bieżącego monitoringu postępu i skutków realizacji Strategii, a w szczególności zgodności postępu we wdrażaniu zadań z przyjętym harmonogramem oraz wizją rozwoju. Będzie dokonywał tego głównie na podstawie ogólnodostępnych źródeł statystycznych – Banku Danych Lokalnych. W przypadku braku danych przewiduje się przeprowadzanie badań.

Informacje w sprawie postępu realizacji Strategii będą przekazywane do wiadomości publicznej pod koniec każdego roku w postaci dokumentu: „**Raport o Stanie Gminy Jabłonna**”. Raport będzie prezentował zmianę podstawowych wskaźników i informacji dotyczących Gminy. Fakultatywnie do oceny zmiany atrakcyjności Gminy Jabłonna może być wykorzystywana analiza RegioStrateg.

Monitoring społeczny

Fakultatywnie możliwe jest powołanie **Rady Rozwoju Strategicznego Gminy Jabłonna**, która byłaby odpowiedzialna za społeczny monitoring realizacji Strategii. W jej skład wchodziłoby przedstawiciele: administracji gminnej i jednostek organizacyjnych (1/3 składu), lokalnego biznesu (1/3 składu) oraz organizacji pozarządowych i innych grup społecznych działających na terenie gminy (1/3 składu). Tym samym bezwzględna większość osób wchodzących w skład Rady Rozwoju Strategicznego nie ponosiłaby odpowiedzialności za realizację zadań wynikających ze Strategii.

Na koniec każdego roku (lub w I kwartale następnego) Wójt przedstawiałby Radzie Rozwoju Strategicznego raport z realizacji Strategii, a w szczególności na temat bieżącej oceny postępu i skutków realizacji Strategii, zgodności postępu we wdrażaniu zadań z przyjętym harmonogramem oraz wizją rozwoju. Analizie podlegałby „Raport o Stanie Gminy Jabłonna”.

Rada Rozwoju Strategicznego przedstawiałaby po każdym posiedzeniu, a obligatoryjnie po spotkaniu rocznym (analiza „Raportu o Stanie Gminy”) swoje uwagi i propozycje dalszych działań. Co 2 lata na podstawie rekomendacji Rady Rozwoju Strategicznego Strategia byłaby aktualizowana przez Radę Gminy.

Zasady monitorowania

Monitorowanie, by stać się skutecznym narzędziem w procesie wdrażania Strategii musi charakteryzować się następującymi zasadami:

- » **Wiarygodność** – informacja musi być wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych. Niedokładne dane systemu monitorowania mogą spowodować podjęcie niewłaściwych działań korygujących.
- » **Aktualność** – informacje muszą być zbierane, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwia podjęcie na czas działań korygujących oraz stosownych korekt w momencie aktualizacji strategii.

4.2. Ocena realizacji Strategii

Ocena realizacji Strategii będzie dokonywana przez **Radę Gminy**. Rada będzie oceniała postęp i skutki realizacji Strategii w cyklu rocznym, na podstawie sprawozdań, składanych Radzie przez Wójta. Rada ponadto będzie oceniała proces wdrażania celów strategicznych w grudniu każdego roku, a w razie potrzeby dokonywała aktualizacji zapisów Strategii w oparciu o ocenę jej realizacji. Zaktualizowana Strategia będzie przyjmowana podczas sesji Rady Gminy.

W I kwartale każdego roku będą się odbywały konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy. Każdy drogą elektroniczną oraz osobiście podczas Zebrań Wiejskich i innych spotkań publicznych będzie mógł zgłosić swoje uwagi i postulaty do zapisów Strategii oraz jej realizacji. Informacje te będą gromadzone przez przedstawicieli Urzędu/ZMiOW, a następnie przedstawiane Radzie Gminy i ewentualnie Radzie Rozwoju Strategicznego.

Ewaluacja to obiektywna ocena projektu, programu lub polityki na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym. Często dotyczy ona procesu określenia wartości lub ważności działania, polityki lub programu.

Ważną kwestią, która wywiera wpływ na każdą ewaluację jest wybór kryteriów.

Kryteria ewaluacji stanowią pewien rodzaj standardów, według których dokonuje się oceny danego programu/strategii. Powinny być sformułowane jasno i precyzyjnie, ponieważ są pewnego rodzaju systemem wartości, do którego ewaluator odwołuje się na każdym etapie badań, wskazując to, co jest najistotniejsze z punktu widzenia Strategii oraz jej celów i efektów. Należy podkreślić, że każde zdarzenie może być ocenione skrajnie inaczej, gdy za kryterium oceny zostanie przyjęta inna wartość. Dlatego też, wybór kryteriów, które będą podstawą oceny ewaluowanej Strategii, wymaga każdorazowo ścisłej współpracy ewaluatora z Gminą Jabłonna (w przypadku ewaluacji zewnętrznej).

Najczęściej stosowane kryteria ewaluacji to:

1. **Trafność (ang. relevance)** – kryterium to pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele Strategii odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym konkretnym projektem (zadaniem) i/lub realnym potrzebom grup docelowych. Ustalone w wyniku zastosowania kryterium trafności wnioski wpływają na podjęcie decyzji o kontynuowaniu, modyfikacji lub całkowitym wstrzymaniu realizacji Strategii.
2. **Efektywność (ang. efficiency)** – kryterium to pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” Strategii, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych produktów i rezultatów. Nakłady rozumiane są tu jako zasoby finansowe, ludzkie i poświęcony czas. Kryterium ma również zastosowanie przy porównywaniu ewaluowanych w ramach Strategii projektów z podobnymi projektami realizowanymi przez inne samorządy.
3. **Skuteczność (ang. effectiveness)** – kryterium to pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele szczegółowe zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte.
4. **Użyteczność (ang. utility)** – kryterium to pozwala ocenić, do jakiego stopnia efekty Strategii odpowiadają rzeczywistym potrzebom. Dzięki zastosowaniu tego kryterium można ocenić, czy zmiany wywołane realizacją Strategii są korzystne z punktu widzenia różnych grup mieszkańców (np. ogół społeczności, biznesu, NGO, rolników, środowiska oświaty itd.). Należy wziąć pod uwagę różnice interesów poszczególnych grup. To co zostanie ocenione jako użyteczne dla jednej grupy, może nie być użytecznym z punktu widzenia innej grupy.
5. **Trwałość (ang. sustainability)** – kryterium to pozwala ocenić czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy rozwoju gminy. Kryterium trwałości stosowane jest w ewaluacjach ex-post, ponieważ pozwala ocenić na ile zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii są faktycznie trwałe i widoczne po zakończeniu wsparcia finansowego.
6. **Oddziaływanie/wpływ (ang. impact)** – kryterium to pozwala ocenić związek pomiędzy celem ogólnym a celami szczegółowymi tj. stopień, w jakim korzyści odniesione przez grupy docelowe miały szerszy wpływ na rozwój Gminy, mieszkańców i inne grupy społeczne (także w ujęciu ponadlokalnym, np. powiat).

W ramach zarządzania Strategią całościowa ewaluacja działań prowadzona będzie w układzie standardowym i składa się z trzech faz:

- » ewaluacja on-going (w trakcie, na bieżąco) – realizowana stale, ma koncentrować się ona na ocenie realizacji Strategii z punktu widzenia kryterium:
 - trafności,
 - efektywności,
 - skuteczności.

Wnioski wynikające z ewaluacji on-going mogą prowadzić do:

- zmian w harmonogramie Strategii,
- weryfikacji zadań (zmiana, usunięcie, wprowadzenie nowych),
- zmiany celów operacyjnych,
- znaczącej aktualizacji konstrukcji celów i zadań Strategii.

Ewaluacja on-going ma stale badać wewnętrzną spójność i zgodność wizji oraz celu głównego, celów szczegółowych i priorytetów.

- » **Ewaluacja mid-term** – realizowana jest w połowie wdrażania zaktualizowanej Strategii – na koniec 2018 roku. Ewaluacja poprzez poddanie analizie **kryterium oddziaływania/wpływu** oraz **użyteczności**, dokonuje pierwszej oceny jakości realizacji Strategii i ocenia poczynione na etapie programowania założenia (cele). Pokazuje w jaki sposób założenia przekładane są na działania i w miejscu gdzie jest to konieczne wskazuje de facto konieczność dokonania korekt. Przez porównanie z sytuacją początkową pokazuje ewolucję kontekstu gospodarczego i społecznego, zmianę wśród grup docelowych oraz ocenia czy cele pozostają trafne. Może przyczynić się do pewnych modyfikacji realizacji interwencji oraz aktualizacji przyjętych założeń.
- » **Ewaluacja ex-post** – po zakończeniu realizacji Strategii – w zakresie podobnym do ewaluacji mid-term, poszerzonym o ocenę (przewidywanych) efektów długoterminowych związanych z osiągnięciem założonej wizji, misji oraz celów: ogólnego i szczegółowych – **kryterium trwałości**.

Ponadto prowadzone mogą być dodatkowe ewaluacje cząstkowe odnoszące się do szczegółowych zagadnień, takich jak na przykład poszczególne zasady realizacji strategii, czy grupy docelowe.

Rekomenduje się przeprowadzanie wszystkich typów ewaluacji z punktu widzenia oceny skuteczności działań i efektywności wydatkowania pieniędzy publicznych.

Ewaluację on-going powinien przeprowadzać na bieżąco Urząd Gminy.

Ewaluacja mid-term powinna być przeprowadzona przez podmiot zewnętrzny w 2019 roku w postaci badań opinii publicznej, definiując aktualny poziom osiągnięcia celów Strategii (zdefiniowanie ewentualnych problemów we wdrażaniu).

Ewaluacja ex-post powinna być przeprowadzona przez podmiot zewnętrzny na koniec wdrażania Strategii w 2023 roku w postaci badań opinii publicznej i określić w jakim stopniu zostały osiągnięte zaplanowane rezultaty.

Istotne z punktu widzenia wiarygodności i efektywności ewaluacji jest to, aby ewaluację mid-term i ex-post przeprowadzały podmioty zewnętrzne.

4.3. Zestaw wskaźników do monitoringu Strategii

Do monitoringu postępów realizacji Strategii rekomenduje się używanie zestawu **120 wskaźników** z analizy RegioStrateg. Są one ogólnodostępne w GUS i umożliwiają porównywanie z innymi JST.

Tabela 97. Wykaz wskaźników do monitoringu Strategii.

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (2013 rok)
Demografia	1	Liczba ludności	osoba	7 936
	2	Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km ²)	osoba	60,0
	3	Wskaźnik obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym	osoba	29,3
	4	Wskaźnik obciążenia ekonomicznego	osoba	61,2
	5	% osób w wieku przedprodukcyjnym	%	19,8
	6	% osób w wieku produkcyjnym	%	62,0
	7	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	osoba	-4,4
	8	Liczba małżeństw zawartych na 1000 mieszkańców	-	4,7
	9	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	osoba	6,3
	10	Długookresowa dynamika zmian liczby ludności (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	%	5,53
	11	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym (% zmiany w stosunku do 2002 roku)	%	-14,08
Rynek pracy	12	Liczba pracujących na 1000 mieszkańców	osoba	47,4
	13	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	osoba	56,5
	14	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	9,1
	15	Liczba uczniów szkół zasadniczych	uczeń	0
	16	% ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym	%	20,0
	17	Liczba osób bezrobotnych na przypadającą na 1 osobę pracującą	osoba	1,2
	18	Roczna zmiana liczby osób pracujących (rok poprzedni = 100)	-	109,9
	19	Roczna zmiana liczby osób bezrobotnych (rok poprzedni = 100)	-	103,0
	20	% wydatków w budżecie gminy na pomoc społeczną	%	17,2
	21	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	9,3
	22	% ludności utrzymującej się ze źródeł niezarobkowych	%	19,9
	23	Długookresowa dynamika zmian liczby osób bezrobotnych na 1 osobę pracującą (% zmiany w stosunku do 2003 roku)	%	-24,45

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (2013 rok)
Infrastruktura techniczna	24	% ludności korzystającej z wodociągu	%	87,2
	25	% ludności korzystającej z kanalizacji	%	0,0
	26	% ludności korzystającej z gazu	%	23,7
	27	Wydatki budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca	PLN	135,9
	28	% wydatków budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	%	5,4
	29	Wydatki budżetu gminy na transport i łączność na 1 mieszkańca	PLN	255,5
	30	% wydatków budżetu gminy na transport i łączność	%	10,2
	31	Wydatki na drogi publiczne (udział w wydatkach ogółem)	%	5,0
	32	% ludności korzystającej z kanalizacji do % ludności korzystającej z wodociągu	-	0,00
	33	Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego ogółem	ha	13 098
	34	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	%	99,8
	35	Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci wodociągowej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	112,1
	36	Długookresowa dynamika zmian długość czynnej sieci kanalizacyjnej - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	147,3
	Mieszkalnictwo	37	% mieszkań wyposażonych w wodociąg	%
38		% mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany	%	65,4
39		% mieszkań wyposażonych w łazienkę	%	61,7
40		% mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie	%	59,1
41		% mieszkań wyposażonych w gaz z sieci	%	22,5
42		% ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków (miejskie i wiejskie)	%	0,0
43		Liczba mieszkań na 1 mieszkańca	mieszkanie	0,323
44		Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę	m2	29,3
45		Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	mieszkanie	5,17
46		Izby oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	izba	27,8
47		Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania	m2	5 254
48		% wydatków w budżecie gminy na gospodarkę mieszkaniową	%	0,12

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (2013 rok)
Potencjał społeczny i kulturalny	49	Zakłady opieki zdrowotnej na 10.000 mieszkańców	zoz	2,5
	50	Liczba ludności na 1 aptekę	osoba	7 936
	51	% wydatków w budżecie gminy na ochronę zdrowia	%	0,54
	52	Podstawowa opieka zdrowotna - porady na 1 mieszkańca	porady	2,8
	53	Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10.000 mieszkańców	-	16,4
	54	Placówki biblioteczne (biblioteki i filie ogółem) na 10.000 mieszkańców	-	5,0
	55	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców	osoba	178
	56	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	wol.	15,2
	57	Liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1000 mieszkańców	osoba	0,0
	58	Widzowie kin na 1000 mieszkańców	osoba	0,0
	59	Miejsca rzeczywiste (łącznie z oddziałami) w żłobkach w stosunku do dzieci w wieku 0-3 lata	-	0,0
	60	% wydatków w budżecie gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	%	2,19
	61	Miejsca noclegowe	miejsce	0
	62	Dynamika zmian liczby miejsc noclegowych całorocznych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)	-	brak
	63	Korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania	osoba	0
	64	Dynamika zmian liczby udzielonych noclegów w turystycznych w obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni=100)	-	brak
	65	Łączna powierzchnia parków narodowych i parków krajobrazowych	ha	1 481,0
	66	Powierzchnia lasów	ha	341
	67	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10.000 mieszkańców	NGO	16,0
68	% wydatków w budżecie gminy na kulturę fizyczną	%	0,35	
69	Kluby sportowe na 1000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	-	0,6	

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (2013 rok)
Poziom wykształcenia i szkolnictwo	70	% ludności z wykształceniem wyższym	%	2,5
	71	Efektywność wydatków oświatowych (subwencje na zadania oświatowe = 100)	-	147,9
	72	Miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego w stosunku do dzieci w wieku 3-6 lat	%	43,9
	73	Liczba uczniów liceów ogólnokształcących	uczeń	0
	74	% ludności z wykształceniem podstawowym ukończonym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia	%	40,0
	75	Uczniowie szkół podstawowych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	uczeń	7,0
	76	Uczniowie gimnazjów przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	uczeń	6,5
	77	Współczynnik skolaryzacji brutto (szkoły podstawowe)	%	95,8
	78	Współczynnik skolaryzacji brutto (gimnazja)	%	88,4
Przedsiębiorczość	79	Wskaźnik przedsiębiorczości	jedn. gosp.	607
	80	Dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości (rok poprzedni = 100)	-	103,0
	81	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	97,9
	82	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	59,0
	83	Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	35,0
	84	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	8,3
	85	Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	95,0
	86	% firm działających w usługach rynkowych	%	65,4
	87	% firm działających w usługach nierynkowych	%	8,5
	88	Liczba mikro przedsiębiorstw (0-9 prac.)	liczba	463
	89	Liczba małych przedsiębiorstw (10-49 prac.)	liczba	19
	90	Liczba średnich przedsiębiorstw (50-249 prac.)	liczba	0
	91	Liczba dużych przedsiębiorstw (250-999 prac.)	liczba	0
	92	Liczba dużych przedsiębiorstw (powyżej 1000 prac.)	liczba	0
	93	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (sektor prywatny)	liczba	1
	94	Długookresowa dynamika zmian wskaźnika przedsiębiorczości - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	134,3

kategoria	nr wskaźnika	wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (2013 rok)
Stabilność finansowa JST	95	Dochody gminy	PLN	20 732 639
	96	Dochody gminy na 1 mieszkańca	PLN	2 616
	97	Dochody własne na 1 mieszkańca	PLN	684
	98	Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w PIT)	PLN	256,0
	99	Dochody własne na 1 mieszkańca (udział w CIT)	PLN	0,7
	100	Udział podatku od nieruchomości w dochodach własnych	%	15,2
	101	Udział podatku rolnego w dochodach własnych	%	21,9
	102	Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych (łącznie w latach 2007-2013)	PLN	825 241
	103	Środki pozyskane z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych na 1 mieszkańca (średnia z lat 2007-2013)	PLN	104,0
	104	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	%	26,1
	105	Wydatki budżetu gminy	PLN	19 825 635
	106	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	PLN	2 501
	107	Wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca	PLN	298
	108	Wydatki na administrację publiczną na 1 mieszkańca	PLN	218,3
	109	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	%	11,9
	110	Wydatki bieżące na wynagrodzenia na 1 mieszkańca	PLN	1 006
	111	Efektywność budżetowa (relacja dochodów do wydatków budżetu gminy)	%	104,6
	112	Obsługa długu publicznego na 1 mieszkańca	PLN	9,3
	113	Dynamika zmian dochodów gminy (rok poprzedni = 100)	-	99,8
	114	Dynamika zmian wydatków gminy (rok poprzedni = 100)	-	99,5
115	Dynamika zmian wydatków majątkowych inwestycyjnych gminy (rok poprzedni = 100)	-	73,8	
116	Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2008-2013	PLN	3 595 608	
117	Średnia roczna wysokość wydatków inwestycyjnych w okresie 2002-2013	PLN	2 100 934	
118	Średni roczny udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w okresie 2008-2013	%	16,4	
119	Długookresowa dynamika zmian dochodów gminy - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	237,1	
120	Długookresowa dynamika zmian udziału dochodów własnych w dochodach ogółem - zmiana w stosunku do 2002 roku (rok 2002 = 100)	-	92,7	

Źródło: opracowanie własne PARR.

5. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA SYSTEMU REALIZACJI

5.1. Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii

Instytucją kluczową w procesie realizacji celów Strategii Rozwoju będzie Wójt Gminy Jabłonna wraz z Urzędem Gminy. Zadaniem Wójta jest nadzór i ogólna koordynacja procesu realizacji i monitorowania Strategii. Zadaniem Urzędu Gminy jest bezpośrednia koordynacja i realizacja zadań wynikających ze Strategii.

Instytucjami wspomagającymi Urząd Gminy w procesie wdrażania Strategii będą:

- » Rada Gminy, która powinna zadbać o promocję i właściwe zrozumienie zapisów Strategii wśród społeczności lokalnej oraz czuwać nad realizacją zapisów dokumentu zgodnie z ustalonym harmonogramem i priorytetami,
- » Sołtysi,
- » Szkoły,
- » Gminne Centrum Kultury w Jabłonie ZS w Piotrkowie,
- » Gminna Biblioteka Publiczna w Jabłonie,
- » Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS),
- » Ochotnicza Straż Pożarna (OSP),
- » organizacje pozarządowe działające na terenie gminy,
- » Kościoły i związki wyznaniowe,
- » Powiatowy Urząd Pracy,
- » Komenda Powiatowa Policji,
- » Lasy Państwowe,
- » inne.

Instytucjami partnerskimi – zarządzającymi określonymi instrumentami i programami, w ramach których będą finansowane niektóre działania wynikające ze Strategii, będą:

- » Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie,
- » Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości (LAWP),
- » Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie,

► STRATEGIA ROZWOJU GMINY JABLONNA NA LATA 2016-2023

- » Wojewódzki Urząd Pracy (WUP),
- » Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie (ROPS),
- » Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR),
- » Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
- » Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW)
- » Starostwo Powiatowe w Lublinie,
- » Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA),
- » Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie,
- » Zarząd Dróg Powiatowych w Lublinie z/s w Bełżycach,
- » Lubelska Regionalna Organizacja Turystyczna (LROT),
- » Państwowa Straż Pożarna,
- » inne.

Institucjami sojusznymi – udzielającymi merytorycznego i eksperckiego wsparcia w realizacji poszczególnych zadań, lub też bezpośrednio zaangażowane w ich realizację, będą

- » Izba Rolnicza,
- » izby handlowe, przemysłowe i gospodarcze,
- » agencje marketingowe i Public Relations,
- » Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.,
- » Lubelskie COIE (Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów) działające w Departamencie Gospodarki i Współpracy Zagranicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie,
- » Wojewódzki i Powiatowy Konserwator Zabytków,
- » inne.

Dzięki tak szerokiemu spektrum podmiotów zaangażowanych bezpośrednio i pośrednio w realizację Strategii jej cele są realne do osiągnięcia w założonej perspektywie czasowej.

ZAKOŃCZENIE

„Strategia Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2016-2023” jest dokumentem o kompleksowym charakterze, wyznaczającym strategię Gminy w perspektywie długookresowej.

W trakcie tworzenia Strategii okazało się, że zarówno mieszkańcy Gminy Jabłonna, jak i władze, są żywo zainteresowani rozwojem obszaru, na którym mieszkają oraz posiadają wolę działania i dążenia do wyznaczonych celów.

Dzięki szerokiemu uspołecznieniu prac związanych z opracowaniem Strategii jest ona wyrazem zarówno potrzeb jak i dążeń oraz ambicji lokalnej społeczności.

Sformułowana została wizja i misja Gminy, wyznaczono cele i obszary priorytetowe, jak również cele operacyjne i działania inwestycyjne.

Rozwój Gminy w ujęciu generalnym jest pochodną rozwoju w zakresie poszczególnych obszarów aktywności:

- » integracja i spójność społeczna
- » rewitalizacja
- » edukacja
- » kultura
- » mieszkalnictwo
- » infrastruktura techniczna
- » wypoczynek i relaks
- » promocja
- » gospodarka
- » przedsiębiorczość
- » inwestorzy
- » rolnictwo
- » OZE
- » wielofunkcyjny rozwój gospodarstw

Trwały i zrównoważony rozwój w zakresie każdego z poszczególnych obszarów jest warunkiem koniecznym do osiągnięcia zaplanowanych kierunków.

Aby zrealizować ambitne cele wyznaczone w Strategii konieczne jest podjęcie działań o charakterze partnerskim pomiędzy władzami Gminy, urzędami, społecznością lokalną, a także rzetelna realizacja tych działań, monitoring i ocena.

OPIS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Do uzupełnienia po zakończeniu konsultacji on-line

Spis tabel

Tabela 1.	Ruch naturalny w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	47
Tabela 2.	Stan warunków mieszkaniowych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.....	61
Tabela 3.	Stan wyposażenia mieszkań w Gminie Jabłonna w urządzenia techniczno-sanitarne w latach 2002-2013.	61
Tabela 4.	Struktura użytkowania gruntów w Gminie Jabłonna w 2002 i 2010 roku.	67
Tabela 5.	Gospodarstwa rolne według powierzchni w Gminie Jabłonna w 2002 i 2010 roku.	68
Tabela 6.	Ranking powiatów woj. lubelskiego w zakresie wskaźników dotyczących rozwoju przedsiębiorczości.....	70
Tabela 7.	Porównanie procentowego udziału podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i województwie lubelskim w 2013 roku w poszczególnych sekcjach klasyfikacji PKD 2007.	74
Tabela 8.	Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013 z uwzględnieniem struktury właścicielskiej.	76
Tabela 9.	Wykaz środków z UE pozyskanych przez firmy z Gminy Jabłonna z RPO WL 2007-2013.	77
Tabela 10.	Wykaz sekcji PKD 2007, które poddano analizie wskaźnikiem LQ.	85
Tabela 11.	Wskaźnik gęstości firm dla branż w Gminie Jabłonna (referencja ogólnopolska).	88
Tabela 12.	Wskaźnik gęstości firm dla branż w Gminie Jabłonna (referencja wojewódzka).	88
Tabela 13.	Wskaźnik gęstości firm dla branż w Gminie Jabłonna (referencja powiatowa).	88
Tabela 14.	Branże w o wysokiej specjalizacji w 2013 roku.	89
Tabela 15.	Branże o dodatniej dynamice zmian w Gminie Jabłonna w okresie 2009-2013.	89
Tabela 16.	Porównanie liczby podmiotów działających w specjalizacjach z wartością wskaźnika LQ.	91
Tabela 17.	Liczba osób zamieszkujących powiaty województwa lubelskiego w 2013 roku.....	99
Tabela 18.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w powiatach województwa lubelskiego w 2013 roku.....	100
Tabela 19.	Tereny przeznaczone pod aktywność gospodarczą w Gminie Jabłonna – fragmenty Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego.....	101
Tabela 20.	Wysokość stawek podatków w 2014 i 2015 roku w Gminie Jabłonna.....	103
Tabela 21.	Porównanie stawek podatków w Gminie Jabłonna z maksymalnymi stawkami w Polsce w 2015 roku.....	104
Tabela 22.	Stawki podatków lokalnych w gminach powiatu lubelskiego w 2015 roku.	105
Tabela 23.	Porównanie stawek podatków w gminach powiatu lubelskiego z maksymalnymi stawkami w Polsce w 2015 roku.	106
Tabela 24.	Ranking: miejsca zajmowane przez poszczególne gminy powiatu lubelskiego pod względem wysokości podatków lokalnych w 2015 roku.	107
Tabela 25.	Lista publicznych szkół podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Jabłonna.....	114

Tabela 26.	Porównanie wysokości subwencji oświatowej i wydatków na oświatę w Gminie Jabłonna w latach 2008-2013.	116
Tabela 27.	Lista obiektów noclegowych i agroturystycznych w Gminie Jabłonna	129
Tabela 28.	Baza gastronomiczna w Gminie Jabłonna.	129
Tabela 29.	Interpretacja wskaźnika Baretje’a-Deferta w skali M. Boyer.	132
Tabela 30.	Kryteria wybranych wskaźników funkcji turystycznej.	143
Tabela 31.	Analiza funkcji turystycznej Gminy Jabłonna w oparciu o wybrane wskaźniki.	143
Tabela 32.	Struktura dochodów Gminy Jabłonna według działów klasyfikacji budżetowej w 2013 r.	155
Tabela 33.	Struktura dochodów Gminy Jabłonna według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2008-2013 w ujęciu procentowym.	156
Tabela 34.	Zestawienie dochodów i wydatków Gminy Jabłonna w latach 2007-2013.	157
Tabela 35.	Struktura wydatków Gminy Jabłonna według działów klasyfikacji budżetowej w 2013 roku.	161
Tabela 36.	Struktura wydatków Gminy Jabłonna według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2008-2013 w ujęciu procentowym.	163
Tabela 37.	Lista najważniejszych dużych (powyżej 0,5 mln) zadań inwestycyjnych w Gminie Jabłonna zrealizowanych w latach 2006-2013.	165
Tabela 38.	Lista projektów dofinansowanych z funduszy Unii Europejskiej.	166
Tabela 39.	Powierzchnia gmin powiatu lubelskiego objęta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2013 roku.	167
Tabela 40.	Zestawienie i kategoryzacja wskaźników analiz RegioStrateg.	174
Tabela 41.	Zestawienie wyników analizy RegioStrateg dla Gminy Jabłonna w odniesieniu do gmin powiatu lubelskiego.	183
Tabela 42.	Ranking atrakcyjności gmin powiatu lubelskiego – podsumowanie analizy RegioStrateg.	194
Tabela 43.	Ranking potencjałów rozwojowych gmin powiatu lubelskiego – podsumowanie analizy RegioStrateg.	195
Tabela 44.	Porównanie potencjałów gmin powiatu lubelskiego w analizie RegioStrateg.	196
Tabela 45.	Wskaźniki, w których Gmina Jabłonna zajmuje wysokie pozycje w powiecie lubelskim.	197
Tabela 46.	Wskaźniki, w których Gmina Jabłonna zajmuje końcowe pozycje w powiecie lubelskim.	198
Tabela 47.	Obszary budowania przewagi konkurencyjnej przez Gminę Jabłonna.	207
Tabela 48.	Obszary utraty konkurencyjności przez Gminę Jabłonna.	207
Tabela 49.	Obszary największej słabości konkurencyjnej Gminy Jabłonna.	211
Tabela 50.	Wskaźniki podobieństwa dla gmin powiatu lubelskiego.	213
Tabela 51.	Zestawienie wyników analizy RegioStrateg dla Gminy Jabłonna w odniesieniu do „gmin pokrewnych”.	216
Tabela 52.	Ranking atrakcyjności „gmin pokrewnych” dla Gminy Jabłonna – podsumowanie analizy RegioStrateg.	227
Tabela 53.	Ranking potencjałów rozwojowych „gmin pokrewnych” dla Gminy Jabłonna – podsumowanie analizy RegioStrateg.	228
Tabela 54.	Porównanie potencjałów gmin „pokrewnych” Gminy Jabłonna w analizie RegioStrateg.	229
Tabela 55.	Wskaźniki, w których Gmina Jabłonna zajmuje wysokie pozycje wśród gmin „pokrewnych”.	230
Tabela 56.	Wskaźniki, w których Gmina Jabłonna zajmuje końcowe pozycje wśród gmin „pokrewnych”.	231
Tabela 57.	Obszary budowania przewagi konkurencyjnej przez Gminę Jabłonna.	240
Tabela 58.	Obszary utraty konkurencyjności przez Gminę Jabłonna.	241

Tabela 59.	Obszary największej słabości konkurencyjnej Gminy Jabłonna.....	243
Tabela 60.	Wskaźniki podobieństwa dla gmin „pokrewnych” Gminy Jabłonna.	245
Tabela 61.	Analiza SWOT dla Gminy Jabłonna.....	248
Tabela 62.	Matryca oceny silnych stron Gminy Jabłonna.	249
Tabela 63.	Matryca oceny słabych stron Gminy Jabłonna.	250
Tabela 64.	Matryca oceny szans Gminy Jabłonna.	251
Tabela 65.	Matryca oceny zagrożeń Gminy Jabłonna.	252
Tabela 66.	SWOT: Czy zidentyfikowane siły, pozwolą wykorzystać szanse, które mogą się pojawić?	255
Tabela 67.	SWOT: Czy zidentyfikowane siły, pozwolą przezwyciężyć zagrożenia, które mogą się pojawić? ...	256
Tabela 68.	SWOT: Czy zidentyfikowane słabości, nie pozwolą na wykorzystanie szans, które mogą się pojawić?	257
Tabela 69.	SWOT: Czy zidentyfikowane słabości, wzmocnią siłę oddziaływania zagrożeń, które mogą się pojawić?	258
Tabela 70.	TOWS: Czy szanse, które mogą się pojawić, spotęgują zidentyfikowane siły (mocne strony)?	259
Tabela 71.	TOWS: Czy zagrożenia, które mogą się pojawić, osłabią zidentyfikowane siły (mocne strony)? ...	260
Tabela 72.	TOWS: Czy szanse, które mogą się pojawić, pozwolą przezwyciężyć istniejące słabości?	261
Tabela 73.	TOWS: Czy zagrożenia, które mogą się pojawić, spotęgują występujące słabości?	262
Tabela 74.	Zbiorcze zestawienie uzyskanych wyników analizy SWOT/TOWS dla Gminy Jabłonna.	263
Tabela 75.	Macierz normatywnych strategii działania w analizie SWOT/TOWS.	263
Tabela 76.	Macierz normatywnych strategii działania w analizie SWOT/TOWS – opis.....	263
Tabela 77.	Macierz normatywnych strategii działania dla Gminy Jabłonna w analizie SWOT/TOWS.	264
Tabela 78.	Zgodność celu głównego Strategii Rozwoju Gminy jabłonna na lata 2016-2023 z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.	273
Tabela 79.	Wykaz strategicznych działań inwestycyjnych wraz z priorytetami (obszarami strategicznymi). ..	288
Tabela 80.	Interpretacja indexu WiP (akceptacji społecznej dla działań inwestycyjnych)	290
Tabela 81.	Index WiP w obszarze dotyczącym integracji spójności społecznej.	291
Tabela 82.	Priorytetowość inwestycji w obszarze dotyczącym integracji i spójności społecznej gminy.	293
Tabela 83.	Index WiP w obszarze dotyczącym mieszkalnictwa.	296
Tabela 84.	Priorytetowość w obszarze dotyczącym mieszkalnictwa.	298
Tabela 85.	Index WiP w obszarze dotyczącym gospodarki.	301
Tabela 86.	Priorytetowość w obszarze dotyczącym gospodarki.	302
Tabela 87.	Podsumowanie analizy Ważności i Prawdopodobieństwa.	304
Tabela 88.	Kluczowe inwestycje w obszarze D – wysoki % prawdopodobieństwa oraz wysoka ważność.....	305
Tabela 89.	Lista inwestycji ważnych, ale mało prawdopodobnych – obszar B.	307
Tabela 90.	Inwestycje mało ważne i mało prawdopodobne – obszar A.	308
Tabela 91.	Ranking najważniejszych inwestycji w opinii mieszkańców Gminy Jabłonna.	310
Tabela 92.	Najmniej ważne inwestycje w opinii mieszkańców Gminy Jabłonna.	311
Tabela 93.	Index WiP – ranking akceptacji społecznej dla inwestycji w Gminie Jabłonna.	313
Tabela 94.	Symulacja budżetu Gminy Jabłonna na lata 2016-2023.	320
Tabela 95.	Wykaz strategicznych działań inwestycyjnych wraz z hipotetycznym budżetem.	322
Tabela 96.	Strategiczny Budżet Inwestycyjny (SBI) Gminy Jabłonna na lata 2016-2023, obejmujący priorytetowe strategiczne działania inwestycyjne.	327

Tabela 97. Wykaz wskaźników do monitoringu Strategii.....	334
---	-----

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.....	46
Wykres 2. Przyrost naturalny w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	47
Wykres 3. Saldo migracji w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	48
Wykres 4. Saldo migracji w latach 1995-2013 w wybranych gminach otaczających Lublin (leżących w promieniu 25 km od centrum).	49
Wykres 5. Łączne i średnie saldo migracji w latach 1995-2013 na obszarze gmin leżących w promieniu 25 km od centrum Lublina.....	50
Wykres 6. Zmiana liczby mieszkańców i % zmiany liczby mieszkańców w latach 1995-2013 na obszarze gmin leżących w promieniu 25 km od centrum Lublina.	50
Wykres 7. Struktura wiekowa ludności w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013 w ujęciu procentowym.	52
Wykres 8. Struktura wiekowa ludności w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013 w ujęciu liczbowym.	52
Wykres 9. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	53
Wykres 10. Wskaźnik obciążenia demograficznego wiekiem poprodukcyjnym w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	53
Wykres 11. Porównanie procentowej struktury ludności w podziale na główne grupy wiekowe w 2013 roku w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i województwie lubelskim.	54
Wykres 12. Mieszkańcy Gminy Jabłonna według płci w latach 2002-2013.	54
Wykres 13. Struktura ludności ze względu na wiek i płeć (piramida wieku) w Gminie Jabłonna w 2005 roku.....	55
Wykres 14. Struktura ludności ze względu na wiek i płeć (piramida wieku) w Gminie Jabłonna w 2013 roku.....	55
Wykres 15. Struktura wykształcenia w Gminie Jabłonna w 2002 roku.	57
Wykres 16. Porównanie struktury wykształcenia w powiecie lubelskim i województwie lubelskim w 2002 i 2011 roku.	57
Wykres 17. Struktura wykształcenia w Gminie Jabłonna w podziale na płeć w 2002 roku.....	58
Wykres 18. Porównanie struktury wykształcenia w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i województwie lubelskim w 2002 roku.....	59
Wykres 19. Źródła utrzymania ludności w Gminie Jabłonna w 2002 roku w ujęciu liczbowym.	60
Wykres 20. Źródła utrzymania ludności w Gminie Jabłonna w 2002 roku w ujęciu procentowym.....	60
Wykres 21. Dynamika zmiany wyposażenia mieszkań w Gminie Jabłonna w urządzenia techniczno-sanitarne w latach 2002-2013.....	62
Wykres 22. Porównanie poziomu wyposażenia mieszkań w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i województwie lubelskim w urządzenia techniczno-sanitarne w roku 2013.....	63
Wykres 23. Liczba osób pracujących w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.....	64
Wykres 24. Liczba osób pracujących w Gminie Jabłonna w podziale na płeć w latach 2002-2013.....	64
Wykres 25. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.	65

Wykres 26.	Porównanie liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych i liczby osób pracujących w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.....	65
Wykres 27.	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Jabłonna w rozbiu na płeć w latach 2003-2013.	66
Wykres 28.	Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.....	66
Wykres 29.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w Gminie Jabłonna w rozbiu na płeć w latach 2003-2013.	67
Wykres 30.	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	69
Wykres 31.	% rozkład podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna w 2013 roku wg klasyfikacji PKD 2007.	71
Wykres 32.	Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna w 2013 roku wg klasyfikacji PKD 2007.	72
Wykres 33.	Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna w latach 2009-2013.	73
Wykres 34.	Różnice w procentowym udziale podmiotów gospodarczych w powiecie lubelskim i województwie lubelskim w 2013 roku w poszczególnych sekcjach klasyfikacji PKD 2007 w porównaniu z Gminą Jabłonna.	75
Wykres 35.	Podmioty gospodarcze w Gminie Jabłonna klasyfikowane w 2013 roku według kryterium liczby pracujących.	78
Wykres 36.	Podmioty gospodarcze w Gminie Jabłonna w 2013 roku wg sektorów własnościowych.....	79
Wykres 37.	Porównanie jednostek nowo zarejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie Jabłonna w latach 2009-2013.....	80
Wykres 38.	Porównanie stopnia odchyień podstawowych wskaźników obrazujących liczbę podmiotów gospodarczych w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i woj. lubelskim z średnią dla Polski w 2013 roku (Polska = 100).	80
Wykres 39.	Sektory biznesowe w Gminie Jabłonna – dynamika zmian w latach 2009-2013.	81
Wykres 40.	Porównanie sektorów biznesowych w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i woj. lubelskim ze strukturą ogólnopolską w 2013 roku.	82
Wykres 41.	Porównanie stopnia odchyień sektorów biznesowych w Gminie Jabłonna, powiecie lubelskim i woj. lubelskim z średnią dla Polski w 2013 roku (Polska = 100).	82
Wykres 42.	Liczba i % udział firm działających w wybranych specjalizacjach w Gminie Jabłonna w 2013 roku.....	90
Wykres 43.	Porównanie liczby podmiotów działających w specjalizacjach z wartością wskaźnika LQ	92
Wykres 44.	Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg sekcji PKD 2007 dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja ogólnopolska).....	93
Wykres 45.	Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg sekcji PKD 2007 dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja wojewódzka).	94
Wykres 46.	Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg sekcji PKD 2007 dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja powiatowa).	95
Wykres 47.	Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg branż dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja ogólnopolska).....	96
Wykres 48.	Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg branż dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja wojewódzka).	97
Wykres 49.	Wskaźnik lokalizacji w 2013 roku oraz dynamika rozwoju wg branż dla Gminy Jabłonna w okresie 2009-2013 (referencja powiatowa).	98

Wykres 50.	Barometr porównujący stawki podatków w 2015 roku w Gminie Jabłonna z maksymalnymi stawkami w Polsce.	104
Wykres 51.	Procent mieszkańców korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.	112
Wykres 52.	Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	115
Wykres 53.	Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	116
Wykres 54.	Liczba uczniów uczęszczających do szkoły gimnazjalnej w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	117
Wykres 55.	Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.	118
Wykres 56.	Poziom czytelnictwa w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	122
Wykres 57.	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	122
Wykres 58.	Liczba podmiotów zajmujących się działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją (wg sekcji PDK 2007) w gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku.	123
Wykres 59.	Podstawowa opieka zdrowotna – porady w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.	124
Wykres 60.	Liczba ludności przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	125
Wykres 61.	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Jabłonna w porównaniu z powiatem lubelskim i województwem lubelskim w latach 2008-2013.	126
Wykres 62.	Liczba całorocznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku.	130
Wykres 63.	Liczba miejsc noclegowych w całorocznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku.	130
Wykres 64.	Udzielone noclegi w gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku.	131
Wykres 65.	Dochody Gminy Jabłonna w latach 2002-2013.	145
Wykres 66.	Dochody własne Gminy Jabłonna w latach 2002-2013.	146
Wykres 67.	Struktura dochodów własnych w Gminie Jabłonna w latach 1999-2013.	147
Wykres 68.	Dynamika zmian dochodu wszystkich podmiotów prawnych (CIT) z Gminy Jabłonna.	148
Wykres 69.	Dochody podmiotów prawnych (CIT) z terenu powiatu lubelskiego w 2013 roku.	148
Wykres 70.	Dynamika zmian łącznego podatku PIT zapłaconego przez mieszkańców Gminy Jabłonna w latach 2000-2013.	149
Wykres 71.	Dynamika zmiany płatność podatku PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gminy Jabłonna i na 1 efektywnego mieszkańca w wieku produkcyjnym.	150
Wykres 72.	Średnia kwota podatków odprowadzone w 2013 roku przez osoby fizyczne (PIT) z terenu powiatu lubelskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (per capita).	150
Wykres 73.	Średnia kwota podatków odprowadzone w 2013 roku przez osoby fizyczne (PIT) z terenu pow. lubelskiego w przeliczeniu na 1 efektywnego mieszkańca w wieku produkcyjnym.	151
Wykres 74.	% udział podatku rolnego, podatku od nieruchomości i podatku PIT w dochodach własnych gmin powiatu lubelskiego w 2013 roku.	152
Wykres 75.	Wpływy z tytułu podatku rolnego, podatku od nieruchomości i podatku PIT do budżetów gmin powiatu lubelskiego w 2013 roku.	152
Wykres 76.	Porównanie dynamiki zmian w wysokości wpływów z podatków w 1999 i 2013 roku.	153

Wykres 77.	Porównanie % udziału wybranych kategorii w strukturze dochodów własnych w 1999 i 2013 roku.	153
Wykres 78.	Struktura dochodów Gminie Jabłonna w 2013 roku.....	154
Wykres 79.	Porównanie wysokości dochodów Gminy Jabłonna w przeliczeniu na 1 mieszkańca z gminami powiatu lubelskiego.	154
Wykres 80.	Wydatki budżetu Gminy Jabłonna w latach 2002-2013.	157
Wykres 81.	Procent zmiany w stosunku do roku poprzedniego w wydatkach, dochodach ogółem i dochodach własnych budżetu w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.	158
Wykres 82.	Uśrednione kwoty i procenty zmiany (rok do roku) w wydatkach, dochodach ogółem i dochodach własnych budżetu w Gminie Jabłonna w latach 2003-2013.	158
Wykres 83.	Wysokość wydatków inwestycyjnych w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.....	159
Wykres 84.	Wysokość wydatków inwestycyjnych w ujęciu procentowym w Gminie Jabłonna w latach 2002-2013.	159
Wykres 85.	Struktura wydatków Gminy Jabłonna w 2013 roku.	160
Wykres 86.	Struktura wydatków Gminy Jabłonna według działów klasyfikacji budżetowej w 2013 roku.	162
Wykres 87.	Porównanie wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku.....	164
Wykres 88.	Porównanie wydatków inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach powiatu lubelskiego w 2013 r.	164
Wykres 89.	Liczba stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w województwie lubelskim, powiecie lubelskim i gminach powiatu lubelskiego w 2013 roku. .	170
Wykres 90.	Porównanie frekwencji wyborczej w Gminie Jabłonna, woj. lubelskim i Polsce w różnych typach wyborów.....	171
Wykres 91.	Schemat analizy RegioStrateg.	174
Wykres 92.	Schemat macierzy rozwoju.....	181
Wykres 93.	Schemat barometru.	181
Wykres 94.	Barometr atrakcyjności Gminy Jabłonna.	199
Wykres 95.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna.....	199
Wykres 96.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Demografia.	199
Wykres 97.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Rynek pracy.	199
Wykres 98.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Infrastruktura techniczna.	200
Wykres 99.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Mieszkalnictwo.	200
Wykres 100.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Potencjał społeczny i kulturalny.	200
Wykres 101.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Poziom wykształcenia i szkolnictwo.	200
Wykres 102.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Przedsiębiorczość.	201
Wykres 103.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Stabilność finansowa JST.	201
Wykres 104.	Potencjał rozwojowy Gminy Jabłonna na tle gmin powiatu lubelskiego.	201
Wykres 105.	Macierz rozwoju – wykres atrakcyjności i potencjału rozwojowego.	202
Wykres 106.	Macierz rozwoju ogólnego.	202
Wykres 107.	Macierz rozwoju – demografia.....	203
Wykres 108.	Macierz rozwoju – rynek pracy.	203
Wykres 109.	Macierz rozwoju – infrastruktura techniczna.....	204

Wykres 110.	Macierz rozwoju – mieszkalnictwo.	204
Wykres 111.	Macierz rozwoju – potencjał społeczny i kulturalny.	205
Wykres 112.	Macierz rozwoju – poziom wykształcenia i szkolnictwo.	205
Wykres 113.	Macierz rozwoju – przedsiębiorczość.	206
Wykres 114.	Macierz rozwoju – stabilność finansowa JST.	206
Wykres 115.	Wykres podobieństwa gmin powiatu lubelskiego.	214
Wykres 116.	Barometr atrakcyjności dla Gminy Jabłonna.	232
Wykres 117.	Barometr potencjału rozwojowego dla Gminy Jabłonna.	232
Wykres 118.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Demografia.	232
Wykres 119.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Rynek pracy.	232
Wykres 120.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Infrastruktura techniczna.	233
Wykres 121.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Mieszkalnictwo.	233
Wykres 122.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Potencjał społeczny i kulturalny.	233
Wykres 123.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Poziom wykształcenia i szkolnictwo.	233
Wykres 124.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Przedsiębiorczość.	234
Wykres 125.	Barometr potencjału rozwojowego Gminy Jabłonna – Stabilność finansowa JST.	234
Wykres 126.	Potencjał rozwojowy Gminy Jabłonna na tle gmin „pokrewnych”.	234
Wykres 127.	Macierz rozwoju – wykres atrakcyjności i potencjału rozwojowego.	235
Wykres 128.	Macierz rozwoju ogólnego.	235
Wykres 129.	Macierz rozwoju – demografia.	236
Wykres 130.	Macierz rozwoju – rynek pracy.	236
Wykres 131.	Macierz rozwoju – infrastruktura techniczna.	237
Wykres 132.	Macierz rozwoju – mieszkalnictwo.	237
Wykres 133.	Macierz rozwoju – potencjał społeczny i kulturalny.	238
Wykres 134.	Macierz rozwoju – poziom wykształcenia i szkolnictwo.	238
Wykres 135.	Macierz rozwoju – przedsiębiorczość.	239
Wykres 136.	Macierz rozwoju – stabilność finansowa JST.	239
Wykres 137.	Wykres podobieństwa gmin „pokrewnych” Gminy Jabłonna.	246
Wykres 138.	Klasyfikacja czynników wpływających na pozycję strategiczną gminy w metodzie SWOT.	247
Wykres 139.	Szczegółowa macierz działań inwestycyjnych w obszarze integracja i spójność społeczna.	295
Wykres 140.	Szczegółowa macierz działań inwestycyjnych w obszarze mieszkalnictwo.	300
Wykres 141.	Szczegółowa macierz działań inwestycyjnych w obszarze gospodarka.	303
Wykres 142.	Szczegółowa macierz działań inwestycyjnych analizy WiP we wszystkich obszarach.	309

Spis zdjęć

Zdjęcie 1.	Układ sieci osadniczej w Gminie Jabłonna.	21
Zdjęcie 2.	Układ sieci osadniczej w Gminie Jabłonna.	22

Zdjęcie 3.	Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca Diakona Męczennika w Czerniejowie.	40
Zdjęcie 4.	Zespół pałacowo-parkowy w Jabłonce.	42
Zdjęcie 5.	Zespół pałacowo-parkowy w Tuszowie.	43
Zdjęcie 6.	Lokalne produkty kuchni tradycyjnej.	45
Zdjęcie 7.	Herb Gminy Jabłonna.....	168
Zdjęcie 8.	Flaga Gminy Jabłonna.	168
Zdjęcie 9.	Strona główna internetowego serwisu Gminy Jabłonna.	169
Zdjęcie 10.	Top-baner na stronie fanpage Gminy Jabłonna na portalu Facebook.	169

Spis schematów

Schemat 1.	Komponenty rozwoju gminy wg Banku Światowego.	8
Schemat 2.	Przyjęta metodologia pracy nad Strategią Rozwoju Gminy Jabłonna.	9
Schemat 3.	Macierz rozwoju branż.	86
Schemat 4.	Zintegrowana idea rozwoju Gminy Jabłonna do 2023 roku.	267
Schemat 5.	Przyjęty model definiowania koncepcji strategicznego rozwoju gminy,	268
Schemat 6.	Koncepcja problemowa Strategii:	272
Schemat 7.	Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2016-2023.	275
Schemat 8.	Przyjęty model implementacji strategii.	279
Schemat 9.	Priorytety i kierunki interwencji w celu szczegółowym nr 1.....	280
Schemat 10.	Priorytety i kierunki interwencji w celu szczegółowym nr 2.....	281
Schemat 11.	Priorytety i kierunki interwencji w celu szczegółowym nr 3.....	282
Schemat 12.	Sieć powiązań i wzajemnych oddziaływań priorytetów oraz kierunków interwencji.	283
Schemat 13.	Dwuwymiarowa macierz z czterema obszarami interpretacyjnymi analizy WiP.	287

Spis map

Mapa 1.	Położenie Gminy Jabłonna na mapie administracyjnej Polski.	14
Mapa 2.	Położenie Gminy Jabłonna na mapie administracyjnej województwa lubelskiego.....	15
Mapa 3.	Gminy województwa lubelskiego w zasięgu procesów suburbanizacji.	16
Mapa 4.	Położenie Gminy Jabłonna na mapie gmin województwa lubelskiego.	17
Mapa 5.	Położenie Gminy Jabłonna na mapie administracyjnej powiatu lubelskiego.	18
Mapa 6.	Delimitacja Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego.	19

Mapa 7.	Położenie Gminy Jabłonna na mapie podziału fizyczno-geograficznego województwa lubelskiego.....	20
Mapa 8.	Położenie Gminy Jabłonna względem rzek.....	21
Mapa 9.	Mapa powiatu lubelskiego wraz z Miastem Lublin.	23
Mapa 10.	Gmina Jabłonna na mapie docelowego układu dróg szybkiego ruchu w Polsce.....	24
Mapa 11.	Obszary prawnie chronione w województwie lubelskim wraz z siecią NATURA 2000 (stan: kwiecień 2008 r.).	26
Mapa 12.	Walory przyrodnicze i krajobrazowe powiatu lubelskiego.	27
Mapa 13.	Położenie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego.	28
Mapa 14.	Położenie Gminy Jabłonna na mapie walorów dziedzictwa kulturowego województwa lubelskiego.....	29
Mapa 15.	Położenie Gminy Jabłonna na mapie walorów dziedzictwa kulturowego województwa lubelskiego.....	29
Mapa 16.	Zasoby energii geotermalnej w Polsce.	32
Mapa 17.	Uwarunkowanie i kierunki rozwoju energetyki słonecznej w woj. lubelskim.....	33
Mapa 18.	Kierunki rozwoju energetyki geotermalnej w województwie lubelskim.	34
Mapa 19.	Uwarunkowania i kierunki rozwoju energetyki z biomasy w woj. lubelskim.....	35
Mapa 20.	Uwarunkowania i kierunki rozwoju energetyki wiatrowej w województwie lubelskim.	36
Mapa 21.	Uwarunkowania i kierunki rozwoju energii wodnej (hydroenergetyki) w województwie lubelskim.	37
Mapa 22.	Ograniczenia rozwoju energetyki ze źródeł odnawialnych w woj. lubelskim.....	38
Mapa 23.	Obszar leżący w promieniu 25 km od centrum Lublina.	48
Mapa 24.	Geograficzna wizualizacja zmian liczby ludności w gminach położonych w promieniu 25 km od centrum Lublin w latach 1995-2013.....	51
Mapa 25.	Geograficzna wizualizacja % zmiany liczby ludności w gminach położonych w promieniu 25 km od centrum Lublin w latach 1995-2013.....	51
Mapa 26.	Mapa stanu budowy dróg szybkiego ruchu w województwie lubelskim (stan na marzec 2015)...	109
Mapa 27.	Połączenia drogowe Jabłonnej z Portem Lotniczym Lublin.	111
Mapa 28.	Mapa poglądowa rozlokowania szkół podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Jabłonna.....	115
Mapa 29.	Rezerwat przyrody „Chmiel” w Gminie Jabłonna.....	119
Mapa 30.	Staw parkowy w Jabłonie.	120
Mapa 31.	Mapa poglądowa rozlokowania obiektów użyteczności publicznej w Gminie Jabłonna.	128
Mapa 32.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Baretje’a-Deferta w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku.....	134
Mapa 33.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Baretje’a-Deferta w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku.....	135
Mapa 34.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Schneidera w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku.....	136
Mapa 35.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Schneidera w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku.....	137
Mapa 36.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Charvata w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku.....	138

Mapa 37.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wg. Charvata w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku.....	139
Mapa 38.	Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej w powiatach woj. lubelskiego w 2013 roku. ...	140
Mapa 39.	Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku.	141
Mapa 40.	Syntetyczny logistyczny wskaźnik funkcji turystycznej wg A. Szromka w gminach woj. lubelskiego w 2013 roku.....	142